د صدر الشريعه ترجمه سی

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين ونستجير

مجامع آئينهٔ الهيه • وجوامع تجليات ربانيه • اول فياض فيوضات علميه و
عمليه • واجب الوجود • وممد كل موجود بكل احسان وجود • الهه اولسون كه
كندى معرفتيچون ثقلينى ايجاد • وخدمتيچون علم وعمل ايله امداد • ايليوب
وكندى ايله خلق ما بينلرنده اولان تجلى اول • المحيط سره بكل موجود وهيكل
فاتح الاكوان بنوره • وخاتم خواص الاعيان بسروره • احمدى الباطن
ومحمدى الظاهره • سائر كمالات ظاهريه وباطنيه • بى حصر ايليوب و
شريعت مقدسه لرنى خلفاء عدل • وملوك كمل • ايله نظام وانتظام •
الى يوم القيام • ايلدى خصوصا الملك الناجح • والسلطان الفاتح • خلاصة
الملوك والسلاطين • عمره الله وامده بكل نصر وفتح مبين • واصلح به

البلاد والعباد وكان له خير ناصر ومعين • اذ كان تمنق هذه الاوراق •
فى بعض رواق الآفاق • بعلى اشارته • وصادق عبارته • الله سبحانه
وتعالى كمالات ظاهريه وباطنيه • وامدادات ملكيه وملكوتيه • واعطاء
الطاف صمدانيه وربانيه • ايله محفوف وملحوف ايليه الى يوم الدين • آمين •
بسم الله الرحمن الرحيم • يعنى بو اسماء عليه يه ملابس اولدوغم
حالده ابتدا ايدرم • الحمد لله رب العالمين • يعنى جمله عوالم غيب عدمدن
شهادهٔ وجوده ايجاد • ونعم فائضه اولان كمالات ايله امداد • ايليوب تربيه
ايدن الله ايچون حمد وثناء مطلق ثابتدر • والصلوة على خير خلقه محمد وآله اجمعين
دخى جمله مخلوقاتدن افضل واكمل اولان حضرت محمداوزرينه الله دن وسكان
سموات وسكان ارضيندن • وبلديكمز وبلمديكمز مخلوقات محققه ومقدره الوجوددن
صادر بالفعل او بالامكان اولان تعظيمات وتكريمات • وعلو رتب
ومقامات • وهميشه ترقى درجات اولسون دخى همه آل حسبى ونسبيلرينه
اولسون • يقول العبد المتوسل الى الله باقوى الذريعة عبيد الله بن مسعود بن تاج
الشريعة • يعنى الهه موصل اسبابك اك اقوى سى • واحكم واشدى واسدى
اولان كتاب الله ايله الله تعالى يه توسل وتوصل وتقرب ايدن عبد فقير درگاه اول عبد
تاج الشريعه ناميله مسمى اولان عالمك اوغلى مسعود ناميله مسمى اولان عالمك
اوغلى عبيد الله ناميله مسمى اولان عالمدر • سعد جده وانجح جده • يعنى الله

سبحانه وتعالى اول عبيد الهه ويردوكى نعم علميه وعمليه يى • وروحيه وبدنيه
يى • وذاتيه وعرضيه يى • وبوكا كوره نعم اخرويه جنانيه يى • وانبيا ايله
جواريه يى • وكما وكيفا بلمين نعم نامتناهيه يى • تزيين وتحسين ايليوب ورخنه
وزوالدن تحصين ايلسون • دخى علم وعمله سعى واجتهادى سعادت دارينه •
وحصول مطالب ومآربه • موصل ايلسون • هذا حل المواضع المغلقة من وقاية
الرواية في مسائل الهداية • يعنى اى مخاطبم وسامعم آكاه اولكه بو بنم تأليف ايلدوكم
شرح هدايه ناميله مسمى كتابك مسائلى بيانلرنده مألف اولان وقاية الروايه نك
كيزلى مسائلنى وفهمدن قپانمش اولان مواضعنى حل وكشف ايدر • التى الفها جدى
واستاذى مولانا الاعظم استاذ علماء العالم برهان الشريعة والحق والدين محمود
بن صدر الشريعة • يعنى انجلين وقاية الروايه كه بنم جدم يعنى ددم دخى استاذم يعنى
خواجم انى تأليف ايلدى انجلين استاذمكه اولو افنديمزدر وعالم علماسنك استاذيدر
شريعت محمديه مطهره نك دليليدر دخى ثابت وراسخ وغير منسوخ اولانك دليليدر
دخى يوم معادده جزاء عباده مشتمل اولانك دليليدر وبو صفات ثلاثه نك
موصوفى بردركه حضرتك ملتيدر اول جدم واستاذم صدر الشريعه نك اوغلى
محموددر • جزاه الله عنى وعن جميع المسلمين خير الجزاء • يعنى حق سبحانه وتعالى
اول استاذم اولان محمودى بندن وجميع مسلميندن انك بيوك جزا ايله واك
اعظم عوضله عوضلندرسون • لاجل حفظى • بنم حفظم ايچون يعنى استاذم وقايه

الروايه يى تأليف ايلدى تاكم بن حفظ ايدوب ازبرليم • والمولى المؤلف لما الفها
سبقا سبقا وكنت اجرى في ميدان حفظه طلقا طلقا حتى اتفق اتمام تأليفه
مع تمام حفظى • دخى وقاية الروايه يى تأليف ايدن افندم واستاذم وقتاكم
اول وقايه يى سبق سبق يعنى حصه حصه تأليف ايليوب وبن دخى اول وقايه
نك حفظى ميدانده طلق بطلق قوشر اولدم ايسه يعنى استاذم درس بدرس
تأليف ايتدكجه عقبنجه حفظ ايدر ايسه حتى استاذمك تأليفنى تمام ايتمسى بنم
حفظم تماميله موافق اولدى يعنى حفظم ايله تأليفى بر برينه مقارن اولوب
معا جه تمام اولدى • انتشر بعض النسخ الى الاطراف ثم بعد ذلك وقع فيها شئ
من التغييرات ونبذ من المحو والاثبات • يعنى وقايه نك بعض نسخه لرى اطراف
بلادده استنساخ عباد ايله منشور ومشهور اولدى بوندن صكره اول نسخ منتشره
ده برز تغيرات وتبدلات وازه جق محو واثبات واقع اولدى يعنى كثرة استنساخ
ايله كثرة نسخ حاصل اولوب ونساخ كستاخ اولوب عمده برابرا ولمغله مصنفك
مبيضه سنده يازيلان كلماتك جمله سنه موافقلغه موفق اولمغله بعضيسنى قازيوب
وبعضيسنى يازوب وبعضيسنى تقديم وبعضيسنى تأخير ايدرلردى • فكتبت
في هذا الشرح العبارة التى تقرر عليها المتن لتغير النسخ المكتوبة الى هذا النمط •
پس بويله اولدوغيچون بو شرح كه صدر الشريعه ايله ملقب اولان شرحده
مصنفك متن مبيضه سنده قرار كاه اولان عبارتى يازدم تاكه اطراف عالمده

منتشره اولان نسخه اصل اولوب وجمله سی کا راجع اوله وانک نمطنه وطرزنه
موافق اوله ● والعبد الضعيف لما شاهد فی اکثر الناس کسلا فی حفظ الوقایة اتخذ[ت]
منها مختصرا مشتملا علی ما لابد لطالب العلم منه ● دخی بو عبد ضعیفکه صد[الشریعة]
ایله ملقبدر وقتا که اکثر ناسده یعنی اکثر ارباب تحصیلده وحفظ وقایه ده
کاهللك وتنبللك مشاهده ایتدیسه وقایه دن طالبا ایچون مسائل ضروریه و
مهمیه مشتمل بر مختصر ایدندم ● فافتح فی هذا الشرح مغلقاته ایضا ان شاء الله
تعالی ● یعنی ننکیم بو شرحده وقایه نك مغلقاتنی ومشکلاتنی بیان ایدوب حل
ایتدوکم کبی مختصرنده اولان مغلقات ومشکلاتنی دخی حل ایدوب بیان ایده یم اگر
حق تعالی دلدوکم شیئ مراد ایدرسه ● وقد کان الولد الاعز محمود برد الله
مضجعه بعد حفظه مبالغا فی تألیف شرح الوقایة بحیث یتحل منه مغلقات المختصر
فشرعت فی اسعاف مرامه فتوفاه الله تعالی قبل اتمامه ● دخی تحقیق بنم ولد اعزم
محمود که حق تعالی انك قبرنی بر راحت و بر نور ایلیه اول مختصری حفظ ایتدکدن
صکره وقایه ایچون بر شرح تألیف ایتمکه وبندن زمام وعنانی اول شرحه صرف
ایتمکه مبالغ ومصر ومجد ومجتهد ایدی یعنی وقایه یی شرح ایتمکه طالب ایدی
بو حیثیتله که اول شرح ایله مختصر وقایه نك مغلقات ومشکلاتی دخی حل
اولنوب بیان اولنه پس اول ولد اعزك مراد ومطلوبنی وجوده کتورمکه شروع
ایدوب مباشرت ایلدم وبو شرحی تمام ایدوب آخرینه وارمدین ولد اعزمك

عمری آخرینه واروب حق تعالی روحلرنی قبض ایلدی ● والمأمول من المستفیدین
من هذا الکتاب ان لاینسوه فی دعائهم المستجاب انه المیسر للصواب والفاتح
لمغلقات الابواب ● دخی بو شرحدن مستفید اولوب مطالب ومآربلرنی اخذ
ایدوب تعلم ایدن طلبه دن مأمول ومسئولمز بودرکه اول ولد اعزی اوقات
مبارکه لرنده مستجاب اولان خیر دعالرندن فراموش ایتمیه لر زیرا حق سبحانه
وتعالی واقعه مطابق وحقه موافق اولان اشیاء آسان ایدیجیدر وقپنمش قبولری [آچیجیدر]

کتاب الطهارة

طهارة شرعیه که حدث وخبثك ازاله سنه متعلق اولان مسائل مجموعه یی بلدیرر بو
اکتفی بلفظ الطهارة ● مصنف مفردا اولان لفظ طهارة ایله اکتفا ایلدی با وجودکه
طهارة شرعیه نك انواعی چوقدر مثلا وضوءدر وغسلدر ومسحدر
وتیممدر ● لان الاصل ان المصدر لایثنی ولایجمع ● یعنی قاعدهٔ لغویه بودرکه مصدر
تثنیه دخی جمع قلنمز ● لکونها اسم جنس ● اسم جنس اولوب حقیقت وماهیت
ایچون موضوع اولوب افرادلری ایچون موضوع اولمدوغنه بناء ● یشمل جمیع انواعها
اول حقیقتك جمله انواعلرینه افرادلرینه اصنافلرینه شامل اولور ● فلاحاجة
الی لفظ الجمع ● پس جمع وتثنیه لفظنه احتیاج قالمز قال الله تعالی یا ایها الذین
امنوا اذا قمتم الی الصلوة فاغسلوا وجوهکم الآیه الله تعالی بیورر ای ایمان
کتورن قوللرم قچن نمازی قلمق قصد ایدرسکز پس یوزلریکزی غسل ایدك

ایتك تمامنه وارنجه اوقك یعنی الریكزی دیرسكلریكزه وارنجه یقك دخی
باشلریكزی سلك دخی ایقلریكزی طوپوقلریكزه وارنجه یقك ● افتتح الكتاب
بهذه الایة تیمناً ● مصنف متن بو ایتله كتابنی تصدیر ایدوب افتتاح ایلدی تبرك
ایچون یعنی عموم انتفاع ایچون ● ولان الدلیل اصل والحكم فرعه ● دخی دلیلكه بو ایة
اصلدر وحكمكه وضوء فرعدر یعنی اول اصلك فرعیدر ● والاصل مقدم بالرتبة
علی الفرع ● دخی اصل مقدمدر مرتبه ایله فرع اوزرینه ● ثم لما كانت الایة دالة علی
فرائض الوضوء ادخل فاء التعقیب فی قوله ● بوندنصكره وقتاكه بو ایة كریمه ابدستك
فرائض اربعه سنه دلالت ایدیسه مصنف ایة كریمه ایله ثابت اولان فرائضه تعقیبه
دلالت ایلین فائی ففرض الوضوء غسل الوجه من الشعر عبارتنه ادخال ایلدی پس
وضونك فرضلری یوزی یومقدر شعردن ● ای من قصاص شعر الرأس ● یعنی
باشك قلی بتدوكك نهایتندن ● وهو منتهی منبت شعر الرأس ● بو قصاص باشك
قللرینك بتدوكك نهایتیدر الی الاذن قولاغه وارنجه طاغ اولوب صول اولمد
اعمدر ومراد بودر ● فیكون ما بین العذار والاذن داخلا فی الوجه كما هو مذهب
ابی حنیفة ومحمد رحمهما الله ● پس قولاق ایله صقال باشینك ما بیننده اولان آق
یر وجهه داخل اولور یعنی یقمسی فرض اولور نتكیم امام ابو حنیفه ایله امام محمد
فرض اولدوغنه ذاهب اولدیلر ● فیفترض غسله وعلیه اكثر مشایخنا ● پس اول
بیاضك غسلی فرض اولور واكثر مشایخمز بونك اوزرینه دردر ● وذكر شمس الائمة

الحلوانی یكفیه ان یبل ما بین العذار والاذن ● دخی شمس ائمه حلوانی ذكر ایلدیكه
عذار ایله اذن ما بیننده اولان بیاض یری اصلتمق كفایت ایدر ● ولا یجب اسالة
الماء علیه ● دخی اول اق یر اوزرینه صویی اقتمق واجب دكلدر ● بناء علی ما روی
عن ابی یوسف ان المصلی اذا بل وجهه واعضاء وضوئه بالماء ولم یسل الماء عن العضو
جاز ● یعنی شمس ائمه حلوانی ذكر ایلدوكی مسئله ابو یوسفدن روایت اولنان
مسئلیه مبنیه دركه تحقیق مصلی قچن یوزنی وجمله وضونك اعضالرنی صو ایله
اصلدوب واول صو عضودن اقمسه اول وضو وضودر شرعا وانكله قلنان نماز
نمازدر شرعا ● لكن قیل تأویله انه سال من العضو قطرة او قطرتان ولم یتدارك
اما امام ابو یوسفك روایتنك تأویلنده دنلدیكه یالیكز جه اصلتمق دكل بلكه اول
صو عضودن بر طملہ یا ایكی طمله اقدی اما بری بری اردنجه اقمدی واسفل الذقن
یعنی اول وجهك غسلی صاغ قولاغه وصول قولاغه وارنجه انلی لكنه كوره وچكه
التنه وارنجه اوزونلغنه كوره ● فتم حدود الوجه من الاطراف الاربعة ●
پس وجه متوضینك ابعاد اربعه لری كه طولك ایكی طرفی وعرضك ایكی طرفی ایله
وجه شرعی تمام اولدی ● ثم عطف علی الوجه قوله ● اندن صكره مصنف وجه اوزرینه
عطف ایلدی والیدین والرجلین مع المرفقین والكعبین قولنی یعنی دخی اللرینك
یقمسی فرضدر دیرسكلریله بله دخی ایقلرینك یقمسی فرضدر طوپوقلریله بله
غایت مغیایه داخل اولدوغنه بناء ● خلافا لزفر ● زفر خلافنجه دردر ● فان عند

لا يدخل المرفقان والكعبان في الغسل ● تحقيق زفر قتنده ديرسكلر وطوبوقلر غسله
داخل دكللردر ● لان الغاية لا تدخل تحت المغيا ● زيرا تحقيق غايت مغيايه داخل دكلدر
يعني حكمي الامر ● ونحن نقول ان كانت الغاية بحيث لو لم تدخل كلمة الى لم يتناولها
صدر الكلام لم تدخل تحت المغيا كالليل في الصوم ● اما بز زفر جوابنده ديرزكه
اكر غايت بو حيثيتله اولسه كه كلمهٔ الى داخله اولمدوغي تقديرجه صدر كلامكه مغيا
در متناول اولمجق اولورسه غايت مغيايه داخل اولمز صوم آيتنده ليل صومه داخل
اولمدوغي كبي ● وان كانت بحيث يتناولها الصدر كالمتنازع فيه تدخل تحت المغيا
دخي اكر غايت بو حيثيتله اولسه كه كلمهٔ الى داخله اولمدوغي تقديرجه صدر كلامكه
مغيادر اكا متناول اولجق اولورسه بزمله زفر ما بينمزده نزاع اولنان مسئله
ده كه مرفقان غسل يدينه وكعبان غسل رجلينه اولدوغي كبي كلمهٔ الى ذكر اولنمقدن
صكره غايت مغيايه داخل اولور ● بناء على ان للنحويين في الى اربعة مذاهب ●
ذكر ايتديكمز جواب نحاة ايچون كلمهٔ الى ده دورت مذهب واردر وكنه مبني در
الاول دخول ما بعدها فيما قبلها الا مجازا ● اول دورت مذهبك اولكيسي الى دن
صكره اولان شيء كه غايتدر الى دن اول اولان شيئه كه مغيادر داخل اولمقدر
وبو حقيقت لغويه در داخل اولمزسه مجاز اولور واول الى نك مجاز لغويسيدر
والثاني عدم الدخول الا مجازا ● دخي ايكنجي مذهب بودر كه ما بعدي ما قبلنه داخل
اولمقدر وبو حقيقت لغويه سيدر داخل اولمق الى نك مجاز لغويسيدر ● والثالث

الاشتراك ● دخي اوچنجي مذهب اشتراك لفظيدر يعني داخل اولمق ايچون ●
حقيقتدر وداخل اولمامق ايچون حقيقتدر بو مذهبده الى نك معنئ مجازيسي يوقدر
والرابع الدخول ان كان ما بعدها من جنس ما قبلها وعدمه ان لم يكن ● دخي
دوردنجي مذهب تفصيلدر اكر الى دن صكره اولان غايت ما قبلي اولان مغيانك
جنسندن ايسه غايت مغيايه داخل اولور واكر جنسندن دكل ايسه غايت مغيايه
داخل اولمز ● فهذا المذهب الرابع يوافق ما ذكرنا في الليل والمرافق ● يعني بو دوردنجي
مذهب ذكر ايتديكمز دليله موافق اولور يعني الى دن اول صدر كلام غايته متناول
ايسه جنسندن اولور دكل ايسه جنسندن اولمز ● واما الثلاثة الاول ● اما اولكي
اوچ مذهب ● فالاول يعارضه الثاني ● اما اولكي اوچ مذهبك اولكيسي مذهب ثانيه
معارض اولور ● فتساويا ● پس بري برينه مساوي اولور بو كره ايكيسي دخي ساقط
اولور يعني نه بزه ونه زفره دليل اولور ● والثالث اوجب التساوي ايضا ● دخي
اوچنجي مذهبكه اشتراك لفظيدر الى نك ايكي معناسي كه دخول وعدم دخولدر بري
برينه مساوي اولمغي اقتضا ايلدي بو كره مذهبين اولينه مشابه اولدي مساواتده
وتساقطده وبرمزه دليل اولمدده ● فوقع الشك في مواضع استعمال كلمة الى ● پس بو
اوچ مذهبه بناء الى استعمال اولنان يرلرده شك واقع اولدي تناولده وعدم تناولده
بو كره بو شكي دفع ايتمده مذهب رابعي حكم قلدق ● ففي مثل صورة الليل في الصوم انما
وقع الشك في التناول والدخول فلا يثبت التناول بالشك ● پس صومده ليلك صورتي

کبی اولان صورتلرده شك تناول دخولده واقع اولدی بوکره شك ایله تناول ثابت
اولمز • وفی مثل صورة النزاع انما وقع الشك فی الخروج بعد ما ثبت تناول صدر الکلام
والدخول فیه فلا یخرج بالشك • دخی بزمله زفرما بینمزده واقع اولان مسئلهٔ
نزاعیه وامثالنده مغیا غایتیه تناول وغایت مغیایه دخول ثابت اولدقدنصکره چقمده
شك واقع اولدی پس شك ایله چقمز • وما ذکروا انها غایة الاسقاط مشهور فی
الکتب فلم نذکره • دخی امام اعظم طرفندن زفره جوابنده مشایخ مذهب ذکر ایتدوکلری
دلیلکه الی مدحکم ایچون غایت دکل بلکه اسقاط ایچون غایتدر بو دلیل کتب مذهبده
مشهور اولدوغنه بناء ذکر اتمدك • ثم الکعب فی روایة هشام عن محمد هو المفصل
الذی فی وسط القدم عند معقد الشراك • بوندنصکره وظیفهٔ قدمده مذکور اولان
کعب امام محمدك شاکردی اولان هشامك روایتنده نعلك باغی بغلندوغی ایاغك
اورته سنده کی یوکسك کمکدر • لکن الاصح انها العظم الناتئ الذی ینتهی الیه عظم
الساق • اما اصح بودرکه کعب بالدرك کمکی دوکندوکی یرده کی ایکی یوکسك کمکلر
در بری ایاغك صاغنده و بری صولنده اولور • وذلك لانه تعالی اختار لفظ الجمع
فی اعضاء الوضوء فارید بمقابلة الجمع بالجمع انقسام الاحاد علی الاحاد • مذهب جمهور
اصح اولدوغنه دلیل بودرکه رب العالمین اعضاء وضونك بیاننده لفظ جمعی ذکر ایلدی
پس جمع جمعه مقابل اولمغله آحاد آحاد اوزرینه انقسام مراد اولدی • واختار فی
الکعب لفظ المثنی • اما کعبده لفظ مثنی یی ذکر ایلدی • فلم یمکن ان یراد به انقسام الاحاد

علی الاحاد • پس کعبك آحادنی ارجل مجموعه نك آحادنه انقسامی ارادت ممکن اولمدی
فتعین ان المثنی مقابل بکل واحد من افراد الجمع • پس متعین اولدیکه تحقیق کعب مثنی آحاد
ارجلدن هر واحده مقابلدر • فیکون فی کل رجل کعبان • پس هر ایاقده ایکی طوپوق
اولور • وهما العظمان الناتئان • اول کعبان بالدرك کمکی دوکندوکی یرده اولان
ایکی یوکسك کمکلردر • لا معقد الشراك فانه واحد فی کل رجل • یوخسه معقد
شراك دکلدر یعنی نعلك باغی بغلندوغی یرده کی یوکسك کمك دکلدر • زیرا اول هر
ایاقده بر کمکدر اگر بو مراد اولسیدی لفظ جمع ایله مذکور اولوردی سایر اعضاء
وضو کبی مثلا الی الکعاب دینلوردی • ومسح ربع الرأس واللحیة دخی فرائض وضو
دندر باشك دورت بلوکندن بر بلوکی مسح ایدوب اصلانمش ال ایله سیلمك
وصقالك دورت بلوکندن بر بلوکی اصلانمش ال ایله سیلمك • المسح اصابة الید
المبتلة العضو • مسح شرعی اصلانمش الك اعضاء وضودن بر عضوه دوقنمسیدر
اما بللا یأخذ من الاناء • الك اصلانمش اولمسی یا چناقدن الدوغی صو ایله اوله • او
بللا باقیا فی الید بعد غسل عضو من المغسولات • یا اعضاء وضونك مغسولاتندن
برین یقدقدنصکره النده باقی اولان یاشلق ایله اصلانمش اوله • ولا یکفی البلل الباقی
فی یده بعد مسح عضو من الممسوحات • اما اعضاء وضونك ممسوحاتندن برسین مسح
ایتدوکدنصکره النده قلان یاشلق ایله مسح ایلمك کفایت ایلمز • ولا بلل یأخذ من بعض
اعضائه سواء کان ذلك العضو مغسولا او ممسوحا • دخی اعضاء وضونك بعضسندن

الدوغی یاشله مسح ایلمك کفایت ایلمز کوك اول عضوك وظیفه سی غسل اولنسون کرك
مسح ● وکذا فی مسح الخف ● یعنی مسح رأسده اولان تفصیل کبیدر مسح خفده اولان
تفصیل دخی یعنی ایکی صورتده مسح جائز وایکی صورتده جائز دکلدر ● واعلم ان
المفروض فی مسح الرأس ادنی ما یطلق علیه اسم المسح وهو شعرة او ثلث شعرات عند
الشافعی عملا باطلاق النص ● ای صدد تعلمده اولان مخاطب بلکه مسح رأسده فرض
اولنان مسحك مقداری لفظ مسح اطلاق اولندوغی ماصدقاتك اك اقلی اولان
مقداردرکه حقیقت مسح انکله متحققه اولور واول اقل اولان مقدار بر قلدر
یعنی بر قلی مسح ایلمکدر یا اوچ قلی مسح ایلمکدر و بو قول امام شافعینك مذهبیدر
مسح رأسده وارد اولان نص قرآنکه وامسحوا برؤسکم در بیان مقداردن مطلق
اولدوغنه عمل ایتدوکیچون ● وعند مالك الاستیعاب فرض کما فی قوله تعالی
فامسحوا بوجوهکم ● یعنی امام مالك قتنده بتون باشی مسح ایلمك فرضدر نتکم آیة
تیممده که فامسحوا بوجوهکم در بتون یوزی مسح ایلمك فرضدر ● وعندنا ربع
الرأس ● یعنی بزم مذهبمزده مسح رأسده فرض اولان مقدار باشك دورت
بلوکندن بر بلوکیدر ● وقد ذکروا انه اذا قیل مسحت الحائط یراد کله واذا قیل مسحت
بالحائط یراد بعضه ● یعنی علماء حنفیه مسح رأس مسئله سنك تحقیقنده ذکر ایتدیلر
که هیچ فعل مسح محله باسز متعدی اولسه استیعاب مسح مراد اولور واکر فعل
مسح محله با ایله متعدی اولسه بعض محل مراد اولور ● لان الاصل فی الباء ان

تدخل فی الوسائل وهی غیر مقصودة فلا یثبت استیعابها بل یکفی منها ما یتوسل به
الی المقصود ● زیرا باده اصل بودرکه وسائله داخله اولور و وسائل وسائل
اولدوغی حیثیتدن کندی ذاتیچون مقصوده دکلدر بلکه مقصوده اولشیچی قدر
وسائلدن کفایت ایدر ● فاذا دخل الباء فی المحل شبه المحل بالوسائل فلا یثبت استیعاب
المحل ● پس هیچ با محله داخل اولسه محل وسائله تشبیه اولنور نتکم وسائله داخله
اولدوغی تقدیرجه استیعاب مراد اولمدوغی کبی وسائله مشابه اولان محلك
استیعابی مراد اولمز ● لکن یشکل هذا بقوله تعالی فامسحوا بوجوهکم ● یعنی ذکر
ایتدیکمز دلیل آیة تیممله مشکل اولور زیرا با محله داخل ایکن ینه استیعاب فرضدر ● و
یمکن ان یجاب عنه بان الاستیعاب فی التیمم لم یثبت بالنص بل بالاحادیث المشهورة ●
اما بو اشکالدن جواب ویرلمك ممکندرکه تیممده اولان فرض استیعاب بو نص ایله ثابت
دکلدر بلکه احادیث مشهوره ایله ثابتدر ● وبان مسح الوجه فی التیمم قائم مقام
غسله فحکم للخلف فی المقدار حکم الاصل کما فی مسح الیدین ● دخی اول آیتله وارد اولان
اشکالدن حدیث مشهور ایله جواب ویرلمك ممکن اولدوغی کبی قیاس فقهیله دخی
جواب ممکندرکه مسح وجه غسل وجهك مقامنه قائمدر و مقدارده خلف اصلك
حکمنی اخذ ایلدر مسح یدینده خلف اصلك حکمنی اخذ ایلدوکی کبی ● فلو کان النص دالا علی
الاستیعاب للزم مسح الیدین الی الابطین فی التیمم لان الغایة لم تذکر فی التیمم
یعنی دفع اشکالده آیة تیممله استدلال اولنموب بلکه احادیث مشهوره و قیاس ایله

استدلال اولنور زیرا آیۀ تیممده مرافق ذکر اولنمدی بوکره استیعاب فهم اولنسه

ایدی اومورلره وارنجه مسح ایتمك فرض اولوردی ● وایضا الحدیث المشهور وهو

حدیث المسح علی الناصیة دل علی ان الاستیعاب غیر مراد ● دخی مسح رأسده استیعاب

بالوسائله وشبیهه بالوسائله داخل اولمغله استدلال اولندوغی کبی حدیث مشهور ایله

که حدیث المسح علی الناصیه در استیعاب مراد اولمدوغنه دلالت ایدر ● فانتفی قول

مالك ● یعنی امام مالکك دلیلی منتفی اولدی بوکره مذهبی بلا دلیلدر پس مذهب بلا

دلیل معتبر دکلدر ● واما نفی مذهب الشافعی فمبنی علی ان الایة مجملة فی حق المقدار

لا مطلقة کما زعم ● یعنی برمله طرف خلافده ایکی مجتهد وار در بری امام مالك که

مذهبی منتفی اولدی بری دخی امام شافعیدر که بونك مذهبی نفی ایتمك آیۀ مسح مقدار

حقنده مجمله اولدوغنه مبنیدر ذاهب اولدوغی کبی یوخسه مطلقه اولدوغنه دکل

کندی ذاهب اولدوغی کبی ● لان المسح فی اللغة امرار الید ولا شك ان مماسة الانملة

شعرة اوثلثا لا تسمی مسح الرأس ● وآیۀ مسح مقدار حقنده مجمله اولدوغنه دلیل بوکه

مسح لغۀ عربیهده امرار یددر یعنی الی سورمکدر دخی خفی دکلدر بر قله یا اوج قله

برمق اوجیله یاپشمغه مسح دینلمز ● وامرار الید یکون له حد وهو غیر معلوم ● و

البتده امرار ید ایچون حد یعنی غایت واردر ولازمدر واول غایت معلوم دکلدر

فیکون مجملا ● پس مقدار حقنده مجمل اولور ● لانه اذا قیل مسحت بالحائط یراد به

البعض وفی قوله تعالی فامسحوا بوجوهکم الکل فتکون الایة فی المقدار مجملة ● زیرا مسحك

مواطن

مواطن استعمالنده کاه بعض مقدار مراد اولنور مسحت بالحائط کبی وکاه جمیع مقدار

مراد اولنور فامسحوا بوجوهکم کبی پس وامسحوا برؤسکم آیتی مسح مقدارنده مجمله اولور

ففعله علیه السلام انه مسح علی ناصیته یکون بیانا ● پس وقتا کم آیۀ مسحك اجمالی

ثابت اولوب بیانه محتاج اولدیسه حضرت صلی الله علیه وسلمك مبارك ناصیه

لری اوزره مسح ایتمك فعلی اول اجمالی بیان اولور ● واما اللحیة فعند ابی حنیفة

مسح ربعها فرض ● اما صقاله متعلق اولان حکم مسح پس ابو حنیفه قتنده صقالك

دورت بلوکندن بر بلوکی مسح ایلمك فرضدر ● لانه لما سقط غسل باطنها من البشرة

صار کالرأس ● زیرا وقتا که صقالك آلتنده اولان یوزنك دریسنی ییقمق ساقط

اولدیسه باش کبی اولدی دورت بلوکندن بر بلوکی مسح ایلمك فرض اولمده ● و

عند ابی یوسف مسح کلها فرض لانه لما سقط غسل ما تحتها اقیم مسحها مقام غسل

ما تحتها من البشرة فیفرض مسح الکل ● دخی ابو یوسف قتنده صقالك جملهسنی

مسح ایلمك فرضدر زیرا وقتا که صقالك آلتنده اولان بشرهنك جملهسین یومق

ساقط اولدیسه صقالك جملهسنی مسح ایلمك آلتنده اولان بشرهنك غسلی مقامنه

قائم قلندی پس جملهسنی مسح ایلمك فرض اولور آلتنده اولان بشرهنك جملهسنی

ییقمق فرض اولدوغی کبی ● بخلاف الرأس فانه اذا کان عاریا عن الشعر لا یجب غسل

کله ولا مسح کله ● یعنی مسح لحیه مسح رأسه قیاس اولنمز ما بینلرنده فرق واردر زیرا

باش قلسز اولسه نه جملهسنی ییقمق فرض ونه جملهسنی مسح ایلمك فرضدر اما لحیه

بویله دکلدر زیرا آلننده کی بشرهٔ وجه قلسز اوله جمله سنی یومق فرضدر ● وقد ذکروا
ان المراد بالربع ربع ما یلاقی بشرة الوجه منها ● یعنی فقهاء حنفیه ذکر ایتدیلرکه ربع
لحیه دن مراد یوزک دردده بری ایله برابر اولان تحقیق صقالک ربعیدر ● اذ لا یجب
ایصال الماء الی ما استرسل من الذقن ● زیرا چکه دن آشاغه صارقلمش اولان صقاله
صو ایرشدرمک واجب دکلدر ● خلافا للشافعی ● امام شافعی بونک خلافنجه
در زیرا انک قتنده جمله صقالی یومق فرضدر ● کذا ذکر فی الایضاح ● کتاب ایضاحده
ذکر ایتدیکمز کبی ذکر اولندی ● وفی اشهر الروایتین عن ابی حنیفة رحمه الله مسح
ما یستر البشرة فرض ● امام اعظم رحمه الله دن روایت اولنان ایکی روایتک اشهرنده
بشرهٔ وجهی ستر ایدوب اورتن صقالک جمله سنی مسح ایلمک فرضدر ● وهو الاصح
المختار کذا فی شرح الجامع الصغیر لقاضیخان ● یعنی اول ایکی روایتک اشهری وظیفهٔ
لحیه ده وارده اولان اقوال مختلفه نک اصحیدر و فتوی یه مختاردر قاضیخانک
تألیف ایلدوکی جامع صغیرک شرحنده ذکر ایتدیکمز منوال اوزره مذکوردر ● واذا
مسح ثم حلق الشعر لا یجب الاعادة ● دخی قچن متوضی اعضاء ممسوحه سندن برسنی باش
کبی و صقال کبی مسح ایدوب صکره تراش ایلسه بو کره دخی مسح ایلمک واجب دکلدر ●
وکذا اذا توضأ ثم قص الاظفار دخی قچن ابدست آلوب صکره کرک الده وکرک ایقده اولان
طرنقلری کسرسه بو کره دخی یومق واجب دکلدر تکرار مسح ایلمک واجب اولمدوغی
کبی ● وسنته للمستیقظ غسل یدیه الی رسغیه ثلثا قبل ادخالهما الاناء دخی ابدستک

سنتی

سنتی اویقودن اویانمش اولان آدم ایچون ابدست صوینک چناغنه اللرنی صوقمز
اول اوچ کره ایکی الینی بلکلرینه دک ییقمقدر ● هذا الغسل عند بعض المشایخ سنة
قبل الاستنجاء وعند البعض بعده وعند البعض قبله وبعده ● یعنی بو غسل مسنونک
وقتنده علماء شریعت بیننده اختلاف واردر بعضیلری استنجادن اول بو سنتک وقتنی
تعیین ایدر و بعض آخر استنجادنصکره بو سنتک وقتنی تعیین ایدر و بعض آخر بو سنتک
وقتنی تخصیص ایتموب بلکه استنجادن اول و استنجادنصکره سنت اولدوغنه ذاهبدر
وکیفیة الغسل انه اذا کان الاناء صغیرا بحیث یمکن رفعه یرفعه بشماله ویصبه علی کفه
الیمنی ویغسلها ثلثا ثم یصبه بیمینه علی کفه الیسری کما ذکرنا ● دخی بو غسل مسنونک
کیفیتی و مباشرت ایتمسنک صورتی بودرکه تحقیق قچن صو چناغی بر مرتبه ده کوچک
اولسه که بر ال ایله قالدرمق ممکن اولسه صول ال ایله اول چناغی قالدروب صاغ الینک
آیه سنه دوکوب اوچ کره ییقسون بوندنصکره اول چناغی صاغ ال ایله آلوب صول
الینک آیه سنه دوکوب اوچ کره ییقسون صاغ الک غسلنده ذکر ایتدیکمز کبی ● وان
کان کبیرا لا یمکن رفعه فان کان معه اناء صغیر یرفع الماء به ویغسلهما کما ذکرنا ● دخی
اکر صو چناغی بیوک اولوب بر ال ایله قالدرلمسی ممکن اولمزسه پس اکر اول متوضی ایله بر بوش
کوچک چناق وارایسه اول کوچک چناق ایله صویی قالدروب و ترتیب سابق اوزره
ایکی اللرنی ییقسون ● وان لم یکن یدخل اصابع الیسری مضمومة فی الاناء ولا یدخل الکف
ویصب الماء علی یمینه ویدلک الاصابع بعضها ببعض یفعل هکذا ثلثا ● دخی اکر بیوک چناق

وارایکن کوچك چناق بولنمزایسه صول الینك برمقلری بربرینه یتشوب قاوشمش ایکن
چناغه ادخال ایلسون اما النك آیه سنی ادخال اتمسون دخی صول الك برمقلری الدوغی
صویی صاغ الینه دوکوب برمقلری بربری ایله دلك ایدوب اوغسون بوکیفیت اوزره
اوچ کره ایشلسون • ثم یدخل یمناه فی الاناء بالغا ما بلغ • یعنی صاغ الی بومنوال اوزره
یتقیوب پاك اتدوکدنصکره بیوك چناغه یتشدوکی قدر ادخال ایلسون آل آیه سیله
والنهی فی قوله صلی الله علیه وسلم فلا یغمسن یده فی الاناء محمول علی ما اذا کان الاناء
صغیرا او کبیرا ومعه اناء صغیر • دخی حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلمك قول شریفلرنده
وارد اولان نهی ومنع که فلا یغمسن یده فی الاناء حدیث شریفیدر ایکی صورتك برسنه
کوره در برصورتی بودرکه صوچناغی انجق کوچك اوله وبرصورتی بودرکه صوچناغی
بیوك اولوب وبله کوچك چناق اوله • اما اذا کان الاناء کبیرا ولیس معه اناء صغیر یحمل
علی الادخال بطریق المبالغة • اما قچن صوچناغی بیوك اولوب وانکله کوچك بولنمزسه
حدیث شریفده اولان نهی مبالغه طریقیله ادخال ید اوزره محمولدر وبالجمله بونده اوچ
مقام وارددر اولکی مقام اولدرکه انجق کوچك چناق بولنه بوصورتده نهی ایله عمل ممکندر
ایکنجی مقام اولدرکه بیوك چناق وار ایکن کوچك چناق دخی بولنه بوصورتده دخی نهی
ایله عمل وحقیقتنه حملی ممکندر اوچنجی مقام اولدرکه بیوك چناق بولنوب کوچك چناق
بولنمیه بوصورتده نهیك حقیقتی ایله عمل ممکن اولمزسه ده مجازی ایله عمل ممکندرکه بو اوچنجی
صورتده نهیدن مراد ادخال بطریق المبالغه درپس فلا یغمسن یده نك معناسی لایبالغن فی الادخال

دیمکدر • کل ذلك اذا لم یعلم علی یده نجاسة • یعنی ذکر اتدیکمز تفصیلك جمله سی النده
نجاست اولدوغی بلمدوکی وقتده در • اما اذا علم فازالة النجاسة علی وجه لا یفضی الی
تنجیس الاناء او غیره فرض • اما قچن النده نجاست وارایدوکی بلنسه پس اولی النده اولان
نجاستی کیدرمك فرضدر بر طریقله که کرك اول صوچناغنی وکرك صویی غیر شیئی
تنجیس اولنمغه مؤدی وباعث اولمیه • وتسمیة الله تعالی ابتداء والسواك والمضمضة
بمیاه والاستنشاق بمیاه • دخی سنن وضوء دندر حق تعالینك اسم شریفلرنی اکمق
ابدستك اولنده دخی سنن وضوء دندر مسواك لنمك و اوچ کره اوچ یکی صو
ایله اغزنی یقمق و اوچ کره اوچ یکی صویی بورننه چکوب وسومکروب یقمق •
وانما قال بمیاه ولم یقل ثلثا لیدل علی ان المسنون التثلیث بمیاه جدیدة • دخی مصنف
بمیاه دیدی یعنی صویی جمع ایله ذکر ایلدی وثلثا دیمدی یعنی فعل مضمضه وفعل
استنشاقك عددنی ذکر اتمدی تا بوکه دلالت ایلیه که مسنون دکلدر الا اوچ
یکی صو ایله اوچ کره مضمضه و اوچ یکی صو ایله اوچ کره استنشاق ایلمکدر •
وانما کرر قوله بمیاه لیدل علی تجدید الماء لکل منهما خلافا للشافعی فان المسنون
عنده ان یمضمض ویستنشق بغرفة واحدة ثم هکذا ثم هکذا • یعنی مصنف بمیاه
جمعی هم مضمضه ایله ذکر ایلدی هم استنشاق ایله تا که مضمضه عددنجه صو یکی اولوب
واستنشاق قارشمدوغنه دلالت ایلیه واستنشاق عددنجه صو یکی اولوب مضمضه
قارشمدوغنه دلالت ایلیه امام شافعی بومسئله ده بزه مخالفت ایدر زیرا امام شافعی

قتنده مسنون بر اوچ صو ایله مضمضه واستنشاق ایلمکدر یعنی بر اوچ صویی
ایکسنه صرف ایلمکدر دخی ایکنجی کره آلدوغی ایکسنه صرف ایلمکدر دخی اوچنجی
کره آلدوغی صویی ایکسنه صرف ایلمکدر **وتخلیل اللحیة والاصابع وتثلیث الغسل ومسح
کل الرأس مرة** دخی سنن وضوء دندر صقالک آراسنده الک برمقلرنی ادخال ایلدوب
آلتندن طرق کبی یقاردوسنه دک قارشدرمق دخی صاغ الک برمقلریله صول الک
برمقلری بر برینه کورشمک دخی یقلرک برمقلرنی صول الک صرچه برمغیله صاغ
ایاغک صرچه برمغنک آلتندن باشلیوب صول ایاغک صرچه برمغنه دک قارشدرمق
دخی سنن وضوء دندر وظیفه سی غسل اولان عضوی اوچ کره یایقمق دخی باشک
خلافا للشافعی فان عنده تثلیث المسح سنة • امام شافعی بو مسئله ده بزه مخالفت ایلدی
زیرا انک قتنده بتون باشی اوچ کره مسح ایلمک سنتدر • وقد اورد الترمذی فی
جامعه ان علیا رضی الله عنه توضأ فغسل اعضاءه ثلثا ومسح رأسه مرة وقال هذا
وضوء رسول الله صلی الله علیه وسلم وفی صحیح البخاری مثل هذا • یعنی امام شافعی بزه
مخالفت ایدر حال بودرکه تحقیق امام ترمذی کندونک کتاب جامعنده مذهبمزه دلالت
ایدر دلیلی تخریج ایتدی که تحقیق حضرت علی رضی الله عنه آبدست آلوب اعضالرنی
اوچ کره یقیوب وباشنی بر کره مسح ایلدی وکندنصکره بیوردیکه بو بنم آلدوغم
آبدست حضرت صلی الله علیه وسلمک آبدستیدر دخی صحیح بخاریده ترمذی روایت
ایلدوکی حدیثه مشابه حدیث واردر **والاذنین بمائه** • ای بماء الرأس • دخی سنن

وضوء

وضوء دندر باشنی مسح ایلدوکی صو ایله ایکی قولاغنی مسح ایلمک • خلافا له فان
تجدید الماء لمسح الاذنین سنة عنده • امام شافعینک خلافنجه در زیرا انک قتنده
ایکی قولاغک مسحی ایچون یکی صو المق سنتدر **والنیة والترتیب نص علیه** دخی سنن
وضوء دندر نیت ایلمک دخی انک اوزره نص اولنان ترتیب • ای الترتیب المذکور
فی نص القرآن • یعنی نظم قرآنده اعضاء وضوءنجه الاول فالاول ذکر اولندیسه
متوضی دخی بویله مرتب قلوب ترتیب تنزیل طبقنجه الاول فالاول مغسول ایسه
غسل ایدر ممسوح ایسه مسح ایدر • وکلاهما فرضان عنده • یعنی نیت ایله ترتیب
امام شافعی قتنده فرضلردر انلرسز آبدست صحیح دکلدر • اما النیة فلقوله علیه
الصلوة والسلام الاعمال بالنیات • اما امام شافعی وضوءده نیت فرض اولدوغنه
استدلال ایلدوکی دلیل حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلمک الاعمال بالنیات
قول شریفلریدر وبو حدیثک معناسی امام شافعینک تأویلنده اعمالک
صحتی یوقدر الا نیاتله • وجوابنا ان الثواب منوط بالنیة اتفاقا فلا بد ان یقدر
الثواب او یقدر شیء یشمل الثواب نحو حکم الاعمال بالنیات • یعنی امام شافعینک
تأویلندن جوابمز بودرکه تحقیق اعمالک ثوابی نیته منوط ومتعلق اولمق امر
اتفاقیدر پس حدیث شریفده ثواب مقدر ومعتبر اولوب یا ثوابه شامل اولان
شیء حکم کبی مقدر اولمدن لازمدر • فان قدر الثواب فظاهر • پس حدیث
شریفده ثواب مقدر اولورسه ظاهردر یعنی بونکله ضرورة کلام مندفعه

اولور وكلام صحيح اولور زيرا اعمالك ثوابى يوقدر الا بنيتله ● وان قدر الحكم
وهو نوعان دنيوى كالصحة واخروى كالثواب والاخروى مراد بالاجماع ●
دخى كو حكم تقديرا اولنورسه حال بودركه حكم ايكى نوعدر برى دنيويدر
صحت كبى وبرى اخرويدر ثواب كبى وحكم اخروى بزدن وانلردن اجماعله مراد
در ● فاذا قيل حكم الاعمال بالنيات ويراد به الثواب صدق الكلام فلا دلالة على الصحة
يعنى كجن حكم الاعمال دينلوب وحكم ايله ثواب مراد اولنسه حضرتك كلام شريفى
صادق اولوب پس امام شافعى تقدير ايلدوكى صحته دلالت قالمز ● فان قيل مثل
هذا الكلام يتاتى فى جميع العبادات فلا دلالة على اشتراط النية وذا باطل فان المتمسك
فى اشتراط النية فى العبادات هذا الحديث ● يعنى طرف شافعيدن وضوءده بو حديث
شريفى تأويل ايتديككز كبى جميع عباداتده بو تأويل متأتى وممكن اولور دينلورسه
پس عباداتده نيت شرط اولدوغنه بو حديث شريفك دلالتى قالمز بو ايسه باطلدر
زيرا عباداتده نيت شرط اولدوغنه دوتدوغمز دليل بو حديث شريفدر ● قلنا
نقدر الثواب لكن المقصود فى العبادات المحضة الثواب فاذا خلت عن المقصود لا يكون
لها صحة لانها لم تشرع الا مع كونها عبادة ● يعنى شافعينك جوابنده ديلومكه ثوابى
تقدير ايده روز اما عبادات محضه ده صوم كبى صلوة و زكوة كبى مقصود ثوابدر
پس عبادات محضه مقصود اولان ثوابدن خالى اولسه انك صحتى اولمز زيرا اول
عبادات محضه شرع اولنمدى الا عبادت اولمغله بله و فعل عبادت اولمز الا بنيتله

بخلاف الوضوء اذ ليس عبادة مقصودة بل شرع شرطا فاذا خلا عن الثواب انتفى كونه
عبادة ● يعنى عبادات محضه وضونك خلافنجهدر زيرا وضو كندو ذاتيچون
عبادة مقصوده دكلدر بلكه جواز صلوة ايچون شرط اولدوغى حالده شرع اولندى
پس كجن وضوء ثوابدن خالى اولسه نيتسز اتمكله عبادة اولمسى منتفى اولور ● لكن
لا يلزم من هذا انتفاء صحته اذ لا يصدق انه لم يشرع الا عبادة فتبقى صحته بمعنى انه
مفتاح الصلوة كما فى سائر الشرائط كتطهير الثوب والمكان وستر العورة فانه لا يشترط
النية فى شئ منها ● يعنى وضوء عبادة اولمدن صحيح اولمق لازم كلمز زيرا وضوء
شرع اولنمدى الا عبادة اولدوغى حالده شرع اولندى ديمك صادق دكلدر پس
عبادة اولمسى منتفى اولدوغى تقديرجه مفتاح صلوة اولمق معناسنه صحتى باقى
اولور سائر شرائط صلوتده صحت باقيه اولدوغى كبى عبادة دكل ايكن نيت اولمغله
تطهير ثوب ومكان وستر عورة كبى كه زيرا بونلرك برسنده نيت شرط دكلدر
واما الترتيب فلقوله تعالى فاغسلوا وجوهكم فيفرض تقديم غسل الوجه فيفرض
الباقى مرتبا ● دخى امام شافعى قتنده ترتيب فرض اولدوغى فاغسلوا وجوهكم
حق تعالينك قول شريفلرى ايچوندر پس بو آيتك مقتضاسنجه غسل وجهك
تقديمى فرض اولنور پس واو ايله معطوف اولان اعضاء باقيه نك وظيفه لرى
كه غسل ومسحدر مرتب اولدقلرى حالده فرض اولنور ● لان تقديم غسل الوجه
مع عدم الترتيب فى الباقى خلاف الاجماع ● زيرا غسل وجهك تقديمى واجب وباقى

اعضاده ترتيب اولميوب واجب اولمق خلاف اجماعدر يعنى اجماع مجتهدينه مخالفدر

قلنا المذكور بعده حرف الواو فالمراد فاغسلوا هذا المجموع فلا دلالة على تقديم غسل

الوجه ● يعنى امام شافعينك دليلى جوابنده ديه لمكه آيت كريمه ده وجه دن صكره

مذكور حرف واودر پس حق تعالينك مرادِ شريفلرى بو مجموعى غسل ايلك پس

شرط اوزرينه مرتب اولان حرف فا صورةً وجه اوزرينه داخل اولدى ايسه ده

حقيقةً معطوف ايله معطوف عليهك مجموعنه داخله دركويا حق تعالى بيوردى كه

اذا قمتم الى الصلوة فتوضؤا اولمغله اولبحق غسل وجهك تقديمى فرض اولدوغنه

دلالت يوقدر ● وان سلم فمتى استدل المجتهد بهذه الاية لم يكن الاجماع منعقدا

فاستدلاله بها على ترتيب الباقى استدلال بلا دليل وتمسك بمجرد زعمه لا بالاجماع

دخى دوته لمركه حرف فا غسل وجهك تقديمى اوزرينه دلالت ايليه اما هر

بار كه مجتهد بو آية ايله باقى اعضانك غسلنده ترتيب فرض اولدوغنه استدلال

ايليسه اجماع منعقد ومتحقق اولمز پس آية ايله ترتيب باقى فرض اولدوغنه استدلال

دليلسز استدلالدر والحق كندى زعمى وقولى ايله تمسك واحتجاجدر يوخسه اجماع عله

دكل ● وقد رايت فى كتبهم الاستدلال بقوله عليه الصلوة والسلام هذا وضوء

لا يقبل الله الصلوة الا به وقد كان هذا الوضوء مرتبا فيفرض الترتيب ● دخى تحقيق

شافعيه نك كتابلرنده ترتيب وضوء فرض اولدوغنه بو حديث شريفله استدلال

كوردمكه هذا وضوء لا يقبل الله الصلوة الا به يعنى بو بنم الدوغم ابدست بر ابدستدركه

حق تعالى اونسز نمازى قبول ايلمز حال بودركه حضرت حبيب اكرم الدوغى ابدست

مرتب ايدى پس ترتيب اولنور ● وقد سنح لى جواب حسن وهو انه صلى الله عليه

وسلم توضأ مرة مرة وقال هذا وضوء لا يقبل الله الصلوة الا به فهذا القول يرجع الى

المرة فحسب لا الى الاشياء الاخر ● يعنى تحقيق بكا بو تمسكدن بركوزل جواب ظاهر اولدى

اول جواب بودركه حضرت حبيب اكرم صلى الله عليه وسلم بر كره ابدست الدى

يعنى مبارك يوزنى بر كره ييقدى اوچ دكل ومبارك اللرنى بر كره ييقدى اوچ دكل

ومبارك باشنى بر كره مسح ايلدى ومبارك اياقلرنى بر كره ييقدى اوچر دكل و بو

كيفيت ايله ابدستى الدقدن صكره هذا وضوء لا يقبل الله الصلوة الا به اشارت بيوردیلر

پس بو قول انجق بر كره ييقدوغنه و بر كره مسح اتدوكنه راجعدر يوخسه بر كره

دن ماعدا اولان عوارضنه ومشخصاتنه راجع دكلدر ● لان هذا الوضوء لا يخلو اما ان

كان ابتداؤه من اليمين او اليسار وايضا اما ان كان على سبيل الموالات او عدمها فقوله صلى

الله عليه وسلم هذا وضوء الى آخره ان اريد به هذا الوضوء بجميع اوصافه يلزم فرضية الموالات

اوضدها والتيامن اوضده وان لم يرد بجميع اوصافه لا يدل على فرضية الترتيب ● زيرا

تحقيق هذا ايله مشار اليه اولان وضوء خالى دكلدر بر برينه مقابل اولان ايكى وصفك

برسندن مثلا ياصاغدن باشلنمش اوله ياصولدن دخى كيرو وكچن جلين يا افعال وضوء

بينينده متابعت ايله الينمش اوله يا متابعتسز پس حضرتك هذا وضوء الى آخره قول شريفلرى

ايله اكر بو ابدست جمله اوصافى ايله بله مراد اولنمق اولورسه بر برينه مقابل اولان ايكى

وصفك برنسی فرض اولمق لازم کلور یا تیامن یا ضدی یا موالات یا ضدی اکر جمله اوضاعله مراد اولنیوب بر ذکره النان ذات وضوء مراد اولنمق اولورسه پس فرضیت ترتیبه دلالت ایلمز وَالوِلاءُ ای غسل الاعضاء علی سبیل التعاقب بحیث لا یجف العضو الاول دخی سنن وضوء دندر ولاء یعنی اعضاء مغسوله نک هر برینی ییقدقدنصکره قورومدن ایکنجی عضوی ییقمق وعند مالك هو فرض دخی امام مالك قتنده ولاء فرضدر آنسز ابدست صحیح اولمز والدلیل علی کون الامور المذکورة سنة مواظبة النبی علیه الصلوة والسلام من غیر دلیل علی فرضیتها یعنی وسنته لمستیقظ قولندن برو مذکوره اولان امورك سنت اولدوغنه دلیل حضرت حبیب اکرمك مداومت ایلمه سیدر فرض اولملرینه دلیل اولمق کرك یعنی بزده فرض اولدقلرینه دلیل ثابت دکلدر ومستحبه التیامن یعنی ابدستك مستحبی تیامندر ای الابتداء بالیمین فی غسل الاعضاء یعنی اعضاء وضوءك غسلنده صاغ ایله باشلمقدر فان قلت لا شك ان النبی صلی الله علیه وسلم واظب علی التیامن فی غسل الاعضاء ولم یرو احد انه بدأ بالشمال فینبغی ان یکون سنة پس اکر سؤال ایدوب دیرسك که حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم غسل اعضاده تیامنه مواظبت ایتمسنده شك وکمان یوقدر دخی اصحابدن برکمسه حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم صول ایله باشلدیغنی روایت ایتمدی پس لایق بودرکه تیامن دخی سنت اوله قلت السنة ما واظب علیه النبی صلی الله علیه وسلم مع الترك احیانا بو سؤالك جوابنده دیروزکه سنت

اولدرکه حضرت صلی الله علیه وسلم انك اوزرینه مداومت ایلدی کاهیجه ترك ایتمسیله بله فان کانت المواظبة المذکورة علی سبیل العبادة فسنن الهدی وان کانت علی سبیل العادة فسنن الزوائد پس اکر حضرتك مداومه مذکوره سی عبادة والهه تقرب طریقیله اولورسه اکا سنن هدی دیرلر زیرا حضرت بو قسمی بیان ایدر وامت متابعت ایدرلر دخی اکر مداومه مذکوره تقرب طریقیله اولمیوب بلکه عادة وطبیعت مقتضاسنجه اولورسه اکا سنن زوائد دیرلر زیرا انسان انی کتورب وکتورممده مخیردر کلبس الثیاب وکالاکل بالیمین وتقدیم الرجل الیمنی فی الدخول ونحو ذلك یعنی سنن زوائد ثواب کیمك کبی وصاغ ایله یمك کبی ومسجده کیردکده صاغ ایاغنی تقدیم ایتمك کبی دخی بونلره مشابه اولنلر کبی وکلاهما فی الاول یعنی سنتی بیان ایتدیکمز وسنن تسمیه ایتدیکمز قسم اولدر ومواظبة النبی صلی الله علیه وسلم علی التیامن من قبیل الثانی وحضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم تیامن اوزرینه مداومتی قسم ثانی قبیلندندر یعنی سنن زوائددندر ویفهم هذا من تعلیل صاحب الهدایة بقوله صلی الله علیه وسلم ان الله یحب التیامن فی کل شیء حتی التنعل والترجل یعنی تیامن سنن زوائددن اولدوغی صاحب هدایه نك نقل ایلدوکی حدیث شریفله تعلیلندن فهم اولنور او حدیث شریف ان الله یحب التیامن حدیثیدر یعنی حق تعالی هر شیئده صاغ ایله باشلمغی محبت ایدر حتی ایاغه پابوج کیمده وصقال طرامده ومسح الرقبة دخی

ابدستنك مستحبلرندندر بیونی مسح ایلمك وناقضه ما خرج من السبیلین سواء کان

معتادا او غیر معتاد کالدودة والریح الخارجة من القبل والذکر وفیه اختلاف

المشایخ رحمهم الله دخی ابدستی بوزوب ابطال ایدن برنجی معتاددر برشی که

یولك بریندن چقان شیدر کرك چقمه سی عادت اولسون بول وغائط کبی وکرك

عادت اولمسون قبل مرأه دن وذکر رجلدن چقان قورت کبی و یل کبی و بو غیر معتاد ناقض الوضوء اولوب اولمسنده مشایخك اختلافی واردر او من غیره ان کان نجسا

سال الی ما یطهر یاخود ابدستی بوزوب ابطال ایدن ایکی یولك غیرسندن چقان

شیدر ایکی شرطله بری اول چقان عین نجاست اوله و برسی تطهیری واجب اولان

محله اقمسیدر ای الی موضع یجب تطهیره فی الجملة اما فی الوضوء او فی الغسل یعنی

تطهیری واجب اولان موضع یا وضوءك اعضاسندن اوله یا غسلك اعضاسندن

وعند الشافعی رحمه الله الخارج من غیر السبیلین لا ینقض الوضوء اما امام شافعی قتنده

سبیلینك غیرسندن چقان شیء ابدستی بوزمز قان کبی و قوصمق کبی وقوله ان

کان نجسا یتعلق بقوله او من غیره یعنی مصنفك ان کان نجسا قولی او من غیره قولنه

متعلقدر یوخسه ما خرج من السبیلین قولنه متعلق دکلدر زیرا سبیلیندن خارج

اولان نقض وضوءده نجس اولمغله مشروط دکلدر ریح کبی واوفق طاش کبی نجس

دکل ایکن ناقض وضوءدر اما سبیلینك غیرسندن خارج اولان نقض وضوءده نجس

اولمغله مشروطدر اکر نجس اولمزایسه ابدستی بوزمز کوز یاشی کبی و تر کبی

والروایة النجس بفتح الجیم وهو عین النجاسة واما بکسر الجیم فما لا یکون طاهرا هذا

فی اصطلاح الفقهاء واما فی اللغة فیقال نجس الشیء ینجس فهو نجس ونجس یعنی متنده

واقع اولان نجس جیمك فتحیله اوقنور زیرا مراد عین نجاستدر قان کبی اما جیمك

کسری ایله طاهر اولمین مراددر زیرا ذاتی پاکدر اما نجاست اکا بولشمشدر ثوب

متنجس کبی و بو فرق فقهانك اصطلاحلرنده در اما لغتده فتح وضم ایله کسر جیم بیننده

فرق یوقدر یعنی ایکیسی ایکیسنه اطلاق جائزدر زیرا لغتده صفه مشبهه سنده فتح

وکسر ایله اوقمق جائزدر وانما قال سال لانه اذا لم یتجاوز المخرج لا ینقض الوضوء عندنا

خلافا لزفر دخی تحقیق صاحب المتن غیر سبیلیندن خارج اولان نجسك ناقض

الوضوء اولمسنده سال دیدی یعنی اقدی زیرا تحقیق اول نجس اکر اقمیوب چقدوغی

یردن تجاوز ایسه بزده ابدستی بوزمز زفرك خلافنجه در وکذلك اذا عصر

القرحة فتجاوز وکان بحال لو لم یعصر لم یتجاوز دخی نتکم غیر سبیلیندن خارج

تجاوز اتمدوکی تقدیرجه ابدستی بوزمدوغی کبی چبان یاره سنی صقوب ایچنده

اولان شیء چقدوغی یردن کچسه حال بودرکه بر مرتبه ده ایدیکه صقلمیه ایدی

اقمزدی بو دخی ابدستی بوزمز زیرا بو صورتده اقمق یوقدر بلکه اقتمق واردر

وکذا اذا عض شیئا او خلل اسنانه او ادخل اصبعه فی انفه فرأی اثر الدم او استنثر

فخرج من انفه الدم علقا مثل العدس لا ینقض عندنا خلافا لزفر دخی مسئله سابقه

کبی چکن اما وایوا کبی برشیء اصروب یاخود دیشلرنی خلال ایلوب یا برمغنی بورننه

صوقوب پس بو اوج صورتده قان اثرینی کورسه یاخود سومکروب بورنندن
مرجمك دانه سی کبی ویوشمش اولمجق اولمجق قان چقسه بزده ابدستی بوزمز امام
زفرك خلافنجه در ● ووجهه ان خروج النجاسة مؤثر فی زوال الطهارة کالسبیلین
یعنی امام زفر قمعنی شرط ایتدوکنه دلیلی بودرکه تحقیق نجاستك خروجی طهارتك
کیتمسنده مؤثردر سبیلین کبی یعنی سبیلینده سیلان شرط اولمیوب قلیل وکثیرك
بیننده فرق اولمدوغی کبی غیر سبیلینده حکم بویله در ● ونحن نقول نعم لکن
القلیل بادٍ لا خارج والنجاسة المستقرة فی موضعها لا تنقض ● یعنی بز امام زفرك
جوابنده دیروزکه اوت طهارتك زوالنده خروج نجاست مؤثردر اما بو
صورتده خروج یوقدر بلکه انجق ظهور واردر وبو ظهور اولوب خروج
اولمغله سبیلین ایله غیر سبیلین بیننده فرق واقع اولدی وبو معنایه مصنف اشارت
ایلیوب لکن القلیل بادٍ لا خارج دیدی یعنی غیر سبیلیندن قلیل ظاهردر خارج
دکلدر وسبیلیندن ظاهر خارجدر زیرا سبیلینده ظاهر محلنده دکلدر وغیر
سبیلینده ظاهر محلنده در وبو معنایه والنجاسة المستقرة فی موضعها لا تنقض
قولیله اشارت ایلدی یعنی محلنده دوروب نجاوز ایلمین نجاست ابدستی نقض
ایلمز ● قلت هذا الدلیل غیر تامٍ لانه لا یشمل ما اذا غرزت ابرة فارتقی الدم علی رأس
الجرح لکن لم یسل من الجرح فان الخروج هناك محسوس ومع ذلك لا ینقض عندنا
یعنی بن دیرمکه زفرك جوابنده امام اعظم طرفندن ایراد اولنوب ذکر اولنان

دلیل ناتمامدر زیرا جمله افرادنه شامل دکلدر مثلا شامل اولمدوغی صورتك برسی
بودرکه قچن بر ایکنه یا توب پس اول ایکنه باتمسیله حاصل اولان یارهنك باشی اوزره
قان چقوب اما یارهدن آقمسه تحقیق بو صورتده خروج محسوس وظاهردر وبوله
ایکن بزده ابدستی بوزمز ● وقد خطر ببالی وجه حسن وهو انه لم یتحقق خروج
النجاسة لان هذا الدم غیر نجسٍ بل النجس هو الدم المسفوح ● دخی تحقیق ایراد ایلدوکم
اشکالك دفعنده بر کوزل جواب قلبمه خطور ایدوب ظاهر اولدی اول جواب
بودرکه تحقیق ایکنه مسئلهسنده خروج وارایسه ده خروج نجاست یوقدر زیرا
تحقیق بو ایکنه مسئلهسنده اولان قان نجس دکلدر بلکه نجس اقمش اولان قاندر پس
معلوم اولدیکه غیر سبیلیندن اولان قان اوچ قسمدر برقسمی انجق ظاهردر خارج
دکل وبر قسمی خارجدر اما مسفوح دکل وبر قسمی هم ظاهر هم خارج وهم مسفوحدر
ونجس اولوب ناقض وضو اولان انجق بو قسمدر ماعداسی دکل ● وهکذا فی القیء
القلیل وسیأتی فی هذه الصفحة ● یعنی غیر سبیلیندن خارج اولان دمده ذکر
اندیکمز تفصیل که قلیلی نجس اولمیوب ناقض وضو اولمدوغی کبی کذلك قیء قلیل ناقض
دکلدر ونجس دکلدر وبونك تفصیلی بو کاغدده کلسه کرك ● وقوله الی ما یطهر احتراز
عما اذا قشرت نقطة فی العین فسال الصدید بحیث لم یخرج من العین لا ینقض الوضوء لان
داخل العین لا یجب تطهیره اصلا لا فی الوضوء ولا فی الغسل اذ لیس له حکم ظاهر البدن فالمعتبر
الخروج الی ما هو ظاهر البدن شرعا ● دخی صاحب متنك الی ما یطهر قولی قان تطهیری

واجب اولمین مکانه اقمسندن احترازدر مثلا گچن کوزده اولان قبارجق صوولوب و
اندن قان اقوب اما کوزدن چقمسه ابدستی بوزمز زیرا کوزک ایچنی ییقمق فرض دکلدر
نه ابدستده و نه غسلده زیرا ظاهر بدن حکمنده دکلدر بو بابده معتبر اولان ایسه شرع
یوندن ظاهر بدن اولان موضعه قانک چقمسیدر ● واعلم ان قوله الی ما یطهر یجب ان
یکون متعلقا بقوله ما خرج لا بقوله سال فانه اذا فصد وخرج دم کثیر وسال بحیث
لم یتلطخ رأس الجرح فانه لا شك فی الانتقاض عندنا مع انه لم یسل الی موضع یلحقه حکم
التطهیر بل خرج الی موضع یلحقه حکم التطهیر ثم سال ● دخی بلکه تحقیق مصنفک الی ما
یطهر قولی سال قولنه متعلق اولمیوب خرج قولنه متعلق اولمق واجبدر زیرا تحقیق
گچن متوضی نشتر ایله قان الدورب دخی چوق قان چقوب و بر مرتبه اقسه که یاره نك
یاره نك باشی بولشمدی پس تحقیق شان بودرکه بزده ابدست بوزلمه سنده شك
وکمان یوقدر با وجودکه تطهیرک حکمی لاحق اولدوغی موضعه اقمدی بلکه تطهیرک حکمی
لاحق اولدوغی موضعه چقدی صکره اقدی ● فالعبارة الحسنة ان یقال ما خرج من
السبیلین او غیره الی ما یطهر ان کان نجسا سال ● پس بو محلده عبارت حسنه بویله
دینلمکدرکه ما خرج من السبیلین او غیره الی آخره یعنی ناقض وضوء مطلق سبیلیندن
خارج اولان شیدر یا غیر سبیلیندن تطهیری واجب اولان محله چقاندر اکر نجس
اولوب اقسه والقیء دخی ابدستی ابطال ایدوب بوزن قوصمقدر ● عطف علی قوله
ما خرج فاراد ان یفصل انواعه لان الحکم مختلف فیها ● یعنی والقیء لفظی ما خرج قولنه

معطوفدر پس مصنف قیئك انواعنده حکم مختلف اولدوغیچون تفصیلنی مراد ایلیوب
● فقال ● دخی دیدی دما رقیقا ان ساوی البزاق یعنی اغز صویی ایله برابر اولان نجسه
قانی قوصمق ابدستی بوزر ● حتی ان کان البزاق اکثر لا ینقض ● یعنی اکر اغزك صویی
قاندن چوق اولسه ابدستی بوزمز ● ولما ذکر حکم المساواة علم حکم الغلبة بالطریق
الاولی ● یعنی وقتاکه مصنف اغزك صویی ایله قان بر بریله برابر اولسنك حکمنی که ناقض
وضوء اولمقدر ذکر ایتدیسه اغز صوینه قان غالب اولمسنك حکمی که ناقض وضوء اولمقدر
اولی بالطریق بلندی ● فقالوا اذا اصفر البزاق من الدم فلا یجب الوضوء وان احمر یجب
پس فقها دیدلرکه گچن اغزك صویی قاندن صاری رنکده اولسه ابدست واجب اولمز واکر قان
ایله قرمزی رنکده اولسه ابدست واجب اولور ● ثم عطف علی قوله دما قوله او مرة او طعاما او ماء
او علقا ان کان ملاء الفم لا بلغما اصلا صکره مصنف دما قولی اوزرینه او مرة الی
آخره قولنی عطف ایلدی یعنی نواقض وضوءدندر صفرایی قوصمق یاخود یدوکی
طعامی قوصمق یا ایچدوکی صویی قوصمق یا دوکمش قانی قوصمق اکر بودوردنك
هر برسی اغزك دولسی اولورسه اما بلغمی قوصمق هرکز ابدستی بوزمز ● سواء
کان نازلا من الرأس او صاعدا من الجوف وسواء کان قلیلا او کثیرا لانه للزوجته لا
تتداخله النجاسة ● یعنی کرك اول بلغم باشدن انمش اولسون یا جوفدن چقمش
اولسون وکرك آز اولسون که اغزی دولدرمیه یا چوق اولسونکه اغزی دولدره
زیرا تحقیق بلغم یپشك اولمغله نجاست اوکه کیرمز ونقض صاعد ملاء الفم

عند ابی یوسف دخی ابو یوسف قتنده جوفدن جقوب اغزی دولدورن بلغم ابدستی
بوزر • لکن النازل من الرأس لا ینقض عنده ایضا • اما باشدن اینن بلغم ابو یوسف
قتنده ابدستی بوزمز اما امام اعظم قتنده بوزمدوغی کبی • وهو یعتبر الاتحاد فی المجلس
ومحمد فی السبب جمع ما قاء قلیلا قلیلا دخی ابو یوسف آزه جق آزه جق قوصدوغنک
جمعی ایچون مجلسک برلکنی اعتبار ایدر • فقوله وهو یعتبر الضمیر یرجع الی ابی یوسف
وهذا ابتداء مسئلة صورتها اذا قاء قلیلا قلیلا بحیث لو جمع یبلغ ملاء الفم فابو یوسف
رحمه الله یعتبر اتحاد السبب وهو الغثیان فان کان بغثیان واحد یجمع فحصل اربع
صور اتحاد المجلس والغثیان فیجمع اتفاقا واختلافهما فلا یجمع اتفاقا واتحاد المجلس مع
اختلاف الغثیان فیجمع عند ابی یوسف خلافا لمحمد واختلاف المجلس مع اتحاد الغثیان
فیجمع عند محمد خلافا لابی یوسف • پس مصنفک وهو یعتبر قولنده که ضمیر ابو یوسفه
راجعدر و بو قول بر مستقل مسئله در و بو مسئلهنک صورتی بودر که قیء متوضی
آزه جق آزه جق قوصسه بو حیثیتله که اول آزه جقلر جمع اولدوغی تقدیرجه اغزک
دولسنه یتشه پس ابو یوسف اول آزه جقلری جمع ایدوب وضوئی ناقض اولمده
قوصدوغی مجلسک برلکنی اعتبار ایدر یعنی قیء اول آزه جقلر جملهسی بر مجلسده
اولسه بر برینه ضم اولنور پس ناقض وضوء اولدر وامام محمد اول آزه جقلرک
سببنک برلکنی اعتبار ایدر که اول کوکلک بولنمسیدر پس اکر اول آزه جق آزه جق
قوصمهلر بر غثیان ایله اولورسه جمع اولنور اکر اغزک دولسی اولورسه ناقض

وضوء اولور پس مدار ناقضیت نه ایدوکنده اختلاف اولدوغنه بناء درت صورت
حاصله اولدی برسی مجلس ایله غثیان بر اولمقدر بو صورتده اتفاقله جمع اولنور
تا که بالاتفاق ناقض اوله ایکنجیسی مجلس ایله غثیان مختلف اولمقدر بو صورتده اتفاقله
جمع اولنمز یعنی بالاتفاق نقض ایلمز اوچنجی صورت مجلس بر اولوب غثیان مختلف
اولمقدر پس بو صورتده ابو یوسف قتنده جمع اولنوب نقض ایدر وامام محمدک
خلافیدر دردنجی صورت مجلس مختلف اولوب غثیان بر اولمقدر بو صورتده
امام محمد قتنده جمع اولنوب نقض ایدر ابو یوسفک خلافیدر • وما لیس بحدث
لیس بنجس یعنی قاندن و قیئدن حدث اولمیوب ناقض وضوء اولمین مقدار نجس دکلدر
بکسر الجیم • یعنی بو کلمه جیمک کسریله اوقنور تا که طهارت لازمه اوله زیرا جیمی
مفتوحه ایکن نفسندن طاهر اولمق لازم کلمز اما جیم مکسوره ایکن نفسندن طاهر
اولمق لازم کلور • فیلزم من انتفاء کونه حدثا انتفاء کونه نجسا • پس حدث اولمدن
نجس اولمامق لازم کلور یعنی پاک اولور • فالدم اذا لم یسل عن رأس الجرح طاهر
وکذا القیء القلیل • پس قان یارهدن آقمزسه پاکدر زیرا حدث دکلدر و آزه جق
قوصمق دخی بویله در یعنی پاکدر زیرا بو دخی حدث دکلدر • وعن محمد فی غیر
روایة الاصول انه نجس لانه لا اثر للسیلان فی النجاسة فاذا کان السائل نجسا فغیر
السائل یکون کذلک • یعنی امام محمددن روایة اصولک غیرنده قیء قلیل ودم
غیر سائل نجس اولمق روایت اولندی زیرا بر شیء نجس اولمده سیلانک ایچون تأثیر

بوقدر یعنی دم سائل نجس اولمق ذاتندندر یوخسه صفت سیلانندن ناشی دکلدر
کذلك فی ملاء الفم اولسه نجس اولمق ذاتندندر یوخسه ملاء الفم اولمدن
ناشی دکلدر ● ولنا قوله تعالى قل لا اجد فیما اوحی الی محرما الی قوله او دما مسفوحا
فغیر المسفوح لا یکون محرما فلا یکون نجسا والدم الذی لم یسل عن رأس الجرح دم غیر
مسفوح فلا یکون نجسا ● یعنی دم مسفوح ایله غیر مسفوح ما بیننده فرق اولوب
مسفوح نجس اولوب غیر مسفوح طاهر اولدوغنه دلیلمز حق سبحانه وتعالینك
قل لا اجد فیما اوحی قول شریفلریدر او دما مسفوحا قول شریفلرینه دك و بو آیت
کریمه نك معنای شریفی بودر که یا محمد امتکه دیکه بکا وحی اولندوغی کتابده یمسی
محرم اولان شیء بولمدم مکر لش اوله یا اقمش قان اوله یا خنزیر اتی اوله یا ذبح اولندوغی
وقتده قصد ایله اسم الله ترك اولنمش اوله پس اقمش قان محرم اولمز پس نجس دخی
اولمز و یاره باشندن اقمین قان اقمش قاندر یعنی اکا اقمش قان دینلمز پس نجس
اولمز ● فان قیل هذا فیما یؤکل لحمه اما فیما لا یؤکل لحمه کالادمی فغیر المسفوح حرام
ایضا فلا یمکن الاستدلال بحله على طهارته ● پس اکر سؤال اولنسه که مسفوح ایله
غیر مسفوح ما بیننده ذکر اتدیککز فرق اتی ینلن حیوانده در اما اتی ینلمین حیوانده
آدمی کبی اقمش قان کبی حرامدر پس حلال اولمسی طهارتنه دلیل قلمق
ممکن دکلدر ● قلت لما حکم بحرمة المسفوح بقی غیر المسفوح على اصله وهو الحل و
یلزم منه الطهارة سواء کان فیما یؤکل لحمه او لا لاطلاق النص ● یعنی بو سؤالك

جوابنده دیروز که وقتا که دم مسفوحك اشیاده اصل اولان حل او زره قالدی
وحلندن طهارت لازم کلور کرك اول دم غیر مسفوح اتی ینلور حیوانده اولسون
کرك اتی ینلمز حیوانده نص قرآن ماکول اللحم وغیر ماکول اللحم ایله مقید اولمدوغیچون
● ثم حرمة غیر المسفوح فی الآدمی بناء على حرمة لحمه لا یوجب نجاسته اذ هذه
الحرمة للکرامة لا للنجاسة فغیر المسفوح فی الآدمی تکون على طهارته الاصلیة مع
کونه محرما ● اندن صکره آدمیده دم غیر مسفوحك آدمینك اتی حرام اولدوغنه
بناء حرام اولمسی اول دمك نجس اولمسین اقتضا ایلمز زیرا آدمیده دم غیر مسفوحك
حرمتی آدمی مکرم اولدوغیچوندر یوخسه نجس اولدوغیچون دکلدر پس آدمیده
دم غیر مسفوح محرم ایکن طهارت اصلیه او زره اولور ● والفرق بین المسفوح
وغیره مبنی على حکمة غامضة وهی ان غیر المسفوح دم انتقل عن العروق
وانفصل عن النجاسة وحصل له هضم آخر فی الاعضاء وصار مستعدا لان یصیر
عضوا فاخذ طبیعة العضو فاعطاه الشرع حکمه ● یعنی دم مسفوح ایله غیر
مسفوح ما بیننده حکم شرعی فارق بر پنهان حکم اوزرینه مبنیدر یعنی اول
حکم سببیله مسفوحله غیر مسفوحك حکم شرعیلری بر برینه مغایردر واول
حکم بودر که تحقیق دم غیر مسفوح شول قاندر که طمرلردن دخی نجاستدن
آیریلوب واعضاده اوتکجون هضم آخر واستحاله اخری حاصل اولوب وعضو
اولمغه مستعد ومتهیئ اولدی و قرارکاه اولدوغی عضوك طبیعتنی الدی پس

شرع منيف اول عضوك حكمى اولان طهارتى اكا ويردى ● بخلاف دم العرق
يعنى طمرده قرارگاه اولان قانك حكمى طمردن ايرلان قانك حكمنه مخالفدر زيرا
اول كى قانلقدن چقمغله بجسددر وصكره كى قانلقدن چقوب وعضودن جزؤ
اولمالى اولمغله طاهردر ● فاذا سال عن رأس الجرح علم انه دم انتقل من العروق فى
هذه الساعة وهو الدم النجس اما اذا لم يسل علم انه دم العضو هذا فى الدم ● پس چقن
قان ياره باشندن بيلنوركه بو قان بو ساعتده طمرلردن ايرلمش قاندر و دم نجس
اولان انجق بودر اما چقن قان اقمسه بيلنوركه تحقيق بو قان عضوك قانيدر و
اول طاهردر و بو جمله ذكر اتدوكمز تفصيل واحكام قانه متعلقدر ● اما فى
القىء فالقليل هو الماء الذى كان فى اعالى المعدة وهى ليست محل النجاسة فحكمه حكم
الريق ● اما قىء ده تفصيل وقليل وكثير بيننده فرق وقليل كه اغزى دولدرمين
طاهر وغير ناقض اولوب وكثير كه اغزى دولدوردن نجس وناقض وضوء اولمه نك
سر وحكمتى بودركه قىء قليل شول صودركه معده نك يوقاروسنده يعنى
اغزنده ايدى واول محل نجاست دكلدر پس اول قىء قليلك حكمى توكروكك حكميدر
طهارتده وعدم نقض وضوءده ● ونوم مضطجع ومتكئ ومستند الى ما لو ازيل لسقط
لا غير دخى ابدستى نقض ايدنلرك برسى اويقودر بو اوچ هيئتك برسى اوزره
اولمق شرطيله برسى اضطجاعدر يعنى صاغ يانى اوزره يا صول يانى اوزره يا
يوز اوزره يا ارقه اوزره يا توب اويومقدر وبرسى اتكاءدر يعنى ايكى

اتسه

اويلوغك برسى اوزره يا توب ودير سكيله يا قولتوغيله برشيئه طاينوب
اويومقدر وبرسى استناددر يعنى ارقه ايله برشيئه طاينوب اويومقدر
اما بو حيثيت ايله كه طايندوغى شيء كيدرلدوكى تقديرجه اويايمدن يره دوشه
دى بو اوچ حالتدن غيرى ناقض وضوء دكلدر ● اى لا ينقض الوضوء نوم غير ما
ذكر وهو النوم قائما او قاعدا او راكعا او ساجدا ● يعنى ذكر اولنان اوچ هيئته مغاير
دورت هيئتك برسى اوزره اويومق ناقض وضوء دكلدر واول دورت
هيئت اياق اوزرينه يا اوتورركن يا ركوعده ايكن يا سجده ده ايكن اويومقدر
والاغماء والجنون دخى نواقض وضوءدندر اغماء ايله بايلمق دخى جنونكه دلودر
مكدر ● اى على اى هيئة كان ● يعنى اغماء ايله جنون انسانه هرنه هيئت اوزرينه
عارض اولسه لر ابدستى نقض ايدرلر زيرا تفصيل احوالده نوم كبى دكلدر
● ويدخل فى الاغماء السكر وحده هنا ان يدخل فى مشيته تحرك وهو
الصحيح وكذا فى اليمين حتى لو حلف انه سكران يعتبر هذا الحد ● دخى حكم
اغمايه كه ناقضية وضوءدر سرخوش اولمق داخلدر و نواقض وضوء بابنده
سكرك حدى وتعريفى سرخوشك يورويشنه بر دپرنش كيرمكدر وصالنى
صالنى يورمكدر وسكرك تعريفنده قول صحيح بودر وباب يميننده سكرك
تعريفى بودر حتى اكر برآدم برآدمك حقنده يمين ايدوب والله بو آدم سرخوش
دردیسه بو تعريف اعتبار اولنور يعنى محلوف عليه اولان شخصك يورويشنده

دیرنش کیروب صالینی یورسه یمین ایدن کنهکار اولمز وقهقهة
مصلٍ بالغٍ یركع ویسجد دخی نواقض وضوءدندر رکوعه وسجوده مشتمل
اولان صلوتی ادا ایدن مصلی بالغك صدا ایله کولمسی ● حتی لا ینقض الوضوء
قهقهة الصبی ● یعنی قهقهه ابدستی بوزمده بالغ اولمق شرطدر حتی نماز
قلان صبینك قهقهه سی ابدستنی بوزمز ● وشرط ان تکون فی صلوة ذات
رکوع وسجود حتی لو قهقه فی صلوة الجنازة او سجدة التلاوة لا تنقض
الوضوء بل تبطل ما قهقه فیه ● یعنی قهقهه ایله ابدست بوزلمسنده رکوعلی
وسجودلی اولان نمازده قهقهه واقع اولمق شرطدر حتی اگر صلوة جنازه
ده یا سجدهٔ تلاوتده مصلی قهقهه ایلسه ابدستی بوزمز بلکه انجق قهقهه
ایلدوکی صلوة جنازه وسجدهٔ تلاوتی بوزر ● وانما شرط ما ذکر لان
انتقاض الوضوء بها ثبت بالحدیث علی خلاف القیاس فیقتصر علی مورده ● یعنی
مصلی ده بالغ اولمق وصلوتده کامله اولوب رکوعلی وسجودلی اولمق شرط
قلندی قهقهه ناقض وضوء اولمده زیرا قهقهه ایله ابدستك بوزلمسی حدیث
شریفله ثابتدر قیاس فقهینك خلافی اوزره ایکن زیرا قهقهه کندی بدندن
خارج نجس دکلدر ومظنهٔ خروج نجس دخی دکلدر بس بو حدیث شریف
وارد اولدوغی صورته مخصوص اولور وحدیث شریف بودر الا من ضحك
منکم قهقهة فلیعد الوضوء بو حدیث شریفدن اوچ شرط فهم اولندی اولا

بالغ اولمق امر بالاعاده قرینه سی ایله وثانیا صلوة صلوة کامله اولوب ذات رکوع
وسجود اولمق اطلاق قرینه سی ایله وثالثا قهقهه ایدن اویانق اولمق خطاب قرینه
سی ایله نتکم مصنف بیانن اشته کرك ● ثم القهقهة انما تنقض اذا کان یقظان
حتی لو نام فی الصلوة علی ای هیئة کان فقهقه لا تنقض الوضوء وعند الشافعی
لا ینتقض الوضوء بالقهقهة ● بوندن صکره قهقهه ابدستی بوزمز الا مصلی
اویانق اولدوغی وقتده حتی اگر مصلی نمازده ایکن هر قنغی هیئت اوزرینه
اویقلیوب بس قهقهه ایلسه بو قهقهه سی ابدستی بوزمز اما امام شافعی
قتنده مطلقا قهقهه ایله ابدست بوزلمز ● وحدها ان تکون مسموعة لجیرانه
والضحك ان یکون مسموعا له لا لجیرانه وهو یبطل الصلوة لا الوضوء والتبسم ان لا
یکون مسموعا له وهو لا یبطل شیئا ● یعنی قهقهه نك تعریفی بودرکه کولنك
یاننده اولنلره اشیدله وبونك حکمی بلندی ایدی وضحکك تعریفی قوکشیلرینه
اشیدلمیوب انجق کندینه اشیدله وبو کونه کولمك نمازی بوزر ابدستی دکل
وتبسمك تعریفی بودرکه هرکز کمسنه اشیدلمیه وبوکا صرتمق دیرلر بو کونه
کولمك هیچ برشیئی بوزمز ● والمباشرة الفاحشة الا عند محمد رحمه الله دخی
نواقض وضوءدندر مباشرهٔ فاحشه اما اتفاقله دکل بلکه امام اعظم ایله ابو یوسف
رحمهما الله یانلرنده نقض ایدر امام محمد قتنده نقض ایتمز ● وهی ان یماس بدنه
بدن المرأة مجردین وانتشر آلته وتماس الفرجان ● اول مباشرهٔ فاحشه نك

حقيقة شرعيه سى بدن رجل بدن مرأيه دوقنمقدر ايكسى جيلاق ايكن بوشرطله كه
دوقنمغله رجلك آلتى منتشره اوله واولدن منتشره ايسه انتشارى زياده اوله دخى
رجل ايله مرأه نك فرجلرى بربرينه دوقونه بوتقديرجه رجل ايله مرأه نك هر
قنقسى ابدستلى ايسه ابدستنى بوزلور **ودودة خرجت من دبر لا دودة خرجت**
من جرح دخى نواقض وضوءدندر دبردن چقان قورت يارهدن چقان قورت
نواقض وضوءدن دكلدر ● لانها طاهرة وما عليها من النجاسة قليلة ● زيرا تحقيق
يارهدن چقان قورت پاكدر واول قورت اوزرنده اولان نجاست قان كبى
وايرينك كبى وصارى صو كبى آزدر يعنى تطهيرى واجب اولان محله اقمغه استعدادى
يوقدر ● واما الخارجة من الدبر فتنقض لان خروج القليل منه ناقض ومن الاحليل
لا لانها خارجة من جرح ومن قبل المرأة فيه اختلاف المشايخ رحمهم الله ●
اما دبردن خارج اولان قورت وضوئى نقض ايدر زيرا دبردن چقان از نجس
مع غيره ايسه ده نقض ايدر اما احليلدن چقان قورت ناقض وضوء دكلدر زيرا
يارهدن چقمشدر عورتك فرجندن چقان قورت وضوئى نقض ايدوب
ايتمدده مشايخ فقهك اختلافى واردر **ولا لحم سقط منه** ● اى من جرح ●
دخى يارهدن دوشن ات پارهسى ناقض وضوء دكلدر زيرا پاكدر **ولا مس**
المرأة والذكر ● خلافا للشافعى رحمه الله ● دخى عورتى ياپشمق ناقض وضوء
دكلدر كرك اول عورت محرم اولسون كرك نامحرم اولسون وذكرى

ياپشمق ناقض وضوء دكلدر كرك كنديسنك وكرك غيرينك وبو ايكى مسئلهده
امام شافعينك خلافى واردر يعنى عورتى وذكرى ياپشمق ناقض وضوءدر
امام شافعى قتنده **وفرض الغسل المضمضة والاستنشاق** دخى غسلك فرض
لرندندر اغزى يقمق وبورنى يقمق ● وهما سنتان عند الشافعى رحمه الله ●
يعنى امام شافعى قتنده مضمضه واستنشاق غسلده سنتلردر ابدستده سنت
اولدقلرى كبى ● ولنا ان الفم داخل من وجه خارج من وجه حسا عند انطباق الفم
وانفتاحه وحكما فى ابتلاع الصائم الريق ودخول شىء فى فمه فجعل داخلا فى
الوضوء خارجا فى الغسل لان الوارد فيه صيغة المبالغة وهى فاطهروا وفى الوضوء
غسل الوجه ● يعنى غسلده مضمضه واستنشاق فرض اولدقلرينه دليلمز بودركه
تحقيق اغز بر جهتدن داخلدر باطن كبى وبر جهتدن خارجدر ظاهر بدن كبى
حس يوزندن وادراك بالبصر جهتندن اغز قپانوب آچلمق قتنده وحكم يوزندن
وشرع شريف جهتندن صائم كمسنه توكروكنى يودوب واغزينه بر شئ
كيرمك كبى يس اغز حسا وحكما ذو الجهتين اولدوغنه بناء شارع وضوءده
خارج وغسلده داخل قلدى غسلده صيغه مبالغه وارده اولوب وضوءده
اولمامغين زيرا غسلده وارده اولان فاطهروا دربس صيغه تفعل مبالغهيى
اقتضا ايدوب شول عضوكه اكا صو ايرشدرمك ممكن اوله غسلده غسلى
واجب اولور اما وضوءده وارده اولان صيغه صيغه مبالغه دكلدر ثلاثى

مجرد دركه فاغسلوا در پس غسل كبي مبالغه يي اقتضا ايلمز بوكا بناءً بعضي اعضاء
وضوءده اختلاف واقع اولدي مثلا قولاق ايله بكاق ما بيننده اولان بياض يرك
غسلنده اختلاف واقع اولدوغي كبي نتكم اغز حساً وشرعاً بر جهتدن خارج و
بر جهتدن داخل اعتبار اولنوب وهر اعتباره بر حكم ويرلدوكي كبي بو ايكي اعتبار
بعينه برونه ويرلور پس داخل حكمنده اولدوغنه بناءً صائم سموكني چكوب
يوتسه اوروجي بوزلمز وخارج حكمنده اولدوغنه بناءً صائم بورننك
دلكلرينه برشئ ادخال ايلسه اوروجي بوزلمز ● واذا تمضمض وبقي في اسنانه
طعام فلا بأس به ● دخي قچن غسل ايدن كشي ديشلري آره سنده طعام وار
ايكن مضمضه ايلسه اول طعام غسله مانع دكلدر وغسل البدن دخي غسلك
فرضلرندندر مغتسل بدني يقمقدر ● اي جميع ظاهر البدن حتى لو بقي
العجين في الظفر فاغتسل لا يجزئ وفي الدرن يجزئ اذ هو متولد من هنالك ●
يعني بدندن ظاهر بدنك اجزاسندن هر جزء مراددر وجوب غسلده حتى اكر
الك طرنغي آلتنده خمير قالوب غسل ايلسه اول غسل كفايت ايتمز اما الك ياخود
اياغك طرنقلرنده كير قالوب غسل ايلسه كفايت ايلر زيرا اول كير اولدوغي
يردن حاصلدر خمير ايسه اولدوغي يردن حاصل دكلدر خارجدندر ●
وكذا الطين لان الماء ينفذ فيه ● يعني بالچق دخي كير كبيدر صونك سرايتنه
مانع اولمز زيرا صو بالچغه سرايت ايدوب كچر ● وكذا الصبغ والحناء ● دخي

بويا ايله قنا كير حكمنده در صونك كچمسني منع ايتمده ● فالحاصل ان المعتبر
في هذا الحرج ● پس بو مسائلك حاصلي وقاعده سي بودركه بو اشيا صونك
كچمسني منع ايدوب ايتمده معتبر اولان كوچلكدر اكر اول شئ قالدرمق ممكن
اولمزسه بويا وقنا كبي غسلي منع ايلمز واكر قالدرمسي ممكن اولورسه
خمير كبي منع ايدر ● واذا ادهن فامر الماء فلم يصل يجزئ ● دخي قچن مغتسل
ياغلنوب پس اوزه رينه صو كچورسه وصويي قبول ايتميوب قايپسه غسلي
كفايت ايدر ● واما ثقب القرط فان كان القرط فيها وغلب على ظنه ان الماء
لا يصل من غير تحريك فلا بد منه وان لم يكن القرط فيها فان غلب على ظنه ان
الماء يصل من غير تكلف لا يتكلف وان غلب انه لا يصل الا بتكلف يتكلف
● اما كوپه نك دلكنده تفصيل واردر پس اكر كوپه دلكنده اولوب
مغتسلك اول كوپه يي تحريك ايتمه دن صو ايرشمدوكنه مغتسلك ظني غالب
اولسه البته اول كوپه يي دپرتمك واجبدر واكر كوپه دلوكنده اولميوب
پس اكر اول دلوكه زحمت سزجه صو ايرشدوكنه ظني غالب اولورسه
زحمت چكمسون واكر زحمت سزجه صو ايرشمدوكنه ظني غالب اولورسه
زحمت چكسون كوپه نك دلوكنه برانجه شئ ادخال ايتمكله وقارشدرمغله
● وان انضم الثقب بعد نزعه وصار بحال ان امر الماء عليها يدخلها وان غفل
لا يدخلها امر الماء ولا يتكلف في ادخال شئ سوى الماء من خشب ونحوه ● دخي

اكركويه يي چقاردقدنصكره دلوكي قاووشوب وبرحالده اولسه كه اكر اوزرينه
قصد ايله صويي كچورسه ايچنه كيرر واكر غافل اولسه كيرمز صويي اوزرينه
اوغراتسون وصودن غيري آغج كبي وخلال كبي شيئك ادخالنده زحمت چكمسون
وان كان في اصبعه خاتم ضيق يجب تحريكه ليصل الماء تحته • دخي اكر
اغتسال ايدننك برمقلرينك برسنده دار يوزك اولسه آني تحريك ايتمك
واجب اولور تا كه آلتنه صو ايريشه • ويجب على الاقلف ادخال الماء داخل
القلفة • دخي سنتسز اولان كمسنيه واجب اولور كه سنتنده كسلجك
دري ايچنه صويي ادخال ايده كر • وان نزل البول اليها ولم يخرج عنها
نقض الوضوء هذا عند بعض المشايخ فلها حكم الظاهر من كل وجه • دخي
اكر بول مثانه دن سنتده كسلجك دريه نازل اولوب انده قرار ايدوب
چقمزسه ابدستي بوزر وبو حكم كه نقض وضوءدر بعض مشايخ قتنده در
پس اول قلفه ايچون هر وجهدن ظاهر حكمي واردر يعني باطن جهتندن
حكمي يوقدر • وعند البعض لا يجب ايصال الماء اليها في الغسل مع انه ينتقض
الوضوء اذا نزل البول اليها فلها حكم الباطن في الغسل وحكم الظاهر في انتقاض
الوضوء • دخي علماء مشايخدن بعض آخر قتنده اول سنتده كسلجك قلفه يه
صويي ايرشدرمك واجب دكلدر غسلده با وجود كه اول قلفه يه بول
اندوكي وقتده ابدستي بوزلور پس اول قلفه ايچون باطن حكمي واردر

غسلده وظاهر حكمي واردر ابدست بوزلمده لا ذلك يعني غسلده بدني اوموق
فرض دكلدر بزده اما امام مالك قتنده بدني اوموق فرضدر وسننه ان يغسل
يديه وفرجه ويزيل نجسا ان كان • اي ان كان النجس على بدنه ثم يتوضأ الا رجليه
دخي غسلك متعدد سنتلري واردر برسي مغتسل اللريني بيلكلرينه
دك ايكنجسي فرجني يومقدر نجاست اولسون كرك اولمسون اوچنجسي اكر
بدننده نجاست وار ايسه غسلدن اول كيدره اندن صكره دوردنجي سنت
ابدست المقدر الا ايقلري دكل يعني تأخير ايلسون • استثناء متصل اي يغسل
اعضاء الوضوء الا رجليه • يعني مصنفك يتوضأ قولي يغسل اعضاء الوضوء
قولي حكمنده در پس لازم كلور كه الا رجليه قولي استثناء متصل اوله ثم
يفيض الماء على بدنه ثلاثا ثم يغسل رجليه لا في مكانه اندن صكره بشنجي سنت اوچ
كره بدنينه صويي دوكوب يقمقدر اندن صكره ايقلرين يقيه اما غسل ايتدوكي
مكانده دكل • اي اذا كان مكان الغسل مجتمع الماء المستعمل حتى اذا اغتسل على
لوح او حجر يغسل الرجلين هناك • يعني غسل اغتسال ايلدوكي يرماء مستعملك
ايركلجك يري اولسه لكن كبي تكنه كبي وچقور كبي ايقلرينك غسلني تأخير
ايدر اما اكر اغتسال ايلدوكي يرصو ايركلجك اولميوب بلكه داغلجق اولسه
تخته كبي وطاش كبي ايقلري تأخير ايتميوب انده يقر وليس على المرأة نقض
ضفيرتها ولا بلها اذا ابتل اصلها يعني عورت اوزرينه بوكلمش صاچني

چوزمك واجب دكلدر اصلتمق دخی واجب دكلدر قچن اول صاچك بتدوكی
یر اصلنسه ● خص المرأة لقوله صلی الله علیه وسلم یكفیك اذا بلغ الماء اصول
شعرك ● ویجب علی الرجل نقضها ● یعنی مصنف بو حكمی كه صاچی چوزمك
واجب اولماموق عورته مخصوص قلدی زیرا حضرت حبیب اكرم صلی الله علیه وسلم
بو حكمی عورته مخصوص قلوب یكفیك اذا بلغ الماء اصول شعرك بیوردیلر
یعنی صاچی بوكلمش اولان خاتون قچن اغتسال اتسه بوكلمش صاچی چوزمك
سكا واجب دكلدر وغسل سكا كفایت ایدر یعنی بو قدر ایله غسلك
جائز اولور سنك صاچك بتدوكی یره صو ایرشدوكی وقتده اما اركشیه
غسلده بوكلمش صاچی چوزمك واجب اولور ● وقیل اذا كان الرجل مظفر
الشعر كالعلویة والاتراك لا یجب والاحوط ان یجب ● دخی قول ضعیف
وارد در كه قچن اركشینك صاچی اورلمش اولسه حضرت امام علی یه منسوب
اولنلر كبی دخی توركمنلر كبی غسلده چوزمك واجب دكلدر اما احوط اولدر
مفتی به اولان بودر كه واجب اوله ● وقوله ولا بلها قال بعض مشایخنا تبل
ذوابها وتعصرها لكن الاصح عدم وجوبه ● دخی مصنفك ولا بلها قولی
مفتی به ومعتمد علیه كوره در وبعض مشایخمز دیمشلر كه خاتون كشیلره
اورلمش صاچی اصلتمق دخی صقمق واجبدر اما اصح بودر كه واجب اولمیه
● وهذا اذا كانت مفتولة اما اذا كانت منقوضة یجب ایصال الماء الی اثناء الشعر

كما في الحلیة لعدم الحرج ● یعنی عورتلره اورلمش صاچلری چوزمك واصلتمق
واجب اولماموق سبب غسل اولان معانینك برسی عورته عارض اولدوغی وقتده
صاچلری اورلمش بولنوب واغتسال ایلدیكده چوزمدوكی وقتده در اما سبب
غسل اولان معانی عارض اولدوغی وقتده چوزلمش بولنسه جمله سنه صویی
ایرشدرمك واجبدر كرك صكره اورسون كرك اورمسون اركشینك
صقاللرینك جمله سنه غسلده صویی ایرشدرمك واجب اولدوغی كبی
كوچ اولمیوب اسان اولدوغیچون **وموجبه انزال منی ذی دفق وشهوة**
عند الانفصال یعنی غسلك وجوبنی اقتضا ایدن معانینك بری منیدر اما مقدر
ایكی شرطله بری دفقدر كه دوكوله دوكوله اولمقدر و بری لذتله اولمقدر
اما بلدن ایرلدقده شهوتله اولمق معتبردر ● حتی لو انزل بلا شهوة لا یجب الغسل
عندنا خلافا للشافعي رحمه الله ● حتی اكر لذتسز منی انزال اتسه بزده غسل
واجب دكلدر وبو امام شافعینك خلافیچه در مثلا بر یوكسك یردن دوشوب
یا بر اغر شیء ایله اورلوب یا بر اغر شیء كتوروب منی اكسه بو اوچ مسئلهده غسل
واجب اولمز بزده اما امام شافعی قتنده واجب اولور معلوم اولدیكه صدر الشریعه
نك لو انزل بلا شهوة قولی نزل معناسنه در ● ثم الشهوة شرط وقت الانفصال
عند ابي حنیفة ومحمد رحمهما الله ووقت الخروج عند ابي یوسف رحمه الله
● یعنی ایجاب غسلده شهوة شرط اولدقده صكره صلب رجلدن ایریلوب وترائب

مرأه دن ایرلدقده معتبر میدر انجق یوخسه رأس ذکردن ایرلدقده بله معتبر میدر
اختلاف واردر اما امام ابو حنیفه ایله امام محمد رحمهما الله تعالی قول اوله ذاهب
اولدیلر ابو یوسف رحمه الله تعالی قول ثانیه ذاهب اولدی • حتی لو انفصل عن
مکانه بشهوة واخذ رأس العضو حتی سکنت شهوته فخرج بلا شهوة یجب الغسل
عندهما لا عنده • حتی اگر منی مکانی اولان صلب وترائبدن شهوتله ایریلوب و
منیء انزال ایدن عضوک باشنی دوتوب شهوتی ساکنه اولوب صوکره بس منی
شهوتسز چقسه امام اعظم ایله امام محمد قتنده غسل واجب اولور انفصال اولدقده
شهوت بولندوغنه بناءً اما ابو یوسف قتنده بوصورتده غسل واجب اولمز
انفصال ثانیده شهوت بولنمدوغنه بناءً • وان اغتسل قبل ان یبول ثم خرج بقیة
المنی یجب غسل ثان عندهما لا عنده • دخی امامین ایله ابو یوسفک ما بینلرنده اولان
اختلاف سابقک ثمراتندندرکه اوزرینه غسل واجب اولان کمسنه بول ایتمزدن
اول غسل ایدوب صکره منیء سابقک ارتغی شهوتسز چقسه امامین قتنده ایکنجی کره
غسل واجب اولور اما ابو یوسف قتنده واجب اولمز ولو فی نوم یعنی دفقله
وشهوتله موصوف اولان منینک انزالی غسلی ایجاب ایتمکده فرق یوقدر اویور اولمق
اویانق اولمق بیننده • ولا فرق فی هذا بین الرجل والمرأة • یعنی منینک ایکی حالتلری
بیننده فرق اولمدوغی کبی رجله نسبت کذلک مرأیه نسبت نوم ایله یقظه حالتلری
بیننده فرق یوقدر و محتملدرکه هذا ایله انجق نومه اشارت اوله یعنی ذو الصفتین

اولان منی حالت نومده اوزرینه غسلی ایجاب ایلدوکی کبی مرأه اوزرینه ایجاب
ایلدر زیرا مرأه نک احتلامی احتمالی واردر • وروی عن محمد رحمه الله فی
غیر روایة الاصول اذا تذکرت الاحتلام والانزال والتلذذ ولم تر بللا کان علیها
الغسل قال شمس الائمة الحلوانی رحمه الله لا یؤخذ بهذه الروایة • یعنی محمد بن الحسن
دن روایة اصولدن غیری روایت اصولدن غیری روایت اولندیکه قچن
خاتون کشی احتلامی دخی انزالی ولذتی نومده تذکر ایلیوب دوشر ایسه
اویاندقدنصکره صویی کورمسه اول خاتون اوزرینه غسل واجب اولور اما
شمس ائمه حلوائی رحمه الله بو روایت ایله فتوی ویرلمز بویوردیلر وغیبة الحشفة
فی قبل او دبر علی الفاعل والمفعول به دخی غسلک وجوبنی اقتضا ایدن معانینک
رأس ذکردن سنتدن کسیلجک مقداری قبلده یا دبرده غائب اولوب داخل
اولمقدر کرک فاعل وکرک مفعول به اوزرینه ورؤیة المستیقظ المنی او المذی
وان لم یحتلم دخی غسلک اسباب موجبه لرندندر نومدن اویانن کمسنه ثوبنده
یا بدننده یا دوشکنده منیء یا مذی کورمک اگر دوش آزمدیسه دخی
• اما فی المذی فلاحتمال کونه منیا رق بحرارة البدن وفیه خلاف ابی یوسف
رحمه الله • یعنی نومدن مستیقظ اولان کمسنه نک کوردوکی صو منی اولورسه
ایجاب غسلده شبهه یوقدر اما اول صو مذی اولورسه غسلک وجوبی احتیاط
ایچوندر زیرا اصلده منی اولوب بدنک حرارتیله اینجه لنمک محتملدر ومذی صورتنده

ابو یوسف قتنده غسل واجب دکلدر **والانقطاع الحیض والنفاس** دخی غسلک اسباب
موجبه‌لرندندر حیضله نفاسک کسلمسی ● لقوله تعالی ولا تقربوهن حتی
یطهرن علی قراءة التشدید ● وقتا که حیض ایله نفاسک هر برسینک مسمی‌سی
کرک عین اولسون که دمدر کرک معنا اولسونکه اول اثر یدر یا هر برسینک
مسمی‌سی اولان حدث اکبردر طهارت کبرئ سابقه‌یی رفع ایدوب وطهارت
کبرئ لاحقه‌یی ایجاب ایتدیسه مصنف متن غسلک وجوبنی انقطاع حیضه
ونفاسه اضافت ایلدی زیرا حقیقتده وجوب غسله علت اولان دم دکل بلکه
دمله حاصل اولان حدث اکبردر لکن اول حدث اکبریک علت اولمسی متحققه
وظاهره اولمز الا دمک انقطاعیله وصدر الشریعه آیتله استدلال ایتدوکنک
وجهی بودرکه رب العالمین ازواجک منع من القربانلرینی اطهار ایله مغیا
ایلدی واطهار حاصل اولمز الا انقطاعدن صکره ● ولما کان الانقطاع سببا
للغسل فاذا انقطع ثم اسلمت لا یلزمها الاغتسال ● وقتا که حیض ایله نفاسک
قانلرینک انقطاعی سبب غسل اولدیسه پس قچن کافره‌نک دم حیضی یاخود
نفاسی منقطع اولوب صکره اسلامه کلسه اکا غسل واجب اولمز ● اذ وقت
الانقطاع کانت کافرة وهی غیر مأمورة بالشرایع عندنا ومتی اسلمت لم یوجد
السبب وهو الانقطاع ● زیرا دم حیض ونفاس منقطع اولدوغی وقتده کافره
ایدی کافره ایسه بزده شرایعله وفروع فقهیه ایله مأموره ومکلفه دکلدر

ومسـ

ومسلمه اولدوغی وقتده سبب غسل اولان انقطاع بولنمدی ● بخلاف ما اذا
اجنبت الکافرة ثم اسلمت حیث یجب علیها الغسل للجنابة لان الجنابة امر مستمر
فتکون جنبا بعد الاسلام والانقطاع غیر مستمر فافترقا ● یعنی کافره‌نک زمان
کفرنده حیض ونفاسنک دمی منقطع اولوب وجنابتله موصوفه اولمق بیننده
فرق واختلاف احکام واردر اسلامدن صکره ظاهرا اولور پس قچن کافره
جنب اولوب صکره اسلامه کلسه جنابت ایچون غسل واجب اولور زیرا
جنابت امر استمراری وزمانیدر اسلامدن اول اولان جنابتی اسلامدن
صکره دخی باقیه‌در اسلامیله منقطعه اولمز اما انقطاع دمین مستمر اولمدوغی
آنی اولدوغیچون اسلامدن صکره انوکیچون غسل واجب اولمز زیرا بقاسی
یوقدر پس بری برینه مغایر اولدی لازمدر وحکمدر **لا وطئ بهیمة بلا انزال**
یعنی جایز بابی اولان حیواناتی وطئ ایلیوب منی‌یی انزال اتمسز حشفه‌یی ادخال
ایلمک موجب غسل دکلدر کرک قبلدن ادخال اتسون کرک دبردن وکرک
اول حیواناتک اتی یینلور اولسون کرک اولمسون ووطئ ایدن کرک شهری
اولسون کرک قروی **وسن للجمعة والعیدین والاحرام وعرفة** دخی اغتسال
سنتدر جمعه ایچون وایکی بیرام ایچون واحرامی کیمک ایچون کرک اول احرام
حج ایچون اولسون کرک عمره ایچون وکوه عرفاتده رکن حج اولان دوری ایچون
فغسل الجمعة سن لصلوة الجمعة هو الصحیح ● یعنی یوم جمعه ده سنت اولان

غسل صلوة جمعه ایچوندر یوم جمعه ایچون دکلدر وصحیح اولان قول بودر
ویجوز الوضوء بماء السماء والارض کالمطر والعین یعنی ابدست المق جائز اولور کوک
صویی ایله یغمور کبی ویرک صویی ایله چشمه کبی • واما الثلج فان کان ذائبا
بحیث یتقاطر یجوز والا لا. اما قار اکر بو حیثیت ایله اریر اولسه که عضوه
اصابت ایتدوکده اندن صو طملیه انوکله ابدست المق جائز اولور واکر بویله
اولمزسه یعنی قوب قوری اولوب صو طملمز ایسه جائز دکلدر وان تغیر
بطول المکث او غیر احد اوصافه • ای الطعم او اللون او الریح • شیء طاهر
کالتراب والاشنان والصابون والزعفران یعنی مطلق ماء ایله کرک علوی کرک
سفلی مطلق طهارة کرک وضوء کرک غسل وکرک غسل جائزدر اکرچه طول مکث ایله
یعنی زیاده دورمغله قوقسی ودادی ورنکی بوزلدی ایسه دخی یاخود بو اوچ
وصفک برسی اولان طعمی یا لونی یا ریحی توپراق کبی وچوغان کبی وصابون کبی
وزعفران کبی بر پاک شیء او صویی تغییر ایتدیسه دخی • انما عد هذه الاشیاء لیعلم
ان الحکم لا یختلف بان کان المخلوط من جنس الارض کالتراب او شیئا یقصد بخلطه
التطهیر کالاشنان والصابون او شیئا آخر کالزعفران • یعنی مصنف صونک اوصافندن
برسنی تغییر ایدن شیء طاهرک افرادندن بر فردی کتورمکله اکتفا ایلمدی بلکه متعدد
افرادی کتوردی اول مغیر اولان شیء طاهر بر جنسدن اولوب اولمامق بیننده
فرق اولمدوغی بیلنسون ایچون ودخی اول شیء طاهر صویه مخالط اولمغله تطهیر

قصد اولنوب اولنمامق بیننده فرق اولمدوغی بیلنسون ایچون پس بر جنسدن
اولان شیء طاهر ترابدر اختلاطیله تطهیر قصد اولنان شیء طاهر اشنان ایله
صابوندر بو ایکی اعتباردن خالی اولان شیء طاهر زعفراندر • وعند ابی
یوسف ان کان المخلوط شیئا یقصد به التطهیر یجوز الوضوء به الا ان یغلب علی
الماء حتی یزول طبعه وهو الرقة والسیلان وان کان شیئا لا یقصد به التطهیر
ففی روایة یشترط لعدم جواز التوضی به غلبته علی الماء وفی روایة لا یشترط
وما لیس من جنس الارض فیه خلاف الشافعی رحمه الله • اما ابو یوسف قتنده اکر
صویه قارشن شیئله تطهیر قصد اولنجق اولورسه اول ماء مخلوط ایله ابدست جائز
درمکر که اول مخلوط صویه غالب اوله تا صونک طبیعتی کیدنجه وصونک طبیعتی
اینجه لکدر واقمقدر واکر صویه قارشن شیئله تطهیر قصدا اولنمزسه پس بر روایتده
اول ماء مخلوط ایله ابدست جائز اولممده صویه مخالط اولان شیء صویه غالب
اولمق شرطدر وبر روایتده شرط دکلدر وشول شیء طاهر که جنس ارضدن
اولمیه انده امام شافعینک بزمله خلافی واردر یعنی اول صو ایله ابدست جائز
دکلدر انک قتنده وبماء جار فیه نجس لم یر اثره ای طعمه او لونه او ریحه
دخی وضوء شول اقر صو ایله جائزدر که انده نجاست اولوب اثری کورلمیه یعنی
صوده اول نجاستک طعمی یا لونی یا ریحی بولنمیه • اختلفوا فی حد الجاری
فالحد الذی لیس فی درکه حرج ما یذهب بتبنة او ورقة • یعنی ماء جارینک

تعریفنده فقها اختلاف ایدیلر پس شول تعریفکه انك معرفتنده عسرت وشدت
اولمیه بر صمان چوپی یا بر یپراغی کتوره جك قدر حرکتی اولان صودر ● فاذا سد
النهر من فوق وبقیة الماء تجري مع ضعف یجوز به الوضوء اذ هو ماء جار ● نهر
قچن بر ایرمق یوقاروسندن قپانوب صونك قلانی ضعیف حرکت ایله اقر اولسه
اول صو ایله ابدست جائزدر زیرا ماء جارینك ماصدقیدر ● وکل ماء ضعیف
الجریان اذا توضأ به یجب ان یجلس بحیث لا یستعمل غسالته او یمکث بین الغرفتین
مقدار ما تذهب غسالته ● دخی هر صوکه اقیسی ضعیف اوله قچن انسان اول صو
ایله ابدست السه بو حیثیت ایله اوتورمق واجب اولورکه غساله سنی یعنی بوندکی
وماء مستعملی قوللانمیه و بو صونك کلیشینه اوتورتدقده اولور یا خود غساله
سی کیده جك قدر هر ایکی اوچ صو آره سنده اکلنمك واجبدر و بو صونك
کیدیشنه اوتورتدقده اولور ● وان کان حوض صغیر یدخل فیه الماء من جانب و
یخرج من جانب یجوز التوضي في جمیع جوانبه وعلیه الفتوی من غیر تفصیل بین
ان یکون اربعا في اربع او اقل فیجوز او اکثر فلا یجوز ● واکر حوض کوچك بولنوب
انلیکی واوزونلغی اون ارشون اولمیوب صو اول حوضك بر طرفندن کیروب
و بر طرفندن چقر اولسه جمله کوشه لرنده ابدست المق جائزدر ماء جاری حکمنده
اولدوغنه بناءً وفتوی بونك اوزرینه در تفصیلسز و فتوی به مقابل
اولان تفصیل بودرکه اول حوضك طولی وعرضی دوردر ارشون یا آلتی

آز اولسه جمله جوانبنده ابدست جائزدر ماء جاری حکمنده اولوب ونجاست
مستقره اولمدوغنه بناءً واکر طولی وعرضی دوردر ارشوندن زیاده اولسه
ابدست جائزدکلدر الا صونك کیروب چقدوغی یرده ماء جاری حکمنده
اولمیوب نجاست مدخل ومخرجدن ماعدا هر کوشه سنده قرارکاه اولدوغنه
بناءً اما بو تفصیل مفتی به دکلدر ● واعلم انه اذا انتن الماء فان علم ان نتنه للنجاسة
لا یجوز والا یجوز حملا علی ان نتنه لطول المکث ● دخی بلکه تحقیق شأن
بودرکه قچن صو قوقوب بد رایحه اولسه پس اکر اول صونك قوقمسی
نجاست سببیله اولدوغی بلنور سه انکله ابدست جائز دکلدر واکر قوقمسی
نجاست سببیله اولدوغی بلنمز سه انکله ابدست جائزدر اول صونك قوقمسی
زیاده دورمغله حاصل اولدوغنه حمل اولندوغیچون ● واذا سد کلب عرض
النهر ویجري الماء فوقه ان کان ما یلاقي الکلب اقل مما لا یلاقیه یجوز الوضوء
في الاسفل والا لا قال الفقیه ابو جعفر علی هذا ادرکت مشایخنا رحمهم الله وعن
ابي یوسف رحمه الله لا بأس بالوضوء اذا لم یتغیر احد اوصافه ● دخی قچن بر کلب
بر ایرمغك انلیکی قپایوب وصو اوزرندن اقر اولسه اکر کلبه دوقونن
صو دوقنمیندن آز ایسه انوکله ابدست جائزدر کلب اولدوغی محلدن اشغه
واکر کلبه دوقونن صو دوقنمیندن چوق ایسه یا برابر ایسه انکله ابدست
جائز دکلدر وفقیه ابو جعفر دیدیکه بو تفصیل اوزره مشایخمزه ایرشدك

يعني انلرده بو منوال اوزره تفصيل ایدرلردی وابو یوسف قتنده بو صوایله
آبدست المقده باش وکراهت یوقدر اول صونك اوچ وصفندن برسی بوزلمونجه
وبماء مات فیه حیوان مائی المولد کالسمك والضفدع دخی شول صوکه
انك ایچنده بالق کبی وقورباغه کبی صوده دوغن حیوان اولدی انکله آبدست
جائزدر • بکسر الدال • یعنی ضفدع دالك کسریله اوقنور • وانما قال مائی
المولد حتی لو کان مولده فی غیر الماء وهو یعیش فی الماء یفسد الماء بموته فیه
• یعنی مصنف صویی افساد اتممده مائی المولد ایله قید ایلدی یعنی ولادتی
صوده اولمسنی شرط ایلدی زیرا اکر ولادتی صوده اولمیوب قره ده اولسه حال
بودرکه اول حیوان صوده دیرلوب کچنز اولسه صوده اولمکله صو فاسد اولور
وما لیس له دم سائل کالبق والذباب یاخود اقرقانی اولمین حیوانك اولمسی ایله صو
فاسد اولمز اول صو ایله آبدست جائزدر واقرقانی اولمین حیوان سوری
سکك کبی وقره سکك کبی • لان النجس هو الدم المسفوح کما ذکرنا ولحدیث
وقوع الذباب فی الطعام وفیه خلاف الشافعی رحمه الله • زیرا نجس اولوب صویی
افساد ایدن انجق دوکلمش قاندر نتکم نواقض وضوء بحثنده ذکر ایتدك دخی قرقانی
اولمین حیوانك صوده اولمسیله صو فاسد اولمدوغنه دلیل نقلی طعامده
وقوع ذبابك حدیثیدرکه اول حدیث شریف بودر اذا وقع الذباب فی طعام
احدکم فامقلوه ثم انقلوه فان فی احد جناحیه داء وفی الآخر دواء یعنی قچن قره

سکك بریکزك طعامنه دوشسه اول سککی طعامه باتروب صکره طعامدن
آتیك زیرا انك ایکی قنادندن برسنده درت وار در و برسنده درمان واردر
پس اول درد درمان ایله کیتسون ایچون باترمغله فرمان بیوردیلر ویمه سی
حرام اولمغله طعامدن آترمغله امر ایتدیلر و بو حدیث شریفده علم ابدان علم ادیان
اوزرینه مقدم اولدوغنه اشارت واردر و بو مسئله ده امام شافعینك
خلافی واردر یعنی انده ذباب اولدوکی صو ایله آبدست جائز دکلدر **ولا بماء اعتصر**
الروایة بقصر ما • **من شجر او ثمر** • اما ما یقطر من الشجر فیجوز به الوضوء •
یعنی انکله آبدست جائز اولمین اشیادندر اغجدن یا میوه دن صقلن شیء کرك
صو اولسون کرك اولمسون وکلمه ما ممدوده اولمدن مقصوره اولمق لفظده
اخف ومعناده اعم اولدوغیچون ترجیح وروایت اولندی اما شول صوکه صقمقسز
اغجدن طملیه انکله آبدست جائزدر زیرا علاجله چقمامشدر **ولا بماء زال طبعه**
بغلبة غیره اجزاء • والمراد به ان یخرجه من طبع الماء وهو الرقة والسیلان
دخی شول صو ایله آبدست جائز دکلدرکه اجزا ومقدار جهتندن اول غیرك
مقداری صونك مقدارنه غالب اولمغله صونك طبعی زائل اولدی وغالب اولمغله
زوال طبعدن مراد صویه قارشن غیر صویی طبیعتی اولان رقت وسیلاندن
وتسکین عطشدن اخراج ایلمکدر **او بالطبخ** دخی طبخله یعنی پشورمکله طبیعتی
زائل اولان صو ایله آبدست جائز دکلدر **کالاشربة والخل** شربتلر کبی وسرکه کبی

نظیر ما اعتصر من الشجر والثمر فشراب الریباس معتصر من الشجر وشراب التفاح ونحوه
معتصر من الثمر • یعنی کالاشربة والخل قولی اغجدن ومیوه دن صیقلنک مثالیدر
پس ریباس شرابی اغجدن صیقلمشدر وآلمه شرابی وانک کبیلر میوه دن صیقلمشدر
وماء الباقلاء دخی انکله ابدست جائز اولمیان صو بقلا صویی کبی • نظیر ماء غلب علیه
غیره اجزاءً • یعنی وماء الباقلاء قولی اجزا یوننددن صودن غیری صو اوزرینه غالب
اولانک مثالیدر والمرق دخی انکله ابدست جائز اولمیان صو شوربا کبی • نظیر
ماء غلب علیه غیره بالطبخ • یعنی والمرق قولی شول صونک نظیریدرکه انک
اوزرینه پشورمکله غیر غالب اولمش اوله • واما الماء الذی تغیر بکثرة الاوراق
الواقعة فیه حتی اذا وقع فی الکف یظهر فیه لون الاوراق لایجوز الوضوء به
لانه کماء الباقلاء • اما شول صوکه خزان زماننده دوشن چوق یپراقلر ایله
متغیر اولوب رنکارنک اوله حتی چناغه ایه سننده وضع اولنسه اوراقک
رنکی ظاهر اولسه انکله ابدست جائز دکلدر بقله صویی کبی اولدوغیچون
ولا بماء راکد وقع فیه نجس الا ان کان عشرة اذرع فی عشرة اذرع ولا ینحسر
ارضه بالغرف دخی ابدست جائز اولمدوغی صولرک برسی شول صودرکه متموج
انده نجاست واقع اوله قان کبی وخمر کبی مکر اول صو اولدوغی یریک اوزونلغی
اون ارشون اولوب انلی کبی دخی اون ارشون اوله وانک صویی آوج
ایله المغله یری آچلمیه • فحکمه حکم الماء الجاری • پس اول آنی واوزون
اون ارشون واوج ایله صوین قالدرمغله یری آچلمین صونک حکمی اقر صونک
حکمی کبیدر جواز وضوءده مکر انده نجاستک اثری ظاهر اوله بو تقدیرجه
غیر ایسه ده انکله طهارة جائز دکلدر • فان کانت النجاسة مرئیة لایتوضأ
من موضع النجاسة بل من الجانب الاخر • یعنی اکر عشرا فی عشر اولان صوده واقع
اولان نجاست کورنور ایسه اول نجاست اولدوغی یرده ابدست النمز بلکه
نجاست اولمدوغی یردن ابدست النور • وان کانت غیر مرئیة یتوضأ من
جمیع الجوانب وکذا من موضع غسالته • دخی اکر دوشن نجاست کورنمز
ایسه بول کبی وماء نجس کبی جمیع جوانبدن یعنی دوشدوکی یردن ودوشمدوکی
یردن ابدست المق جائزدر دخی یوندوغی صو دوشدوکی یردن ابدست المق
جائزدر • قال محیی السنة رحمه الله التقدیر بعشر فی عشر لا یرجع الی اصل شرعی
یعتمد علیه • یعنی سنت سنیه یه حیوة ویروب بیاننده مصابیحی تألیف ایدن
امام بغوی رحمه الله عشر فی عشر اولان صو ماء جاری حکمنده اولدوغنه
اعتراض ایدوب بیوردیکه ماء جاری حکمنده اولان صو عشر فی عشر ایله مقدر
اولمق معتمد علیه اولان اصول اربعه نک برسنه راجع دکلدر یعنی کتاب
وسنت واجماع وقیاسدن برسیله ثابت دکلدر • اقول اصل المسئلة ان الغدیر
العظیم الذی لایتحرک احد طرفیه بتحریک الطرف الاخر اذا وقعت النجاسة فی
احد جوانبه جاز الوضوء فی الجانب الاخر • یعنی امام بغوینک اعتراضی جوابنده

درینمکه بو مسئله نك اصلی بودرکه تحقیق شول بیوك کولکه بر جانبنی
دپرتمکله جانب آخری دپرنمیه انك بر جانبنده نجاست دوشسه جانب
آخرده آبدست المق جائزدر ● ثم قدر هذا بعشر فی عشر ● بوندن صکره اول
غدیر عظیم عشر فی عشر ایله تقدیر اولندی ● وانما قدر به بناء علی قوله صلی
الله علیه وسلم من حفر بئرا فله حولها اربعون ذراعا فیکون له حریمها من
کل جانب عشرة ● یعنی اول غدیر عظیم عشر فی عشر ایله تقدیر اولندی الا حضرت
حبیب اکرمك من حفر بئرا فله حولها اربعون ذراعا قول شریفلرینه بناء تقدیر
اولندی زیرا ارض میته ده قیو قازان کمسه ایچون انك چورهسندن قرق
آرشون ثابت اولمدن هر طرفدن اون آرشون ثابت اولمق لازم کلور پس
معلوم اولدیکه شارع عشر فی عشر ایله تقدیر اعتبار ایلمش ● ففهم من
هذا انه اذا اراد آخر ان یحفر فی حریمها بئرا یمنع منه لانه یجذب الیها و
ینقص الماء فی البئر الاولی ● پس هر طرفده اون آرشون حافر بئره ثابت اولوب
مستحق اولمدن فهم اولندیکه تحقیق بحق بر آدم اول قیونك هر طرفندن
اون آرشونه وارنجه قیو قازمق مراد ایلسه منع اولنور شرعا زیرا اولکی
قیونك صوینی صکره که قیویه چکلور و اولکی قیوده صو اکسلور ● وان
اراد ان یحفر بالوعة یمنع ایضا لسرایة النجاسة الی البئر الاولی وتنجس مائها ●
دخی اگر غیر کمسه اول اولکی قیونك اطرافنده چوکف قیوسی قازمق مراد ایلسه

کیرو یکن بکی منع اولنور شرعا زیرا جائزدر که صکره که قیونك نجاستی اولکی
قیویه واصل اوله و صوینی نجس ایلیه ● ولا یمنع فیما وراء الحریم وهو عشر فی عشر
● یعنی بئر اولینك حریمی اولان عشر فی عشردن خارج اولان یرده نه بئیر مالك
قازمه سندن ونه بئر بالوعه نك قازمه سندن منع اولنور ● فعلم ان الشرع
اعتبر العشر فی العشر فی عدم سرایة النجاسة حتی لو کانت النجاسة تسری یحکم
بالمنع ● پس بو حدیث شریفك تقریرندن ولوازمی بیان ائمهدن بلندیکه شارع
عشر فی عشر تقدیرنی اعتبار ایلمش نجاست سرایت ائتمه حتی اگر یبوشق
اولوب نجاست سرایت ایدرسه اولسه کذلك منع اولنور ● ثم المتأخرون وسعوا
الامر علی الناس جوزوا الوضوء فی جمیع جوانبه ● بو تقریردن صکره متأخرون
بو حکمی خلق اوزرینه کنکش قلوب اول غدیر عظیمك جمیع جوانبنده آبدست
المغی جائز کوردیلر ماء جاری حکمنده اولدوغیچون ولا بماء استعمل لقربة او رفع
حدث دخی آبدست المق جائز دکلدر شول صو ایله که قربت ایچون یا رفع حدث
ایچون استعمال اولندی ● اعلم ان فی الماء المستعمل اختلافات الاول فی انه
بای شیء یصیر مستعملا ● بلکه ماء مستعملده بر نیجه اختلاف واردر اولکی
اختلاف بودرکه ماء مطلق نه شیئله ونه سببله مستعمل اولور ● فعند
ابی حنیفة وابی یوسف بازالة الحدث وایضا بنیة القربة ● پس امام اعظم ایله
ابی یوسف قتنده ایکی شیئك برسیله که برسی انجق رفع حدث وبرسی انجق

نيّة قربتدر پس ايكيسى جمع اولسه اولى بالطريق در مستعمل اولمده • فاذا توضأ
المحدث وضوءاً غير منوي يصير مستعملا ولو توضأ غير المحدث وضوءاً منوياً
يصير مستعملا ايضاً • پس بر محدث نيّت سز ابدست آلسه مثلا اعضاء وضوءيى
صووتمق ايچون ياخود اصيتمق ايچون ياخود تعليم ايچون ابدست آلسه بو صورتده
صو مستعمل اولور واكر ابدستلى نور على نور اولسون ايچون نيّت عبادت ايله
تجديد وضوء ايلسه كذلك صو مستعمل اولور اولكى صورتده مستعمل اولور
انكله احداث زائل اولدوغيچون وصورت ثانيه ده مستعمل اولور انكله
اثام زائل اولدوغيچون • وعند محمد رحمه الله بالثاني فقط • يعني محمد بن حسن
قتنده صو مستعمل اولمز الا انجق قربت وعبادت نيّتى ايله كرك حدثى ازاله
ايتسون كرك ايتمسون پس اكر حدث موجود اولوب نيّت قربت اولمزسه وضوء
ايله حدث رفع اولنور اما صو مستعمل اولمز • وعند الشافعي بازالة الحدث
لكن ازالة الحدث لا يتحقق الا بنية القربة عنده بناءً على اشتراط النية في الوضوء
• يعني امام شافعي قتنده صو مستعمل اولمز الا ازالهٔ حدث متحققه وثابته
اولمز الا قربت وعبادت نيّتى ايله شافعي قتنده وضوده نيّت شرط اولدوغنه
بناءً پس امام شافعي قتنده مستعمليت مادهٔ ازالهٔ حدث ايله نيّت قربت معاً
موجود اولمق شرطدر • والاختلاف الثاني في انه متى يصير مستعملا • يعني
ماء مستعملده اولان اختلافات ثلاثه نك ايكنجيسى ماء وضوءنه زماننده مستعمل

اولور • ففي الهداية انه كما زال من العضو صار مستعملا • پس هدايه صاحبى بو
قولى اختيار ايلديكه ماء وضوء عضودن ايرلدقده مستعمل اولور يوخسه عضو
ده ايكن مستعمل دكلدر ويرده قرار ايلدكده دك مستعمل اولماسى تأخير اولنمز
وقول اصح هدايه صاحبى اختيار ايتدوكيدر • والاختلاف الثالث في حكمه •
يعني ماء مستعملده اولان اختلافات ثلاثه نك اوچنجيسى ماء مستعملك حكمنده
در • فعند ابي حنيفة هو نجس نجاسة غليظة • پس امام اعظم قتنده ماء مستعمل
نجسدر نجاست غليظه ايله قان كبى وخمر كبى وغائط كبى • وعند ابي يوسف
هو نجس نجاسة خفيفة • وابى يوسف قتنده ماء مستعمل نجسدر نجاست
خفيفه ايله اتى يننلن حيواناتك بولى كبى • وعند محمد هو طاهر غير طهور •
وامام محمد قتنده ماء مستعمل طاهردر سركه كبى وكلاب كبى اما مطهّر دكلدر
يعني حدثى ازاله ايتمز وفتوى بونك اوزرينه در • وعند مالك والشافعي
في قوله القديم هو طاهر ومطهر • اما امام مالك ايله امام شافعينك قول
قديمنده ماء مستعمل هم طاهر وهم مطهردر ماء مطلق كبى • ونحن نقول
لو كان طاهراً لجاز في السفر الوضوء به ثم الشرب ولم يقل بذلك احد • يعني
مصنف امام اعظم ايله ابو يوسف طرفلرندن جواب ويروب ديركه اكر
ماء مستعمل طاهر اولسه ايدى زمان ضرورتده وزمان سفرده انكله ابدست
الوب بعده ايچمك جائز اولوردى حال بوكه بر كمسنه بوكا قائل وذاهب

اولمدی وكل اهاب دبغ فقد طهر الا جلد الخنزير والآدمي يعني هر اولمش حيوانك
خام دريسيكه دباغت اولنسه پاك اولور الا ايكي اولمش حيوانك خام درسي كه
بري نجس العين اولدوغيچون اكا دباغت كار اتمز كه جلد خنزيردر و بري
دباغت ايله پاك اولور اما دباغتي حرامدر كه جلد آدميدر • اعلم ان الدباغة
هي ازالة النتن والرطوبات النجسة من الجلد فان كانت بالادوية كالقرظ
ونحوه يطهر الجلد ولا يعود نجاسة ابدا وان كانت بالتراب او بالشمس يطهر اذا
يبس • بلكه تحقيق دباغهء شرعيه اولمش حيوانك خام درسندن مردار
اولان نمناكلكي وبد رايحه سني كيدرمكدر و بو دباغت شرعيه ايكي
نوعه بولنور بر نوعي دباغت حقيقيه دركه اول شول دباغتدركه
ادويه ايله حاصل اوله و اول ادويه قرظ كبي كه سلم دركلري اغاجك
يپراغيدر و اجي طوز كبي و اكشي انارك قبوغي كبي پس اكر دباغت بونك كبي
ادويه ايله اولورسه اول جلد پاك اولوب و زائل اولان نجاست ابدا
دونمز كرك صكره اصلانسون كرك دائما قورو اولسون و هر شيء ايچون
استعمالي جائزدر كراهتسز و بر نوعي دباغت حكميه دركه اول رطوبات
نجسه يي و بد رايحه يي انجق قورتمق ايله كيدرمكدر طپراق ايله يا كونش ايله
پس دباغت بو طريقله اولورسه جلد پاك اولور ما دامكه قورو اوله • ثم
ان اصابه الماء هل يعود نجسا فعند ابي حنيفة روايتان • بوندن صكره دباغت

حكميه

حكميه ايله پاك اولان جلده صو دوقنسه بر دخي نجس اولورمي يا اولمزمي
امام اعظم قتنده ايكي روايت واردر اما اصح بودركه بر دخي نجاسته دونمز
دباغت حقيقيه ايله مدبوغ اولان كبي • وعن ابي يوسف ان صار بالشمس بحيث
لو ترك لم يفسد كان دباغا • يعني ابو يوسفدن روايت اولنديكه جلد ميته اكر
كونش ايله بر مرتبه قورو اولسه كه كندي حالي اوزره ترك اولنوب اهمال اولنسه
تقديرجه بوزلمزسه يعني تكرار بد رايحه سي كلمزسه دباغت اولور و نوع
اول كبي اولور • وعن محمد رحمه الله جلد الميتة اذا يبس ووقع في الماء لم تنجس
من غير فصل • يعني امام محمد رحمه الله دن روايت اولنديكه اولمش حيوانك
خام درسي يخني قورويوب صويه دوشسه نجس اولمز اول جلد ميته نك
قورولغي كونش ايله و طپراق بيننده فرق اتمكسزن • والصحيح في نافجة المسك جواز
الصلوة معها من غير فصل • يعني مسك نافه سنده صحيح بودركه مصلي نافه يي
كتوروب انكله نماز قلسه جائز اوله اول نافه نك اهوسي مذبوحه اولوب
اولمق بيننده و اول نافه قورو اولوب اولمق بيننده فرق اتمكسزن امور مستحيله
مقوله سندن اولدوغنه بناء سركيه دونن خمر كبي و طوزه دونن خنزير كبي
وما طهر جلده بالدبغ طهر بالذكوة وكذا لحمه وان لم يؤكل وما لا فلا يعني شول
اولمش حيوانكه جلدي دباغت ايله پاك اوله ذكوة شرعيه ايله دخي جلدي پاك
اولور و اول حيوانك جلدي ذكوتله پاك اولدوغي كبي اتي دخي پاك اولور

بیلنمز ایسه ده قورت کبی حیواناتدن وطوغن کبی طیورلردن اما دباغت ایله پاك
اولمین جلد حیوان اول حیوانك ذکوتی ایله جلدی پاك اولمز خنزیر کبی ● ای ما لم
یطهر جلده بالدبغ لا یطهر بالذکوة ● یعنی شول حیوانکه جلدی دباغت ایله پاك
اولمیه اول حیوانی ذکوت ایله نه جلدی ونه اتی ونه اجزاسندن برجزئی پاك
اولور وبو حکم کلی برجزئیه منحصردرکه اول خنزیردر ● والمراد بالذکوة ان
یذبح المسلم او الکتابی من غیر ان یترك التسمیة عمدا ● یعنی ذکوة شرعیه ایله مراد
مسلم یا کتابی تسمیه‌یی قصد ایله ترك ایتمکسزن برحیوانی بوغزلمقدر اگرچه تسمیه‌یی
اونتمغله ترك ایتدیسه ده وشعر المیتة وعظمها وعصبها وحافرها وقرنها وشعر الانسان
وعظمه طاهر یعنی تزکیه‌سز اولان حیوانك قلی دخی کموکی وسکری وطرنغی وبونوزی
ومطلق انسانك گرك دیری اولسون گرك میت قلی وکموکی پاکدر زیرا بو مذکورات
موت وحیوة ایله وصف اولنمز تا که موتله مردار اوله ویجوز صلوة من اعاد سنه
الی فمه وان جاوز قدر الدرهم دخی شول کمسنه که دیشنی چقاردقدن صکره
ینه تکرار یرینه وضع ایلیوب نماز قلسه نمازی جائز اولور اگرچه اول دیش
درهم شرعینك مقدارندن زیاده اولورسه دخی ● افرد هذه المسئلة
بالذکر مع انها فهمت مما مر لان السن عظم وقد ذکر ان العظم طاهر لمکان
الاختلاف فیها فانه اذا کان اکثر من قدر الدرهم لا یجوز الصلوة به عند محمد رحمه
الله ● یعنی مصنف دیش مسئله‌سنی ذکر ایله افراد ایلدی باوجودکه قاعدهٔ سابقه‌دن

فهم اولندی زیرا دیش کمکدر حال بوکه مصنف ذکر ایلدی کمك طاهردر
دیش مسئله‌سنده اختلاف موجود اولدوغیچون زیرا تحقیق قچن دیش درهم
شرعیدن زیاده اولسه امام محمد قتنده انکله نماز قلمق جائز اولمز ● **فصل**
یعنی بو فصل قیولره متعلق اولان مسائلك بیانندهدر بئر فیها نجس او مات
فیها حیوان وانتفخ او تفسخ او مات فیها ادمی او شاة او کلب ینزح کل مائها ان امکن
والا فقدر ما فیها یعنی شول قیوکه انده نجاست دوشه برطمله خمر کبی یا برطمله قان
کبی یا ایچنده برحیوان اولوب اولدکدن صکره شیشسه یا داغلسه یا ایچنده آدمی
اولسه یا قیون اولسه یا خود کلب اولسه بو صورتك جمله‌سنده حکم بودرکه
اول قیونك جمله صوبی چقاریلور ممکن ایسه واگر دگل ایسه ایچنده اولان
صونك مقداری چقاریلور ● الاصح ان یؤخذ بقول رجلین لهما بصارة فی
امر الماء ● یعنی اول بئر متنجسه‌نك صوینك مقدارنی بلمده قول اصح بودرکه
امر ماده خبردار اولوب معرفت صاحبی اولنلردن ایکی آدمك قوللری ایله
اخذ اولنوب عمل اولنمقدر ● ومحمد رحمه الله قدر بمائتی دلو الی ثلثمائة ●
یعنی امام محمد رحمه الله نزحی ممکن اولمین بئرده ایکی یوز قوغه ایله تقدیر ایتدی
اوچیوز قوغه‌یه وارنجه وفی نحو حمامة او دجاجة ماتت فیها اربعون الی ستین
دخی کوگرجین کبی یا طاوق کبی قیویه دوشوب اولسه قرق قوغه‌جوبله چقاریلور
التمشه دك احتیاطا وفی نحو فأرة او عصفور عشرون الی ثلثین وکسه گن کبی

يا سرجه كبي قيويه دوشوب اولسه يكرمي قوغه چقاريلور وجوبله اوتوزه
وارنجه احتياطا **والمعتبر الدلو الوسط وما جاوزه احتسب به** يعني قوغه لرده
معتبر صغير وكبير ما بينلرنده اولان دلو متوسط ومعتدلدر وتوسط واعتدالي
يا آباره نسبت يا امصاره عرفي ايسه يا بر صاع مقدارنجه در يا اون رطل
شرعي مقدارنجه در ودلو وسطدن تجاوز زايدن دلوك تجاوزي زياده ايسه
دلو وسطه نسبت وقياس اولنور مثلا اكر اول دلو كبير اون دلو متوسط
مقدارنجه اولسه يكرمي قوغه واجب اولدوغي صورتده بويله دلو كبير ايله ايكي
كره چقارلسه كفايت ايدر واكر اول تجاوز تجاوز نقص ايسه كذلك دلو وسطه
قياس اولنور مثلا اكر اول دلو صغير بش كره سي بر دلو وسط مقدارنجه
اولسه يكرمي دلو واجب اولدوغي صورتده بويله دلو صغير ايله يوز كره
چقارلمق لازمدر ● **وتنجس البئر من وقت الوقوع ان علم ذلك والا فمذ يوم وليلة**
ان لم تنتفخ ومذ ثلاثة ايام ولياليها ان انتفخ وقالا منذ وجد يعني بيرده
واقع اولان حيوانك زمان وقوعي بلنديسه اول زماندن نجاست بير
ايله حكم اولنور واكر بلنمديسه ايكي احتمالدن خالي دكلدر يا اول حيوان
منتفخ اوله يا اولميه پس اولمديسه يكرمي دورت ساعتدن بروكه بر كون
وبر كيجه در نجاست بير ايله حكم اولنور واكر منتفخ اولديسه يتمش ايكي
ساعتدن بروكه اوچ كون اوچ كيجه در نجاستله حكم اولنور و بو تفصيل

امام اعظمكدر رحمه الله اما امامين ديدلركه اول حيوان بولندوغي وقتدن
قيونك نجاستيله حكم اولنور **وسؤر الآدمي والفرس وكل ماكول اللحم طاهر**
يعني مطلق انسانك ارتوغي پاكدر كرك اول انسان طاهر اولسون كرك جنب وكرك
حائض وكرك نفسا وكرك مسلم كرك كافر وكرك صغير كرك كبير اولسون
مكر اغزي متنجس ايكن صو ايچمش اوله بو تقديرجه ارتوغي نجسدر دخي آتك ارتوغي
پاكدر وهر حيوانكه اتي يينله انك ارتوغي دخي پاكدر پس بلا كراهة بونلرك
ارتوغي ايله ابدست المق وغسل ايلمك جائزدر **والكلب والخنزير وسباع البهائم**
نجس دخي مطلق كلبك ارتوغي وخنزيرك ارتوغي ويرتجي حيواناتك ارتوغي
نجسدر وجودي وعدمي يكساندر بونلرك ارتوغي وار ايكن غيري صو بولنمز
ايسه تيمم ايلمك جائزدر **والهرة والدجاجة المخلاة وسباع الطير وسواكن**
البيوت مكروه دخي كدينك ارتوغي ومحبوس اولميوب قيوويرلمش طاوغك
ارتوغي ويرتجي قوشلرك ارتوغي واولرده كي حيواناتك وحشراتك ارتوغي
مكروهدر پس ماء مطلق وار ايكن بونلرله ابدست المق مكروهدر واكر يوق ايسه
جائزدر ● **والحمار والبغل مشكوك يتوضأ به ويتيمم ان عدم غيره** وحمارك
ارتوغي وحماردن متولد اولان قطرك ارتوغي مشكوكدر يعني پاك اولمده يا
پاك اولمامده يا ايكسنده شك واردر انك ايچون ماء مطلق بولنمسه اول ماء مشكوك
ايله ابدست النور وهم تيمم اولنور **والعرق معتبر بالسؤر** يعني هر حيوانك

تری آرتوغنه قیاس اولنور اگر آرتوغی طاهر ایسه تری دخی طاهردر و نجس
ایسه تری دخی نجسدر و مکروه ایسه تری دخی مکروهدر و اگر مشکوك
ایسه تری طاهردر زیرا اصح بودر که شك طهوریتنده در یوخسه طهارتنده
دگلدر • لان السؤر مخلوط باللعاب وحکم اللعاب والعرق واحد لان کلیهما متولد
من اللحم • یعنی هر حیوانك تری آرتوغنه قیاس اولندوغنه دلیل بودر که هر
حیوانك آرتوغی صلیارنه قارشقدر و تر ایله صلیارك حکمی بردر زیرا ایکیسی
بله لحمدن متولددر پس هر برسنه ویرلن حکم آخره ویرلمك گرك • فان قیل
یجب ان لا یکون بین سؤر مأکول اللحم وغیر مأکول اللحم فرق • پس اگر سؤال اولنوب
اتی ینکن حیوان ایله اتی ینلمین حیوانك سؤرلری بیننده فرق اولماموق واجبدر
دنلسه • لانه ان اعتبر اللحم فلحم کل واحد منهما طاهر الا یری ان غیر مأکول اللحم
اذا لم یکن نجس العین اذا ذکی یکون لحمه طاهرا وان اعتبر ان لحمه مخلوط بالدم فمأکول
اللحم وغیره فی ذلك سواء • زیرا سؤرده اگر ات معتبر ایسه پس مأکول ایله
غیر مأکولك هر برسنك اتی طاهردر کورلمزمیکه تحقیق غیر مأکول اللحم
نجس العین اولمدقده نصکره قچن تذکیه اولنوب بسمله ایله ذبح اولنسه اتی پاك
اولور و اگر هر برسنك اتی قان ایله مخلوط اولمق معتبر ایسه پس مأکول ایله
غیر مأکول بو اختلاطده برابردر • قلنا للحرمة اذا لم تکن للکرامة فانها آیة النجاسة
لکن فیه شبهة ان النجاسة لاختلاط الدم باللحم اذ لولا ذلك بل یکون نجاسته لذاته

لکان

لکان نجس العین ولیس کذلك • یعنی بو سؤالك جوابنده دیرز که حیوانك اتی
ینمك حرام اولمق کرامت ایچون اولمدقده نصکره انسان ایله فرسده اولدوغی کبی
اول حرمت اتی نجس اولدوغنه علامتدر اما بو علامتده شبهه و تردد واردر که
حرمت دلیل اولدوغی نجاست قان اته قارشدوغیچوندر زیرا اگر نجاست اختلاط
ایچون اولمیوب بلکه ذات لحم ایچون اولیدی نجس العین اولوردی و بونیله اولسه
تطهیری ممکن اولمز ایدی خنزیر کبی با وجود که تذکیه ایله پاك اولور پس نجس
العین دگلدر معلوم اولدیکه نجاست اختلاطدن ناشیدر • فغیر مأکول
اللحم اذا کان حیا فلعابه متولد من اللحم الحرام المخلوط بالدم فیکون نجسا لاجتماع الامرین
. پس مأکول اللحم اولمین حیوان قچن دری اولسه انك صلیاری خون آلود اولان
لحم حرامدن متولد و حاصل اولوب نجس اولور زیرا انده ایکی امر موجود اولدوغیچون که بری
اختلاط دمدر و بری حرمت لحمدر • اما فی مأکول اللحم فلم یوجد الا احدهما وهو الاختلاط
بالدم فلم یوجب نجاسة السؤر لان هذه العلة بانفرادها ضعیفة اذ الدم المستقر
فی موضعه لم یعط له حکم النجاسة فی الحی • اما مأکول اللحم اولان حیوانده بولنمدی
الا ایکی امرك برسیکه دمله اختلاطدر و بو جزء علتدر پس سؤرك نجاستنی
ایجاب ایلمز زیرا بو علت یالکز ایکن ضعیفه در خصوصا حیك عضونده قرارگاه
اولان دمه حکم نجاست ویرلمز • واذا لم یکن حیا فان لم یکن مذکی کان نجسا
سواء کان مأکول اللحم او غیره لانه صار بالموت حراما والحرمة موجودة مع الاختلاط

الدم فيكون نجساً ● دخی وقتا كه حیوان حی اولمسه پس اگر بسمله ایله مذبوح اولمز
ایسه نجس اولور اگرك ماكول اللحم اولسون گرك غیرسی زیرا موتيله حرام اولدی
و بو صورتده حرمت لحم موجوده در اختلاط دمله بله پس نجس اولور علت
تامه اولدوغیچون ● وان كان مذكى كان طاهراً اما في ماكول اللحم فلانه لم يوجد
الحرمة ولا اختلاط الدم واما في غير ماكول اللحم فلانه لم يوجد الاختلاط والحرمة
المجردة غير كافية في النجاسة على ما مر انها تثبت باجتماع الامرين ● واگر حی اولمين حیوان
بسمله ایله مذبوح اولورسه پاك اولور گرك ماكول اللحم و گرك غیر ماكول اللحم
اولسون اما ماكول اللحم اولدقده پاك اولمق پس نجاستی اقتضا ایدن امرانكه اختلاط
ایله حرمتدر بولنمدوغیچوندر واما غیر ماكول اللحم اولدقده پاك اولمق
پس اختلاط بولنميوب ویالکزجه حرمت ثبوت نجاستده كفایت ایتمدوگیچوندر
لكن دليله بناءً كه نجاست ثابته اولمز الا ایكی امر ایله فان عدم الا نبيذ التمر قال
ابو حنيفة بالوضوء به فقط وابو يوسف بالتيمم فحسب ومحمد بهما يعنى انواع
میاهدن بولنمسه الا انجق خرما اصلندوغی صو بو صورتده امام ایله اصحابی
اختلاف ایتدیلر پس امام اعظم اول صو ایله ابدست المق واجبدر دیدی و
ابو یوسف اول صویه اعتبار ایتمیوب انجق تیمم واجبدر دیدی وامام محمد
ابدست ایله تیممی بینده جمع ایلمك واجبدر دیدی ● والخلاف في نبيذ التمر
هو حلو رقيق يسيل كالماء اما اذا اشتد وصار مسكراً لا يتوضأ به اجماعاً

وبو امام ایله اصحابی بینده اولان اختلاف هر خرما اصلندوغی صوده دكل بلكه
شول نبیذده كه طتلو اوله و صو كبی اقار اینجه اوله اما قچن قیوا اولوب سكر ویرر
اولسه بالاجماع انكله ابدست الینمز ●

باب التيمم

یعنی بو باب انواع طهارتدن طهارت حكمیه اولان تیممك بیانندهدر هو
لمحدث وجنب وحائض ونفساء لم يقدروا على الماء یعنی تیمم محدث و جنب و حائض
و نفسا ایچون مشروعدر و جائزدر بو شرطله كه صویه قادر اولمیه لر ● ای على
ماء يكفي لطهارته ● یعنی بو مذكورلرك هر برسنك طهارتنه كفایت ایدر
صویه قادر اولمزلر ایسه ● حتى اذا كان للجنب ماء يكفي للوضوء لا للغسل يتيمم ولا
يجب عليه التوضي عندنا خلافاً للشافعي ● یعنی قچن جنب ایچون ابدستنه كفایت
ایدر صو اولوب غسله كفایت ایدر اولمسه جنابت ایچون تیمم ایدر و اول ابدسته
كفایت ایدر صو تیممك صحتنه رخنه ویرمز و اول صو ایله ابدست المق واجب
اولمز بزم مذهبمزده زیرا حدث قالمدی امام شافعی بونك خلافنجهدر یعنی امام
شافعی قتنده اول صو ایله ابدست المق واجبدر ● اما اذا كان مع الجنابة حدث
يوجب الوضوء يجب عليه الوضوء فالتيمم للجنابة بالاتفاق ● یعنی قچن جنابت ایله
وضوئی ایجاب ایدر حدث بولنسه وضوء واجب اولور پس جنابت ایچون
اولدوغی تیمم سابق باقیدر بالاتفاق ● واذا كان للمحدث ماء يكفي لغسل بعض
اعضائه فالخلاف ثابت ايضاً ● دخی قچن محدث ایچون اعضاء وضوئك بعضی

سنك غسلنه كفايت ايدر صو بولنسه برمز ايله امام شافعی بنمزده خلاف
ثابتدر مسئلهٔ سابقه ده اولدوغی كبی يعنی اول وضوء كفايت اتمين صويی امام
شافعی قتنده اعضاء وضوء صرف اتمك لازمدر و بزم قتمزده لازم دكلدر انجق
تيمم كفايت ايدر لبعده ميلا يعنی صويه عدم اقتدارلرينك برنجی علتی وار برسی
صو بر ميل مقداری ايراق اولمقدر ● الميل ثلث الفرسخ وقيل ثلثة آلاف ذراع وخمس
مائة ذراع الی اربعة آلاف ● يعنی ميل بر فرسخك اوچ بلوكندن بر بلوكيدر وفرسخ
اون ايكی بيك آدمدر دخی دنلديكه ميل اوچ بيك بشيوز آرشوندر درت
بيك آرشونه وارنجه ● وما ذكر ظاهر الرواية ● يعنی جواز تيممده محدث ايكه
صو ما بينلرنده جهات اربعه سنده ميل معتبر اولمق ظاهر روايتدر ● وفی
رواية للحسن الميل انما يكون معتبرا اذا كان فی طرف غير قدامه حتی يصير ميلين
ذهابا ومجيئا ● وحسن بن زيادك روايتنده بر ميل معتبر دكلدر الا اوچ جهتك
برسنده صاغنده وصولنده وارده تا كوراروب كلمكله ايكی ميل اوله ● واما اذا
كان فی قدامه فيعتبر ان يكون ميلين ● اما قچن صو جهات ثلثه ده اولميوب جهة
رابع اولان اوك طرفنده اولسه بو تقديرجه جواز تيممده ايكی ميل مقداری
ايراق اولمق معتبردر او لمرض يا خود اول اشخاصك صويه عدم قدرتلرينه علت
مرضدر ● لا يقدر معه علی استعمال الماء ● يعنی تيممی مجوز اولان مرض شول
مرضدركه اول وار ايكن استعمال مايه قادر اولميه ● او ان استعمل الماء اشتد

مرضنه ● يا خود اول مرض وار ايكن استعمال مايه قادر لكن استعمال ايدرسه مرضی
مشتد اولوب زياده اولور ايسه بو قدر خوف سببيله تيمم جائزدر ● حتی لا
يشترط خوف التلف خلافا للشافعی رحمه الله ● يعنی جواز تيممده ازدياد مرضك
خوفی كفايت ايدر اما تلف نفسك يا تلف عضوك خوفی شرط دكلدر و امام
شافعی رحمه الله بونك خلافی اوزره در ● اذ ضرر اشتداد المرض فوق ضرر
زيادة الثمن وهو يبيح التيمم ● يعنی جواز تيممده تلف نفس يا تلف عضو شرط
اولميوب بلكه اشتداد مرضك خوفی كفايت ايدوكنه علت بودركه اشتداد
مرضك مضرتی ازدياد ثمنك مضرتنه غالبدر حال بودركه ازدياد ثمنك
مضرتی تيممی اباحة ايدر پس اشتداد مرضك مضرتی مبيح اولمق اولیدر او برد
يا اول اشخاصك ماء طهارته عدم قدرتلرينه علت شول بردر كه ● ان استعمل
يضره ● اكر اول صوقده صو استعمال اولنور ايسه مستعمله ضرر ويرر او عدو
او عطش يا خود طهارة مايه عدم اقتداره علت دشمندر يا خود صوسزلقدر
● ای ان استعمل الماء خاف العطش. يعنی اكر ياننده موجود اولان صويی
آبدستنه يا غسلنه صرف ايلسه صوسزلقدن قورقر ايسه بو صورتده صو وار
ايكن تيمم جائزدر ● وابيح الماء للشرب ● يا انجق ايچمك ايچون وضع اولنوب اباحة
اولنان صو وار ايكن تيمم جائزدر ● حتی اذا وجد المسافر ماء فی جب معدا
للشرب جاز له التيمم ● حتی قچن مسافر بر كوپ ايچنده ايچمك ايچون وضع اولنمش

صوبی بولسه بو صو وار ایکن تیمم جائزدر ● الا اذا کان کثیرا فیستدل علی انه
للشرب والوضوء ● مگر قچن صو چوق اولسه بو تقدیرجه اول صو ابدست ایچون
وهم ایچمک ایچون وضع اولندوغی بیلنور پس تیمم جائز دکلدر ● فاما الماء
المعد للوضوء فانه یجوز ان یشرب منه وعند الامام الفضیلی رحمه الله عکس
هذا فلا یجوز له التیمم ● یعنی انجق ابدست ایچون وضع اولان صودن ایچمک
جائزدر اما امام فضیلی قتنده شرب ایچون موضوع اولان صودن ابدست
المق جائزدر بو تقدیرجه تیمم جائز اولمز **او عدم آلة** یا خود اول محدث وجنبك
ونفسانك وحائضك صویه قادر اولمدقلرینه علت اولان اشیانك برسی
صو چقرمغه آلت بولنممقدر ● کالدلو ونحوها ● یعنی اول بولنمین آلت قوغه
کبی و ایپ کبی **او خوف فوت صلوة العید فی الابتداء** یعنی اول اشخاصك طهارة
مایه عدم اقتدارلرك علتلرندن برسی بیرام نمازینك فوتندن خوفدر صلوته
حالت دخولنده ● ای اذا خاف فوت صلوة العید جاز له ان یتیمم ویشرع فیها
هذا بالاتفاق ● یعنی قچن بو دورت اشخاصك برسی صلوة عیدك فوتندن
خوف ایلسه طهارتنه مشغول اولدوغی تقدیرجه پس اکا تیمم ایدوب وصلوة
عیده شروع اتمك جائزدر وبو حکم اتفاقیدر یعنی امام اعظم ایله امامین
بیننده اختلاف یوقدر **وبعد الشروع متوضئا والحدث للبناء** دخی صلوة
عیده ابدستلی ایکن شروع ایلیوب بعده حدث ایله مسبوق اولوب بنا ایچون

بخو

تیمم ایلسه جائزدر ● ای اذا شرع فی صلوة العید متوضئا ثم سبقه الحدث
ویخاف انه ان توضأ تفوته الصلوة جاز له التیمم للبناء وهذا عند ابی حنیفة
رحمه الله خلافا لهما ● یعنی قچن ابدستلی ایکن صلوة عیده شروع ایلیوب
صکره حدث ایله مسبوق اولوب وابدست الدوغی تقدیرجه فوت صلوتدن
خوف ایلسه بنا ایچون تیمم ایلمك جائزدر اما انجق امام اعظم قتنده یاران
خلافلرنجه در ● وان شرع بالتیمم وسبقه الحدث جاز له التیمم للبناء بالاتفاق
● دخی اگر تیممله صلوة عیده شروع ایلیوب حدث ایله مسبوق اولسه بناء
ایچون اتفاقله تیمم ایلمك جائزدر ● فقوله هو لمحدث مبتداء وضربة خبره
ولم یقدر واصفة لمحدث وما بعده وقوله لبعده مع المعطوفات متعلق بقوله
لم یقدروا وفی الابتداء متعلق بالمبتداء تقدیره التیمم لخوف فوت صلوة العید
فی الابتداء وبعد الشروع ضربة ● پس مصنفك هو لمحدث قولی مبتدادر وکذلك
ضربة قولی خبریدر ولم یقدر واجمله سی نکره اولان محدثك معطوفاتیله
بله صفتلریدر دخی لبعده قولی معطوفاتلریله بله لم یقدر روایه متعلقدر
وفی الابتداء قولی مبتدا اولان هو یه متعلقدر وبو قول اخیرك تقدیری
صلوة عیده دخولده وشروعدن صکره فوتندن خوف ایچون تیمم ضربه در
او صلوة الجنازة لغیر الولی یعنی میتك ولی سی اولمین محدث صلوة جنازه نك
فوتندن خوف ایلسه تیمم ایله قلمق جائزدر اما میتك ولی سی صویه قادر ایکن

تیممله قلمق جائز دکلدر لا لفوت الجمعة والوقتیة یعنی صلوة جمعه یی و فرائض
خمسه نک برسنی قلمه لی اولان شخص ابدست الدوغی تقدیرجه فوتندن خوف
ایلسه تیممله شروع ایدوب قلمق جائز دکلدر ● لان فوتهما الى الخلف وهو الظهر
والقضاء ● زیرا جمعه نک خلفی واركه ظهردر و فرائض خمسه نک خلفلری
واركه قضالریدر اما صلوة عیدایله صلوة جنازه نک خلفلری یوقدر فوت
اولسه لر تدارکی ممکن دکلدر ضربة لمسح وجهه وضربة لیدیه مع مرفقیه یعنی
تیممک حقیقت شرعیه سی ایکی اورشدر جنس ارضه بر اورش یوزی سلمک
ایچون و بر اورش دیرسکلریله اللری سلمک ایچون ● ولا یشترط الترتیب
عندنا ● یعنی مسح وجه ایله مسح یدین بیننده جواز تیممده ترتیب شرط دکلدر
بزده حتی مسح وجهدن اول مسح یدین اتسه تیممی جائز اولور ● والفتوى
على انه یشترط الاستیعاب ● اما فتوی بونک اوزرینه درکه اللری
ویوزی مسح ایله قپلمق شرطدر ● حتى لو بقی شیء قلیل لا یجزیه ● یعنی اکر
یوزدن یا اللردن سلمدوکی شیء قلیل قلسه تیممی جائز دکلدر بر مرجمک قدر
اولورسه دخی ● والاحسن فی مسح الذراعین ان یمسح ظاهر ذراع الیمنى
بالوسطى والبنصر والخنصر مع شیء من الکف الیسرى مبتدئا من رؤس الاصابع
ثم باطنها بالمسبحة والابهام الى رؤس الاصابع وهکذا یفعل بالذراع الیسرى
● یعنی تیممده مسح ذراعینک استیعابنده احسن و اکمل کیفیات بودرکه

صاغ

صاغ قولک ارقه سنی صول الک اوچ برمقلریله که صرچه برمق و اورته برمق
و اره لرندن اولان برمق ایله و صول الک آیه سنک بعضیسیله صاغ الک برمقلرندن
باشلیوب دیرسکه دک مسح ایلمکدر بعده صاغ قولک ایچ طرفنی شهادت برمغیله
و باش بارمغیله برمقلر اوجنه دک مسح ایلمکدر و صاغ قولک مسحنده کی
کیفیت کبی صول قولک مسحنی ایدر ● ثم اذا لم یدخل الغبار بین اصابعه فعلیه
ان یخلل اصابعه فیحتاج الى ضربة ثالثة لتخلیلها ● یعنی قچن تیممده برمقلر
بیننده توز کیرمسه بس متیمم اوزرینه واجبدرکه برمقلرنی قارشدره
یعنی اوجنجی اورشه محتاج اولور برمقلری قارشدرمق ایچون على كل طاهر
یعنی تیممک حقیقت شرعیه سی تمام اولمز الا ایکی رکن ایله رکن اول کچدی ایدکه
ایکی اورشدر و رکن ثانی دلیل قطعی ایله طهارتی ثابت اولان صعیددر ●
متعلق بضربة ● یعنی على كل طاهر قولی ان والفعل ایله مأول اولان مصدرمه
یه متعلقدر من جنس الارض انجلین طاهرکه جنس ارضدن اوله یعنی اجزاء
ارضدن اوله کالتراب والرمل والحجر توبراق کبی و قوم کبی و طاش کبی یعنی
اجزاء ارضدن اولمغله بو اوچ شیئک هر برسی اوزرینه تیمم جائزدر ●
وکذا الکحل والزرنیخ ● یعنی اشیاء سابقه اوزرینه تیمم جائز اولدوغی کبی سورمه
طاشیله زرنیخ طاشی اوزرینه تیمم جائزدر بونلر دخی اجزاء ارضدن
اولدقلری ایچون اسم آخر ایله مسمی اولدیلرسه دخی ● واما الذهب والفضة

فلا يجوز بهما اذا كانا مسبوكين فان كانا غير مسبوكين مختلطين بالتراب يجوز

اما اجزاء ارضدن اولان اجسام منطرقه وذائبه آلتون كبي وكومش كبي بونلر

توپراقدن آيريلوب سبيكه سبيكه اولسه لر اوزرلرينه تيمم جائز دكلدر مكر

اوزرلرنده توز اوله اما اكر بو اجسام سبيكه سبيكه اولميوب تراب معدن ايله

قارشق اولسه لر اوزرلرينه تيمم جائزدر والحنطة والشعير ان كانا عليهما غبار

يجوز دخي بغداي واربه و بونلرك امثاللري اوزرلرنده توز وار ايسه تيمم

ايتمك جائزدر ولا يجوز على مكان فيه نجاسة وقد زال اثرها مع انه يجوز الصلوة

فيه يعني تيمم جائز دكلدر الا دليل قطعي ايله طهارتي ثابت اولان يراوزرينه

اما دليل ظني ايله طهارتي ثابت اولان مكان اوزرينه تيمم جائز دكلدر مثلا بر

مكان اوزرنده نجاست اولسه واول نجاستك ذاتي واثري كيتسه اول مكانده

نماز قلمق جائزدر اما تيمم جائز دكلدر زيرا جواز صلوتده دليل ظني كفايت ايدر

ولا يجوز بالرماد يعني هر شيئكه آتش ايله يانوب كول اولسه اودونلر كبي

اثواب كبي و بوكه مشابه شيلر ايله تيمم جائز دكلدر هذا عند ابي حنيفة ومحمد

رحمهما الله واما عند ابي يوسف رحمه الله فلا يجوز الا بالتراب والرمل وعند

الشافعي لا يجوز الا بالتراب يعني جميع اجزاء ارضيه ايله تيمم جائز اولمق

امام اعظم ايله امام محمد قتنده در اما ابو يوسف قتنده انجق ايكي شيء ايله

تيمم جائزدر خاك ايله قوم در وامام شافعي قتنده انجق خاك ايله جائزدر

ولو بلا نقع وعليه يعني طاش اوزرينه تيمم جائزدر توزسز اولورسه دخي و

سادجه توز اوزرينه دخي جائزدر اي على النقع فلو كنس دارا او هدم حائطا

او كال حنطة فاصاب وجهه وذراعيه غبار لا يجوز حتى يمر يده عليه يعني

تيمم جائز اولمدوغي اشيا اوزرينه توز دوشسه اوزرينه تيمم جائزدر

پس اكر براوي سپوروب يا بر ديواري يقوب يا بغداي اولچوب يوزنه

وقوللرينه توز ياپشسه بو مقدار ايله تيمم اولمز ونماز قلمق جائز دكلدر

تا كه توز اوزرينه اليني اوغرادوب مسح ايتمينجه مع قدرته على الصعيد يعني

تراب ايله تيمم ايتمكه قادر ايكن توز اوزرينه تيمم جائزدر بنية اداء الصلوة

يعني تيمم ايكي ضربه در اما اداء صلوتك قصدينه ملابس ومقارن اولدوغي حالده

فالنية فرض في التيمم خلافا لزفر رحمه الله پس تيممده نيت فرضدر

يعني صحتنه شرطدر اما زفر قتنده شرط دكلدر حتى اذا كان به حدثان

كالجنابة وحدث يوجب الوضوء ينبغي ان ينوي عنهما حتى قچن تيمم ايلملي

شخصه ايكي حدث قائم اولسه بري غسل ايجاب ايدر حدث اكبر جنابت كبي وبري

وضوئي ايجاب ايدر حدث اصغر ما خرج من السبيلين كبي لائق واحري بودركه

تيمم ايله ايكي حدثك رفعني نيت ايليه تا كه ايكي طهارتك ثوابنه نائل اوله لا

ثواب الا بالنية قاعده سي مقتضاسنجه فان نوى عن احدهما لا يقع عن الآخر

لكن يكفي تيمم واحد عنهما پس اكر ايكي حدثك سببلري جمع اولدوغنه بناء

ایکیسی موجود ایکن انجق برسینک رفعنی نیت ایلیوب آخری نیت اتمزسه اول تیمم
آخردن واقع اولمز یعنی ثوابی بولمز لکن بر تیمم ایکیسندن کفایت ایدر یعنی
ایکی حدث رفع اولنور کرک ایکیسنی نیت اتسون کرک انجق برسنی فلا یجوز
تیمم کافر لاسلامه یعنی وقتا که تیممده نیت فرض اولدیسه پس بر کافر اسلامه
کلمک ایچون تیمم ایلسه اول تیمم جائز دکلدر ای لا یجوز الصلوة بهذا
التیمم عندهما خلافا لابی یوسف رحمه الله یعنی بو تیمم ایله نماز قلمق جائز دکلدر
امام اعظم ایله امام محمد قتنده ابو یوسف خلافنجه در فعنده یشترط لصحة
التیمم فی حق جواز الصلوة ان ینوی قربة مقصودة سواء لا تصح بدون
الطهارة کالصلوة او تصح کالاسلام پس ابو یوسف قتنده جواز صلوة حقنده
صحت تیمم ایچون قربت مقصوده نیت ایلمک شرطدر کرک اول قربت طهارتم
ایله مشروطه اولسون صلوة کبی یا اولمسون اسلام کبی وعندهما قربة
مقصودة لا تصح الا بالطهارة یعنی امام اعظم ایله امام محمد یانلرنده جواز
صلوة حقنده صحت تیمم ایچون طهارة ایله مشروطه اولان قربت مقصوده
نیت ایلمک شرطدر فان تیمم لصلوة الجنازة او سجدة التلاوة یجوز بهذا
التیمم اداء المکتوبات وان تیمم لمس المصحف او دخول المسجد لا تصح به الصلوة
لانه لم ینو قربة مقصودة لکن یحل له مس المصحف ودخول المسجد پس
امامینک مذهبلرینه بناء اکر صلوة جنازه ایچون یا سجدهٔ تلاوت ایچون

تیمم ایلسه صلوة مفروضه وغیر مفروضه یی بو تیمم ایله ادا ایلمک جائزدر
واکر مصحف شریفه یاپشمق ایچون یا مسجده کیرمک ایچون تیمم ایلسه
بو تیمم ایله بالاتفاق مطلق صلوتی ادا ایلمک جائز دکلدر زیرا قربت مقصوده
نیت اتمدی اما مصحف شریفه یاپشوب و مسجده کیرمک جائزدر وحلالدر
وجاز وضوءه بلا نیة یعنی کافرک نیتسز ابدستی جائزدر حتی اذا توضأ
بلا نیة واسلم جازت صلوته بهذا الوضوء خلافا للشافعی حتی قچن کافر نیت
سز ابدست الوب اسلامه کلسه بو ابدست ایله نمازی جائزدر اما امام
شافعینک خلافنجه در هذا بناء علی مسئلة النیة فی الوضوء یعنی کافر
حالتِ کفرده ابدست الوب بعده اسلامه کلوب اول آبدست ایله نماز قلسه
بو نماز برده جائزه اولوب شافعی قتنده جائزه اولمق مذهبمزده وضوءده
نیت فرض اولمیوب شافعی مذهبنده فرض اولدوغی اوزره مبنیدر فان
توضأ بالنیة فاسلم فالخلاف ثابت ایضا لان نیة الکافر لغو لعدم الاهلیة
پس اکر کافر نیت ایله ابدست الوب بعده اسلامه کلسه نیت سز ابدست
الدوغی تقدیرجه بزم ایله امام شافعی بینمزده اختلاف ثابت اولدوغی کبی
بونده دخی ثابتدر زیرا کافرک نیتی لغودر وجودی وعدمی یکساندر نیته
اهل اولمدوغیچون وانما قال بلا نیة مبالغة فیصح وضوء الکافر مع النیة
بالطریق الاولی یعنی بزمله امام شافعی مابینمزده بو ایکی صورتده خلاف

ثابت ایکن صاحب وقایه اختلاف فی نیت سن صوریة مخصوص قلوب بلا نیة دیدی
مبالغه ایچون یعنی کافر نیت ایله ابدست الوب اسلامدن نصکره بو ابدست ایله
نماز قلسه درست اولماسی اولی بالطریق وبالجمله کافرک ابدستی وتیممی
صحیح دکلدر مطلق کرک نیتلی وکرک نیت سز امام شافعی قتنده وایکسی دخی
صحیح درز فر قتنده کرک نیتله وکرک نیت سز وابدستی صحیحدر امام
اعظم ایله اصحابی قتنده وابو یوسف قتنده انجق اسلام ایچون اولان تیممی
صحیحدر وامام اعظم ایله امام محمد قتنده مطلق تیممی صحیح دکلدر
ویصح فی الوقت یعنی تیمم موقت اولان عبادتک وقتنده الموق صحیحدر
اتفاقا یعنی اکر بزده واکر امام شافعی قتنده وقتده النادن تیممک صحتنده
اختلاف یوقدر وقبله یعنی موقت اولان عبادتک وقتی داخل اولمدن تیمم
المامسی جائزدر بزم مذهبمزده خلافا للشافعی یعنی بو حکم امام شافعینک
خلافنجه در فلا یجوز به الصلوة فی اول الوقت عنده پس امام شافعی
قتنده وقت داخل اولمزدن اول النان تیمم ایله وقتک اولنده نماز قلمق
جائز دکلدر وهذا بناء علی ما عرف فی اصول الفقه ان التراب خلف ضروری
للماء عنده وعندنا خلف مطلق یعنی وقتدن اول النان تیمم ایله بزده نماز
جائز اولوب وامام شافعی قتنده جائز اولمامق اصول فقه ده معلوم اولان
قاعدۀ اصولیه یه مبنیدرکه تحقیق توپراق صو ایچون خلف ضروریدر شافعی

قتنده وقتدن اول ایسه ضرورت یوقدر و بزده توپراق خلف مطلقدر
یعنی ضرورة صلوته موقوف دکلدر بلکه وقتدن اول و وقتدن نصکره تیمم
ایلمک جائزدر نتکم ابدست جمیع اوقاتده جائزدر فنی انائین طاهر ونجس
یجوز التیمم عندنا خلافا له پس ایکی چناق صوده که بری پاک وبری
نجس اولسه تحری جائز اولمدوغیچون بزده تیمم جائزدر وشافعی قتنده
تحری واجب اولمغله تیمم جائز دکلدر وقوله صلی الله علیه وسلم التراب
طهور المسلم ولو الی عشر حجج یؤید ما قلنا یعنی حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه
وسلمک بو قول شریفی بزم دیدیکمزی ومذهبمزی محکم قلورکه توپراب خلف
مطلقدر صودن وتیمم خلف مطلقدر وضودن وحدیث شریفک معنای
لطیفی بودرکه توپراق مسلمی حدثیندن پاک ایدر اون ییله دک صونک
استعمالنه قادر اولمزایسه ده وبعد طلبه من رفیق له ماء منعه یعنی محدث
اولوب تیمم صددنده اولان آدم حدثنه کفایت ایدر صویه مالک اولان یولداشندن
صو طلب ایدوب اول یولداش دخی منع ایدوب ویرمدکدن نصکره تیمم ایلسه
جائزدر حتی اذا صلی بعد المنع ثم اعطاه ینتقض تیممه الآن فلا یعید ما قد
صلی یعنی چون متیمم اولان آدم صودن منع اولنمدقدن نصکره الدوغی تیمم
ایله نماز قلوب صکره صو صاحبی صویی ویرسه تیممی وقت اعطاده بوزلور
پس ویرمزدن اول الدوغی تیمم ایله قلدوغی نمازی اعاده ایلمز وقبل طلبه جاز

خلافاً لهما يعنی تیمم صددنده اولان کمسنه صوبی اولان یولداشندن طلب اتمز
دن اول تیمم ایلسه امام اعظم قتنده جائزدر زیرا انلک خلافنجه‌در • هکذا ذکر
فی الهدایة • یعنی طلبدن اول ایلدوکی تیمم امام اعظم قتنده جائز اولوب ایرانلر
قتنده جائز اولمق هدایه‌ده بویله ذکر اولندی • وذکر فی المبسوط انه ان لم
یطلب منه وصلی لم یجز لان الماء مبذول عادةً • یعنی شمس ائمه سرخسی مبسوطنده
ذکر ایلدیکه صو صاحبندن صوبی طلب اتمیوب تیمم ایله نماز قلسه جائز
دکلدر زیرا صو عادتا مبذولدر بهاسز ویریلور قیمتی آز اولمغله • وفی موضع
آخر من المبسوط ان کان مع رفیقه ماءٌ فعلیه ان یسأله الا علی قول حسن بن زیاد
فانه یقول السؤال ذل وفیه بعض الحرج ولم یشرع التیمم الا لدفع الحرج •
دخی شمس ائمهٔ سرخسی مبسوطدن آخر یرده ذکر ایلدیکه تیمم صددنده اولان
کمسنه‌نک یولداشی ایله صو اولسه تیمم اتمزدن اول یولداشندن صوبی
استمک واجبدر مکر حسن بن زیادک قولی اوزرینه واجب دکلدر زیرا طلب
ما واجب اولمدوغنه دلیلی بودرکه صوبی استمک مذلت وخوارلقدر وبو
معناده کوچلک واردر حال بودرکه تیمم کوچلوکی دفع ایچون شرع اولنمشدر
• ولکنا نقول ماء الطهارة مبذول عادةً ولیس فی سؤال ما یحتاج الیه مذلة فقد
سأل رسول الله صلی الله علیه وسلم بعض حوائجه من غیره • یعنی حسن بن زیادک
جوابنده طرف جمهوردن دیرزکه ماء طهارت عادتا مبذولدر یعنی ویریلکه

کلمشدر

کلمشدر ومحتاج الیه اولان امور دینیه‌نک سؤالنده مذلت وار ایدوکنی تسلیم
اتمزز زیرا تحقیق حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم بعضی محتاج الیه
لرینی غیریدن سؤال بیورمشلردر • وفی الزیادات ان المتیمم المسافر اذا رأی
مع رجل ماءً کثیراً وهو فی الصلوة وغلب علی ظنه انه لا یعطیه او شک مضی
علی صلوته لانه صح شروعه فلا یقطع بالشک • یعنی کتاب زیاداتده ذکر اولنمشدر
که قچن تیمم ایله نماز قلان مسافر نمازده ایکن بر آدم ایله ماء کثیری کوروب واول کمسنه
صوبی ویرمیه جکنه ظنی غالب اولوب یاخود ویروب ویرممک بیننده شک ایلسه
نمازی اوزره کچسون یعنی بوزمیوب قلسون زیرا نمازه شروعی صحیح اولدی بس
شک عارضیله کسمیوب بوزمسون • بخلاف ما اذا کان خارج الصلوة ولم
یطلب وتیمم حیث لا یحل له الشروع بالشک فان القدرة والعجز مشکوک فیهما •
یعنی مسافر خارج صلوتده اولوب وکوردوکی ماء کثیری طلب اتمیوب تیمم ایلسه
مسئلهٔ سابقه‌نک خلافنجه‌در زیرا صوبی ویروب ویرممک بیننده شک وتردد
اولمغله نمازه شروعی صحیح دکلدر زیرا بو شخصک قدرتی وعجزی نامعلومدر
• وان غلب علی ظنه انه یعطیه قطع الصلوة وطلب منه الماء • یعنی تیمم ایله
نماز قلان مسافر نمازده ایکن بر آدم ایله ماء کثیری کوروب واستدوکی
تقدیرجه ویره جکی ظننه غالب اولسه نمازی قطع ایدوب صو صاحبندن
صوبی طلب ایلسون • ثم قال واذا فرغ من صلوته فسأله فاعطاه او اعطی ثمن

المثل وهو قادر علیه استأنف الصلوة ● یعنی صاحب زیادات تیمم ایله نماز قلان
مسافر حقنده احتمالات ثلاثه‌یی ذکر ایلدوکدن صکره دیدیکه قچن اول مسافر نمازندن
فارغ اولوب صو صاحبندن صوبی طلب ایلسه اول دخی مفت ویروب یا بهاسیله
ویرسه حال بودرکه ثمن مثله قادردر ابدست الوب نمازنی دوندرسون
● واذا ابی تمت صلوته وکذا اذا ابی ثم اعطی لکن ینتقض تیممه الآن ● وقچن
اول مسافر نمازندن فارغ اولوب وصوبی طلب ایلیوب صاحبی منع ایلسه
نمازی تمام اولور اما تیممی وقت اعطاده منتقض اولور ● اقول ان اردت
ان یستوعب الاقسام کلها فاعلم انه اذا رأی خارج الصلوة وصلی ولم یسأل
بعد الصلوة لیظهر العجز او القدرة فعلی ما ذکر فی المبسوط سواء غلب علی ظنه
الاعطاء او عدمه او شك فیهما وهی مسئلة المتن ● یعنی بن دیرمکه ای
مخاطب اگر تیمم صددنده اولان کمسنه‌نك مسئله‌سنك اقسام ممکنه
لرنی احاطه ایدوب بلمك استرسك پس بلکه قچن خارج صلوتده صوبی
کوروب وتیمم ایله نماز قلوب ونمازدن صکره دخی طلب ایلمسه تاکه
عاجزمیدر یوخسه قادرمیدر ظاهر اوله بو مسئله صاحب المبسوط
ذکر ایلدوکنه محمولدرکه عدم جوازدر برابردر ویرمك ظننه غالب
اولسون یا ویرمك یاخود شك وتردد ایلسون وبو متنده ذکر اولنان
مسئله‌در ● واذا رأی فی الصلوة ولم یسأل بعدها فکذا ● وقچن تیمم له

نماز قلان کمسنه نمازده ایکن صوبی کوروب ونمازدن صکره طلب
ایتمزسه بو صورتده دخی نمازی جائز دکلدر اولکه مسئله‌ده جائز
اولمدوغی کبی ● وان رأی خارج الصلوة ولم یسأل وصلی ثم سأله فان
اعطاه بطلت صلوته وان ابی تمت سواء ظن الاعطاء او المنع او شك فیهما
● واگر خارج صلوتده صوبی کوروب وسؤال ایتمیوب ونماز قلدقدن صکره
طلب ایلسه پس اگر ویررسه نمازی باطله اولور ویرمزایسه تمام
اولور برابردر ویره جکین ظن ایتسون یا منع ایده جکین یا ویروب ویرمك
بیننده شك وتردد ایلسون ● وان رأی فی الصلوة فکما ذکر فی الزیادات
● واگر صوبی صلوتده ایکن کوروب بعد الصلوة طلب ایلسه زیاداتده
ذکر ایلدوکی تفصیله راجعدر یعنی اگر صوبی مفت ویروب یا قادر ایکن
بهاسیله ویررسه نمازی باطله اولور اعاده‌سی واجبدر واگر منع ایدرسه
نمازی تمامدر ● لکن بقی صورتان احدیهما انه قطع الصلوة فیما اذا ظن
المنع او شك فسأله فاعطی بطل تیممه وان ابی فهو باق ● اما مسئله بقیه
نك اقسامندن ایکی صورت قالور برسی بودرکه قچن منعی ظن ایلیوب
یا منع ایله اعطا بیننده شك ایلدوکی صورتده نمازنی قطع ایلیوب
صوبی طلب ایلسه اگر ویررسه تیممی باطلدر ویرمزسه تیممی باقیدر
● والاحری انه اتم الصلوة فیما اذا ظن انه یعطی ثم سأل فان اعطی

بطلت صلوته وان ابى تمت لانه ظهر ان ظنه كان خطاء ● وايكنجى صورت
بودركه قچن صويى ويرمك ظن ايلدوكى صورتده نمازنى اتمام ايليوب
صكره سؤال ايلسه اكر ويررسه نمازى باطله اولور واكر منع ايلدسه
نمازى تمامدر زيرا ظنى خطا اولدوغى ظاهر اولدى ● بخلاف مسئلة التحرى
لان القبلة حينئذ جهة التحرى اصالة وههنا الحكم دائر على حقيقة القدرة والعجز
فاقيم غلبة الظن مقامهما تيسيرا فاذا ظهر خلافه لم يبق قائما مقامهما ●
يعنى تيمم ايله نماز قلان كمسنه نمازده ايكن كوردوكى صويك اعطاسنى
ظن ايليوب نمازدن صكره طلب ايليوب منع ايلسه نمازى تمام اولوب ظنى
لغو اولور اما قبله بيلميوب هر بر ركعتى تحرى ايله بر جهته قلان بونك خلافنجه
در زيرا قبله يى بيلمينك حقنده قبله اصالة تحرى ايلدوب ظن ايلدوكى جهتدر
ومتيمم اعطا ظن ايلدوكى مسئلده ايسه حكم ظنه دائر دكلدر بلكه قدرت
وعجزك حقيقتى اوزره دائردر لكن عجز وقدرت معلوم اولمامغله غلبهء
ظن عجز وقدرتك مقاملرينه قائم قلندى مصلى يه آسان اولسون ايچون
بو شرطله كه خلافى ظاهر اولميه پس اكر خلافى ظاهر اولورسه غلبهء
ظن عجز وقدرتك قائم مقامى اولمز ويصلى به ما شاء من فرض ونفل يعنى
متيمم تيمم واحد ايله فروض ادائيه وقضائيه يى ونوافل موقته وغير موقته
يى قلمغه قادر ● خلافا للشافعى ● امام شافعى بونك خلافنجه در زيرا شافعى

قنتده

قنتده بر تيمم ايله ايكى فرض قلنمز نه اداء ونه قضاء اما نوافل قلنور كرك موقته اولسون
كرك غير موقته ونقضه ناقض الوضوء وقدرته على ماء كاف لطهره يعنى هر معنا كه
ابدستى بوزر تيممى دخى بوزر ومتيمم طهارتنه كفايت ايدر صويه قادر اولق
تيممى بوزر ● حتى اذا قدر على الماء ولم يتوضأ ثم عدمه اعاد التيمم ● دخى قچن
متيمم طهارتنه كفايت ايدر صويه قادر اولوب وابدست الميوب صكره صويى
ضايع ايلسه تيممى دوندرسون ● وانما قال كاف لطهره حتى اذا اغتسل الجنب
ولو يصل الماء لمعة على ظهره وفنى الماء واحدث حدثا يوجب الوضوء فيتيمم لهما
ثم وجد من الماء ما يكفيهما بطل تيممه فى حق كل واحد منهما ● يعنى مصنف
متيممك قادر اولدوغى صوده طهارتنه كفايت اعتبار ايليوب كاف
لطهره ديدى حتى قچن جنب اغتسال ايليوب وصو ارقه سنك بعضسنه واصل
اولميوب صو دخى يوق اولوب وابدستى اقتضا ايلدر حدث عارض اولوب
پس جنابت ايچون وحدث ايچون تيمم ايدوب بعده لمعه وحدثه كفايت ايدر
صويى بولسه حدثين دن هر برينك حقنده تيممى باطل اولور ● وان لم
يكف لاحدهما بقى فى حقهما ● يعنى متيمم بولدوغى صو لمعه ايله حدثك
برينه اصلا كفايت ايتمز ايسه ايكيسنك حقنده بله تيمم باقى اولور
وان كفى لاحدهما بعينه غسله وبقى التيمم فى حق الاخر واكر بولدوغى
صو انجق لمعه يه كفايت ايدرسه لمعه يى يقسون وحدث حقنده تيممى

قالورواول صواُنجق حدثه كفايت ايدرسه ابدست آلسون ولمعه حقنده

تيممى قالور وان كفى لكل واحد منهما منفردا غسل اللمعة لان الجنابة اغلظ

يعنى حدثين ايچون تيمم ايدن كمسنه بولدوغى صو مقدارا برى برينه

مساوى اولان لمعه ايله حدث اصغرك محلنه على سبيل البدل هر برسنه

كفايت ايدرسه لمعه يى غسل ايلسون زيرا جنابت حدث اصغردن زياده

غليظدر سببا ومحلا وغاية فاذا غسل اللمعة هل يعيد التيمم للحدث ففيه

روايتان پس قچن لمعه يى غسل ايلسه سابقا حدثين ايچون الدوغى تيمم

لمعه يى غسل اتمكله جنابت حقنده بوزلوب حدث اصغر حقنده قالدى لكن

بوقلان تيممى اعاده اتسونمى كفايت ايدر صو بولندوغنه بناء اتمسونمى

اغلظ الحدثينه صرف ماء واجب اولدوغنه بناء پس بوندہ ايكى روايت

واردر وان تيمم اولا ثم غسل اللمعة ففى اعادة التيمم روايتان ايضا

يعنى لمعه ايله حدث اصغردن هر برسنه على سبيل البدل كفايت ايلدوكى صوى

لمعه يه صرف اتمه لى ايكن حدث اصغر ايچون تيمم ايدوب بعده لمعه يى غسل

ايلسه بو تيمم معتبرميدر تاكم اعاده سى واجب اوليه معتبر دكلميدر تاكم

اعاده سى واجب اوله بونده دخى مسئلهء سابقه كبى ايكى روايت واردر

وان صرف الى الحدث انتقض تيممه فى حق اللمعة باتفاق الروايتين يعنى اكر

بوصويى حدث اصغره صرف ايتسه لمعه حقنده تيممى ايكى روايتك اتفاقيله

بوزولو

بوزولور. هذا اذا تيمم للحدثين تيمما واحدا يعنى بو تفصيل سابق احتمالاتلرى

ايله ايكى حدث نيتيله بر تيمم ايتدوكى وقتده در اما اذا تيمم للجنابة ثم احدث

فتيمم للحدث ثم وجد الماء فكذا فى الوجوه المذكورة اما قچن جنابت ايچون

تيمم ايليوب بعده حدث اصغر واقع اولوب انك ايچون دخى تيمم ايليوب

صكره صويى بولسه بو صورت مسئلهء سابقه كبيدر وجوه مذكوره ده

يعنى بولدوغى صو جنابت ايله حدثدن ايكسنه كفايت ايدرسه ايكسنكده تيمملرى

بوزلور اصلا برسنه كفايت اتمزسه ايكسنكده تيمملرى قالور وبعينه برسنه

كفايت ايدرسه انك حقنده تيممى بوزلوب آخرينك حقنده قالور وهر برسنه

على سبيل البدل كفايت ايدرسه صويى جنابته صرف ايدوب حدث اصغر ايچون

ايكى روايتك برسى اوزره تيمم ايدر واكر اول صويى جنابته صرف اتمه لى ايكن

حدث اصغر ايچون تيمم ايليوب بعده صويى جنابته صرف ايلسه ينه ايكى روايتك

برسى اوزره تيممى اعاده ايدر واكر صويى ابتداء حدث اصغره صرف ايلسه

جنابت حقنده ايكى روايتك اتفاقيله تيممى بوزلوب اعاده اتمك لازمدر

وان تيمم للجنابة ثم احدث ولو تيمم للحدث فوجد الماء فان كفى اللمعة والوضوء

فظاهر وان لم يكف لاحدهما لا ينتقض تيممه فيستعمل الماء فى اللمعة تقليلا

للجنابة وتيمم للحدث يعنى اكر جنابت ايچون تيمم ايدوب صكره حدث اصغر

واقع اولوب وبو حدث ايچون تيمم اتميوب بعده صويى بولسه اكر اول صو

لمعه یه وابدستنه کفایت ایدرسه پس ظاهردرکه لمعه یی غسل ایدوب ابدست دخی
آلور واکر بولدوغی صو ایکسندن برسنه ده کفایت ایتمزسه تیممی بوزلمز لکن
اول صویی لمعه یه صرف ایلسون جنابتی ازلتمق ایچون وحدث اصغر ایچون تیمم
ایلسون ● وان کفی اللمعة لا للوضوء انتقض تیممه ویغسل اللمعة ویتیمم للحدث ● یعنی
بولدوغی صو لمعه یه کفایت ایدوب ابدستنه کفایت ایتمزسه جنابت ایچون الدوغی
تیممی بوزلور لمعه یی غسل ایدوب حدث ایچون تیمم ایدر ● وان کفی للوضوء لا للمعة
فتیممه باق وعلیه الوضوء ● یعنی اول صو ابدستنه کفایت ایدوب لمعه یه کفایت
ایتمزسه جنابت ایچون الدوغی تیممی باقیدر وبو صو ایله ابدست لازمدر ● وان
کفی لکل واحد منهما منفردا یصرفه الی اللمعة ویتیمم للحدث ● یعنی اکر اول صو لمعه
ایله ابدستدن هر برسنه علی سبیل البدل کفایت ایدرسه صویی لمعه یه صرف
ایدوب حدث ایچون تیمم ایلسون ● فان توضأ به جاز ویعید التیمم ولو لم
یتوضأ به ولکن بدأ بالتیمم للحدث ثم صرفه الی اللمعة هل یعید التیمم ام لا فی
روایة الزیادات یعید وفی روایة الاصل لا ● یعنی اکر بولدوغی صو علی سبیل البدل
لمعه ایله ابدستنه کفایت ایدر ایکن لمعه یه صرف ایتمیوب ابدست آلسه جائزدر اما
جنابت ایچون آلدوغی تیممی اعاده ایدر واکر بو صو ایله ابدست آلمیوب لکن حدث
ایچون تیممه باشلیوب بعده بو صویی لمعه یه صرف ایلسه حدث ایچون ایتدوکی
تیممی اعاده ایتسون می ایتمسون می اختلافیدر پس زیادات روایتنده اعاده ایتسون

واصل

واصل روایتنده ایتمسون ● ثم انما تثبت القدرة اذا لم یکن مصروفا الی جهة
اهم ● بوندن صکره تیمم جائز اولمیوب طهارتینده استعمال مایه قدرت ثابته
اولمز الا ماء موجود رفع حدثدن زیاده مهم اولان جهة صرفی لازم اولمدوغی
وقتده ● حتی اذا کان علی بدنه او ثوبه نجاسة یصرفه الی النجاسة ● تا که فی بدنه
یا ثوبنه جواز صلوتدن مانع اولجق نجاست موجوده اولسه صویی اول نجاستک
ازالهسنه صرف ایلمک لازمدر زیرا ازالهٔ حدثیندن صویک خلفی وارد اما
ازالهٔ نجاستده خلفی یوقدر ● ثم القدرة تثبت بطریق الاباحة وبطریق
التملیک ● بوندن صکره استعمال مایه قدرت کاه اباحت طریقیله ثابته اولور
وکاه تملیک طریقیله ثابته اولور ● فان قال صاحب الماء لجماعة من المتیممین
لیتوضأ بهذا الماء ایکم شاء والماء یکفی لکل واحد علی الانفراد ینتقض تیمم کل واحد
● پس اکر صونک صاحبی تیمملو اولان جماعته دیسه که بو صو ایله ابدست
آلمق قنغیکز دیلرسه آلسون حال بو درکه اول صو هر برسنه علی سبیل البدل
کفایت ایدر هر برسنک تیممی بوزلور ● فاذا توضأ به واحد یعید الباقون
التیمم لثبوت القدرة لکل واحد علی الانفراد ● یعنی چون اول ماء مباح ایله
جماعتدن برسی ابدست آلسه قلنلر تیممارین اعاده ایتسونلر زیرا ماء اینلرندن
برسی ابدست آلمزدن اول هر برسینک حقنده قدرت ثابته ایدی انک ایچون
تیممری بوزلدی وبرسی ابدست آلدقدن صکره قلنلری عاجز اولدیلر

واما انا قال هذا لكم وقبضوا لا ينتقض تيممهم اما هیچ صونك صاحبی اول
تیممی اولان جماعته بو صو سزه اولسون دیوب انلر دخی قبض ایتسه‌لر
تیمملری بوزلمز اما عندهما فلان هبة المشاع توجب الملك على سبيل الاشتراك
فيملك كل واحد مقدارا لا يكفيه یعنی اول ماء موهوبی جماعت متیممین قبض
ایلدکدنصکره تیمملری منتقض اولماملق بالاجماعدر اما امامان قتنده اکرچه
موهوب له متعدد اولوب موهوب بر ایکن هبه سی جائز ایسه ده ما بینلرنده
اورتقلق طریقیله ملکی اقتضا ایدر پس هر برسی ابدستنه کفایت ایتمجك مقدار
مالك اولور و بو مقدار ایله تیمم بوزلمز واما عند ابی حنیفة فالاصح انه
يبقى على ملك الواهب ولم يثبت الاباحة لانه لما بطلت الهبة بطل ما في ضمنها من
الاباحة اما امام اعظم قتنده موهوب له جماعتك تیمملری منتقض اولمغك
سببی بودرکه هبة المشاع موهوب له اولانه تملیك اولنمیوب ملك واهبده قلور دینه
قالمق اصحدر و اباحت ثابت اولمدی زیرا وقتاکه هبة المشاع باطله اولدی
ایسه ضمننده اولان اباحت دخی باطل اولدی ثم ان اباحوا واحدا بعينه
ينتقض تيممه عندهما لا عنده لانه لما لم يملكوه لا يصح اباحتهم بوندنصکره
هبة المشاع امامین قتنده صحیحه اولوب امام اعظم قتنده صحیحه اولمدوغنك
ثمره سی بودرکه امامین قتنده جماعت متیممین هبهٔ مشاع ایله مالك
صودن هر برسی کندی حصه سنی ما بینلرندن معین برسنه اباحت ایتسه‌لر

انجق اول

انجق اول شخصك تیممی باطل اولور طهارتنه کفایت ایدر صویه قادر
اولدوغیچون اما امام اعظم قتنده هبهٔ مشاع صحیحه اولمدوغیچون مالك
اولمزلر و مالك اولمدقلریچون اباحتلری صحیحه دکلدر و اباحتلری صحیحه
اولمدوغیچون اول اباحت ایتدوکلری شخصك تیممی باطل اولمز لا ردته
یعنی متیممك ردتیله و اسلامدن چقوب دین باطله وارمغله تیممی بوزلمز
انجق ناقض وضوء ایله بوزلور حتى اذا تيمم مسلم ثم ارتد نعوذ بالله منه
ثم اسلم تصح صلوته بذلك التيمم یعنی هیچ بر مسلم تیمم ایدوب بعده
مرتد اولسه اندن الله صغندق صکره مسلمان اولسه اول تیمم سابق ایله
نمازی صحیحه در وندب لراجيه اى لراجي الماء تأخير صلوته آخر الوقت یعنی
طهارتنه کفایت ایده جك مقداری صو بولمق امیدنده اولان کمسنه‌یه مندوبدرکه نمازی وقتك آخرنه الیقومق فلو صلى بالتيمم في اول الوقت
ثم وجد الماء والوقت باق لا يعيد الصلوة پس تأخیر صلوة مندوب اولوب
واجب اولمدوغنه بناء اکر وقتك اولنده تیمم ایله نماز قلوب بعده وقت
باقی ایکن صو بولسه تیمم ایله قلدوغی نمازی دوندرمز ويجب طلبه
قدر غلوة لو ظنه قريبا والا فلا یعنی صو بولمین کمسنه واجبدرکه بر غلوه
مقداری صویی آرایه اکر صویك یقین اولدوغن ظن ایدرسه و اکر ظن
ایتمزسه آرامق واجب دکلدر الغلوة مقدار ثلثمائة ذراع الى اربع مائة یعنی

اصطلاح فقهاده علوه اوبجو زا دشونڭ مقداری بر درددورت یوزه و اتجی

وعن ابي يوسف رحمه الله انه اذا كان الماء بحيث لو ذهب اليه وتوضأ تذهب

القافلة وتغيب عن بصره كان بعيدا جاز له التيمم ● وابو يوسفدن روايت اولنديكه

قچن صو بر مكانده اولسه كه اگر ابدست صدددنده اولان كمسنه اول صو اولدوغي

يره كيدوب ابدست السه كاروان كيدوب اول كمسنه يه كورنمز اولور اولسه

بو تقديرجه بعيد عد اولنوب تيمم جائز اولور ● قال صاحب المحيط هذا حسن

جدا ● يعني صاحب المحيط ابو يوسفدن مروي اولان اعتباری زياده استحسان

ايدوب مقبول دوتدي زيرا قلت مايه مبتلى اولان شخصك حالنه مناسبدر ولو

نسيه مسافر في رحله وصلى متيمما ثم ذكره في الوقت لم يعد الا عند ابي يوسف

يعني اگر مسافر كندي يوكنده ابدسته كفايت ايده جك قدر صويي وضع ايدوب اونتسه

وتيمم ايله نماز قلوب وقت واركن اول صويي خاطرينه كتورسه تيمم ايله

قلدوغي نمازي دوندرمز امام اعظم ايله امام محمد قتنده اما ابو يوسف قتنده

دوندرر ● اما اذا وضعه غيره وهو لا يعلم فقد قيل يجوز التيمم اتفاقا وقيل

الخلاف في الوجهين كذا في الهداية ● اما قچن صويك صاحبندن غيري كمسنه مسافرك

يوكنده صويي وضع ايدوب حال بو كه مسافر بلمز اولسه بس دنلديكه بالاتفاق

تيمم جائز اولور ودنلديكه ايكي صورتده بله اختلاف ثابتدر صاحب الهدايه

بو ايكي قولي ذكر ايلدي ● ويجب ان يعلم ان المانع عن الوضوء اذا كان من جهة العباد

كاسير

كاسير يمنعه الكفار عن الوضوء ومحبوس في السجن والذي قيل له ان توضأت قتلتك

يجوز له التيمم ● يعني واجبدر بو قاعده بلنه كه قچن ابدستدن مانع خلق طرفندن

اولسه كافرلر ابدستدن منع ايتدوكلري اسير كبي و زندانده كه محبوس كبي واگر

ابدست الورسك سني قتل ايده رم دنيلن كمسنه كبي بونلره و بونك كبيلره تيمم

جائزدر ● لكن اذا زال المانع ينبغي ان يعيد الصلوة كذا في الذخيرة ● اما قچن بو

اشخاصدن ابدستدن مانع كتسه لائق بودر كه تيمم ايله قلدقلري نمازي

ابدست ايله اعاده ايده لر صاحب الذخيره بويله ذكر ايلدي

باب المسح على الخفين

بو باب ايچ ادكلريك مسحنه متعلق اولان احكامي بلدرر جاز

بالسنة يعني ايچ ادكلر اوزرينه مسح جائزدر حضرت حبيب اكرم صلى الله عليه

وسلمك قوليله وهم فعليله مصنفك جواز ايله تعبيري بزديلر زكه كراهته

اشارة واهل بدعتك قوللرني رددر ● اي بالسنة المشهورة فيجوز بها الزيادة

على الكتاب فان موجبه غسل الرجلين ● يعني اگرچه مسح ايلمك صريح قرآن ايله ثابت

دكل ايسه ده انكله كتاب اوزرينه زياده جائز اولان سنة مشهوره ايله ثابتدر

زيرا وضو حقنده وارد اولان آيتك مقتضاسي ايقلري يقمقدر للمحدث دون

من عليه الغسل يعني مسح ايچق محدث ايچون مشروعدر اما جنب وحائض و

نفسا ايچون مشروع دكلدر ● قيل صورته جنب تيمم ثم احدث ومعه من الماء

ما يتوضأ به فتوضأ به ولبس خفيه ثم مر على ماء يكفي للاغتسال ولو يغتسل

ثم وجد من الماء ما يتوضأ به فتيمم للجنابة فان احدث بعد ذلك توضأ و
نزع خفيه ● يعنی اوزرینه غسل واجب اولان کمسنیه مسح جائز اولمدوغنك
صورتنك تصویرنده دنلدیکه برجنب جنابت ایچون تیمم ایلیوب بعده حدث
اصغر واقع اولوب حال بو در که انکله ابدستنه کفایت ایده جك قدر صو بولنوب
وابدست الوب ایچ ادیکلرین کیوب بوندنصکره غسله کفایت ایدر صویه
اوغرایوب اول صو ایله غسل ایمیوب صکره صودن ابدست الیجق مقداری بولیوب
بس جنابت ایچون تیمم ایلدوب بوندنصکره حدث اصغر واقع اولورسه اول
بولدوغی صو ایله ابدست الوب و ایچ ادکلرین چقارسون زیرا طهارت کامله اوزره
لبس بولنمدی و تیمم ایله ثابت اولان طهارت ماء کافیه اقتدار ایله موقتدر وخطوطا
باصابع مفرجة يبتدأ من اصابع الرجل الى الساق يعنی مسحك كيفيت شرعيه سی
بودرکه ماسح الینك اچلمش برمقلریله ایاغنك برمقلرندن ابتدا ایدوب اینجکه
دك چکمکدر ● هذا صفة المسح على الوجه المسنون ● يعنی بو ذکر اولنان کیفیت
مسحك سنت اوزره اولان صفتیدر ● فلو لم يفرج الاصابع لكن مسح مقدار
الواجب جاز ● یعنی اکر ماسح الك برمقلرینی بری برندن ایرمیوب بلکه بری
برینه ضم ایدوب اما اوج برمق مقدارنجه مسح ایلسه جائزدر ● وان مسح
باصبع واحدة ثم بلها ومسح ثانيا ثم هكذا جاز ايضا ان مسح كل مرة غير ما مسح
قبل ذلك ● واکر بر برمق ایله ادیکی مسح ایدوب صکره اول برمعنی اصلادوب

دخی ایکنجی کره مسح ایلیوب بعده ینه اصلادوب اوچنجی کره مسح ایلسه
مسئله اولیده جائز اولدوغی کبی بونده دخی جائزدر اکر بو اوچ کره
اولان مسحك یرلری بری برینه مغایر اولورسه ● وان مسح بالابهام و
المسبحة مفرجتين جاز ايضا لان ما بينهما مقدار اصبع اخرى ● یعنی اکر باش
برمق ایله شهادت برمعنی اچقلر ایکن مسح ایلسه کچن ایکی مسئله ده جائز
اولدوغی کبی بونده دخی جائزدر بو ایکی برمق ما بینلرنده اولان مقدار
بر برمق مقداریدر ● وسئل محمد عن صفة المسح قال ان يضع اصابع
يديه على مقدم خفيه ويجافي كفيه ويمدهما الى الساق ● يعنی امام محمد کیفیت
مسحدن سؤال اولندقده دیدیکه ماسح ایکی ال برمقلرین ایکی ایچ ادکلریك
اوزرینه وضع ایلیوب و ایکی الك ایه لرین قالدروب و اینجوکه دك
چکمکدر ● او يضع كفيه مع الاصابع ويمدهما جملة لكن ان مسح برؤس
الاصابع وجافي اصول الاصابع والكف لا يجوز الا ان يبتل من الخف عند الوضع
مقدار الواجب وهو مقدار ثلثة اصابع هكذا ذكر في المحيط ● امام محمد مسح
ایچون کیفیت ثانیه یی ذکر ایدوب بیوردیکه یاخود ماسح ایکی الینك ایه
لرینی برمقلریله بیله ایچ ادکلری اوزرینه قیوب برا وغوردن چکمکدر
اما اکر انجق برمقلرینك باشلریله مسح ایدوب برمقلرنك دیبلرینی ال ایه
سیکله بیله قالدرسه مسح جائز دکلدر مکر برمقلرینك باشلرینی وضع اتدکده

وقتده ایچ ادکدن اوچ برمق مقداریکه اوك مقداری واجبدر اصلنمش اوله
محیطده بویله ذکر اولندی • وذکر فی الذخیرة ان المسح برؤس الاصابع
یجوز ان کان الماء متقاطرًا • و ذخیره ده ذکر ایلدیکه برمقلری اوجی ایله مسح
جائزدر اکر مسح ایدرکن برمقلرندن صو طملر ایسه • ولو مسح بظهر الکف جاز
لکن السنة بباطنها • واکر الك ارقه سیله مسح ایلسه جائزدر اما سنت اولان
الك ایچ یوزیله مسح ایلمکدر • وکذا ان ابتداء من طرف الساق • یعنی اکر اینجك
طرفندن مسحی ابتدا ایلسه جائزدر اما سنت اولان برمقلر طرفندن ابتدا ایلمکدر
• ولو نسی المسح واصاب المطر ظاهر خفیه حصل المسح • یعنی اکر ادکلرینك
مسحینی اونودوب ایچ ادکلك ظاهرندن اوچ برمق مقدارینه یغمور اصابت
ایلسه مسح حاصل اولور بردخی مسح لازم دکلدر • وکذا مسح الرأس • یعنی اکر
متوضی باشك مسحنی اونودوب باشك دورت بلوکندن بر بلوکنه یغمور اصابت
ایلسه مسح حاصل اولور • وکذا لو مشی فی الحشیش فابتل ظاهر خفیه ولو بالطل هو
الصحیح • یعنی اکر چایر ایچنده یوریوب ایچ ادکلرك ظاهرندن اوچ برمق مقداری
اصلنسه مسح حاصل اولور چیك ایله اصلنسه دخی وصحیح بودر علی ظاهر
خفیه یعنی مسح شرعی ایچ ادکلرك ظاهری اوزره اولور اما ایچ ادکلك
النه واوکجه سی طرفنه واینجك اوزرینه مسح جائز دکلدر • الخف ما یستر
الکعب اویکون الظاهر منه اقل من ثلث اصابع الرجل صغرها • یعنی خف شرعی

شول

شول ایچ ادکدرکه ایغك برمغندن طبوغه وارنجیه دك اورته یاخود ایغك
اوچ کوچك برمقلرندن آز ظاهر اوله هرنه جانبنده اولورسه اولسون • اما
لو ظهر قدر ثلث اصابع فلا یجوز لان هذا بمنزلة الخرق • اما اکر ایغك برمقلرندن
اوچ کوچك برمق قدر ظاهر اولورسه بس مسح ایلمك جائز اولمز زیرا بویوك
یرتق منزله سنده در • ولا بأس بان یکون واسعًا بحیث تری رجله من اعلی
الخف • دخی ضرر یوقدر ایچ ادك برمرتبه بیوك اولمغله که ایچی ادکلك اغزندن
کورولە اوجموقیه یا خود مسح جرموقلرینك ظاهری اوزره اولور • ای علی
خفین یلبسان فوق الخفین لیکونا وقایة لهما من الوحل والنجاسة • یعنی جرموقین
شول ادکلردرکه ایچ ادکلرینك اوزرینه کینلورلر تاکه یولك بالچغندن
ونجاستندن ایچ ادکلری حفظ ایدەلر وتورکجه اکا جیزمه دنیلور • فان
کانا من ادیم او نحوه جاز علیهما المسح سواء لبسهما منفردین او فوق الخفین •
پس اکر اول جرموقلر دریدن اولوب یاخود اکا مشابه قالین عبادن یاکچه دن اولسه
لر اوزرلرینه مسح ایلمك جائزدر کرك ایچ ادکسز کیسون وکرك ایچ ادکلرینك
اوزرینه • وان کانا من کرباس او نحوه فان لبسهما منفردین لا یجوز • واکر اول
جرموقلر بوغاسیدن اولوب یاخود اکا مشابه کتاندن یا کوکدن اولسه لر پس اکر
ایچ ادکلرسز کیدی ایسه اوزرلرینه مسح جائز دکلدر • وکذا ان لبسهما علی
الخفین الا ان یکونا بحیث یصل بلل المسح للخف الداخل • واکر ایچ ادکلر اوزرینه

بوغاسیدن یاانك كبیكردن اولان ادكلری كیدی ایسه مسح بوصورتده دخی
جائز دكلدر مكر اول كرباسدن اولان ادكلر سیر كلكده بر مرتبه ده اولسه
كه اوزركرنده مسح اولندوغی تقدیرجه یاشلغی النده اولان ادكلره ایرشوب
فرض مقداری اصلنمش اوله • ثم اذا كانا من نحو ادیم وقد لبسهما فوق الخفین
فان لبسهما بعد ما احدث او بعد ما احدث ومسح علی الخفین لا یجوز المسح علی
الجرموق • بوندن صكره اكر جرموقلری كبیكردن اولوب حال بودركه
ایچ ادكلر اوزرینه كیمش اولسه بس اكر حدث واقع اولدقدن صكره كیوب
یاخود حدث واقع اولوب وایچ ادكلر اوزره مسح ایتدوكدن صكره جرموقلری
كیدیسه اول جرموق اوزره مسح جائز دكلدر ما بینلرنده حدث تخلل ایتدوكی
ایچون • وان لبسهما قبل الحدث ومسح علیهما ثم نزعهما دون الخفین
اعاد المسح علی الخفین الداخلین • یعنی كوحدث واقع اولمزدن اول ایچ ادكلر
اوزرینه جرموقلری كیوب واوزرلرینه مسح ایلیوب صكره جرموقلری
چقاروب ایچ ادكلری چقارمسه اول ایچ ادكلر اوزرینه مسحی اعاده ایلسون
• بخلاف ما اذا مسح علی خف ذی طاقین فنزع احد الطاقین لا یعید المسح علی
الطاق الآخر • یعنی مسئلهٔ سابقه نك خلافنجه در شول مسئله كه قچن ماسح
ایكی قات اولان ایچ ادك اوزرینه مسح ایلیوب صكره ایكی قاتك برسنی چقارسه
آخر اوزرینه مسحی اعاده ایلمز • وان نزع احد الجرموقین فعلیه ان یعید المسح

علی الجرموق

علی الجرموق الآخر • واكر ماسح مسح ایلدوكی ایكی جرموقك برسنی چقارسه
اوزرینه واجبدركه جرموق آخر اوزره مسحی اعاده ایلیه • وعن ابی یوسف
انه یخلع الجرموق الآخر ویمسح علی الخفین • وابو یوسفدن روایت اولندیكه
ماسح ایكی جرموق اوزرینه مسح ایتدوكدن صكره برسنی چقارسه واجبدر
كه جرموق آخری دخی چقاروب ایچ ادكلر اوزرینه مسح ایلیه او جوربیه
الثخینین یاخود مسح ایلمك قالن چورابلر اوزرینه اولور • ای بحیث یستمسك
علی الساق بلا شد • یعنی اول چورابلرك قالنلغی بر مرتبه ده اوله كه بغلمق
سز اینجیك اوزرینه یاپشوب دوره لر او منعلین او مجلدین یاخود مسح
شول چورابلر اوزرینه اولور كه التلرنده نعل كبی دری وضع اولنمش
اوله یاخود التنده واوستنده دری وضع اولنمش اوله • حتی اذا كانا
ثخینین غیر منعلین او مجلدین لا یجوز عند ابی حنیفة خلافا لهما وعنه انه
رجع الی قولهما وبه یفتی • تا كه قچن چورابلر قالیك اولوب منعل یا
مجلد اولمیه لر امام اعظم قتنده مسح جائز دكلدر یارانك خلافنجه و
امام اعظمدن روایت اولندیكه قالیك چورابلر اوزرینه مسحك جوازنده
یارانك قوللرینه رجوع ایلدی منعل ومجلد دكلر ایكن وحالا فتوی بونك
اوزرینه در ملبوسین علی طهر تام وقت الحدث یعنی ایچ ادكلر وجرموقلر
وچورابلر اوزرینه مسح جائزدر بو شرطله كه طهارت اوزره كیلمش اوله

انجلین طهارتکه وقت حدثنده تام و کامل اوله پس اکر وقت حدثده طهارت کامل
اولمزسه مسح جائز دکلدر ● فلو توضاء وضوء غیر مرتب فغسل الرجلین ولبس
الخفین ثم غسل باقی الاعضاء ثم احدث او توضاء وضوء مرتبا فغسل رجله الیمنی
وادخلها الخف ثم غسل رجله الیسری وادخلها الخف لیست له طهارة تامة فی
الصورة الاولی اذ لبس الخفین وفی الصورة الثانیة اذ لبس الیمنی لکنهما ملبوسان
علی طهارة کاملة ● پس اکر ترتیب سز ابدست الوب یعنی اول ایقلرنی ییقیوب
وایچ ادکلری کیوب صکره قالان اعضالرینی ییقیوب بعده حدث واقع اولسه
یاخود ترتیب ایله ابدست الوب پس صاغ ایغنی ییقیوب وایچ ادکه ادخال ایدوب
صکره صول ایغنی ییقیوب انی دخی ایچ ادکه ادخال ایلسه صورة اولیده ایچ
ادکلری کیدوکی وقتده طهارة کاملهسی یوقدر وصورة ثانیهده صاغ
ایغه ایچ ادکی کیدوکی وقتده طهارة کاملهسی یوقدر اما ایکسندهده بله طهارة
کامله اوزره کیلمش بولندیلر ● فعلم ان قوله ملبوسین احسن من عبارتهم
وهی اذا لبسهما علی طهارة کاملة ● پس بلندیکه مصنفک اسم ایله تعبیر ایدوب
ملبوسین دیدیکی یکدر فقهانک فعل ایله تعبیر ایدوب اذا لبسهما علی طهارة
کاملة دیدکلرندن ● لان المراد الطهارة الکاملة وقت الحدث وهذا الوقت هو زمان
بقاء اللبس لا زمان حدوثه ● زیرا مراد ومعتبر حدثدن اول جهت کمال طهارتدر نتکم وقت
لبسده معتبر طهارة قدمین در یوخسه وقت لبسده کمال طهارت شرط دکلدر

وبو وقتکه وقت حدثدر بقاء لبسک زمانیدر یوخسه حدوث لبسک زمانی
دکلدر ● فیصح ان یقال هما ملبوسان علی طهارة کاملة وقت الحدث ● پس وقت
لبسده طهارة قدمین معتبر اولوب وقبیل حدثده کمال طهارت معتبر وشرط
اولدوغنه بناءً بو عبارتله که هما ملبوسان علی طهارة کاملة وقت الحدث تعبیری
صحیحدر ● ولا یصح ان یقال لبسهما علی طهارة کاملة وقت الحدث ● اما اول شرط
مذکوره بناءً بو عبارتله که لبسهما علی طهارة کاملة وقت الحدث تعبیری صحیح
دکلدر ● لان الفعل دال علی الحدوث والاسم دال علی الدوام والاستمرار ● زیرا فعل
نحوینک جمیع اقسامله حدوثه دلالت ایدر قار الذات اولمین زمانه مقارن
اولدوغیچون واسم دوام واستمراره دلالت ایدر زمانه مقارن اولمدوغیچون
لا علی عمامة وقلنسوة وبرقع وقفازین یعنی مسح شرعی مسح راس یرینه عمامه اوزرینه
کذلک تقیه اولان قلنسوه اوزرینه مسح اولنمز وغسل وجه یرینه بچه اوزرینه
مسح اولنمز واک ییقمق یرینه قفازین اوزرینه مسح ایلمک جائز اولمز ● القفاز
ما یلبس الکف لیکف عنها مخلب الصقر ونحوه ● یعنی قفاز شول الدیوندر که اله
کیلورتا که دوغان کبی یرتجی قوشلرک طرناغندن الی حفظ ایلیه وفرضه
قدر ثلث اصابع الید یعنی مسحده مفروض اولان الک اوچ برمقلری مقداری نجه
در طولا وعرضا ● فان مسح رسول الله علیه السلام کان خطوطا فعلم انها کانت
بالاصابع دون الکف ● پس تحقیق حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلمک مسحی

خطوط ایدی پس بلندیکه اول خطوط برمقلر ایله در اك آیه سیله دکلدر •

وما زاد على مقدار ثلث اصابع اليد انما هو بماء مستعمل فلا اعتبار له فبقي مقدار
ثلث اصابع • یعنی الك اوچ برمقلری مقدارندن زیاده اولان مسح اولمدی الا
ماء مستعمل ایله پس اول مسحه اعتبار یوقدر پس بو تقدیرجه اوچ برموق مقداری
قالدی • ولا يفرض فيه شيء آخر كالنية وغيرها • یعنی ادکلرك مسحنده اوچ برموق
مقداری مسحدن ماعدا شیء آخر فرض دکلدر نیت کبی استیعاب کبی وتیامن کبی

ومدته للمقيم يوم وليلة وللمسافر ثلثة ايام ولياليها من حين الحدث یعنی مسح
شرعینك مدتی ووقتی مقیم ایچون بر کون ایله بر کیجه در که یکرمی دورت
ساعتدر ومسافر ایچون اوچ کون ایله اوچ کیجه در که یتمش ایکی ساعتدر و
بو ایکی کمسنه نك حقنده مدت مسحك ابتداسی لبس خفیندن دنصکره واقع اولان
ایلك حدثدندر • لان قوله عليه السلام يمسح المقيم يوما وليلة والمسافر ثلثة
ايام ولياليها الحديث افاد جواز المسح في المدة المذكورة • زیرا حضرت حبیب اکرمك
بیوردقلری حدیث شریفکه يمسح المقيم يوما وليلة والمسافر ثلثة ايام ولياليها
یعنی مسافر اولمین بر کون بر کیجه ومسافر اولان اوچ کون اوچ کیجه مسح ایده
مطلوبکه بو حدیثی اوقیوویر بو حدیث شریف مدتین مذکورینده مسحك
جوازینی افاده ایدوب بلدردی • وقبل الحدث لا احتياج الى المسح • وحدث
واقع اولمزدن اول مسحه احتیاج یوقدر مسح اتدیسه دخی • فالزمان الذي

يحتاج فيه الى المسح وهو من وقت الحدث مقدر بالمقدار المذكور • پس شول
زمانکه انده مسحه احتیاج اولنور که اول وقت حدثدندر ذکر اولنان
مقدار ایله مقدردر ومعیندر وينقضه ناقض الوضوء ونزع الخف یعنی ابدستی
بوزن معنایدن هر برسی مسح على الخفين دخی بوزر زیرا ناقض الكل جزئی
نقض ایدر دخی ایچ ادکلردن برسنی چقارمق مسحی نقض ایدر اما
بتون ابدستی نقض اتمز زیرا ناقض الجزء کلی نقض اتمز • ذکر لفظ الواحد
ولم يقل نزع الخفين ليفيد ان نزع احدهما ناقض • یعنی مصنف خفك
مفردینی ذکر ایدوبکه لفظ خفدر مثنیسنی ذکر اتمدی که لفظ
خفیندر تاکه ناقضیت مسحده برسنی چقارمق کفایت اتدوکنی افاده
ایدوب بلدره • فانه اذا نزع احدهما وجب غسل احدى الرجلين فوجب غسل
الاخرى اذ لا جمع بين الغسل والمسح • زیرا قچن ایکی خفك برتکنی چقاررسه
اول ایاغی یومق واجبدر پس آخر ایاغك خفنی چقاروب انی دخی یومق
واجب اولور زیرا غسل ایله مسحك ما بیننی جمع اتمك ممتنعدر • وكذا ان
دخل الماء احد خفيه حتى صار جميع الرجل مغسولا • دخی اکر صو ایکی خفك برینه
کیروب اول ایاغك جملهسی صلنوب ییقنسه آخر ایاغك خفنی چقاروب
انی دخی ییقمق واجب اولور مسئلهٔ سابقه کبی تاکه غسل ایله مسح جمع
اولنمیه • وان اصاب الماء اكثرها فكذا عند الفقيه ابي جعفر • واکر صو ایکی

خفك برسنه كيروب اول ايغك جوغنه اصابت ايدوب ييقنسه ابو جعفر
فقيه قتنده قدمينك وظيفه سى مسحدن جقوب غسل اولور يعنى آخر ايغك
خفنى جقاروب غسل ايدر واول اصلكمش اولانك غسلنى تكميل ايدر ومضى
المدة يعنى خفين اوزره مسحى نقض ايدن معانينك برسى مسحك مدتى كچوب
تمام اولمقدر ماسح كرك مقيم اولسون كرك مسافر وبعد احد هذين اى
نزع الخف ومضى المدة على المتوضئ غسل رجليه فحسب يعنى كجن ماسحك مدة
مسحى تمام اولوب يعنى زمان حدثدن برمثلنه مقيم ايسه يا اوچ مثلنه مسافر
ايسه ايرشسه مسح سابقك حكمى كيدوب مسح لاحق كار اتمز ومدت مسح
تمام اولمدين خفينى يا برسنى حقيقة ياحكما نزع ايلسه مسح منتقض اولوب حدث
قدمه سرايت ايدر پس اكر بو ايكى سبب ماسح ابدستلى ايكن عارض اولورسه
انجق ايقلرنى ييقمق واجب اولور اى على الذى كان له وضوء لا يجب الا غسل
رجليه اى لا يجب غسل بقية الاعضاء يعنى بو ايكى ناقضك ناقضيتى انجق مسحه
متعلق اولوب اعضاء وضوءدن برسنك وظيفه سنه سرايت اتممكله
اصلا بر عضوك غسلنى اعاده اتمك واجب اولمز وينبغى ان يكون فيه خلاف
مالك بناء على فرضية الولاء عنده يعنى بقيه اعضانك غسلى واجب اولمقده
امام مالكك خلافى اولمق كرك انك قتنده ابدستده موالات فرض اولدوغنه
بناء وخروج اكثر العقب الى الساق نزع يعنى اوكجه نك نصفندن زياده سى

محلندن ايريلوب خفك ساقنه دك چقمق نزع حكمنده در مسحى نقض ايتمده
كفط القدورى اكثر القدم وما اختار فى المتن مروى عن ابى حنيفة رحمه الله
يعنى ابو الحسن قدورى نزع حكمنده اولان خروجده اكثر قدمك خروجنى
اعتبار ايدوب وخروج اكثر القدم دمشدر اما مصنف متن وقايه ده اختيار
ايلدوكى امام اعظمدن مرويدر ويمنعه خرق كبير يبدو منه قدر ثلثة اصابع
الرجل اصغرها لا ما دونه يعنى خفين اوزره مسحك صحتنى وجوازنى منع ايدر
ايغك اوچ كوچك برمقلرى مقدارى ظاهر اولجق بيوك يرتق اما بو مقداردن
از يرتق مسحك جوازنى منع اتمز فلو كان الخرق طويلا يدخل فيه ثلث اصابع ان
ادخلت لكن لا يبدو منه هذا المقدار جاز المسح پس اكر ادكك يرتغى بر مرتبه اوزون
اولسه كه ايچنه اوچ برمق كيرر اكر ادخال اولنسه لكن اول خرق طويلدن اوچ
برمق مقدارى ظاهر اولمز اولسه اول خف اوزره مسح جائزدر ولو كان
مضموما لكن ينفتح اذا مشى ويظهر هذا المقدار لا يجوز يعنى اكر ادكك يرتغى
قاوشمش اولوب لكن يوروديكى وقتده آچلوب واوچ برمق مقدارى ظاهر اولور
اولسه مسح جائز دكلدر فعلم من هذا انما يصنع من الغزل ونحوه مشقوق اسفل
الكعب ان كان يستر الكعب بخيط او نحوه يشد بعد اللبس بحيث لم يبد منه شئ فهو
كغير المشقوق فان بدا كان كالمخرق فيعتبر المقدار المذكور يعنى تفصيل سابقدن
بلنديكه اكريلن شئدن وانك كبيدن يابلن چوراب طوبوقدن اشغه سنى يارق

ایکن اکر اول چوراب طبوغی اورترسه براپ سببیله یا خود انک کبی شیء
ایله که چوراب کیلدکدن صکره بغلنور اما برمرتبه اورتسه که کعبدن
برشیء کورلمز اولسه بس اول یارقلی چوراب یارقسز اولان چوراب کبیدر
واکر کعبدن برشیء ظاهر اولورسه یرتق کبی اولور پس خفده مذکور
اولان مقدار اعتبار اولنوب اوچ برمق مقداری ایسه مسحی منع ایدر
دکل ایسه منع اتمز وتجمع خروق خف لا خفین یعنی ایچ ادکک برتکنک
یرتقلری جمع اولنور اکر جمعدنصکره ایغک کوچک برمقلرندن اوچ
برمق مقداری ظاهر اولورسه مسحی منع ایدر یرتقلیده ویرتقسزده
اما ایکی خفده اولان خروق متکثره جمع اولوب هر برنده اوچر برمق
مقداری اولمینجه مسحه مانع دکلدر ● ای اذا کان علی خف واحد خروق
کثیرة تحت الساق ویبدو من کل واحد شیء قلیل بحیث لو جمع البادی
یکون مقدار ثلث اصابع یمنع المسح ولو کان هذا المقدار فی خفین جاز المسح
● یعنی قچن خفک برتکنده اینجکدن اشغه چوق یرتقلر اولوب وهر برسندن
ازه جق ظاهر اولوب اول ظاهر اولان آزه جق یرتقلر برمرتبه اولسه که
اکر جمع اولوب اوچ برمق مقداری اولسه مسحی منع ایدر واکر بو مقدار
ایکسنده اولسه جمع اولنمز یعنی مسحه مانع دکلدر ویتم مدة السفر ماسح سافر
قبل تمام یوم ولیلة یعنی مقیمک مدت مسحی کچمدین سفره باشلسه تمام

اوچ

اوچ کون ایله اوچ کیجه مسح ایلسون ویتمهما ان اقام قبلهما یعنی مسافر
مدت مسحندن برکون ایله برکیجه تمام اولمدین مقیم اولسه برکون ایله
برکیجه یی تمام ایدر وینزع ان اقام بعدهما یعنی مسافر مدتندن برکون
برکیجه کچدکدنصکره مقیم اولسه ادکلرین چقارسون ● فههنا اربع
مسائل لانه اما ان یسافر المقیم او یقیم المسافر وکل منهما اما قبل تمام
یوم ولیلة او بعدهما ● پس بو محلده احتمالات شرعیه دورتدر زیرا
ماسح یا مقیم ایکن مسافر اوله یا خود مسافر ایکن مقیم اوله وبو ایکی احتمالک
هر برسی یا برکون برکیجه تمام اولمزدن اول اوله یا خود برکون برکیجه
تمام اولدقدنصکره اوله ● وقد ذکر فی المتن ثلث منها ولم یذکر ما اذا
سافر المقیم بعد تمام یوم ولیلة وحکمه ظاهر وهو وجوب النزع ● یعنی
تحقیق صاحب وقایه بو درت احتمالدن اوچن ذکر ایدوب وشول
احتمالی ذکر اتمدیکه قچن مقیم برکون برکیجه تمام اولدقدنصکره سفر
ایلسه وحکمی ظاهردر که خفلک نزعیدر زیرا مقیم ایکن مدت تمام
اولمغله حدث سرایت ایلدی ویجوز علی جبیرة محدث فلا یبطله السقوط
الا عن برء یعنی محدث جراحتی اوزرینه بغلدوغی بزا اوزرینه یا خود ایغی
قرلمش اولان آدم قرغنه صاردوغی بزلر اوزرینه مسح ایلمک جائزدر
واول بزدوشمک ایله مسح باطل اولمز مکرکه صاغ اولدقدنصکره دوشه

المسح على الجبيرة ان اضر جاز تركه ● يعني صارغى اوزرينه مسح ايلمك صاحبنه
ضرر و زحمت ويرر ايسه تركى جائزدر ● وان لم يضر فقد اختلفت الروايات
عن ابي حنيفة رحمه الله في جواز تركه ● يعني اكر صارغى اوزرينه مسح ايلمك
ضرر اتمزسه پس تركى جائز ميدر دكلميدر امام اعظمدن روايات مختلفه در
● والمأخوذ انه لا يجوز تركه ● يعني اول روايات مختلفه دن فتوى ايچون
مأخوذ به اولان قول و روايت صارغى اوزرينه مسح ضرر ويرمدوكى
تقديرجه تركى جائز اولمامقدر ● ثم لا يشترط كون الجبيرة مشدودة على
طهارة ● يعني صارغى اوزرينه مسحك ضرر و عدم ضررندن و ترك مسحك
جواز و عدم جوازندنصكره جبيره بغلندوغى محل حدث و جنبدن خالى اولمق
شرط دكلدر جواز مسحده ● وانما يجوز المسح على الجبيرة اذا لم يقدر على مسح ذلك
العضو كما لا يقدر على غسله بان كان الماء يضره او كانت الجبيرة مشدودة يضره
حلها ● يعني جبيره اوزرينه مسح ايلمك جائز اولمز الا جبيره بغلدوغى عضوك
غسلنه قادر اولمدوغى كبى مسحنه دخى قادر اولمدوغى وقتده جائز اولور
و اول جبيره محلنك غسل و مسحنه عدم اقتدار صو ضرر ويرمكله در ياخود
بغلنمش جبيره يى چوزمك ضرر ويرمكله در ● اما اذا كان قادرا على مسحه
فلا يجوز مسح الجبيرة ● يعني قچن جبيره صاحبي جبيره شى بغلندوغى محلك
مسحنه قادر اولسه جبيره اوزرينه مسح ايلمك جائز دكلدر زيرا محلنه مسح

ايلمك

ايلمك اصلدر پس اصله قادر ايكن بدلنه اعتبار يوقدر ● واذا كان في اعضائه
شقاق فان عجز عن غسله يلزمه امرار الماء عليه فان عجز عنه يكفيه المسح ● يعني
قچن متوضينك اعضاء وضوئنده يارقلر اولسه اكر اول يارقلر اولدوغى محلك
غسلنه قادر اولميوب عاجز اولسه اول يارقلر اوزرينه صويى كچرمك
لازمدر و اكر اول يارقلر اوزرينه صويى كچرمكدن دخى عاجز اولورسه
اوزرينه مسح ايلمك لازم اولور ● ثم ان عجز عنه يغسل ما حوله ويتركه ●
يعني اول يارقلرك غسلندن و اوزرينه صو يورتمكدن عاجز اولدقدن
صكره مسحندن دخى عاجز اولسه انجق اطرافني يقيوب يارق اولان محلى
ترك ايدر ● وان كان الشقاق في يده ويعجز عن الوضوء استعان بالغير ليوضئه
فان لم يستعن وتيمم جاز خلافا لهما ● اكر يارقلر متوضينك الينده اولوب
و ابدست المقدن عاجز اولسه غيريدن ياردم طلب ايلسون تا كه ابدست
الدره اما اكر ياردم استه ميوب تيمم ايلسه امام اعظم قتنده جائزدر زيرا
بنفسه عاجز اولن غيرك قدرتي ايله قادر اولمز ابو يوسف ايله امام محمدك
خلافنه ● واذا وضع الدواء على شقاق الرجل امر الماء فوق الدواء فاذا امر الماء
ثم سقط الدواء ان كان السقوط عن برء غسل الموضع والا فلا ● يعني قچن متوضي
اياغنك يارقلري اوزره مرهم كبى دواء وضع ايلسه ابدست الدقده اول
دواء اوزرينه صويى يورتسون پس قچن صويى يوردوب صكره اول

دواء دوشسه اكر دوشمسی یاره صاغلدقدنصكره ایسه اول موضعی یقسون
واكر دوشمسی صاغلدقدنصكره اولمیوب بلكه یاره اوكلمزدن اول اولورسه
اول موضعی غسل اتمز وجبیره نك حكمی بودر. واذا فصد ووضع خرقة
وشد العصابة فعند بعض المشایخ لا یجوز المسح علیها بل علی الخرقة. یعنی فجن بركشی
قان الدرب قان الدوغی یره بز بری وضع ایلیوب انك اوزرینه دخی صارغی
صارسه پس بعض مشایخ قتنده اول صارغوا اوزرینه مسح ایلمك جائز دكلدر
بلكه مسح انجق یاره اوزرنده اولان بزه اوزرینه جائز اولور. وعند البعض ان
امكنه شد العصابة بلا اعانة احد لا یجوز علیها المسح وان لم یمكنه ذلك یجوز.
وبعض مشایخ قتنده اكر اول صارغوبی بغلمقده كمسنه یاردم اتمكسزن بغلمق
ممكن اولورسه صارغوا اوزرینه مسح جائز دكلدر واكر یاردمسز بغلمق ممكن
اولمزسه جائزدر. وقال بعضهم ان كان حل العصابة وغسل ما تحتها یضر الجراحة
جاز المسح علیها والا فلا. ومشایخدن بعض آخر دیدیكه اكر صارغوبی چوزوب
التنده كی محلی یقمق یاره یه ضرر ویروب انجیدرسه صارغوا اوزرینه
مسح ایلمك جائزدر واكر چوزدوكی تقدیرجه یقمق ضرر ویرمزسه جائز
دكلدر. وكذا الحكم فی كل خرقة جاوزت موضع القرحة. یعنی هر خرقه كه
بغلندوغی یاره نك محلندن چوق زیاده اوله انك حكمی وتفصیلی تفصیل
سابق كبیدر. وان كان حل العصابة لا یضر لكن نزعها عن موضع الجراحة یضر

علیها

ویغسل

ویغسل ما تحتها الی موضع الجراحة ثم یشدها ویمسح موضع الجراحة. یعنی اكر
صارغوبی چوزمك ضرر ویرمیوب اما بغلندوغی یاره محلندن آیرمق ضرر
ویررسه اول صارغوبی چوزسون والتنده كی یری یقسون یاره اولدوغی
محله وارنجه بعده صارغوبی بغلسون ویاره اولدوغی محلی مسح ایلسون.
وعامة المشایخ علی جواز مسح عصابة المفتصد. یعنی مشایخ فقهانك اكثری قان
الدوره نك صارغوسی اوزرینه مسحك جوازنه ذاهب اولدیلر تفصیل
سابقه اعتبارسز. واما الموضع الظاهر من الیدین ما بین العقدتین من العصابة
فالاصح انه یكفیه المسح اذ لو غسل تبتل العصابة فربما تنفذ البلة الی الموضع الفصد
یعنی قان الدرن كمسنه نك صارغوسی آراسنده البدن آچق قلان محلده اصح
بودركه مسح كفایت ایدر زیرا اكر یقنسه صارغی اصلنور پس جائزدركه یاشلق
قان الدردیغی یره كچوب ضرر حاصل اوله. ویشترط الاستیعاب فی مسح الجبیرة
والعصابة فی روایة الحسن عن ابی حنیفة وهو المذكور فی الاسرار وعند البعض
یكفی الاكثر. یعنی امام اعظمدن حسن بن زیادك روایتنده عصابه وجبیره نك
مسحنده قبلمق شرط قلنور وكتاب الاسرارده مذكور اولان بودر وبعض فقها
قتنده جبیره وعصابه نك چوغنی مسح ایلمك كفایت ایدر. واذا مسح ثم نزعها
ثم اعاد فعلیه ان یعید المسح وان لم یعد اجزأه. یعنی فجن یاره نك جبیره سنه
یا قان النان محلك عصابه سنه مسح ایلیوب صكره اول جبیره یی یا عصابه یی

قالدوروب صكره يه وضع ايلسه پس اول كمسنه نڭ اوزرينه واجبدر كه مسحی
اعاده ايليه واگر اعاده اتمسه اولكه مسح كفايت ايدر • واذا سقطت عنها فبدلها
بالاخرى فالاحسن اعادة المسح فان لم يعد اجزءه • يعنی قچن ياره نڭ جبيره سی دوشوب
پس اول دوشنی دگشدوروب غيريسنی وضع ايلسه اولی بودر كه مسحی اعاده
ايليه واگر اعاده اتمسه اولكه جبيره يه اولان مسح كفايت ايدر • ولا يشترط تثليث
مسح الجبائر بل يكفيه مرة واحدة هو الاصح • يعنی جبيره لر اوزرينه مسح اوچ كره
اولمق شرط دگلدر بلكه بركره مسح ايلمك كفايت ايدر وبو قول اصحدر • ويجب
ان يعلم ان مسح الجبيرة يخالف مسح الخف فی انه يجوز على حدث ولا يتقدر له مدة
واذا سقطت لا عن برء لا يبطل وان سقطت عن برء يجب غسل ذلك الموضع خاصة
بخلاف ما اذا خلع احد الخفين حيث يلزمه غسل الرجلين • يعنی جبيره يه مسح ايلمك
ادك اوزرينه مسح ايلمكه دورت صورتده مخالف ومغاير اولدوغی بلمك
واجبدر برسی بودر كه جبيره يی محدث ايكن بغليوب مسح ايلمك جائزدر اما ادكی
محدث ايكن كيوب مسح ايلمك جائز دگلدر وايكنجی بودر كه جبيره يه مسحك مدتی
يوقدر اما ايچ ادك اوزره مسحك مدتی واردر واوچنجی بودر كه ياره
اوكلمدن جبيره دوشسه مسح باطل اولمز اما ايچ ادك دوشسه مسح باطل اولور
ودوردنجی بودر كه ياره اوكلد قدنصكره جبيره دوشسه انجق ياره اولدوغی
محلی يبقمق واجب اولور اما ايچ ادكلردن بری دوشسه يا چقارسه ايكی اياقلری

يبقمق واجب اولور باب الحيض يعنی حيضه متعلق اولان احكام شرعيه
يی بيان ايدن باب بودر • الدماء المختصة بالنساء ثلثة • يعنی اركرده بولنميوب
عورتلره مختص اولان قانلر اوچدر • حيض واستحاضة ونفاس • يعنی اول اوچ
قاندن برسی حيض اسميله مسمى در وايكنجی سی استحاضه اسميله مسمى در واوچنجی
سی نفاس اسميله مسمى در • فالحيض هو دم ينفضه رحم امرأة بالغة يعنی حيض
شرعا شول قاندركه بالغه اولان عورتك رحمی يعنی اوغلان ياتاغی اول قانی
سلكر • ای بنت تسع سنين • يعنی امرأة بالغه دن مراد شول عورتدركه شرعا
اسباب بلوغك برسی ايله موصوفه اوله واول سبب ايله موصوفه اولدوغی
زماننك اك اقلی تمام طقوز سنه در لا داء بها ولم تبلغ الاياس يعنی بخلين امرأة
بالغه كه مرضی اولميه وحيض كورمه دن نا اميد اوله جق زمانه ايرمش اولميه •
فالذی لا يكون من الرحم ليس بحيض • پس شول قانكه رحمدن اولميه حيض دگلدر بورون
قانی كبی وسائر اعضاء بدندن چقان قان كبی • وكذا الذی قبل سن البلوغ ای تسع
سنين • دخی قيز طقوز ياشنه ايرشمزدن اول كوردوكی قان حيض دگلدر
رحمدن اولمين قان كبی رحمدن چقارسه دخی • وكذا ما ينفضه الرحم لمرض
دخی مرض سببيله اوغلان ياتاغی سلكدوكی قان حيض دگلدر • فاذا استمر
الدم كان سيلان البعض طبيعيا فكان حيضا وسيلان البعض بسبب المرض
فلا يكون حيضا • يعنی قچن بالغه اولان عورتك رحمندن قان چقوب مدت حيضنيه

اقتصار ایمیوب جمله سندن کچسه اول قانك بعضیسنك اقمه سی دم طبیعی
و دم صحت اولوب حیض اولور و اول قان مدة حیضه مقارن اولاندر و بعض
آخرك اقمه سی مرض سببیله اولوب حیض اولماز و اول قان مدة حیضدن
خارج اولاندر ● وکما قید بعدم الداء یجب ان یقید بعدم الولادة ایضا احترازا عن
النفاس ● یعنی نتکم صاحب الوقایه مرأة بالغه کوردوکی قان حیض اولمغی مرض
اولمامغله تقیید ایلدوکی کبی استحاضه دن احتراز ایچون پس ولادت اولمامغله
تقیید ایلمك واجبدر نفاسدن احتراز ایچون ● ثم الاصح ان للحیض موقت الی سن
الایاس ● بوندنصکره اصح اولان بودرکه حیض سن ایاسه مغیادر یعنی حیضك
وقتی حیض کورمه دن نا امید اولاجق زمانه دکدر ● واکثر المشایخ قدروه بستین
سنة ● یعنی مشایخ فقهانك اکثری سن ایاسی آلتمش سنه ایله تقدیر و تعیین ایتدیلر
● ومشایخ بخاری وخوارزم بخمس وخمسین سنة ● یعنی بخاری وخوارزمك
مشایخ و فقهاسی سن ایاسی اللی بش سنه ایله تقدیر ایتدیلر ● فما رأت بعدها
لایکون حیضا فی ظاهر المذهب ● پس ذکر اولنان ایکی قول اوزره مدت ایاسدن
صکره خاتون کیشینك کوردوکی قان حیض اولمز ظاهر مذهبده ● والمختار انها
ان رأت دما قویا کالاسود والاحمر القانی کان حیضا و یبطل الاعتداد بالاشهر قبل
التمام وبعده لا وان رأت صفرة او خضرة او تربیة فهی استحاضة ● یعنی سن
ایاسله حکم اولندقدنصکره کوردوکی قان قوی اولوب سیم سیاه و قب قرمزی

اولسه

اولسه فتوی ایچون مختار اولان بودرکه حیض اولور و اشهر ایله اعتداد تمام اولمزدن
بویله قان کورلسه اشهر ایله اعتداد باطل اولور و اکر تمام اولدقدنصکره کورلسه
باطل اولمز و اکر ایاسله محکوم علیها اولان عورت کوردوکی قان صاری ویا کوک
یا یشیل یا خود خاك رنك اولسه اول قان استحاضه در و اقله ثلثة ایام ولیالیها
واکثره عشرة یعنی حیضك اك اقلی که اندن از حیض اولمز اوچ کون ایله اوچ کیجه در
واك چوغی اون کون ایله اون کیجه در اندن زیاده حیض اولمز ● وعند ابی یوسف
اقله یومان والاکثر الثالث ● یعنی امام ثانی ابو یوسف قتنده حیضك اك آزی
ایکی کوندر کامل و اوچنجی کونك چوغی که نصفندن متجاوز اوله ● وعند الشافعی
اقله یوم ولیلة واکثره خمسة عشر ● یعنی امام شافعی قتنده حیضك اك آزی
بر کون ایله بر کیجه در اندن از حیض اولمز واك چوغی اون بش کون ایله اون
بش کیجه در بوندن زیاده حیض اولمز ● ونحن نتمسك بقوله علیه السلام اقل
الحیض للجاریة البکر والثیب ثلثة ایام ولیالیها واکثره عشرة ایام ● یعنی بزکه معشر
حنفیه مدعی مزکه حیضك اقلی اوچ کون اولوب اکثری اون کون اولدوغنه
حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلمك قول شریفیله استدلال و تمسك
ایده روزکه قول شریفلری بودر اقل الحیض للجاریة البکر والثیب ثلثة ایام
ولیالیها واکثره عشرة ایام یعنی حیض کورمك شأنندن اولان مطلق انثی ایچون
کرك مردم اولسون کرك قره وش وکرك قیز اولسون کرك اولماسون

حیضنك اك آزی اوچ كون ایله اوچ كیجه در وچوغی اون كوندر • ثم اعلم ان
مبداء الحیض من وقت خروج الدم الی الفرج الخارج • بوندنصكره بیلكه حیضنك
ابتداسی فرج خارجه قان چقدوغی وقتدندر یعنی مادامكه فرج خارجه چقمیه
اول قانه حیض حكمی ویرلمز • فبحیلولة الكرسف لا تنقطع الصلوة • پس فرج داخل
ایله فرج خارج مابینلرنده وضع اولنان طقاج دیدكلری بر حائل واولوب داخلدن
خارجه قانك آقمه سنی منع ایتمكله نمازده ایسه نمازینی بوزمسون زیرا قان
فرج خارجه چقمینجه حیضنك حكمی ویرلمز • فعند وضع الكرسف انما یتحقق
الخروج اذا وصل الدم الی ما یحاذی الفرج الخارج من الكرسف • یعنی كرسف
وضع اولندوغی وقتده خروج متحقق اولوب بولنمز الا كرسفدن فرج خارجه
مقابل اولوب برابرنده اولان بره قان واصل اولدوغی وقتده • فاذا احمر من
الكرسف ما یحاذی الفرج الداخل لا یتحقق الخروج الا اذا رفع الكرسف فیتحقق
الخروج من وقت الرفع • پس قچن كرسفدن فرج داخلك برابرنده اولان بر قان
ایله قزرسه خروج متحقق اولمز الا كرسفی قالدردوغی وقتده پس خروج انجق
بزی قالدردوغی وقتدن متحقق اولوب بولنور وحیض بونكله متحقق اولور •
وكذا فی الاستحاضة والنفاس والبول ووضع الرجل القطنة فی الاحلیل • یعنی حائضك
كرسفنه متعلق اولان تفصیل مستحاضه نك ونفسانك وسلس بول ایله مبتلی
اولان عورتك وضع ایلدوكلری كرسفه دخی متعلقدر پس وضع ایدوكلری

طقاجدن فرج داخلك برابرنده اولان بز قزره روب یا اصلنسه خروج متحقق
اولمز مكر اول بزی قالدوره واكر فرج خارجك برابرنده اولان بز قان ایله قزه
روب یا بول ایله اصلنسه خروج متحقق اولور واركشینك ذكری دلوكنده
وضع ایلدوكی پنبه ده حكم بودر یعنی كورلن دلوجكك برابرنده اولان بز
اصلنورسه خروج بولنور اما انجق كورلمین دلوكك برابرنده اولن بز اصلنمغله
خروج بولنمز ووضو منتقض اولمز • والقلفة كالخارج • یعنی سنتده كسلجك
دری خارج كبیدر نقض وضوءده وتحقق جنابتده یعنی اول دری یه بول نازل
اولسه ابدستی بوزر ومنی نازل اولسه غسلی ایجاب ایدر • ثم وضع الكرسف
یستحب للبكر فی الحیض وللثیب فی كل حال • بو تفصیلدنصكره باكره اولن عورته
كرسفی وضع ایلمك مستحبدر انجق حیض وقتنده وقیزلغی اولمیان عورته مستحبدر
هر حالده حیض اولسون یا اولمسون • وموضعه موضع البكارة • یعنی طقاج
وضع اولنجق یر قیزلغی اولمین عورتك حقنده قیزلق یریدر • ویكره فی الفرج
الداخل • وكرسفی فرج داخلده وضع ایلمك مكروه اولور زیرا جماعه مشابه
اولور • فالطاهرة اذا وضعت اول اللیل فحین اصبحت رأت علیه اثر الدم فالان
یثبت حكم الحیض • پس حیضدن پاك اولان عورت كیجه نك اولنده كرسفی وضع
ایلیوب صباحه داخل اولدوغی وقتده كرسفی قالدوروب اوزرنده قان اثری
كورسه قانی كوردوكی وقتده حیضك حكمی ثابت اولور بو خصوصه كرسفی وضع

ایتدوکی وقتدن بروردکل • والحائض اذا وضعت ورأت علیه البیاض حین اصبحت حکم
بطهارتها من حین وضعت • یعنی حیضلی اولان عورت کیجه نك اولنده کرسفی وضع
ایلیوب صباحه داخل اولدقده اوزرنده بیاض خالصی کورسه کرسفی وضع ایتدوکی
وقتدن طهارتله حکم اولنور • والطهر المتخلل • ای بین الدمین • فی مدته • ای فی مدة
الحیض • وما رأت من لون فیها • ای فی المدة • سوی البیاض حیض • یعنی زمان
حیضده واقع اولان قانلر بیننده بولنان پاکلك فاسد اولوب اقرقان حکمنده در بیاض
خالصدن ماعدا زمان حیضده عورت کوردوکی رنکارنك حیضدر • فقوله والطهر
مبتداء وما رأت عطف علیه وحیض خبره • یعنی مبتدا ذوات حسبیله تارة وصفات
حسبیله اخری متعدد اولوب خبر متعدد اولمیوب براولمق جائزدر بو عبارتده
اولدوغی کبی • واعلم ان الطهر الذی یکون اقل من خمسة عشر اذا تخلل بین الدمین فان
کان اقل من ثلثة ایام لا یفصل بینهما بل هو کالدم المتوالی اجماعا • دخی بلکه طهرك
اقلندن اقل اولان زمان یعنی ایکی قان مابیننده بولنسه اکر اوچ کوندن اقل اولورسه
فقهامزك اجماعلری ایله اول ایکی قانی بر بریندن ایرمز بلکه طرفینی ایله بله اقرقان
حکمنده در • وان کان ثلثة ایام او اکثر فعن ابی یوسف وهو قول ابی حنیفة رحمه
الله آخرا لا یفصل وان کان اکثر من عشرة ایام • یعنی اکر طهرك اقلندن اقل اولان
زمان اوچ کوندن اقل اولمیوب بلکه اوچ کون یاخود زیاده اولسه اون کوندن
زیاده اولورسه دخی ابو یوسفدن مروی اولان بودرکه اول طهر ایکی قانی

بربرندن

بربرندن ایرمز و بو امام اعظمك صوك قولیدر • فیجوز بدایة الحیض وختمه
بالطهر علی هذا القول فقط • یعنی امام اعظمك انجق صوك قولی اوزره که ابو یوسفك
روایتیدر حیضك ابتداسی وانتهاسی طهر فاسد ایله اولمق جائزدر • وقد ذکر
ان الفتوی علی هذا تیسیرا علی المفتی والمستفتی • یعنی فقهامز ذکر ایتدیلرکه فتوی
امام اعظمك بو قولی اوزره در فتوایی ویرنه والنه آسان اولسون ایچون •
وفی روایة محمد عنه انه لا یفصل ان احاط الدم بطرفیه فی عشرة او اقل • یعنی امام
اعظمدن امام محمدك روایتنده اوچ کون یا زیاده اولان طهر متخلل ایکی قانك
مابینلرنی فصل ایلمز بو شرطله که اون کونده یا اقلده اول طهر فاسدك ایکی طرفنی
دم احاطه ایلیه و بو روایتك مشتمل اولدوغی صور متعدده در اما اقلی بش
کون واکثری اون کوندر • وفی روایة ابن المبارك عنه یشترط مع ذلك کون
الدمین نصابا • وامام اعظمدن ابن المبارکك روایتنده محمد بن الحسنك اعتبار
ایتدوکی شرطله بله شرط آخر معتبردرکه ایکی دم نصاب حیض اولمقدر مثلا
اقلی اوچ کون اوله • وعند محمد رحمه الله یشترط مع هذا کون الطهر مساویا او اقل للدمین
• یعنی محمد بن الحسنك مذهبنده طهر فاسد متخلل دم جاری حکمنده اولمق
اوچ شرطله مشروطدر شرط اول اون کونده یا اون کوندن اقلده اول طهر
فاسدك ایکی طرفنه دم محیط اولمقدر وشرط ثانی ایکی طرفی محیط اولان قانلر
مجموعی نصاب اولمقدر وشرط ثالث اول طهر فاسد ایکی طرفی احاطه ایدن

قانلر ایله برابر اولوب یا اقل اولمقدر • ثم اذا صار دما عنده فان وجد فی عشرة
هو فیها طهر آخر یغلب الدمین المحیطین به لکن یصیر مغلوبا ان عد ذلك الدم الحکمی
دما فانه یعد دما حتی یجعل الطهر الآخر حیضا ایضا • یعنی اوچ شرطله مشروط
اولن طهر فاسد امام محمد قتنده دم جاری حکمنده اولدقده نصکره اکر اول طهر فاسد
اولدوغی عشره ده طهر آخر بولنوب کندی طرفلرینه احاطه ایدن قانلره غالب
اولوب اما اول طهر سابق دم حکمنده اولدوغی تقدیرجه مغلوب اولورسه
اول طهر فاسد دم صایلور تا که طهر آخر حیض دم اول کبی • الا فی قول ابی
سهیل • الا ابی سهیلك قولنده طهر اول اوچ شرطه مشتمل اولمق سببیله دم
جاری حکمنده اولمدن دم ثانی جاری حکمنده اولمق لازم کلمز • ولا فرق بین کون
الطهر الآخر مقدما علی ذلك الطهر او مؤخرا • یعنی اوچ شرطه جامع اولان طهر ایله جامع
اولمین طهر بیننده فرق یوقدر ترتیب وجودیده مثلا ایکی کون قان کوروب اوچ کون
کورمیوب بردخی قان کوروب • واوچ کون قان کورمیوب بر کون قان کورمك
صورتی ایله بر کون قان کوروب اوچ کون کورمیوب بر کون کوروب اوچ کون
کورمیوب ایکی کون قان کورمك صورتی بیننده فرق یوقدر امام محمدك مذهبنده
بو اون کون حیض اولمده اما ابو سهیلك خلافی واردر زیرا اولکی صورتده عشره
نك ایلك التی کونی حیضدر صوك دورت کونی حیض دکلدر وایکنجی عشره ده صوك
التی کونی حیضدر اولکی دورت کونی حیض دکلدر • وعند حسن بن زیاد الطهر الذی

یکون

یکون ثلثة ایام او اکثر یفصل مطلقا • یعنی حسن بن زیادك قتنده شول طهر که قانلر
بیننده متخلل اولوب اوچ کون یا اوچ کوندن زیاده اوله ایکی قانك ما بینینی فصل ایدر
آیرر مطلقا یعنی طرفلرنده اولان قانلر له کرك مساوی کرك غالب وکرك مغلوب
اولسون بوندن نصکره اکر بو طهر فاصلك طرفلرنده اولان قانلردن هر برسی نصاب
اولمزسه اصلا برسی حیض اولمز واکر اولکی طرفده اولان قان نصاب اولوب ثانی اولمز
ایسه انجق اولکی حیض اولوب ایکنجی اولمز واکر اولکی طرف نصاب اولمیوب ثانی
نصاب اولورسه ثانی حیضدر اولکی دکلدر واکر هر برسی نصاب اولورسه
اولکی حیض اولور ثانی دکل • فهذه ستة اقوال • یعنی طهر متخلل اوچ کون اولدقدن
صکره فقهاء حنفیه نك ما بینلرنده اولان اختلافات واقوال التی دردر • وقد ذکر
ان کثیرا من المتقدمین والمتأخرین افتوا بقول محمد • یعنی تحقیق کتب فتاواده ذکر
اولندیکه علماء متقدمین وعلماء متأخریندن چوغی امام محمدك قولی ایله فتوا ویردیلر
ونحن نضع مثالا یجمع هذه الاقوال • یعنی بز بر مثال وضع ایده لم که بو اقوال
ستهیه مشتمل اوله واول صورت بودر • مبتدأة رأت یوما دما واربعة
عشر طهرا ثم یوما دما وثمانیة ثم یوما وسبعة ثم یومین وثلثة ثم یوما و
یومین ثم یوما دما • یعنی هنوز حیض کورن عورت بر کون قان کوردی واون
دورت کون قان کورمدی اندن صکره بر کون قان کوردی وسکز کون قان
کورمدی صکره بر کون قان کوردی ویدی کون قان کورمدی صکره ایکی کون

قان كوردي واوچ كون قان كورمدي صكره بر كون قان كوردي واوچ
كون قان كورمدي صكره بر كون قان كوردي وايكي كون قان كورمدي صكره
بر كون قان كوردي • فهذه خمسة واربعون يوما • يعني بو آلتي قولك تحقيق و
بيانينه مشتمل اولان ايامك عددلري قرق بش در • في رواية ابي يوسف العشرة الاولى
والعشرة الرابعة حيض • يعني امام اعظمدن ابو يوسفك روايتنده بو قرق بشدن
ايلك اون كون ايله دوردنجي اون كون حيضدر اما اول ايلك اون كونك اولى دم
حيضدر وطقوزي طهر فاسد حيض حكمنده در ودوردنجي اون كونك اولى طهر
فاسددركه يدينك آخرندن ايكي كوندر واخري دخي طهر فاسددركه صكره كي اوچدن
ايكي كوندر وبو ايكي عشره نك ما بينلرنده اولان يكرمي كونك واخرنده كه بش
كونك طهرلري طهر صحيح ودملري دم فاسددر استحاضه اولور حيض اولمز •
وفي رواية محمد العشرة بعد طهر هو اربعة عشر • يعني امام اعظمدن امام محمدك روايتنده
بو قرق بشدن انجق اون دورت كون طهردن صكره كه اون كون حيضدركه
اولى دم واخري دم وما بيننده سكز كون طهر فاسد اولاندر • وفي رواية ابن
المبارك العشرة بعد طهر هو ثمانية • يعني امام اعظمدن ابن مباركك روايتنده
اول قرق بشدن حيض شول اون كوندركه سكز كون اولان طهردن صكره دركه اولى
بر كون قان واخري ايكي كون قان وما بيننده يدي كون طهر فاسددر • وعند محمد
العشرة بعد طهر هو سبعة • يعني امام محمدك كندي مذهبنده بو قرق بش كوندن

حيض

حيض شول اون كوندركه يدي كون اولان طهردن صكره دركه اولى ايكي كون دم
بعده اوچ كون طهر فاسد صكره بر كون دم بعده اوچ كون طهر فاسد صكره بر
كون دم اولاندر • وعند ابي سهيل الستة الاولى منها • يعني ابو سهيلك مذهبنده
قرق بش كوندن حيض انجق امام محمدك اعتبار ايلدوكي اون كوندن آلتي اولكي كونلردر
• وعند الحسن الاربعة الاخيرة • يعني حسن بن زيادك مذهبنده بو قرق بش كوندن
حيض انجق صكره كه دورت كوندر • وما سوى ذلك استحاضة • يعني بو آلتي قولك
هر برسنده حيض ايله حكم اولندوغي ايامدن ماعداسي استحاضه در هر قولك صاحبنه
كوره • في كل صورة يكون الطهر الناقص فاصلا في هذه الاقوال سوى قول
ابي يوسف فان كان احد الدمين نصابا كان حيضا وان كان كل منهما نصابا فالاول
حيض وان لم يكن شيء منهما نصابا فالكل استحاضة • يعني ابو يوسفك قولندن
ماعدا اقوال خمسه نك هر برسنده واقع اولان طهر يا فاصل اوله اول قولك صاحبي
اشتراط ايلدوكي شرط بولنمز ايسه يا فاصل اولميه اشتراط ايلدوكي شرط بولنور ايسه
پس فاصل اولدوغي تقديرجه طرفلري اوچ قسمدن خالي دكل يا هر برسي نصاب اوله يا
اصلا برسي نصاب اولميه يا بر طرفي نصاب اولوب طرف آخري نصاب اولميه هر برسي
نصاب اولورسه اولكي طرفي حيضدر متقدم اولدوغيچون طرف ثاني استحاضه در
طهر فاصل اولدوغيچون واصلا بر طرفي نصاب اولمزسه ايكيسي بله استحاضه در و
طهر صحيحدر وايكي طرفك انجق بري نصاب اولورسه نصاب اولان حيضدر اولكي

استحاضه‌در و نصاب اولمنك معناسی اولدركه یا اوچ كون علی التوالی قان اوله یا بر
كون قان اولوب و بر كون اولمیوب بر دخی قان اوله یا بر كون قان اولوب و ایكی كون
قان اولمیوب بر دخی قان اوله و بو معنا اجماعی و اتفاقیدر اما صور احتلاوفیه اختلافدن
معلومه‌در ● وانما استثنی قول ابی یوسف لان هذا لا یتأتی علی قوله ● یعنی اقوال سته
دن ابو یوسفك قولی اخراج اولنوب سوی قول ابی یوسف دنلدی زیرا اون بش
كوندن اقل اولان طهر اقوال خمسه‌نك هر برسنده احد الطرفینی آخردن فصل ایلمكه
امكان و اراعتبار اولندوغی شرط واحده یا ایكی شرطه یا اوچ شرطه كوره اما ابو یوسفك
دوامتنده ممكن دكلدر و بوكا بناء اون بشدن اقل اولان طهر ناقص ایله حیضك افتتاحی
واختتامی جائز كوردی ● واعلم ان الوان الحیض هی الحمرة والسواد فهما حیض اجماعا
وكذا الصفرة المشبعة فی الاصح والخضرة والصفرة الضعیفة والكدرة والتربیة عندنا
● یعنی بلكه مذهبمزده حیضك رنكلری یدیدر بری قرمزیدر و بری سیاه لقدر
و بو ایكی رنك اجماعله حیضدر و بری غایتله صاپصاری اولمقدر بو دخی قول اصحده
حیضدر و بری یشیلكدر و بری صاری متراق اولمقدر و بری بولانق اولمقدر و بری
خاك رنك اولمقدر و بو دورت رنك بزم مذهبمزده حیضدر ● وفرق
ما بینهما ان الكدرة تضرب الی البیاض والتربیة الی السواد ● یعنی كدره ایله تربیه
ما بینلرنده فرق بودركه كدره بیاض رنكه مائل اولوب یقین اولاندر و تربیه سیاه
رنكه یقین اولاندر ● وانما قدم مسئلة الطهر المتخلل علی الوان الحیض لانها متعلقة بمدة

الحیض

الحیض فالحقها بها ثم ذكر الالوان ● یعنی مصنف رحمه الله طهر متخللك مسئله سنی الوان
حیضك بیانی اوزره تقدیم ایلدی زیرا مسئلهٔ طهر متخلل مدت حیضه متعلقه‌در و
مدت ظرفدر الوان ایسه نفس حیضه متعلقه‌در و حیض مظروفدر ظرف ایسه مظروف
اوزره مقدمدر بوكا بناء طهر متخللك مسئله سنی مدت حیضه الحاق ایدوب بعده
الوان حیضی ذكر ایلدی ● ثم بعد ذلك شرع فی احكام الحیض فقال ● یمنع الصلوة
والصوم و یقضی هو لا هی ● یعنی مصنف رحمه الله حیضك مدتنی و الوانی ذكر ایلدكدن
صكره حیضك احكام شرعیه سنك بیاننه شروع ایدوب یمنع الصلوة الی آخره دیدی
یعنی حیض حدث استمراری اولدوغیچون صلوتك اداسنی منع ایدر و ضعف بدنه باعث
اولدوغیچون صومك اداسنی دخی منع ایدر لكن صوم عبادت سنویه اولوب قضاسنده
حرج اولمدوغیچون قضا اولنور و صلوة عبادت یومیه اولوب قضاسنده
حرج كلی اولمغله قضا اولنمز ● ای یقضی الصوم لا الصلوة بناء علی ان الحیض یمنع
وجوب الصلوة وصحة ادائها لكن لا یمنع وجوب الصوم فنفس وجوبه ثابتة بل یمنع
صحة ادائه فیجب القضاء اذا طهرت ● یعنی صوم قضا اولنور صلوة قضا اولنمز
حیض صلوتك وجوبنی و اداسنك صحتنی منع ایلدوكنه بناء اما صومك وجوبنی
منع ایتمز پس صومك نفس وجوبی حائض اوزرینه ثابتدر بلكه انجق حیض صومك
اداسنك صحتنی منع ایدر پس قچن حیضدن چیقوب پاك اولسه صومك قضاسی
واجب اولور ● ثم المعتبر عندنا آخر الوقت فاذا حاضت فی آخر الوقت سقطت وان

طهرت في آخر الوقت وجبت • يعني حيض صلوتك وجوبني واداسنك صحتني منع ايتدوكدن
صكره صلوة واجبه اولوب اولمديه اول صلوتك آخر وقتي معتبردر بزم مذهبمزده
ده پس قچن اول صلوتك وقتندن جزء اخيرده عورت حائض اولسه صلوة واجبه
اولمز واول وقتده قلدي ايسه نافله اولور واكر آخر وقتده حيضدن چيقوب
پاك اولسه صلوة واجبه اولور • فاذا كانت طهارتها لعشرة وجبت الصلوة و
ان كان الباقي من الوقت لحظة • پس قچن اول عورتك حيضدن چيقوب پاك اولمسي
اون كونك تمامنده اولسه صلوة واجبه اولور اكرچه وقتدن قلان طرفة العين
مقداري اولورسه دخي • وان كانت لاقل منها فان كان الباقي من الوقت
مقدار ما يسع الغسل والتحريمة وجبت والا فوقت الغسل يحتسب ههنا من مدة الحيض
• يعني اكر حائض اولان عورتك طهارتي اون كوندن اقلده اولورسه پس اكر وقت
صلوتدن غسل وتحريمه صيغجق مقداري باقي اولورسه پاك اولدوغي وقتك صلوتي
واجبه اولور والا يعني پاك اولدوغي وقتدن غسل ايله تحريمه صيغجق مقداري باقي
دكل ايسه صلوة واجبه اولمز پس بو صورتده اغتسالك زماني مدة حيضدن صايلور
• والصائمة اذا حاضت في النهار فان كان في آخره بطل صومها فيجب قضاؤه ان
كان صوما واجبا وان كان نفلا لا • يعني اوروجلي اولان عورت قچن كوندزده حائض
اولسه اكر كنش باتمزدن اول اولورسه اوروجي باطل اولور پس اول اوروج واجب
ايسه قضاسي واجب اولور نافله ايسه واجب اولمز • بخلاف صلوة النفل اذا حاضت

في خلالها • اما نافله نمازي بونك خلافنجه دريعني نافله يي قلاركن حائض اولسه
باطله اولور وقضا ايدر • وان طهرت في النهار ولم تأكل شيئا لايجزي صوم هذا
اليوم • يعني حائض اولان عورت كوندزده طاهره اولوب حال بودركه اول كون
اصلا برشي يمامش اولسه بو كونك صومي كفايت ايلمز مدة حيض نهاردن برجزئي الدي وغيرن
• لكن يجب عليها الامساك • اما عذردن خاليه اولمغله صائمه يه تشبها اول كونك
بقيه سني دوتمق واجب اولور • وان طهرت في الليل لعشرة ايام يصح صوم هذا اليوم
وان كان الباقي من الليل لحظة • يعني اكر حائض اولان عورت كيجه ده اون كونك تمامنده
پاك اولسه اول كيجه نك كوندزنده صوم صحيح اولور اكرچه كيجه دن طرفة العين
مقداري زمان قالديسه دخي • وان طهرت لاقل من عشرة يصح الصوم ان كان الباقي
من الليل مقدار ما يسع الغسل فان لم يغتسل لايبطل صومها • يعني اكر حائض اولان عورت
في الليل م
كيجه ده اون كوندن اقلده حيضدن چيقوب پاك اولسه اول كيجه نك كوندزنده صومي
صحيحدر اكر كيجه دن غسل صيغجق مقداري زمان قالمش ايسه اما بالفعل غسل ايلمك
شرط دكلدر پس اكر اول عورت كيجه ده غسل ايتمديسه صومي باطل اولمز • ودخول
المسجد والطواف واستمتاع ما تحت الازار كالمباشرة والتفخيذ • دخي حيضك
احكامندندر مسجده دخولي منع ايلمك وبيت اللهه طوافي منع ايلمك وعورتك
كوبكندن دزنه دك ارني قربانندن منع ايلمك كرك اول قربان محل معتاددن اولسون
مباشره كبي وكرك غيري معتاده اولسون تفخيذ كبي كه عورتك بودني قوللاندر مقدر

وتحل القبلة وملامسة ما فوق الازار • يعنى كشى حائض اولان عورتنى اوپمك جائزدر
وكوبكندن ديزلرينه وارنجه حجاب ايله ودواعى جماع ايله جماع ايله قولاندرمق جائزدر اوقارو سيندن بيقاد
اشغه سى بونك كبيدر • وعند محمد تتقى شعار الدم اى موضع الدم فقط • يعنى امام محمد
قتنده اكر زوج واكر مولى انجق محل دم اولان فرجدن اتقا ايدوب احتراز ايدر پس بو
تقديرجه تفخيذ جائزدر ولا تقرأ هي كجنب ونفساء يعنى حائض اولان عورت قرآن عظيمى
اوقومسون جنب ايله نفسا اوقومدقلرى كبى • سواء كان آية او ما دونها عند الكرخى
وهو المختار • يعنى حائض ايله جنب ونفسا قراءة قرآندن ممنوعلردر كرك اول قرآن بر
آيت اولسون بالاتفاق وكرك آز اولسون امام كرخى قتنده وفتوى ايچون مختار اولان
بودر • وعند الطحاوى يحل ما دون الآية • اما ابو جعفر طحاوى قتنده بر آيتدن اقل
اوقومق جائزدر حائض وجنب ونفسا ايچون • هذا اذا قصدت القراءة وان لم تقصدها
بحو ان تقول شكرا للنعمة الحمد لله رب العالمين فلا بأس به • يعنى بر آيتك بعضيسنى
اوقومق كرخى قتنده حرام اولوب طحاوى قتنده جائز اولمق حائض اوقودغى قرآنك
قرائتنى قصد ايتدوكى وقتده در اما اكر اوقودغنك قرائتنى قصد ايتميوب بلكه نعمته شكر
ايچون الحمد لله رب العالمين ديسه پس باش وكراهت يوقدر • ويجوز لها التهجى بالقرآن
يعنى حائض اولان عورت ايچون قرآن عظيمى هيجه لمك جائزدر • والمعلمة اذا حاضت
فعند الكرخى تعلم كلمة كلمة وتقطع بين الكلمتين • يعنى قز خواجه لك
ايدن عورت حائض اولسه امام كرخى قتنده كلمه بكلمه تعليم ايدوب وهر ايكى

كلمه نك اراسنى قطع ايدوب وقف ايلسون • وعند الطحاوى تعلم نصف آية وتقطع
ثم تعلم النصف الآخر • اما امام طحاوى قتنده قز خواجه قاطين حائض اولسه بر آيتك
نصفنى تعليم ايدوب وقف ايتسون وصكره نصف آخرى اوقتسون • واما دعاء القنوت
فيكره عند بعض المشايخ وفى المحيط لا يكره • يعنى دعاء قنوت فى الاصل قرآندن ايكى
سوره اولوب برى سورة الخلع وبرى سورة الحفد منسوخ التلاوه اولمغله
بعض مشايخ قتنده حائض وامثالى انى اوقومق مكروهدر اما صاحب المحيط محيطده
مكروه دكلدر ديمش زيرا قرآن غير منسوخ دعا نيتى ايله اوقومق مكروه اولميجه
منسوخ اولان اولى بالطريق مكروه اولمز • وسائر الادعية والاذكار لا بأس بها
يعنى حدث آلوده اولنلر اذكار ايله اشتغال ودركاه حقه دعا ايله ابتهال ايتسه لر كراهت
ووبال يوقدر • ويكره قراءة التورية والانجيل • يعنى حائض اولان عورته توراتى
وانجيلى اوقومق مكروهدر زيرا كلام الله درمكر اهل كتابك تفسير ايتدوكلرندن
اوله بخلاف المحدث متعلق بقوله لا تقرأ • يعنى بخلاف المحدث قولى لا تقرأ قولنه
متعلقدر تعلق معنوى ايله معناسى بودركه حائض وامثالى قرآن عظيمى اوقويه مز
لر اما محدث اولان كمسنه اوقور زيرا حدث فم محدثنه سرايت ايتمز اما حائض وامثالك
فمنه سرايت ايدر • ولا يمس هؤلاء • اى الحائض والجنب والنفساء والمحدث مصحفا الا
بغلاف متجاف • اى منفصل عنه • يعنى بودرت شخص كه حائض وجنب ونفسا ومحدث
مصحف شريفى طوتمزلر وطوتمق حرامدر اولورمكر شول جلد ايله طوته كه مصحفدن

ایرلمش اولوب دیکلمامش اوله • واما کتابة المصحف اذا کان موضوعا علی لوح بحیث
لا یمس مکتوبه فعند ابی یوسف یجوز وعند محمد رحمه الله لا یجوز • اما مصحف شریفی
یعنی قرآن عظیمی یازمق ایچون اول مصحف بر تختهٔ او زرینه وضع اولنمش اولسه بو رتبه
که یازدوغنه یاپشمیه ابو یوسف قتنده جائزدر امام محمد قتنده جائز دکلدر ورکره
بالکم یعنی بو ذکر اولنان دورت شخصدن هر برسی کیدوکی ثوبک یکی ایله مصحف
شریفه یاپشمق مکروهدر ولادرهما فیه سورة الابصرة دخی بو اشخاص اربعه
نک برسی اننده سور قرآنیه دن بر سوره یازیلان درهمه یعنی کومشه یاپشمق مکرو
درمکر کیسه کبی بر نسنه ایچنه بغلنمش اوله • اراد درهما علیه آیة من القرآن وانما قال سورة
لان العادة کتابة سورة الاخلاص ونحوه علی الدراهم • یعنی مصنفک سوره دیدکندن
مراد مطلق قرآندر کرک سوره اولسون وکرک آیة تامه اولسون لکن سوره دیدی
زیرا عادت ناس سورهٔ اخلاصی وانک کبی سوره یی دراهیم او زرینه یازمقدر
وحل وطیء من قطع دمها لاکثر الحیض والنفاس قبل الغسل دون من قطع لاقل منه
یعنی قانی مدة حیض یا مدة نفاسک تمامنده کسیلان عورتی غسل ایمدین وطیء ایلمک
جائزدر اما مدة حیض یا نفاس تمام اولمدین قانی کسیلان عورتی غسل ایمدین وطیء ایلمک
جائز دکلدر • ای لاقل من الاکثر وهو ان ینقطع الحیض لاقل من عشرة والنفاس لاقل من اربعین
• یعنی عبارت سابقه ده منه نک ضمیری اکثره راجعدر معناسی بودر که مدت حیضک
اکثری اولان اون کوندن اقل اولان مراتب حیضیه نک برسنده حیض قانی کسلوب

یامدة نفاسک اکثری اولان قرق کوندن اقل اولان مراتب نفاسیه نک برسنده نفاس
قانی کسلسه اول حائض ونفسانک وطیء جائز درالا اذا مضی وقت یسع الغسل والتحریمة
یعنی مکر غسل ایله تحریمه صیغجق وقت قانی کسلدکدنصکره کچمش اوله • فحینئذ یحل وطئها
یعنی غسل ایله تحریمه صیغجق وقت کچدکدنصکره اول حائض ونفسایی وطیء ایلمک جائز
اولور • وان لم تغتسل اقامة للوقت الذی تمکن فیه من الاغتسال مقام حقیقة الاغتسال
فی حق حل الوطیء • یعنی وطیء حلال اولمده بالفعل غسل ایتمک لازم دکلدر بلکه غسل
ایله تحریمه صیغجق قدر وقت کچمک کفایت ظرف اولان وقت مظروف اولان غسل مقامنه
قائم اولدوغیچون • واعلم انه اذا انقطع الدم لاقل من عشرة ایام بعد ما مضی ثلثة ایام او
اکثر فان کان الانقطاع فیما دون العادة یجب ان یؤخر الغسل الی آخر وقت الصلوة فاذا خاف
الفوت اغتسلت وصلت • یعنی دخی بلکه ایچون دم حیض اوچ کون یا اوچ کوندن
زیاده کچدکدنصکره اون کوندن اقلده کسلسه پس اکر کسلمسی اول عورتک عادتندن
اقلده اولورسه واجبدرکه اول وقت وقت صلوة ایسه آخر وقته دک غسلی
تأخیر ایلیه اما ایچون اول نمازک فوتندن خوف ایلسه غسل ایدوب نمازی قلسون
• والمراد آخر الوقت المستحب دون وقت الکراهة • یعنی آخر وقتدن مراد وقت
مستحبک آخریدر یوخسه وقت مکروه دکلدر • وان کان الانقطاع علی راس
عادتها او اکثر او کانت مبتدأة فتؤخر الاغتسال بطریق الاستحباب • یعنی اکر معتاده
اولان عورتک قانی کسلمک عادتی باشنده اولوب عادتندن زیاده ده اولسه

یامدة

یاخود اول عورت هنوز حیض کورمش اولسه بو اوچ تقدیر اوزره غسلی تأخیر ایده
اما استحباب طریقیله وجوب ایله دکل ● وان انقطع لاقل من ثلثة ایام اخرت الصلوة
الی آخر الوقت فاذا خافت الفوت توضأت وصلت ● واکر قان کورن عورتک اوچ
کون تمام اولمدین قانی کسلسه اول وقتک آخرنه دک نمازی تأخیر ایده پس ایچی
صلوتک فوتندن خوف ایلسه ابدست الوب نمازی قلسون ● ثم فی الصور المذکورة
اذا عاد الدم فی العشرة بطل الحکم بطهارتها مبتدأة کانت او معتادة ● یعنی بو صور
خمسه ده ایچی قان اون کوندن اقلده عودت ایلیوب تکرار اقسه پاک اولمسنه حکم
باطل اولور کرک غسلک پاکلکی و کرک ابدستک پاکلکی اول عورت کرک
هنوز قان کورمش اولسون و کرک قان کورمه عادتلی اولسون ● فاذا انقطع
لعشرة او اکثر فمضی العشرة یحکم بطهارتها ویجب علیها الاغتسال ● پس ایچی دم حیض
اون کونک تمامنده یاخود اون کوندن زیاده ده کسلسه اون کون کچمکله طهارتی
ایله حکم اولنور و غسل ایلمک اوزرینه واجب اولور ● وقد ذکر ان المعتادة
التی عادتها ان تری یوما دما و یوما طهرا هکذا الی عشرة ایام فاذا رأت الدم تترك
الصلوة والصوم فاذا طهرت فی الیوم الثانی توضأت وصلت ثم فی الیوم الثالث
تترك الصلوة والصوم ثم فی الیوم الرابع اغتسلت وصلت هکذا الی العشرة ●
یعنی تحقیق فقها ذکر ایدی شول معتاده عورتکه انک عادتی بر کون قان کورب
و بر کون کورممکدر اون کونه دک بو منوال اوزره اولسه پس ایچی یوم اولده

قان

قان کورسه صوم وصلوتی ترک ایدر و ایچی یوم ثانیده پاک اولسه ابدست الوب نمازی
قلادر و یوم ثالثده قان کورمکله ینه صوم وصلوتی ترک ایتسون و یوم رابعده غسل
ایدوب نمازی قلسون و یوم خامسده کذلك صوم وصلوتی ترک ایلسون اون کونه دک
بو منوال اوزره ایتمک کرک ● واقل الطهر خمسة عشر یوما ولا حد لاکثره یعنی ایکی حیضک
مابیننده فاصل اولان طهر شرعینک اك اقلی اون بش کوندر حتی اکر بر عورت اوچ کون
قان کورب اون بش کون قان کورمیوب اوچ کون ینه قان کورسه ایکی طرفده اولان
قانلردن هر بریسی حیضدر نصاب شرعی بولنوب مابینلرنده اولان طهر فاصل شرعی اولدوغی
ایچوندر اما طهر شرعینک اکثرنه حد و تعیین یوقدر ● الا لنصب العادة فان اکثر الطهر مقدر
فی حقه ● یعنی مکر تعیین عادت ایچون اوله زیرا نصب عادت حقنده طهرک اکثری مقدر
و معیندر ● ثم اختلفوا فی تقدیر مدته ● یعنی نصب عادتک حقنده اکثر طهرک مدتنی
تقدیر و تعیینده فقها اختلاف ایتدکلر ● الاصح انه مقدر بستة اشهر الا ساعة ● یعنی
اصح اقوال و مفتی به بودرکه اول مدة طهرک اکثری التی آیدن بر ساعت اکسک ایله مقدر
در و ساعتدن مراد بر زمان قلیلدر یوخسه ساعت نجومی دکلدر ● لان العادة نقصان
طهر غیر الحامل عن طهر الحامل واقل مدة الحمل ستة اشهر فانتقص عن هذا بشیء وهو الساعة ●
زیرا انسا طائفه سنده عادت کبه اولمین عورتک طهری کبه اولانک طهرندن اکسك
اولمقدر و مدت حملک اقلی التی آیدر پس کبه اولمینك طهری مدت حملدن برشیء ایله اکسلدی
که اول بر ساعت قلیلدر ● صورته مبتدأة رأت عشرة ایام دما و ستة اشهر طهرا ثم

استمر الدم تنقضي عدتها بتسعة عشر شهرا الا ثلث ساعات لانا نحتاج الى ثلث حيض كل حيض
عشرة ايام والى ثلثة اطهار كل طهر ستة اشهر الا ساعة • يعني نصب عادت ايجون طهرك
اكثري مقدرا اولدوغنك صورتي بودر شول عورتكه عادتي اولميوب هنوز حيض
كورمكه ابتدا ايدوب اون كون قان كوردي وانتی آی طهر كوروب صكره قان مستمر
اولوب على الدوام اقدی اول عورتك عدتي مطلقه اولدوغي تقديرجه اون طقوز آی
ايله منقضي اولوب تمام اولور اما اوچ ساعتدن اكسك زيرا بو مسئله يي بيان ائمده
اوچ حيضه محتاجز كه هر حيض اون كون اوله واوچ طهره محتاجز كه هر طهر التي آی اوله
بر ساعتدن اكسك وما نقص عن اقل الحيض • اي الدم الناقص عن الثلثة • يعني مدة حيضك
اقلي اولان اوچ كوندن اكسك اولان قان او زاد على اكثره • اي العشرة • ياخود مدة
حيضك اكثري اولان اون كوندن زياده اولان قان او اكثر النفاس • وهو اربعون يوما •
ياخود مدة نفاسك اكثري اولان قرق كوندن زياده اولان قان او على عادة عرفت بحيض
وجاوز العشرة ياخود عورتك حيضده اولان عادة معروفه سي اوزره زياده اولوب
اون كوندن كچن قان او نفاس وجاوز الاربعين يا نفاسده عادة معروفه سي اوزره زياده
اولوب قرق كوندن تجاوز ايدن قان • اي اذا كانت لها عادة في الحيض وفرضنا سبعة
فرأت الدم اثني عشر يوما فخمسة ايام بعد السبعة استحاضة • يعني فرضا بر خاتونك حيضده
عادة معروفه سي اولوب واول عادتي يدي كون فرض ايلسك بس غير حيضده اون
ايكي كون قان كورسه عادتي اولان يدي كون حيضدر صكره كي بش كون استحاضه در

وان كانت لها عادة في النفاس وهي ثلثون يوما مثلا فرأت الدم خمسين يوما فالعشرون
التي بعد الثلثين استحاضة • واكر بر عورتك نفاسده عادة معروفه سي اولوب
مثلا اوتوز كون اولسه پس آخر نفاسده اللي كون قان كورسه عادتي اولان اوتوز
كوندن صكره كي يكرمي كون استحاضه در • هذا حكم المعتادة • يعني حيض ونفاسده
معتاده اولان عورتك حكمي بو ذكر اولنان در • ثم اراد ان يبين حكم المبتدأة فقال
او على عشرة حيض من بلغت مستحاضة او على اربعين نفاسها يعني معتاده نك حكمني بيان
ايلدوكدن صكره مقابلي اولان مبتدأنك حكمني بيان ايلمك مراد ايليوب او على عشرة
الى آخره ددي معناسي بودر كه ياخود حيض ايله بالغه اولان عورتك اون كون
تجاوز ايدن قان ياخود كبه اولمغله بالغه اولان عورتك قرق كوندن تجاوز ايدن
قان • المبتدأة التي بلغت مستحاضة حيضها من كل شهر عشرة ايام وما زاد عليها استحاضة
فيكون طهرها عشرين يوما • يعني طقوز ياشك تمامنده اولان قيز قان كوروب
اول قان مستمر اولوب على الدوام اقسه كورديكي كوندن اون كونه دك حيض
صايلور واول قان ايله بالغه اولور واون كوندن زياده سي يكرمي كونه دك
استحاضه در وبوندن صكره اكر دم مستمر اولسه بو منوال اوزره حساب اولنور
• واما النفاس فاذا لم يكن للمرأة فيه عادة فنفاسها اربعون يوما والزائد عليها استحاضة
اما نفاسده ايجون عورتك عادتي اولميوب وقان على الدوام اقسه قرق كوني
نفاس صايلور وزياده سي استحاضه در يكرمي كونه دك • قوله حيض من بلغت

بالجر عطف بيان لعشرة وقوله نفاسها بالجر عطف بيان لاربعين • يعنى مصنفك حيض
من بلغت قولى تركيب اضافى اولدوغندن دايدوب عطف بيان تركيبى اولدوغندن دعوا
ايدر زيرا دم مستمر ايله بالغه اولانك عادتى اولمدوغى ايچون حيضنك عشره سى
يوقدر بوكه بناء مبهم اولوردر لكن اول دم مستمردن اون كوننه مقادرين اولان
دمى حيض قلنغله عشره نك ابهامى زائل اولور ونفاسها قولى دخى بو منوال اوزره
در او ما رأت حامل فهو استحاضة ياخود شول قانى كه كبه عورت طغودمزدن اول
كوردر اول قان استحاضه در • اى الدم التى تراه الحامل ليس بحيض بل هو استحاضة •
يعنى بزم مذهبمزده كبه عورتك كوردوكى قان حيض دكلدر بلكه استحاضه در •
فقوله وما نقص مبتداء وقوله فهو استحاضة خبره • يعنى مصنفك وما نقص قولى
مبتدادر كرك ما موصوله اولسون كرك موصوفه وفهو استحاضة قولى اول المبتدانك
خبريدر ومبتدا شرط معناسنه متضمن اولدوغى ايچون خبرنه فا داخله اولدى •
ثم بين حكم الاستحاضة فقال لا تمنع صلوة وصوما ووطئا يعنى مصنف استحاضه نك
اقسام ومواقعنى بيان ايلدوكدنصكره حكمنى بيان ايدوب استحاضه صلوتى وصومى
ووطئى منع ايتمزدى طهارة حكمنده اولدوغى ايچون ومن لم يمض عليه وقت فرض
الا وبه حدثه • اى الحدث الذى ابتلى به • من استحاضة او رعاف او نحوهما يتوضأ
لوقت كل فرض يعنى شول كمسنه كه فرائض خمسه دن بر فرضك وقتى اوزرينه كچمز
الا مبتلى اولدوغى حدث كنديدن بولنه كرك اول ابتلا اولندوغى حدث استحاضه دن

اولسون يا رعافدن اولسون كه بورون قانيدر يا غيرى عذرلردن اولسون ايچ اغريسى
كبى هر فرضك وقتى كلدوكده ابدست السون • احتراز عن قول الشافعى فان عنده يتوضا
لكل فرض ويصلى النوافل بتبعية الفرض • يعنى مصنفك يتوضأ لوقت كل فرض قولى امام
شافعينك قولندن احترازدر زيرا انك قتنده معذور اولانه هر فرض ايچون ابدست
المق لازمدر مثلا بر وقتده اون وقتك فرضن قضا ايتسه اون كره ابدست الور اما نوافلى
فرضه تبعيت ايله قلار ويصلى به ما شاء من فرض ونفل يعنى معذور اولان الدوغى ابدست
ايله اول وقتده دلدوكى نمازى قلر كرك فرض كرك نافله مثلا بر آيلق قضايه قالمش نمازى
بر وقتده بر ابدست ايله قلسه مذهبمزده جائزدر وينقضه خروج الوقت لا دخوله •
يعنى وقت صلوتك چيقمه سى معذور اولانك ابدستنى بوزر اما وقتك كيرمه سى بوزمز
احتراز عن قول زفر فان الناقض عنده دخول الوقت وعن قول ابى يوسف فان الناقض
عنده كلاهما • يعنى لا دخوله ديمك زفرك قولندن احترازدر زيرا زفر قتنده
معذورك ابدستنى بوزن وقتك كيرمسيدر چيقمسى دكل وابو يوسفك قولندن
احترازدر زيرا ابو يوسف قتنده معذورك ابدستنى بوزن وقتك چيقمسى وهم
كيرمسيدر فيصلى من توضأ قبل الزوال الى آخر وقت الظهر پس معذورك ابدستنى ايچق
خروج وقت ايله منتقض اولنجه زوالدن اول ابدست آلان معذور وقت ظهرك آخرنه
دك اول ابدست ايله نماز قلر • خلافا لابى يوسف وزفر فانه حصل دخول الوقت لا
خروجه • يعنى ابو يوسف ايله زفر قتنده قلمز زيرا انلر قتنده وقت داخل اولمغله ناقض

وضوء بولندی اما امام اعظم ایله امام محمد قتنده ناقض وضوء اولان خروج وقت بولنمدی
دخول وقتی ایسه ناقض دکلدر ولا بعد طلوع الشمس من توضاء قبله یعنی شول معذورکه کنش طوغمدن ابدست الدی کنش طوغدقدنصکره اول ابدستله نمازی قلمز

ای من توضاء قبل طلوع الشمس لکن بعد طلوع الفجر خلافا لزفر فانه وجد الناقض عنده

وعند ابی یوسف وهو الخروج لا عند زفر فان الناقض عنده الدخول ولم یحصل
یعنی کنش طوغمدن ابدست الان معذور اما فجر صادق طوغدقدنصکره اول ابدستله نماز قلمز الا زفر قتنده زیرا امام اعظم ایله امام محمدک وابو یوسفک قتنده ناقض وضوء بولندیکه خروج وقتدر اما زفر قتنده ناقض وضوء بولنمدی زیرا زفر قتنده ناقض وضوء دخول وقتدر اول ایسه بو صورتده بولنمدی والنفاس دم یعقب الولد ولا حد لاقله واکثره اربعون یوما یعنی نفاس شول قاندرکه طوغن ولدک عقبنده اولور ونفاسک اقلنه حد ومقدار یوقدر زیرا عورت طوغردقدنصکره اصلا قان کورمزسه نفاسی یوقدر واکر برطمله اقسه نفاسدر ونفاسک اکثری قرق کوندر خلافا للشافعی اذ اکثره ستون یوما عنده یعنی امام شافعی قتنده نفاسک چوغی التمش کوندر وهو لام التوأمین من الاول خلافا لمحمد یعنی ایکز طغورن عورت ایچون نفاس اولکه ولددن اعتبار اولنور اما امام محمدک خلافنجه در

التوأمان ولدان من بطن واحد لا یکون بین ولادتهما اقل مدة الحمل وهو ستة اشهر
یعنی توأمان شول ایکی ولددرکه برمیدن وبربرینه لکدن اولوب طوغه لر بیننده

مدة حمل اولان التی آی اولمیه وانقضاء العدة من الاخیر اجماعا یعنی ایکیز طغورن عورتک عدة وفات ایله عدة طلاقی صکره کی ولدی طغورمغله منقضی اولوب تمام اولور اولکه ولد ایله دکل وسقط یری بعض خلقه ولد یعنی عورت دوشوردوکی ولدک بعض اعضاسی صورت بغلیوب کورنورسه صاج کبی و پرمق کبی اول دوشوک شرعا ولددر وخلقتی تمام اولانک حکمنده در سقط مبتدا یری صفته وولد خبره یعنی سقط لفظی نکرۀ محضه اولمغله ولد حکمنده اولمز مادامکه بو جملۀ فعلیه نک مضمونی ایله موصوف ومخصوص اولمینجه اما مخصوص اولدقدنصکره ولدا اولمغله اندن خبر ویرمک صحیحدر فتصیر هی به نفساء

والامة ام الولد ویقع المعلق بالولد ای اذا قال ان ولدت فانت طالق تطلق

بخروج سقط ظهر بعض خلقه یعنی عورت دوشوردوکی ولد حکمنده اولمغله اندنصکره کوردوکی قان استحاضه دکلدرتا که طاهره اوله بلکه نفاسدر پس نفاسک جمله لوازمی ثابته اولور وطئ حرام اولمق کبی وصلوة واجب اولمق کبی وصوم صحیح اولمق کبی وجاریه دوشوردوکی ولد حکمنده اولمغله ام ولد اولور افندیسی دعوی ایدیسه و ولده معلق اولان احکام شرعیه انکله واقع اولور مثلا بر زوج عورتنه خطاب ایدوب اکر طغورر سک بوش سین دیسه بعض اعضاسی ظاهر اولان دوشوکی طغورمغله بوش اولور وتنقضی العدة به یعنی مطلق معتده نک عدتی اول دوشک ایله تمام اولور

اى اذا طلقها زوجها تنقضى عدتها بخروج هذا السقط يعنى مثلا قچن زوج عورتنی
حامله ايكن بوشه سه بو ايله دوشوكى طغو رمغله عدتى تمام اولور **باب**
الانجاس يعنى انجاسه متعلقه اولان احكام شرعيه نك بيانندهدر بو باب
انجاس نجسك جمعيدر ذاتنه ومتعلقنه وآلتنه كوره انواعى كثيره يه مشتمل
اولمغله جمع صيغه سى ايله ايراد ايلدى يطهر بدن المصلى وثوبه ومكانه عن نجس
مرئى بزوال عينه وان بقى اثر يشق زواله يعنى نماز قلمق صددنده اولان شخصك
كوده سى وكيدوكى ثوبى ونماز قلدوغى مكانى كورلن نجاستدن پاك اولور اول
نجاستك عينى وذاتى كيتمكله اكرچه اول نجاستدن كيتمه سى كوچ اولان اثر رايحه كبى
قالورسه دخى بالماء يعنى اول نجاستك كيتمه سى متعدد اشيا ايله اولور برسى صو
در وبو اشياء ثلثه نك نجاستنى ازاله ايدن صو اعم در حدثك ازاله سنده معتبر
اولان صودن بالماء متعلق بقوله بزوال عينه يعنى مصنفك بالماء قولى مصدر
مجرد اولان زوال قولنه متعلقدر وبكل مايع طاهر مزيل كخل ونحوه يعنى نجاستك
عينى صو ايله زائل اولدوغى كبى بو اوچ صفتله موصوف اولان اشيا ايله دخى زائل
اولور كه برسى صويق اولمقدر يعنى صولى اوله قورى اولميه وبرسى نجاستى
كيدرجى اولمقدر يعنى ياغ كبى بولشدرجى اولميه وبرسى پاك اولمقدر وبو اوچ
صفته جامع اولان شئ سركه كبى وبوكا مشابه اولانلر كبى مثلا چيچكلر صوى كبى
وميوه لر صوى كبى وعما لو ير يعنى مصلينك بدنى وثوبى ومكانى كورلمين

نجاستدن دخى كلجك اشيا ايله پاك اولور عطف على قوله عن نجس مرئى يعنى عما لو
ير قولى عن نجس قولنه معطوفدر بغسله ثلثا وعصره فى كل مرة ان امكن يعنى اوچ كره
يقيوب هر كره ده ممكن اولورسه صقمغله كورلمين نجاستدن طهارت حاصل اولور
بشرط ان يبالغ فى العصر فى المرة الثالثة بقدر قوته يعنى كورلمين نجاستدن طهارتك
حصولنده اوچ كره يقيوب وهر كره ده صقمق لازمدر بو شرطله كه اوچنجى صيقشده
قوتنجه مبالغه ايليه شويله كه ارتق طمله ميه والا يغسل ويترك الى عدم القطرات ثم
وثم هكذا يعنى اكر اول متنجس اولان شيئك عصرى ممكن اولمز ايسه غسل اولنوب طمله سى
كسلنجيه دك ترك اولنور وايكنجى كره واوچنجى كره بو منوال اوزره عمل اولنور و
خفه عن ذى جرم جف بالدلك بالارض يعنى مصلينك ايج ادوكى دخى پاك اولور
قورومش كوده لى نجاستدن يره سورمكله وجوزه ابو يوسف فى رطبه اى فى
رطب ذى جرم يعنى ابو يوسف رحمه الله كوده لى نجاستده اوممغى جائز كوردى
ياش ايكن دخى اذا بالغ يعنى اول ياش اولان كوده لى نجاستك اوممسنده مبالغه ايلدوكى
وقتده بو مرتبه كه نجاستك اثرى قالميه وبه يفتى وفتوى بو قول ايله ويرلور وعما
لا جرم له بالغسل فقط اى يطهر الخف عما لا جرم له كالبول بالغسل فقط يعنى
مصلينك ايج ادكى بول كبى جسمى اولمين نجاستدن انجق غسل ايله پاك اولور وعن
المنى بغسله سواء كان رطبا او يابسا يعنى منى ايله متنجس اولان شئ يقمغله پاك اولور
كرك اول منى قورى اولسون كرك ياش او فركه يابسه ياخود قورى اولان منى يى

اوئمغله انكله متنجس اولان شئ پاك اولور معلوم اولديكه منى قورى ايكن ايكى طريقله
اندن طهارت حاصل اولور بيرى غسلدر وبيرى فركدر اما ياش ايكن انجق غسل ايله اولور
● هذا اذا كان رأس الذكر طاهرا بان بال ولم يتجاوز البول عن رأس مخرجه او تجاوز واستنجى
يعنى منى قورى ايكن اوغمغله پاك اولمق ذكرك باشى پاك اولدوغى وقتنده در وپاك
اولماسى بول ايدوب بول حشفدوغى يرك باشندن كچمكله در يا كچوب صكره استنجا
ايمكله در ● ولا فرق بين الثوب والبدن فى ظاهر الرواية ● يعنى منى قورى ايكن فرك ايله پاك
اولمده ظاهر روايتك كتابلرنده بدن ايله ثوب بيننده فرق يوقدر ● وفى رواية الحسن
عن ابى حنيفة لا يطهر البدن بالفرك ● يعنى امام اعظم رحمه الله دن حسنك روايتنده
منينك قوروسى بدنده اولسه فرك ايله پاك اولمز والسيف ونحوه بالمسح يعنى دومدوز
اولان اجسام قلچ كبى وآينه كبى وفغفورى كبى سلمك ايله هر نجاستدن پاك اولور و
البساط يجرى الماء عليه ليلة يعنى خالى كبى وميندر كبى دوشكلر متنجس اولسه بر كيجه
اوزرينه صو آقمغله پاك اولور والارض والآجر المفروش باليبس وذهاب الاثر للصلوة
لا للتيمم يعنى ير ودوشنمش كرمت متنجس اولسه لر قورومغله واثرى كتمكله پاك
اولور اما صلوة ايچون تيمم ايچون دكل ● اى تجوز الصلوة عليهما ولا يجوز التيمم
بهما ● يعنى ير ايله كرمت متنجس ايكن قوريوب اثرى كتمكله اوزرلرينه نماز قلمق جائز
در اما بونلر ايله تيمم ايلمك جائز دكلدر وكذا الخص يعنى قمشدن يابيلان پرده دخى
قوريوب اثرى زائل اولمغله پاك اولور صلوة حقنده ● فى المغرب هو بيت من

قصب

قصب والمراد هنا السترة التى تكون على السطوح من القصب ● يعنى امام مطرزى كتاب
مغربده ذكر ايلديكه خص قامشدن يابيلان اودر اما بو محلده خصدن مراد دامارك
اوزرنده اولان پرده لردركه قامشدن اوله وشجر وكلاء قائم فى الارض كو تنجس ثم
جف طهر هو المختار وما قطع منهما بغسله لا غير يعنى يره متصل اولوب كسلمين اغج و
اوت متنجس اولوب صكره قوريوب اثرى زائل اولسه پاك اولور وفتوى ايچون
مختار اولان بودر اما اغجدن واوتدن كسلوب يردن آيرلان متنجس اولسه انجق
يقمغله پاك اولور غيرى شيئله دكل ● لما ذكر تطهير النجاسات شرع فى تقسيمها على
الغليظة والخفيفة وبيان ما هو عفو منهما فقال ● يعنى وقتا كه مصنف انواع نجاساتك
تطهيرلرينى ذكر ايتديسه اول نجاساتى غليظه وخفيفه تقسيمنه وهر برندن عفو اولنان
مقدارك بياننه شروع ايدوب ديديكه وقدر الدرهم من نجس غلظ كبول ودم وخمر و
خرء دجاج وبول حمار وهرة وفارة وروث وخثى وما دون ربع ثوب مما خف كبول
فرس وما اكل لحمه وخرء طير لا يؤكل عفو وان زاد لا يعنى غليظ اولان نجاستدن بر درهم
مقدارى عفودر صلوتك جوازنه مانع دكلدر كرك مصلينك بدننده وكرك ثوبنده
وكرك نماز قلدوغى محلده وكرك جمله سى بر محلده اولسون يا خود بر قاچ محلده ونجاست
غليظه بول كبى وقان كبى وشراب كبى وطاوغك ترسى كبى وحمارك وكدينك وكسكنك
بوللرى كبى وآتك ترسى كبى وصغرك تزه كى كبى وخفيف اولان نجاستدن اصابت ايلدوكى
ثوبك دورت بلوكندن بر بلوكندن آزى عفودر ونجاسة خفيفه آتك بولى كبى

واتى بيلن حيوانك بولى كبى واتى بيلمين قوشلرينك ترسى كبى واكر نجاسة غليظه و
خفيفه مقدار مذكوردن زياده اولورسه عفو دكلدر بلكه جواز صلوته مانعدر
قيل المراد بربع الثوب ربع ادنى ثوب يجوز فيه الصلوة وقيل ربع الموضع الذى
اصابه النجاسة كالذيل والدخريص وقدره ابو يوسف بشبر فى شبر يعنى
بعض فقهاء ديمشلركه ربع ثوبدن مراد نماز جائز اولدوغى ثوبك اقلّى كه انسانك عورت
يرنى ستر ايده بويله ثوبك ربعيدر وبعض اخر ديمشلردركه نجاست دوقندوغى
طرفك ربعيدر اتك كبى و ترير كبى وامام ابو يوسف اول ربعى اياوزونى برر
قارش اولان مقدار ايله تقدير ايلدى ويعتبر وزن الدرهم بقدر مثقال فى الكثيف
ومساحته بقدر عرض كف فى الرقيق يعنى نجاست غليظه نك عفونده مثقالك مقدار درهم
اولان درهمك وزنى اعتبار اولنور اول نجاست انسانك ترسى كبى قويو اولورسه
واول درهمك مقدارى اعتبار اولنور اما اگر آيه سينك اياكى مقداريجه المراد
بعرض الكف عرض مقعر الكف وهو داخل مفاصل الاصابع يعنى اگر آيه سنك اياكندن
مراد ديلكنك اياكيدركه اول بر مقعر نسنك آكلر ندن ايچو سيدر ودم
السمك ليس بنجس يعنى بالغك قانى نجس دكلدر زيرا حقيقة قان دكلدر انوكچون
قورسه اق اولور ولعاب البغل والحمار لا ينجس طاهرا يعنى قاتر ايله حمارك صالياري
پاك اولان شيء مردار اتمز لانه مشكوك فالطاهر لا تزول طهارته بالشك
زيرا بو ايكسنك صالياری مشكوكدر پس نفسنده پاك اولان شيئك پاكلكى

شك ايله زائل اولمز وبول انتضح مثل رؤس الابر ليس بشيء يعنى ايكنه لوكك باشلرى
قدر سربلن بول شيء دكلدر يعنى ثوبى نجس اتمز وماء ورد على نجس نجس كعكسه
يعنى نجاسته اوغراين صو نجسدر عكسى كبى اى كما ان الماء نجس فى عكسه وهو
ورود النجاسة على الماء يعنى نيتكم صو نجاست كندنه اوغرادوغى صورتده نجسدر
والحاصل نجاست صويه اوغراسه بالاتفاق صو نجسدر واكر صو نجاسته اوغراسه
بزم مذهبمزده نجسدر امام شافعى مذهبنده نجس دكلدر لا رماد قذر وملح كان
حمارا يعنى نجس اولان شيء يا ثوب كول اولسه اولكول نجس دكلدر وحمار طوزلغه
دوشوب طوز اولسه اول طوز دخى نجس دكلدر اى لا يكون شيء منهما نجسا
وفى رماد القذر خلاف الشافعى رحمه الله يعنى نجاستك كولى ايله حمارك طوزندن
اصلا برسى نجس دكلدر اما نجاستك كولنده امام شافعى رحمه الملك خلافى واردر
ويصلى على ثوب بطانته نجسة اى اذا لم يكن الثوب مضربا يعنى استارى نجس
اولان ثوبك پاك اولان يوزى اوزرينه نماز قلمق جائزدر اما استارى
ديكلمه مش اولدوغى وقتده وعلى طرف بساط طرف آخر منه نجس وتحرك
احدهما بتحريك الآخر اولا يعنى شول دوشك كه بر طرفى متنجس اوله طرف آخرى
اوزره نماز قلمق جائزدر كرك بر طرفى تحريك اتمكله طرف آخرى متحرك
اولسون كرك اولماسون وانما قال هذا احترازا عن قول من قال انما يجوز
الصلوة على الطرف الآخر اذا لم يتحرك احد الطرفين بتحريك الآخر يعنى مصنف

عمومی افاده ایدن عبارتی ایراد ایدوب تحرك اولا ددی خصوصی افاده ایدن قوله قائل
اولهنك قولندن احتراز ایچونکه اول قول بساطك متنجس اولمین طرفی اوزرینه نماز
قلمق جائزدر کلدرالاطراف آخری تحریك اولندوغی تقدیرجه متحرك اولمدوغی وقتده
وفی ثوب ظهر فیه ندوة ثوب رطب نجس لف فیه دخی شول ثوبده نماز قلمق جائزدرکه
ایچنده دورلوب صاریلن نجس یاش ثوبك نمناکلکی انده ظاهر اولدی لاکما یقطر شیء
لو عصر یعنی اول ظاهر اولان نمناکلك بومرتبه اولمیه که ثوب صیقلدوغی تقدیرجه
برشیء طمله یه ای ظهر فیه الندوة بحیث لا یقطر الماء لو عصر یعنی یاش نجس ثوبك
نمناکلکی پاك قورو ثوبده ظاهر اولدی اما بومرتبه که صیقلدوغی تقدیرجه صو
طمله مز او ثوب وضع رطبا علی ما طین بطین فیه سرقین ویبس دخی شول ثوبده نماز
قلمق جائزدرکه ترك ایله قارشق بالچغله صوانمش وقورومش دیوار اوزرینه یاش
ایکن سورلدی او تنجس طرف منه فنسیه وغسل طرفا آخر بلا تحر دخی شول ثوبده
نماز قلمق جائزدرکه طرفلرندن برسی متنجس اولوب واول طرفی اونودوب بو قله
مقسز طرف آخری یقادی ای لا یشترط التحری فی غسل طرف من الثوب یعنی اول
متنجس اولان ثوبك برطرفنی یقمده جاسوب بولمق شرط دکلدر کحنطة بال
علیها حمر تدوسها فغسل او ذهب بعضها فیطهر ما بقی یعنی ثوبك برطرفنی یقمغله
پاك اولور شول بغدای کبی که خرمن وقتنده خرمنی بصن اشکلر اوزرینه بول ایدوب
صکره بغدایدن بعضیسی یقنوب یا بعضی لنسه قلان بغدای پاك اولور اعلم انه

اذا ذهب بعضها او قسمت الحنطة یکون کل واحد من القسمین طاهرا اذ یحتمل کل واحد
من القسمین ان تکون النجاسة فی القسم الآخر فاعتبر هذا الاحتمال فی الطهارة لمکان
الضرورة معلوم اوله که بجز اشکلریك بوللری ایله متنجس اولان بغدایك بعضیسی
بخش اولنوب یا اورتاقلر بینده قسمت اولنسه هر برقسمی پاك اولور زیرا ایکی قسمدن
هر برسی محتملدرکه کندی پاك آخر نجس اوله پس هر قسمك پاکلکنده بو احتمال اعتبار
اولندی ضرورة موجود اولدوغیچون الاستنجاء من کل حدث ای خارج من احد
السبیلین غیر النوم والریح یعنی قبل ودبرده نجاست چقدوغی محلی مسلك هر حدثدن
یعنی قبل ودبرك هر برندن چقان نجاستدن اما نوم ایله ریحك ماعداسندن ذکر
اولنجق تفصیل اوزره سنتدر فان قلت ان قید الحدث بالخارج من احد السبیلین
فاستثناء النوم مستدرك وان لم یقید به فی کل حدث غیر النوم والریح یکون
سنة ولیس فی الفصد ونحوه ولیس کذلك پس اکر سؤال ایدوب دیرایسك که
من کل حدثده که حدث سبیلیندن خارج اولمغله مقید اولورسه نومك
استثناسی مستدرك وزائددر واکر احد السبیلیندن خارج اولان ایله مقید
اولمزایسه نوم ایله ریحدن ماعدا هر حدثدن استنجا سنت اولمق لازم کلور پس
فصدده وانك کبی حدثلرده استنجا سنت اولمق لازم کلور حال بودرکه حکم بویله
دکلدر یعنی احد السبیلیندن خارج اولماسنده استنجا سنت دکلدر قلت یقید
الحدث بالخارج من السبیلین واستثناء النوم غیر مستدرك لانه من هذا القبیل

الاستنجاء

لان النوم انما ينقض لان فيه مظنة الخروج من احد السبيلين • يعنى بن ديرمكه اوالحدث
احد السبيلين دن خارج اولان ايله مقيددر واندن نومى استثنا ايملك لغو دكلدر
زيرا نوم خارج من السبيلينك مقوله سندن دكلدر زيرا نوم وضوئى نقض ايمز الا احد
السبيلين دن نجاستك خروجنه مظنه اولدوغيچون يعنى نوم كندو ذاتنده ناقض
وضوء دكلدر لكن سبيلين دن نجاستك خروجنه مانع دكلدر بس احتمالدركه انسان
اويوركن سبيلينددن نجس اولان شئ چيقمش اوله انوكيچون ناقض وضوءدرده ديلر
بنحو حجر مسحه حتى ينقيه بلا عدد يعنى استنجاء طاش ايله وطاشه مشابه اولان طپراق
كبى واغج كبى شيئلر ايله اولور نجاستك محلنى سلر پاك اولنجيه دك اما عدد شرط دكلدر
سنة يعنى بو كيفيت مذكوره او زره استنجا سنتدر • اى ليس فيه عدد مسنون
عندنا خلافا للشافعى رحمه الله • يعنى بزم مذهبمزده استنجاءكه سلمك سنتدر وبو
سلمكده عدد معين اوچ كبى وبش كبى سنت اولمق اوزره معتبر وشرط دكلدر نسى
اولان انجق نقاوت وپاكلكدر • وامام شافعى خلافنجه در زيرا انك قتنده تك
اولمق سنتدر • يدبر بالحجر الاول ويقبل بالثانى ويدبر بالثالث صيفا ويقبل الرجل
بالاول ويدبر بالثانى والثالث شتاء يعنى استنجاده سنت اولان مسحك كيفيتى بودركه
استنجا ايدن شخص ياز زماننده اولكه طاشله ادبار ايدر يعنى طاشى كيرو جانبه
سورر وايكنجى طاشله اقبال ايدر يعنى طاشى ايلرو جانبه سوررد واوچنجى طاش
ايله ادبار ايدر وقيش زماننده ارككشى اولكى طاش ايله اقبال ايدر وايكنجى ايله واوچنجى

طاشی

طاش ايله ادبار ايدر • الادبار الذهاب الى جانب الدبر والاقبال ضده • يعنى ادبارك معناسى
دبر جانبنه يعنى كيرو كيرو كيتمكدر واقبال ادبارك ضديدر يعنى قبل جانبنه كلمكدر •
ثم فى المسح اقبالا وادبارا مبالغة فى التنقية • بوندن صكره حالت اقبال وادبارده مسح
ايلمكده عظيم مبالغه واردر نقاوت وپاكلك حصولنده يعنى اقبال وادبار سببى ايله
زياده پاكلك حاصل اولور • وفى الصيف يدبر بالحجر الاول لان الخصية فى الصيف مدلاة
فلا يقبل احترازا عن تلويثها ثم يقبل ثم يدبر مبالغة فى التنظيف • يعنى ياز زماننده
ارككشى اولكى طاش ايله ادبار ايدر زيرا ياز زماننده خصيه يعنى طشاق صالنمش واوزون
اولور بس اقبال ايدوب ايلرى سورمز بوكشمه سندن صقنمق ايچون اما بوندن صكره
كى طاش ايله اقبال ايدر وثالث ايله ادبار ايدر پاكلكده مبالغه ايچون • وفى الشتاء غير
مدلاة فيقبل بالاول لان الاقبال ابلغ فى التنقية ثم يدبر ثم يقبل للمبالغة • يعنى قيش
زماننده اركشينك خصيه سى صالنمش اولماغله اولكى طاش ايله اقبال ايدر زيرا اقبال
پاكلكده ابلغدر يعنى اقبالده زياده پاكلك حاصل اولور وصكره ادبار ايدر وينه اقبال
ايدر وبو محلده متن ايله شرح برى برينه مطابق اولمامق ايكى طريقك جوازنه اشارتدر
• وانما قيد بالرجل لان المرأة تدبر بالاول ابدا لئلا يتلوث فرجها والصيف والشتاء
فى ذلك سواء • يعنى مصنف اقبال اولى رجله اسناد ايدوب تقييد ايلدى زيرا عورت
اولكى طاش ايله همیشه ادبار ايدر تاكه فرجى بوكشميه ملوث اولوب وياز ايله قيش بو معناده
برابردر يعنى اقبال ايدرسه ملوث اولور • وغسله بعد الحجر ادب يعنى طاش ايله استنجا ايتدوكدن

صكره صو ايله يقمق ادبدر فيغسل يديه ثم يرخي المخرج بمبالغة ويغسله ببطن اصبع او
اصبعين او ثلث لا برؤسها ثم يغسل يديه ثانيا بر طاش ايله استنجادن صكره ادب اولان
غسلك كيفيتي بودركه ابتداء ايكي اليني يقيه اندن صكره نجاست چقدوغي محلي زياده جه
صاليويره وبر برمغيله يا ايكي برمغيله يا اوچ برمغك ايچي ايله يقيه اما برمقلرينك
اوجلريله دكل و بوندن صكره اللريني ايكنجي كره دخي يقيه ويجب في نجس جاوز المخرج اكثر
من قدر الدرهم واكر نجاست چقدوغي محلي كچوب درهم مقدارندن زياده اولورسه استنجا
واجب اولور ● هذا عند ابي حنيفة وابي يوسف رحمهما الله وهو ان يكون ما تجاوز اكثر
من قدر درهم وعند محمد رحمه الله يعتبر ما تجاوز مع موضع الاستنجاء ● يعني نجاست
درهم مقدارندن زياده اولمق چقدوغي محلك ماعداسندن اعتبار اولنمق ابو حنيفه ايله
ابو يوسف قوللرنده در اما امام محمد قاتنده محلندن متجاوز اولان نجاست محلنده اولان
ايله معا اعتبار اولنور ولا يستنجي بعظم وروث ويمين يعني كمك ايله وتزك ايله وصاغ الي
ايله استنجا اتمسون اكر ايدرسه مكروه اولور زيرا كمك جنك طعاميدر تزك ايسه
جنك طوارلرينك يميدر وصاغ ال مكرم عضودر شريف اولمغله انجق محل شريفده
استعمال اولنور وكره استقبال القبلة واستدبارها في الخلاء يعني كشي قدمكاه ده
قبليه يونلمك وارقه ويرمك ايكي دخي مكروهدر ● ولا يختلف هذا عندنا في البنيان
والصحراء ● يعني خلاده قبليه استقبال واستدبار مكروه اولمقده اوكرايله صحرا
بيننده فرق يوقدر بزم مذهبمزده امام شافعي قتنده انجق صحراده مكروهدر اولرده

مكروه

مكروه دكلدر ●

كتاب الصلوة

● يعني نمازه متعلق اولان
احكام داخليه وخارجيه نك بياننده در بو الوقت للفجر من الصبح المعترض الى طلوع ذكاء
يعني صلوة فجرك وقتي انسان اولدوغي محلك كنارندن انلينكله ظاهر اولان ايدنلغك
ابتداسندن كونش طوغنجيه دك ● احترز بالمعترض عن المستطيل وهو الصبح الكاذب ●
يعني مصنف صبح معترض ايله يرك كنارى اوزرنده قوردك قويروغي كبي اوزونلغله
ظاهر اولان ايدنلقدن احتراز ايلديكه اول صبح كاذبدر وللظهر من زوالها الى بلوغ ظل
كل شيء مثليه سوى فيء الزوال يعني صلوة ظهرك وقتي كونش كوكك اورته سندن
ايريلوب مغرب جانبنه ميل ايدوكينك ابتداسندن زوال كولكه سندن ماعدا هر
شيئك كولكه سي ايكي بو يقدر اولنجيه دكدر ● لا بد هنا من معرفة وقت الزوال وفيء
الزوال ● يعني وقت ظهرك بياننده وقت زوالك وفيء زوالك معرفتندن لابد و
لازمدر ● وطريقه ان تسوى الارض بحيث لا يكون بعض جوانبها مرتفعا وبعضها منخفضا
اما بصب الماء او بعض موازين المقنين ● يعني فيء زوال ايله وقت زوال ما بيننده
تمييز وتشخيص ومعرفتك طريقي بودركه اولا بر يري برابر قلنوب دوزوله بو مرتبه كه
بعضي جوانبي يوكسك وبعضي جوانبي الچق اولميه يا صو دوكولوب بر مخصوص جانبه
اقميوب بلكه هر جانبه يايلمغله يا خود بعض ارباب هندسه نك استعمال ايتدوكلري
آلات ايله شاقول كبي ● وترسم عليها دائرة وتسمى دائرة الهندية وتنصب في مركزها
مقياس قائم بان يكون بعد رأسه عن ثلث نقط من محيط الدائرة مساويا ولكن قامته

بمقدار ربع قطر الدائرة • یعنی اول تسویه اولنان ارض اوزرینه برکال ایله بو دائره چکله
و بو دائره یه اصطلاح هندسه ده دائرهٔ هندیه دیرلر زیرا حکماء هندك بیدالریدر
و بو دائره نك مرکزنه یعنی وسط حقیقی سنده دمور دن یا اغجدن بر دیرك
دیکلورکه اکا مقیاس دیرلر واول مقیاس قائم اوله بو مرتبه که محیط دائره نك
اوج بلوکندن هر بلوکنده فرض ایتدوکمز نقطه ایله مقیاسك باشی ما بینلرنده اولان
ایراقلق برابر اوله اما اول مقیاسك بویی قطر دائره نك دورت بلوکندن بر بلوك
مقدارنجه اوله و قطر دائره شول خط درکه محیط دائره دن جنوب مرکزنه اوغرایوب
مقابلنه واصل اوله بو حیثیت ایله که دائره یی برابرجه ایکی بلوك ایله و بو هر جانبده
اولور • فوائش ظله فی اوائل النهار خارج من الدائرة لکن الظل ینقص الی ان یدخل فی الدائرة
فضع علامة علی مدخل الظل من محیط الدائرة • پس اول مقیاسك کولکه سنك باشی
اول نهارده دائره دن طشره درلکن کونش یقاروبه جقدقجه مقیاسك کولکه سی
اکسیلورتا دائره یه داخل اولنجیه دك پس محیط دائره دن کولکه کیردوکی محلده
بر نشان وضع ایده روز • ولا شك ان الظل ینقص الی حد ما ثم یزید الی ان ینتهی الی
محیط الدائرة ثم یخرج منها وذلك بعد نصف النهار • یعنی شك وشبهه یوقدرکه
اول مقیاسك کولکه سی دائره یه کیردکدنصکره اکسیلورتا بر مرتبه وارنجه که
اندن اوته اکسلمز اولور واندنصکره ینه ارتر تا محیط دائره یه واصل اولنجه وصکره
دائره دن چقار و دائره دن چقمه سی نصف نهاردنصکره اولور • فضع علامة

علی مخرج الظل • یعنی مقیاسك کولکه سی چقدوغی محلده بر نشان وضع ایده روز
فنصف القوس التی بین مدخل الظل ومخرجه و نرسم خطا مستقیما من منتصف القوس
الی مرکز الدائرة مخرجا الی الطرف الآخر من المحیط فهذا الخط هو خط نصف النهار •
یعنی مقیاسك کولکه سی چقدوغی محل ایله کیردوکی محلك ما بیننده اولان قوسیکه
محیط دائره دن بر حصه در انی تنصیف ایدوب ایکی بلوك ایده روز واول قوسك
اورتاسندن بر طوغری خطی رسم ایدوب دائره نك اورتاسنده اولان نقطیه که
اول مرکز دائره درکه اکا اوغرادوب محیط دائره دن طرف آخره ایصال ایده روز
پس بو خط نصف نهارك خطیدر • فاذا کان ظل المقیاس علی هذا الخط فهو نصف
النهار والظل الذی فی هذا الوقت هو فیء الزوال • یعنی چون وسط دائره ده نصب
اولنان مقیاسك کولکه سی نصف نهارك خطنه دوشوب متحد اولسه اول وقت
نصف نهاردر واول مقیاسك بو وقتده اولان کولکه سی فیء زوالدر پس فیء زوال
زوالدن اول متحقق اولور • فاذا زال الظل من هذا الخط فهو وقت الزوال • یعنی
چون مقیاسك کولکه سی متحد اولدوغی نصف نهارك خطندن ایرلسه پس اول
وقت زوال وقتیدر • فذلك اول وقت الظهر • یعنی اول مقیاسك کولکه سی نصف
نهارك خطندن ایرلدوغی وقت وقت ظهرك اولیدر معلوم اولدیکه فیء زوال
ایله وقت زوال وجودده جمع اولمزلر • وآخره اذا صار ظل المقیاس مثلی المقیاس
سوی فیء الزوال • یعنی وقت ظهرك آخری فیء زوالك مقدارندن ما عدا مقیاسك

كولكه سی ایكی بویی قدر اولدوغی وقتده در • مثلا اذا كان فیء الزوال مقدار

ربع المقیاس فاخر وقت الظهر ان یصیر ظله مثلی المقیاس وربعه • یعنی فرض بعض

اقلیمده مقیاسك كولكه سی نصف نهارك زماننده مقیاسك دورت بولوكندن

بر بولوكی قدر اولسه وقت ظهرك آخری مقیاسك كولكه سی ایكی بویی ایله چاریك

اولمغله در و تقریر ایتدوكمز دائرهٔ هندیه لوازم واحكامی ایله بو شكلده ظاهر

اولور •

هذا فی روایة الحسن عن ابی حنیفة رحمه الله وفی روایة اخری عنه وهو قول ابی

یوسف ومحمد والشافعی رحمهم الله اذا صار ظل كل شیء مثله سوی فیء الزوال

• یعنی وقت ظهرك آخری فیء زوال اولان ربع مقیاسدن ماعدا مقیاسك كولكه

سی ایكی بویی قدر اولمق امام اعظمدن حسن بن زیادك روایتنده در و امام اعظمدن

روایت اخری ده كه اول روایت امامین ایله امام شافعینك قوللریدر وقت

ظهرك آخری زوال كولكه سندن ماعدا هر شیئك كولكه سی بر بویی قدر

اولدقده در • وللعصر منه الی غیبتها یعنی صلوة عصرك وقتی فیء زوالدن ماعدا

هر شیئك كولكه سی ایكی بویی قدر اولدوغندن كونش باتنجیه دكدر • فوقت

العصر من آخر وقت الظهر علی القولین الی ان تغیب الشمس • پس صلوة عصرك وقتی

وقت عصرك اولی وقت ظهرك آخرنده در ایكی قول اوزره كونش غایب اولوب باتنجیه

دك كوك ایكی مثل اعتبار اولنسون كرك بر مثل معلوم اولدیكه وقت ظهرك اولی اتفاقی

وآخری اختلافیدر و وقت عصرك اولی اختلافی وآخری اتفاقیدر • وللمغرب منه

الی مغیب الشفق یعنی صلوة مغرب ایچون وقت غروب شمسدن شفق غایب اولنجیه دك

در وهو الحمرة عندهما وبه یفتی وعند ابی حنیفة الشفق البیاض • یعنی شفق امامین

قتنده قرمزی ایدنلقدر و بو قول ایله فتوی ویرلور اما امام اعظم قتنده شفق

بیاض ایدنلقدر وللعشاء منه وللوتر مما بعد العشاء الی الفجر لهما • ای للعشاء والوتر

یعنی صلوة عشانك اول وقتی شفق غایب اولدوغندندر وصلوة وترك اول وقتی

صلوة عشا ادا اولندقدنصكره در فجر صادق طلوع ایدنجیه دك ایكیسی ایچون یعنی

عشا و وتر ایچون ویستحب للفجر البدایة مسفرا بحیث یمكنه ترتیل اربعین آیة او اكثر

ثم اعادته ان ظهر فساد وضوئه یعنی صلوة فجرك اداسی ایچون مستحبدركه ایدنلق

اولدقدنصكره باشلیه اما بو مرتبه كه قرق آیت قرائتی یا خود زیاده آهسته آهسته

اوقومق ممكن اولوب ابدستی بوزلدوغی تقدیرجه تكرار قلمق دخی ممكن اوله •

قال صلی الله علیه وسلم اسفروا بالفجر فانه اعظم للاجر • یعنی حضرت حبیب اكرم صلی

الله علیه وسلم صلوة فجر ایله اسفار مستحب اولدوغنه اعظمیت اجر ایله وكثرت ثواب

هرشیئك

ايله استدلال ايدوب بيورديلركه اى بنم امتم سز صلوات فجرى تأخير ايدوب ظهو ضيا وتغافل
وجوه زماننده قلكز زيرا بو تأخير كثرت ثوابه مؤدى اولان كثرت جماعته سبب وباعثدر
والتأخير لظهر الصيف يعنى ياز اويله نمازين تأخير اتمك مستحبدر • في صحيح البخاري أبردوا
بالصلوة فان شدة الحر من فيح جهنم • يعنى صيفده صلوات ظهرك تأخيرى مستحب اولدوغنه
دليل صحيح بخاريده اولان حديث شريفدركه حضرت حبيب اكرم صلى الله عليه وسلم
بيورمشلردر يعنى اى بنم امتم صيفك صلوة ظهرنى تأخير ايدوب برودت هوا زماننده
قلكز زيرا ظهر صيفك اول وقتنده اولان حرارتك شدتى جهنمك فيحندن يعنى قاينمه سندندر
• والعصر ما لم تتغير يعنى صلوة عصر ايچون يازده تأخير مستحبدر مادامكه كونشك جرمى
يا نورى يا ايكيسى متغير اولميه • والعشاء الى ثلث الليل يعنى صلوة عشا ايچون تأخير مستحبدر
كيجه نك اوچ بلوكندن بر بلوكى كچنجيه دك • والوتر الى آخره لمن وثق بالانتباه فحسب يعنى صلوة
وتر ايچون تأخير افضلدر كيجه نك آخرينه دك اما هر آدمه دكل بلكه انجق اويانمغه اعتماد
واعتبارى اولانه بس اعتمادى اولميانه اول ليلده قلمق افضلدر • والتعجيل لظهر الشتاء والمغرب
يعنى قيش زماننده صلوة ظهرى تعجيل ايدوب اول وقتده قلمق مستحبدر وهر زمانده صلوة
مغربى تعجيل ايدوب اول وقتده قلمق دخى مستحبدر • ويوم غيم يعجل العصر والعشاء ويؤخر
غيرهما يعنى بلوطلى كونده صلوة عصر ايله صلوة عشا تعجيل اولنور يعنى اول وقتده قلمق
افضلدر وبونلردن ماعدا اوچ وقتك نمازلرنى تأخير اتمك افضلدر • ولا يجوز صلوة
وسجدة تلاوة وصلوة جنازة عند طلوعها وقيامها وغروبها يعنى كونشك دوغدوغى وقتده

وباتدوغى وقتده و وسط سماده دوردوغى وقتده مطلق صلوة ومطلق سجدهٔ تلاوت
ومطلق صلوة جنازه جائز دكلدر وعدم جواز منعقد اولمايوب وحرام اولوب ومكروه
تحريمى وتنزيهى اولوب وخلاف الاولى اولمدن اعمدر الا عصر يومه يعنى وقت غروبده
فوائت خمسه نك برسى منعقد اولمز الا غروب سبب اولدوغى صلوتكه اول صلوة عصردر
• قد ذكر في كتب اصول الفقه ان الجزء المقارن للاداء سبب لوجوب الصلوة • يعنى اصول
فقهك كتابلرنده ذكر اولنديكه صلوة فرضك اداسنه مقارن اولان وقت اول فرضك
وجوبنه سببدر • وآخر وقت العصر وقت ناقص اذ هو وقت عبادة الشمس فوجب ناقصا
فاذا اداه اداه كما وجب • يعنى صلوة عصرك آخر وقتى وقت ناقصدر زيرا اول وقت مجوسك
طائفه سى كونشه عبادت ايتدوكلرى وقتدر بس بو وقتله واجب اولان صلوة عصر نقصان
ايله واجبدر بس اكر بو وقت ناقصده ادا ايلسه واجب اولدوغى صفت اوزره ادا ايتمش اولور •
فاذا اعترض الفساد بالغروب لا تفسد • بس ايچن صلوة عصره غروب شمس سببى ايله فساد
عارض اولوب تمام اولمدين شمس غروب ايلسه اول صلوة فاسد اولمز زيرا واجب اولدوغى
صفت ايله ادا ايتمش اولور • وفي الفجر كل وقته وقت كامل لان الشمس لا تعبد قبل الطلوع فوجب
كاملا فاذا اعترض الفساد بالطلوع تفسد لانه لم يؤدها كما وجب • يعنى صلوة فجرك
جمله وقتى كاملدر نه اولنده ونه آخرنده نقصان واردر زيرا كونش طوغمزدن
اول عبادت اولنمز بس صلوة فجر كمال اوزره واجب اولدى بس ايچن كونش طوغمغله
صلوة فجره فساد عارض اولوب قلنوركن كونش طوغسه اول صلوة فاسد اولور

زيرا واجب اولدوغى صفت كمال اوزره ادا اتمديى • فان قيل هذا تعليل فى معرض النص وهو

قوله عليه السلام من ادرك ركعة من الفجر قبل الطلوع فقد ادرك الفجر ومن ادرك ركعة

من العصر قبل الغروب فقد ادرك العصر • يعنى اكر سؤال اولنوب دينلورسه كه صلوة

فجر ايله صلوة عصر مابينده فرق ايدوب فجرك فسادنه وعصرك صحتنه حكم وتعليل

بو ايكى نمازك مابينده فرق اولمدوغنه دلالت ايدر حديث شريف وار ايكن تعليل

وقياسدر بو خود جائز دكلدر زيرا نص وار ايكن قياس ايله عمل اولنمز واول نص

اولان حديث شريف حضرت حبيب اكرمك من ادرك الى آخره قول شريفيدر وبو

حديث شريفك معناسى بودر كه شول كمسنه كه كونش طوغمدن صلوة فجرك بر

ركعتنه يتشسه تحقيق اول كمسنه صلوة فجره يتشمش اولور وشول كمسنه كه كونش

باتمدين صلوة عصردن بر ركعتنه يتشسه تحقيق اول كمسنه صلوة عصره يتشمش اولور

• قلنا لما وقع التعارض بين هذا الحديث وبين النهى الوارد عن الصلوة فى الاوقات

الثلث رجعنا الى القياس كما هو حكم التعارض والقياس رجح هذا الحديث فى صلوة العصر

وحديث النهى فى صلوة الفجر • يعنى بو سؤالك جوابنده ديرزكه وقتاكم بو حديث

مساوات ايله اوقات ثلثه ده صلوتدن وارد اولان حديث نهى مابينلرنده تعارض

واقع اولوب مقتضالرنده برى برينه مخالف اولديلر ايسه قياسى حكم ايدوب انوكله

عمله رجوع ايلدك نتكم تعارضنك حكمى قياسه رجوعدر وقياس شرعى حديث جوازى

ترجيح اتدى صلوة عصرده وحديث نهيى ترجيح اتدى صلوة فجرده • واما سائر

الصلوات

الصلوات فلا تجوز فى الاوقات الثلث لحديث النهى اذ لا معارض لحديث النهى فيها •

اما عصر يوميه دن ماعدا جميع صلوات حتى عصر قضائيه بيله بو اوقات ثلثه ده جائز

دكلدر يعنى منعقده دكلدر حديث نهى ايله عمل اولندوغيچون زيرا بو اوقاتده

حديث نهى ايچون معارض وخلافنى اقتضا ايدر حديث يوقدر • وكره النفل اذا خرج الامام

للخطبة للجمعة وبعد الصبح الا سنته وبعد اداء العصر الى اداء المغرب وصح الفوائت و

صلوة الجنازة وسجدة التلاوة فى هذين الوقتين • اى بعد الصبح وبعد اداء العصر الى

اداء المغرب لكنهما تكره فى الاول وهو ما اذا خرج الامام للخطبة • يعنى مطلق نوافل

مكروهدر جمعه نك خطبه سى ايچون امام منبره چقدوغى وقتده وفجر صادق

طلوع ايتدوكدنصكره الا فجرك ايكى ركعت سنتى مكروه دكلدر وصلوة عصرى ادا

ايتدوكدنصكره صلوة مغربى ادا ايدنجيه دك كذلك مطلق مكروهدر اما

كچمش نمازلر وجنازه نمازى وبو وقتده حاضر اولان ميتك نمازى وواجب اولان

سجدۀ تلاوتك اداسى بو ايكى وقتده يعنى فجر صادقدنصكره وادای عصردنصكره

بو اشيانك جمله سى جائزدر اما اولكه وقتده كه امام خطبه ايچون منبره چقدوغى

وقتدر بونلرك هر برسى مكروهدر • ولا يجمع فرضان فى وقت بلا حج • وفيه

خلاف الشافعى رحمه الله • يعنى فرائض خمسه دن ايكى فرض ظهر ايله عصر ومغرب

ايله عشا كبى وقت واحدده جمع تقديم ايله يا جمع تاخير ايله جمع اولنمز كرك عذر

ايله كرك عذرسز الا حج شريفده ايكى صلوتله جمع اولنور كوه عرفاتده

صلوة عصر وقت ظهرده ظهر ايله قلنور ومموقف مزدلفه ده صلوة مغرب وقت عشا
ده عشا ايله قلنور وبو مسئله ده امام شافعينك خلافی واردر زيرا انك قتنده
بو وقتك اولنده يا آخرنده ايكی فرضی جمع ايتمك جائزدر مطر كبی ومرض كبی وسفر
كبی عذرلر ايله ومن طهرت فی وقت عصر او عشاء صلتهما فقط يعنی شول عورتكه
حائض يا نفسا ايكن وقت عصرده يا وقت عشاده قانی كسلوب پاك اولدی انجق اول پاك
اولدوغی وقتك نمازنی قلار كه عصر ايله عشادر خلافا للشافعی فان من طهرت فی وقت
العشاء يصلی المغرب ايضا فان وقت الظهر والعصر عنده واحد وكذا وقت المغرب والعشاء
ولهذا يجوز الجمع عنده فی السفر يعنی بو مسئله ده امام شافعينك خلافی واردر زيرا
شول عورتكه وقت عصرده پاك اولدی صلوة عصری قلدوغی كبی ظهری دخی قلار ووقت
عشاده پاك اولان صلوة عشايی قلدوغی كبی مغربی دخی قلار زيرا ظهر ايله عصرك وقتی
انك قتنده بردر ومغرب ايله عشانك وقتی دخی بردر وبوكه بناء امام شافعی قتنده
سفرده جمع ايتمك جائزدر ومن هو اهل فرض فی آخر وقته يقضيه لا من حاضت فيه
يعنی اذا بلغ الصبی او اسلم الكافر فی آخر الوقت ولم يبق من الوقت الا قدر التحريمة يجب عليه
قضاء صلوة ذلك الوقت يعنی شول كمسنه كه صلوة فرضك اول وقتنده فرضه
اهل اولميوب آخر وقتنده اهل اولسه اول فرضی ادا ايلسون ممكن ايسه يا قضا ايلسون
اداسی ممكن دكل ايسه اما شول كمسنه كه وقتك اولنده اهل اولوب آخرنده اهل
اولميه اول فرض ايله مكلف اولمز بس ادا ايتمز وقضا دخی ايتمز مثلا فرضك آخر وقتنده

عنده من طهرت فی وقت العصر صلت الظهر ايضا م

صبی بالغ

صبی بالغ اولوب يا كافر مسلمان اولوب يا مجنون عاقل اولسه واول فرضك وقتندن
قالمسه الا تحريمه مقداری يعنی الله اكبر دينلجك قدر قالمش اولسه اول وقتك صلوتنی
قضا ايتمك اوزرينه واجب اولور اما امام زفرك بو مسئله ده خلافی واردر واكر وقتك
آخرنده عورت حائض اولسه اول وقتك صلوتنی قضا ايتمك واجب اولمز

باب الاذان

يعنی اذان شرعی منوطا ولان احكام شرعيه نك بياننه مخصوصدر
بو باب هو سنة الفرائض فحسب فی وقتها يعنی اذان انجق فرائض ايچون سنتدر اما وقتنده
هو سنة الفرائض الخمس والجمعة وليس بسنة فی النوافل يعنی اذان فرائض خمسه ايله صلوة
جمعه ايچون سنتدر يعنی فرض وواجب دكلدر لكن شعاير اسلاميه دن اولمغله تركنه
مصر ومتفق اولان جماعتله كفار كبی محاربه ومقاتله لازمدر اما فرائض خمسه وجمعه
دن ماعدا انواع نوافل ايچون اذان سنت دكلدر فقوله فی وقتها احتراز عن الاذان
قبل الوقت وعن الاذان بعد الوقت لاجل الاداء يعنی مصنفك فی وقتها قولی نمازك
وقتی داخل اولمزدن اول اوقنان اذاندن احترازدر حتی اذاندن اول اوقنديسه وقت
داخل اولدقدنصكره تكرار اوقومق لازمدر ووقتنده اذان سز ادا اولنان صلوة ايچون
وقتدنصكره اوقنان اذاندن احترازدر زيرا بو دخی مشروع دكلدر وفائده سی يوقدر
فاما الاذان بعد الوقت للقضاء فهو مسنون ايضا اما فوت اولان صلوتك قضاسی
ايچون وقتی اداده نصكره اذان اوقومق دخی سنتدر وقتنده ادا اولنان صلوة ايچون
سنت اولدوغی كبی ولا يرد اشكالا به لانه فی وقت القضاء ولا يضر كونه بعد وقت

الاداء لانه لیس باداء بل للقضاء فی وقته قال النبی علیه السلام فلیصلها اذا ذکرها فان ذلك وقتها

یعنی فوت اولان صلوتك قضاسی ایچون وقت ادا دنصکره اذان مسنون اولمغله فی وقتها

قیدنه اشکال وارد اولمز زیرا قضا ایچون اوقنان اذان قضانك وقتنده در وقضا ایچون

اوقنان اذان وقت ادادنصکره اولمق ضرر وخلل ویرمز زیرا اول اذان ادا ایچون دکلدر

بلکه وقت قضاده قضا ایچوندر وفوت اولان صلوة قضا اولندوغی وقت قضانك

وقتی اولدوغنه دلیل حضرت حبیب اکرمك فلیصلها اذا ذکرها فان ذلك وقتها قول شریفلریدر

یعنی شول کمسنه نك که اویوردن یا اونتمغله نمازی فوت اولسه اول نمازی یاد ایلدوکی

وقتده قلسون زیرا ذکر ایلدوکی وقت انك وقتیدر • وعند ابی یوسف والشافعی یجوز للفجر

فی النصف الاخیر من اللیل • دخی ابی یوسف ایله امام شافعی قتلرنده فجر ایچون لیلك نصف

اخیرنده وقتدن اول ایکن اذان جائزدر فیعاد لو اذن قبله پس اذان وقتدن اول اوقنسه

وقت داخل اولدقدنصکره اعاده اولنور • ویؤذن عالما بالاوقات لینال الثواب یعنی منصب

اذانده اولان کمسنه اوقات صلوتی عالم ایکن اذان اوقیه تا که اذانك ثوابنه نائل اوله •

ای الثواب الذی وعد للمؤذنین • یعنی مؤذنلر ایچون وعد اولنان ثوابه وبو الثوابده کی

الف لام عهدیه اولدوغنه اشارتدر مستقبل القبلة یعنی اول مؤذن اذان اوقورکن

قبلیه متوجه اوله افضل جهات اولدوغیچون واصبعاه فی اذنیه دخی مؤذن اذان اوقورکن

ایکی برمقلرینی قولاقلرینه ادخال ایلیه اعلامده ابلغ اولدوغیچون ویترسل فیه یعنی اذانك

کلمه لرینی آهسته آهسته اوقیه • ای یتمهل • یعنی مؤذن نفسنه مهلت ویروب کندوی

صقمیه

صقمیه بلا لحن وترجیع یعنی کلمات اذانی ایله یرلمیه وشهادتینده بر کره کیزلو وبر کره اشکاره

اوقیه ابتحی ایکیشر کره آشکاره اوقیه • لحن فی قرائته طرب وترنم ماخوذ من الحان الاغانی

• یعنی محاورات کلامده لحن فی قرائته دنلسه معناسی طرب وترنم یعنی آوازنی اوینادوب اوقومق

ولذتی ایله یرلیه یرلیه اوقدی دیمکدر • فلا ینقص شیئا من حروفه ولا یزید فی

اثنائه حرفا وکذا لا ینقص ولا یزید من کیفیات الحروف کالحرکات والسکنات والمدات

وغیر ذلك لتحسین الصوت • یعنی لحن منهی کاه کمیت حروفه متعلق اولور وکاه کیفیت

حروفه متعلق اولور پس کمیت حروفه متعلق اولان دخی ایکی قسمدر یا حروفك کمیتندن

نقص ایدر یا زیاده ایدر اما کیفیت حروفه متعلق اولان مفخمی ترقیق مرققی تفخیم ومتحرکی

ساکن وساکنی متحرك وممدودی مقصور ومقصوری ممدود ایتمك کبی • فاما مجرد

تحسین الصوت بلا تغییر لفظ فانه حسن • اما کمیت وکیفیتده تغییر ایتمکسزن آوازی

تحسین ایتمك حسندر ومقبولدر • والترجیع فی الشهادتین ان یخفض بهما ثم یرفع

الصوت بهما • یعنی شهادتینده ترجیع منفینك صورتی بودرکه ابتدا کیزلو جهره

اوقیوب صکره دونوب رفع صوتله جهرا اوقمقدر ویحول وجهه فی الحیعلتین یمنة

ویسرة دخی مؤذنك آدابندندرکه حی علی الصلوة وحی علی الفلاح قوللرنده یوزنی

دوندره یعنی حی علی الصلوة قولنده صاغ طرفنه دوندره وحی علی الفلاح قولنده

صول طرفنه دوندره ویستدیر فی صومعته ان لم یمکن التحویل مع الثبات فی مکانه

یعنی مؤذن دوردوغی یرده قدملری قرارکاه ایکن صاغ طرفنه وصول طرفنه

یوزچویرمك ممكن دكل ایسه صومعه سنده یعنی اذان اوقودوغی مناره ده دوكشه • المراد

انه ان كان المئذنة بحیث لو حول وجهه مع ثبات قدمیه لا یحصل الاعلام فحینئذ یستدیر فیها

فیخرج رأسه من الكوة الیمنی ویقول حی علی الصلوة ثم یذهب الی الكوة الیسری ویخرج رأسه

ویقول حی علی الفلاح • یعنی مراد بودر كه اگر مناره بو حیثیتله اولسه كه موذننك قدملری

ثابت ایكن صاغ طرفنه وصول طرفنه توجه ایتمكله اعلام حاصل اولماز ایسه بو تقدیرجه

مناره ده دوكشه مناره نك صاغ دلكندن باشنی چقاروب حی علی الصلوة دیه اندنصكره

صول دلكنه كیدوب ینه باشنی چقاروب حی علی الفلاح دیه ویقول بعد فلاح الفجر

الصلوة خیر من النوم مرتین یعنی موذن صباح اذاننده حی علی الفلاح دیدكدنصكره

ایكی كره الصلوة خیر من النوم دیه والاقامة مثله یعنی اقامت اذان كبیدر كلمه لری ایكیشر

ایكیشر اولمده • خلافا للشافعی فان عنده الاقامة فرادی الا قد قامت الصلوة • یعنی اقامت

خصوصنده خلاف شافعینك كه انك قتنده اقامت یالكز یالكزدر الا قد قامت الصلوة كلمه سی

اول اذان كبی ایكیدر لكن یحدرفیها یعنی اقامت اذان كبیدر لكن اذانی تأنی اوزره اوقیوب

اقامتی سرعتله اوقوسون ویقول بعد فلاحها قد قامت الصلوة مرتین ولا یتكلم فیهما

دخی موذن اذان اوقور كن ومقیم قامت ایدر كن تكلم ایتمسون • ای ولا یتكلم فی اثناء الاذان

ولا فی اثناء الاقامة • یعنی موذن اذانك كلمه لری واقامتك كلمه لری بیننده خارج كلام

ایله تكلم ایتمسون دخی حی علی الفلاحدنصكره ایكی كره قد قامت الصلوة دیسون واستحسن

المتأخرون تثویب الصلوة كلها یعنی علماء متأخرون صلوتك كلیسنده تثویبی كوركچك

كوردیلر

كوردیلر • التثویب هو الاعلام بعد الاعلام • یعنی تثویب اعلامدنصكره اعلامدر اذانی

اوقودغندنصكره اویله وقتی برلفظ مخصوص ومتعارف ایله بلدرمكدر • ویجلس بینهما

الا فی المغرب دخی موذن اذان ایله اقامت بیننده اوتوره اما اخشام نمازینك اذانیله

اقامتی مابیننده اوتورمیه ویؤذن للفائتة ویقیم دخی مصلی فوت اولمش نمازن قلمق

استسه اذان اوقیه واقامت ایلیه • ای اذا صلی فائتة واحدة • یعنی اگر قلدیغی فائته بر ایسه

وكذا لاولی الفوائت یعنی كچمش نمازلرك ایلك قلنان نمازی ایچون اذان واقامت بیننی جمع ایدر

ای اذا صلی فوائت كثیرة • یعنی فوائتدن كچمش نماز متعدد اولوب وقلدوغی متعدد ایسه

ولكل من البواقی یأتی بهما او بها یعنی فوائت متعدده اولوب وقلدوغی متعدده اولورسه

ایلك قلدوغی نمازدن غیری قلانلرك هر بریچون اذان ایله اقامت بیننی جمع ایلسون

استرسه اقامتله اكتفا ایلسون وجاز اذان المحدث وكره اقامته ولم یعادا یعنی حدث اصغر

ایله محدث اولان موذننك اذانی جائزدر كراهتی یوقدر اما محدث ایكن اقامت ایتمسی مكروهدر

ومحدث ایكن اذان واقامتی اعاده اولنمسی مشروع دكلدر • وكره اذان الجنب واقامته ولا تعادهی بل هو

یعنی حدث اكبر ایله محدث اولان موذننك اگر اذان اوقومسی واگر اقامت ایتمسی هر

بریسی مكروهدر اما ایكیسی بله مكروه ایكن اقامت اعاده اولنمز اما اذانی اعاده اولنوردر •

لانه لم یشرع تكرار الاقامة لانها لاعلام الحاضرین فتكفی الواحدة والاذان لاعلام الغائبین فیحتمل

استماع البعض دون البعض فتكراره مفید • یعنی موذن جنابت ایكن اذان اوقسه اعاده اولنور

اما اندوكی اقامت اعاده اولنمز علتی بودركه اقامتك تكراری مشروع دكلدر زیرا جماعت

حاضرینه اعلامدر بر کره اقامت کفایت ایدر غیری اقامته احتیاج اولمز اذان ایسه جماعت
غائبینه اعلامدر بعضیسی اشیدوب بعضیسی اشتمه مك احتمالی واردر پس بو تکله اولمغله
اذانك تکراری اوقمسی مفیددر وکره اذان المرأة والمجنون والسکران یعنی مرأة ودیوانه وسرخوشك
اذانلری جنبك اذانی کبیدر • ای یکره والمستحب اعادته • یعنی مکروه اولوب اعاده سی
مستحب اولمده ویأتی بهما المسافر والمصلی فی المسجد جماعة او فی بیته فی مصر یعنی
اذان ایله اقامتی کتورر اوچ آدم بری مسافر بری مسجدده جماعتله قلان بری شهرده
اونده نماز قلان وکره ترکهما للاولین لا للثالث یعنی مسافر ایله ومسجدده جماعتله قلنلر
هر برسی ایچون اذان ایله اقامتك هر برنی ترك ایتمك مکروهدر اما مصرده اونده قلانی
کمسنه ایچون هر برسن ترك ایتمك مکروه دکلدر • ای ترك کل واحد منهما للمسافر
والمصلی فی المسجد جماعة • یعنی اذان ایله اقامت معاجه کلی مجموعی طریقیجه مسافر ایله و
مسجدده جماعتله قلان کمسنه ایچون ترك ایتمه لری مکروهدر • اما ترك واحد منهما
فلم یذکره • یعنی مصنف کلی مجموعی ذکر ایدوب اما کل افرادی بر بر ذکر ایتمدی • فنقول
اما المصلی فی المسجد جماعة فیکره له ترك واحد منهما • پس مصنف کل افرادی ذکر ایتمدی
ولکن جوابنده دیرزکه مسجدده جماعتله قلان مصلی ایچون نیکیم کلی مجموعینك ترکی
مکروه اولدوغی کبی کلی افرادی دخی انجلین مکروهدر یعنی اذان اوقیوب اقامت
ایتمیوب یا اقامت ایدوب اذان اوقومق مکروهدر • واما المسافر فیجوز له الاکتفاء
بالاقامة • اما مسافر اقامتله اکتفا ایتمك جائزدر یعنی اذانی ترك ایتمك مکروه دکلدر •

والمصلی

• والمصلی فی بیته فی مصر ان ترك کلا منهما یجوز لقول ابن مسعود رضی الله عنه
اذان الحی یکفینا وهذا اذا اذن واقیم فی مسجد حیه • اما اوچنجی که اونده مصرده نماز قلان
اذان ایله اقامتی معا ترك ایتمك جائزدر حضرت ابن مسعودك اذان الحی یکفینا قول شریفلری
ایچون • وهذا اذا اذن واقیم فی مسجد حیه • یعنی ایکسنی بو قسم ثالثده ترك ایتمك جائز اولمق
مقیددر اوتوردوغی مکانك مسجدنده اذان واقامت اولنمغله • واما فی القری فان
کان فیها مسجد فیه اذان واقامة فحکم المصلی فیها کما مر والمصلی فی بیته یکفیه اذان
المسجد واقامته • یعنی اونده نماز قلوب مصرده اولمیوب کویده اولسه اگر اول کویده
مسجد اولوب اول مسجدده اذان واقامت وار ایسه اول کویده ایکسنی معا ترك ایتمك
مکروه دکلدر یعنی کویده اولوب اونده قلان کمسنیه مسجدك اذانیله اقامتی کفایت
ایدر وایکسندن برنی ترك مکروه دکلدر • وان لم یکن فیها مسجد کذا فمن یصلی فی بیته
حکمه حکم المسافر • واگر کویده اذانلی واقامتلی مسجد اولمز سه کرك هیچ مسجد اولمسون یا
اذانسز اقامتسز مسجد اولسون همان بهر تقدیر اونده بوصورتلرده قلنلرك حکمی مسافرك
حکمیدر • ویقوم الامام والقوم عند حی علی الصلوة ویشرع عند قد قامت الصلوة یعنی
مقیم اقامت ایلیوب حی علی الصلوة کلمه سنه کلدکده امام ایله قوم قالقوب ایاغ اوزرینه
دورسونلر وقد قامت الصلوة دیدکده امام صلوته شروع ایدوب تکبیر افتتاح •
ایتسون •

باب شروط الصلوة

بو باب صلوتك
ماهیتندن خارج اولوب وجودی موقوف علیه سی اولان اشیا بیانندهدر هی

طهر بدن المصلي من حدث وخبث يعني صلوتك شروطي بو بابده مذكوردر اولا
اشيانك مجموعيدر برسي نماز قلانك حدث وخبثدن كوكده سي پاك · الحدث
النجاسة الحكمية والخبث النجاسة الحقيقية · يعني حدث نجاسة حكميه در حس ايله درك
اولنمز اما خبث شول نجاست حقيقيه دركه حس ايله ادراك اولنور وثوبه ومكانه
ايكنجيسي نماز قلان آدمك ثوبي نجاستدن پاك اولمقدر اوچنجيسي نماز قلان آدمك
مكاني نجاستدن پاك اولمقدر وستر عورته دخي دردنجيسي مصلي عورتني اورتمكدر
واستقبال القبلة دخي بشنجي قبليه يونلمكدر · والنية التنجيسي نمازك قلمه سني قصد
ايتمكدر والعورة للرجل من تحت سرته الى تحت ركبته يعني رجلده عورة كوبكك
آلتندن دزينك آلتنه وارنجه در وللامة مثله مع ظهرها وبطنها دخي جاريه نك
عورتي رجلك عورتي كبيدر ارقه سيله قرني بله وللحرة بدنها الا الوجه والكف و
القدم دخي مردم خاتونك ايچون عورت جمله كوده سيدر يوزندن والي ايه سندن
واياغندن غيري وكشف ربع ساقها وبطنها وفخذها ودبرها وشعر نزل من رأسها و
ربع ذكره منفردا والانثيين يمنع يعني عورت اولان عضوك دورت بلوكندن بربلوكي
آچمق صلوتك صحتني منع ايدر عورتك انجكي كبي وقرني كبي واويلوغي ودبري كبي
وباشندن اينن قيل كبي واركك آدمك يالكز ذكرينك دورت بلوكندن بربلوكي كبي
وخصيتينك دورت بلوكندن بربلوكي صلوتك جوازني منع ايدر · والحاصل ان
كشف ربع العضو الذي هو عورة يمنع جواز الصلوة فالرأس عضو والشعر النازل

عضو

عضو آخر والذكر عضو والانثيان عضو آخر · يعني بو مسئله نك حاصلي بودركه عورت اولان
عضوك دورت بلوكندن بربلوكي آچمق صلوتك جوازني منع ايدر پس حره نك باشي عضودر
وباشدن اينن قيل عضو آخردر ارككك ذكري خصيتين سز عضودر وذكرسز
خصيتين عضو آخردر · وعادم مزيل النجس صلى معه ولم يعد يعني كيدوكي ثوب نجاست
مانعه ايله متنجس اولان ثوبك نجاستني كيدرن بولمزسه انوكله نماز قلسون ونجاستي
كيدرن شيء بولدقدنصكره قلدوغي نمازي اعاده ايتمسون فان صلى عاريا وربع ثوبه
طاهر لم يجز وفي اقل من ربعه الافضل صلوته فيه اكر كيدوكي ثوبك دورت بلوكندن
بر بلوكي پاك ايكن چپلاق قلسه جايز اولمز اما دورتدن اقلي پاك اولسه چپلاق قلمقده جايز
اول ثوبله قلمقده جايزدر لكن افضل اولان اول ثوبله قلمقدر ومن عدم ثوبا فصلى قائما
جاز وقاعدا موميا ندب دخي شول كمسنه كه كيجك اسباب بولميوب عورتي آچق ايكن
قائما نماز قلسه جايزدر وقاعدا ايما ايله قلمه سي مندوبدر زيرا قاعدا قلمه ده في الجمله ستر
عورت واردر · وقبلة خائف الاستقبال جهة قدرته يعني قبليه توجهدن خوف ايدن
كمسنه نك قبله سي قادر اولدوغي جهتدر فان جهلها وعدم من يسأل تحرى ولم يعد
ان اخطأ يعني قبله نه طرفده ايدوكن بلميوب وسؤال ايده جك آدم بولمزسه تحري ايلسون
يعني مقصودني ومجهودني قبليه صرف ايلسون اكر نماز قلدقدنصكره خطاسن بيلورسه
اول نمازي دوندرمسون وان علم به مصليا او تحول رأيه الى جهة اخرى استدار اكر قبله
يي بلمين تحري ايله قلوب نمازده ايكن خطاسن بلسه ياخود فكري جانب آخره متحول اولسه

ظن ایلدوکی جهته دونسون ● ای ان علم بالخطاء فی الصلوة او تحول غلبة ظنه الى جهة
اخری وهو فی الصلوة استدار ● یعنی صلوتده خطاسن بیلوب یاخود ظن غالبی جهة اخری
یه متحول اولسه اعتقاد ایلدوکی جانبه دونسون وان شرع بلا تحر لم یجز وان اصاب اكر
قبله‌یی بیلمین آدم تحری سز نماز قلسه قبله‌یه اصابت ایدرسه ده ینه قلدیغی نماز جائز دكلدر
● لان قبلته جهة تحریه ولم یوجد ● نه كیفیتله نمازی جائز اولسونكه تحری بولنمدی
زیرا قبله‌سی تحریسی جانبیدر وان تحری كل جهة بلا علم حال امامهم وهم خلفه جاز لا
لمن علم حاله او تقدمه یعنی امامله قومك هر برسی جهة قبله‌یی بیلمدن تحری ایلیوب وامامك
جهتنی بیلمیوب وجمله‌سی خلفنده اولسه‌لر بو تحری ایله قلدقلری نماز جائزدر امامك
حالنی وجهتنی بیلن آدمك نمازی جائز دكلدر وامامك اوزرینه تقدم ایدن آدمك دخی
نمازی جائز دكلدر ● ای صلی قوم فی لیلة مظلمة بالجماعة وتحروا القبلة وتوجه كل واحد
الى جهة تحریه ولم یعلم احد ان الامام الى ای جهة توجه لكن یعلم كل واحد ان الامام لیس
خلفه جاز صلوتهم ● یعنی بر قوم قراكولق كیجه ده جماعتله قیلوب هر برسی قبله‌یی تحری
ایلیوب تحری ایتدوکی جهته توجه ایدوب وهر برسی امام توجه ایلدوکی جهتی بیلمیوب
اما هر برسی امام اردنده اولمادوغنی بیلسه اول قومك نمازلری جائزدر ● اما ان علم
احدهم فی الصلوة جهة توجه الامام ومع ذلك خالفه لا یجوز صلوته ● یعنی قومك
هر برسی امام توجه ایلدوکی جهتی بیلوب وبو علمله مخالفت ایلیوب اقتدا ایلسه صلوتی
جائز دكلدر ● وكذا اذا علم ان الامام خلفه ● یعنی ینه هر برسینك نمازی فاسددر

اكر امام

اكر امام اردنده اولدوغنی بیلسه ● فقوله وهم خلفه فیه تساهل لان كلامنا فیما اذا لم
یعلم احد ان الامام الى ای جهة توجه فكیف یعلم انه خلف الامام ● یعنی مصنفك وهم
خلفه قولنده تساهل واردر زیرا بزم كلاممز امام توجه ایلدوکی جهت مقتدیلرك
برسی بیلمدیكی صورتده درپس نجه كندی امام اردنده اولدوغنی بیله ● فالمراد انه
یعلم ان الامام امامه فهذا اعم من ان یكون هو خلف الامام ● یعنی بو تساهلدن جواب
بودركه كندی امام اردنده اولدوغنی بیلمدن مقصود بودركه امام اوكنده اولدوغنی
بیلمكدر وامام اوكنده اولمق كندی امام اردنده اولمقدن اعمدر ● لانه اذا كان الامام
قدامه یحتمل ان یكون وجهه الى وجه الامام او الى جنبه او الى ظهره ● یعنی امام اوكنده
اولدوغنك عمومی برقاچ صورتله متحققدر یا مقتدینك یوزی امامك یوزینه
اوله یا صاغ یانینه اوله ویا صول یانینه اوله ویا ارقه سنه اوله ● وانما یكون
هو خلف الامام اذا كان وجهه الى ظهر الامام فحینئذ تكون جهة توجه الامام معلومة
وكلامنا لیس فی هذا ● یعنی مقتدی امام اردنده اولماز الا قچن یوزی امامك
ظهرینه مقابل اولسه بو تقدیرجه امامك توجهنك جهتی معلومه اولوردر وبزم كلامیمز
بوكه متعلق دكلدر ● وعبارة المختصر ولا یضر جهله جهة توجه امامه اذا علم انه
لیس خلفه بلا علم مخالفته ای اذا علم ان الامام لیس خلفه ● یعنی مختصر وقایه‌نك عبارتی
بودركه مقتدی امامنك جهتنی بیلمك صلوتنه ضرر ویرمز قچن مقتدی كندی
اردنده امام اولمدوغنی بیلوب وكندی امامه مخالفا اولدوغنی بیلمسه والحاصل بو مسئله

صلوة امامك صحتی برشیء ایله مشروطه دکلدر اما صلوة مقتدینك صحتی ایکی شرط
ایله مشروطه در بری مقتدی کندی اردنده امام اولمدوغنی بلمه وبری کندی امامه
مخالف اولدوغنی بلمیه ویصل قصد قلبه صلوته یعنی صلوتك شروط متقدمه لرندندر
نیت ونیت قلبله قلبجق نمازی قصد ایدوب دلمکدر بو شرطله که نمازه داخل اولدوغی
تحریمیه متصل ومقارن اوله ● هذا تفسیر النیة ● یعنی صاحب الوقایه نك قصد
قلبه صلوته قولی صلوتك شرطی اولان نیت شرعیه نك تفسیر وبیانیدر اما یصل
قولی وبتحریمها قولی نیتك حکمیدر ● والقصد مع لفظه افضل یعنی مصلی قلبجق نمازی قلبیله
قصد ایدوب قصدنه موافق اولان عبارت ایله معا تکلم ایمك افضلدر تکلم ایتمیوب
انجق قصدله اکتفا ایتمدن وبالجمله قلب ایله قصد ایدوب لسان ایله تکلم ایتمك معا جه افضل
در وتکلمسز قلب ایله قصد ایدوب اکتفا ایتمك جائزدر اما قلب ایله قصد ایتمیوب
انجق لساناله تکلم ایدوب اکتفا ایتمك جائز دکلدر ● ویکفی للنفل والتراویح وسائر السنن
نیة مطلق الصلوة یعنی صلوة نافله‌یی قلاون قلدوغی نافله نك نفلیتنه تعرض ایدوب
تعیین ایتمك لازم دکلدر وصلوة تراویحی قلاون تراویح اولدوغنی تعیین ایتمك
لازم دکلدر وسائر سنن رواتب وغیری رواتب وموکده وغیر موکده نك
سنت اولدقلرنی تعیین ایتمك واجب دکلدر بلکه بو مذکوراتك جمله سنده انجق
صلوتی قصد ایتمك یعنی نویت الصلوة دیمك کفایت ایدر ● وللفرض شرط تعیینه
لا نیة عدد رکعاته یعنی فرض اولان صلوة ایچون اول فرضی تعیین ایتمك شرط قلندی

مثلا

مثلا قلدوغی ظهر ایسه ظهر اولدوغنی یا فرض الوقت اولدوغنی قصد ایتمك لازمدر
وانجق صلوة اولدوغنی قصد ایدوب نویت الصلوة دیمك کفایت ایتمز اما قلدوغی
فرضك رکعتلرینك عددنه یعنی قچ اولدوغنه تعرض ایدوب نیت ایتمك لازم دکلدر
حتی اکر عددك نیتنده خطا ایدوب قلدوغنده خطا ایتمسه جائزدر ● وللمقتدی نیة صلوته
واقتدائه یعنی مقتدی اولان مصلی ایکی نیته محتاجدر بری قلدوغی نمازی قلب ایله
قصد ایلمك وبری امامه تابع اولوب کندی نمازنی امامك نمازنه بنا ایلدوکنی
قصد ایلمك

باب صفة الصلوة

● یعنی بو بابده صلوة
شرعیه نك ادا اولندوغنك کیفیتی وعدمدن وجوده کلدوکنك صفتی ونججه
قلنجغی بیان اولنور ● فرضها التحریمة یعنی صلوتك فرضلرندندر تحریمه وتحریمه خارج
صلوتده مباح اولان اشیاء تحریم ایدوب منع ایدن ذکر مخصوصدر ● وهی قوله الله
اکبر وما یقوم مقامه ● یعنی تحریمه مصلینك الله اکبر قولیدر والله اکبر مقامنه قائم
اولوب معناسنه مشتمل اولان ذکر خالصدر الله اجل والرحمن اکبر کبی ● وهو شرط
عندنا لقوله تعالی وذکر اسم ربه فصلی ● یعنی تحریمه که الله اکبر ومقامنه قائم
اولان ذکردر بزده شرطدر یعنی صلوتك ماهیتندن خارجدر اکرچه وجود صلوة انك
اوزرینه موقوف ایسه ده وشرط اولدوغنه دلیل حق سبحانه وتعالینك وذکر
اسم ربه فصلی قول شریفلریدر وجه استدلال بودر که حق تعالی صلوتی فاء عاطفه
ایله ذکره عطف ایلدی عطف ایسه معطوف ایله معطوف علیه ما بیننده مغایرتی ●

اقتضا ایدر و بو محلده حروف عاطفه ما بیننده فاء تعقیبیه اختیار اولندوغنه سبب
وجوب ایصالدر زیرا تحریمه ایله صلوة ما بیننده فعل اجنبی تحریمه یی ابطال ایدر
وعند الشافعی رحمه الله رکن یعنی امام شافعی قتنده تحریمه رکن صلوتدر رکوع وسجود
کبی فاما رفع الیدین فسنة اما تحریمه وقتنده اللری قالدرمق سنتدر والقیام و
القراءة والرکوع والسجود بالجبهة والانف به اخذ یعنی صلوتک فرضلرندندر بو مذکورات
که قیام و قراءة و رکوع و سجوددر و سجده مصلینک آلنی ایله و بورننک کمیکی ایله
اولور و بو قول ایله فتوی ویرلدی یجوز عند ابی حنیفة الاکتفاء بالانف عند عدم
العذر خلافا لهما والفتوی علی قولهما یعنی امام اعظم قتنده بو ایکی عضوک
برسی ایله سجده ایدوب اکتفا ایتمک جائزدر برسنده جراحت کبی عذر یوغیکن اما
یارانک خلافنه زیرا انلر قتنده بو ایکی عضوک برسی ایله اکتفا جائز دکلدر مکر برسنده
عذر اوله و فتوی بونلرک قوللری اوزره در والقعدة الاخیرة قدر التشهد والخروج
بصنعه دخی صلوتک فرضلرندندر تشهد اوقیاجق قدر آخرنده اوتورمق و مصلینک کندی
اختیار و قصدیله نمازدن چیقمق وواجبها قراءة الفاتحة وضم سورة ورعایة الترتیب
فیما تکرر یعنی صلوتک واجبلرندندر فاتحة الکتاب بعینها اوقومق و بر سوره یی یا بر
سوره نک مقدارنی فاتحة الکتابه ضم ایدوب اوقومق و بر رکعتده مکرر اولان
رکنه رعایت ایدوب محلنده ادا ایلک و تقدیم و تأخیر ایتمک فی الهدایة ومراعاة
الترتیب فیما شرع مکررا من الافعال یعنی هدایه ده مذکوردرکه ترتیبک رعایتی

واجبدر

واجبدر مکرر مشروع اولان افعالده وذکر فی حواشی الهدایة نقلا عن المبسوط
کالسجدة فانه لو قام الی الثانیة بعد ما سجد سجدة واحدة قبل ان یسجد الاخری یقضیها
ویکون القیام معتبرا لانه لم یترک الا الواجب یعنی هدایه نک حاشیه لرنده مبسوطدن
نقل اولنوب ذکر اولندیکه رکعت واحده ده مکررا مشروع اولان فعل سجده کبیدر معلوم
اوله که کالسجدة قولنده اولان کاف کاف تشبیه دکلدر تا که سجده دن غیری فعل آخر
مکررا مشروع اولدوغنی اقتضا ایدوب جوازنه دلالت ایلیه زیرا صلوتک رکعت واحده
سنده سجده دن ما عدا فعل مکرر یوقدر بلکه کاف اقتضادر یعنی ما شرع مکررا قولنک
مفهوم کلیسی جزئی سنه و فرد واحدنه منحصردر که انجق سجده در پس اکر مصلی رکعت
اولی ده بر کره سجده ایدوب سجده ثانیه یی ادا ایتمدن رکعت ثانیه یه قالقسه صلوتی فاسد
اولمز بو شرطله که اول سجده متروکه یی نمازدن چیقمزدن اول قضا ایلیه و بر سجده دن
صکره رکعت ثانیه یه قیامی معتبر اولوب قضاسی لازم دکلدر زیرا ترک ایتدیکی الا سجده
ثانیه ایله قیام بیننده واجب اولان ترتیبی اما اکر اول سجده متروکه یی قضا ایتموب نماز
ده چقسه اول نماز فاسده اولور اقول قوله فیما تکرر لیس قیدا یوجب نفی الحکم عما
عداه فان مراعات الترتیب فی الارکان التی لا یتکرر فی رکعة واحدة کالرکوع ونحوه واجب
ایضا علی ما سیأتی فی باب سجود السهو ان سجود السهو یجب بتقدیم رکن الی آخره
یعنی بن دیرمکه صاحب الوقایه نک فیما تکرر قولی قید احترازی دکلدر تا که ما عداسی
اولان افعال غیر مکرره دن حکمی اولان وجوب ترتیبک نفینی و عدمنی ایجاب و اقتضا

ایلیه بلکه قید اتفاقیدر زیرا رکعت واحده ده رکوع کبی واکا مشابه اولان قیام و قراءة کبی
مکرر اولمیان ارکانده ترتیبه رعایت واجبدر مکررده واجب اولدوغی کبی سجدهٔ سهو
بابنده کلجک قاعده‌یه بناءً که سجدهٔ سهوا ارکان صلوتدن بر رکنی تقدیم ایتمکله واجب اولور

• واورد والنظیر تقدیم الرکن الرکوع قبل القراءة وسجدة السهو لا تجب الا بترک الواجب

فعلم ان الترتیب بین الرکوع والقراءة واجب مع انهما غیر مکرر فی رکعة واحدة • یعنی فقها
رکعت واحده ده مکرر وغیر مکرر مابینده فرق اولمدوغنه بناءً رکن قراءة اوزرینه
رکن رکوعک تقدیمنی نظیر کتوردیلر وسجدهٔ سهو واجب اولمز الا واجبات صلوتدن
برسنی ترک ایتمکله بس معلوم اولدیکه رکوع ایله قراءة قرآن رکنلری ایکن مابینلرنده ترتیب
واجبدر باوجودکه رکوع ایله قراءة رکعت واحده ده مکرر دکللردر • وقد قال

فی الذخیرة اما تقدیم الرکن نحو ان یرکع قبل ان یقرأ فلان مراعاة الترتیب واجبة عند
اصحابنا الثلثة خلافا لزفر فانها فرض عنده فعلم ان مراعاة الترتیب واجبة مطلقا فلا حاجة
الی قوله فیما تکرر ولهذا لم یذکره فی المختصر • یعنی صاحب الذخیره ذخیره ده دیدیکه اما
تقدیم رکن قراءة قرائندن اول رکوع ایتمک کبی مفسد صلوة دکلدر زیرا ترتیبه رعایت
ایتمک واجبه در اصحابمز اولان اوچ امام قتنده امام زفرک خلافنجه زیرا زفر
قتنده رعایت ترتیب فرضدر بس صاحب الذخیره نک قولندن معلوم اولدیکه ترتیبه
رعایت جمیع ارکان صلوتده واجبه در کرک مکرر سجده کبی وکرک غیر مکرر بقیه
ارکان کبی بس بوتقدیرجه اولیجق صاحب الوقایه نک فیما تکرر قولنه احتیاج یوقدر بلکه خلل

وضرر ویرر و بوکا بناءً مختصر وقایه ده فیما تکرر قولنی ذکر ایتمدیک • ویخطر ببالی

ان المراد بما تکرر ما تکرر فی الصلوة احترازا عما لا یتکرر فی الصلوة علی سبیل الفرضیة

وهو تکبیرة الافتتاح والقعدة الاخیرة فان مراعاة الترتیب فی ذلک فرض •

یعنی بنم فکریمه وخاطرمه کلورکه ما تکرر قولندن مراد نفس صلوتده بر وجه
فرضیت مکرر اولان افعالدر بر وجه فرضیت مکرر اولمیان افعالدن احترازایچون
ومکرر اولمیان انجق ایکی فعلدرکه بری تکبیر افتتاح وبری قعدهٔ اخیره در و بو ایکی
فعلده رعایت ترتیب فرضدر بوندنصکره معلوم اولسونکه بو مسئله ده حق
صاحب الوقایه ذاهب اولدوغی تحقیقدرکه ما تکرر قولی قید اتفاقی اولمیوب
قید احترازی اوله و رکعت واحده ده مکرر اولمیان افعالدن احتراز اوله زیرا
سجدهٔ رکوع اوزره تقدیمی مفسددر و رکوعی قیام اوزره تقدیمی مفسددر بو
ارکان ثلثه نک محللری متعین اولدوغیچون و بوکا بناءً رکوعی قراءة اوزره تقدیمی
مفسد دکلدر قراءتک محلی متعین اولمدوغیچون و بوکا بناءً فرائض رباعیه نک
شفع اولنده یا بر رکعتنده قراءتی ترک ایلسه شفع ثانیده یا بر رکعتنده فرضا
قضا ایدر و سجدهٔ سهو ایدر بس قراءتک محلی متعین اولماغله رکعت واحده ده
مکرر اولان فعله مشابه اولوب ورطهٔ شبهه باعث اولدی فلیتدبر والقعدة
الاولی والتشهدان دخی صلوتک واجبلرندندر قعدهٔ اولی که صلوة ثلاثیه
و رباعیه ده ایلک اوتورمقدر دخی صلوتک واجبلرندندر قعدهٔ اولی ده

وقعدهٔ اخیرده التحیات اوقومق • ذکر فی الذخیرة ان القعدة الاولی سنة والثانیة
واجبة • یعنی صاحب ذخیره ذخیره ده ذکر ایلدیکه قعدهٔ اولی سنتدر وقعدهٔ ثانیه
واجبه در • وفی الهدایة ان قراءة التشهد فی القعدة الاولی سنة وفی الثانیة واجبة
• یعنی صاحب هدایه هدایه ده ذکر ایلدیکه قعدهٔ اولی ده تشهد اوقومق سنتدر
وقعدهٔ ثانیه ده واجبدر • لکن المصنف لم یأخذ بهذا لان قوله علیه السلام
لابن مسعود رضی الله عنه قل التحیات لله لا یوجب الفرق فی قراءة التشهد فی الاولی
والثانیة بل یوجب الوجوب فی کلیهما ولما کانت القراءة فی القعدة الاولی واجبة
کانت القعدة الاولی ایضا واجبة لا سنة • یعنی اکرچه صاحب الذخیره وصاحب
الهدایه نک کلاملرندن قعدهٔ ثانیه نک شرطیت و فرضیتی فهم اولنمز بلکه عدم
فرضیت فهم اولنور اما مصنف که صاحب الوقایه ذخیره وهدایه صاحبلرینک
کلاملریله اخذ ایمیوب سالک اولدقلری مسلکه سلوک ایمدی بلکه قعدهٔ ثانیه
نک فرضیتنه وماعداسی اولان قعدهٔ اولی وایکسنده قراءة تشهدک وجوبنه
ذاهب اولدی زیرا حضرت حبیب اکرمک ابن مسعوده خطاب ایدوب قل التحیات
لله قول شریفلری ایکی قعده ده تشهدک قراءتنده فرقی اقتضا ایلمز بلکه ایکسنده
بله قراءة تشهدک وجوبنی اقتضا ایدر دخی وقتاکه قعدهٔ اولی ده قراءة تشهد
واجب اولدیسه حال ایکن پس نفس قعدهٔ اولی دخی محل اولمغله سنت اولمیوب
واجبه اولدوی ولفظ السلام دخی صلوتک واجبلرندندر صلوتدن خروج

ایچون السلام علیکم دیمک • خلافا للشافعی فانه فرض عنده • یعنی سلام واجب اولوب
ترکی مفسد اولمامق بزم مذهبمزده در اما امام شافعی قتنده لفظ سلام فرضدر و
ترکی صلوتی مفسددر وقنوت الوتر وتکبیرات العیدین وتعیین الاولیین للقراءة و
تعدیل الارکان • خلافا لابی یوسف والشافعی فانه فرض عندهما • دخی صلوتک
واجبلرندندر بودورت شیء که صلوة وترده قنوت دعاسین اوقومق وایکی
بیرامک نمازلرنده تکبیرات زوائدی کتورمک که التی تکبیردر و فرض ثلاثی
ورباعینک شفع اولکرنی قراءة ایچون تعیین ایتمک وصلوتک ارکانلرنده تعدیل
ایدوب هر عضوی ساکن اولنجیه دک اکلنمک و بو تعدیل ارکانک وجوبی ابو یوسف
ایله امام شافعینک خلافنجه در زیرا بونلر قتنده تعدیل ارکان فرضدر و ترک
ایتمکله نماز فاسد اولور • وهو الاطمینان فی الرکوع وکذا فی السجود وقدر بمقدار
تسبیحة وکذا الاطمینان بین الرکوع والسجود وبین السجدتین • یعنی تعدیل ارکان
نفس رکوعده ونفس سجودده بر تسبیح یعنی سبحان الله دینلجک مقداری ایله مقدر و
معیندر و رکوع ایله سجود بیننده اولان قومه ده وایکی سجده بیننده اولان جلسه ده
دخی بو منوال اوزره تعدیل واجبدر • والجهر والاخفاء فیما یجهر ویخفی دخی صلوتک
واجبلرندندر قرآن کریمی جهر ایله اوقومق جماعتله قلنان صلوة جهریه ده صلوة فجر و
صلوة عشاء ومغرب وصلوة جمعه وعیدین وتراویح ایله وتر رمضان کبی و قرآن
عظیمی اخفا ایله اوقومق صلوة سریه ده ظهر ایله عصر ونهارده قلنان نافله کبی •

وسن غيرهما او ندب ● اى ما عدا الفرائض والواجبات اما سنة واما مندوب ● يعنى
مذهبمزده افعال صلوة دورت قسمدر فرائض وواجبات وسنن ومندوبات پس
فرائض ايله واجبات مذكوره دن غيرى يا سنت ياخود مندوبدر ● وعند الشافعى
رحمه الله لا فرق بين الفرض والواجب على ما عرف فى اصول الفقه فعنده افعال الصلوة
اما فرائض او سنن او مستحبات ● يعنى امام شافعى قتنده فرض ايله واجب بيننده فرق يوقدر
بلكه ايكيسى متساويدر اما مذهبمزده متباينان ومتغايراندر اصول فقهده معروف اولان
قاعده يه بناء پس امام شافعى قتنده افعال الصلوة اوچدر يا فرائض يا سنن ويا مستحباتدر
فاذا اراد الشروع كبر حاذفا بعد رفع يديه والمراد بالحذف ان لا ياتى بالمد فى همزة الله
ولا فى باء اكبر ● پس وقتاكه مصلى صلوتنه شروع ايلمك مراد ايلسه ايكى الين قالدردقدنصكره الله اكبر ديسون اما همزة الله فتحه سنى اشباع ومد ايمسون وباء اكبرك
فتحه سنى كذلك مد ايمسون يعنى آلله واكبار ديمسون واكر مد ايلسه نمازى فاسده اولور
بلكه كافر دخى اولور قصدى مقارن اولورسه غير مفرج اصابعه ولا ضام بل يتركها على حالها
● يعنى اللرنى قالدردوغى وقتده برمقلرنى زياده اچمسون وبربرينه قاوشدرمسون بلكى
كندى حالى اوزره ترك ايتسون ماسا بابهاميه شحمتى اذنيه يعنى باش برمقلرينك طرفلرى
ايكى قولاغنك يومشقلرينه برابر ايلسون ياخود دوقندرسون والمراة ترفع حذاء منكبيها
يعنى قجن عورت نمازه شروع ايلسه تكبيردن اول اللرنى اوموزلرينه برابر قالدرسون
فان بدل التكبير بالله اجل او اعظم او الرحمن اكبر او لا اله الا الله او بالفارسية او قرابها

عاجزا

عاجزا بعذر او ذبح وسمى بها جاز وباللهم اغفر لى لا ● فالحاصل انه يجوز ان يبدل الله اكبر
بذكر يدل على مجرد التعظيم ولا يشوب بالدعاء ● يعنى الله اكبر يرينه الله اجل ياخود الله اعظم
ياخود الرحمن اكبر ياخود لا اله الا الله ديسه ياخود زبان فارسى ايله خداى بزرگ است
ديسه يا قرآن عظيمى عربى ايله اوقومغه قادر اولميوب فارسى ايله اوقوسه ياخود ماكول
اللحم يا غير ماكول اللحم اولان حيوانى ذبح ايدوكده بسمله يى عربى ايله كتورميوب فارسى ايله
كتورسه يعنى بسم الله يرينه بنام خدا ديسه جائزدر اما الله اكبر يرينه اللهم اغفر لى
ديسه جائز دكلدر فالحاصل بو تكبير افتتاح محلنده هر ذكركه الله تعالينك ثناسنه وتعظيم
ومدحنه دلالت ايدوب دعايه وبر شيئك طلبنه مشتمل ومختلط اولميه الله اكبر يرينه
كتورمك جائزدر ويضع يمينه على شماله تحت سرته كالقنوت وصلوة الجنازة ويرسل
فى قومة الركوع وبين تكبيرات العيدين يعنى مصلى تكبير افتتاحدنصكره كوبكى آلتنده صاغ
الينى صول الى اوزرينه وضع ايلسون دعاء قنوتى اوقودوغى وقتده وضع ايلدوكى كبى
يعنى دعاء قنوتى اوقودوغى وقتده دخى بو كيفيتله وضع ايدر وجنازه نمازنى قلدوغى
وقتده دخى بويله وضع ايدر اما ركوعله سجود بيننده اولان قيامده وايكى بيرام نمازلرينك
تكبيرلرى بيننده اللرنى كوبكى آلتنده وضع ايميوب آشغه صارقتسون ● فالحاصل ان كل
قيام فيه ذكر مسنون ففيه الوضع وكل قيام ليس كذا ففيه الارسال ● والحاصل وضع يد
ايله ارسال يدك قاعده سى بودركه هر قيامكه انده ذكر وثنا مسنون ومشروع اوله
وضع يد دخى مسنوندر كرك اول ذكر بالفعل اوقنسون كرك اوقنمسون فرضك صوك

ركعتلري كبي وهر قيامكه انده ذكر مسنوندر ومشروع اولميه انده ارسال يد مسنوندر

اكرچه ذكر اولقنوت سه دخي **ثم يثني ولا يوجه** • اراد بالثناء سبحانك اللهم الى آخره والتوجيه

قراءة اني وجهت وجهي للذي بعد التحريمة • يعني تكبير افتتاح ووضع يديدن صكره جناب

حقه ثنا ايليوب سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالى جدك ولا اله غيرك

ديسون وتحريمه دن صكره اني وجهت آيتني اوقومق مطلوب ومستحب دكلدر اما تحريمه

دن اول اوقومق مستحبدر متأخرين قتنده **ويتعوذ للقراءة لا للثناء** • المختار ان التعوذ

تبع للقراءة لا للثناء • يعني سبحانك دن صكره اعوذ بالله من الشيطان الرجيم ديسون اكر امام

ياخود منفرد ايسه اما مقتدي اولوب مدرك يا لاحق ايسه اوقومسون واكر مسبوق ايسه

امامك نمازنه داخل اولدوغي وقتده اوقومسون اما سبقت اولندوغنك قضاسنه

قالقدقده اوقوسون زيرا قول مختار بودركه استعاذه قراءة قرآنه تابعدر ثنايه

تابع دكلدر لقوله تعالى فاذا قرأت القرآن فاستعذ بالله **فيقوله المسبوق لا المؤتم**

• بناء على ان المسبوق يقرأ ولا يثني فيتعوذ والمؤتم يثني ولا يقرأ فلا يتعوذ واما من جعله

تبعا للثناء فالحكم عنده على عكس ما ذكر • پس وقتا كه استعاذه قراءته تابع اولوب ثنايه

تابع اولمديسه مسبوق ايله مؤتم بو حكمده متعاكس اولديلر يعني مسبوق قراءتي اوقودوغنه

بناء استعاذه ايدر ومؤتم ثنا ايدوب قراءتي اوقومدوغنه بناء استعاذه ايتمز اما استعاذ

يي قراءته تابعه قيلميوب ثنايه تابع قلان قتنده كه ابو يوسفدر بو حكم مذكورك عكسي اوزره

در يعني مؤتم قراءة ايتميوب ثنا ايتدوكنه بناء استعاذه ايدر ومسبوق قراءت ايدوب

ثنا ايتدوكنه بناء استعاذه ايتمز **ويؤخر عن تكبيرات العيدين** • لان التكبيرات بعد الثناء

فينبغي ان يكون التعوذ متصلا بالقراءة لا بالثناء • يعني استعاذه يي ايكي بيرام نمازنك

ركعت اولي لرينك تكبيراتندن تأخير ايدوب صكره اوقوسون زيرا تكبيرات عيد ثناء

سبحانك دن صكره اولور پس لائق بودركه استعاذه قراءة قرآنه متصل اولوب ثنايه

متصل اولميه **ويسمي لا بين الفاتحة والسورة** • يعني مصلي سوره فاتحه نك اولنده بسم الله

الرحمن الرحيم ديسون اما فاتحه ايله سوره بيننده ديمك مطلوب دكلدر **ويسرهن**

اي الثناء والتعوذ والتسمية • يعني هر صلوتده هر مصليه ثنا واستعاذه وبسمله

يي اسرار ايدوب گيزلو اوقومق سنتدر كنديلر سنت اولدوغي كبي • خلافا للشافعي

في التسمية بناء على انه آية من الفاتحة عنده لا عندنا • يعني امام شافعي رحمه الله ثنا

ايله تعوذك اخفاسنده مذهبمزه موافقت ايلدي اما بسمله نك اخفاسنده مخالفت

ايلدي يعني صلوة جهريه ده بسمله يي جهر ايله اوقور كندي مذهبنده سوره

فاتحه دن جزء اولدوغنه بناء اما مذهبمزده فاتحه دن جزء دكلدر پس جهر

ايله اوقنمز • **وكثير من الاحاديث الصحاح وارد في انه عليه السلام والخلفاء**

يفتتحون بالحمد لله رب العالمين • يعني احاديث صحيحه دن چوق حديث شريف

وارددركه حضرت حبيب اكرم صلى الله عليه وسلم وخلفاء راشدين قراءة

قرآني الحمد لله رب العالمين ايله افتتاح ايدوب بدء ايدر كردي پس الحمد لله

رب العالمين ايله افتتاح وابتداء دأب وديدنلري اولمق بسمله يي جهر ايتمدكلر

دلیلدر ثم یقرأ یعنی بسم الله الرحمن الرحیم دن صکره قرآن عظیم الشانی اوقسون
ویؤمن بعد ولا الضالین سرا کالمأموم یعنی مصلی کرک امام وکرک منفرد اولسون
ولا الضالین دن صکره سرا آمین دیسون مقتدی کبی معلوم اولدیکه آمین دیمک
قرآنی اوقیانه مخصوص دکلدر ثم یکبر للرکوع خافضا ویعتمد بیدیه علی رکبتیه
مفرجا اصابعه باسطا ظهره غیر رافع ولا منکس رأسه یعنی قرآتدن صکره قیامدن
رکوعه انتقال ایچون تکبیر ایلسون اما بو تکبیر قیامده و رکوعده اولمیه بلکه قیامدن
رکوعه اینرکن اولمق مسنوندر و رکوعه اینرکن ایکی الینک ایالریله دیزلری
اوزره دیانسون و برمقلرینی آچوب دیزلرینی دوتسون و ارقه سینی دوز ایلسون
و باشنی یوقارویه قالدرمیوب و آشغه اکمسون ویسبح ثلثا وهو ادناه دخی رکوعده
ایکن اوچ کره سبحان ربی العظیم دیسون و اوچ کره سبحان ربی العظیم دیمک
تسبیحک عددینک و تریسنک اقلیدر زیرا بر عدد دکلدر و ایکی عدددر اما وتر دکلد
پس عددینک و تریسنک اقلی اوچدر و اکثری بی نهایه در ثم یسمع ای یقول سمع الله
لمن حمده رافعا رأسه یعنی مصلی رکوعدن و آداب رکوعدن فارغ اولوب قیامه
متوجه ایکن سمع الله لمن حمده دیسون ویکتفی به الامام وبالتحمید المؤتم والمنفرد
یجمع بینهما یعنی امام اولان تسمیع ایله یعنی سمع الله لمن حمده ذکری ایله اکتفا ایدر
و مقتدی ربنا لک الحمد ذکری ایله اکتفا ایدر و منفرد بو ایکی ذکری جمع ایدر ویقوم
مستویا دخی قائم اولسون یعنی حین رکوعدن چقوب نصف اعلاسینی نصف اسفلی ایله

برابر ایلسون تا کم تعدیل رکن محقق اوله ثم یکبر ویسجد فیضع رکبتیه اولا ثم یدیه ثم
وجهه بین کفیه ویدیه حذاء اذنیه ضاما اصابعه مبدیا ضبعیه مجافیا بطنه عن
فخذیه موجها اصابع رجلیه نحو القبلة یعنی رکوعک قومه سندن صکره سجده یه
انتقال ایچون تکبیر ایدوب الله اکبر دیسون دخی سجده ایتسون اما بو سجده نک آداب
بودرکه اولا یره دیزلرینی وضع ایلیه یره اقرب اولدوغیچون صکره اللرینی وضع ایلیه
وجهه نسبت یره قریب اولدوغیچون صکره ایکی الک ایالرینک آراسنده وجهنی وضع
ایلیه ایکی اللری قولاقلرینک برابرنده اولدوغی حالده و برمقلرینی قارشدروب بازولرینی
یانلرندن ایراغ ایدوب قرنینی اویلقلرندن ایراق ایدوب ایاقلرینک برمقلرینی قبله سمتنه
یونلدیجی اولدوغی حالده ویسبح فیه ثلاثا دخی سجودده تسبیح ایدوب اوچ کره سبحان ربی
الاعلی دیسون فان سجد علی کور عمامته او فاضل ثوبه او شیء یجد حجمه وتستقر جبهته جاز
وان لم تستقر لا یعنی اکر مصلی صارغینک دوره سنه سجده ایدوب یا کیدوکی ثوبک
ارتوغنه اتکی کبی یا خود سجده ایدوکده بکلکن بولوب آلنی قرار ایدر شیء اوزرینه سجده
ایلسه جائزدر اما اکر بکلکن بولمیوب آلنی قرار اتمزسه جائز دکلدر طارو اوزرینه سجده
ایلمک کبی وکذا لو سجد للزحام علی ظهر من یصلی صلوته لا من لا یصلیها یعنی حکم جوازده
مسئلۂ سابقه کبیدر شول کمسنه نک سجده سی که ازدحام سببیله کندی ایله هم اورتاق
نماز اولان مصلینک ارقه سی اوزره سجده ایلدی اما نمازنده کندی ایله اورتاق اولمین
کمسنه نک ارقه سی اوزره سجده ایلسه سجده سی جائز اولمز ای علی ظهر من لا یصلی صلوته

وهو اما ان لا يصلي اصلا او يصلي ولكن لا يصلي صلوته • يعني مصلي ايله هم نماز اولمين
كمسنه نك ارقه سی اوزره سجده قلمق جائزدر دكلدر كرك اول كمسنه اصلا نماز قلماز اولسون
نی مقیده راجع اولدوغنه بناء یاخود نماز قلر امّا سجده ایده نك نمازی دكل یعنی قیده راجع
اولدوغنه بناء والمرأة تخفض وتلزق بطنها بفخذیها یعنی نماز قیلان عورت سجده ده
ارکك کبی دکل بلکه مخالفت ایدوب عضولرینی لحق ایدر یعنی ایاق برمقلرینی نصب ایتمز و
قولتقلرینی آچمز وقوللرینی یره دوشه دز وقرنینی اویلوقلرینه یاپشدرر ویرفع رأسه
مکبرا ویجلس مطمئنا ویکبر ویسجد مطمئنا ویکبر ویرفع رأسه اولا ثم یدیه ثم رکبتیه
ویقوم مستویا بلا اعتماد علی الارض ولا قعود یعنی مصلی رکعت اولی دن سجده اولی
یی آدابیله ادا ایلدکدنصکره الله اکبر دیرایکن سجده دن باشنی قالدرسون واعضالرندن
هرعضوی ساکن ایکن اوتورسون دخی تکبیر ایدوب سجده ثانیه یی ایلسون اعضاسی
مطمئن اولدوغی حالده وتکبیر ایدوب اولا سجده ثانیه دن باشنی قالدرسون صکره اللرنی
صکره دیزلرنی واوتورمدن ویره طیانمدن اعضاسی برابر ایکن رکعت ثانیه یه قالقسون
وفیه خلاف الشافعی رحمه الله وتسمی جلسة الاستراحة • یعنی رکعت اولی نك
سجده ثانیه سندنصکره اولان قعوده امام شافعینك خلافی واردر زیرا انك قتنده
ایکی سجده دنصکره قعود جائزدر وسنتدر وبوکا جلسه استراحت دینلور • والرکعة
الثانیة کالاولی لکن لا ثناء ولا تعوذ ولا رفع ید فیها یعنی رکعت ثانیه رکعت اولی
کبیدر رکوع وسجودده وآدابلرنده لکن رکعت ثانیه ده سبحانك اوقنمز واستعاذه اوقنمز

وتكبير

وتکبیر ایچون ال قالدرمق یوقدر واذا اتمها افترش رجله الیسری وجلس علیها ناصبا
یمناه موجها اصابعه نحو القبلة وواضعا یدیه علی فخذیه موجها اصابعه نحو القبلة
مبسوطة یعنی وقتاکه مصلی رکعت ثانیه یی اتمام ایلسه صول ایاغی طبوغنی یره دوشه
یوب اوزرینه اوتورسون صاغ ایاغنی نصب ایدوب برمقلرینی قبله سمتنه یونلتدوکی
حالده وایکی اللرینی اویلوقلرینه وضع ایدوب اللرك برمقلری دوشنمش ایکن قبله سمتنه
یونلتدوکی حالده • وفیه خلاف الشافعی فان عنده یعقد الخنصر والبنصر ویحلق الوسطی
والابهام ویشیر بالسبابة عند التلفظ بالشهادتین ومثل هذا جاء عن علمائنا ایضا • یعنی
جلسه نك آدابلرندن ادب آخیرده که وضع الیدین علی الفخذین موجها اصابعه نحو القبلة
مبسوطة در امام شافعینك خلافی واردر زیرا امام شافعی قتنده وضع یدینك کیفیتی
بودرکه مصلی جلسه تشهدده صرچه برمغنی ویاننده که برمغنی عقد ایدوب اورتا برمق
ایله باش برمغی حلقه کبی ایلیوب ایکسنك اوجلرنی بری برینه قاوشدروب شهادتین
کلمه لرینی تلفظ ایلدوکی وقتده شهادت برمغی ایله قبله جانبنه اشارت ایدر وامام
شافعیدن منقول اولان کیفیت علمامزدن دخی منقولدر رحمهم الله ویتشهد کابن
مسعود رضی الله عنه ولا یزید علیه فی القعدة الاولی یعنی قعده تینده ابن مسعوددن
رضی الله عنه روایت اولنان تشهد کیفیتی کبی تشهد ایلسونکه حالا حنفی المذهب
اولنلرك اوقودقلری تشهددر وقعده اولیده تشهد اوزرینه صلوات کبی ودعوات
کبی برشیء زیاده ایتمسون ویقرأ فیما بعد الاولیین الفاتحة فقط وهی افضل وان سبح

اوسكت جاز يعني فرائض ثلاثيه و رباعيه ده شفع اولدن صكره كه شفع ثاني يا ركعت
ثالثه در انجق فاتحة الكتاب اوقسون و فاتحه اوقومق افضلدر تسبيح و سكوتدن
اما اكر تسبيح ايدوب يا سكوت ايتسه جائزدر • ويقعد كالاولى يعني مصلي قعدۂ اولى
ده اوتوردوغي كبي قعدۂ اخيره ده دخي اول كيفيت اوزره اوتورسون • خلافا
للشافعي فان السنة عنده في التشهد الثاني التورك وهو هيئة جلوس المرأة في
الصلوة وهي هذه • يعني جلسۂ ثانيه نك كيفيتنده امام شافعينك خلافي واردر
زيرا شافعي قتنده قعدۂ ثانيه ده سنت اولان عورت نمازده اوتوردوغي هيئت
اوزره اوتورمقدر كه اكا تورك دينلور واول هيئت بو ذكر اولنجقدر المرأة
تجلس على اليتها اليسرى مخرجة رجليها من الجانب الايمن فيهما • اى في التشهدين
يعني نماز قلان عورت كشينك قعدتين ده اوتورمغك كيفيتي بودر كه صول
اويلوغك اوجنه اوتوروب ايكي اياقلريني صاغ جانبنه چقاره ايكي تشهدده بله
وايكي تشهددن مراد ايكي قعده در اسم حالك محلي اوزرينه اطلاق قبيلندندر • و
يتشهد ويصلي على النبي عليه السلام ويدعو بما يشبه القرآن او المأثور من الدعاء
لا كلام الناس • فلا يسأل شيئا مما يسأل عن الناس • يعني قعدۂ اخيره ده قعدۂ
اولى كبي اوتوروب التحيات الى آخره اوقسون قعدۂ اولى ده اوقودوغي كبي وحضرت
حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم اوزره صلوات ايلسون يعني اللهم صل على
محمد وعلى آل محمد كما صليت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد

اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد كما باركت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد
ديسون وحضرت صلى الله عليه وسلم اوزره صلوتدن صكره دعوات قرآنه مشابه يا
حضرت رسولدن يا خود اصحاب كرامدن منقول ومروي دعواته مشابه دعالري •
اوقسون اللهم اني ظلمت نفسي ظلما كثيرا كبيرا ولا يغفر الذنوب الا انت فاغفر لي مغفرة
من عندك وارحمني انك انت الغفور الرحيم كبي اما كلام ناسه مشابه دعا اوقسون
يعني نفس صلوتده ناسدن طلبي ممكن اولان شيء جناب حقدن طلب ايمسون اللهم اعطني
الف دينار كبي زيرا صلوتي افساد ايدر • ثم يسلم عن يمينه بنية من ثمة من البشر والملك
ثم عن يساره كذلك والمؤتم ينوي امامه في جانبه وفيهما ان حاذاه والامام بهما
اى ينوي الامام بالتسليمتين • يعني مصلي دعاء تشهددن صكره صاغ طرفنه سلام ويروب
السلام عليكم ورحمة الله ديسون و بو خطاب انده اولان بشر وملكه خطاب اولمغله
امام ومأموم سلاملري ايله بو ايكي نوعي نيت ايدرلر صاغ جانبنده وصول جانبنده
اما مقتدي امامي دخي نيت ايدر هرقنغي جانبده ايسه نيت ايدر وامام مقتدينك
قارشوسنده اولورسه ايكي جانبده بله نيت ايدر وامام ايكي سلام ايله بشري و
ملكي نيت ايدر • وعند البعض الامام لا ينوي لانه يشير الى القوم والاشارة فوق
النية وعند البعض الامام ينوي بالتسليمة الاولى • يعني امام ايكي سلامله نيت ايلمك
قول اصحدر وبعضيلر قتنده امام اصلا نيت ايتمز زيرا ايكي طرفنده كه قومه اشارت
ايدر واشارت ايسه محسوسه متعلقه اولمغله معقوله متعلقه اولان نيتدن اقوى در

وبعض آخرده امام انجق اوکی سلاملە نیت ایدر ثانی ایله دکل والمنفرد الملك فقط

یعنی منفرد تابع ومتبوع اولمامغله انجق ملکی نیت ایدر والحاصل مصلی منفرد ایسه سلامله

نیت ایلدوکی بر نوعدر که انجق ملکدر امام ایسه ایکی نوعدر که بشر ایله ملکدر مقتدی

ایسه اوچ نوعدر که ایکی نوعی بشردر بری امام وبری مقتدی وبر نوعی ملکدر •

فصل

یجهر الامام فی الجمعة والعیدین والفجر واولیی العشائین اداء وقضاء لا غیر یعنی امام بو محال مذکورەدە وجوبا قرائتی جهر ایدر کرک بو صلوات اوقات

محدودەلرندە ادا اولنسون کرک اوقات غیر محدودەلرندە قضا اولنسون قضاسی ممکن

ایسه اما بو صلوات مذکورەنك ماعداسندە جهر اتمز صلوة عصر وظهر کبی وتراویح

ایله اشکال وارد اولمز زیرا کلامم فرائضدەدر ووتر رمضان ایله اشکال وارد دکلدر

زیرا جهردە مستقل دکلدر بلکه تراویحە تابعدر • والمنفرد خیر ان ادی وخافت

حتما ان قضی دخی منفرد یعنی تابع ومتبوع اولمین جمعە وعیدین دن ماعدا یکە فجر ایله

عشائین دە ادا ایلسە جهر ایله اخفا بیننده مخیردر واکر قضا ایلسە وجوبا اخفا

ایدر وادنی الجهر اسماع غیره وادنی المخافتة اسماع نفسه هو الصحیح یعنی مراتب

جهرك اقل مرتبەسی غیره اشتدرمکدر یعنی بو مرتبە جهر امکله جهر واجبك

عهدەسندن چقار اکرچە امامدن ایراغ اولوب یاخود صاغر اولمغله اشتمدی

ایسە دخی ومراتب مخافتك اقل مرتبەسی مصلی کندونە اشتدرمکدر وبو مقدار

ایله فرض قرائت عهدەسندن چقار وجهر ایله مخافتك تعریفلرندە صحیح اولان •

قول

قول انجق بو ذکر اولنان در • احترازا عما قیل ان ادنی الجهر اسماع نفسه وادنی

المخافتة تصحیح الحروف • یعنی مصنف تعریفین سابقینی تصحیح ایدوب هو الصحیح قولی

جهر ایله مخافتەنك بیانلرندە دنلان تعریف ضعیفدن احترازدر که جهرك اقل

مرتبەسی مصلی کندی نفسنە اشتدرمکدر ومخافتەنك اقل مرتبەسی حروفی تصحیح

ایدوب مخارجندن اخراج وصفاتلرنی اجرا اتمکدر • وکذا فی کل ما تعلق بالنطق •

کالطلاق والعتاق والاستثناء وغیرها یعنی احکام شرعیەدن هر حکم که نطق و

تلفظە متعلق اولە قرائت حکمندەدر طلاق وعتاق واستثنا واقرار کبی یعنی کشی

عورتنە انت طالق دیوب کندی اشیدجك مقداری نطق ایلسە طلاق واقع اولور

واکر انجق تصحیح حروف ایدوب اشتمدی ایسه طلاق واقع اولمز وعتاق ایله استثنا بونك

کبیدر • ای ادنی المخافتة فی هذه الاشیاء اسماع نفسه حتی لو طلق او اعتق بحیث صحح

الحروف لکن لم یسمع نفسه لا یقع ولو طلق جهرا ووصل به ان شاء الله بحیث لم یسمع نفسه

یقع الطلاق ولم یصح الاستثناء • یعنی لفظه ونطقه متعلقە اولان احکامك جملەسندە

متکلم کلامنی کندینە اشتدرمك شرطدر اول حکمك صحتندە ووقوعندە

حتی اکر عورتنە طلاق ویروب ومملوکنی آزاد ایلیوب بو حیثیت ایله که حروفی تصحیح ایدوب

اما قوة سامعەسی موقوفە اولمیوب صحیحە ایکن کندینە اشتدرمسە عورتی بوش اولمز

ومولی آزاد اولمز واکر جهرا عورتنە طلاق ویروب انت طالق دیسه وبو کلامنە

ان شاء الله کلامنی ایصال ایلیوب اما ان شاء الله کلامنی کندینە اشتدرمسە طلاق واقع

اولور وان شاء الله ایله استثناسی صحیح اولمیوب لغو اولور فان ترك سورة اولیی العشاء قرأها بعد فاتحة اخریيه وجهر بهما ان ولو ترك فاتحتهما لم يعد

لانه يقرأ الفاتحة في الاخريين فلو قضى فيهما فاتحة الاوليين يلزم تكرار الفاتحة في الركعة الواحدة وذا غير مشروع • يعنی اكر صلوة عشانك اولكی شفع اولكده فاتحه اوقيوب سوره يی ترك ايتسه شفع ثانينك فاتحه سندن صكره سوره يی اوقسون وبو محلده صلوة جهريه اولوب مصلی امام اولسه سوره يی وجوبا جهر ايتسون وفاتحه يی سوره يه تبعا جهر ايتسون اما اكر منفرد اولسه ايكيسنك جهر واخفاسنده مخير اولور واكر صلوة عشانك شفع اولكی فاتحه سنی ترك ايلسه شفع ثانيده قضا ايتمسون زيرا شفع ثانينك فاتحه سی وار ايكن شفع اولك فاتحه سنی دخی قضا ايلسه ركعت واحده ده فاتحة الكتابی ايكی كره اوقومق لازم كلور بو خود مشروع دكلدر • فرض القراءة اية والمكتفى بها مسیء • لترك الواجب • يعنی صلوتده قراءة قرآن فرضدر اما اول فرضك مقداری امام اعظم قتنده قرآنك ايتلريندن بر ايتدر كرك اول ايت بر حرف اولسون ق • وص • ون • كبی كرك بر كلمه اولسون مدهامتان كبی كرك ايكی كلمه اولسون • ذواتا افنان كبی كرك كلمات اولسون قل هو الله احد كبی اما بو مقدار ايله اكتفا ايدن كنهكاردر قراءتك واجبی كه بالاتفاق اوچ ايتدر ترك ايتدوكيچون وسنتها في السفر عجلة الفاتحة واي سورة شاء وامنة نحو البروج وانشقت يعنی سفرده قراءتك سنتی عجله قولی مكانده فاتحه ايله استدوكی سوره در وقورقولو اولميوب امين اولدوغی

مكانده فاتحه ايله سوره بروج وسوره انشقت مقداريدر • وفي الحضر استحسنوا طوال المفصل في الفجر والظهر واوساطه في العصر والعشاء وقصاره في المغرب يعنی سفرده اولميوب حضر واقامتده فقهامز مفصلك اوزون سوره لرينی اوقومغی استحسان ايتديلر صلوة فجر وظهرده واورته سوره لرينی استحسان ايتديلر صلوة عصر وعشاده وقصه سوره لرينی اوقومغی استحسان ايتديلر صلوة مغربده • ومن الحجرات طوال الى البروج ومنها اوساط الى لم يكن ومنها قصار الى الاخر • يعنی طوال مفصل حجرات سوره سندن بروج سوره سنه دكدر يعنی حجرات ايله بروج سوره سينك مابينده اولان سورلك هر برسی طوالدندر واوساط مفصل سوره بروجدن لم يكن سوره سنه دكدر وقصار مفصل لم يكن سوره سندن اخر قرانه دكدر وسوره حجراتدن قرانك اخرينه دك مفصل اسمی ايله تسميه اولنور فاصله دن ماخوذ اولدوغنه بناء زيرا فواصل متكثره ومتحده در غالبا ياخود فصلدن اولدوغنه بناء زيرا سوره لر بينده مابه الفصل اولان بسم الله الرحمن الرحيم لری چوقدر ياخود تفصيلدن اولدوغنه بناء زيرا بو سورلك بعضلری اشتمال ايلدوكی قصص انبيايه واحوال حشر ونشر وجنت ونار وثواب عقابه سور ذوات المائين اشتمال ايتمدی ياخود حضرت حبيب اكرم صلی الله عليه وسلم بو مفصله مختص اولوب بونكله مفضل اولدوغی ايچون سائر انبيادن ممتاز ومنفصل اولدی وبو مفصل جميع كتب الهيه دن

مكانده

ممتاز و منفصل اولدی زیرا مضمون شریفلری زبرا اولیندە بو قدر بوکا بناءً
حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم فضلت بالمفصل بیورمشلردر • **وفی**
الضرورة بقدر الحال یعنی مصلی یه کرک سفردە کرک حضردە کاهیجه ضرورت
عارضه اولور ضرورت حقن کبی و ضیق وقت و خوف عدو کبی بو تقدیرجه قراتک
مقداری ضرورتک حالنه منوط و مربوطدر **وکره توقیت سورة لصلوة** • ای
تعیین سورة لصلوة بحیث لا یقرء فیها الا تلک السورة • یعنی سور قرآندن بر سورة
صلوتک برینه تعیین و تخصیص ایدوب اول سورەدن غیری اوقومق مکروه
اولور زیرا غیرک هجر و ترکنی ایهام ایدر و نسیانه باعث اولور • **ولا یقرأ المؤتم**
بل یستمع و ینصت • قال الله تعالی واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا وقال
علیه السلام اذا کبر الامام فکبروا واذا قرأ فانصتوا وقال علیه السلام من کان له
امام فقراءة الامام له قراءة وقال علیه السلام ما لی انازع فی القرآن وسکوت الامام
لیقرأ المؤتم قلب الموضوع • یعنی امامه اقتدا ایدن مصلی قرآن عظیمی اوقومسون
کرک امامک اوقودیغنی اشتسون کرک اشتمسون بلکه امامک قرائتنی اشیدرسه
دیکلەسون واکر اشتمزسه سکوت ایدوب امامک قرائتنه قولاق دوتسون •
و مقتدینک استماع و انصاتی واجب اولدیغنه کتاب اللهدن دلیل حق تعالینک
واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا قول شریفیدر یعنی ای بنم مؤمن قوللرم
قچن قرآن اوقنسه استماعنه قولاق دوتوب دیکلەکز دیمکدر و سنتدن دلیل
حضرت حبیب اکرمک اذا کبر الامام فکبروا واذا قرأ فانصتوا قول شریفیدر یعنی ای
نمازکذارلر قچن امام تکبیر ایلسه سز دخی تکبیر ایدک و قچن اوقوسه دیکلەکز و
حضرت حبیب اکرمک علیه السلام من کان له امام فقراءة الامام له قراءة بیورمقلری
در یعنی شول مصلی که منفرد اولمیوب و امام اولمیوب بلکه امامه مقتدی اولسه
کندی قرائتی اوقومسون زیرا امامک اوقومسی کندینک اوقومق کبیدر بس اکر اوقوسه
تحصیل حاصل لازم کلوب سوء ادبه باعث اولور و حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه
وسلم حدیث آخردە ما لی انازع فی القرآن بیورمشلردر معنای حدیث بکا نه
اولدیکه قرآن عظیمک تلاوتندە چکشلو دمدیمکدر یعنی ای بکا اقتدا ایدنلر نیچون
بن تلاوت قرآن ایدرکن سز دخی تلاوت ایدوب بنمله چکشیرسز بس بو تهدید دخی
مقتدینک حقندە حرمت قراته و وجوب انصاته دلیلدر و اکر امامک قرائتیله
مأمومک قرائتی بینندە جمع و توفیق ممکندر بر سبب اوقوزکن آخر ساکت اولمغله
دنلسه جواب اولنورکه امام اوقیوب مقتدی ساکت و مستمع اولمق مشروعدر
و بونک عکسی قلب موضوع و خلاف مشروعدر • **وان قرأ امامه آیة ترغیب او ترهیب**
او خطب او صلی علی النبی علیه السلام الا اذا قرأ قوله تعالی صلوا علیه فیصلی
سرا یعنی مقتدی یه استماع و انصات واجبدر اکرچه امامی آیت ترغیب و رحمتی یاخود
آیت ترهیب و عذابی اوقورسه دخی و ازلفت الجنة للمتقین و برزت الجحیم للغاوین
کبی آیت ترغیبی اشتدوکی وقتدە واجب اولان استماعی ترک ایتمسون و دعا ایدوب اللهم

انی اسئلك الجنة دیمسون وآیت ترهیبی اشتدوکی وقتده اللهم انی اعوذ بك من النار
دیمسون زیرا دعا محلی دکلدر وسکوت واجبدر وخطیب خطبه یی اوقورکن یاخود
حضرته صلوات کتورر ایکن خطبیه حاضر اولان دعا ایمسون زیرا استماع وانصات
واجبدر مکر خطیب حضرته صلوات واجبه اولدوغنه دلیل اولان صلوا علیه آیتنی
اوقیه بو تقدیرجه سامع اولان حضرته صلوات کتورسون اما جهرله دکل بلکه ش
ایله یعنی صلوات کتورن کتوردوکی صلواتی غیرك اذنیندن یاخود کندی اذنندن اسرار
ایلسون یعنی تصحیح حروف ایله اکتفا ایلسون یاخود قلبنده اسرار ایلسون والجماعة سنة
مؤکدة • وهو قریب من الواجب • یعنی فرائض خمسه یی و رمضانك وتری وتراویحی
وبالجمله حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم جماعتله قلدوغی صلواتك جماعتی سنن
مؤکده در و واجب کبیدر تارکی آثم اولمده والاولی بالامامة الاعلم بالسنة ثم الاقرء
ثم الاورع ثم الاسن یعنی اکرچه اهل سنت وجماعتدن هر مؤمنه اقتدا ایدوب
خلفنده نماز قلمق جائزدر اما امامت منصب جلیل اولوب اجر جزیلی مستدعی اولدوغیچون
امامته لایق واحری شول آدمدرکه صلوته متعلقه اولان احکامه زیاده اطلاعی
اولوب قومدن ممتاز اوله واکر احکام صلوتك معرفتنده قوم مساوی اولسه امامته لایق
وان عظیمك تجویدنده قومدن ماهر اولوب ممتاز اولاندر واکر تجوید قرآنده دخی جمله قوم
برابر اولسه لر امامته لایق شول آدمدرکه محرماتی ترك ایتدوکندن ما عدا شبهه لی
شیئلری دخی ترك ایدندر واکر ترك شبهاتده دخی جمله قوم برابر اولسه لر امامته لایق

شول آدمدرکه زیاده یاشلی اوله فان ام عبد او اعرابی او فاسق او اعمی او مبتدع او
ولد زنی کره یعنی جواز صلوتده وصحت امامتده صلاح وعدالت شرط اولمدوغنه
بناء اکر عبدکه حر اولمایه یاخود صحرا نشین که شهری اولمایه یاخود فاسق که صغایر
وکبایرك برسنه ارتکاب ایلیه یاخود شول اعمی که ایکی کوزلری کورمز یاخود شول
مسلم اهل بدعت که حضرت حبیب اکرمك سنت سنیه سنه تابع اولمیوب معتقدی
اهل سنت وجماعتك معتقدلرینه موافق اولمیه یاخود زنادن حاصل اولان بو التی
نوعك برسی امام اولسه امامتی جائزه در واکا اقتدا ایلمك دخی جائزدر اما مع هذا
بونلرك امامتلری مکروهه در قلت جماعته مؤدی اولوب بعضلرینده جهل غالب
وبعضلرنده رغبت ناس آز اولدوغیچون کجماعة النساء وحدهن یعنی رجاله تابع اولمیان
نسانك جماعت ایله نماز قلملری مکروه اولدوغی کبی اول جماعت مذکوره دن هر برینك
امامتی مکروهه در وتقف الامام وسطهن لو فعلن یعنی نساء کراهته ارتکاب ایلیوب
جماعت ایله نماز قلسه لر جماعتلری رجالك جماعتلری کبی دکلدر زیرا رجالك امامی
تقدم ایدر اما نسانك امامی تقدم ایمیوب صف اولنده که مقتدیاتك اورته لرنده
دورر • لفظ الامام یستوی فیه المذکر والمؤنث فلهذا لم تدخل تاء التأنیث فیه • یعنی
لفظ امام مذکر ومؤنثه اطلاق اولندوغنه بناء بو محلده مؤنثدن عبارت ایکن علامت
تأنیث اولان تا لاحقه اولمدی وکحضور الشابة کل جماعة والعجوز الظهر والعصر لا الباقیة
دخی تازه عورت هر جماعته حاضره اولمق و قوجه قاری اکنجی ظهر ایله عصره حاضره اولمق

مكروه اولدوغی كبی اما ظهر ایله عصرك ماعداسنه عجوزه حاضره اولمق مكروه دكلدر

ویقتدی المتوضئ بالمتیمم • لان التیمم طهارة مطلقة عند عدم الماء والخلفیة فی التراب عندنا • یعنی طهارۀ حقیقیه سی اولان طهارۀ حكمیه سی اولانه اقتدا ایلیوب نمازینی نمازنه بنا ایلمك صحیحدر زیرا طهارۀ تیم طهارۀ مطلقه‌در یعنی تیممی وضونك خلفی دكلدر بلكه خاك آبك خلفیدر پس تیمم وضو ایله برابردر **والغاسل بالماسح** • لان الخف مانع من سرایة الحدث الی الرجل وما علی الخف طهر بالمسح • دخی یاغنی غسل ایدن ایج ادككی مسح ایدنه اقتدا ایدوب نمازینی نمازنه بنا اتمك صحیحدر زیرا ناقض وضو ایله حاصل اولان حدثك ایاغه سرایتندن ایج ادك مانعدر وغاسل ایله ماسحك ایقلری طهارۀ حقیقیه‌ده یكساندر پس طهارۀ حقیقیه لری طرفیندن كامله‌در وایج ادك منع ایلدوكی حدث كندونه قائم اولمغله مسح ایله پاك اولدی **والقائم بالقاعد** • بناء علی فعل رسول الله علیه السلام • دخی ایاق اوزره دوروب نماز قلان مقتدی اوتوروب نماز قلان امامه اقتدا ایلمك جائزدر حضرت حبیب اكرم صلی الله علیه وسلمك فعل شریفلرینه بناء كه صولك نمازی اوتوروب قلدیلر واصحاب كرام ایاق اوزره دوردیلر لكن حضرتنه اقتدا ایتدیلر • **والمومی بالمومی** • دخی ایماء واشارتله نماز قلنلر بری برینه اقتدا اتمك جائزدر حاللری مستویه اولدوغیچون • **والمتنفل بالمفترض** • دخی نافله بی قلان فرضی قلانه اقتدا ایدر بناء الضعیف علی القوی جائز اولمغله **لا رجل بامرأة او صبی** • لان الواجب تاخیرهن بالنص • یعنی ار عورته اقتدا اتمك جائز دكلدر مطلق صلوتده زیرا

عورتلرك

عورتلریك تاخیر كری نص حدیثله واجبدركه اخروهن من حیث اخرهن الله بیورلشدر یعنی منصب امامتدن ومشابهلرندن نسائی تاخیر ایدك حق تبارك وتعالی ذكرده وخلقتده انلری تاخیر ایتدوكیچون وار بالغ اولمین اوغلانه اقتدا ایلمك جائز دكلدر زیرا قلدوغی نمازی اگرچه نافله اولورایدیك قلدوغی ایسه یا فرض اوله یا نافله فرض ایسه مفترض متنفله اقتدا اتمك جائز دكلدر نافله ایسه اریك نافله سی افساد ایله مضمونه‌در یعنی قضاسی لازمدر اما صبینك نافله سی مضمونه دكلدر ومضمونی غیر مضمون اوزره بنا اتمك جائز دكلدر **وطاهر بمعذور** دخی انواع حدثدن پاك اولان عذرلی اولوب حدث ایله مبتلا اولان امامه اقتدا اتمز **وقارئ بامی** دخی قرآن عظیمدن ما تصح به الصلوة اولان مقداری بلن بو مقداری بلمین امامه اقتدا اتمز **ولابس بعار** دخی عورت یری مستور اولان عورت یری آچق اولان امامه اقتدا اتمز **وغیر مومئ بمومئ** دخی ركوع وسجود یرینه ایما ایدن امامه ركوع وسجود ایله قلان اقتدا اتمز **ومفترض بمتنفل** دخی فرضی قلان نافله قلانه اقتدا اتمز • لان بناء القوی علی الضعیف لا یجوز • یعنی بو مسائل مذكوره‌ده اقتدا ممتنعدر زیرا قویی ضعیف اوزره بنا اتمك جائز دكلدر **ومفترض فرضا آخر** • لان الاقتداء شركة فیجب الاتحاد • دخی فرائض خمسه نك برسنی قلان فرض آخری قلانه اقتدا اتمز مثلا ظهری قلان عصری قلانه اقتدا اتمز وبر كونك ظهرنی قلان آخر كونك ظهرنی قلانه اقتدا اتمز زیرا اقتدا امامله مأموم بیننده اشتراكدر یعنی اوزره تعلق اولمغله نوعا وشخصا برلك واجبدر مثلا ظهر ایله عصر بیننده وحدت نوعیه یوقدر وایكی كونك

ظهرلری بیننده وحدت نوعیه وارایسه ده وحدت شخصیه لری یوقدر **والامام لا**
یطیلها ولا قراءة الاولی الا فی الفجر یعنی امامه لایقدر اولان بودرکه جماعتله قلدوغی نمازی
جماعتی اوصاندره جق مرتبه اوزاتمیه و فرضك رکعت اولی سنی اوزاتمیه مکر صلوة
فجرده اوله زیرا وقت فجر نوم وغفلت وقتی اولوب جمله جماعت حاضر اولمامغله رکعت
اولیبی اوزاتسون تاکه تحریمیه یتشه لر **ویقیم مؤتما توحد عن یمینه ویتقدم ان زاد**
ای اذا کان المؤتم واحدا یأمره الامام بان یقوم عن یمینه وفیه اشارة الی ان الامام
آمر والمأموم یجب ان یکون منقادا له وقوله ویتقدم ان زاد اشارة الی ان القوم اذا کانوا
کثیرا فالاولی ان یتقدم الامام لا ان یأمرهم الامام بالتأخیر عنه فان ذلك ایسر من هذا
یعنی صلوة جمعه دن ماعدا جماعت ایله قلنان صلواتك جمله سنده جماعتك اقلی
ایکیدر واکثری بی حددر پس اکر امامه اقتدا ایدن بر شخص اولسه امام اول شخصی
صاغ جانبنه آلسون کوك اول شخص آرا اولسون کرك عورت کرك اوغلان کرك قیز
واکر اقتدا ایدن بردن زیاده اولسه ومکان دخی واسع اولسه امام مخیردر دیلرسه
قومه تأخیر ایله امر ایلسون تاکه کیروجه دوره لر ودیلرسه کندی تقدم ایدوب ایلروجه
دورسون وبو تقدم اولکی امردن آسان واولیدر وبالجمله امام آمر اولمغله ممکن
ایله عمل ایلسون ومأموم امامك امرینه منقاد اولوب مخالفت ایتمسون **ولو ظهر حدثه**
یعید المؤتم لان صلوة الامام تتضمن صلوة المقتدی ففساده یوجب فساده یعنی
اکر امام نمازی قلدقدنصکره حدثی ظاهر اولوب ابدست سز اولدوغی بلنسه اول امامه

مقتدی

مقتدی اولان نمازنی دوندرسون اکرچه مقتدینك نمازی جمیع شرائط وارکانه
مشتمل اولوب مفسداتدن خالی ایسه ده زیرا امامك نمازی جماعتك نمازنه متضمنه
دریعنی نمازدر وجماعتك نمازی امامك نمازی اوزره مبنیدر پس متضمن اولان
صلوت امامك فسادی متضمن اولان صلوة قومك فسادینی اقتضا ایدر **ویصف**
الرجال ثم الصبیان ثم الخناثی ثم النساء یعنی امامه اقتدا ایدن اصناف مختلفه نك موقف
صلوتده ترتیبلری بودرکه ابتداء ارلر صف اولوب دورسونلر بونلردنصکره
بالغ اولمین اوغلانجقلر بونلردنصکره ایکی آلتلی یاخود ایکیسندن خالی اولان خنثی لر
بونلردنصکره عورتلر • الخناثی بالفتح جمع الخنثی کالحبالی جمع الحبلی • یعنی خنثی انثی
صفت اولدوغیچون خبلی جمع اولدوغی کبی جمع اولدی زیرا ایکیسنده ده فرعیت
معناسی واردر **فان حاذته فی صلوة مشترکة تحریمة واداء فسدت صلوته ان نوی**
امامتها والا صلوتها • ای ان صلت علی جنب رجل امرأة مشتهاة بحیث لا حائل
بینهما والصلوة مشترکة تحریمة واداء فسدت صلوة الرجل ان نوی الامام امامة
المرأة وان لم ینو تفسد صلوة المرأة • یعنی اکر محل شهوت اولوب جماع اولنمغه
قابلیتی اولان عورت صلوتده کندینك موقف ومرکزنی ترك ایدوب ارك صاغ
یانندن یا صول یانندن یا اوك طرفنده دوروب نماز قلسه اما بوحیثیت ایله که
مابینلرنده حائل اولمیوب قلدقلری نماز ده اداده وتحریمه ده مشترك اولسه
اول ارك نمازی فاسده اولور اکر اول نمازك امامی عورته امام اولمغه نیت

ایدیسه واکر نیت ایتمدیسه عورتك نمازی فاسده اولور • فسروا الاشتراك
فی التحریمة بان یکونا بانیین تحریمتهما علی تحریمة الامام • یعنی فقهاء حنفیه تحریمه
ده اشتراکی آرا ایله عورت تحریمه لرینی امامك تحریمه سی اوزره بنا ایدوب اقتدا
ایتمکله تفسیر وبیان ایدیلر • والشرکة فی الاداء بان یکون لهما امام واحد فیما
یؤدیانه اما حقیقة کالمقتدین واما حکما کاللاحقین • دخی فقهاء حنفیه ادا ده
اشتراکی ار ایله عورتك قلدقلری نمازده اماملری براولمغله تفسیر وبیان ایدیلر
وار ایله عورت قلدقلری نمازك امامی یا حقیقة اوله مقتدیلرك امامی کبی یا حکما
اوله لاحقلرك امامی کبی • یعنی رجل وامرأة اقتدیا برجل فسبقهما حدث فتوضآ
وبنیا وقد فرغ الامام فحاذت المرأة الرجل فسدت صلوة الرجل اللاحق فاللاحق وان لم
یکن له امام حقیقة فله امام حکما فانه التزم ان یؤدی جمیع صلوته خلف الامام فاذا
سبقه الحدث وبنی یجعل کانه خلف الامام حتی تثبت له احکام المقتدین کحرمة
القراءة ونحوها • یعنی لاحقلرك امامی حکمی اولدوغنك بیانی بودرکه براز ایله
برعورت براره اقتدا ایتدیلر صکره ایکیسی بله حدث ایله مسبوق اولوب اخیا دن
محدث اولدیلر پس ایکیسی ابدست الوب اول قلدقلری اوزره بنا ایتدیلر حال بودرکه
بونلر ابدست الوب بنا ایتدوکلرنده امام نمازندن فارغ اولدی پس بو وقتده اول
لاحقه اولان عورت لاحق اولان اره محاذات ایلسه لاحق اولان ارك نمازی فاسد
اولور لاحقه عورت محاذات ایتمکله پس بوصورتده لاحق اولان ار ایله لاحقه اولان

عورتك اگرچه ادا ایتدوکلرنده حقیقة اماملری یوقدر اما حکما اماملری واردر زیرا
ایکیسی بله جمله نمازی امامك خلفنده ادا ایتمکی التزام ایتدیلر پس حین حدث ایله مسبوق
اولوب ابدست السه لر وبنا ایلسه لر امام اردنده اولمق کبی قلنورلر حتی اول لاحقلر
ایچون مقتدیلرك جمله احکامی ثابته اولور قراءة قرآن وقراءته تابع اولان استعاذه
حرام اولمق کبی • بخلاف المسبوق وهو الذی ادرك آخر صلوة الامام فلم یلتزم اداء الکل
خلف الامام فهو فی اداء ما لم یدرکه مع الامام منفرد حتی تجب علیه القراءة فالمسبوقان
وان کانا مشترکین فی التحریمة اذ بنیا تحریمتهما علی تحریمة الامام فلیسا مشترکین اداء
فان حاذت امرأة رجلا فی اداء ما سبقا لم تفسد صلوة الرجل لعدم الشرکة فی الاداء •
یعنی مقتدی اوچ قسمدر مدرك ولاحق ومسبوق پس مفسد صلوة اولان محاذات انجق
مدرك ایله لاحقده متصوردر زیرا تحریمه و اداده اشتراکلری واردر اما مسبوقده
متصور دکلدر زیرا انجق تحریمه ده اشتراکلری وار اداده یوق ومسبوق شول
مصلیدرکه صلوت امامك آخرنه یتشدی وبتون نمازی امام اردنده ادا ایتمکی
التزام ایتمدی پس اول مسبوق امامله یتشمدوکی مقداری اداسنده منفرددر حتی
قرآن عظیمی اوقومق اوزرینه واجب اولور پس مسبوقلر اگرچه تحریمه ده مشترکلردر
زیرا تحریمه لرینی امامك تحریمه سی اوزره بنا ایتدیلر اما اداده مشترك دکللردر پس اگر
مسبوقه اولان عورت مسبوق اولان اره یتشمدوکلری مقداری اداسنده محاذات
ایلسه اول ارك نمازی فاسد اولمز اداده اشتراکلری اولمدوغیچون • اقول فی تفسیر

الشركة في التحريمة والاداء تساهل وينبغي ان يقال الشركة في التحريمة ان يبني احدهما
تحريمته على تحريمة الآخر او بنيا تحريمتهما على تحريمة الثالث والشركة في الاداء بان يكون
احدهما اماما للآخر فيما يؤديانه او يكون لهما امام فيما يؤديانه حتى يشمل الشركة بين
الامام والمأموم فان محاذاة المرأة الامام مفسدة صلوة الامام مع انه لا اشتراك
بينهما تحريمة واداء بالتفسير الذي ذكروا • يعني بن درمكه فقهاء حنفيه نك اداده
وتحريمه ده اشتراكك تفسير و بياننده مساهله وارددر جمله افرادنه جامع وشامل
اولمامغله و بو مساهله نك دفعنده لايق اولان بويله دينلمكدركه تحريمه ده •
اشتراك مصلی نك برسی تحریمه سنی آخرك تحریمه سی اوزره بنا ایلمکدر یاخود ایکی
مصلی تحریمه لرنی اوچنجی شخصك تحریمه سی اوزره بنا ایلمکدر • واداده اشتراك
ادا ایتدکلری نمازده مصلی نك برسی آخره امام اولمغله در یاخود ایکی مصلی نك
ادا ایتدوکلری نمازده امام‌لری بر اولمغله در تاکه امام ایله مأموم بیننده اولان •
اشتراکه شامل اوله زیرا عورتك امامه محاذاتی امامك نمازینی افساد ایدر باوجود
که فقها ذکر ایتدوکلری تفسیر اوزره محاذات ایدن عورت ایله امام بیننده ادا
ده و تحریمه ده اشتراك یوقدر • وایضا لا اجد فائدة في ذكر الشركة في التحريمة
بل يكفي ذكر الشركة في الاداء فان الامام اذا سبقه الحدث واستخلف آخر فاقتدى احد
بالخليفة فالشركة في الاداء ثابتة بين الذي اقتدى بالخليفة وبين الامام الاول وكل
من اقتدى به باعتبار ان لهم اماما فيما يؤدونه وهو الخليفة ولا شركة بينهم في

التحريمة

التحريمة لان المقتدي • بالخليفة بنى تحريمته على تحريمة الخليفة والامام الاول ومن
اقتدى به لم يبنوا تحريمتهم على تحريمة الخليفة فلم يوجد بينهما الشركة تحريمة
ومع ذلك لو كانت المرأة في احدى الطائفتين اما من المقتدين بالامام الاول
او من المقتدين بالخليفة محاذت الطائفة الاخرى تفسد باعتبار الشركة في الاداء
لا التحريمة • يعني فقهانك ادا و تحريمه ده اشتراكك بياننده تعريفلری جمله افراده جامع
اولمدوغی کبی امر مستدرك وزائده دخی مشتملدر زیرا تحریمه ده اشتراکی ذکر ایتمه نك
فائده سی بولنمام بلکه اداده اشتراکی ذکر ایتمك کفایت ایدر زیرا قچن امامه حدث عارض
اولوب یرینه آخری خلیفه ایلیوب بوندنصکره بر آدم کلوب خلیفه یه اقتدا ایلسه پس
بو صورتده خلیفه یه اقتدا ایدن و امام اول و امام اوله اقتدا ایدنلر بیننده اشتراك وارددر
ادا ایتدوکلرندن خلیفه جمله نك امامی اولدوغی اعتباریله حال بودرکه بو اوچ طائفه
نك بیننده تحریمه ده اشتراك یوقدر زیرا خلیفه یه اقتدا ایدن تحریمه سنی خلیفه نك
تحریمه سی اوزره بنا ایلدی اما امام اول و امام اوله اقتدا ایدنلر تحریمه لرنی خلیفه
نك تحریمه سی اوزره بنا ایتمدیلر پس بو ایکی طائفه نك بیننده تحریمه ده اشتراك
بولنمدی و بونکله اگر عورت ایکی طائفه نك برسندن یعنی یا امام اوله اقتدا
ایدنلردن یاخود خلیفه یه اقتدا ایدنلردن اولوب طائفهٔ اخری یه محاذات ایلسه
محاذات ایتدوکی نمازینی افساد ایدر اداده اشتراك بولندوغی اعتباریله تحریمه
ده اشتراك یوغیکن • ولو قيل الشركة في التحريمة ثابتة تقديرا فاقول الشركة في الاداء

لا توجد بدون الشركة في التحريمة والشركة في التحريمة قد توجد بدون الشركة في الاداء
كما في المسبوق فلا حاجة الى ذكر الشركة في التحريمة • يعني طائفتين مسئله سنده سؤال
اولنوب تقديرا وحكما تحريمه ده اشتراك وار دردنلسه بو سؤالك جوابنده بن ديرمكه
تحريمه ده اشتراك سز اداده اشتراك بولنمز اما اداده اشتراك يوغيكن تحريمه ده اشتراك
بولنور مسبوق مسئله سي كبي بس على كل تقدير اشتراك في التحريمه نك ذكرينه احتياج
يوقدر وبالجمله محاذات مفسده نك مفهوم منده انجق اشتراك في الاداء معتبردر زيرا
جميع افرادنده تخلف ايموب متحقق اولان بودر اما اشتراك في التحريمه بعض صورده
تخلف ايدر مسبوق كبي • هذا اذا نوى الامام امامة المرأة اما اذا لم ينو لم يصح اقتداء
المرأة فتفسد صلوتها لانها لم تقرأ بناء على ان قرأة الامام قرأة لها ولم يكن كذلك
فبقيت بلا قرأة • يعني عورتك محاذاتي ارك نمازني مفسده اولمق امام اول عورته
امام اولمغي نيت ايتدوكي وقتدر اما قجن نيت ايلمسه عورتك امامه اقتداسي صحيح
دكلدر بس بو تقديرجه عورتك نمازي فاسده اولور زيرا امامك قرأتي كنديه
قرأة اولدوغنه بناء قرأتي اوقومدي حال بودركه امامك كنديسنه قرأة دكلدر
اقتداسي جائز اولمدوغيجون بس اول عورت فرض اولان قرأتسز قالدي قرأة ايسه
ركن صلوة اولمغله تركي مفسددر • وعلم من هذه المسئلة ان المرأة اذا اقتدت
بالامام محاذية لرجل لا يصح اقتداؤها الا ان ينوي الامام امامتها اما اذا لم تقتد محاذية
هل يشترط نية الامامة ففيه روايتان • يعني محاذات مرأة ايله رجلك صلوتي

فاسده

فاسده اولوب وامرأة نك اقتداسي صحيح اولمق نيت امامت ايله مشروطه اولدوغي
مسئله دن معلوم اولديكه قجن عورت اره محاذات ايتمش ايكن امامه اقتدا ايلسه اقتداسي
صحيح دكلدر مكر امام اول عورته امام اولمغي نيت ايليه اما قجن محاذات ايله اقتدا ايتميوب
بلكه بلا محاذات اقتدا ايلسه آيا اقتداسي صحيح اولمده امامك عورته امام اولمق نيتي شرط
ميدر دكلميدر مذهبده ايكي روايت واردر صلى امي بقارئ وامي او استخلف في
الاخريين اميا فسدت صلوة الكل • اي ام امي قارئا واميا فسدت صلوة الكل يعني نماز
جائز اولمق مقداري قرآني بلمين كمسنه بو مقداري بلنه وبر كندي كبي بلمينه امام اولسه ياخود
امام قارئ قرأتي واجب اولمين ركعتلرده نماز جائز اولمق مقداري قرآني بلميني خليفه ايلسه
بو ايكي مسئله ده امامك ومقتديلرك وامامه خليفه اولانك نمازلري فاسده اولور •
اما صلوة القارئ فلانه ترك القرأة مع القدرة عليها • اما قرأة قرآنه قادر اولانك
صلوتي فاسده اولمق قرأة قرآنه قادر ايكن ترك ايتدوكيجوندر • اما صلوة الاميين
فلانهما لما رغبا في الجماعة وجب ان يقتديا بالقارئ ليكون قرأته قرأة لهما فتركا القرأة التقديرية
مع القدرة عليها • اما ايكي امينك صلوتي فاسده اولدوغنه علت وقتاكه جماعت ايله نماز
قلمغه ميل ايدوب طمع ايتديلر ايسه اوزرلرينه واجب اولديكه قرأة قرآنه قادر اولان
امامه اقتدا ايدرلر تاكه اول امام قارئك قرأتي كنديلره قرأة اوله بس قرأة تقديريه يه
قادرلر ايكن ترك ايتمكله نمازلري فاسده اولور نتكم قارئ قرأة تحقيقيه يي ترك
ايتمكله فاسده اولور • ولو استخلف القارئ في الاخريين اميا فسدت صلوة الكل خلافا

لزم فان فرض القراءة قد ادّي في الاوليين • يعني ابتداء صلوتده قراءة محققه يي قادر
ايسه وقراءة مقدّره يي دخي ترك ايتمكله نماز فاسده اولدوغي كبي كذلك بقاء
صلوتده قراءة مقدّره يي ترك ايتمكله نماز فاسد اولور بوكا بناء قراءة قرآن واجبه
اولمين يرده امام قاري امّي يي خليفه ايلسه وقتي ايله جمله نك نمازي فاسده اولور
و بو استخلاف مسئله سنده امام زفرك خلافي واردر يعني آخر صلوتده امام قاري
امّي يي خليفه ايتمكله نمازلري فاسده اولمز زيرا فرض اولان قراءة اولكي ركعتلرده ادا
اولندي • قلنا تجب القراءة في جميع الصلوة تحقيقا او تقديرا ولم توجد • يعني امام زفرك
ايراد ايلدوكي دليلدن جوابمز بودر كه قراءة قرآن صلوتك بعض ركعاتنده فرض اولوب
بعض آخرنده فرض اولمق ممنوعدر بلكه جميع ركعاتنده فرضدر تحقيقا اوقوندوغي
ركعاتده يا تقديرا بالفعل اوقنمدوغي ركعاتده كرك اول صلوتده كرك آخرنده حال بودركه
استخلاف مسئله سنده جميع ركعاتنده قراءة بولنمدي •

باب • الحدث في الصلوة

يعني بو بابده صلوة ايچنده مصلّي يه عارض اولان حدثه متعلقه اولان
احكام شرعيه بيان اولنور مصلٍّ سبقه الحدث توضّأ وبنى يعني شول نماز قيلان كمسنه كه بي
قصد و بي اختيار بر وجه اضطرار حدث ايله گرفتار اولسه آبدست الوب شروع ايتدوكي
نمازي بنا ايله اتمام ايلسون مذهبمزده • خلافا للشافعي رحمه الله • اما امام شافعي رحمه
الله سبق حدث مسئله سنده استيناف متعيّن اولوب بنا ممتنع اولدوغنه ذاهب اولدي
ولو بعد التشهد يعني سبق حدث تشهد اخيردن صكره واقع اولورسه ابدست الوب نمازني

بناء ايله

بناء ايله اتمام ايلسون كندي صنعي ايله نمازدن چقمق ايله امام اعظم قتنده • خلافا
لهما فانه اذا قعد قدر التشهد تمّت صلوته • يعني تشهددن صكره حدث واقع اولدقده
ابدست الوب بنا ايتمك امامين قتنده واجب دكلدر زيرا تشهد مقداري اوتورمغله
نمازي تمام اولدي • وعند ابي حنيفة لم يتم لان الخروج بصنعه فرض عنده • يعني
تشهددن صكره حدث عارض اولورسه ابدست الوب بنا ايتمك واجبدر زيرا خروج
بصنعه امام اعظم قتنده فرضدر بو خصوص بولنمدي پس نمازي تمام اولمدي والاستيناف
افضل يعني نفس صلوتده حدث عارض اولسه ابدست الوب قلمدوغي قلدوغي اوزره
بنا ايلمدن اولندن باشلمق افضلدر تا كه نمازك اولي و آخري حدثدن خالي اولوب طهارة
كامله ايله ادا اولنه • لما ذكر حكما اجماليا شاملا لجميع المصلين فصّل حكم كل واحد
من الامام والمنفرد والمقتدي فقال • وقتاكه صاحب وقايه جميع مصليلره شامل
حكم اجمالي يي ذكر ايتديسه مصليلرك انواعني بر بر بيان ايدوب ديديكه والامام
يجرّ آخر الى مكانه • هذا تفسير الاستخلاف • امام حدث ايله مسبوق اولسه ابدست الوب
بنا ايتمزدن اول قومك نمازني اصلاح ايچون بر آدمي چكوب كندي يرينه خليفه ايلسون
و امام غيري يي استخلاف ايلمنك معناي شرعيسي بودر ثم يتوضّأ ويتمّ ثمّة او يعود •
اي ان شاء يتم حيث توضأ وان شاء عاد الى المكان الاول • يعني حدث ايله مسبوق اولان
امام غيري يي استخلافدن صكره كندي نمازني اصلاح ايچون آبدست الور دلرسه ابدست
الدوغي يرده نمازني اتمام ايلسون ودلرسه اولكي يرينه دونوب اتمام ايلسون

وانما خير لان في الاول قلة المشي وفي الثاني اداء الصلوة في مكان واحد فيميل الى ايهما
شاء • يعني حدث ايله مسبوق اولان امام ابدست الدوغي يرده نماز قلمغله اولكي يرده
قلمق بيننده مخير قلندي زيرا بو ايكي مكانك هر برسنده فضيلت مرجحه واردر كه
اولكه يرده از يورمك وايكنجي يرده بتون نمازي بر يرده ادا ايلمك پس هر قنغيسني ديلو
ميل ايدرسه جائزدر **وكذا المنفرد** • ان شاء يتم حيث توضأ وان شاء عاد الى مكانه
• يعني منفرد حدث ايله مسبوق اولوب ابدست الدقدنصكره اتمام صلوتده امام
كبي مخيردر ديلرسه ابدست الدوغي يرده اتمام ايتسون وديلرسه اولكي يرينه عودت
ايتسون **ان فرغ امامه** يعني حدث ايله مسبوق اولان امام اتمام صلوتده ايكي ير بيننده مخير
دركنديننك امامي اولان خليفه نمازندن فارغ اولديسه • يتصل بقوله ويتم ثمة او
يعود والضمير في امامه يرجع الى الامام وامامه هو الذي استخلفه فان الخليفة امام
للامام الاول وللقوم • يعني مصنفك ان فرغ امامه قولي ويتم ثمة او يعود قولنه متصل
در يعني بو شرطيه كه ان فرغ امامه قوليدر حدث ايله مسبوق اولان امامك مخيرلكنه
قيددر يوخسه مشبه به اولان وكذا المنفرد قولنه تعلقي يوقدر وامامه قولنده كي
ضمير امامه يه راجعدر واول امامك امامي كندي يرينه خليفه ايلدوكي شخصدر زيرا
اول خليفه امام اولك وقومك امامي در **والا عاد** • اي ان لم يفرغ امامه وهو الخليفة
يعود الامام ويتم خلف خليفته • يعني اكر امام اولك امامي اولان خليفه استخلاف ولندوغي
نمازدن فارغ اولمديسه حدث ايله مسبوق اولان امام ابدست الدقدنصكره مكان

اولنه عودت ايدوب خليفه سنك خلفنده نمازني اتمام ايليسون والا نمازي فاسده
اولور زيرا اقتدا واجب ايكن انفراد موجب فساددر **وكذا المقتدى** • اي ان فرغ
امامه يتم ثمة او يعود وان لم يفرغ يعود • يعني مقتدى دخي امام كبيدر امامي فارغ
اولديسه مخيردر ديلرسه ابدست الدوغي محلده نمازني اتمام ايدر وديلرسه مكان
اوله عودت ايدر واكر امامي فارغ اولمديسه وجوبا عودت ايدر **ولو جن او اغمي عليه
او احتلم** • اي نام في صلوته نوما لا ينقض وضوءه فاحتلم • **او قهقه او احدث عمدا او اصابه
بول كثيرا او شج فسال او ظن انه احدث فخرج من المسجد او جاوز الصفوف خارجه ثم ظهر
طهره بطلت ولو لم يخرج او لم يجاوز بني** يعني اكر مصلي دلي اولوب يا بايلوب يا
يا ابدستي بوزميان اويقو ايله نمازده اويقلمغله دوش ازوب يا غير اشيدجك
كولش ايله كولوب يا قصدا ايله حدث ليوب يا عفو اولنمجق مقداري بول دوقنوب
يا باشي يارلمغله قان اقوب يا محدث اولدوغني ظن اتمكله مسجدده ايكن مسجددن
چقوب يا مسجدده دكل ايكن نماز كذارلريك صفلرندن كچوب صكره طهارتي
ظاهر اولسه بو حوادث نادره ده نمازي باطله اولور وبنا اتميوب استيناف
ايليسون واكر محدث اولدوغني ظن ايلدوكي صورتده مسجددن چقميوب يا
صفوف مصلييندن كچمديسه استيناف واجب دكل بنا ايليسون • اعلم
ان هذه الحوادث حوادث نادرة فلم تكن في معنى ما ورد به النص وهو قوله صلى
الله عليه وسلم من قاء او رعف في صلوته فلينصرف وليتوضأ وليبن على صلوته

ما لم يتكلم • يعنى بلكه بو حوادث مذكوره نفسنده وجدانتنده آز واقع اولمغله
حقنده نص وارد اولدوغى حدثك معنى سنده وحكمنده اولمادى زيرا قليل
الوقوع اولان حكم كثير الوقوع اولان حكمه قياس اولنماز واول نص شريف
حضرت حبيب اكرم صلى الله عليه وسلمك من قاء الى آخره قول شريفيدر معناى
حديث بودر كه شول كمسنه كه نمازده ايكن قوصوب يا بورننيدن قان آقسه
فى الحال نمازدن چقوب ابدست آلسون وقلدوغى نماز اوزره قلمدوغنى بنا
ايلسون كلام ايتمدوكجه اما حدث ايله مسبوق اولدقدنصكره ابدستدن اول
يا ابدستدنصكره تكلم ايدرسه بنا ايدهمز و لو احدث عمدا بعد التشهد او عمل ما
ينافيها تمت • لوجود الخروج بصنعه • يعنى كرمصلى تشهد مقدارى اوتوردقدن
صكره قصد ايله حدث ايدوب يا نمازه منافى اولان ايشى ايشلسه ييوب ايچمك كبى
اول عمل ايله نمازى تمام اولور كنديدنك صنع واختيارى ايله نمازدن چقدوغندن
وبطلا بعده • اى بعد التشهد • عند ابى حنيفة رحمه الله رؤية المتيمم الماء
ونزع الماسح خفه بعمل يسير • وانما قال بعمل يسير لانه لو عمل هناك عملا كثيرا تم
صلوته • ومضى مدة مسحه وتعلم الامى سورة ونيل العارى ثوبا وقدرة المومى على
الاركان وتذكر فائتة • اى لصاحب الترتيب • وتقديم القارى اميا وطلوع ذكاء
فى الفجر ودخول وقت العصر فى الجمعة وزوال عذر المعذور وسقوط الجبيرة عن برء
يعنى تيمم ايله نماز قلان تشهد مقدارى اوتوردقدنصكره طهارتنه كفايت ايدر صوى

كورمك

كورمك اول نمازى ابطال ايدر امام اعظم قتنده واچ ادوكنه مسح ايتمكله نماز قلان
تشهددن صكره عمل قليل ايله اچ ادوكنى چقارمق نمازى ابطال ايدر اما اكر تشهددن
صكره ادوكنى چقارمده عمل كثير ايشه ايكى ال ايله چقارمق كبى نمازى تمام اولور دخى
ماسحك مسحنك مدتى تشهددنصكره تمام اولمق نمازى ابطال ايدر وانكله نماز جائز
اولجق قدر قرآنى بلمين تشهددنصكره نماز جائز اولجق قدر اوكرنمك نمازى ابطال ايدر
وسوره قولى فيها اتفاقيدر وچيلاق ايكن نماز قلان تشهددنصكره عورتنى ستر ايده جك
قدر ثوبى بولمق نمازى ابطال ايدر وركوع وسجوده قادر اولمغله ايماء واشارت ايله
قلان تشهددنصكره ركوع وسجوده قادر اولمق نمازى ابطال ايدر وترتيب صاحبى
اولان كمسنه نك تشهددنصكره قلمدوغى نمازى خاطرينه كلمك نمازى ابطال ايدر
وامام قارى تشهددنصكره حدث ايله مسبوق اولمغله يرينه اوقومش اولميان آدمى
خليفه ايلمك اول نمازى ابطال ايدر وصلوة فجرده تشهددنصكره كونش طوغمق
نمازى ابطال ايدر وصلوة جمعه ده تشهددنصكره وقت عصر داخل اولمق
جمعه يى ابطال ايدر زيرا صلوة جمعه نك بالتمام اداسيچون وقت ظهر شرطدر
وعذرلى اولانك تشهددنصكره عذرى زائل اولمق نمازى ابطال ايدر وصارغلى
اولانك اوكلمش يارهسندن تشهددنصكره صارغيسى دوشمك نمازى ابطال
ايدر • الخلاف فى هذه المسائل الاثنى عشرية بين ابى حنيفة وصاحبيه مبنى على
ان الخروج بصنعه فرض عنده لا عندهما • يعنى بو اون ايكى مسئله ده امام اعظم

ایله یارانی بینیده اولان اختلاف آخر اختلافه مبنیدر که مصلی کندینك صنع واختیاریله نمازدن چقمق فرضیدر امام اعظم قتنده وفرض دکلدر یاراننی قتنده بوکا بناءً بو اون ایکی مسئلده تشهددن صکره عارضه اولان امور مصلینك صنع وقصدی ایله اولمامغله نماز باطله اولور امام اعظم قتنده وتمام اولور یاران قتنده **وکذا قهقهة الامام وحدثه عمداً صلوة المسبوق** ● ای تبطل بعد التشهد صلوة المسبوق لوقوعه فی خلال صلوته ● یعنی نتکم امام اعظم قتنده تشهددن صکره اون ایکی معنانك برسی عارض اولمق اول نمازی ابطال ایدر کذلك امامك تشهددن صکره قهقهه سی یا قصدا ایله حدثی کندنه اقتدا ایدن مسبوقك نمازنی ابطال ایدر بو معنانك هر برسی مسبوقك نمازی ایچنده واقع اولدوغیچون **لا کلامه وخروجه من المسجد** ● ای ان تکلم الامام بعد التشهد لا یبطل صلوة المسبوق لان الکلام کالسلام منه للصلوة ● یعنی اکر امام تشهددن صکره کلام سویلیوب یا مسجددن چقسه اول امامه اقتدا ایدن مسبوقك نمازی فاسد اولمز زیرا کلام سلام کبی نمازی نهایتنه ایرشدوروب اتمام ایدر ومسجددن چقمق کلام کبیدر بصنعه اولوب اتمام ایتمدر **امام حصر عن القراءة فاستخلف صح** ● عند ابی حنیفة رحمه الله خلافا لهما وهذا اذا لم یقرأ ما یجوز به الصلوة واما اذا قرأ تفسد صلوته لان الاستخلاف عمل کثیر فیجوز حالة الضرورة ● یعنی امام قراءتدن ممنوع اولوب عاجز اولمغله یرینه بر آدمی چکوب خلیفه ایلسه جائزدر امام اعظم قتنده امامینك خلافنجه وامام اعظم قتنده

استخلافك

استخلافك جوازی امام محصور نماز یجوز به الصلوة اولان مقداری اوقومدوغی تقدیرجه در اما بو مقداری اوقیوب زیاده دن حصر اولنمغله استخلاف ایلسه نمازی فاسد اولور زیرا استخلاف عمل کثیردر انجق ضرورت وقتنده جائز اولور **ولو کتقدیم مسبوقاً** ● ای کتقدیم الامام مسبوقاً سواء احدث الامام او حصر فانه ینبغی ان یقدم مدرکاً لا مسبوقاً ومع ذلك ان قدم مسبوقاً صح ● یعنی استخلافك ایکی نوعی جائزدر امام مدرکی استخلافه تمکن قادر ایکن مسبوقی استخلاف ایلمك جائز اولدوغی کبی یعنی امامه لایق اولان مسبوقی تقدیم ایتمیوب مدرکی تقدیم ایتمکدر مع هذا مسبوقی تقدیم ایلسه جائزدر پس استخلافك ایکی نوعی مستخلفك ایکی نوعنه ضرب اولنسه احتمالات دورت اولور امام اعظم قتنده دوردی بله جائزدر **فیتم صلوة الامام اولا ویقدم مدرکا لیسلم بهم** پس مسبوقی استخلاف صحیح اولمغله بالفعل مسبوق استخلاف اولنسه کویا مسبوق قلقدن چقوب امام اولمشدر پس ابتداء امامك نمازینی اتمام ایدوب قلا جعنی قلسون سلام محلنه کلدوکی کبی کویا امامت منصبندن چقوب مسبوق لغنه دونمشدر بو تقدیرجه قومله سلام ویرمك ایچون بر مدرکی تقدیم ایلسون **وحین اتمها یضره المنافی والاول الا عند فراغه لا القوم** ● ای حین اتم المسبوق صلوة الامام لو وجد منه منافی الصلوة کالقهقهة والکلام والخروج من المسجد تفسد صلوته وصلوة الامام الاول لانه وجد فی خلال صلوتهما الا عند فراغ الامام الاول بان توضأ وادرك خلیفته بحیث لم یسبقه شیء واتم صلوته خلف خلیفته ولا تفسد صلوة القوم لانه قد تمت

صلوتهم • یعنی وقتا کہ مسبوق اولان خلیفه امامك نمازنی تمام ایدیسه نمازه منافی
اولان مفسداتك برسی اول مسبوقدن بولنسه قهقهه کبی وکلام کبی ومسجددن چیقمق
کبی مسبوقك نمازی وامام اولك نمازی فاسده اولور زیرا اول مفسد صلوة اولان
منافی مسبوق ایله امامك نمازلرندن بولندی مکر امام اول قوم ایله نمازدن فارغ
اوله بو تقدیرجه انجق مسبوقك نمازی فاسدا اولور امام اولك نمازی فاسدا اولمز
مثلا اول امام اول ابدست الوب خلیفه سی برشئ ایله سبقت ایتمدین یتشوب نمازنی
خلیفه سنك خلفندن اتمام ایلمك ایله واول منافی قومك نمازلرینی دخی افساد ایلمز زیرا
نمازلری تمام اولدقدنصکره بولندی **من رکع او سجد فاحدث او ذکر سجدة فسجدها
یعید ما احدث فیه ان بنی حتما وما ذکرها فیه ندبا** • ای من احدث فی رکوعه او سجوده
و توضاء وبنی فلابد ان یعید الرکوع والسجود الذی احدث فیه وان تذکر فی رکوعه او سجوده
انه ترك سجدة فی الرکعة الاولی فقضاها لایجب علیه اعادة الرکوع او السجود الذی تذکر
فیه لکن ان اعاد یکون مندوبا • یعنی مصلی رکوعنده یا سجودندن حدث ایله مسبوق
اولمغله ابدست الوب قلدوغی قلدوغی یردن بنا ایلسه اندن حدث واقع اولدوغی
رکوعی وسجودی اعاده ایلمك فرض لازم ولابد در زیرا صلوتك بر رکننده رکن آخره
انتقالده طهارة شرطدر نفس صلوتده شرط اولدوغی کبی واکر رکعت سابقه ده ترك
ایلدوکی سجده یی رکعت لاحقه نك رکوعنده یا سجودندن تذکر ایلدوکدن اول سجده
قضا ایلسه اندن تذکر واقع اولدوغی رکوع وسجودی اعاده ایلمك واجب دکلدر زیرا

انتقال ارکاندن خلل یوقدر اما اکر اعاده ایدرسه مندوب اولور **ان ام واحدا فاحدث
فالرجل امام بلا نیة ان کان والا قیل تبطل صلوته** • ای ان ام واحدا فاحدث الامام فان
کان المؤتم رجلا یصیر اماما من غیر ان ینوی الامام امامته لان النیة للتعیین وههنا هو
متعین وان کان امرأة او صبیا قیل تفسد صلوة الامام لان المرأة او الصبی صار اماما
له لتعینه وقیل لا تفسد لانه لم یوجد منه الاستخلاف وفی صورة الرجل انما یصیر اماما
لتعینه وصلاحیته وههنا لم یصلح فلم یصر اماما والامام امام کما کان لکن المقتدی
بقی بلا امام فتفسد صلوته • یعنی امامه اقتدا ایدن بر ایکن امام حدث ایله مسبوق
اولسه اول مقتدی ار ایسه انك امامتنی نیت ایلمکه احتیاجسز امام اولور زیرا نیت
تعیین ایچوندر بو ایسه بر اولوب امامته صلاحیتی اولمغله متعیندر واکر اول
مقتدی عورت یا صبی ایسه بر قول وار در که امامك نمازی فاسده اولور اکرچه
امامدن استخلاف بولنمدیسه ده زیرا اکر عورت واکر صبی امامه امام اولدی متعین
اولدوغیچون یا وجود که امامته صالح دکلدر وقول آخر وار در که امامك نمازی
فاسده اولمز و بو قول اولکیدن اصحدر زیرا امامدن اول نا اهل اولانك استخلافی
بولنمدی اما اکر امامته نا اهل اولانی استخلاف ایتسه ایدی قولا واحدا نمازی فاسدا اولوردی
ومقتدی رجل اولدوغی صورتده متعین اولوب امامته صالح اولدوغیچون نیتسز امام
اولور اما مقتدی عورت یا صبی اولدوغی صورتده اکرچه متعین در اما امامته صالح
اولمغله نیتسز امام اولمیوب امام اول کالاولی امامدر ونمازی صحیحدر اما مقتدی

اولان عورت یا صبی امامسز قالمغله نمازی فاسد اولور

باب ما یفسد الصلوة وما یکره فیها

یعنی بو باب مطلق صلوتی افساد ایدن افعال واقوال واحوال واوضاعك ومفسد اولمیوب انجق صلوتده مکروه اولان اشیانك بیانندهدر **یفسدها الکلام ولو سهوا او فی نوم** یعنی نمازی افساد ایدن اقوالك برسی کلامدر ناسیدر کرك قصد ایله وکرك سهو ایله وکرك اویانق ایکن وکرك اویوركن وبو کلامك قلیل وکثیری یکساندر وکلامدن مراد کلام لفظیدر که صوت وحروفه مشتمل اوله اما کلام نفسی که تفکردر مفسد دکلدر **والسلام عمدا** ● قید بالعمد لان السلام سهوا غیر مفسد لانه من الاذکار ففی غیر العمد یجعل ذکرا وفی العمد کلاما ● دخی نمازی افساد ایدن اقوالك برسی سلامدر لکن سلامك ایکی جهتی واردر برجهتی کلامیه درکه کلام ناس کبی مفسددر وبو عمد ایله اولان سلامدهدر وبرجهتی ذکریه درکه صلوتده اولان ذکر کبی مفسد دکلدر وبو سهو ایله اولان سلامدهدر **ورده** ● لم یقید الرد بالعمد ویخطر بالبال انه انما اطلق لانه مفسد عمدا کان او سهوا لان رد السلام لیس من الاذکار بل هو کلام وتخاطب والکلام مفسد عمدا کان او سهوا ● دخی صلوتك مفسداتی قولیهلرندندر سلامی رد ایلمك یعنی السلام علیکم دینه وعلیکم السلام دیمك وصاحب الوقایه سلامی عمد ایله تقیید ایلدوکی کبی رد سلامی عمد ایله تقیید ایتمدی صدر الشریعه تقیید ایتمدوکنك جوابنده دیرکه بنم فکرمه خطور ایدن جواب بودرکه رد سلام کرك عمد ایله

وکرك

وکرك سهو ایله مفسد صلوتدر زیرا رد سلام سلام کبی اذکاردن دکلدر یعنی جهت متعددهسی که جهت کلامیه وجهت ذکریهسی یوقدر بلکه انجق کلامدر وخطابلشمکدر کلام ایسه بهر حال مفسد صلوتدر **والانین والتاوه والتافیف والبکاء بصوت من وجع او مصیبة والتنحنح بلا عذر وتشمیت عاطس وجواب خبر سوء بالاسترجاع وسار بالحمدلة وعجب بالتسبیحة والتهلیلة** دخی نمازی افساد ایدن اقوالدندر آه دیمك وآوه دیمك واف دیمك وآواز ایله اغلمق اما بو اشیاءار مفسد صلوة اولمق مطلق دکلدر بلکه اعضاسندن برعضوك اغرسندن یا برمصیبتدن اولدقدهدر وعذرسز تنحنح یعنی اح اح دیمك واقسرنه یرحمك الله دیمك وغم وغصه ویرن خبرك جوابنده انا لله وانا الیه راجعون دیمك وسرور وشادمانلق ویرن خبرك جوابنده الحمد لله دیمك وعجب کتورن خبرك جوابنده سبحان الله ویاخود لا اله الا الله دیمك دخی مفسد صلوتدر **وفتحه علی غیر امامه** ومصلی اقتدا ایلدوکی امامدن غیریه توقف ایلدوکی بیانی ایدوب دیویرمك ● وانما قال علی غیر امامه لان فتحه علی امامه لا یفسد وقال بعض المشایخ اذا قرا امامه مقدار ما تجوز به الصلوة او انتقل الی آیة اخری ففتح تفسد صلوة الفاتح وان اخذ الامام منه تفسد صلوة الامام ایضا وبعضهم قالوا لا تفسد فی شیء من ذلك وسمعت ان الفتوی علی ذلك ● یعنی صاحب الوقایه علی غیر امامه قولیله قید ایلدی زیرا مقتدی کندی امامنه فتح ایلسه نمازی

مطلقا فاسد اولمز و بعض مشایخ تفصیل ایدوب دیدیکه قچن امام نمازی جایز اولجق مقداری اوقیوب یاخود اوقودیغی آیتدن غیری آیته انتقال ایلیوب پس مقتدی بو ایکی صورتدن فتح ایلسه اولی مقتدینک نمازی فاسد اولور واکر امامده فتح ایدن مقتدیدن اخذ ایدوب تقلید ایلسه امامک نمازی دخی فاسد اولور و بعض مشایخ تفصیل ایتیوب صور متقدمه نک جمله سنده نماز فاسده اولمز دیدیلر کرک فتح ایدنلرک و کرک اخذ ایدن امامک و شارح رحمه الله دیرکه بو قول اخیر ایله فتوی ویرلدوکنی اشتدم **وقراءته من مصحف** دخی صلوتی افساد ایدن اقوالدندر مصلی قرآنی مصحفک یوزندن اوقومق **وسجوده على نجس** دخی نمازی افساد ایدن افعالدندر قان کبی و خمر کبی عین نجاست اوزره سجده ایتمک **والدعاء بما یسأل من الناس** نحو اللهم زوجني فلانة او اعطني الف دينار ونحو ذلك • دخی نمازی افساد ایدن اقوالدندر ناسدن طلبی ممکن اولان اشیایی الله دن ایستمک یا رب فلانه عورتی بکا جفتلندر یاخود یا رب بکا بیک التونی ویر دیمک کبی **واكله وشربه وكل عمل كثير** دخی نمازی افساد ایدن افعالدندر مصلینک یمه سی و ایچمه سی و هر ایشکه چوق اوله • واختلف مشايخنا في تفسير العمل الكثير فقيل هو ما يحتاج الى اليدين وقيل ما يعلم ناظره ان عامله غير مصل وعامة المشايخ على هذا وقيل ما يستكثره المصلي قال الامام السرخسي هذا اقرب الى مذهب ابي حنيفة رحمه الله تعالى فان دابه التفويض الى رأي المبتلى به • یعنی مشایخمز عمل کثیرک

بیانندە اختلاف ایتدیلر پس دیدیلرکه عمل کثیر ایکی الک استعمالنه محتاج اولاندر عملدر صارق صارمق کبی بو تقدیرجه برالک استعمالنه محتاج اولان عمل کثیر دکلدر و دیدیلرکه عمل کثیر شول عملدرکه اول عملی کورن عاملی مصلی اولمدوغن ظن ایلیه و مشایخمزک اکثری بو قول ثانی اوزره لردر و دیدیلرکه عمل کثیر شول عملدرکه مصلی کندوسی اول عملی چوق کوره و شمس الائمه سرخسی دیدیکه بو قول ثالث امام اعظم مذهبنه یقینرکدر زیرا امام اعظمک داب شریفلری بو مقوله اشیایی مبتلی اولان شخصک راینه و اعتقادینه تفویض ایلمکدر **من صلى ركعة ثم شرع صلى كملا ان شرع في الاخرى والا اتم الاولى** • اى صلى ركعة من صلوة ثم شرع اى نوى وجدد التحريمة من غير رفع اليدين فان شرع في صلوة اخرى يتم هذه الاخرى ولا يحتسب منها الركعة التي صليها وان شرع في الصلوة الاولى فالركعة التي صليها محسوبة فيتم الاولى • یعنی برآدم صلوة تمامیه شروع ایدوب بر رکعت قیلوب صکره نیتی و تحریمه یی تجدید ایلسه اما اللرین قالدرمسه اکر صکره شروع ایلدوکی نماز اول شروع ایلدوکی نمازه مغایر ایسه صکره شروع ایلدوکی نمازی اتمام ایلسون و اول قلدوغی رکعت صکره شروع ایلدوکی نمازدن صایلمیوب لغو اولور واکر صکره شروع ایلدوکی نماز اول شروع ایلدوکی نمازه مغایر اولمیوب عین اولی ایسه شروع اول ایله قلدوغی رکعت محسوبه و معتبره در پس اول شروع ایلدوکی نمازی تمام ایلیوب اولکی رکعت اوزره بنا ایلسون پس بو صورت

ثانيه ده انتقال لغودر ولا يفسدها بكاؤه من ذكر الجنة او النار يعنى مصلينك
جنتى يا جهنمى اكمغله اغلمه سى نمازى افساد ايلمز والعمل القليل وهو ضد الكثير
على اختلاف الاقوال يعنى عمل قليل دخى نمازى افساد ايلمز وعمل قليل سؤال
عملدركه عمل كثيرك ضدى وخلافى اوله عمل كثيرك بياننده مذكورده اولان
اقوالك اختلافى اوزره ومرور واحد دخى مصلينك اوكندن بر شخصك
كچمسى نمازى افساد ايلمز ويأثم ان مر فى مسجده على الارض بلا حائل يعنى
مصلينك اوكنده مرور ايدن شخص اگر مصلى سجده ايلدوكى محلده مابينلرنده
حائل يوغيكن مرور ايلسه گنهكار اولور • المسجد من الالفاظ التى جاء على
المفعل بالكسر ويجوز فيها الفتح على القياس فالفقهاء اذا قالوا بالفتح ارادوا موضع
السجود وان قالوا بالكسر ارادوا المعنى المشهور فانهم لم يجدوا الكسر وهو خلاف
القياس الا فى المعنى المشهور ففى المعنى الاول استمروا على القياس والمراد من المسجد
ههنا موضع السجود فان المرور فى موضع السجود يوجب الاثم • يعنى مسجد كلمه
سى كسر عين ايله مفعل وزنى اوزره گلن الفاظدندر حال بودركه خلاف
قياس اوزره كسر عين ايله گلن الفاظده قياس اوزره فتح عين جائزدر بس قچن
فقها لفظ مسجدى قياس اوزره فتح عين ايله اوقوسه لر مصلى سجده ايلدوكى
محلى مراد ايدرلر گرک اول محل مسجد مشهورده اولسون گرک صحراده ومحل
سجود انجق ارضده اولور لكن صاحب الوقايه على الارض قولنى ذكر ايلدى تعميم افاده

ايچون

ايچون وذكر اولنجق لو كان على دكان قولنه مقابل اولمق ايچون زيرا مصلى دكان اوزرنده
اولدقده مرورده معتبر اولان محاذات ايدر يوخسه محل سجوده دگمك دگلدر نتكم ذكر
اولنسه گرکدر بس على الارض قولى لغو اولميوب قيد احترازى اولور واگر كلمهٔ مسجدى
خلاف قياس اوزره كسر عين ايله اوقوسه لر نماز قلمق ايچون بنا اولنان مسجدى مراد
ايدرلر زيرا فقها خلاف قياس اوزره كسر عين ايله مسجد كلمه سنى بولمديلر الا معناى
مشهورده كه نماز ايچون بنا اولنان مسجددر بس معناء اولده يعنى مصلى سجده ايلدوكى
يرده قياس اوزره مستمر اولوب فتح عين ايله اوقديلر وعبارت وقايه ده مسجددن
مراد سجده محليدر زيرا محل سجوددن مرور گناهى اقتضا ايدر • وفى تفسير موضع
السجود تفصيل فاعلم ان الصلوة ان كانت فى المسجد الصغير فالمرور امام المصلى حيث
كان يوجب الاثم لان المسجد الصغير مكان واحد فامام المصلى حيث فى حكم موضع سجوده
وان كانت فى المسجد الكبير او فى الصحراء فعند بعض المشايخ ان مر فى موضع السجود
يأثم والا فلا وعند البعض الموضع الذى يقع عليه النظر اذا كان المصلى ناظرا فى
موضع سجوده له حكم موضع السجود فيأثم بالمرور فى ذلك الموضع • يعنى سجده
محلينك تفسير وبياننده فقهانك تفصيللرى واردر بس بلكه اگر نماز قلمق كوچك
مسجدده اولورسه مصلينك اوكندن گچمك گناهى اقتضا ايدر گرک مصلينك سجده
ايلدوكى محلده گرک نظرى دوشدوكى يرده وگرک ايكيسندن خارج محلده زيرا
كوچك مسجد مكان واحددر بس مصلينك اوكى هر نرده اولورسه سجده گاه حكمنده

دروا اكر نماز قلنق بيوك مسجدده ياخود صحراده اولورسه بعض مشايخ قتنده سجده
محلندن كچرسه كنهكار اولور واكر سجده محلندن كچميوب ايراق يردن كچرمسه كنهكار
اولمز وبعض آخر قتنده مصلى سجده كاهنه نظر ايتدوكى تقديرجه نظرى واقع اولدوغى
مكانى بچون سجده كاهك حكمى ثابتدر پس مصلينك نظرى دوشدوكى يردن كچمك
ايله كنهكار اولور ● اذا عرفت هذا فان كان المصلى على الدكان ويمر الآخر امامه تحت
الدكان فلا شك انه لم يمر في موضع سجوده حقيقة فلا يأثم على الرواية الاولى واما على
الثانية فالمار تحت الدكان ان مر في موضع النظر اذا نظر في موضع السجود فحينئذ ان
حاذى بعض اعضاء المار بعض اعضاء المصلى يأثم والا فلا فلهذا قال ● يعنى اى مخاطب فقيه
خوان وقتا كه بو تفصيلى بلدك ايسه پس اكر مصلى دكان كبى يوجه مكانده اولوب وشخص
آخر دكان آلتنده مصلينك اوكندن كچسه منك وكمان بو قدركه حقيقتده اول شخص
مصلينك سجده كاهندن كچمدى پس روايت اولى يه كوره كنهكار اولمز اما ثانيه يه كوره
دكان آلتندن كچن اكر مصلى سجده كاهنه نظر ايتدوكى تقديرجه نظرى يتشدوكى
يرده كچرسه بو تقديرجه كچن شخصك بعض اعضاسى مصلينك بعض اعضاسنه محاذى
ومقابل اولورسه كنهكار اولور واكر كچن شخصك اعضاسى اصلا مصلينك اعضاسنه
مقابل اولمزسه كنهكار اولمز پس بو احالدن يعنى بو مسئلهده نظركاه مطلقا معتبر اولميوب
محاذات ايله مشروط اولدوغنه بناء صاحب الوقايه روايت ثانيه ايله عمل ايدوب ديكه و
حاذى الاعضاء الاعضاء لو كان على دكان اخذا بالرواية الثانية يعنى مصلى دكان

كبى مكان مرتفعده نماز قلوب ونظركاه معتبر اولدوغى تقديرجه نظرى يتشدوكى
يرده مرور كناهى موجب اولمز مادامكه مرور ايدننك اعضاسى اعضاسنه محاذى
ومقابل اولميه ويغرز امامه في الصحراء سترة بقدر ذراع وغلظ اصبع يقربه على احد
حاجبيه ولا توضع ولا تخط ويدرؤه بالتسبيح او الاشارة لا بهما ان عدم سترة
او مر بينه وبينها وكفى سترة الامام وجاز تركها عند عدم المرور والطريق ●
يعنى مندوبدركه مصلى صحراده اولورسه اوكنده اندازه مقدارى اوزنلقده
وبرمق قدر قالنلقده سترهيى يعنى بر دكنكى ديكه تاكه مصلى يه ستره اولوب و
مرور ايدنلره اعلام اوله واول سترهيى نصب ايتدوكده كنديسنه يقين ديكسونكه
قاشك اورته سنه مقابل اولميوب صاغ قاشنه ياصول قاشنه مقابل اولسونكه
درخت پرستلره مشابه اولميه واول ستره ديكلميوب يره قونلغله اكتفاء
اولنمز وستره يرينه يرى چيزمك ايله دخى اكتفا اولنمز واكر صحراده نماز قلن ستره
يى بولميوب ياخود بولدوغى تقديرجه مصلى ايله ستره بيننده بر شخصى مرور ايتمك
مراد ايلسه مصلى تسبيح ايله يا اشارت ايله منع ايلسه مكروه اولمز وصحراده نماز
قيلان جماعتك امامى نصب ايلدوكى ستره جماعته كفايت ايدر ومحل مرور اولميوب
طريق دخى اولمدوغى يرده سترهيى ترك ايلمك جائزدر ● وكره سدل الثوب
في المغرب هو ان يرسله من غير ان يضم جانبيه وقيل هو ان يلقيه على رأسه ويرخيه
على منكبيه اقول هذا في الطيلسان اما في القباء ونحوه فهو ان يلقيه على كتفيه من غير

أن يدخل يديه في كميه ويضم طرفيه • يعني مصلى اسبابي صارقتمق مكروهدر و
امام مطرزي كتاب مغربده سدل ثوبك بياننده ديركه سدل ثوبا يكي طرفني •
قاوشدرميوب صارقتمقدر ودنلديكه سدل مصلى ثوبني باشي اوزرينه وضع
ايدوب طرفلريني اوموزلري اوزره صارقتمقدر وصدر الشريعه امام مطرزينك
سدل ثوبده بيان ايلدوكي جمله افرادي سدله جامع وصادق اولمغله اعتراض ايدوب
ديركه بو تعريف انجق طيلساننده اولور اما قفتان كبي اولان اثوابده سدل يكلرينه
اللريني ادخال ايتميوب طرفلريني قاوشدرمقسزن اوموزلري اوزره وضع ايتمكدر
وكفه وهو ان يضم اطرافه اتقاء التراب ونحوه • دخي طپراق كبي شيئك بولشمه
سندن احترازا ايچون ثوبك اطرافني دوشروب قالدرمق مكروهدر **وعبثه**
به وبجسده دخي مصلى ثوبيله وجسدي ايله اوينامق مكروهدر **وعقص شعره**
في المغرب هو جمع الشعر على الرأس وقيل لفه وادخال اطرافه في اصوله • دخي
صلوتده عقص شعر مكروهدر وكتاب مغربده ذكر اولنديكه عقص باشك صاچني
باش اوزرينه دوشرمكدر ودنلديكه عقص صاچي بوكوب اوجلريني بيتدوكي يره
ادخال ايتمكدر **وفرقعة اصابعه** هو ان يغمزها او يمدها حتى يصوت • دخي
مصلى برمقلريني صقمغله ياچكمكله چتلتمق مكروهدر **والتفاته** وهو ان ينظر
يمنة ويسرة مع لي عنقه اما النظر بمؤخر عينيه بلا لي العنق فلا يكره • دخي مصلى
بوينني چويرمك ايله صاغنه وصولنه بقمق مكروهدر اما بوينين چويرميوب

كوز

كوزز اوجيله بقمق مكروه دكلدر **وقلب الحصى ليسجد الا مرة** دخي طاشلي يرده
سجده ايتمك ايچون اوفاجق طاشلري دوزلتمك بركره دن زياده مكروهدر
وتخصره اي وضع اليد على الخاصرة • دخي مكروهات صلوتدندر مصلى
اليني صاغ بوكرونه ياصول بوكرونه وضع ايلمك فعل متكبرينه مشابه و وضع
يدك سنتيني ترك ايلكه باعث اولدوغيچون **وتمطيه** اي تمدده • دخي
مكروهاتدندر نمازده اوزنمق يعني كرنمك تكاسلدن ناشي اولدوغيچون
واقعاؤه وهو القعود على اليتيه ناصبا ركبتيه • دخي نمازده ديزلري ديكوب
قباتلري اوزرينه اوتورمق مكروهدر مسنون اولان جلوسه مخالف
اولدوغيچون **وافتراش ذراعيه وتربعه بلا عذر** دخي سجده ده دلكي كبي قوللرين
يره دوشه مك مكروهدر اوضاع حيوانه مشابه اولدوغيچون وعذرسز
بغداش قوروب اوتورمق مكروهدر مسنون اولان قعوده مخالف اولدوغيچون
وقيام الامام في طاق المسجد اي في المحراب بان يكون المحراب كبيرا فيقوم فيه وحده
• دخي مكروهات صلوتدندر محراب بيوك اولمغله امام يالكزجه محراب
ايچنده دوروب نماز قلمق اهل كتابك كفرخانه لرنده ايتدكلري اوضاعه
مشابه اولدوغيچون **او على دكان او على الارض وحده** اي يقوم الامام على
الارض والقوم على الدكان • ياخود امام يالكزجه دكان كبي يوكسك مكانده
دوروب جمله قوم يرده ياخود جمله قوم دكان كبي يوكسكده امام يالكزجه

یرده دوروب نماز قلمق مکروهدر امام ایله قومك موقفلری مختلف اولدیغیچون وعند

والقیام خلف صف وجد فیه فرجة دخی مکروهات صلوتدندر صفده ایجنده بوش

یر وار ایکن اول صفك اردنده یالیکز دوروب نماز قلمق جماعتك سنیتنی اعتقاد

ایتمینلره مشابه اولدیغیچون وصورة ای صورة حیوان امامه او بحذائه

ای علی احد جنبیه او فی السقف او معلقة فان کانت خلفه او تحت قدمیه

لا یکره دخی مکروهات صلوتدندر مصلینك اوکنده یا صاغنده یا صولنده یا اوستنده

یا بودورت جهتك برسنده اصلمش صورت حیوان اولمق صورت پرستلره مشابهت

اولدیغیچون اما اکر مصلینك اردنده یا خود ایاقلری التنده صورت حیوان

اولسه مکروه دکلدر صورت پرستلره مشابهت بولنمدیغیچون وصلوته حاسر

رأسه للتکاسل او التهاون بها لیس المراد بالتهاون الاهانة فانها کفر بل المراد

قلة رعایتها ومحافظة حدودها لا للتذلل یعنی مصلینك کسه‌لی اولوب یا خود

نمازی قایرمدیغیچون باشی آچق نماز قلمق مکروهدر وتهاوندن مراد صلوته

اهانت وتحقیر دکلدر زیرا اهانت کفردر بلکه مراد نمازه رعایتی آز اولوب

آدابنی حفظ ایتمکدر اما مصلی کندی نفسنی کسر وتواضع ایچون باش آچق

نماز قلسه مکروه اولمز وفی ثیاب البذلة وهی ما یلبس فی البیت ولا یذهب بها

الی الکبراء دخی مکروهات صلوتدندر ثیاب بذله ده نماز قلمق وثیاب بذله

شول ثیابدر که کیلوب انو کله اکابره کیدلمز ومسح جبهته من التراب فیها والنظر

الی السماء والسجود علی کور عمامته وعد الآی والتسبیح فیها ولبس ثوب ذی صورة

والوطئ والبول والتخلی فوق مسجد وغلق بابه دخی مکروهات صلوتدندر النبی

طبراقدن سلمك ونماز قلارکن کوکه بقمق وصارغك طرفی اوزره سجده ایلمك

واو قودیغی آیتلری وتسبیحلری برمق ایله صایمق وصورتلی ثوبی کیمك ومسجد

اوستنده جماع وتبول وافشان ایلمك ومسجد قپوسنی قپامق لا نقشه بالجص و

الساج وماء الذهب وقیامه فیه ساجدا فی طاقه وصلوته الی ظهر قاعد یتحدث

وعلی بساط ذی صور لا یسجد علیها وصورة صغیرة لا تبدو للناظر وتمثال غیر

حیوان وحیوان محی رأسه وقتل حیة او عقرب فیها والبول فوق بیت فیه مسجد

ای مکان اعد للصلوة وجعل له محراب وانما قلنا هذا لانه لم یعط له حکم المسجد

یعنی مسجدی کیرج ایله وهندن کورد کلری قیمتلی آب نوش کبی اغاجلر ایله والتون

صویله منقش ومزین ایلمك مصلی مسجد ده دوروب محرابده سجده ایلمك واوتوری

سویلر آدمك ارقه سنه توجه ایدوب نماز قلمق وصورت اوزرینه سجده

ایلمك سز صورتلی دوشك اوزره نماز قلمق ونظر ایدنه ظاهر اولمز کوچك

صورت اوستنده نماز قلمق وجانسز اولان شیئك صورتی اوستنده نماز قلمق

وباشی محو وازاله اولنمش صورة حیوان اوزرینه نماز قلمق ونمازده ایکن یلانی

یا عقربی اولدرمك ونماز ایچون مهیا مکانی ومحرابی اولان او مسجد مشهور

حکمنده اولمامغله اوستنده تبول ایلمك مکروه اولمز

باب الوتر

والنوافل يعني بو بابده صلوة وتر ونوافلك احكامي وكيفياتي
بيان اولنور **الوتر ثلث ركعات** يعني مذهبمزده صلوة وتر مغرب كبي اوچ ركعتدر
زياده ونقصانه تحمللي يوقدر **وجب** هذا عند ابي حنيفة رحمه الله واما عند
الشافعي هو سنة يعني صلوة وتر واجبدر امام اعظم قتنده تركي جائز دكلدر
اما امامين ايله شافعي قتنده سنتدر **بسلام** اي بسلام واحد خلافا للشافعي
يعني وتر صلوة واحده در ووحدتنه دليل وحدت سلامدر كرك واجب اولسون
امامك مذهبنه كوره كرك سنت اولسون امامينك مذهبنه كوره امام شافعينك
خلافنجه پس امام شافعي امامينه موافقت ايلدي وتر سنت اولمده ومخالفت ايلدي
سلامي بر اولمده واما امامين امام اعظمه موافقت ايتدكر وحدت سلامده ومخالفت
ايتدكر وجوبنده **وقنت قبل ركوع الثالثة** خلافا للشافعي فان القنوت عنده بعد
الركوع يعني مذهبمزده وتري قلان اوچنجي ركعتك ركوعندن اول قنوت
دعاسين اوقور امام شافعينك خلافنجه زيرا امام شافعي قتنده قنوت دعاسي
اوچنجي ركعتك ركوعندن صكره اوقونور **يكبر رافعا يديه ثم يقنت فيه ابدا**
خلافا للشافعي فان قنوت الوتر عنده في النصف الاخير من رمضان فقط يعني
وتري قلان ركعت ثالثه ده قنوت اوقويجق محاذيه الكرين قالدوروب الله اكبر ديسون
صكره قنوت دعاسين اوقيسون وبو قنوت انجق صلوة وترده اولور صلوة اخريده
كلمز وجميع سنده اولور زمان معينه مخصوص دكلدر امام شافعينك خلافنجه

زيرا امام شافعي قتنده صلوة وترده قنوت اوقنمق انجق رمضانك نصف اخيرينه
مخصوصدر **دون غيره** خلافا للشافعي في الفجر يعني دعاء قنوت صلوة وتره
مخصوصدر صلوة فجرده اوقنمز امام شافعي خلافنجه در يعني امام شافعي جميع سنه
ده صلوة فجرده دعاء قنوتي اوقور **ويقراء في كل ركعة منه الفاتحة وسورة**
يعني صلوة وتري قلان صلوة وتريك هر بر ركعتنده فاتحة الكتاب ايله بر سوره
يا بر سوره مقداري قرآن عظيم الشان اوقومق واجبدر زيرا صلوة وتر اوچ
ركعت اولمق اوزره وضع اولنمشدر بوكا بناء جميع ركعتلرنده قرآن اوقنمق واجبدر
ويتبع القانت بعد ركوع الوتر لا القانت في الفجر بل يسكت اي ان قراء الامام
القنوت في الوتر بعد الركوع يتبعه المقتدي وان قنت الامام في الفجر لا يتبعه
المقتدي بل يسكت والاصح انه يسكت قائما يعني اكر حنفي المذهب اولان
شافعي المذهب اولانه صلوة وترده اقتدا ايلسه قراءت قنوتده متابعت ايلسون
زيرا امام ومأموم صلوة وترده دعاء قنوت مشروع اولدوغنه متفقلردر اما
حنفي المذهب اولان شافعي المذهب اولانه صلوة فجرده اقتدا ايلسه قراءت قنوتده
متابعت ايتمسون بلكه حنفي المذهب اولان سكوت ايدر واصح اولان اياق اوزره
سكوت ايتمكدر **وسن قبل الفجر وبعد الظهر والمغرب والعشاء ركعتان** يعني
فرض فجردن اول وفرض ظهر ومغرب وعشادن صكره ايكيشر ركعت قلمق سنت
مؤكده قلندي **وقبل الظهر والجمعة وبعدها اربع بتسليمة** يعني فرض ظهر

وجمعه دن اول و فرض جمعه دن صكره بر سلام ایله دورد ركعت قلمق دخی سنت

مؤكده قلنديى وجب الاربع قبل العصر والعشاء وبعده يعنى فرض عصر وعشادن

اول و فرض عشادن صكره دورد ركعت قلمق مستحبدر وكره مزيد النفل على اربع

بتسليمة نهارا وعلى ثمان ليلا يعنى كوندزده قلنان نافله نمازنى بر سلام ايله دوردن

ركعتدن اوزره وكيجه ده سكز ركعتدن اوزره زياده ايلمك مكروهدر والاربع افضل

فى الملوين يعنى كوندزده وكيجه ده نافله نمازنى بر سلام ايله دورت قلمق ارتق

واكسك قلمقدن افضلدر • وفرض القراءة فى ركعتى الفرض وكل الوتر والنفل يعنى

هر فرضك ايكى ركعتنده و وتر ايله نافله نك جمله ركعتلرنده قرآن اوقومق فرضدر

ولزم اتمام نفل شرع فيه قصدا يعنى صلوة نافله التزام حق ايله عبد اوزره لازم

دكل ايكن قصد ايله التزام ايليوب شروع ايلمك ايله اتمامى فرض ولازم اولور

حتى افساد ايلسه قضاسى لازمدر • احترازعن الشروع ظنا كما اذا ظن انه لم يصل

فرض الظهر فشرع فيه فتذكر انه قد صلاه صار ما شرع فيه نفلا لا يجب اتمامه حتى

لو نقضه لا يجب القضاء • يعنى صاحب الوقايه نك قصدا قيدى ظن ايله شروع

اولنان صلوتدن احترازدر مثلا بر شخص فرض ظهرى قلمدوغنى ظن ايليوب

ظهره شروع ايلسه وصكره قلدوغنى خاطرينه كتورسه اول فرض ظنى ايله

شروع ايلدوكى نماز نافله اولور اما اتمامى واجب دكلدر وافساد ايلدوكى

تقديرجه قضاسى دخى واجب اولمز زيرا اكرچه نافله در اما نافله قصدى ايله

شروع اولنمدى ولو عند الطلوع والغروب يعنى قصد ايله شروع اولنان نافله نك

اتمامى لازمدر اكرچه كونش دوغركن يا باتركن يا دوردكن شروع ايتديسه ده

وقضى ركعتان لو نقض فى الشفع الاول او الثانى • يعنى لو شرع فى اربع ركعات

من النفل وافسدها فى الشفع الاول يقضى الشفع الاول لا الثانى خلافا لابى يوسف

لانه لم يشرع فى الشفع الثانى وان قعد فى الركعتين وقام الى الثالثة وافسد يقضى

الشفع الاخير فقط لان الاول قد تم وهذا بناء على ان كل شفع من النفل

صلوة على حدة • يعنى مصلى نافله دن دورت ركعت نيتى ايله شروع ايليوب

اولكى ايكى ده افساد ايلسه انجق اولكى ايكى قضا ايدر صكره كيى دكل ابو يوسفك

خلافنجه در زيرا ابو يوسف قتنده صكره كى ايكى دخى قضا ايدر دورت ركعتلى

اولان فرضه قياسا اما امام اعظم ايله امام محمد قتنده انجق ايكى اولى قضا ايدر

زيرا صكركى ايكيه شروع صحيح اولمدى واكر ايكى اولكيده اوتروب صكره كى

ايكيه قالقسه وافساد ايلسه انجق صكره كى ايكى قضا ايدر زيرا شفع اول تمام اولدى

وبو حكم يعنى مسئلهٔ مذكورده ايكى شفعك برسنده واقع اولان فساد شفع آخره

سرايت ايتميوب انجق فاسد اولان شفعك قضاسى واجب اولمق نافله دن هر شفع

بشقجه نماز اولدوغنه مبنيدر اكرچه متعدد شفعلر بر سلام ايله ادا اولنمق

جائز ايسه ده كما لو ترك قراءة شفعيه او الاول او الثانى او احدى الثانى او احدى

الاول او الاول واحدى الثانى لا غير • اى قضاء الركعتين ليس فى غير هذه الصور

يعنى صورهٔ سابقه ده ايكى شفعك برسنده فساد واقع اولمغله انجق برشفعك قضاسى

واجبدر بو التى صورتك هر برسندن انجق برشفعك قضاسى واجب اولدوغى كبى

مثلا نافله دن دورت ركعتى نيت ايدوب شروع ايدن ايكى شفعده يا انجق شفع اولده

يا انجق شفع ثانيده يا انجق شفع ثانينك بر ركعتنده يا انجق شفع اولك بر ركعتنده

يا شفع اولك ايكى ركعتنده وشفع ثانينك بر ركعتنده قرائتى ترك ايلسه ايكى ركعتى

قضا ايدر وايكى ركعتى قضا ايتمك انجق بو التى صورته مخصوصدر **واربع لو ترك**

فى احدى كل شفع او فى الثانى واحدى الاول يعنى نافله دن دورت ركعته

نيت اولنوب شروع اولندقدنصكره هر شفعك بر ركعتنده ياخود شفع ثانينك

ايكى ركعتنده وشفع اولك بر ركعتنده قراءت ترك اولنسه دورت ركعت قضا

اولنور ● واعلم ان الاصل عند ابى حنيفة رحمه الله ان ترك القرأة فى ركعتى الشفع

الاول يبطل التحريمة حتى لا يصح بناء شفع الثانى على الشفع الاول وفى ركعة واحدة

لا بل يفسد الاداء فيصح بناء الشفع الثانى وعند محمد رحمه الله الترك فى ركعة واحدة

يبطل التحريمة ايضا حتى لا يصح بناء الثانى وعند ابى يوسف رحمه الله لا يبطل التحريمة

اصلا بل يوجب فساد الاداء فقط فيصح بناء الشفع الثانى سواء ترك القرأة فى ركعة

من الشفع الاول او فى ركعتيه ● يعنى بلكه امام اعظم رحمه الله بعض صورده

ايكى ركعتك قضاسنى وبعض صورده دورت ركعتك قضاسنى واجب كوردكى

تقرير ايلدوكى اصل وقاعده اوزرينه مبنيدر وقاعده بودركه نافله نك

شفعلرندن اولكى شفعك ايكى ركعتنده قرائتى ترك ايلمك اول شفعك تحريمه

سنى ابطال ايدر حتى تحريمه سى باطل اولان شفع اوزره شفع ثانى بنا ايلمك

صحيح اولمز اما شفع اولك انجق بر ركعتنده قرائتى ترك ايلمك اول شفعك تحريمه

سنى ابطال ايلمز بلكه انجق اداسنى افساد ايدر پس تحريمه سى باطل اولميوب

اداسى فاسد اولان شفع اوزرينه شفع ثانى بنا ايلمك صحيح اولور اما محمد بن

الحسن قتنده اصل بودركه شفع اولك كرك ايكى ركعتنده وكرك بر ركعتنده قرائتى

ترك ايلمك اول شفعك تحريمه سنى ابطال ايدر پس هر كز شفع اول اوزرينه

شفع ثانينك بناسى صحيح اولمز اما ابو يوسف قتنده اصل بودركه شفع اولك

كرك بر ركعتنده كرك ايكى ركعتنده قرائتى ترك ايلمك اول شفعك تحريمه

سنى ابطال ايلمز بلكه انجق اداسنك فسادنى اقتضا ايدر پس اوزرينه شفع

ثانى بنا ايلمك صحيح اولور ● اذا عرفت هذا فاعلم ان المسائل ثمانية لان ترك

القرأة اما مقتصر على شفع واحد وهذا فى اربع صور وهى ما قال فى المتن او

الاول او الثانى او احدى الثانى او احدى الاول وفى هذه الاربع قضاء الركعتين

بالاجماع ● يعنى وقتا كه امام اعظم ايله صاحبلرى اعتبار ايدوب تقرير

ايتدوكلرى اصول وقواعد ثلثه يى بلدك ايسه پس بيلكه دورت ركعت نيتى

ايله شروع اولنان نافله نماز يك قرائتى ترك اولندوغى تقديرجه مسائل

ومتفرعه سى سكزدر زيرا قرائتى ترك ايلمك يا انجق برشفعده اوله وبو دورت

صورتنده اولورکه صاحب الوقایه متن وقایه ده او الاول او الثانی او احدی
الثانی او احدی الاول دیدوکی در و بو دورت صورتده ایکی رکعت قضا
اولنمق ائمهٔ ثلثه نك اجماع و اتفاقلریدر ● واما غیر مقتصر بل موجود فی
الشفعین وهذا ایضا فی اربع مسائل لانه اما ان یکون الترك فی کل الاول مع کل الثانی
وهو ما قال فی المتن کما لو ترك قراءة شفعیه او مع بعض الثانی وهو ما قال فی المتن
او الاول واحدی الثانی وفی هاتین المسئلتین قضاء الرکعتین عند ابی حنیفة ومحمد
لبطلان التحریمة عندهما فلا یصح الشروع فی الشفع الثانی فعلیه قضاء الشفع الاول
فقط وعند ابی یوسف قضاء الاربع لانه لما لم تبطل التحریمة صح الشروع فی الشفع الثانی
وقد افسد الشفعین بترك القراءة فیقضی اربعا ● ویاخود قراءتی ترك ایلمك بر شفعه
مختص اولمیوب بلکه ایکی شفعده بولنه و بو دخی دورت مسئله ده اولور زیرا
قراءتی ترك ایلمك یا شفع ثانی ایله شفع اولك جمله سنده اوله که متن وقایه ده
کما لو ترك قراءة شفعیه دیدوکیدر یاخود شفع ثانینك بعضیسیله شفع اولك
جمله سنده اوله که متن وقایه ده او الاول مع احدی الثانی دیدوکیدر و بو ایکی
مسئله ده ایکی رکعت قضا اولنمق امام اعظم ایله امام محمد یانلرنده در شفع اولك
تحریمه سی باطل اولدوغیچون قتلرنده بس شفع ثانیه شروع صحیح اولمغله انجق
شفع اولك قضاسی اوزرینه واجب اولور و ابو یوسف قتنده بو ایکی مسئله ده
دورت رکعتی قضا ایلمك واجبدر زیرا قتنده شفع اولك تحریمه سی باطل

اولدیسه

اولمدیسه شفع ثانیه شروع صحیح اولدی حال بودر که ترك قراءة ایله ایکی شفعك
اداسنی افساد ایلدی بس دورت رکعتی قضا ایدر ● واما ان یکون الترك فی رکعة
من الشفع الاول مع کل الثانی او مع رکعة منه وهما ما قال فی المتن واربع لو ترك
فی احدی کل شفع او فی الثانی واحدی الاول وانما یقضی الاربع عند ابی حنیفة و
ابی یوسف لبقاء التحریمة عندهما اما عند ابی حنیفة فلانه ترك القراءة فی رکعة
من الشفع الاول والتحریمة لا تبطل به واما عند ابی یوسف فلان التحریمة لا تبطل
بالترك اصلا وقد افسد الشفعین بترك القراءة فیقضی اربعا ● ویاخود ترك
قراءة شفع ثانینك بر رکعتی ایله یا ایکی رکعتی ایله شفع اولك بر رکعتنده اوله و
بو ایکی مسئله متن وقایه ده وارٻع لو ترك فی احدی کل شفع او فی الثانی واحدی
الاول دیدوکیدر و بو ایکی صورتده دورت رکعت قضا اولنمق امام اعظم ایله
ابو یوسف قتنده در قتلرنده شفع اولك تحریمه سی باقی اولدوغیچون اما امام
اعظم قتنده شفع اولك تحریمه سی باقی اولدوغنه دلیل بودر که مصلی شفع اولك
انجق بر رکعتنده قراءتی ترك ایلدی تحریمه ایسه بر رکعتده قراءتی ترك ایتمك ایله
باطل اولمز اما ابو یوسف قتنده شفع اولك تحریمه باقی اولدوغنه دلیل بودر که
هرکز شفع اولده ترك قراءة ایله تحریمه باطل اولمز حال بودر که مصلی ترك
قراءة ایله ایکی شفعی افساد ایلدی بس امامین قتنده دورت رکعتی قضا ایدر ●
وعند محمد فی جمیع الصور لیس الا قضاء الرکعتین ● اما امام محمد قتنده نافله دن

دورت ركعت نيتى ايله شروع اولنان صلوة اوزره قراءة ترك اولندوغى تقديرجه
متفرع اولان صور ثمانيه نك جميعسنده قضا اولنمز الا ايكى ركعت ● فظهر ما
قال في المختصر ● پس وقايه وقاية الروايه ده مذكور اولان مسائل ثمانيه يى
بلدك ايسه مختصرنده مؤلف كه شارح رحمه الله در بو مسائلك بياننده بطريق
الاجمال ديدوكى دخى ظاهر اولديكه ذكر اولنجقدر ● فيقضي اربعا عند ابي حنيفة
رحمه الله فيما ترك في احدى الاول مع الثاني او بعضه اى ركعة من الشفع الاول
مع كل الشفع الثاني او ركعة منه وعند ابي يوسف في اربع مسائل يوجد الترك
في شفعين ● يعني دورت ركعته شروع ايدن شفع ثانينك ايكى ركعتى يا بر ركعتى
ايله شفع اولك بر ركعتنده قرائتى ترك ايلسه بو ايكى صورتده امام اعظم قتنده دورت
ركعتى قضا ايدر وابو يوسف قتنده دخى دورت ركعتى قضا ايدر سول دورت
مسئلده كه ايكى شفعده ترك قرائت بولنور واول دورت مسئله بودركه شفع
اولك جمله سنده وشفع ثانينك جمله سنده يا بعضى سنده ياخود شفع اولك
بعضى سنده وشفع ثانينك جمله سنده يا بعضى سنده ترك قراءة بولنه ●
وفي البواقي ركعتين وهو ست مسائل عند ابي حنيفة واربع عند ابي يوسف رحمه
الله ● يعني امام اعظم قتنده دورت ركعت قضا اولنان ايكى صورتك باقيسنده
كه التى مسئله در وابو يوسف قتنده دورت ركعت قضا اولنان دورت صورتك
باقيسنده كه دورت مسئله در ايكيشر ركعتى قضا ايدر ● وعند محمد ركعتين في

الكل ● يعني بو مسئله نك احتمالات ثمانيه سنده امام محمد قتنده ايكيشر ركعت
قضا ايدر والحاصل بو مسئلهء مثمنه ده امام اعظم قتنده التى صورتده ايكيشر
ركعت وايكى صورتده دوردر ركعت قضا اولنور وابو يوسف قتنده دورت
صورتده دوردر ركعت ودورت صورتده ايكيشر ركعت قضا اولنور وامام
محمد قتنده سكز صورتك جمله سنده ايكيشر ركعت قضا اولنور **ولا قضاء لو تشهد
اولا ثم نقض** ● اى نوى اربع ركعات من النفل وقعد على الركعتين بقدر التشهد
ثم نقض لا قضاء عليه لانه لم يشرع في الشفع الثاني فلم يجب عليه ● يعني نافله دن
دورت ركعته نيت ايدوب شروع ايدن متنفل تشهد مقداري نجه ايكى ركعتده اوتورد
دقدنصكره شفع ثانيه قيامندن اول مفسداتك برسى ايله اول نفلى نقض وافساد ايلسه
شفع ثانىء قضا اتمك واجب دكلدر زيرا شفع ثانيه شروع بولنمغله اوزرينه واجب
اولمدى بس معلوم اولديكه نفل مجرد نيت ايله واجب اولمز مادامكه شروع بولنميه **او
شرع ظانا انه عليه** ياخود صلوتك برسنى قلمدوغى واوزرينه واجب اولدوغى
ظن ايدركن شروع ايدوب بعده واجب اولمدوغى ظاهر اولسه اول شروع ايتدوكى
افساد ايتمكله قضاسى واجب اولمز ● هذه المسئلة وان فهمت مما سبق وهو قوله
ولزم اتمام نفل شرع فيه قصدا فهنا صرح بها ● يعني اكرچه بو مسئله مصنفك
ولزم اتمام نفل شرع فيه قصدا قولندن التزاما فهم اولندى ايسه ده بو محلده تصريحا
بيان ايلدى **او لم يقعد في وسطه** ● اى اذا صلى اربع ركعات من النفل ولم يقعد

في وسطه كان ينبغي ان يفسد الشفع الاول ويجب قضاؤه لان كل شفع من النفل
صلوة ومع ذلك لا يفسد الشفع الاول قياسا على الفرض • يعني مجرد متنفل درت
ركعتي قيلوب وسطنده اوتورسه لايق وقياس اولان بوايديكه شفع اول فاسد
اولوب قضاسي واجب اوله نافله دن هر شفع على حدة نماز اولدوغيچون ومع
هذا فرضه قياسا شفع اول فاسد اولمز وقضاسي واجب اولمز ويتنفل قاعدا مع قدرته
قيامه ابتداء وكره بقاء • اى ان قدر على القيام يجوز ان يشرع في النفل قاعدا
وان شرع في النفل قائما كره ان يقعد فيه مع القدرة على القيام • يعني قيامه
قادر ايكن اوتوروب نافليه شروع ايلمك بغير كراهة جائزدر سنت فجردن غيري
كرك اول نفل سنت مؤكده وكرك غير مؤكده وكرك مطلق نفل اولسون •
فاراد بحال الابتداء حال الشروع وبحال البقاء حال وجوده الذي بعد الشروع • بس
صاحب الوقايه حال ابتدا ايله حال شروعي يعني وقت شروعي مراد ايلدي وحال بقا
ايله شروعدنصكره سلامه دك ممتد اولان وجودي وقتي مراد ايلدي وراكبا
موميا خارج المصر الى غير القبلة يعني خارج مصرده دابه يه يا سفينه يه بنوب
قبلدن غيري جهته متوجه ايكن ايما واشارت ايله مطلق نفلي قلمق جائزدر •
انما قال خارج المصر لقول ابن عمر رضي الله عنهما رأيت رسول الله صلى الله عليه
وسلم يصلي على حمار وهو متوجه الى خيبر يومي ايماء • يعني صاحب الوقايه راكبا
ايما ايله نفلك جوازني خارج مصر قيديله مقيد ايليوب وداخل مصردن احتراز

ايلدى

ايلدى زيرا حضرت عبد الله بن عمر رضي الله عنهما بيورمشدركه بن حضرت
حبيب اكرم صلى الله عليه وسلمي كوردمكه خيبر قلعه سي جهتنه متوجه ايكن حماره
بنوب ايما ايله نماز قلار ردي • ولما كان هذا الفعل مخالفا للقياس اقتصر
على مورده • وقتاكه بو فعل يعني راكبا ايما ايله نافله نك جوازي قياس شرعي يه
مخالف اولديسه وارد اولدوغي محله وصورته مقصوردر ومخصوص اولديكه
خارج مصردر فلو افتتحه راكبا ثم نزل بنى وبعكسه فسد • لان في الاول تؤديه
اكمل مما وجب عليه وفي الثاني انعقد التحريمة موجبة للركوع والسجود فلا يجوز
اداؤه بالايماء • يعني اكر متنفل دابه يه بنمش ايكن نفله شروع ايلدوكدنصكره دابه
سندن انسه اول تحريمه اوزره بنا ايدر واستينافه محتاج دكلدر وبو مذكورك
عكسنده يعني يرده ايكن شروع ايلدوكدنصكره دابه سنه بنسه شروع ايتدوكي
فاسد اولور بس قضا ايدر زيرا وجه اولده اول نفلي واجب اولدوغندن اكمل
ادا ايله ادا ايدر زيرا راكب ايكن شروع اولنان ايما ايله ادا اولنور ودابه دن
اندكدنصكره ركوع وسجود ايله ادا اولنور بو خود اولكي دن اكملدر اما وجه
ثانيده تحريمه ركوعي وسجودي موجب ومقتضي اولدوغي حالده منعقد اولدي
بس يرده ايكن شروع اولنان نفل ركوع وسجودي اقتضا ايتدوكي ايچون ايما و
اشارت ايله اداسي جائز اولمز سن التراويح عشرون ركعة بعد العشاء قبل الوتر
وبعده خمس ترويحات لكل ترويحة تسليمتان وجلسة بعدهما قدر ترويحة

یعنی ماه رمضانک کیجه لرنده فرض عشا ادا اولندقدنصکره و تردن اول و وتردن
صکره رجال و نسا ایچون یکرمی رکعت صلوة تراویح سنت عین قلندی و یکرمی
رکعت سنت اولان صلوة تراویح بش ترویحه در و ترویحه درت رکعتک
اسمیدر و هر ترویحه ایچون ایکی سلام و هر ایکی سلامدن صکره یعنی ایکی شفعدن
صکره بر ترویحه مقداری اوتورمق مستحبدر و بو جلوسده انسان مخیردر
دلرسه سکوت ایدوب ترویحهٔ اخرییه انتظار ایلسون و دلرسه تسبیح و تهلیل
ایلسون و دلرسه منفردا نافله قلسون و دلرسه کعبهٔ طواف ایلسون مکه ده ایسه
والسنة فیها الختم مرة ولا یترك لكسل القوم یعنی صلوة تراویحک جملهسنده که
التی یوز رکعتدر قرآن عظیمی برکره ختم ایلمک سنتدر جمهور فقها قتنده بش اوز
آیت اوقیمق کرکدر که برکره ختم اولنه و بو ختم قومک کسلی و سستلکی اولمغله
ترك اولنمز اما فی زماننا قومک کسلی غالب اولمغله ترك اولنوب مقدار واجب
اولان فاتحه و اوچ آیت ایله اکتفا اولنسه لا باسدر **ولا یوتر بجماعة خارج رمضان**
یعنی ماه رمضاندن غیری زمانده صلوة وتر جماعتله قلنمز و قلنسه مکروه اولور
وانما كانت التراويح سنة لانه واظب عليها الخلفاء الراشدون والنبي عليه
السلام بين العذر في ترك المواظبة وهو مخافة ان تكتب علينا یعنی صلوة
تراویح سنت اولدوغنه دلیل خلفاء راشدین وجها ریار کزین رضی الله تعالی
عنهم اجمعین ترك ایتمیوب مواظبت و مداومت ایتدوکلریدر و حضرت حبیب اکرم

صلی الله علیه وسلم برقچ کره اصحاب کرام ایله صلوة تراویحی قلوب مداومتی ترك
ایتدوکلرنده عذر بیان ایتدیلر و عذر صلوة تراویح اوزریمزه فرض قلنمق قورقوسیدر
یعنی حضرت صلی الله علیه وسلم اصحاب کرام ایله برقچ کیجه مسجد نبوی ده صلوة
تراویحی جماعت ایله قلوب و کیدکجه اصحاب کرامک کثرة و حرصلرینی و کمال توجه
لرنی کوروب اوزرلرینه فرض قلنمدن خوف ایتمکله صلوها فی رحالکم بیورر دیکر
فصل یعنی بو فصل نفله ملحق اولان صلوتک بیاننده در **عند الكسوف**
يصلي امام الجمعة بالناس ركعتين كالنفل ای علی هیئة النفل بلا اذان واقامة
یعنی کونش دوتلدوغی وقتده جمعه نمازنی قلمق وظیفه سی اولان امام ناس ایله ایکی
رکعت قلسون نفلی قلدوغی کبی یعنی اذان و اقامتسز نفل هیئتی اوزره قلسون
وعندنا في كل ركعة ركوع واحد وعند الشافعي ركوعان یعنی مذهبمزده
صلوة کسوفک هر بر رکعتنده رکوع بردر و امام شافعی قتنده هر بر رکعتنده
رکوع ایکیدر **مخفيا مطولا قراءته فيهما** یعنی امام صلوة کسوفک ایکی رکعتنده
قراءتنی اوزادوب اخفا و اسرار ایتدوکی حالده قلسون **وبعدهما يدعو حتى**
تنجلي الشمس ولا يخطب یعنی امام کسوفک ایکی رکعتنی قلدقدنصکره کونش ظلمتدن
چقوب نوری تمام کلنجیه دك دعا ایلسون و صلوة کسوفدنصکره خطبه
اوقومسون زیرا مشروع دکلدر **وان لم يحضر** ای امام الجمعة **صلوا فرادى**
كالخسوف یعنی اکر کسوف شمسده جمعه قلمق وظیفه سی اولان امام حاضر بولنمزسه

ناس منفرد اولدقلری حالده صلوة کسوفی قلسونلر صلوة خسوف کبی یعنی آی دوتلدوغی
وقتده ایکی رکعتی منفرد اولدقلری حالده قلدقلری کبی امام جمعه حاضر اولورسه ده
زیرا مذهبمزده صلوة خسوفده جماعت مشروع دکلدر ولا جماعة فی الاستسقاء و
لا خطبة وان صلوا وحدانا جاز وهو دعاء واستغفار ویستقبل بهما القبلة بلا قلب
رداء وحضور ذمی یعنی وقتیله یغمور یاغمیوب وقوراقلق اولوب خلق حق تعالیدن
یاغمور طلب ایدوکلری وقتده جماعتله نماز قلمق وخطبه اوقومق یوقدر اما
اکر یغموری طلب ایدنلر منفرد اولدقلری حالده نماز قلسه لر جائزدر شرعا منع اولنمز
واستسقا شرعا طلب مطرده دعا واستغفاردر ودعا واستغفار ایله قبلیه
قرشو دورسونلر ورداسنی ترسنه کیمسونلر امام اعظم قتنده اما امامین قتنده
قلب ردا جائزدر واستسقا دعاسنده اهل ذمه اولانلر حاضر اولمسونلر
زیرا دعالری نص قرآن ایله مردوددر وما دعاء الکافرین الا فی ضلال ●

باب ادراك الفريضة

یعنی بو بابده فرادی وجماعت
ایله اداسی ممکن اولان فرائض خمسه یه ایرشمکلك احکامی بیان اولنور من شرع فی
فرض فاقیمت ان لم یسجد للرکعة الاولی او سجد وهو فی غیر رباعی او فیه وضم الیها الاخری
قطع واقتدی ● ای من شرع فی فرض منفردا فاقیمت لهذا الفرض والضمیر فی اقیمت یرجع
الی الاقامة کما یقال ضرب ضرب فان لم یسجد للرکعة الاولی قطع واقتدی وان سجد
وان کان فی غیر الرباعی فکذا لانه ان لم یقطع وصلی رکعة اخری تم صلوته فی الثنائی

ویوجد

ویوجد الاکثر فی الثلاثی وللاکثر حکم الکل فتفوته الجماعة والقطع وان کان ابطالا
للعمل وهو منهی لقوله تعالی ولا تبطلوا اعمالکم والابطال لقصد الاکمال لا یکون ابطالا
وان کان فی الرباعی یضم رکعة اخری حتی تصیر رکعتان نافلة ثم یقطع ویقتدی
وقوله ضم الیها حال من قوله او فیه تقدیره او سجد للرکعة الاولی وهو حاصل فی
الرباعی وقد ضم الی الرکعة الاولی رکعة اخری قطع واقتدی حتی لو لم یضم الیها
اخری لا یقطع بل یضم فاذا ضم قطع واقتدی ● یعنی شول کمسه که فرائض خمسه
نك برسنه منفردا شروع ایلدوکدن اول فرض ایچون اقامت اولنسه پس اداء کاملدن
اداء اکمله انتقال ایچون اکر رکعت اولینك سجده سنی ایتمدیسه اول فرضی قطع ایدوب
امامه اقتدا ایلسون واقیمت لفظنده که ضمیر مرفوع مدلول ضمنیسی اولان اقامته
راجعدر پس فعلك مصدرینه اسنادی جائزدر نتکیم ضرب ضرب دینلور معناسی وقوع
بولندی دیمکدر واکر فرضه شروع ایدن رکعت اولینك سجده سنی ایتدیسه پس
اکر فرائض رباعیه نك غیری سندن ایسه حکم اوکلی کبیدر یعنی ترك ایدوب
اقتدا ایدر زیرا اکر قطع ایتمیوب رکعت اخرایی دخی قلسه شروع ایلدوکی فرض ثنائی
ایسه صلوة فجر کبی تمام اولور واکر ثلاثی ایسه رکعت اخرایی ضم ایتمکله اکثر رکعات
بولنور واکثر ایچون حکم کل ثابتدر پس بو ایکی صورتده رکعت اخرایی ضم ایتمکله
جماعتی فوت ایدوب یخود اکر قطع ایتمیوب رکعت اخرایی ضم ایلسه کونش
باتدقدنصکره فرض مغربی ادا ایتمزدن اول ایکی رکعت نفل قلمش اولور بو خود مکرو[هدر]

وفرضه شروع اولنده قدنصكره ترك اتمك اكرچه ابطال عمل اولوب حال بو ايكن تركه
ابطال عمل حق سبحانه وتعالى نك ولا تبطلوا اعمالكم قول شريفي ايله منهي وممنوعدر
اما تكميل قصديچون ابطال شرعا ابطال اولمز واكر فرضه شروع ايدن فرض رباعي
ده اولوب ركعت اولى نك سجده سني ايتديسه اول ركعته ركعت اخرى يي ضم
ايلسون تا كه ايكي ركعت نافله اوله بعده سلام ايله قطع ايدوب امامه اقتدا ايلسون
وصاحب الوقايه نك وضم اليها قولي او فيه قولندن حالدر يعني بو جملهٔ فعليه
لفظ قد اضمار ايله ظرف مستقرك فاعلندن حالدر تقدير كلام او سجد للركعة الاولى
وهو حاصل في الرباعي وقد ضم الى الركعة الاولى ركعة اخرى قطع واقتدى ديمكدر
حتى اكر ركعت اولينك سجده سني ايتدوكدنصكره ركعت ثانيه يي ضم اتمدي ايسه
ترك ايميوب بلكه ركعت اخرى يي ضم ايلسون پس قچن ضم ايلسه سلام ايله قطع
ايدوب امامه اقتدا ايلسون **وان صلى ثلاثا منه** ● اى من الرباعي ● **يتمه ثم**
يقتدي متنفلا ● لانه قد ادى الاكثر وللاكثر حكم الكل ● **الا في العصر** ● اى
لا يقتدي في العصر فان النافلة بعد اداء العصر مكروه ● واكر مصلى فرض رباعي
ايچون اقامت اولنمزدن اول اول فرضدن اوچ ركعت قلدي ايسه قطع ايميوب
اول فرضي تمام ايلسون صكره نفل نيتي ايله فرضنه شروع ايدن امامه اقتدا ايلسون
زيرا اول فرض رباعينك اكثرني ادا ايتدي واكثر ايچون حكم كل ثابتدر وجميع
فرائض رباعيه ده نفل نيتي ايله مفترضه اقتدا ايدر مكر فرض عصرده اوله يعني

فرض عصرده

فرض عصرك اكثرني ادا ايتدوكدنصكره اقامت اولنوب منفردا اتمام ايلسه صكره نفل
نيتيله اقتدا ايتمسون زيرا فرض عصرك اداسندنصكره نافله قلمق مكروهدر **وكره**
خروج من لم يصل من مسجد اذن فيه يعني شول مسجدكه فرائض خمسه نك بريچون
انده اذان اوقندي اول وقتده مسجدده بولنان كمسنه اول فرضي قلمدي ايسه
قلمدن مسجددن چقمق مكروهدر **الا لمقيم جماعة اخرى** ● اى ينتظم به امر جماعة اخرى
بان يكون موذن مسجد او امامه او من يقوم بامره جماعة يتفرقون او يقلون بغيبته
● يعني اذان اوقندقده مسجدده بولنمغله نماز قلمدن چقمق مكروه اولمز شول
كمسنه ايچونكه جماعت اخرى نك نظام وانتظامي اول كمسنه يه مربوط وموقوف اوله
مثلا آخر مسجدك موذني يا امامي اولمغله ياخود اول كمسنه نك امري وحضوري
ايله بر جماعت قائم اولمغله بو حيثيت ايله كه اول كمسنه حاضر اولمدوغي تقديرجه
جماعت داغلورلر ياخود آزه لورلر ● ثم عطف على قوله الا لمقيم جماعة قوله **ولمن**
صلى الظهر والعشاء مرة الا عند الاقامة ● اى لا يكره له الخروج الا عند الاقامة والا استثنا
متعلق بقوله ولمن صلى الظهر والعشاء ولا تعلق له بقوله الا لمقيم جماعة اخرى فان مقيم
الجماعة الاخرى لا يكره له الخروج وان اقيمت ● يعني صاحب الوقايه جماعت اخرى
نك مقيمي ايچون بعد الاذان مسجددن خروج مكروه اولمدوغني بيان ايلدكدن
صكره ولمن صلى الظهر والعشاء قولني الا لمقيم جماعة قولنه عطف ايلدي يعني دخي
فرض ظهر وعشا ايچون اذان اوقندقدنصكره بو ايكي فرضي بر كره قيلوب عهده سندن

چقمق کمسنه ایچون مسجددن چقمق مکروه اولمز مکر مسجدده ایکن اول فرض
ایچون اقامت اولنه بو تقدیرجه چقمق مکروهدر مکر پس متنفلا اقتدا ایدر و صاحب
الوقایه نک الا عند الاقامة قولنده کی استثنا معطوف اولان ولمن صلی الظهر والعشاء
مرة قولنه متعلقدر یوخسه معطوف علیه اولان لا لمقیم جماعة اخری قولنه تعلقی
یوقدر زیرا جماعت اخری یی اقامت ایدوب مصالحلرین کوزدن ایچون مسجددن
چقمق مکروه دکلدر اقامت اولندی ایسه ده • والفرق بین مقیم جماعة وبین من
صلی الظهر والعشاء مرة ان هذا انما یکره له الخروج لانه ان خرج عند الاقامة یتهم
بمخالفة الجماعة ولو لم یخرج ویصلی یحوز فضیلة الجماعة والموافقة وثواب النافلة
فایثار التهمة والاعراض عن الفضیلة والثواب قبیح جدا واما مقیم الجماعة الاخری فانه
ان خرج عند الاقامة لا یتهم لانه یقصد الاکمال وهو الجماعة التی تتفرق بغیبته
وان لم یخرج لا یحوز ما ذکرنا بل یختل امر الجماعة الاخری • یعنی معطوف اولان
ولمن صلی الظهر والعشاء مرة ایله معطوف علیه اولان لا لمقیم جماعة اخری ایکیسی بیله
عدم کراهتده مشترک لر ایکن معطوفک حین اقامتده خروجی مکروه و معطوف
علیهک خروجی مکروه اولمدوغنده فرق بودر که فرض ظهر و عشای قیلانک حین
اقامتده خروجی مکروهدر جماعته مخالف اولمغله متهم اولوب کندینه سوء ظن
اولنمغه باعث اولدوغیچون اما اکر حین اقامتده چقمیوب امامه متنفلا اقتدا ایلسه ایکی
جماعتک و مصلیلره موافقتک فضیلتنه نائل اولوب نافله نک ثوابنه دخی واصل

اولوردی پس بو ثواب و فضیلتدن اعراض ایدوب یعنی بوزجویروب کندینه
سوء ظن اولنمغه باعث اولان تهمتی اختیار ایلمک غایت ایله قبیح و مذموم در اما جماعت
آخرینک مصالح دینیه مدخلیتی و تعلقی اولان کمسنه نک حین اقامتده خروجی
مکروه اولمدوغنه سبب بودر که وقت اقامتده چقسه جماعته مخالفت ایله متهم
اولمز زیرا غیرک اکمالنی قصد ایدر و بو اکمال مسجد آخرک جماعت متفرقه لرنی جمع
ایدوب نمازه کتورمکدر و اول کمسنه غائب اولوب کلمدوکی تقدیرجه جماعتک
نظام و انتظاملری حاصل اولمز مثلا مؤذن یا امام و یا قیم اولمغله و اکر وقت اقامتده
چقمیوب اولدوغی مسجدده فرضی ادا ایلسه فضائل مذکوره یه نائل اولمیوب بلکه مسجد
آخر جماعتلرینک مصالح دینیه لری دخی مختل اولوب جمعیتلرینه مترتب اولان
فضائل فوت اولدوغندن ماعدا کندی دخی اول فضائلدن محروم اولور ر ومن صلی
الفجر او العصر او المغرب یخرج وان اقیمت • لانه ان صلی تکون نافلة والنافلة بعد الفجر
والعصر مکروه واما فی المغرب فلان النافلة لم تشرع ثلاث رکعات • یعنی شول کمسنه
که مسجدده ایکن صلوة فجر یا صلوة عصر یا صلوة مغربک اذانی اوقندقدنصکره منفردا
بو فرضلریک برسنی ادا ایلسه اول کمسه مسجددن چقسون اول فرض ایچون اقامت
اولندی ایسه ده زیرا اکر چقمیوب امامه اقتدا ایلسه امام ایله قلدوغی نافله اولور
حال بودر که صلوة فجر و عصردن صکره نافله مکروهدر و صلوة مغربدنصکره
دخی نافله مکروه دکل ایسه ده امامه اقتدا ایتمیوب خروج ایدر زیرا امامه اقتدا

ایدرسه اوچ رکعت نافله قلمق لازم کلور بو ایسه مشروع دکلدر **ویترک سنة**
الفجر ویقتدی من لا یدرکه ● ای الفجر والمراد فرضه ● **بجمع ان اداها** یعنی فرض
فجرك سنتنی ترك ایدوب امامه اقتدا ایلسون شول کمسه که فرض فجرك سنتنی
قلدوغی تقدیرجه جماعتله بتون صلوة فجرك ایکی رکعتنه یتشمدوکن یقین ایله
یا ظن غالب ایله بلور **ومن ادرك ركعة منه صلاها** یعنی شول کمسه که فجرك
سنتنی قلدوغی تقدیرجه فرض فجرك بر رکعتنه ایرشجکنی یقین ایله یا ظن غالب
ایله بله فجرك سنتنی ترك ایتمیوب قلر بعده امامه اقتدا ایدر **ولا یقضیها الا تبعا**
لفرضه ● ای ان فاتت سنة الفجر فان فاتت بدون الفرض لا تقضی قبل طلوع الشمس
وکذا بعد الطلوع عند ابی حنیفة وابی یوسف واما عند محمد یقضیها الی الزوال
لا بعده وان فاتت مع الفرض فان قضی قبل الزوال یقضیهما جمیعا وکذا بعد الزوال
عند بعض المشایخ وعند البعض لا بل یقضی الفرض وحده ● یعنی فرض فجرك سنتنی
وقتی ایله قلمیوب قضا اتمسون مکر فرض فائت اولوب قضا ایتدوکده فرضنه تبعیت
ایله قضا ایده و بو مسئله نك تفصیلی بودرکه اکر فجر فوت اولمیوب انجق سنت
فوت اولسه کونش طوغمزدن اول بالاتفاق قضا اولنمز و کونش دوغدقدنصکره
کذلك قضا اولنمز امام اعظم ایله ابو یوسف قتنده اما امام محمد قتنده کونش
دوغدقدنصکره زواله وارنجه قضا اولنور اما زوالدنصکره بالاتفاق قضا
اولنمز واکر سنت فجر فرض ایله معا فوت اولوب زوالدن اول قضا ایدرسه

فرض فجر ایله بله جه قضا ایدر بالاتفاق و بعض مشایخ قتنده زوالدنصکره کذلك فرض ایله
سنتی قضا ایدر و بعض آخر قتنده زوالدنصکره انجق فرضی قضا ایدر سنتی قضا اتمز ●
و رسول الله صلی الله علیه وسلم لما فاتته الفجر لیلة التعریس قضاه مع السنة قبل الزوال بالاذان
والاقامة جماعة وجهر بالقراءة فعلم من فعله علیه السلام شرعیة القضاء بالجماعة والجهر
فیه والاذان والاقامة للقضاء وان السنة تقضی مع الفریضة ثم من هذه الاحکام علم عدم
اختصاصه بمورد النص فعدی عنه الی غیره من الصلوات وهی ما عدا قضاء السنة تعدیا
عن مورد النص وهو قضاء الفجر الی قضاء سائر الصلوات واما قضاء السنة فقد علم ان
سنة الفجر اکد من سائر السنن فلا یلزم من شرعیة قضائها شرعیة قضاء سائر السنن
ولا من قضائها بتبعیة الفرض قضاءها بدون الفرض لکن یلزم من قضائها بتبعیة الفرض
قبل الزوال قضاؤها بتبعیة الفرض بعد الزوال کما هو مذهب بعض المشایخ لان اختصاصه
بتبعیة الفرض بکونه قبل الزوال لا معنی له ● یعنی حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه
وسلم وقتا که مسافر ایکن آخر لیلده استراحت ایچون اصحاب کرام ایله نزول ایدوب
جمله سنه نوم غلبه ایتمك ایله صلوة فجر فوت اولدیسه فجرك فرضنی زوالدن اول
سنتی ایله واذان واقامت وجماعت وجهر قرات ایله قضا ایلدیلر بس حضرت حبیب اکرم صلی الله
علیه وسلمك فعل شریفلرندن معلوم اولدیکه صلوة فائته ایچون جماعت وجهر قرائت
واذان واقامت مشروعه در فرض ایله سنت قضا اولندوغی دخی معلوم اولدی بس بو
احکام مذکوره دن بلندیکه بو احکام اربعه نك هر برسی مورد نص اولان قضاء فجره

مخصوص دکلدر بس مورد نص اولان قضاء فجردن سائر قضا اولنا جق فرائضه تعدیه
اولنوب بو حکم غیر سنده دخی اجرا اولندی و مورد نصه مختص اولمین احکامکه
سنت فجرک قضا سندن غیری اولان جماعت و جهر و اذان و اقامت در قضا اولنا جق
جمیع صلواته تعدیه اولنوب اجرا اولندی اما قضا سنة فجرک قضاسی فرائض خمسه
نک جمیع سنن مؤکده لرندن زیاده جه مؤکد اولدوغیچون در بس سنت فجرک قضاسی
مشروع اولمقدن سائر سنن مؤکده نک قضاسی مشروع اولمق لازم کلمز و فرضه تبعیت
ایله قضاسی لازم اولمدن بلا فرض قضاسی لازم اولمق لازم کلمز لکن زوالدن اول فرضه
تبعیت ایله قضا سندن زوالدن صکره فرضه تبعیت قضاسی لازم کلوردنیکم بعض مشایخک
مذهبی بودر زیرا سنت فجر قضاده زوالدن اول فرض فجره تابع اولوب زوالدن صکره
اولمغک معناسی یوقدر بلکه حکم بلا دلیلدر اما ترجمه ایدن نک فکر ضعیفنه لایح
و ظاهر اولدیکه قبل الزوال ایله بعد الزوال ما بینلرنده فرق احکام کثیره ده ظاهر
و باهردر نیکم رؤیة اهله ده و قضاء اوراد لیلیه ده علما بیان ایلدکلر زیرا ما قبل
الزوال لیلهٔ سابقه حکمنده در و ما بعد الزوال لیلهٔ آتیه حکمنده در **و یترک سنة
الظهر فی الحالین** ● ای سواء یدرک الفرض ان اداها اولا ● **و اتم ثم قضاها قبل
شفعه** ● ای قبل الرکعتین اللتین بعد الفرض ● یعنی ظهرک سنت متقدمه سی ادا اولنمدن
فرض ظهر ایچون اقامت اولنسه ایکی حالده بله یعنی کرک سنتی ادا ایتدوکی تقدیرجه فرضه
ایرشسون و اولسون کرک ایرشمز اولسون سنت ظهری ترک ایدوب امامه اقتدا ایلسون

و بو حکم سنته شروع ایتمزدن اولدر اما شروع ایدیسه دورت رکعتی تمام ایلسون
یاخود ایکی رکعتده سلام ویرسون و فرض ظهری ادا ایلدوکدن صکره شفعدن
اول یعنی فرضدن صکره اولان ایکی رکعتدن اول سنة متروکه یی قضا ایلسون
و غیرهما لا یقضی اصلا یعنی صلوة فجرک سنتندن و صلوة ظهرک سنت قبلیه سندن
غیری سنت هرکز قضا اولنمز کرک وقت فرضده و کرک وقتدن صکره و کرک فرضه
تبعیت ایله و کرک یالیکزجه **و مدرک رکعة من ظهر غیر مصل جماعة بل هو مدرک
فضلها** ● ای ان حلف لیصلین الظهر جماعة فادرک رکعة یحنث لانه لم یصل جماعة
لکن ادرک فضیلة الجماعة ● یعنی جماعتله ادا اولنان فرض ظهرک بر رکعتنه ایرشن
جماعتله قلمش اولمز بلکه انجق جماعتک فضیلتنه ایرشمش اولور حتی اکر بر کمسنه فرض
ظهری جماعتله قلیم دیو یمین ایلیوب انجق بر رکعتنه ایرشسه حانث اولور یعنی
یمیننک عهده سندن چقمش اولمز زیرا شرعا ظهری جماعت ایله قلمدی لکن جماعتک
فضیلتنه ایرشدی **و اتی مسجدا صلی فیه یتطوع قبل الفرض الا عند ضیق الوقت**
● ای من اتی مسجدا صلی فیه فاراد ان یصلی فرضه منفردا فهل یاتی بالسنن قال
بعض مشایخنا و منهم الکرخی رحمهم الله لا فان السنن انما سنت اذا ادی الفرض
بجماعة اما بدونه فلا و قال الحسن بن زیاد من فاتته الجماعة فاراد ان یصلی فی
مسجد بیته یبدأ بالمکتوبة لکن الاصح ان یاتی بالسنن فان النبی علیه السلام ●
واظب علیها و ان فاتته الجماعة لکن اذا ضاق الوقت یترک السنة و یؤدی الفرض

حذراً عن الفوت ● یعنی شول کمسنه که فرائض خمسه نک برسنی جماعتله قلمق ایچون
مسجده واروب حالی بودرکه امام راتب اول مسجدده فرضنی قلمش اولسه پس اول کمسنه
فرض وقتی منفرداً قلمق مراد ایلسه آیا اول فرضک سنتلرینی قلاده می قلمزمی اختلاف
وارددر بعض مشایخ قلمسون دیدیلر و امام کرخی انلر دیندر زیرا سنتلر شرع اولنمدی
الا فرض جماعتله ادا اولندوغی وقتده اما فرض جماعتله ادا اولنمدوغی وقتده سنتلر
مسنون و مشروع دکلدر و حسن بن زیاد دیدیکه شول کمسه که جماعتله فرضنه
ایرشمیوب پس کندی اونده نمازی ایچون مهیا اولان مکاننده فرضنی قلمق مراد ایلسه
فرضدن اول سنتی قلمیوب فرضنه شروع ایلسون اما قول اصح و اقوی هر فرضک
سنتلرینی کرک مؤکده و کرک غیر مؤکده سینی قلمقدر اکرچه جماعته ایرشمدیسه ده
زیرا حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم سنن اوزره مواظبت و مداومت ایتمشلر
در اما فجر فرضنک وقتی تنک اولوب سنتی ایله فرض صغمز اولسه سنتی ترک ایدوب
انجق فرضنی ادا ایلسون زیرا اکر سنتنی ادا ایلسه هر قولر که فرضنک وقتی کچوب
فوت اوله **اقتدى بامام راكع فوقف حتى رفع رأسه لم يدرك ركعته** ● خلافاً
لزفر رحمه الله ● یعنی شول کمسه که امام رکوعده ایکن اقتدا ایلیوب امام رکوعدن
باشنی قالدرنجیه دک کندی رکوع ایتمیوب دورسه اول رکعته ایرشمش اولور
امام زفرک خلافنجه **ركع فلحقه امامه فيه صح** ● خلافاً لزفر رحمه الله ● یعنی شول
کمسنه که امامدن اول رکوع ایلیوب رکوعده قرار کاه ایکن امام دخی رکوع ایلیوب

اول کمسنه‌یه رکوعده ایکن یتشسه اول کمسنه نک رکوعی صحیحدر امام زفرک
خلافنجه ● **فان ما اتى به قبل الامام غير معتد به فكذا ما بنى عليه** ● زیرا زفرقتنده
امامدن اول رکوع ایدن مقتدینک ایتدوکی رکوع ایکی جزؤدن مرکبدر جزؤ اول
انفرادیدر یعنی یالکز ایتدوکیدر و جزؤ ثانی اشتراکیدر که انده امام ایرشدوکی
جزؤدر پس جزؤ اول اولان انفرادی بالاتفاق معتد به و معتبر دکلدر کذلک
جزؤ ثانی اولان اشتراکی دخی جزؤ اول اوزره مبنی اولدوغیچون معتبر دکلدر
● **قلنا وجدت المشاركة في جزء واحد** ● یعنی زفرک جوابنده بز دیدکه جزؤ
اول انفرادی شرعاً رکوع دکلدر و مبنی علیه اولمغه صالح دکلدر و جزؤ ثانی که امام
ایله مقتدی اول جزؤده مشترک اولدیلر شرعاً رکوعدر آزایسه ده زیرا رکوع
شرعینک حقیقتنده امتداد شرط دکلدر

باب قضاء الفوائت ●

یعنی بو بابده مکلفک ذمتنده اولان فرائض و واجبات متروکه نک قضاسی
بیان اولنور **فرض الترتيب بين الفروض الخمسة والوتر فائتاً كلها او بعضها** ●
ای اذا كان الكل فائتاً لا بد من رعاية الترتيب بين الفروض الخمسة وكذا بينها وبين
الوتر وكذا ان كان البعض فائتاً والبعض وقتياً لا بد من رعاية الترتيب **فيقضي
الفائتة قبل اداء الوقتية** ● یعنی فرائض خمسه نک جمله سی فائت اولوب
مکلفک ذمتنده قالسه قضاسنده فوت اولدوغی منوال اوزره ترتیبه
رعایت فرضدر و فرائض ایله وتر مابیننده دخی ترتیب فرضدر و اکر فرائض

خمسه نك بعضيسي فائت و بعضيسي وقتي اولسه كذلك كچمش فرض ايله فرض وقتي بيننده ترتيبه رعايت فرضدر پس فرض وقتينك اداسندن اول كچمش فرضي قضا ايدر مثلا فرض فجري وقتيله قيلميوب ذمتنده باقي ايكن خاطرنده ايسه ظهره شروع صحيح دكلدر بلكه فرض فجري اول قضا ايدوب بعده ظهري ادا ايتمك فرضدر فلم يجز فجر من ذكر انه لم يوتر ● هذا تفريع قوله والوتر وهذا عند ابي حنيفة خلافا لهما بناء على وجوب الوتر عنده ● پس شول كمسنه كه صلوة وتري قلمدوغني بلوركن فجره شروع ايلدي فجري جائز دكلدر و بو حكم فرائض خمسه ايله وتر بيننده ترتيب فرض اولدوغندن متفرع و مبنيدر و بو وجوب ترتيب امام اعظم قتنده در زيرا انك قتنده وتر واجب اولدوغنه بناء امامينك خلافيجه ويعيد العشاء والسنة لا الوتر من علم انه صلى العشاء بلا وضوء والاخيرين به ● يعني تذكر انه صلى العشاء بلا وضوء والسنة والوتر بوضوء يعيد العشاء والسنة لانه لم يصح اداء السنة مع انها اديت بالوضوء لانها تبع الفرض اما الوتر فصلوة مستقلة عنده فصح اداؤه لان الترتيب وان كان فرضا بينه وبين العشاء لكنه ادى الوتر بزعم انه صلى العشاء بالوضوء فكان ناسيا ان العشاء في ذمته فسقط الترتيب وعندهما يقضي الوتر ايضا لانه سنة عندهما ● يعني بر كمسنه فرض عشايي و سنت بعديه سيني و وتري قلوب صكره انجق فرض عشايي ابدستسز و سنت ايله وتري ابدست ايله قلدوغني تذكر ايليوب خاطرنه كتورسه فرض عشايي سنت بعديه سيله معا اعاده ايدر

زيرا قلدوغي سنتك اداسي صحيح اولمدي باوجودكه ابدست ايله قلندي زيرا سنت بعديه فرضه تابعدر اما صلوة وتر امام اعظم قتنده عشايه تابع اولميوب بشقجه نماز اولدوغيچون اداسي صحيح اولدي زيرا اگرچه عشا ايله وتر بيننده ترتيب فرض ايسه ده لكن مصلي فرض عشايي ابدست ايله قلدوغني ظني ايله وتري ادا ايلدي پس فرض عشا ذمتنده اولدوغني اونتمش كبي اولوب ترتيب ساقط اولدي اما امامين قتنده سنتي قضا ايلدوكي كبي وتري دخي قضا ايدر زيرا امامين قتنده وتر دخي سنتدر الا اذا ضاق الوقت ● الاستثناء متصل بقوله فرض الترتيب والمعنى انه ضاق الوقت عن القضاء والاداء فان كان الباقي من الوقت يسع فيه بعض الفوائت مع الوقتية فانه يقضي ما يسعه الوقت مع الوقتية كما اذا فات العشاء والوتر ولم يبق من وقت الفجر الا ان يسع خمس ركعات يقضي الوتر ويؤدي الفجر عند ابي حنيفة رحمه الله وان فات الظهر والعصر ولم يبق من وقت المغرب الا ما يصلي فيه سبع ركعات يصلي الظهر والمغرب ● يعني صاحب الوقايه نك الا اذا ضاق الوقت قولي فرض الترتيب قولنه متصل واقعدر اوقاتندن مستثنى در معنيسي فرائض خمسه نك بيننده و فرائض ايله وتر بيننده جميع اوقاتده ترتيبه رعايت فرضدر مگر شول وقتده كه ادا و قضادن وقت تنك اولسه پس وقت تنك اولدوغي تقديرجه وقتدن قلان حصه بو حيثيت ايله اولسه كه بالتمام وقتيه ايله بعض فوائت صغر پس فرض وقت ايله فوائتدن صغدوغي مقداري

قضا ایلسون مثلا فرض عشا ایله وتر کچوب و وقت فجردن قالیوب الا بش رکعت
صغاجق مقداری قالدوغی تقدیرجه اول وتری قضا ایدوب صکره فجری ادا
اتسون امام اعظم قتنده اما امامینک مذهبلری اوزره بو صورتده انجق فرض
فجری ادا ایدر سنتی ایله معا واکر ظهر ایله عصر کچوب و وقت مغربدن انجق یدی
رکعت صغجق مقداری قالسه ظهری قضا و مغربی ادا ایدر او نسیت یعنی جمیع
اوقاتده ترتیب فرضدر الا وقت تنك اولوب یاخود کچن نمازی اکدور لدوغی وقتده
ترتیب فرض دکلدر مثلا برکمسنه ظهری قلیوب وقلدوغنی اونتمش ایکن عصری قلسه
جائزدر او فاتت ست حدیثة کانت او قدیمة یعنی صلوات بیننده اولان
فرض ترتیب ضیق وقت ایله و نسیان فائت ایله ساقط اولدوغی کبی فوائت التی
اولمغله دخی ساقط اولور حد تکراره داخل اولوب وجزئی حرجه مؤدی اولدوغی
ایچون کرك اول فوائتك زمانی و قتیاتك زماننه قریب اولسون کرك بعید
قیل الست وما دونها حدیثة وما فوقها قدیمة کذا فی فوائد الجامع الصغیر للحسام
یعنی کثرت فوائت ایله فرض ترتیب ساقط اولدقدنصکره فقهانك بعضیسی
فوائت کثیره نك حدوث و قدیمندن و قتیاته نسبت قرب زمان و بعد زمانی
اعتبار ایدر ومنهم صاحب الوقایة و بعض آخر قدم و حدوثندن کمیت فوائتی
یعنی فوائتك مقداری اعتبار ایدر ومنهم الامام الحسامی و صدر الشریعه بو
اعتبار ثانیی نقل ایلدی پس بو اعتباره کوره فوائت دن التی نماز والتی دن از

حدیثه

حدیثه در اکرچه زمانی وقتیاتدن بعید ایسه ده والتیدن زیاده قدیمه در اکرچه
زمانی وقتیاته قریب ایسه ده قلت بعد الکثرة اولا یعنی فوائت حد تکراره ایرشوب
ترتیب ساقط اولدقدنصکره کرك فوائتك بعضیسی قضا اولنمغله ازه لوب التیدن اقل
اولسون وکرك حد تکرارده قالسون ینه ترتیب ساقطدر مادامکه جمله فوائت
قضا اولنمیه فیصح وقتی من ترك صلوة شهر فندم واخذ یؤدی الوقتیات ثم
ترك فرضا هذا تفریع قوله قدیمة کانت او حدیثة فانه اذا اخذ یؤدی الوقتیات
صارت فوائت الشهر قدیمة وهی مسقطة للترتیب فاذا ترك فرضا یجوز مع ذکره
اداء وقتی بعده یعنی صاحب الوقایه حدیثة کانت او قدیمة قولی اوزره بو
قولی تفریع ایلیوب اثار وثمراتندن بر اثری ذکر ایدوب دیدیکه بر ایلق نمازی
ترك ایدوب وپشیمان اولمغله وقتیاتی قلمغه شروع ایدوب بعده بر وقتك
فرضنی ترك ایدن کمسنه ترك ایتدوکی بر فرضی متذکر اولوب بیلورکن صکره
کی وقتك فرضنی ادا اتمك صحیحدر زیرا بر ایلق فوائتی قضا اتمدین اوقاتك ادا
شروع اتمکله اول فوائت قدیمه اولوب ترتیبی اسقاط ایلدی پس برنجه وقتك
اداسندنصکره بر وقتك فرضنی ترك ایلسه بو فرض متروك خاطرنده ایکن وقتی
آخری قلسه جائزدر پس بو صورتده ایکی اعتبار ایله یعنی هم زمانه نسبت ایله
وهم کمیته نسبت ایله قدیمه و حدیثه جمع اولدیکه فوائت شهر قدیمه وفائتة
الوقت حدیثه در او قضی صلوة الشهر الا فرضا او فرضین هذا تفریع قوله

قلت بعد الكثرة اولا فانه لما قضى صلوة الشهر الا فرضا او فرضين قلت الفوائت
بعد الكثرة فلا يعود الترتيب الاول الا ان يقضي الكل وعند بعض المشايخ رحمهم الله
ان قلت بعد الكثرة يعود الترتيب واختار الامام السرخسي الاول قال صاحب
المحيط وعليه الفتوى • يعنی بنكم فوائت قديمه وحديثه دن صكره فرض وقتينك
اداسی صحيحدر كذلك فوائت كثيره بی مثلا بر آيك فوائتنی قضا ايدوب انجق بر
يا ايكی فرض قالسه بعده فرض وقتی قلسه صحيحدر ترتيب عودت ايتمدوكيچون
و بو مسئله صاحب الوقايه نك قلت بعد الكثرة اولا قولينك تفريع و نتيجه سيدر
زيرا اوقاتكه بر آيك صلوات متروكه سندن بر يا ايكی فرضدن ماعداسنی قضا
ايتديسه فوائت كثيره ايكن ازلدی اما ترتيب اول عودت ايلمز مكر جميع فوائت
قضا اولنه و بعض مشايخ قتنده فوائت كثيره ايكن ازلسه ترتيب دونر امام سرخسی
قول اولی يعنی ترتيب دونمدوكنی اختيار ايلدی و صاحب المحيط و عليه الفتوى
ديمشدر و بونك سری بودر كه قلت فوائت ايكی نوعدر بر نوعی كثرتك
بقيه سيدر و بر نوعی قلت اصليه دركه حد تكراره ايرمشدر پس ايكی نوع بيننده
فرق بودر كه نوع اول كثرتك بقيه سی اولمغله حكمی باقيدر كثرة حقيقيه كبی و
نوع ثانی حد تكراره ايرمكله سقوط ترتيبه نسبت عدم حكمنده در صلى خمسا ذاكرا
فائتة فسد الخمس موقوفا ان ادى سادسا صح الكل وان قضى الفائتة بطل فرضية
الخمس لا اصلها • رجل فاتته صلوة فادى مع ذكرها خمسا بعدها فسدت هذه الخمس

لوجوب

لوجوب الترتيب لكن عند ابي يوسف ومحمد رحمهما الله فسادا غير موقوف وهو القياس
وعند ابي حنيفة رحمه الله فسادا موقوفا ان ادى سادسا صح الكل وان قضى الفائتة
فالخمس التي اداها بطل وصف فرضيتها فانه لا يلزم من بطلان الفرضية بطلان اصل
الصلوة عند ابي حنيفة وابي يوسف خلافا لمحمد • يعنی بر كمسنه فرائض خمسه
دن برسنی قيلميوب و خاطرنده ايكن اول فائته دن صكره بش فرضی ادا ايلسه ترتيب
واجب اولدوغنه بناء بو بش فرض فاسد اولور لكن ابو يوسف ايله محمد قتنده فسادی
غير موقوف ايله يعنی قطعی فساد ايله فاسد اولوب صحته دونمكه صالح اولمز و
قياس دخی بودر پس اول فائته ايله بو بش وقتك قضاسی واجبدر و امام اعظم
قتنده بو بش فرض موقوفا فاسد اولور يعنی قطعا صحيح و فاسد اولمغه صالحدر
اكر فائته يی قضا ايتمدين التنجی فرضی قلرسه بو بش فرض موقوف ايكن قطعا صحيح
اولور و اكر سادسه يی قلمدين فائته يی قضا ايدرسه قلدوغی بش فرضك فرض
لغی باطل اولور يوخسه ذات صلوة باطل اولمز بلكه نفل اولور زيرا صلوتك
فرضلك وصفی اولان فرضيت باطله اولمقدن اصل صلوة يعنی ذات صلوة
باطله اولمق لازم كلمز امام اعظم ايله ابو يوسف قتنده امام محمدك خلافنجه
يعنی امام محمد قتنده وصف صلوة اولان فرضيت باطله اولدوغی كبی ذات
صلوة دخی باطله اولور پس ابو يوسف رحمه الله بو بش فرضك فسادی قطعی
اولوب موقوف اولمقده امام محمد ايله در و بطلان وصفدن بطلان ذات

لازم کلمکدر امام اعظمله دیر ● وانما قال ابو حنیفة رحمه الله بالفساد
الموقوف لانه ان فسد کل واحد منها لوجوب رعایة الترتیب فسادا غیر موقوف
فحین ادی السادس تبین ان رعایة الترتیب کانت فی الکثیر وهذا باطل فقلنا
بالتوقف حتی یظهر ان رعایة الترتیب کانت فی الکثیر فلا تجوز او فی القلیل فتجوز
● یعنی امام اعظم رحمه الله بو مسئلهده فائته ایله سادسه ما بینلرنده قلنان
بش فرضك قطعی صحتله و قطعی فسادیله حکم ایتمیوب بلکه احد الطرفین وجوده
کلمکه موقوفدر دیدی ● یعنی اگر طرف لاحق اولان سادس فائتهنك قضاسندن
اول ادا اولنورسه بش فرضك صحتی قطعا ظاهر اولور و اگر طرف سابق اولان
فائتهٔ سادسهنك اداسندن اول قضا اولنورسه بش فرضك فسادی قطعا
ظاهر اولور زیرا اول بش فرضك هر برسی رعایت ترتیب واجب اولدوغنه بناء
فساد قطعی ایله فاسد اولسه فرض سادسی ادا ایلدوکی وقتده ظاهر اولوردکه ترتیبه
رعایت کثیرده ایدیکه بش فرض ایله سادسدر و کثیرده ترتیبه رعایت باطلدر بس
بطلانی دفع ایچون مسئلهٔ مذکورده توقف ایله حکم ایلدیك تاکه فائتهنك
قضاسندن اول سادسه ادا اولنمغله ترتیبه رعایت کثیرده اولدوغی ظاهر
اولوب بس رعایت ترتیب جائزه اولمیه و بش فرض جائز اوله یاخود سادسهنك
اداسندن اول فائته قضا اولنمغله ترتیبه رعایت قلیلده اولدوغی ظاهر
اولوب بس رعایت ترتیب جائز اوله و بش فرض جائز اولمیه ● **باب**

سجود

سجود السهو یعنی بو بابده مطلق صلوتك واجباتنه متعلق اولان
سهویك احکامی بیان اولنور **تجب له بعد سلام واحد سجدتان و تشهد و سلام**
اذا قدم رکنا او اخره او کرره او غیر واجبا او ترکه ساهیا یعنی صلوتده واقع
اولان سهو ایچون اول صلوتك بر سلامندن صکره ایکی سجده و تشهد و سلام
واجب اولور فحوی ارکان اربعهدن برسنی موخر ایکن مقدم ایلیوب یا مقدم
ایکن موخر ایلیوب یاخود اول رکنی عدد مشروعندن زیاده ایدوب تکرار ایلسه
یاخود واجباتدن برسنی صفت مشروعهسندن تغییر ایلیوب یاخود واجباتدن
برسنی ترك ایلسه حال بودرکه بو نقائص خمسهنك هر برسنی عمد ایله ایتمیوب
سهو ایله صادر اولسه و بو نقائص خمسهنك بیننده اولان کلمهٔ او منع جمع ایچون
دکل منع خلو ایچوندر **کرکوع قبل القراءة** یعنی بطریق السهو مصلیدن صادر
اولان تقدیم رکن قرائتدن اول رکوع ایلمك کبیدر مثلا رکعت اولیده قرائتدن
اول رکوع ایدوب صکره قرآن اوقوسه موخر اولان رکن رکوعی تقدیم ایتمش
اولور لکن بو صورتده قرائتدن صکره تکرار رکوع ایتدی ایسه نمازی صحیح
اولوب و قومهسی قیامه مبدل اولور و رکوع اول صورتده لغو اولور
و اگر قرائتدن صکره رکوع ایتمیوب رکوع اول ایله اکتفا ایدرسه نمازی فاسد
اولور **وتاخیر القیام الی الثالثة بزیادة علی التشهد** وتاخیر رکن تشهد اول اولدرم
صلوتدن برشی زیاده ایلمك سببی ایله رکعت ثالثهیه قیامی تاخیر ایلمك کبی

روی عن ابی حنیفة رحمه الله ان من زاد علی التشهد الاول حرفا تجب علیه
سجدة السهو وقیل لا یجب سجود السهو بقوله اللهم صل علی محمد ونحوه وانما
المعتبر مقدار ما یؤدی فیه رکن • یعنی امام اعظم رحمه الله دن روایت
ونقل اولندیکه تشهد اولده صلوتدن برحرفی زیاده ایدن کمسنه اوزرینه
سجدهٔ سهو واجب اولور مثلا عبده ورسوله دن صکره اللهمنک همزه
سنی تلفظ ایدوب آ • دیمک کبی وردنلدیکه مصلی اللهم صل علی محمد دیمکله
وبونک کبی مثلا اللهم ارحم محمدا دیمک ایله اوزرینه سجدهٔ سهو واجب
اولمز بلکه تأخیر رکنده بر رکن ادا اولنجق مقداری اکلنمک معتبردر • و
رکوعین والجهر فیما یخافت وعکسه وترک القعود الاول دخی سهو ایله بر رکنی
مکرر ایلمک ایکی کره رکوع ایتمک کبی وسهو ایله واجبی تغییر ایلمک ظهر کبی صلوة
سریه ده جهر ایله اوقومق کبی دخی عشا کبی صلوة جهریه ده سر ایله اوقومق
کبی وسهو ایله واجبی ترک ایلمک فرائض رباعیه وثلاثیه ده قعدهٔ اولیٰ یی ترک
ایلمک کبی وقیل کل هذه یؤل الی ترک الواجب • یعنی بعض فقهادن منقولدر که
بو نقائص خمسه عند التحقیق ترک واجب اولان نقیصهٔ واحدیه راجعدر زیرا
هر برسی ترک واجبه مستلزم ومشتملدر ولا یجب بسهو المؤتم بل بسهو امامه
ان سجد یعنی مقتدی بو امور خمسه نک برسنده سهو ایتمک ایله کندی اوزرینه
سجدهٔ سهو واجب اولمز بلکه بو امورک برسنده امام سهو ایدوب سجده ایدرسه

مقتدی‌یه دخی سجدهٔ سهو واجب اولور والمسبوق یسجد مع امامه ثم یقضی
یعنی بر رکعت یا زیاده ایله مسبوق اولان مقتدینک امامی سهو ایدوب سجده ایدرسه
مسبوقه واجبدرکه امامی ایله سجدهٔ سهو ایدوب بعده ما سبق به سنی قضا ایلیه اکرچه
مسبوقک اقتداسندن اول امام سهو ایتدی ایسه ده سهی عن القعدة الاولی وهو
الیها اقرب عاد ولا سهو والا قام وسجد للسهو • یعنی مصلی فرائض ثلاثیه ورباعیه
نک قعدهٔ اولیٰ سندن سهو ایدوب قالقسه حال بودرکه قعوده یقین رک
ایکن تذکر ایلسه قعوده عودت ایتسون وسجدهٔ سهو واجب اولمز واکر قعوده
یقین رک دکل ایسه قالقسون وسجدهٔ سهو ایلسون وان سهی عن الاخیرة عاد ما لم
یقید بالسجدة وسجد للسهو واکر مصلی مطلق صلوتده قعدهٔ اخیره دن سهو ایدوب
قائم اولسه بو قیامی سجده ایله تقیید ایتمدکجه قعوده عودت ایتسون وسجدهٔ سهو ایلسون
وان قید تحول فرضه نفلا وضم سادسة ان شاء • وانما قال ان شاء لانه نفل لم
یشرع فیه قصدا فلم یجب علیه اتمامه • واکر قعدهٔ اخیره یی ترک ایدن رکعت خامسه
نک سجده سنی ایتدیسه قلدوغی فرضک فرضیتی باطل اولوب نفله دونر ودخی
التنجی رکعتی ضم ایلسون تاکه التی رکعت ایله متنفل اولوب جمله سی شفع وصاحب
الوقایه رکعت سادسه یی ضم ایلمک مشیت ایله تقیید ایدوب ان شاء دیدی زیرا
بو بش رکعت نفله قصد ایله شروع اولنمدی پس اول بش رکعت نفله التنجی رکعتی
ضم ایدوب اتمام ایلمک واجب دکلدر وان قعد الاخیرة ثم قام سهوا عاد ما لم

يسجد للخامسة وسلم وان سجد لها تم فرضه وضم سادسة وسجد للسهو والركعتان
نفل ولا قضاء لو قطع ولا تنوبان عن سنة الظهر واكر مصلي فرض رباعينك قعدهٔ
اخيره سني كچوروب بعده سهوا ايله بشنجي ركعته قالقسه بشنجينك سجده سني تقيد قلجه
قعدهٔ اخيره يه عودت ايدوب سلام ويرسون واكر بشنجي ركعتك سجده سني
ايتديسه فرضي تمام اولور والتنجي ركعتي ضم ايلسون وسهوا ايچون سجده ايلسون
و فرض اوزره زياده اولان ايكي ركعت نافله در اما بو نفلي افساد ايلسه قضاسي
واجب دكلدر وظهرك سنت بعديه سنك مقامنه قائم اولمز ● فان قلت لم
قال قبل هذه المسئلة وضم سادسة ان شاء وقال في هذه المسئلة وضم سادسة
ولم يقل ان شاء مع ان الركعتين نفل في الصورتين بحيث لو قطع لا قضاء فيكون
في هذه المسئلة ايضا ضم السادسة مقيدا بمشيته قلت ضم السادسة في هذه المسئلة
آكد من ضم السادسة في تلك المسئلة مع انه لو قطع لا قضاء في المسئلتين وذلك
لان فرضه قد تم في هذه المسئلة لكن بتاخير السلام يجب سجود السهو في هاتين
الركعتين فسجود السهو لتدارك نقصان الفرض واجب في هاتين الركعتين فلو قطع هاتين
الركعتين بان لا يسجد للسهو يلزم ترك الواجب ولو جلس من القيام وسجد للسهو لم يؤد
سجود السهو على الوجه المسنون فلا بد ان يضم سادسة وجلس على الركعتين وسجد
للسهو بخلاف تلك المسئلة فان الفرضية قد بطلت فما ذكرنا من تدارك نقصان
الفرض غير موجود هنا على ان اصل الصلوة باطل عند محمد فعلم ان ضم السادسة

صيانة

صيانة عن البطلان آكد في هذه المسئلة فلهذا لم يقل ان شاء وانما لا تنوبان عن
سنة الظهر لان النبي صلى الله عليه وسلم واظب عليها بتحريمة مبتدأة ● پس نيچون
صاحب الوقايه بو مسئله دن اول وضم سادسة ان شاء ديوب سادسه نك
ضمني مشيت ايله تقييد ايلدي وبو مسئله ده انجق وضم سادسة ديوب ان شاء
ديمدي با وجودكه بو ايكي ركعت ايكي صورتده بله نفلدر حتى اكر افساد ايلسه
قضاسي واجب اولمز نفل قصد اولنمغله پس بو مسئله ده دخي سادسه يي
ضم ايلمك مشيت ايله مقيد اولور ديرايسك جوابنده بن ديرمكه بو مسئله ده
يعني فرض تمام اولدوغي صورتده سادسه ضم ايلمك اول مسئلهٔ متقدمه ده
يعني فرض باطل اولدوغي صورتده سادسه يي ضم ايلكدن زياده مؤكددر
با وجودكه ايكي مسئله ده بله اول نفل زائدي قطع ايلسه قضاسي واجب اولمز
وبو مسئله ده ضم سادسه آكد والزم اولدوغنه سبب بودركه بو مسئله ده فرض
قعدهٔ اخيره ايله تمام اولدي لكن سلامي محلندن تاخير ايتمكله نفل اولان ايكي
ركعتده سجدهٔ سهو واجب اولور زيرا فرضده واقع اولان نقصاني تكميل ايچون
سجود سهو بو ايكي ركعتده واجبدر پس اكر بو ايكي ركعتي قطع ايدوب افساد ايلسه
اما سجود سهوي ايتمك ايله بله انجق بر مفسده لازم كلوركه واجب اولان سجود
سهوك تركيدر واكر بو مفسده يي دفع ايچون قيامدن اوتوروب سجدهٔ سهو
ايلسه طريق مسنون اوزره ادا ايتمش اولمز پس ركعت سادسه يي ضم ايدوب

وايكي ركعت باشنده اوتورب وسهو ايچون سجده ايلمك لابد ولازمدر اما مسئلهٔ
سابقه بونك خلافنجه در زيرا اول مسئله ده قعدهٔ اخيره يي ترك ايتمك ايله فرضك
فرضيتي باطله اولدي بن ذكر ايديكمز نقصان فرضك تداروك وتكميلي فرضيت باطله
اولدوغي مسئله ده موجود وممكن دكلدر اما نفلده واقع اولان نقصاني سجود سهو
ايله تدارك وتكميل حسن دربا وجودكه امام محمد قتنده اصل صلوة دخي باطله
بن معلوم اولديكه زايدي بطلاندن حفظ ايچون ركعت خامسه يه سادسه يي ضم
ايلمك بو مسئله ده آكد والزمدر بوكا بناء ان شاء ديمدي يعني مصلينك مشيتنه
تعليق ايتمدي مخير ايتمدي و بو ايكي ركعت نفل ظهرك سنت مؤكدهٔ متأخره سنك
مقامنه قائم اولمز زيرا حضرت حبيب اكرم صلى الله عليه وسلم سنت ظهرك اداسنه
تحريمهٔ مبتداء مستقله ايله مواظبت ومداومت ايدكلر ومن اقتدى به فيهما صلاهما
ولو افسد قضاهما ● لانه شرع قصدا ● وعند محمد يصلي ستا ولو افسد لا يقضي
كما ان الامام لا يقضي ● بو ايكي ركعت نفلده امامه اقتدا ايدن كمسنه انجق
بو ايكي ركعتي قلسون يوخسه امامك قلدوغي التي ركعتي قلماسون واكر بو ايكي ركعتي
افساد ايلسه قضا ايدر زيرا مقتدي بو نفله قصد ايله شروع ايلدي اما امام
محمد قتنده بو ايكي ركعتده اقتدا ايدن امامك قلدوغي التي ركعتي بالتمام قلسون
واكر افساد ايلسه قضا ايتمسون امام قضا ايتمدوكي كبي تنفل ركعتين وسهى فسجد
لا يبني ● لان سجود السهو يقع في خلال الصلوة ● فان بنى صح ● اي ان صلى بهذه

التحريمة نافلة من غير ان يجدد التحريمة يجوز ● يعني نافله دن ايكي ركعتي قلوب
واجبات صلوتك برسنده سهو ايدوب سجدهٔ سهو ايلسه بو ايكي ركعت نفلك
تحريمه سي اوزره نافلهٔ اخرى يي بنا ايتمسون زيرا بنا ايتدوكي تقديرجه سجود سهو
اثناء صلوتده واقع اولوب لغو اولمق لازم كلور زيرا اكرچه نافله دن هر بر شفع على
حدة صلوة مستقله در اما تحريمة وسلاما متحد الطرفين اولمغله ايكي شفع صلوة
واحده عد اولنور واكر محذوره ارتكاب ايليوب شفع ثانينك تحريمه سني تجديد
ايتمدين شفع اولك تحريمه سي اوزره بنا ايلسه جائزدر اما بو تقديرجه شفع
اولك آخرنده قلدوغي سجود سهوي ثانينك آخرنده اعاده ايلسون سلام من
عليه السهو يخرجه عنها موقوفا فيصح الاقتداء به ويبطل وضوءه بالقهقهة ويصير
فرضه اربعا بنية الاقامة ان سجد بعد والا فلا ● اي المصلي الذي عليه سجود السهو
ان سلم في آخر صلوته قبل ان يسجد للسهو يخرجه عن الصلوة خروجا موقوفا فينظر انه
ان سجد للسهو بعد ذلك السلام يحكم بانه لم يخرج عن الصلوة وان لم يسجد بل رفض
الصلوة يحكم بانه قد كان خرج عنها حتى ان سلم ثم اقتدى به انسان ثم سجد للسهو
يكون الاقتداء صحيحا ولو لم يسجد بل رفض الصلوة لم يصح الاقتداء واذا سلم ثم
قهقهه ثم سجد يحكم ببطلان وضوئه اذ القهقهة وجدت في خلال الصلوة ولو لم
يسجد بل رفض لم يبطل وضوءه ولو سلم ثم نوى الاقامة ثم سجد للسهو صار هذا
الفرض اربعا لان نية الاقامة كانت في خلال الصلوة ولو لم يسجد بل رفض لم يصر

فرضه اربعاً لان نية الاقامة وجدت بعد الصلوة • يعني اوزرينه سجود
سهو واجب اولان مصلی سهوا ایچون سجده ایتمزدن اول سلام ویرسه بو سلام
خروج موقوف ایله مصلی یی نمازدن چقارر پس مصلی نك حالنه نظر اولنور اكر
سلامدن صكره سهوا ایچون سجده ایدرسه نمازدن چقمسی ایله حكم اولنور واكر
سجده سهو ایتمیوب بلكه نمازی ترك ایدر ایسه نمازدن چقدی دیو حكم اولنور و
بو اصل وقاعده اوزرینه اوچ مسئله متفرعه ومترتبه در برسی بودر كه اكر
سهو ایدن مصلی سلام ویروب صكره اكا بر آدم اقتدا ایلسه بعده سهوا ایچون سجده
ایلسه مقتدی نك اقتداسی صحیح اولور واكر اقتدادن صكره سجده ایتمیوب بلكه نمازی
ترك ایلسه اقتدا ایدن نك اقتداسی صحیح اولمز وایكنجیسی بودر كه قچن سهوا ایدن
مصلی سلام ویروب صكره قهقهه ایله كولوب بعده سجده سهو ایلسه آبدستی
باطل اولمغله حكم اولنور زیرا قهقهه سی اثناء صلوتده بولندی واكر سجده سهو
ایتمیوب بلكه نمازی ترك ایدر ایسه آبدستی باطل اولمز واوچنجیسی بودر كه اكر
سهوا ایدن سلام ویروب صكره مسافر ایكن اقامتی نیت ایلیوب بعده سهوا ایچون
سجده ایلسه فرضی ایكی ایكن دورت اولور زیرا نیت اقامت اثناء صلوتده واقع
اولدی واكر سجده ایتمیوب بلكه نمازی ترك ایلسه فرضی دورت اولمز زیرا نیت
اقامت نمازدن صكره بولندی **سهی وسلم بنية القطع بطل نيته** • حتى تكون
تحريمته باقية كما مر • یعني مصلی مطلق صلوتده ترك واجب ایله سهوا ایدوب

نمازدن چقمق وسجده سهو ایتمك نیتی ایله سلام ویرسه نیتی باطل اولور پس
تحریمه سی دخی باطله اولمیوب باقیه اولور بوندن اول سبقت ایدن مسئله ده تحریمه
باقیه اولدوغی كبی وسجده سهو واجب اولور **شك اول مرة انه كم صلى استأنف**
وان كثر اخذ ما غلب على ظنه • لانه اذا كثر كان في الاستيناف حرج • **وان لم يغلب**
اخذ الاقل وقعد في كل موضع ظنه آخر صلوته • یعني ان شك انه صلى ثلث
ركعات او اربع ركعات ولم يغلب على ظنه احدهما اخذ بالاقل وهو الثلث لكن
يقعد ثمة ثم يصلي ركعة اخرى وانما يقعد لانه يمكن ان يكون آخر صلوته والقعدة
الاخيرة فرض وقوله ظنه آخر صلوته ليس المراد بالظن رجحان احد الطرفين لان
المفروض انه لم يغلب احد الطرفين على الآخر • یعني مصلی قلدوغی نمازك
عدد ركعاتنده شك ایدوب ایا قلدوغم برمیدر یا ایكی میدر یا اوچ میدر یا
دورتمیدر یقین اوزره بلمسه اكر بو شك ایلك شكی اولوب یعني آزاولوب
معتادی دكل ایسه اول نمازی استیناف ایدوب تكرار قلسون واكر شك
معتادی اولوب چوق ایسه ظنی اوزره غالب اولان مقدار ایله اخذ ایدوب
عمل ایلسون زیرا شك معتاد اولوب چوق اولدوغی تقدیرجه استیناف
لازم اولسه حرج عظیم حاصل اولور بو خود مدفوعدر واكر ظنی اوزره
بر مقدار معلوم غالب اولمزسه اقل اولان مقدار ایله اخذ ایدوب عمل ایتسون
و بو صورتده هر محل كه نمازك آخری ظن ایلدی اندن اوتورسون مثلا

نمازدن

فرض دُر باعیده اوچ رکعت یاخود دورت رکعت قلدوغنده شك ایلیوب
بو ایکی عددك برسی ظننه غالب اولمسه اقلّ اولان اوچ رکعت ایله اخذ ایلسون
لکن اوچ رکعتده اوتورب بعده بر رکعتی قلسون و بو صورتده اوچ رکعتده
اوتورمق لازمدر زیرا ممکندر که ظن ایلدوکی اوچ رکعت آخر صلوة اوله
قعدهٔ اخیره ایسه فرضدر وصاحب الوقایه نك ظننه آخر صلوته قولنده که
ظندن مراد احد الطرفین آخره راجح وغالب اولان ظنّ مراد دکلدر زیرا بو
احتمال ثالثده مفروض ومقدر اولان بودر که ایکی طرفك برسی آخره غالب
اولمیوب برابر اوله لر

باب صلوة المریض

یعنی بو باب صلوة کامله نك اداسنه قادر اولمین خسته نك نمازنه متعلقه اولان
احکام بیانی اولنوردر ان تعذّر القیام لمرضٍ حدث قبل الصلوة او فیها صلّی قاعدًا
یرکع ویسجد یعنی مصلّی یه نمازه باشلمزدن اوّل پیدا اولان مرض سببیله قیام
فرض متعذر اولسه بو مرتبه که دوردوغی تقدیرجه دوشر یاخود خسته لکی
آرتر یا قیام ایله بر عظیم الم ایرشور بو تقدیرجه اوتورب نماز قلسون و رکوع
وسجودی اوتوردوغی یرده ایتسون وان تعذّرا ای الرکوع والسجود اومی برأسه
قاعدًا وجعل سجوده اخفض من رکوعه ولا یرفع الیه شیء للسجود یعنی اکر مصلّی یه
حادث اولان مرض سببیله رکوع وسجود دخی متعذر اولسه لر رکوع وسجود
یرینه اوتوردوغی باشی ایله ایماء واشارت ایلسون وسجودی یرنده اولان ایماءیی

رکوع یرنده اولان ایماءدن الحق ایلسون اما سجده ایچون ایما ایدن مریضه بر شیء
رفع اولنمز واکر رفع اولندوغی شیء اوزره سجده ایلسه سجده سی معتبر اولمز
مکر سجود ایله ایما دخی بولنه وان تعذّر القعود اومی مستلقیا ورجلاه الی
القبلة او مضطجعًا ووجهه الیها والاوّل اولی واکر مریضه قعود دخی متعذر
اولسه ارقه اوزرینه یاتوب ایما ایدر وایاقلری قبله جانبنه توجیه اولنور یا
خود صاغ یانی اوزره یاتوب ایما ایدر و یوزی قبله یه توجیه اولنور اما اوّل
اوّل اولی دیدر وان تعذّر الایماء اُخّرت واکر مریضك مرضی بو مرتبه مشتد اولسه
که ایمادن دخی منع ایلسه نمازی ساقط اولمز لکن مراتب قدرتك برسنه دك
وقتندن تأخیر اولنور بعد القدرة قضا ایدر ولا یومی بعینیه وحاجبیه وقلبه
یعنی باش ایله ایمادن عاجز اولان مریض کوزلریله وقاشلریله وقلبیله ایما ایتمسون
وایلسه معتبر اولمز زیرا بو اعضا ایله رکن صلوة ادا اولنمز اما باش ایله رکن سجود
ادا اولنور وان تعذّر الرکوع والسجود لا القیام قعد واومی وهو افضل من الایماء قائما
لان القعود اقرب من السجود وهو المقصود لانه غایة التعظیم واکر مریض
رکوع وسجوددن عاجز اولوب انجق قیامه قادر اولسه اوتورب ایما ایلسون
واوتوروب ایما ایلمك دوروب ایمادن افضلدر زیرا اوتورمق سجوده یقین
رکدر سجود ایسه عبادتده مقصود اعظمدر زیرا جناب حقّه تعظیم وانقیادك
غایت ونهایتیدر ومومٍ صحّ في الصلوة استأنف ای ابتداء یعنی ایماء

ايله نماز قيلان مريض نمازى تمام ايتمدين صحت بولسه اول نمازى استيناف
ايلسون يعنى بناء ايتميوب تكرار باشليوب قيلسون وقاعد يركع ويسجد فصح فيها
بنى قائما يعنى شول مريض كه اوتوروب ركوع وسجود ايله قيلركن نمازى تمام
اولمدين صحت بولدى استيناف ايتميوب وقائما بنا ايدوب اتمام ايلسون صلى
قاعدا في فلك جار بلا عذر صح وفي المربوط لا الا بعذر يعنى يوريجى كمى ايچنده
عذرسز يعنى كوكلى بولنمدين وباشى دونمدين اوتوروب نماز قيلسه جائزدر
اما بورميوب باغلى اولان كميده اوتوروب قيلمق جائز دكلدر مكر كه دونر
ركيش كبى عذرى اوله جن او اغمى عليه يوما وليلة قضا ما فات وان زاد ساعة
لا يعنى بر كمسنه بر كون بر كيجه كه يكرمى دورت ساعتدر مجنون اولوب
ياخود بايلسه اول كون ايله كيجه نك نمازلرنى قضا ايلسون واكر جنون و
اغماسى يكرمى دورت ساعتدن زياده اولورسه قضا اتمز ● هذا عند ابى
حنيفة وابى يوسف واما عند محمد فالمعتبر الاوقات اى ان استوعب وقت ست صلوات
يسقط و قوله وان زاد ساعة اى زمانا لا ما تعارفه المنجمون ● يعنى ليل ونهار اوزره
جنون واغمانك ازديادى ساعت ايله معتبر اولمق امام اعظم ايله امام ابو يوسف
قتنده در اما امام محمد قتنده معتبر اولان اوقاتدر يعنى جنون واغمانك هر برسى التى
نمازك وقتنى استيعاب ايلدسه قضاسنى اسقاط ايلدر والا قضا ايلدر وصاحب
الوقايه نك وان زاد ساعة قولندن زمانا مراددر قليل ايسه ده يوخسه

منجملر

منجملر قتنده متعارف اولان ساعت نجومى دكلدر كه اون بش درجه در ●
وعبارة المختصر هكذا وان تعذرا مع القيام اومى برأسه قاعدا ان قدر على القعود
ولا معه فهو احب وجعل سجوده اخفض من الركوع ولا يرفع اليه شئ ليسجد
والا فعلى جنبه متوجها او ظهره كذا وذا اولى والايماء بالرأس فان تعذر اخرت [الى القبلة]
وهو صح الى آخره اى ان تعذر الركوع والسجود مع القيام اومى قاعدا ان قدر
على القعود ولا معه اى لا مع القيام اى ان تعذر الركوع والسجود لا القيام فالايماء
قاعدا احب فقوله والا فعلى جنبه اى ان لم يقدر على القعود اومى على جنبه
متوجها الى القبلة او على ظهره متوجها بان يكون رجلاه الى القبلة وقوله والايماء
مبتداء وبالرأس خبره ● ومختصر وقايه نك عبارتى بو منوال اوزره واقع اولمشدر
يعنى اكر مريضه ركوع وسجود قيام ايله معا متعذر اولوب قعوده قادر اولسه اوتوروب
باشيله ايماء ايلسون واكر ركوع وسجود متعذر اولوب اما قيام ممكن اولسه اوتوروب
ايماء ايله قيلمق افضلدر وايماء ايله قلدوغى تقديرجه سجودك ايماسنى ركوعك
ايماسندن الچق ايلسون وايما ايتدنه اوزرينه سجده ايلمك ايچون برشئ رفع
اولنمز واكر مريض اوتورمغه قادر دكل ايسه يان اوزرينه ياتوب ايما ايدر
قبليه متوجه اولدوغى حالده ياخود آرقه اوزرينه ياتوب ايماء ايدر اياقلرى
قبله جانبنه توجيه ايتدوكى حالده وبو كيفيت ثانيه اولكيدن اولىدر وايماء
باش ايله اولور غيرى اعضا ايله اولمز پس اكر باش ايله ايماء متعذر اولوب ممكن

اولمزسه نمازك اداسی تأخیرا اولنوب بعد القدره قضا اولنور وایما ایله قلان
اثناء صلوتده صحت بولسه بنا اتمیوب استیناف ایلر وصاحب المختصرك والایما
قولی مبتدادر وبالرأس قولی خبریدر بو ترکیبك اعرابی واضح ایکن مصنف تعرض
ایلیوب بیان ایلدیکی تا که بالرأس قولی ظرف مستقر اولدوغی معلوم اولوب ایمایه
متعلق ظرف لغو اولدوغی توهم اولنمیه

باب سجود التلاوة

یعنی بو بابده سجدۀ تلاوته متعلقه اولان احکام بیان اولنور هو سجدة بین
تکبیرتین بشروط الصلوة بلا رفع ید وتشهد وسلام وفیها سبحة السجود یعنی
سجود تلاوتك معنای شرعیسی وکیفیت شرعیه سی ایکی تکبیر بیننده بر کره سجده
ایتمکدر وایکی تکبیرك برسی وضع رأس ایچون وبرسی رفع رأس ایچوندر وصلوتك
صحتنده معتبر اولان شروط متقدمه سجود تلاوتك صحتنده دخی معتبره در حدث
وجنابتدن طهارت کبی وسجود تلاوتك تکبیرنده ال قالدرمق یوقدر وبعد السجود
تشهدی اوقومق وسلام ویرمك دخی یوقدر وسجدۀ تلاوتده سجدۀ صلوتیه
ده اوقومسی معتاد اولان سبحان ربی الاعلی اوقنور وتجب على من تلى آية من
اربع عشرة التی فی آخر الاعراف والرعد والنحل وبنی اسرائیل ومریم واولی الحج ●
احترازا عن الثانیة وهی قوله تعالى واركعوا واسجدوا فانه لا سجدة عندنا خلافا
للشافعی ففی کل موضع من القرآن قرن الرکوع بالسجود یراد به السجدة الصلوتیة
● یعنی سجدۀ تلاوت واجبه در اون دورت آیتدن برینی تلاوت ایدن

کمسنه اوزرینه وتأخیر ایله ساقطه اولمز وتلاوتیله سجده واجبه اولان آیتلر سورۀ
اعرافك آخرنده وسورۀ رعدده وسورۀ نحلده وسورۀ بنی اسرائیلده وسورۀ مریمده
وسورۀ حجده سجده یه مشتمل اولان ایکی آیتك اولیسنده در وصاحب الوقایه
سورۀ حجده که آیت سجدۀ اولی ایله تقیید ایدوب آیت ثانیه دن احترازا ایلدیکه اولی
آیت حق سبحانه وتعالینك واركعوا واسجدوا قول شریفیدر زیرا آیت ثانیه نك تلاوتنده
مذهبمزده سجده یوقدر سجود تلاوتك آیتلرندن اولمدوغی ایچون رکوعه مقارنت
قرینه سیله امام شافعینك خلافنجه پس قرآن عظیمدن هر محلده که رکوع سجوده مقارن
اوله اول سجوددن سجدۀ صلوتیه یعنی صلوتك رکنی اولان سجده مراد اولنور و
الفرقان والنمل والم السجدة وص وحم السجدة والنجم وانشقت واقرأ دخی تلاوتیله
سجده واجبه اولان آیتلر سورۀ فرقانده وسورۀ نملده وسورۀ سجده ده وسورۀ
صادده وسجده لی حم ده وسورۀ نجمده وسورۀ انشقت ده وسورۀ اقرأده
در ● وعند الشافعی فی اربع عشرة ایضا ففی ص عنده لیس سجدة وفی الحج عنده سجدتان
واختلف فی موضع السجود فی حم السجدة فعند علی رضی الله عنه هو قوله ان کنتم ایاه تعبدون
وبه اخذ الشافعی رحمه الله وعند ابن مسعود هو قوله وهم لا یسأمون فاخذنا به
احتیاطا فان تأخیر السجدة جائز لا تقدیمه ● یعنی مذهبمزده سجده آیتلری اون
دورت محلده اولدوغی کبی امام شافعی قتنده دخی اون دورت محلده در یعنی عدد
ده مابینمزده اختلاف یوقدر انجق معدودده اختلاف وار پس سورۀ صاده امام

شافعی قتنده سجده یوقدر وسوره حجده ایکی سجده واردر وسجده لی حم ده سجده
اولنجق محلده اصحاب کرام بیننده اختلاف واردر پس حضرت امام علی رضی الله عنه
قتنده محل سجود رب العزتک ان کنتم ایاه تعبدون قول شریفیدر وامام علینک
قول شریفیله امام شافعی اخذ ایدوب عمل ایلدی وعبد الله بن مسعود قتنده محل
سجود حق تعالینک وهم لا یسأمون قول شریفیدر پس ابن مسعودک قول شریفیله
بز اخذ ایدوب عمل ایلدک احتیاط ایچون زیرا سجود تلاوتی واجب اولدوغی وقتدن
تأخیرا ایتمک جائزدر اما سجودک سببی اولان تلاوت اوزره سجودی تقدیم
ایتمک جائز دکلدر **او سمعها وان لم یقصده** ای السماع یعنی سجود تلاوتک
وجوبی اون درت آیتدن برسنی اوقومغله در یاخود اوقیاندن اشتمکله در اگرچه
اشتمکی قصدا ایتمدیسه ده **تلا الامام سجد المؤتم معه وان لم یسمع وان تلا المؤتم لم یسجد**
اصلا ای لا فی الصلوة ولا بعدها یعنی امام اولان کمسنه صلوتده سجده آیتنی
تلاوت ایلیوب سجده ایلسه مقتدی یه واجبدر که امام ایله معا سجده ایلیه اگرچه
امامک قرائتنی اشتمدیسه ده مثلا امامدن بعیدا اولمغله یاخود صلوة سریه ده اولمغله
یاخود مسبوق اولمغله واگر مقتدی سجده آیتنی تلاوت ایلسه امام ایله مقتدیلرک
برسی سجده ایلمسونلر نه داخل صلوتده ونه خارج صلوتده **ویسجد السامع الخارجی**
یعنی مقتدی ایله هم نمازده اولمایوب قرائتنی اشیدن وجوبا سجده ایدر **سمع المصلی ممن لیس**
معه سجد بعدها ولو سجد فیها اعادها لا الصلوة یعنی مصلی کندی ایله هم نمازده اولمیان خارجدن

آیت سجده یی اشتسه نمازندن فارغ اولدقدنصکره اشتدوکی تلاوت ایچون سجده
ایلسون اما اگر نمازی ایچنده سجده ایلسه معتد بها اولمغله نمازدنصکره اعاده
ایلسون اما اول نمازی اعاده ایلمسون زیرا بر سجده زیاده ایتمکله صلوة فاسده اولمز
سمعها من امام ولم یدخل معه او دخل فی رکعة اخری سجد لا فیها وان دخل فی تلک
الرکعة ان کان ای الدخول **قبل سجود امامه سجد معه والا لا یسجد** یعنی بر کمسنه
امامدن آیت سجده یی اشیدوب اول نمازه داخل اولمسه یاخود آیت سجده اوقندوغی
رکعتده داخل اولمیوب رکعت اخری ده داخل اولسه بو ایکی صورتده وجوبا سجده
ایدر اما نفس صلوتده سجده ایتمسون زیرا معتبره اولوب اوزرینه واجبه اولان سجده
برینه کچمز واگر آیت سجده اوقندوغی رکعتده سامع داخل اولسه اگر دخولی امام سجده
ایتمزدن اول ایسه امام ایله معا سجده ایلسون واگر دخولی امامک سجودندن
اول اولمیوب بلکه صکره اولسه یاخود اول اولوب لکن امام سجود تلاوتی ترک
ایلسه سامع سجده ایلمسون **والسجدة الصلوتیة لا تقضی خارجها** ای سجدة التلاوة
التی محلها الصلوة لا تقضی خارج الصلوة یعنی شول سجده تلاوتکه وجوب واداسی
نفس صلوتده واقع اولوب اول صلوتده ادا اولنمادی خارج صلوتده قضا اولنمز
وانما قلت محلها الصلوة ولم اقل التی وجبت فی الصلوة احترازا عما وجبت فی الصلوة ومحل
اداءها خارج الصلوة کما اذا سمع المصلی ممن لیس معه او سمع من امامه واقتدی به فی
رکعة اخری یعنی سجده تلاوت صلوتیه نک بیاننده محلها الصلوة دیدم التی وجبت

في الصلوة دمدم صلوتده واجبه اولوب اداسنك محلي خارج صلوة اولان سجدهٔ
تلاوتدن احترازايچوندر مثلا مصلى كندى ايله هم نماز اولمين كمسنه دن آيت سجده
يى اشتدوكي كبى ياخود مصلى امامى اولجقدن آيت سجده يى اشيدوب نمازندن صكره
ركعت آخرده اول امامه اقتدا ايلدوكي كبى تلاها ثم شرع في صلوة واعاد كفته سجدة
وان تلاها وسجد ثم شرع فيها واعاد سجد اخرى ● لان في الصورة الاولى غير
الصلوتية صارت تبعا للصلوتية وان لم يتحد المجلس وفي الصورة الثانية لما سجد
قبل الصلوة لا يقع عما وجبت في الصلوة ● يعنى بركمسنه آيت سجده يى تلاوت ايليوب
صكره نمازه شروع ايليوب اول آيت سجده يى صلوتده اعاده ايلسه ايكى تلاوت
ايچون صلوتده بر سجده كفايت ايدر واكر آيت سجده يى خارج صلوتده تلاوت ايدوب
وسجده سين ايليوب صكره نمازه شروع ايليوب اول آيت سجده يى صلوتده اعاده
ايلسه بر كره دخى نمازده سجده ايلسون زيرا صورة اولى ده صلوتيه اولمين
سجدهٔ تلاوت سجدهٔ صلوتيه يه تابعه اولدى اكرچه مجلس تلاوتين متحد دكل
ايسه ده وصورة ثانيه ده وقتاكم نمازدن اول سجده ايتدىسه داخل صلوتده
واجبه اولان سجده دن دوشمز وكفايت ايلمز ● ولفظ المختصر واذا عاد في مجلس
اوصلوة كفى سجدة اى قراء في غير الصلوة ثم اعادها في الصلوة وفهم من تخصيص
المعاد بكونه في الصلوة ان الاول في غير الصلوة ● يعنى مختصر وقايه نك لفظ و
عبارتى بودر كه بركمسنه آيت سجده يى بر مجلس ياخود صلوتده اعاده ايلسه يعنى

خارج صلوتده اوقيوب داخل صلوتده تكرار اوقوسه وايكى تلاوت ايچون
نفس صلوتده بر سجده ايلسه كفايت ايدر ومقروء معاد صلوتده اولمغه مخصوص
اولدوغندن فهم اولنديكه مقروء اول خارج صلوتده ايدى كررها في مجلس
كفته سجدة ● ولا فرق بين ما قراء مرتين ثم سجد او قراء وسجد ثم قرأها في ذلك
المجلس فعلى هذا ان كررها في ركعة واحدة يكفي سجدة واحدة سواء سجد ثم اعاد
او اعاد ثم سجد وان كرر في ركعة اخرى يكفيه سجدة واحدة هذا عند ابى
يوسف خلافا لمحمد رحمهما الله ● يعنى بركمسنه آيت سجده نك تلاوتنى مجلس
واحدده تكرار تكرار اوقوسه جمله سيچون بر سجده كفايت ايدر ايستر كره اوقو-يسه
ده وسجدهٔ واحده نك كافى اولمسنده فرق يوقدر كرك جمله تلاوتدن صكره سجده
ايلسون وكرك تلاوت تكرار اثناسنده پس بو قاعده يه بناء اكر مصلى آيت سجده نك
تلاوتنى بر ركعتده تكرار ايلسه بر سجده كفايت ايدر كرك سجوددن صكره اعاده ايلسون
وكرك اعاده دن صكره سجده ايلسون واكر آيت سجده نك تلاوتنى ركعت آخرده
تكرار ايلسه بر سجده كفايت ايدر ابو يوسف قتنده امام محمدك خلافنجه زيرا ابو يوسف
قتنده تحريمه وتسليمه بر اولمغله مجموع ركعات ركعت واحده حكمنده در اما امام
محمد قتنده هر بر ركعت جميع اركان صلوته مشتمله اولمغله صلوة مستقله حكمنده در
وان بدلها ● اى آية السجدة ● او المجلس لا ● اى قراء آيتين في مجلس واحد او اية واحدة
في مجلسين لا يكفي سجدة واحدة ● يعنى بركمسنه مجلس واحدده بريى برينه مغاير ايكى

خارج

سجده ایتی او قیوب یاخود ایکی مجلسده برایت سجده‌ء اوقوسه کفایت ایتمز واسداء

الثوب والانتقال من غصن الی آخر تبدیل ● اسداء الثوب ان یغرز الحائك خشبات

ویسوی فیها سدا الثوب فی ذهابه ومجیئه فان مجلسه یتبدل بالانتقال من مکان الی

مکان ● یعنی دوقمجی ثوبك ارشنی اوزاتمق و بر بداقدن آخر بداغه انتقال تبدیل

مکاندر یس ثوبك ارشنی اوزادن برآیت سجده‌یی کید شده وکلشده مکررا اوقسه

یاخود یمش دوشرن بر بداقدن ایکن برآیتی اوقیوب آخر بداقده اول آیتی تکرار اوقسه

بر سجده کفایت ایتمز واسداء ثوب جولحه اولان کمسنه یره آغجلری دیکوب کید شده

وکلشده ثوبك ارشنی اول اغجلر اوزرینه دوزمکدر یس اول حائك مجلسی مکاندن

مکانه انتقال ایله متبدل اولوب حکمی دخی متکرر اولور وتجب اخری ● ای علی

السامع ● لو تبدل مجلس السامع دون التالی لا فی عکسه ● ای لا تجب سجدة اخری علی

السامع ان تبدل مجلس التالی دون السامع ● یعنی مقروء ومسموع بر ایکن اشیدنك

مجلسی متبدل اولورسه عددنجه سجده‌ء تلاوة واجبه اولور تالینك مجلسی متعدد

اولمز ایسه ده اما عکسنده دکل یعنی سامع اوزرینه سجده‌ء اخری واجبه اولمز اکر

تالینك مجلسی متعدد اولوب سامعك مجلسی متعدد اولمز سه ● واعلم ان المجلس ههنا

یتبدل بالشروع فی امر آخر وبالانتقال من مکان الی مکان آخر لا یتحد ان حکما ● یعنی سجده

واجبه اولوب اولمق مقامنده معتبر اولان مجلس حقیقی اولوب حکمی اولمدن اعمدر یس امر

آخره شروع ایتمکله مجلس متبدل اولور دخی بر مکاندن مکان آخره انتقال ایتمکله اولله

مکانلرکه حکما متحد دکلردر اوردن مسجده انتقال کبی ● اما زوایا البیت والمسجد ففی

حکم مکان واحد بدلالة صحة الاقتداء واغصان شجرة واحدة امکنة مختلفة فی ظاهر

الروایة وفی روایة النوادر مکان واحد والقیام ههنا لا یبدل المجلس بخلاف المخیرة فان

القیام ثمة دلیل الاعراض ● یعنی سجده‌ء تلاوت حقنده اویك ومسجدك کوشه‌لری

مکان واحد حکمنده در اقتدا صحیح اولمق دلالتی ایله یعنی امام مسجدك بر کوشه‌سنده

دورب ومقتدی آخر کوشه‌سنده دورب اقتدا ایلسه اقتداسی صحیحدر یس

معلوم اولدیکه مسجدك واوك زاویه‌لری مکان واحد حکمنده در و بر اغجك بداقلری

ظاهر روایتده بشقه بشقه مکانلردر اما کتاب نوادرك روایتنده بر اغجك جمله

بوداقلری مکان واحد حکمنده در و باب سجده‌ده تالی وسامعك قیاملری مجلسی

تبدیل ایلمز یس اوتورر ایکن آیت سجده‌یی اوقیوب بعده قالقوب تکرار اوقوسه انجق

بر سجده واجبه اولور مخیره نك خلافنجه یعنی تفویض طلاق مسئله‌سنده کندی

نفسنه طلاق ویروب ویرمك بیننده مخیره اولان عورت قائمه اولسه مجلس

تبدیل اولنوب مخیرلکی باطل اولور زیرا باب تفویضده قیام اعراضه وعدم رضایه

دلیلدر ● وکره ترك السجدة ● ای ترك آیة السجدة ● وقراءة باقی السورة ● لانه

یشبه الاستنکاف ● لا عکسه ● ای لا یکره قراءة آیة السجدة وترك باقی السورة

● یعنی آیة سجده‌یه مشتمله اولان سوره‌یی اوقیوب انجق سجده آیتنی سجده‌سی

واجبه اولماسون دیو ترك ایدوب اوقومق مکروهدر زیرا عبادتدن حقدن اعراضکه

مشابهدر اما بونك عكسی مكروه دكلدر یعنی انجق آیت سجده‌یی اوقیوب سوره‌نك
باقیسن ترك ایلمك جائزدر وندب ضم آیة او آیتین قبلها الیها • دفعا لتوهم
التفضیل • یعنی آیت سجده‌یه اولندن بر آیتی یاخود ایكی آیتی ضم ایلمك مندوب ومستحب
در بری برندن افضل اولمق توهمنی دفع ایچون زیرا قرآن عظیم الشانك كلام الله اولوب
ذكر اولدوغی جهتدن جمله آیاتی یكساندر واستحسن اخفاؤها عن السامع • لئلا تجب
علی السامع • یعنی آیت سجده‌نك تلاوتنی سامعلردن اخفا ایدوب كیزلو اوقومق
مستحسن ومستحبدر تاكه سامعه سجدهٔ تلاوت واجبه اولمیه •

باب المسافر

یعنی بو بابده مسافره متعلقه اولان احكام شرعیه بیان اولنور
هو من قصد سیرا وسطا ثلثة ایام ولیالیها وفارق بیوت بلده یعنی مسافر شرعی
شول كمسنه‌در كه اورته یورویش ایله اوچ كون واوچ كیجه یورومكی قصد
ایدوب ساكن اولدوغی بلدك چقدوغی جانبنده اولان اولرندن ایرلدی واعتبر فی
الوسط للبر سیر الابل والراجل وللبحر اعتدال الریح وللجبل ما یلیق به یعنی وقتاكه مسافرك
مفهوم شرعیسنده سیر متوسط اعتبار اولنوب اختلاف اماكن ایله مختلف اولدیسه
هر مكانه لائق اولان سیر متوسطی بیان ایدوب دیدیكه قره سفرنك سیر متوسطنده
دوه‌نك یورومه‌سی ویایانك یورومه‌سی ودریا سفرنده معتدل روزكار وطاغ
سفرنده طاغه لایق ومناسب اولان یورمك معتبر قلندی وله رخص تدوم •
كالقصر فی الصلوة والافطار فی الصوم • وان كان عاصیا فی سفره حتی یدخل بلده

حتی یدخل متعلق بقوله تدوم • او ینوی اقامة نصف شهر ببلدة او قریة یعنی مسافر
ایچون دوام سفر ایله دائمه رخصتلر واردر صلوة رباعیه‌ده قصر كبی وصومده
افطار كبی اگرچه سفرنده عاصی اولورسه‌ده قاطع طریق كبی تا كندی بلدینه داخل
اولنجیه دك یاخود بر شهرده یا بر كویده اون بش كون مقداری اوتراق اولمغی نیت
ایدنجیه دك وصاحب الوقایه‌نك حتی یدخل بلده قولی تدوم قولنه متعلقدر منها
ای من الرخص • قصر فرضه الرباعی فیقصر ان نوی اقل من نصف شهر او نوی
مدتها • ای مدة الاقامة وهی نصف شهر • بموضعین او دخل بلدا عازما خروجه
غدا او بعد غد فطال مكثه یعنی مسافر ایچون ثابته اولان رخصتلردندر فرض رباعیی
قصر ایدوب ایكی ركعت قلمق بس اگر مسافر اقامته صالح اولان مكانده اون بش
كوندن اقل اكلنمككی نیت ایلیوب یاخود اقامتك مدتنده كه اون بش كوندر ایكی
محلده اكلنمككی نیت ایلسه یاخود بر بلده داخل اولوب حالا بوكون یارن یاخود
ارته‌سی چقمق قصدنده اولوب بو منوال اوزره مدت مكثی اوزه‌نوب برنجه زمان
اكلنسه بو صورت سابقه‌نك جمله‌سنده قصر صلوة واجبدر وكذا عسكر دخل
ارض حرب او حاصر حصنا فیها او اهل البغی فی دارنا فی غیر مصر ونووا الاقامة مدتها
ای تقصر الجماعة المذكورون وان نووا الاقامة نصف شهر لانهم لم یصیروا مقیمین
بنیة الاقامة • دخی قصر صلوة ایدرشول عسكر كه دار حربه داخل اولوب یاخود
دار حربده قلعه‌یی محاصره ایدوب یاخود دار اسلامك صحرالرنده جمعیت ایدن جلالی

طائفه سنی محاصره ایدوب اون بش کون مقداری اقامته نیت ایدلر زیرا بو اماکن
ثلاثه ده نیت اقامت ایله مقیم اولمزلر محل قرار اولمیوب محل فرار اولدوغیچون لا اهل
اخبیة نووها فی الاصح • ای لا یقصر اهل اخبیة نووا الاقامة نصف شهر فی اخبیتهم
لان نیة الاقامة تصح منهم فی الصحراء فان الاقامة اصل فلا تبطل بانتقالهم من مرعی
الی مرعی هذا هو الصحیح وقیل لا تصح نیة اقامتهم فان الاقامة لا تصح الا فی الامصار
او القری • یعنی قصر صلوة ایلمز شول اوبه اهلی که اوبه لرنده اون بش کون اقامتی
نیت ایدلر اوبه اهلندن صحراده نیت اقامت صحیحه اولدوغیچون زیرا اقامت اصلدر
پس اوتلاقدن اوتلاغه انتقاللریله اقامت اصلیه لری باطله اولمز و قول صحیح بودر
و دنلدیکه اوبه اهلنك اوبه لرنده اقامت نیتلری صحیحه اولمز زیرا اقامت صحیحه اولمز
الا شهرلرده یا قریه لرده • ولفظ المختصر و بصحراء دارنا وهو خبائی لا بدار الحرب
او البغی محاصرا کمن طال مکثه بلا نیة ای یقصر الرباعی الی ان ینوی الاقامة بصحراء دارنا
والحال انه خبائی ای من اهل الخباء وهو الخیمة فانه لا یقصر فان نیة الاقامة فی صحراء
دارنا صحیحة اما غیر اهل الخباء لو نوی الاقامة فی صحراء دارنا لا یصح فعلم ان من حاصر
اهل البغی فی دارنا لا یصح منه نیة الاقامة اذا کان فی الصحراء • یعنی قصر
صلوتك بیاننده مختصر وقایه نك لفظ و تقریری بودرکه مسافر فرض رباعی
قصر ایدر دار اسلامك صحراسنده اقامتی نیت ایدنجیه دك حال بودرکه اول
مسافر خبا اهلندندر و خبا کچه دن و قلدن اولان چادردر پس مسافر خباسنه

واروب اقامتی نیت ایلدکده صلوتی قصر اتمز زیرا دار اسلامك صحراسنده نیت
اقامت اهل خبادن صحیحه در اما اهل خبادن غیرینك دار اسلام صحراسنده اقامت نیتی
صحیحه دکلدر پس بلندیکه دار اسلامده اولان باغیلری محاصره ایدن عسکردن نیت
اقامت صحیحه اولمز فحن محاصره ایدن عسکر صحراده اولسه • قوله لا بدار الحرب عطف
علی قوله بصحراء دارنا فانه جعل نیة الاقامة فی صحراء دارنا غایة للقصر وحکم الغایة مخالف
لحکم المغیا فیکون حکمه عدم القصر ثم قوله لا بدار الحرب محاصرا نفی لذلك النفی فیکون حکمه
القصر ای یقصر ان نوی اقامة نصف شهر بدار الحرب محاصرا وقوله کمن طال مکثه بلا نیة لما
فهم من قوله لا بدار الحرب حکم القصر قال کمن طال مکثه ای یقصر من طال مکثه
فی بلدة او قریة بلا نیة المکث • یعنی مختصر وقایه صاحبنك لا بدار الحرب قولی بصحراء
دارنا قولنه معطوفدر زیرا صاحب المختصر دار اسلام صحراسنده نیت اقامتی قصر صلوة
ایچون غایت قلدی و غایتك حکمی مغیانك حکمنه مخالفدر پس مغیانك حکمی قصر اولیجق
غایتك حکمی عدم قصر اولور و صکره لا بدار الحرب محاصرا دیدوکی حکم غایت اولان
نفی نفیدر پس معطوف اولان لا بدار الحرب قولینك حکمی قصر اولور یعنی عسکر اسلام
دار حربه داخل اولوب محاصره اتمشلر ایکن اون بش کون اقامتی نیت اتسه لر صلوتی
قصر ایدرلر زیرا جای قرار دکلدر و صاحب مختصرك کمن طال مکثه بلا نیة قولنك
حکمی مفهوم و معلومدر زیرا وقتا کم لا بدار الحرب قولندن حکم قصر فهم اولندیسه
بطریق التمثیل کمن طال مکثه دیدی یعنی شول کمسنه نك که بر شهرده یا بر قریه ده

مكث واقامتی ممتد اولوب اكلنمك نيتی يوق ایكن اكلنمه سی اوزاندی قصر صلوة ایدر
فلو اتم مسافر وقعد الاولى تم فرضه واساء ● لتأخير السلام وشبهة عدم قبول صدقة
الله تعالى ● وما زاد نفل وان لم يقعد بطل فرضه ● لترك القعدة وهی فرض عليه
● يعنی وقتا كه مسافره فرض رباعی يی قصر اتمك فرض اولدی ایسه پس اگر قصر اتميوب
دورت ركعتی بالتمام قلسه وقعدهٔ اولی يی كتورسه فرضی تمام اولور اما بو اتمام
ایله ایكی نقصانه ارتكاب اتمش اولور كه بری سلام واجبی تأخيردر وبری صدقهٔ
الهيه يی قبول اتمك شبهه سی وتوهمی در واتمام ایدوكی تقديرجه فرض اولان
ایكی ركعتدن زياده نفلدر واگر اتمام ايدوب قعدهٔ اولی يی كتورمدی ایسه فرضی
باطل اولور فرض اولان قعدهٔ اولی يی ترك اتدوكيچون مسافر امه مقيم يتم فی الوقت
وبعده لا يؤمه ● اذ فی الوقت يصير فرضه اربعا بالتبعية وبعد الوقت لا يتغير فرضه
اصلا ● يعنی مسافره مقيم امام اولسه صلوة ادائيه اولوب وقتنده اقتدا ايدر ايسه اقتدا
سی صحيح اولوب اتمامی فرض اولور واگر صلوة قضائيه اولوب وقتندن صكره اقتدا
ایلسه اقتداسی صحيح اولمز ومقيم امامی اولمز زيرا وقتنده اقتدا ایلسه مسافرك فرضی
امامك فرضنه تبعيت ايله دورده متحول اولور اما وقتندن صكره اقتدا ایلسه صحيح
اولمز زيرا بعد الوقت مسافرك فرضی متغير اولمز كرك منفرد اولسون كرك مقتدی
وفی عكسه ● ای امامة المسافر المقيم ● قصر المسافر واتم المقيم ويقول ندبا اتموا صلوتكم
فانی مسافر يعنی مذكور اولان مسئلهٔ سابقه نك عكسنده كه مسافرك مقيمه امامتی در

مسافر قصر ايدوب مقيم اتمام ايدر وامام اولان مسافره مندوبدر كه كنديه اقتدا
ایدن مقيملره بعد السلام اتموا صلوتكم فانی مسافر ديه ويبطل الوطن الاصلی مثله لا
السفر ووطن الاقامة مثله والسفر والاصلی ● الوطن الاصلی هو المسكن ووطن الاقامة
موضع نوى ان يستقر فيه خمسة عشر يوما او اكثر من غير ان يتخذه مسكنا فاذا كان للانسان
وطن اصلی ثم اتخذ موضعا اخر وطنا اصليا سواء كان بينهما مدة السفر او لم تكن يبطل
الوطن الاصلی الاول حتى لو دخله لا يصير مقيما الا بنية الاقامة لكن لا يبطل الاصلی
بالسفر حتى لو قدم المسافر الوطن الاصلی يصير مقيما بمجرد الدخول واما وطن الاقامة
فانه يبطل بوطن الاقامة فانه اذا كان له وطن اقامة ثم اتخذ موضعا اخر وطن اقامة
وليس بينهما مدة سفر لم يبق الموضع الاول وطن الاقامة حتى لو دخله لا يصير مقيما الا
بنية وكذا ان سافر عنه وكذا ان انتقل الى وطنه الاصلی ● يعنی انسانك وطن اصلیسنی
ابطال ایدن انجق انك كبی ایدندوكی وطندر اما سفر شرعی وطن اصلی يی ابطال اتمز
ووطن اقامتی ابطال ایدن اوچ شيئدر كه انك كبی وطن اقامت وسفر شرعی ووطن
اصلیدر وانسانك وطن اصلیسی ساكن اولدوغی مكاندر كرك مسقط رأسی اولسون
كرك اتخاذ اتدوكی مكان ووطن اقامتی شول مكاندر كه مسكن ايدنمكسز اون بش
كون يا زياده انده قرار اتمك نيت ايلدی پس قچن انسانك وطن اصلیسی اولوب بعده
مكان آخری وطن اصلی ايدنسه كرك ما بينلرنده مدة سفر اولسون كرك اولمسون اول
وطن ثانی ايله وطن اول باطل اولور حتی اگر مسافر ایكن وطن اولنه داخل اولسه مقيم

اولمز مکر کیم اقامتی نیت ایلیه اما ● سفر ایلسه وطن اصلی باطل اولمز حتی اکر مسافر
وطن اصلیسنه قدوم ایدوب داخل اولسه مجرد دخول ایله مقیم اولور اما وطن اقامت
انک کبی وطن اقامت ایله باطل اولور زیرا ایکنجی بر مسافر ایچون وطن اقامت اولوب صکره
مکان آخری وطن اقامت ایدنسه حال بودرکه ایکی وطن بیننده مدت سفر یوق
موضع اول وطن اقامت اولمق اوزره قالمز حتی اکر وطن اوله داخل اولسه مقیم اولمز
مکر اقامتی نیت ایده واکر وطن اقامتدن سفر ایتسه کذلک وطن اقامت باطل اولور
واکر وطن اقامتدن وطن اصلیسنه انتقال ایلسه وطن اقامت باطل اولور والسفر
وضده لا یغیران الفائتة ● ای اذا قضی فائتة السفر فی الحضر یقصر وان قضی فائتة
الحضر فی السفر لا یقصر ● یعنی سفر وضدی اولان حضر صلوات فائته یی تغییر ایلمزلر
یعنی سفرده کچن نمازی حضرده قضا ایلسه قصر ایدوب ایکی قیلار وحضرده کچن نمازی
سفرده قضا ایلسه قصر ایتمیوب تمام قیلار

باب الجمعة

یعنی بو بابده
صلوة جمعه یه متعلقه اولان احکام بیان اولنور شرط لوجوبها الا لادائها الاقامة
بمصر والصحة والحریة والذکورة والبلوغ وسلامة العین والرجل یعنی صلوة جمعه
نک وجوبی ایچون التی شیئک وجودی شرط قلندیکه شهرستانده مقیم اولمق
وتندرست اولمق وقول اولمیوب مرد اولمق وارکک اولمق وبالغ اولمق وبر کوزی
ایله ایکی ایاغی سالمه اولمقدر پس لام عین جنسیه لام رجل استغراقیه در اما بو
شروط مذکوره صلوة جمعه نک اداسی ایچون شرط دکلدر یعنی بو شروط ستّه

موجوده

موجوده دکل ایکن صلوة جمعه یی ادا ایتمک صحیحدر فتقع فرضا ان صلیها فاقدها وان لم
تجب علیه ● فقوله تقع تفریع لقوله لا لادائها ● پس صلوة جمعه نک وجوبی ایچون
معتبره اولان شروط ستّه یی یا و قلوب بولمیان کمسنه جمعه یی قلسه قلدوغی فرض
واقع اولوب ظهر ایله مکلف اولمز با وجود که جمعه یی قلمق اوزرینه واجب دکل ایدی
پس مصنفک تقع فرضا قولی لا لادائها قولنه تفریع وانک فوائدندندر وشرط لادائها
المصر او فناؤه یعنی صلوة جمعه نک اداو صحتی ایچون دخی شروط ستّه معتبره در که
شرط اول مصر یا فناسیدر ● اختلفوا فی تفسیر المصر فعند البعض هو موضع له امیر
وقاض ینفذ الاحکام ویقیم الحدود وعند البعض هو موضع اذا اجتمع اهله فی اکبر
مساجده لم یسعهم فاختار المصنف هذا القول فقال ● وما لا یسع اکبر مساجده اهله مصر
● وانما اختار هذا دون تفسیر الاول لظهور التوانی فی احکام الشرع سیما اقامة
الحدود فی الامصار ● یعنی فقها مصرک تفسیرنده وینه اطلاق اولندوغنده اختلاف
ایتمشلردر پس بعضلری قتنده مصر شول مکاندرکه انک احکام شرعیه وحدود
الهیه یی تنفیذ واجرا ایدر بکی وقاضیسی اوله وبعضلری قتنده مصر شول مکاندرکه
اهالیسی انک بیوک مسجدنده جمع اولوب داخل اولسه لر جمله سنی المیه پس صاحب
الوقایه بو قول ثانی یی اختیار ایدوب وما لا یسع اکبر مساجده اهله مصر دیدی و
مصنف تفسیر اولی اختیار ایتمیوب تفسیر ثانی یی اختیار ایلدی احکام شرعیه نک
اجراسنده ضعف وتوانی ظاهر اولوب زیاده جه مسامحه واهمال واقع اولدوغیچون

خصوصا امصارده حدود الهیه یه وعقوبات شرعیه نك اقامت واجراسنده وما
اتصل به معدا لمصالحه فناؤه یعنی شول مکانکه مصره متصل اولوب مصالح ولوازمی
کورلمك ایچون معد ومهیا اوله اول مصرك فناسیدر • مصالح المصر کرکض الخیل
وجمع العساکر والخروج للرمی ودفن الموتی وصلوة الجنازة ونحو ذلك • یعنی مصرك
مصالح ولوازمی آت قوشمق وعساکر وغزات جمع ایدوب ایرکمك واوق آتمق ایچون
چقمق وموتایی دفن اتمك وجنازه اوزره نماز قلمق ودخی بونك کبی شیئلردر و
جازت بمنی فی الموسم للخلیفة او لامیر الحجاز لا لامیر الموسم ولا بعرفات یعنی منا ده
صلوة جمعه نك اقامتی موسم حجده ایامنده خلیفه ایچون وامیر حجاز ایچون جائزدر اما
امیر موسم ایچون یعنی مصالح حجاجی کورمکه مامور اولان شخص ایچون جائز دکلدر
وکوه عرفاتده صلوة جمعه یی اقامت اتمك مطلقا جائز دکلدر زیرا صحرادر والسلطان
او نائبه یعنی صلوة جمعه نك اداسی ایچون معتبره اولان شروط ستهدن شرط ثانی
سلطانك یا نائب سلطانك وجودیدر ووقت الظهر وشرط ثالث وقت ظهردر
والخطبة نحو تسبیحة قبلها فی وقتها وشرط رابع صلوة جمعهدن اول وقتنده بر تسبیحه
مقداری خطبه اوقومقدر • هذا عند ابی حنیفة رحمه الله واما عندهما فلا بد
من ذکر طویل یسمی خطبة وعند الشافعی لا بد من خطبتین یشتمل کل منهما علی الصلوة
والتحمید والوصیة بالتقوی والاولی علی القرأة والثانیة علی الدعاء للمؤمنین • یعنی
صلوة جمعه نك اداسی ایچون شرط اولان خطبه نك اقلی انجق بر تسبیحه مقداری

اولنق

اولنق امام اعظم قتنده در اما امامین قتنده بر مرتبه ذکر طویلدن لا بد ولازمدرکه
عرف ناسده اکا خطبه دینلور وامام شافعی قتنده بر وجه شرطیت ایکی خطبهدن
لا بددرکه هر برسی حضرته صلواته وحق تعالینك حمد وثناسنه ومؤمنلره تقوی
ایله وصیته مشتمل اوله وخطبهٔ اولی قرأته وخطبهٔ ثانیه مؤمنین ایچون
دعایه دخی مشتمل اوله والجماعة ثلثة رجال سوی الامام وشرط خامس صلوة جمعه
جماعت ایله قلنمقدر واما م اعظم قتنده جمعه نك صحتی ایچون معتبره اولان
جماعتك اقلی امامدن ماعدا رجالدن اوچ شخصدرکه هر برسی صلوة جمعهده
امام اولمغه صالح اوله فان نفروا قبل سجوده بدأ بالظهر وان بقی ثلثة او نفروا
بعد سجوده اتمها یعنی صلوة جمعه نك اداسی ایچون شرط اولان جماعت جمعه یه
شروع ایدوب رکعت اولینك سجدهسندن اول نفور ایدوب چقسهلر جمعه
باطله اولمغله امام اولان صلوة ظهره شروع ایتسون واکر نفور ایدن جماعتدن
اوچ نفر قالوب یاخود رکعت اولینك سجودندن صکره جمله جماعت نفور ایتسهلر
امام اولان جمعه یی اتمام ایلسون والاذن العام وشرط سادس اذن عامدر یعنی
صلوة جمعه نك صحتی ایچون شرطدرکه امام اکبر اولان سلطان عموم خلقه اذن
ویروب مساجد ومعابدك ابوابی قپانمیه ودخولدن کمسنه منع اولنمیه ومن صلح
اماما فی غیرها صلح فیها • ای ان ام المسافر او المریض او العبد فی الجمعة صحت خلافا
لزفر له انها لیست بواجبة علیهم قلنا اذا حضروا وصلوا الجمعة صارت فرضا علیهم

وصلوة جمعه دن غيرده امام اولمغه صالح اولان جمعه ده دخى صالحدر يعنى
مسافر يا مريض يا عبد صلوة جمعه ده امام اولسه لر امامتلرى صحيحه در امام زفرك
خلافنجه و زفر ايچون دليل بودر كه صلوة جمعه بو اشخاصه فرض دكلدر پس جمعه
فرض اولنلره امام اولسه لر ضعيف الحال قوى الحاله امام اولمش اولور با وجود كه
كنديلردن فرض دوشوب بعده ظهر ايله مأمور اولمزلر و امام زفره جوابمز بودر كه
بو اشخاصه جمعه فرض دكل ايكن حاضر اولوب صلوة جمعه يى قلسه لر شروع اتمكله
اوزرلرينه فرض اولوب مقتدى ايله امامك حاللرى يكسان اولور وكره ظهر معذور
ومسجون بجماعة فى مصر يومها ● لان الجمعة جامعة للجماعات فلا يجوز الا جماعة
واحدة ولهذا لا تجوز الجمعة عند ابى يوسف بموضعين الا اذا كان مصر له جانبان فيصير
فى حكم مصرين كبغداد فيجوز حينئذ فى موضعين دون الثلثة وعند محمد لا بأس
بان يصلى فى موضعين او ثلثة سواء كان للمصر جانبان او لم يكن ولما ذكر حكم المعذور علم
منه كراهة ظهر غير المعذور بالطريق الاولى ● يعنى جمعه كوننده جمعه قلندوغى شهرده
معذور و مسجونك جماعتله ظهر قلمه لرى مكروهدر زيرا صلوة جمعه جماعاتى ●
جامعه در يعنى جمعه قلندوغى وقتده لايق دكلدر كه جماعت اخرى اقامت اولنه پس
بر وجه كمال جمعه نك جماعتندن غيرى جائز دكلدر و جمعه جماعاتى جامعه اولديغيچون
ابو يوسف قتنده بر بلده ده ايكى محلده جمعه جائزه دكلدر مكر اول بلده نك ايكى ●
جانبى اوله بغداد كبى پس بو تقديرجه ايكى بلده حكمنده اولوب ايكى محلده جمعه قلنق

جائز اولور اما اوچ محلده جائز دكلدر و امام محمد قتنده بر بلده نك اماكن متعدده
سنده جمعه قلنق بلا كراهة جائزدر كرك اول بلده نك ايكى جانبى اولسون كرك
اولمسون دخى وقتا كه صاحب الوقايه معذورك حكمنى ذكر ايدوب بيان ايلديسه
معذور اولميانك جماعتله ظهرى مكروه اولدوغى طريق اولى ايله بلندى وظهر
من لا عذر له فيه قبلها ● قوله فيه اى فى المصر ● دخى عذرى اولميان كمسنه نك
مصرده صلوة جمعه دن اول ظهرى مكروهدر والحاصل بو مقامده احتمالات
سكزدر زيرا يوم جمعه ده ظهرى قلان يا معذور اوله يا غير معذور و هر بريسى
ظهرى يا منفردا قله يا جماعتله و انفراد و جماعتك هر بريسى يا جمعه دن اول اوله
يا خود جمعه دن صكره پس معذورك منفردا قلمه سى قبل الجمعة و بعد الجمعة مكروه
دكلدر و جماعتله قلمه سى ايكى حالده بله مكروهدر و غير معذورك جمعه دن
صكره منفردا قلمه سى مكروه دكلدر و جمعه دن اول مكروهدر و جماعتله قلمه سى
ايكى حالده بله مكروهدر ثم سعيه اليها والامام فيها يبطله ادركها اولا ● هذا
عند ابى حنيفة واما عندهما فلا يبطل ظهره الا ان يقتدى ● يعنى معذور يا غير
معذور ظهرى قلدقدن صكره امام جمعه ده ايكن صلوة جمعه يه سعى ايدوب
كتسه ظهرى باطل اولور كرك جمعه يه ايرشسون كرك ايرشمسون و بو حكم امام
اعظم قتنده در اما يارانى قتنده سعى ايدنك ظهرى باطل اولمز مكر جمعه يه ايرشوب
امامه اقتدا ايليه ومدركها فى التشهد او فى سجود السهو يتمها يعنى تشهدده يا سجود

سهوده صلوة جمعه یه ایرشن مسبوق جمعه یی اتمام ایلسون یعنی انجق ایکی
رکعت جمعه یی قلسون اما محمد بن الحسن قتنده رکعت ثانیه نک رکوعندن صکره
ایرشن جمعه یی نیت ایدوب دورت رکعت ظهری قلار واذا اذن الاول ترکوا البیع
وسعوا واذا خرج الامام حرم الصلوة والکلام حتی یتم خطبته یعنی قچن جمعه نک
اذان اولی که زوالدن صکره مناره ده اوقنان اذاندر اوقنسه جمعه ایله مکلف اولنلر
بیع وشرایی ترک ایدوب سرعتله جمعه یه کتسونلر دخی قچن امام خطبه ایچون مکانندن
قالقوب منبره چقمق ایچون حرکت ایلسه نافله نمازی قلمق ومطلق کلام حرام اولور
تا خطبه دن فارغ اولنجیه دک واذا جلس علی المنبر اذن ثانیا بین یدیه واستقبلوه
مستمعین ویخطب خطبتین بینهما قعدة قائما طاهرا واذا تمت اقیم وصلی الامام رکعتین
یعنی قچن امام منبره چقوب اوتورسه اوکنده موذن ایکنجی کره اذان اوقوسون وخلق
خطبه یی دیکلیجی اولدقلری حالده امامه استقبال وتوجه ایلسونلر وامام حدثیندن
پاک اولوب قائم اولدوغی حالده ایکی خطبه اوقوسونکه بینلرنده برجلسۀ خفیفه اوله
وقچن خطبه تمام اولسه صلوة جمعه ایچون اقامت اولنوب امام اولان کمسنه ایکی
رکعت جمعه یی قلسون ●

باب العیدین

یعنی بو بابده
عید فطر وعید اضحی یه متعلقه اولان احکام قولیه وفعلیه بیان اولنور ندب یوم
الفطر ان یاکل قبل صلوته ویستاک ویغتسل ویتطیب ویلبس احسن ثیابه ویودی
فطرته ویخرج الی المصلی غیر مکبر جهرا فی طریقه ● نفی التکبیر بالجهر حتی لو کبر من

غیر جهر

غیر جهر کان حسنا ● یعنی عید فطرده فجر صادقک طلوعندن صکره صلوة عیددن
اول خرما کبی یا اوزم کبی برشی یمک وسواکی استعمال ایلمک وغسل ایلمک وکزیده
ثیابی کیمک واو زرینه واجبه اولان صدقۀ فطری ادا ایلمک وطریقنده تکبیری
جهرا تکبیرسز نمازکاهه چقمق مندوب ومستحب قلندی وصاحب الوقایه جهرا ایله
تکبیری نفی ایلدی حتی اکر طریق مصلاده بلاجهر تکبیر ایلسه لطیف اولور ● ولا
یتنفل قبل صلوة العید یعنی صلوة عید قلنمزدن اول نافله قلمق مسنون دکلدر وشرط
لها ما شرط للجمعة وجوبا واداء الا الخطبة یعنی صلوة جمعه نک وجوبی ایچون معتبره
اولان شروط ستّه صلوة عیدک وجوبی ایچون دخی بالتمام معتبره اولوب شرط
قلندی وصلوة جمعه نک صحت واداسی ایچون معتبره اولان شروط خطبه دن ماعدا
صلوة عیدک صحت واداسی ایچون دخی شرط قلندی ● افاد هذه العبارة ان صلوة
العید واجبة وهو روایة عن ابی حنیفة وهو الاصح وقد قیل انها سنة عند علمائنا فان
محمدا قال عیدان اجتمعا فی یوم واحد والاول سنة والثانی فریضة فاجیب بان محمدا
انما سماها سنة لان وجوبها ثبت بالسنة ● یعنی وشرط لها الی آخره عبارتندن
مفاد ومفهوم اولان بودرکه صلوة عید واجبه اوله وبو ابو حنیفه دن روایتدر
وقول اصح بودر وتحقیقا دنلدیکه تحقیق علماء حنفیه قتنده صلوة عید سنتدر
زیرا محمد بن الحسن جامع صغیرده عیدان اجتمعا فی یوم واحد والاول سنة والثانی
فریضة دیدی معناسی بودرکه بر کونده ایکی عید جمع اولدی یعنی بر کون هم عید ایدی

وهم جمعه ایدی وایکی نماز قلندی اول قلنان سنت صکره قلنان فرضدر دیس اصحاب

قیله جواب ویرلدیکه امام محمدك صلوة عیده سنت اولمغله حکم ایدوکی سنت اولدیغی

ایچوندر دیلکه وجوبی سنت ایله و حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلمك بلاترك

مواظبتی ایله ثابت اولدوغی ایچوندر ووقتها من ارتفاع ذکاء الی زوالها یعنی صلوة

عیدك وقتی کونش مرتفعه اولدوغندن زواله دکدر ویصلی بهم الامام رکعتین یکبر

للاحرام ویثنی ثم یکبر ثلاثا ویقراء الفاتحة وسورة ثم یرکع مکبرا وفی الثانیة یبداء

بالقراءة ثم یکبر ثلاثا واخری للرکوع ویرفع یدیه فی الزوائد ویخطب بعدها

خطبتین یعلم فیهما احکام الفطرة یعنی صلوة عیدك اداسنك کیفیتی بودرکه امام

اولا قوم ایله ایکی رکعتی قلوب ابتداء تکبیر احرام اتسون وثنا ایدوب سبحانك

اللهم الی اخره اوقوسون بعده اوچ کره تکبیر آلسون دخی سوره فاتحه ایله بر

سوره اوقسون بعده تکبیر انتقال ایدوب رکوع اتسون و رکعت ثانیه ده قرات ایله

ابتدا اتسون یعنی فاتحه وسوره اوقوسون بعده اوچ کره تکبیر آلسون و رکوع ایچون

بر تکبیر دخی ایدوب رکوع اتسون وتکبیرات زوائدکه التی تکبیردر جمله سنده تکبیر

افتتاح کبی الکرنی قلدرسون وصلوة عیددن صکره ایکی خطبه اوقوسون که ایکسنده

صدقۀ فطرك احکامنی بلدره ومن فاتته مع الامام لم یقض ای ان صلی الامام ولم

یصل رجل معه لا یقضی یعنی اکر امام صلوة عیدی قلوب برکمسنه امام ایله قلمیوب

فوت ایلسه صکره قضا اتمز ویصلی غدا بعذر لا بعده یعنی صلوة عید یوم عیدده بر عذر

شرعی ایله قلنمسه انجق ارتسی کونی قلنور صکره قلنمز والاضحی کالفطر احکاما لکن هناك

ندب الامساك الی ان یصلی یعنی قربان بیرامی جمیع احکامده اوروج بیرامی کبیدر لکن

قربان بیرامنده نماز قلنجیه دك اکل وشربی ترك ایلمك مندوب ومستحبدر ولا

یکره الاکل قبلها هو المختار وعید اضحی نك نمازندن اول یمك مکروه دکلدر وقول

مختار بودر ویکبر جهرا فی الطریق ویعلم فی الخطبة تکبیر التشریق والاضحیة ویصلی

بعذر او بغیره ایامها لا بعدها یعنی عید اضحی نك نمازنی قلمغه واران طریق مصلاده

جهر ایله تکبیر ایدر وخطبه سنده امام اولا تکبیر تشریقی خلقه تعلیم ایدوب کمیت

وکیفیتنی و وقتنی وحکمنی بیان ایلسون واضحیه اولان قربانك احکامنی بیان

ایلسون واضحیه نك ایامنده که اوچ کوندر صلوة عیدی قلمق جائزدر کرك عذر

ایله وکرك عذرسز والاجتماع یوم عرفة تشبها بالواقفین لیس بشیء فان الوقوف

فی مکان مخصوص وهو عرفات قد عرف قربة واما فی غیره فلا یعنی کوه عرفاتده

دورنلره مشابهت ایچون خلقك یوم عرفه ده صحراده یا مصلاده مجتمع اولوب دورمه

لری مشروع دکلدر زیرا وقوف قربت وعبادت اولوب مشروع اولمق بلمندی الا

مکان مخصوصده که عرفاتدر غیر سنده دکل ویجب تکبیر التشریق قوله الله اکبر

الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر ولله الحمد من فجر عرفة عقیب کل فرض ادی

بجماعة مستحبة احتراز عن جماعة النساء وحدهن علی المقیم بالمصر ومقتدیة

برجل ومسافر مقتد بمقیم الی عصر العید وقالا الی عصر اخر ایام التشریق وبه یعمل

ولا يدعه المؤتم لو تركه الامام يعني بو ذكر اولنان تكبير تشريق واجبدر يوم عرفه
نك صباح نمازندن صكره يوم عيدك عصرنه دك امام اعظم قتنده هر فرضك عقبنجه
كه جماعت مستحبه ايله ادا اولنه پس نفلدن صكره جماعتسز قلنان فرضدن صكره و بالكز
عورتلريك جماعتيله قلنان فرضدن صكره تكبير تشريق واجب دكلدر و بو تكبير تشريق
اوچ طائفه يه واجبدر كه مصرده مقيم اولانه و اركشيه اقتدا ايدن عورته و مقيمه
اقتدا ايدن مسافره و ياران قتنده تكبير تشريقك وجوبي يوم عرفه نك فجرندن آخر
ايام تشريقك عصرنه دكدر پس امام اعظم قتنده تكبير تشريق انجق سكز فرضدن
صكره در و يارانى قتنده يكرمى اوچ فرضدن صكره در و فتوى يارانك قولى اوزره
در و اكر ايام تكبيرده امام تكبيرى اوندوب ترك ايلسه مقتدى ترك ايتمسون زيرا
نمازدن خارج اولمغله واجب المتابعه دكلدر ●

باب صلوة الخوف

● يعني بو بابده صلوة خوفك كيفيتي بيان اولنور اذا اشتد خوف
عدو جعل الامام امة نحو العدو وصلى باخرى ركعة ان كان مسافرا و ركعتين مقيما
ومضت هذه اليه ● اى ذهبت هذه الطائفة الى العدو ● وجائت تلك وصلى بهم
ما بقى وسلم وحده وذهبت اليه ● اى ذهبت هذه الطائفة الى العدو ● وجائت
الاولى واتمت بلا قراءة ثم الاخرى بقراءة وفى المغرب يصلى بالاولى ركعتين وبالاخرى
ركعة ● اعلم انه لم يذكر الفجر لكنه يفهم حكمه من حكم المسافر فالعبارة الحسنة ما حرر
فى المختصر وهو قوله صلى باخرى ركعة فى الثنائى و ركعتين فى غيره فالثنائى يتناول

الفجر وظهر المسافر وعصره وعشاءه وغير الثنائى يتناول الثلاثى اى المغرب وظهر
المقيم وعصره وعشاءه ● وان زاد الخوف صلوا ركبانا فرادى بايماء الى ما شاؤا ان
عجزوا عن التوجه ويفسدها القتال والمشى والركوب يعني قچن دشمن قورقوسى مشتد
اولوب زياده اولسه امام اولان قومى ايكى بولوك ايدوب بر بولوكى دشمن جانبنه
كوندروب بكجى قلسون واخر بولوك ايله مسافر ايسه بر ركعت و مقيم ايسه ايكى ركعت
قلسون و بو طائفه امام ايله بر ركعتى يا ايكى ركعتى قلدقلرندن صكره دشمن جانبنه كيدوب
واول بكجى اولان طائفه كلوب امامه اقتدا ايتسونلر و امام انلر ايله نمازدن قلان
مقدارى قلوب يالكز سلام ويرسونلر و بو طائفه ثانيه امام ايله سلام ويرميوب
دشمن جانبنه كتسونلر و طائفه اولى كلوب بلا قراءة نمازى اتمام ايتسونلر زيرا لا
حقلردر بعده طائفه ثانيه كلوب قراءت ايله نمازلرينى اتمام ايتسونلر زيرا مسبوقلر
در و صلوة مغربده طائفه اولى ايله ايكى ركعت و طائفه ثانيه ايله بر ركعت قلسون
معلوم اوله كه صاحب الوقايه صلوة خوفده صلوة فجرى ذكر ايتمدى لكن فجرك حكمى
مسافرك حكمندن فهم اولنوب اخذ اولنور زيرا ايكيسى ده ثنائيلردر پس بو مقامده
عبارة حسنه وجامعه مختصرده تحرير ايتدوكمز عبارتدر و اول عبارتك مفهومى
بودر امام اولان فرض ثنائى ده ابقا ايلدوكى طائفه اخرى ايله بر ركعت و غيرسنده
ايكى ركعت قلسون پس مختصرده كى ثنائى عبارتى دورت ثنائيه شامل دركه فجر
ايله مسافرك ظهر و عصر و عشاسيدر ● وغير الثنائى عبارتى ثلاثى اولان صلوة

مغرب ایله اوچ رباعیه شاملدرکه مقیمك ظهر وعصر وعشاسیدر بش ثنائی
برمشترك واوچ مختصه وغیر ثنائی دخی برمشترك واوچ مختصه شاملدر واکر
خوف زیاده اولوب جماعتله قلمق کوچ اولسه راکب اولدقلری حالده وهر برسی
منفرد اولدقلری حالده ایما ایله قلسونلر وقبلیه توجهدن عاجز اولسه کردکلری
سمته توجه اتسونلر وجنك اتمك ویایان یورمك وآته بنمك صلوة خوفی افساد ایدر

باب الجنائز

یعنی بو بابده جنازه لره متعلقه اولان احکام بیان اولنور
سن المحتضر ان یوجه الی القبلة علی یمینه والمختار الاستلقاء یعنی موته قریب اولان کمسنه یه محتضر
مسنوندرکه قبله جانبنه دوندریلوب صاغ یانی اوزره وضع اولنه وارقه
اوزرینه وضع اتمك ترجیح وتفضیل اولنمشدر ویلقن الشهادة دخی مسنوندرکه
محتضره کلمهٔ شهادة تلقین اولنوب اشیدجك قدر جهر ایله ذکر اولنه فان مات
یشد لحیاه ویغمض عیناه ویجمر تخته وکفنه وترا ویوضع علی التخت ویجرد ویستر عورته
ویوضاء بلا مضمضة واستنشاق ● خلافا للشافعی رحمه الله ● ویفاض علیه ماء
مغلی بسدر او حرض والا فالقراح ● ای وان لم یکن فالماء القراح ● ویغسل رأسه
ولحیته بالخطمی ثم یضجع علی یساره ویغسل حتی یصل الماء الی التحت ثم علی یمینه کذلك
● وانما قدم الاضجاع علی الیسار لیکون البدایة فی الغسل بجانب یمینه ● ثم
یجلس مسندا ویمسح بطنه برفق وما خرج یغسل ولو یعد غسله ثم ینشف بثوب ولا یقص
ظفره ولا یصرح شعره ● خلافا للشافعی رحمه الله ● ویجعل الحنوط علی رأسه ولحیته

والکافور

والکافور علی مساجده یعنی محتضرا ولان کمسنه قبلیه توجیه اولنوب کلمهٔ شهادة
تلقین اولندقدنصکره موتی محقق اولوب اولورسه ایکی چکه لری بر بز ایله بغلنلور
وایکی کوزلری قپانلور ومیت وضع اولندوغی تخته وکفن تك بخورلنور واول
تخته اوزرینه وضع اولنوب کیدوکی ثیابدن صویلور وعورت یری اورتولور
ومضمضه واستنشاقسز ابدست ویرلور اما امام شافعی قتنده مضمضه واستنشاق
دخی اولنور دخی اوزرینه سدر ایله یا حرض ایله قینانمش صود وکلور واکر
بونلر ایله قینمش صو بولنمزسه ساده صو ایله یقنلور وباشی ایله صقلی خطمی ایله
یقنلور وبوندنصکره صول یانی اوزره یاترلوب آلتنه صو ایرشنجیه دك غسل
اولنور بوندنصکره صاغ یانی اوزره یاتریلوب کالاول غسل اولنور وکیفیت
غسلده صول یانی اوزره یاترمغی تقدیم ایلدی تاکه غسلده صاغ جانبی ایله ابتدا
اولنه وبوندنصکره اوتوردلنور یقینه دیانمش اولدوغی حالده ورفق ولطف
ایله قرنی صیغانلور تاکه جوفنده فضلات وار ایسه چقه وچقان شیء زائل اولنور
محلی غسل اولنور وابدست ایله غسلی اعاده اولنمز وبوندنصکره بر بز ایله قورودلور
سلنور وطرنغی کسلمز وصاچی طرانمز اما امام شافعی قتنده میتك صاچی وصقالی
طرانور وطرنغی دخی کسلور وباشی ایله صقالی اوزرینه خوش قوقولی شیئلردن
ترکیب اولنان حنوط وضع اولنور وسجده یرلرندن که یدی عضودر کافور وضع
اولنور وسنة الکفن له ازار وقمیص ولفافة واستحسن المتأخرون العمامة یعنی ارکشی

ایچون کفن سنت اوچدر که ازار و قمیص و لفافه در و ازار شول بزدر که باشندن
آیاغه دك اوله و لفافه دخی بونك کبیدر و قمیص بوینندن آیاغه دك اولور و علماء
متأخرین ارکشینك کفن سنتنده صارغی دخی استحسان ایتدیلر ولها درع و ازار و
خمار و لفافه وخرقة تربط بها ثدیها و خاتون کشی ایچون کفن سنت بشدر که درع
و ازار و خمار و لفافه و بر بز که انکله ممه لری بغلنور و عورت حقنده درع ار
حقنده قمیص کبیدر و خمار عورتلر باشلرینه صاردقلری بزدر که رجلك
عمامه سی حکمنده در وکفایته له ازار ولفافة ولها ثوبان وخمار ● الثوبان الازار
واللفافة ● یعنی ارکشی ایچون کفن کفایت ایکی در که ازار ایله لفافه در و خاتون
کشی ایچون کفن کفایت اوچدر که ازار و لفافه و خماردر وتبسط اللفافة ثم الازار
علیها ثم یقمص و یوضع علی الازار ثم یلف یسار ازاره ثم یمینه ثم اللفافة کذلك وهی
تلبس الدرع ویجعل شعرها ضفیرتین علی صدرها فوقه ثم الخمار فوقه تحت اللفافة
ویعقد الکفن ان خیف انتشاره یعنی تکفین میتك کیفیتی بودرکه ابتداء لفافه
دوشنلور اندنصکره اوزرینه ازار دوشنلور و بوندنصکره میته کوملك
کیدیریلوب ازار اوزرینه وضع اولنور صکره ازارك صول طرفی بعده صاغ
طرفی صاریلور و بوندنصکره لفافه صاریلور ازار کبی و میت عورت ایسه
ابتداء قمیص حکمنده اولان درع کیدیریلوب و صاچی ایکی بلوك اولوب کوکسی
اوزرینه درع اوستنه وضع اولنور و بوندنصکره خمار کیدیریلور درع

اوزرینه و لفافه نك اوستنه و کفنك پریشان اولمه سندن خوف اولنور ایسه بر بز
ایله بغلنلور وصلوته فرض کفایة ● ای ان ادی البعض سقط عن الباقین وان لم
یؤد واحد یأثم الجمیع ● ومیتك نمازنی قلمق فرض کفایه در یعنی مؤمنك موتنی
بیلنلرك بعضیسی نمازنی قلسه بلوب قلمینلرك کناهلری ساقط اولور و اگر بیلنلر
اصلا برسی نمازنی قلمزسه جمله سی آثم اولور وهی ان یکبر رافعا یدیه ثم لا رفع
بعدها ● خلافا للشافعی رحمه الله ● ویثنی ثم یکبر ویصلی علی النبی صلی الله علیه
وسلم ثم یکبر ویدعو ثم یکبر ویسلم ولا قراءة فیها ● خلافا للشافعی ● ولا تشهد یعنی
صلوة جنازه نك کیفیت اداسی بودرکه ابتدا مصلی الرینی قالدیرجی اولدوغی حالده تکبیر
ایلیه و صلوة جنازه ده تکبیرۀ اولیدنصکره الرینی قالدیرمق یوقدر شافعینك خلافنجه
یعنی امام شافعی قتنده جمیع تکبیراتده رفع ید اولنور و تکبیرۀ اولیدنصکره ثنا ایلیه
یعنی سبحانك اللهم الی آخره اوقیه اندنصکره ایکنجی کره تکبیر ایدوب پیغامبر علیه السلام
صلوات ویره و بوندنصکره اوچنجی کره تکبیر ایدوب کندی نفسی ایچون و میت ایچون
و سائر مسلمین ایچون دعا ایلیه و بوندنصکره دردنجی کره تکبیر ایدوب سلام ویره
و صلوة جنازه ده قراءة قرآن مذهبمزده مشروعه دکلدر اما امام شافعی قتنده مشروعه
ولازمه در و صلوة جنازه ده تشهد دخی مشروع دکلدر ویقول فی الصبی بعد
الثالثة اللهم اجعله لنا فرطا اللهم اجعله لنا اجرا و ذخرا اللهم اجعله لنا شافعا
مشفعا یعنی صبی اولان میتك نمازنی قلان دعاسنده اوچنجی تکبیردنصکره اللهم

اوزرینه

اجعله لنا الی آخره دیه ● ای اجرا یتقدمنا واصل الفارط والفرط فیمن یتقدم الواردة
کذا فی المغرب المشفع الذی یعطی الشفاعة ● یعنی دعاء مذکورک معناسی بودر که یا رب
بو اوغلن صبیی بزه فرط قیل یعنی بزدن اول کیدر اجر و ثواب و ذخر آخرت قیل و بز
شفیع قیلوب شفاعتنی قبول ایله واصل لغتده فارط و فرط صویه واران جماعته تقدم
ایدن شخصه دیرلر کتاب مغربده بویله ذکر اولنمشدر و مشفع شول کمسنه در که شفاعت
ویریله یعنی شفاعتی مقبوله اولوب رجاسی رد اولنمیه ● والدعاء للبالغین هذا
اللهم اغفر لحینا ومیتنا وشاهدنا وغائبنا وصغیرنا وکبیرنا وذکرنا وانثانا اللهم من
احییته منا فاحیه علی الاسلام ومن توفیته منا فتوفه علی الایمان ● یعنی اهل ایماندن
بالغ اولنلر ایچون دعا بو ذکر اولناندر ● انما قال فی الاول علی الاسلام وفی الثانی
علی الایمان لان الاسلام والایمان وان کانا متحدین فالاسلام ینبئ عن الانقیاد فکانه
دعاء فی حال الحیوة بالایمان والانقیاد واما عند الوفات فقد دعی بالتوفی علی الایمان
وهو التصدیق والاقرار واما الانقیاد وهو العمل فغیر موجود فی حال الوفات وبعده
● یعنی صلوة جنازه ده اوقنان دعاء مأثورده صاغ حقنده اسلام اوزره بقا
طلب اولنوب فاحیه علی الاسلام دنلدی ومتوفی حقنده ایمان ایله همراه ایکن قبض
روح طلب اولنوب فتوفه علی الایمان دنلدی زیرا اسلام وایمان اگرچه متحد اولوب
ما صدقلری بر ایسه ده اسلام انقیاد واطاعته دلالت ایتمکله گویا حال حیوتده ایمان
وانقیاد ایله دعادر اما وفات قتنده ایمان اوزره قبض روح ایله دعا ایلدی وایمان

قلب ایله اینانمق ولسان ایله اقراردر واما انقیاد واطاعتکه عملدر حال وفاتده وبعد
الوفات موجود اولمامغله انقیاد ایله دعا مناسب دگلدر ویقوم المصلی بحذاء صدر
المیت یعنی صلوة جنازه یی قلان میتک کوکسی برابرلکنده دوره کرک امام اولسون
کرک منفرد والاحق بالامامة السلطان ثم القاضی ثم امام الحی ثم الولی علی ترتیب
العصبات ولا بأس باذنه فی الامامة فان صلی غیرهم یعید الولی ان شاء ولا یصلی غیره
بعده یعنی صلوة جنازه ده امامته الیق واولی اولان سلطاندر بعده قاضیدر بعده
جماعتک امامیدر بونلردن صکره میتک ولیسیدر عصبات ترتیبی اوزره یعنی
اولیاء میتدن امامته اولی اولوب مقدم اولان اوغلیدر و[اوغلنک اوغلی] اوغلیدر وان سفل
وبوندن صکره باباسی وباباسنک باباسیدر وان علا وبوندن صکره قرنداشی وقرنداشی
اوغلیدر وان سفل وبوندن صکره عمیسی وعمیسی اوغلیدر وان سفل وصلوة جنازه
ده حق امامت ولی میته متعین ایکن غیر کمسنیه اذن ویروب قلدرسه جائزدر و
اگر امامت حقی اولنلردن غیری بلا اذن صلوة جنازه یی قلسه امامت حقی اولان ایچون
تکرار قلمق جائزدر دلرسه ومن له الحق صلوة جنازه یی قلدقدن صکره غیری کمسنه
تکرار قلمه مز ومن لم یصل علیه فدفن صلی علی قبره ما لم یظن انه تفسخ ● وقدر
بثلثة ایام ● یعنی شول میت که نمازی قلنمیوب دفن اولندی قبری اوزره قلنمق
جائزدر تا اعضاسی داغلدوغی ظن اولنمیجه وعدم تفسخ اوچ گون ایله مقدردر و موقتدر
یعنی اوچ گونه دک قبری اوزره نمازنی قلمق جائزدر بعده جائز دگلدر ولم تجز

استحساناً یعنی آته یاغیری دابه یه بنمش ایکن جنازه نمازنی قلمق جائزدکلدر استحساناً

اما قیاساً جائزدر ● الاستحسان هو الدلیل الذی یکون فی مقابلة القیاس الجلی الذی

تسبق الیه الافهام والقیاس هنا ان یجوز راکباً لانه لیس بصلوة لعدم الارکان بل هو

دعاء والاستحسان انها صلوة من وجه لوجود التحریمة فلا یترك القیام من غیر عذر

احتیاطاً ● یعنی استحسان شول دلیلدرکه افهام اکا سبقت و تبادر ایلدوکی قیاس

جلی مقابله سنده اوله پس صلوة جنازه ده قیاس بودرکه راکباً جائزه اوله زیرا صلوة

جنازه حقیقةً صلوة دکلدر صلوة حقیقیه نك ارکانی بولنمدوغی ایچون بلکه محض

دعا و ثنادر اما استحسان اقتضا ایدرکه صلوة جنازه من وجه صلوة اوله تحریمه

بولندوغی ایچون پس عذرسز قیامی ترك اولنمز و راکباً جائز اولمز احتیاط ایچون وکراهت

فی مسجد جماعة ان کان المیت فیه وان کان خارجه اختلف المشایخ ● اختلاف المشایخ

بناء علی ان علة الکراهة عند البعض توهم تلویث المسجد فان کان المیت خارجه لا تکره عندهم

وعند البعض ان المسجد لم یبن الا للصلوات الخمس فالمیت وان کان خارجاً تکره عندهم

ایضاً ● یعنی صلوات خمسه ایچون بنا اولنان مسجدده جنازه نمازنی قلمق مکروهدر

اکر میت مسجد ایچنده ایسه و اکر مسجدك خارجنده اولسه مشایخ فقها کراهتنده اختلاف

ایتدیلر و بو اختلاف کراهتك علتی بعضلری قتنده فضلات میت ایله مسجد ملوث و

متنجس اولمق توهمی و امکانی اولدوغیدر پس بو علتی اعتبار ایدنلر قتنده میت

خارج مسجدده داخل مسجدده نمازی قلنسه مکروه اولمز و بعضلری قتنده علت

کراهت

کراهت بودرکه مسجد انجق بش فرضك اداسی ایچون بنا اولنمشدر پس بو تقدیرجه

میت خارج مسجدده اولوب داخلنده نمازی قلنسه دخی مکروهدر ومن ولد

فمات سمی وغسل وصلی علیه ان استهل والا ادرج فی خرقة ولم یصل علیه وغسل وهو

المختار ● وفی ظاهر الروایة انه لا یغسل لکن المختار هو الاول ● یعنی شول مولودکه

دوغوب پس میت بولندی اکر حیوتنه دلالت ایدر بر علامت بولندی ایسه آد

ویرلوب وغسل اولنوب اوزرینه نماز قلنور و اکر علامت حیوة بولنمدی ایسه آد

ویرلمز و نمازی قلنمز انجق ییقنلوب بر بز ایچنده وضع اولنوب دفن اولنور و فتوی

ایچون مختار اولان بیقمقدر ظاهر روایتك غیرسنده اما ظاهر روایت بودرکه

غسل اولنمایه لکن مختار اولان انجق قول اولدر صبی سبی فمات ان سبی بلا احد ابویه

او مع احدهما فاسلم عاقلاً او احدهما صلی علیه والا فلا ● فانه ان سبی بلا احد ابویه یکون

مسلماً تبعاً للدار فصلی علیه فان سبی مع احد ابویه فحینئذ لا یکون تبعاً للدار فان اسلم هو

والحال انه عاقل فاسلامه صحیح فصلی علیه وان اسلم احد ابویه یکون مسلماً تبعاً لاحدهما

فصلی علیه والا فلا ای ان سبی مع احد ابویه ولم یسلم احد من ابویه ولا هو عاقلاً لا

یصلی علیه فهذا یشمل ما اذا لم یسلم اصلاً او اسلم وهو غیر عاقل ● یعنی بالغ اولمین شخص

دار حربدن اخذ اولنوب اسیر قلنسه و دار اسلامه چقارلدقده فوت اولسه اکر

والدینندن برسی ایله اسیر قلنمیوب یالکز اسیر قلندی ایسه دار اسلامه تبعیت ایله

اسلامیله حکم اولنوب نمازی قلنور و اکر والدینندن برسی ایله اسیر قلندی ایسه

بوتقديرجه دار اسلامه تابع اولمز پس اگر عاقل و مميز ايكن مسلمان اولدی ايسه اسلامی
صحيحدر پس نمازی دخی قلنور و اگر والدينندن برسی مسلمان اولدی ايسه اكا تبعيت
ايله مسلمان اولور پس بوتقديرجه دخی نمازی قلنور و اگر والدينندن برسی ايله
اسير قلنوب و برسی مسلمان اولميوب كندی دخی عاقل ايكن مسلمان اولمسه نمازی
قلنمز پس ولا هو عاقلا قولنز ايكی صورته شاملدر بری بوكه اول صبی مسبی اصلا
مسلمان اولميه و بری بوكه مسلمان اولوب لكن عاقل و مميز اولميه كافر مات يغسله
الولی المسلم غسل النجس ● ای يصب عليه الماء علی الوجه الذی يغسل النجاسات لا كما يغسل
المسلم بالبداية بالوضوء و بالميامن ويلفه فی خرقة ويحفر حفيرة ويلقيه فيها ● يعنی بر
كافر اولوب وكفره دن ولیسی اولميوب اما مسلمان ولیسی اولسه ولی مسلم اول
كافری ثوب نجسی يقاركبی يقاسون يوخسه مسلمی يقاركبی يقامسون يعنی ابدست
ايله و صاغ طرفلری ايله ابتدا اتمسون و بر بز ايچنده قيوب و بر چقور چق قازوب
ايچنه براقسون وسن فی حمل الجنازة اربعة وان تضع مقدمها ثم مؤخرها علی يسارك
ويسرعون بها الاخببا يعنی ميت مسلمك جنازه سنی دورت آدم كوتورمك سنتدر
و كوتورمسنك كيفيتی بودر كه ابتداء جنازه نك اوك طرفيكه ميتك صاغی و جنازه
نك صوليدر صكره جنازه نك آرد طرفيكه كذلك ميتك صاغی و جنازه نك صوليدر
صاغ اوموزيكه وضع ايده سين و بوندن صكره جنازه نك اوك طرفيكه ميتك صولی
و جنازه نك صاغيدر صكره جنازه نك آرد طرفيكه كذلك ميتك صولی و جنازه نك

صاغيدر

صاغيدر صول اوموزيكه وضع ايده سين و جنازه كتورمكده سرعتله يوريه لر اما
يلميه لر وكره الجلوس قبل وضعها يعنی جنازه مزاره ايلتدوكده نصكره كتورنلر ولك
اوموزلرندن يره وضع اولنمزدن اول جنازه ايله بله واراننلروك اوتورمسی
مكروهدر والمشی خلفها احب يعنی جنازه نك ارديندن يورمك اوكنده و ايكی
طرفنده يورمكدن افضلدر ويحفر القبر ويلحد ويدخل فيه مما يلی القبلة ويقول
واضعه بسم الله وعلی ملة رسول الله ويوجه الی القبلة ويحل العقدة ● ای
العقدة التی علی الكفن خفية الانتشار ● ويسوی اللبن والقصب ويسجی قبرها بثوب
لا قبره ● ای يغطی قبرها بثوب عند دفنها ● ويكره الاجر والخشب ويهال التراب
ويسنم القبر ولا يسطح يعنی مؤمن اولان ميت ايچون قبری قازيلوب بعده قبله جانبنده
ميت صغاجق مقداری چقورا اويلوب ايچنده وضع اولنور اما ابتداء جنازه قبرك
قبله سی طرفنده وضع اولنوب واول طرفدن كوترلوب لحد ايچنده وضع اولنمق
كركدر وميتی لحده وضع ايدن كمسنه حين وضعده بسم الله وعلی ملة رسول الله
ديسون ويوزی قبليه قرشو يونلديلور وكفن اوزره داغلمه مق ايچون باغلنان
باغی چوزلور ولحد اوزرينه اوزرينه كرپچ ياخود قامش وضع اولنوب بونلركی
شيئك برسی ايله ياخود ايكسی ايله اورتلور واگر ميت عورت ايسه دفن اولنور
ايكن بر پرده ايله قبری اورتلنور اما ميت ار ايسه قبری اورتلمكه حاجت يوقدر
ولحدی كيره ميت وتخته ايله اورتمك مكروهدر وميت دفن اولندقدنصكره

قبرندن چقاریلان طپراق اوزرینه دوکلور و قبردوه اوزرنجی کبی یوکسک
قلنور یوخسه طام کبی چارکوشه قلنمز **باب الشهید** یعنی بو
بابده شهیده متعلقه اولان احکام شرعیه بیان اولنور هو کل طاهر بالغ قتل بحدیدة
ظلما ولم یجب به مال او وجد میتا جریحا فی المعرکة یعنی شرعا احکام دنیا حقنده شهید
هر شخصدرکه طاهر و بالغ اولوب ظلما دمور ایله یا دمور کبی کسکین شیء ایله قتل
اولندی و قتلی ایله مال واجب اولمدی یاخود جنک یرنده مجروح و میت اولدوغی
حالده بولندی ● فالطاهر احتراز عمن وجب علیه الغسل کالجنب والحائض والنفساء
والبالغ احتراز عن الصبی والحدیدة احتراز عن القتل بالمثقل وظلما احتراز عن
القتل حدا او قصاصا ولم یجب به مال احتراز عن القتل وجب به مال والمراد ان
المال لا یجب بنفس هذا القتل فان الاب اذا قتل ابنه بحدیدة ظلما یکون الابن شهیدا
لان المال وان وجب فانه لم یجب بنفس هذا القتل ● یعنی صاحب الوقایه نک
فالطاهر قولی اوزرلرینه غسل واجب اولوب قتل اولنان طایفه دن احترازدر
در جنب و حائض و نفسا کبی زیرا بو طایفه نک برسی ظلما قتل اولنسه شهید اولمز
و تغسیل اولنور دخی والبالغ قیدی بالغ اولمین صبی و صبیه دن احترازدر زیرا
بونلر دخی ظلما قتل اولنسه لر شهید اولمزلر و تغسیل اولنورلر و بحدیدة قیدی
سوک طاش کبی براغر شیئک اغرلغی ایله قتلدن احترازدر زیرا بو تقدیرجه دخی
شهید اولمز و ظلما قیدی حد یا قصاص جهتندن مقتول اولاندن احترازدر دخی

ولم یجب به مال قیدی شول قتلدن احترازدرکه انکله مال واجب اولدی شبه
عمد یا خطا ایله قتل کبی و صاحب الوقایه شهیدک نوع اولنده ذکر ایلدوکی تعریفک
قیدی خامسندنکه ولم یجب به مالدر مراد بودرکه نفس قتل ایله مال واجب اولمیه
اکرچه جهت اخری ایله مال واجب اولور سه ده زیرا بابا اوغلونی حدیده ایله ظلما
قتل ایلسه اوغلی شهید اولور با وجودکه بو صورتده مال واجبدر زیرا مال واجب
ایسه ده وجوبی نفس قتل ایله دکلدر بلکه دم هدر ردن صیانتا بجوندر و قصاص
ساقط اولدی حرمت ابوت ایچوندر ● وقوله او وجد میتا فان من وجد میتا
جریحا فی المعرکة فهو شهید لان الظاهر ان اهل الحرب قتلوه و مقتولهم ● شهید بای
شیء قتلوه وانما شرط الجراحة فیمن وجد فی المعرکة لیدل علی انه قتیل لا میت حتف
انفه ● و صاحب الوقایه نک او وجد میتا قولی شهیدک نوع ثانیسینی بیانده زیرا
کلمهٔ او تنویعیه در یعنی شهید ایکی نوعدر و هر برسنده بشر قید معتبردر نوع
اولده طهارت و بلوغ و حدیده ایله قتل و ظلما قتل و اول قتل ایله مال واجب اولمامق
و نوع ثانیده طهارت و بلوغ و معرکه ده مجروح و میت بولنمق بن معرکه ده میتا و
جریحا بولنان شهید در زیرا ظاهر بودرکه اهل حرب انی قتل ایتدیلر و اهل حربک
قتل ایتدوکلری ایسه هر قنقی شیء ایله قتل ایتسه لر شهید در و معرکه ده بولنان
میت شهید اولمقده یاره لی اولمق شرط قلندی تا که اول میت اهل حربک مقتولی
اولوب حتف انفه میت اولمدوغی معلوم اوله ● فالحاصل ان الشهید من قتل

ولم یجب

بحدیدة ظلما و لم یجب به مال ومن وجد میتا جریحا فی المعرکة سواء قتل بحدید ام لا لکن
فی هذا التعریف نظر وهو انه لا یشمل ما اذا قتله المشرکون او اهل البغی او قطاع الطریق بغیر
الحدیدة فان قتیلهم شهید بای آلة قتلوه ● یعنی صاحب الوقایه بیان شهیدده ذکر
ایلدوکی تعریفک حاصل و نتیجه سی بودر که شرعا شهید شول کمسنه در که ظلما حدید
ایله قتل اولنوب قتلی ایله مال واجب اولمیه و دخی معرکه ده مجروح و میت ایکن بولونه
کرک حدید ایله قتل اولنسون کرک حدیدسز لکن بو تعریفده نظر و بحث واردر زیرا
مشرکلرک و بغاتک و قطاع طریقک حدیدسز قتل ایتدوکلرینه شامل دکلدر با وجود که
بونلرک مقتوللری دخی هر قنقی آلت ایله قتل ایتسه لر شهیددر ● فالتعریف الحسن الموجز
ما قلت فی المختصر وهو مسلم طاهر بالغ قتل ظلما و لم یجب به مال و لم یرتث من غیر ذکر
الحدیدة والوجدان فی المعرکة فیشمل قتیل المشرکین واهل البغی وقطاع الطریق بای آلة
قتلوه ویشمل المیت الجریح فی المعرکة لانه مسلم مقتول ظلما و لم یجب بقتله مال واما مقتول
غیر هؤلاء وهو مسلم قتله مسلم غیر باغ وغیر قاطع الطریق ومسلم قتله ذمی فانه انما
یکون شهیدا عند ابی حنیفة رحمه الله اذا قتل بحدیدة ظلما فلما قال و لم یجب به مال علم
انه مقتول بحدید لانه لو قتل بغیر حدید لوجب المال عنده لان الدیة واجبة عنده فی
القتل بالمثقل واما عندهما فلا احتیاج الی ذکر الحدیدة لان المقتول بالمثقل شهید عندهما
و لم یجب بقتله مال بل الواجب قصاص عندهما واما قوله و لم یرتث فسیجیء فائدته ●
یعنی شهیدک جمله افرادینه جامع و شامل و الفاظ زائده یه غیر مشتمل اولان تعریف مختصرده

ذکر ایتدوکم تعریفیدر که شهید شول شخصدر که مسلم و طاهر و بالغ و ظلما مقتول
اولوب اول قتل ایله مال واجب اولمیه و حیوتی وار ایکن معرکه دن کتورلمیه پس
بو تعریفده حدید و معرکه ده بولنمق ذکر اولنمدیغندن مشرکینک و بغاتک و قطاع طریقک
قتل ایتدوکلرینه شامل اولور هر قنقی آلت ایله ایتسه لر و بونلرک معرکه لرنده بولنان
میت مجروحه دخی شاملدر زیرا معرکه ده بولنان مسلمدر و ظلما مقتولدر و قتلی ایله
مال واجب اولمدی اما بو اوچ طائفه دن غیریلرک قتل ایتدوکلری مسلم که باغی
اولمین مسلمک و قاطع طریق اولمین مسلمک و خراج کزار اولان کافرک قتل ایتدوکلری
مسلم امام اعظم قتنده اکر حدید ایله ظلما قتل اولندی ایسه شهید اولور پس وقایه که
مختصر وقایه ده و لم یجب به مال دیدی ایسه معلوم اولدیکه حدید ایله مقتولدر زیرا
اکر حدیددن غیری مثقل اولان شیء ایله مقتول اولیدی مال واجب اولوردی
زیرا مثقل ایله قتل امامده امام اعظم قتنده دیت واجبه در اما صاحبین قتنده بونلرک
قتل ایتدوکلرنده حدیدک ذکرینه احتیاج یوقدر زیرا مثقل ایله مقتول اولان
دخی شهیددر و قتلی ایله مال واجب اولمدی بلکه واجب اولان قصاصدر یاران
قتنده و مختصرک و لم یرتث قولنک فائده سی کلسه کرک فینزع عنه غیر ثوبه ●
ای غیر ثوب مختص بالمیت کالفرو والحشو والقلنسوة والسلاح والخف ● یعنی شهید
دن صویلنور شول ثوبکه میته مختص اولان ثوبدن غیریدر کورک و قبامه و
قاووق و سلاح و ایچ ادک کبی ویزاد وینقص لیتم کفنه ● ای لو لم یکن معه ما یکون

من جنس الكفن كالازار ونحوه يزاد ولو كان ما ليس من جنسه ينقص ● يعني شهيدك
كيدوكى ثوب كفن سنتى جنسندن اكسك اولورسه ازار كبى ياخود لفافه ياخود كوملك
كبى ارتقنده ياخود امور خمسه دن اكسك اولورسه عورت حقنده زياده قلنور كفن
سنتى مرتبه سنه كلنجه واكر شهيدك كيدوكى اثواب عددده كفن سنتينك جنسندن
زياده اولورسه مثلا ارتقنده كيدوكى ثوب ترايسه دوردنجى نقص اولنور وعورت
حقنده كيدوكى آلتى ايسه آلتنجيسى نقص اولنور **ولا يغسل ويصلى عليه ويدفن بدمه**
يعنى شهيد غسل اولنمز ونمازى قلنور واعضاسنه متصل اولان قان ايله دفن اولنور
وغسل صبى وجنب وحائض ونفساء يعنى بالغ اولميان شخص وجنب وحائض ونفساء
شهيد شرعى حكمنده اولمامغله غسل اولنورلر حدث اكبردن پاك اولمدقلرى
ايچون **ومن وجد قتيلا فى مصر ولم يعلم قاتله** ● فانه اذا لم يعلم قاتله غسل سواء
علم ان قتله وقع بالحديدة او بالعصى الكبير او الصغير لان الواجب الدية والقسامة
هكذا فى الذخيرة ولم يذكر انه وجد فى موضع تجب القسامة اولا اقول ان المراد انه
وجد فى موضع تجب القسامة اما اذا وجد فى موضع لا تجب القسامة كالشارع والجامع
فان علم ان القتل بالحديدة لا يغسل لانه شهيد وان علم انه قتل بالعصى الكبير ينبغى ان
يغسل عند ابى حنيفة رحمه الله اذ ليس شهيدا عنده خلافا لهما وان علم انه قتل بالعصى
الصغير ينبغى ان يغسل اتفاقا لان نفس القتل اوجب الدية فعدم وجوبها بعارض
جهل القاتل لا يجعله شهيدا اما اذا علم القاتل فان علم ان القتل بالحديدة لم يغسل لانه

شهيد

شهيد وان علم انه قتل بالعصى الكبير فينبغى ان يغسل عند ابى حنيفة خلافا لهما وان
علم انه قتل بالعصى الصغير يغسل اتفاقا ● دخى شويله شخص شهيد شرعى اولمغله
غسل اولنوركه مقتول ايكن مصرده بولنوب قاتلى معلوم اولمدى زيرا تحقيق
قچن اول شخصك قاتلى معلوم اولمسه غسل اولنوركرك اول شخصك قتلى حديد
ايله اولدوغى بلنسون كرك عصاى كبير ايله وكرك عصاى صغير ايله زيرا بو قتل ايله
واجب اولان ديت وقسامتدر وذكر اتديكمز وفقنجه ذخيره ده مذكوردر وصاحب
الوقايه رحمه الله قاتلى معلوم اولميوب مصرده مقتول ايكن بولنان شخصك قسامتى
واجبه اولوب ياخود واجبه اولمدوغى يرده بولندوغنى ذكر ايتميوب اطلاق
ايلدى اما صدر الشريعه ديركه بن درمكه تحقيق صاحب الوقايه نك مرادى قسامت
واجبه اولدوغى يرده بولنمقدر اما قچن قتيل طريق عامه وجامع كبى قسامت واجبه
اولمدوغى يرده بولنسه پس اكر قتل حديد ايله اولدوغى بلنسه اتفاقا غسل اولنمز
زيرا تعريف شهيدك ماصدقيدر واكر قتل عصاى كبير ايله اولدوغى بلنسه امام اعظم
قتنده غسل اولنمق واجبدر زيرا امام اعظم قتنده شهيد دكلدر يارانك خلافنجه
يعنى ياران قتنده غسل اولنمز زيرا شهيددر واكر قتل عصاى صغير ايله اولدوغى
بلنسه اتفاقا غسل واجب اولور زيرا عصاى صغير ايله اولان نفس قتل ديتى ايجاب و
اقتضا ايدر پس قاتل مجهول اولمق سببيله ديتك عدم وجوبى عصاى صغير ايله مقتول
اولانى شهيد قلمز وبو اوچ صورت قسامت واجبه اولمدوغى يرده بولنوب قاتل

معلوم اولمدوغی تقدیرجه در اما قچن قسامت واجبه اولمدوغی یرده بولنان مقتولك
قاتلی معلوم اولسه پس اکر قتل حدیده ایله اولدوغی بالنسبه اتفاقا غسل اولنمز زیرا شهیددر
واکر قتل عصای کبیر ایله اولدوغی بالنسبه امام اعظم قتنده غسل اولنور یارانك خلافنجه
واکر قتل عصای صغیر ایله اولدوغی بالنسبه اتفاقا غسل اولنور ● وقد قال فی الهدایة
ومن وجد قتیلا فی المصر غسل لان الواجب فیه الدیة والقسامة فخف اثر الظلم الا اذا علم
انه قتل بحدید ظلما اقول هذه الروایة مخالفة لما ذکر فی الذخیرة لان روایة الهدایة
فیما اذا لم یعلم قاتله لانه علل بوجوب القسامة ولا قسامة الا اذا لم یعلم قاتله ففی صورة عدم
العلم بالقاتل اذا علم ان القتل بالحدید ففی روایة الهدایة لا یغسل لان نفس هذا القتل اوجب
القصاص اما وجوب الدیة والقسامة فلعارض العجز عن اقامة القصاص فلا یخرجه
هذا العارض عن ان یکون شهیدا واما علی روایة الذخیرة فیغسل وعبارة الذخیرة هذا
وان حصل القتل بحدید فان لم یعلم قاتله یجب الدیة والقسامة علی اهل المحلة فیغسل
وان علم قاتله لم یغسل عندنا فی الذخیرة لم یعتبر نفس القتل فوجوب الدیة وان کان
بالعارض اخرجه عن الشهادة وفی المتن اخذ بهذه الروایة ● یعنی صاحب الهدایه
هدایه ده دیکه شول شخصکه مقتول ایکن مصرده بولندی غسل اولنور زیرا اول
شخص اچلیچون واجب اولان دیت وقسامتدر پس دیت وقسامتك وجوبی سببیله اثر
ظلم خفیف وینکل اولدی مکر مصرده مقتول ایکن بولنان شخصك ظلما حدیده ایله قتل
اولندوغی بلنه غسل اولنمز وصدر الشریعه در بن درمکه صاحب الهدایه ذکر ایلدوکی

روایت ذخیره ده ذکر اولنان روایته مخالفه در زیرا هدایه روایتی مصرده بولنان
مقتولك قاتلی معلوم اولمدوغی صورتده در زیرا وجوب غسلی وجوب قسامت ایله
تعلیل ایلدی حال بوکه قسامت واجبه اولمز الا اول قتیلك قاتلی معلوم اولمدوغی
صورتده پس قاتل معلوم اولمدوغی صورتده قچن قتل حدید ایله اولدوغی بالنسبه پس
هدایه روایتنده غسل اولنمز زیرا بو حدید ایله اولان قتل کندوسی قصاص ایجاب
ایلدی اما دیت وقسامتك وجوبی قاتل معلوم اولمامغله اجرای قصاصدن عجز
عارض اولدوغیچوندر پس بو عجز عارضی اول حدید ایله مقتولی شهید اولمقدن
چقارمز اما ذخیره ده اولان روایت اوزره پس قاتلی معلوم اولمیوب حدیده ایله
مقتول اولان غسل اولنور وذخیره ده واقع اولان عبارت بودرکه اکر قتل حدید
ایله واقع اولسه پس اکر اول مقتولك قاتلی معلوم اولمزسه اول مقتول بولندوغی
محله اهلنه دیت وقسامت واجبه اولور پس دیت وقسامتك وجوبی سببیله غسل
اولنور واکر قاتل معلوم اولسه مذهبمزده غسل اولنمز پس ذخیره ده نفس قتل حدید
ایله اولدوغی اعتبار اولنمدی تاکه شهید اولوب غسل اولنمیه بلکه قاتل اعتبار
اولندی پس وجوب دیت اکرچه قاتل معلوم اولمیوب عجز عارضی ایله اولورسه ده
اول حدید ایله اولان مقتولی شهادتدن اخراج ایدر ومتن وقایه ده ذخیره ده
واقع اولان روایت ایله اخذ اولندی ومترجم فقیر درکه هدایه ده واقع اولان
ظلما عبارتی قاتلك معلومیتنی اقتضا ایدر والا ظلم ایله مقتول اولدوغی معلوم اولمز

فارتفع الخلاف وحصل الائتلاف ● هذا اذا علم انه بای آلة قتل واما اذا لم یعلم فالقول

یجب ان یغسل لانه لم یعلم ان موجب نفس هذا القتل ما هو فلم یمکن اعتباره فلا بد ان

یعتبر ما هو الواجب فی هذا القتل سواء کان اصلیا او عارضیا والواجب الدیة فلا یکون

شهیدا ● یعنی بو ذکر اتدیکمز تفصیل سابق ثابت ومقرردر قچن قتیل قنقی آلت

ایله قتل اولندوغی معلوم اولسه اما قچن صور مذکورده مقتول قنقی آلت ایله

قتل اولندوغی معلوم اولمسه پس صدر الشریعه دیرکه بن دیرم اول قتیل غسل اولنمق

واجب اولور زیرا بو قتلک موجب ومقتضاسی قصاص ودیت وقسامتدن قنقیسی

ایدوکی بلنمدی پس موجب قتل معلوم اولمامغله اول موجبک تعیین واعتباری

ممکن اولمدی تاکه اول قتیله بر حکم تعیین اولنه پس بو قتلده که آلت ومقتضاسی

مجهول اولان قتلده واجب شرعی اولان دیت اعتبار اولنمق لابد ولازمدر کرک

اول واجب قتلک نفس الامرده موجب اصلیسی اولسون بغیر حدیدة قتل کبی وکرک

عارضی اولسون نفس الامرده حدید ایله اولان قتل کبی پس اول قتیل شهید اولمز و

غسلی لازمدر ● او قتل بحد او قصاص ● لان هذا القتل لیس بظلم ● یاخود حد ایله

یا قصاص ایله قتل اولنسه غسل اولنور زیرا بو قتل ظلم دکلدر تاکه شهید اوله او

جرح وارتث بان نام او اکل او شرب او عولج او آواه خیمة او نقل من المعرکة حیا

او بقی عاقلا وقت صلوة او اوصی بشیء وصلی علیهم ارتث الجریح ای حمل من المعرکة

وبه رمق والارتثاث فی الشرع ان یرتفق بشیء من مرافق الحیوة او یثبت له حکم من احکام

الاحیاء فاذا بقی عاقلا وقت صلوة وجب علیه الصلوة وهذا من احکام الاحیاء

والایصاء ارتثاث عند ابی یوسف خلافا لمحمد ● یاخود شول غسل اولنور که یارهلنوب

منافع حیوتدن منتفع اوله اویومغله یا ییمک ایله یا ایچمک ایله یا یاره سنه معالجه اولنمق

ایله یا چادره یعنی حفظ ایتمک ایله یا صاغ ایکن معرکه دن نقل اولنمق ایله یا عاقل ایکن وقت

صلوتده قالمق ایله یا امور دنیادن یا آخرتدن بر شیء ایله وصیت ایتمکله ودخی بو یدی

شخصک اوزرینه نماز قلنور ولغتده ارتثاث بقیه حیوة وار ایکن معرکه دن

قالدرلمقدر وشرع شریفده ارتثاث منافع حیوتدن بر شیء ایله منتفع اولمقدر یاخود

احکام احیادن بر حکم ثابت اولمقدر پس قچن عاقل ایکن صلوة وقتنده قالسه اوزرینه

صلوة واجب اولور ونماز واجب اولمق احکام احیادندر و بر شیء ایله وصیت ایلمک

منافع حیاتدندر امام یوسف قتنده امام محمدیک خلافنجه یعنی وصیتدن نصکره وفات

ایلسه امام یوسف قتنده غسل اولنور امام محمد قتنده غسل اولنمز ● وان قتل لبغی او

قطع طریق غسل ولا یصلی علیه یعنی شول شخصکه اطاعت امامدن چقدوغی ایچون

یاخود قطع طریق ایتدوکی ایچون قتل اولندی غسل اولنور اما نمازی قلنمز ● باب

الصلوة فی الکعبة

یعنی بو بابده کعبه مکرمه نک ایچنده نماز

قلمق بیان اولنور صح فیها الفرض والنفل یعنی کعبه مکرمه نک جوفنده واداخلنده

مطلق صلوة جائزه در کرک فرض اولسون کرک نافله وکرک جماعت ایله قلنسون

کرک فرادی ● المذکور فی الهدایة خلاف الشافعی فیهما والمذکور فی کتب الشافعی

الجواز اذا توجه الى جدار الكعبة حتى اذا توجه الى الباب وهو مفتوح ولا يكون ارتفاع العتبة
بقدر مؤخرة الرحل لا يجوز وفي كنية ايضا انه اذا انهدمت الكعبة والعياذ بالله تجوز
الصلوة خارجها متوجها اليها ولا يجوز فيها الا اذا كان بين يديه سترة او بقية جدار
وهذا حكم عجيب لان جواز الصلوة خارجها على تقدير الانهدام يدل على ان القبلة اما
ارض الكعبة او هواؤها فيجب ان تجوز فيها من غير اشتراط ان يكون بين يديه شيء مرتفع
مثل مؤخرة الرحل • يعنى كتاب هدايه ده مذكور اولان امام شافعينك خلافيدر فرضده
ونفلده يعنى امام شافعى قتنده جوف كعبه ده فرضى قلمق جائز دكلدر ونفل دخى
جائز دكلدر اما امام شافعينك كتابلرنده مذكور اولان فرض ونفلك جوازيدر
كعبه نك ديوارلرندن برينه توجه ايدوب قرشوسنده دوردوغى وقتده حتى
قچن كعبه نك قپوسى آچق ايكن قپويه توجه ايليوب وقپو اشكى نك يوكسكلكى
اكريك آرد قاشى مقداري اولمسه نماز جائز اولمز ودخى شافعينك كتابلرنده
مذكوردركه العياذ بالله قچن كعبهٔ مكرمه يقلوب خراب اولسه خارجنده وبناسى
اولدوغى يرك طشره سنده نماز قلمق جائز اولور ومحل بنا اولان عرصه يه متوجه
اولوب قرشوسنده دوردى ايسه وخراب اولدوغى تقديرجه داخل عرصه ده
نماز قلمق جائز اولمز الا اوكنده بر ستره يا خود بر ديوارك بقيه سى اولدوغى
وقتده اما امام شافعينك بو حكمى يعنى خارج كعبه ده نماز قلمق بلا شرط جائز اولوب
وداخلنده ستره سز يا بقيهٔ جدارده توجه سز جائز اولمامق تعجب اولنجق حكمدر زيرا

خراب

خراب اولدوغى تقديرجه خارجنده صلوتك جوازى دلالت ايدركه قبله يا ارض
كعبه در يا خود هواسيدر بس واجب اولوركه داخل كعبه ده صلوة جائزه اوله
مصلينك اوكنده مؤخرة الرحل كبى بر يوكسك شيئك وجودى شرط اولمقسزن ولو
ظهره الى ظهر امامه لا لمن ظهره الى وجهه • لان هذا تقدم • يعنى داخل كعبه ده
جماعتله نماز قلندوغى تقديرجه امام ايله مقتدينك جهتلرى مختلف اولسه اقتدايه
مانع دكلدر ونماز جائزدر اكرچه مقتدينك ارقه سى امامك ارقه سنه مقابل
اولورسه دخى الا شول مقتدينك اقتداسى جائز دكلدركه ارقه سى امامك يوزنه
مقابل اوله زيرا بو وضع ايله اقتدا امام اوزره تقدمدر والحاصل بو صورتده
امام ايله مأموم بيننده اوضاع ممكنه وعقليه اون التى در وجمله سى جائزدر الا بر
وضعكه مأمومك ارقه سى امامك يوزنه مقابل اوله وكره فوقها • تعظيما للكعبة
وفي الهداية انه لا يجوز عند الشافعي وفي كنية انه لا يجوز الا ان يكون بين يديه
شيء مرتفع • يعنى كعبهٔ مكرمه نك اوزرينه چقوب نماز قلمق مكروه قلنوب كراهت
ايله حكم اولندى كعبه يه تعظيم ايچون وهدايه ده مذكوردركه امام شافعى قتنده كعبه
اوستنده نماز قلمق جائز دكلدر وشافعينك كتابلرنده دخى مذكوردركه كعبه نك
اوستنده نماز جائز اولمز مكر مصلينك اوكنده ستره اولمغه صالح بر يوكسك شى
بولنه اقتدوا متحلقين حولها وبعضهم اقرب من امامه اليها جاز لمن ليس في جانبه
يعنى بر جماعت امامه اقتدا ايدوب كعبه نك اطرافنه حلقه اولسه لر وبعضلرى كعبه

امامدن یقین رك اولسه لر امامك جانبندن اولنلر یك نمازلری واقتدالری جائزدر

● اعلم ان الكعبة اربعة جوانب بحسب جدرانها الاربعة فالواقف في الجانب الذي
يكون الامام فيه اذا كان اقرب اليها من الامام يكون متقدما على الامام بخلاف الواقف
في الجوانب الثلاثة الاخر فان من هو اقرب الى الكعبة لا يكون متقدما على الامام ● یعنی
ای بو مسئله نك حقیقتنه وقوف واطلاع استین طالب بلکه تحقیق کعبهٔ مکرمه نك
جدرانی اربعه سی حسبیله دورت جانبی واردر پس امام اولدوغی جانبده دوروب
اقتدا ایدن کجی کعبه یه امامدن یقین رك اولسه امام اوزره تقدم ایتمش اولوب اقتداسی
جائز دکلدر اما امام اولمدوغی جوانب ثلاثه ده دوروب اقتدا ایدن بونك خلافنجه
در زیرا جوانب ثلاثه ده دوروب اقتدا ایدن کعبه یه امامدن اقرب ایسه ده امام اوزره
متقدم اولمز جانب وجهتلری مختلف اولدوغیچون ●

کتاب الزکوة

بو کتاب مسائل زکوتك بیاننده در هی لا تجب الا في نصاب حولي فاضل عن حاجته
الاصلية زکوة فرض اولمز الا مالکك حاجت اصلیه سندن ارتوق اولان بر ییللق نصابنده
یعنی زکوة اولان مقدار مخصوصی مستحقینه ویرمك فرض اولمز الا شول مالده که کامل
نصابه یتشوب واوزرینه بر سنه کچوب زکوة ویره نك دخی حاجت اصلیه سندن
ارتمش اوله ● اعلم ان الزكوة لا تجب الا في نصاب تام والحول هو الممكن من النماء لاشتماله
على الفصول الاربعة والغالب فيها تفاوت الاسعار فاقيم مقام النماء فادير الحكم عليه
هذا هو المذكور في الهداية ● معلوم اوله که زکوة فرض اولمز الا ارتمه سی

حال

حال وشانندن اولان نصابده ویر ییل ایسه دورت فصله مشتمل اولمغین نصابك
ازدیادنه سبب اولمشدر واول دورت فصل که یاز و یای و کوز و قیشدر انلرده
اکثریا نرخلر تفاوت ایدر پس کامل بر سنه مالك زیاده اولماسی مقامنه اقامت اولنوب
زکوتك وجوب اداسی اولان حکم انك اوستنه دور ایدر قلندی حاصلی سنه نك
اولنده نصاب تمام اولدوغی کبی آخرنده دخی تمام بولنوب سنه نصاب اوزره دور
ایدنجه کرك اول نصاب اولکی حالندن زیاده اولسون و کرك اولمسون اول مقدار
نصابك زکوتی فرض اولور وهدایه ده ذکر اولنان دخی بودر ● وفيه نظر ●
وهدایه ده ذکر اولنان اول تقریر یرنده اولماسنده نظر واردر ● لان هذا
يقتضي انه اذا حال الحول على النصاب تجب الزكوة سواء وجد النماء او لم توجد ●
زیرا هدایه نك بو تقریری اقتضا ایدر که نصاب اوزره مجرد ییل دور ایدنجه انك
زکوتی واجب اولور برابردر که انده بالفعل نما و زیاده بولنسون و کرك بولنمسون
● كما في السفر فانه اقيم مقام المشقة فدار الرخصة عليه سواء وجد المشقة او لا ●
نیتکیم سفرده دخی حکم بویله در زیرا سفر مشقت مقامنه اقامت اولنوب رخصت سفر
اوزره دور اولنور یعنی رخصتك مدار و سببی مجرد سفر اولور کرك اول
سفرده بالفعل مشقت بولنسون و کرك بولنمسون ● لكن ليس كذلك بل لا بد مع
الحول من شيء آخر وهو الثمنية كما في الثمنين اي الذهب والفضة او السوم كما في الانعام
او نية التجارة في غير ما ذكرنا حتى لو كان له عبد لا للخدمة او دار لا للسكنى ولم ينو التجارة

لا تجب فيهما الزكوة وان حال عليهما الحول • لكن حكم بويله دكلدر يعني مجرد حولان
حول ايله اداء زكوة واجبه اولمز بلكه حولان حول ايله معا آخر شيئك وجودندن
دخي لازمدركه اول شيء آخر ثمن بونها اولمقدر ثمنيدنده يعني التوندن و كومشدن اولدوغي
كبي ياخود اكثر حولده كوده لوب بيانده اولمقدر انعامده يعني ابل و بقر و غنم و فرسده
اولدوغي كبي ياخود اول ماله تجارت قصدا ولنمقدر اول ذكر اولنان التون و كومش
و انعامدن ماعدا اموالده حتى اكر اول مالكك مثلا بر عبدي اولسه اما اني خدمتنده
اصلا قوللنمدرمسه ياخود اوي اولوب لكن ايچنده ساكن اولميجون اولمسه و بونك
كبي اموالده تجارتي دخي نيت ايتمسه انلرده زكوة واجب اولمز اكر اوزدلرينه بيل
دوراید دسه ده • ولا بد ان يكون فاضلا عن حاجته الاصلية كالاطعمة والثياب
واثاث المنزل ودواب الركوب وعبيد الخدمة ودور السكنى وسلاح يستعملها
والالات المحترفة والكتب لاهلها • و دخي زكوتك اداسي واجب اولمقده لازمدركه
نصاب مالكك حاجت اصليه سندن ارتق اوله و انسانك حاجت اصليه سي يمك ايچون
مهيا ايلدوكي طعاملر كبي و كيمك ايچون مهيا ايتدوكي ثوبلر كبي و اوه لازم اولان نسنه لر
كبي و يمك ايچون مهيا اولان طوارلر كبي و خدمت ايچون اولان قوللر كبي و ايچنده ساكن
اولمق ايچون مهيا اولنان اولر كبي و قوللندوغي سلاح كبي و اهل حرفتك ايش ايچون مهيا
ايتدوكلري الات كبي و طلبه علمك تعليم و تعلم ايچون اولان كتابلري كبي مملوكا ملكا تاما
اي رقبة و يدا • انجلين نصابكه ملك تام و كامل ايله مملوكدر يعني صاحبي اول نصابك

ذاتنه

ذاتنه و تصرفنه مالك اولمق شرطدر على حر مكلف • اي عاقل بالغ • مسلم يعني
زكوة واجبه اولمز الا حر مكلف اولانه يعني عاقل و بالغ و مسلم اولانه پس قول اولانه زكوة
واجبه اولمز ماله مالك اولمدوغيچون و صبي و مجنونك مالرنده زكوة واجبه اولمز مكلف
اولمدقلري ايچون و ذميك مالنده زكوة واجبه اولمز زيرا اسلام ايله مشروطدر زكوتك وجوبي فلا
تجب على مكاتب • لعدم الملك التام فان له ملك اليد لا ملك الرقبة • يعني چونكه نصابك
مملوكيتنده رقبه و يد جهتندن مملوك اولمسي شرط قلندي پس مكاتبك يدنده اولان
مالده زكوة واجبه اولمز ملكي تام اولمدوغيچون زيرا مكاتب النده اولان مالك تصرفنه
مالكدر و لكن ذاتنه مالك دكلدر حتى اكر النده اولان مال عبد اولوب آزاد ايلسه صحيح
اولمز • و مديون مطالب من عبد بقدر دينه • لان ملكه غير فاضل عن الحاجة الاصلية
و هي قضاء الدين • دخي عبد جهتندن طلب اولنان بورجلي اولدره و يره جكي بورجي
مقدارنجه زكوة واجبه اولمز زيرا كه اول مديونك ملك و مالي قضاء ديني اولان حوايج
اصليه سندن ارتق دكلدر • وانما قيد بكونه مطالبا من عبد حتى لو كان مطالبا من الله تعالى
لا يمنع وجوب الزكوة كمن ملك نصابا بعضه مشغول بدين الله كالنذر او الكفارة او الزكوة
تجب فيه الزكوة ولا يشترط لوجوب الزكوة فراغه عن هذا الدين • يعني صاحب الوقايه
مديوني خلق طرفندن مطالب اولمغله تقييد ايدوب شرط ايلدي تا كم اكر اول مديون
طرف حق تعالى دن مطالب اولورسه اول طلب الهي وجوب زكوتي منع ايلمز شول
كشي كبي كه بر نصابه مالك اولوب اول نصابك بعضي دين الله تعالى ايله مشغول اولسه و

تصدقنى نذر ايلدوكى مالى كبى يا كفارة ماليه كبى يا النده اولان نصابه دين زكوة متعلق
اولمق بس بويله نصابده زكوة واجب اولوب زكوتك وجوبى ايچون اول نصابك
بو دين الهيدن فارغ وخالى اولمسى شرط دكلدر شارح رحمه الملك بو مقامده ذكر
ايتدوكى دين زكوة وجوب زكوته مانع دكلدر ددكى انجق امام زفرك قولنه كوره در
وقوله بقدر دينه متعلق بقوله فلا يجب اى لا يجب على المديون بقدر ما يكون
ماله مشغولا بالدين ● ومصنف رحمه الله تعالينك بقدر دينه قولنه كه حرف با فلا يجب
قولنه متعلقدر كه معناسى اول مديونك مالندن دينه مشغول اولدوغى مقدارده
زكوة واجب اولمز ديمكدر ولا في مال مفقود وساقط في بحر ومغصوب لا بينة عليه
ومدفون في برية نسى مكانه ودين جحده المديون سنين ثم اقر بعدها عند قوم وما
اخذ مصادرة ثم وصل اليه بعد سنين ودخى كيشى ييتوب بولنمادوغى مالنده و
دكزه دوشوب چقارلمدوغى مالنده وغصب ايله النوب اثباتنه قادر اولمدوغى
مالنده وبر وبيابانده كومولوب مكانى اونتدوغى مالنده وشول دينده كه انى
بورجلوسى بر قاچ سنه انكار ايدوب كيدن صكره انى بر قاچ كيشى يانندة اقرار ايتمش اوله وجبر
ايله الندن النان مالنده زكوة واجب اولمز حاصلى بو مجموعك هر برسى بر نيچه سنه
دن صكره النه كيرسه هيچ بر سنه نك كچن يللرك زكوتى واجب اولمز ● هذه الامثلة
امثلة المال الضمار ● بو التى مثال مال ضمارك مثاللريدر ضمار شول ماله دينور كه
اكا مالكنك وصولى متعذر اولوب انده تصرف ايتمز ● وعندنا لا تجب الزكوة في المال

الضمار خلافا للشافعي رحمه الله ● بزم مذهبمزده ايسه مال ضمارده زكوة واجب اولمز
امام شافعينك خلافنجه كه انك قتنده مال ضمارده زكوة واجب اولور ● بناء على
اشتراط الملك التام ● مذهبمزده مال ضمارده زكوة واجب اولمق شرط اولندوغنه
بناء ● فهو مملوك رقبة لا يدا ● اول مال ضمار ايسه رقبه جهتندن مملوكدر ولكن
يد و تصرف جهتندن مملوك دكلدر يعنى اول مال ضمار صاحبنك ملكندن چقمدى
اما كه اول مالده تصرف ايتمكه قادر اولمدوغندن مملوكيتى نقصان اوزره اولمغين
انده زكوة واجب اولمز ● والخلاف فيما اذا وصل المال الضمار الى مالكه هل تجب
عليه زكوة السنين التي كان المال فيها ضمارا ام لا ● وبزم ايله امام شافعى رحمه الله
آرهمزده بو مسئلهده خلاف شول صورتده در كه مال ضمار مالكنه واصل اولنجه
اول مالكه واجب اولورميكه مالك ضمار ايكن كچن سنه لرك زكوتنى ويره يا ويرميه
بس مذهبمزده اويله مال ضمارده زكوة واجب اولمز امام شافعى قتنده واجب اولور
بخلاف دين على مقر ملئ او معسر او مفلس او جاحد عليه بينة او علم به قاض ● فانه اذا
وصل هذه الاموال الى مالكها تجب زكوة الايام الماضية ● يعنى اول مال ضمار دى اقرار
ايلين غنى اوزره اولان دينك يا اقرار ايدن فقير اوزره اولان دينك يا اقرار ايدن
مفلس اوزره اولان دينك يا مالكك ايكى شاهدى وار ايكن ويا خود اول دينى قاضى
بلور كن انكار ايدن كمسنه اوزره اولان دينك خلافنجه در كه بو اموال مالكنه
واصل اولنجه كچن سنه لرك زكوتى صاحبى اوزره واجب اولور مفلس شول شخصدر كه

قاضی انك مفلس اولمسیله حکم ایده ولا یبقی للتجارة ما اشتراه لها فنوی خدمته ثم لا یصیر
للتجارة وان نواه لها ما لم یبعه کیشی تجارت ایچون صاتون الدوغی نصکره خدمتنده
قوللنمغه نیت ایلدوکی عبد یا جاریه سی تجارت ایچون قالمز یعنی بویله مملوکنده زکوة
واجب اولمز واندن نصکره اول مملوك تجارت ایچون اولمز اگر انك تجارت ایچون
اولمسنی نیت ایلدرسه ده مادامکه انی صاتمیه وما اشتراه لها کان لها وشول مالی
که تجارت نیتیله الور تجارت ایچون اولور لا ما ورثه ونوی لها اما که ارث ایله
مالك اولوبده تجارت ایچون نیت ایلدوکی مال تجارت ایچون اولمز وما ملکه بهبة
او وصیة او نکاح او خلع او صلح عن قود ونواه لها کان لها عند ابی یوسف لا عند
محمد وقیل الخلاف علی عکسه وشول مالکه کیشی اکا هبه سببیله یا خود وصیت سببیله
یاخود خاتون اردن عقد نکاح سببیله یا زوج لفظ خلع ایله زوجه سندن که
ملك نکاحنی کیدرمسی سببیله یا قصاصدن صلح سببیله مالك اولوبده تجارت ایچون
نیت ایدن تجارت ایچون اولور ابی یوسف رحمة الله تعالی قتنده ولکن امام محمد قتنده
تجارت ایچون اولمز وبعضلر بو مسئله ده که خلاف عکسنجه دردیمشلر یعنی صور
مذکوره ده که مالی امام محمد قاتنده تجارت ایچون نیت اولنورسه تجارت ایچون
اولور ابی یوسف قتنده اولمز ● فالحاصل ان ما عدا الحجرین والسوائم انما تجب
فیها الزکوة بنیة التجارة ثم هذه النیة انما تعتبر اذا وجدت زمان حدوث سبب الملك
حتی لو نوی التجارة بعد حدوث سبب الملك لا تجب فیه الزکوة وهذا معنی قوله لا یصیر

التجارة

التجارة وان نواه لها ثم لا بد ان یکون سبب الملك سببا اختیاریا حتی لو نوی التجارة
زمان تملکه بالارث لا تجب فیها الزکوة ثم ذلك السبب الاختیاری هل یجب ان
یکون شراء ام لا فعند ابی یوسف لا وعند محمد یجب وقیل الخلاف علی العکس فعند
ابی یوسف لا بد ان یکون شراء وعند محمد لا ● پس حاصل کلام التون وکومش واکثر
حولده کودلن ابل وغنم وبقردن غیری مالده زکوة واجب اولمز الا نیت تجارت ایله
واندن نصکره بو نیت اعتبار اولنمز الا سبب ملکك حدوثی زماننده بولندوغی وقتده
حتی اگر سبب ملکك حدوثندن نصکره مالکی انکله تجارت نیت ایلسه انده زکوة واجب
اولمز وبو تقریر ایسه صاحب متنك لا یصیر للتجارة وان نواه لها قولینك معناسیدر
واندن نصکره اول سبب ملك سبب اختیاری اولمق لازمدر حتی اگر اول ماله ارث
ایله مالك اولدوغی زمانده تجارت ایچون اولمسنی نیت ایلرسه انده زکوة واجب
اولمز واندن نصکره اول سبب اختیاری اشترا اولمق واجب میدر دکلمیدر دیو اختلاف
اولنوب ابی یوسف قتنده واجب اولمیوب امام محمد قتنده واجب اولور وبعضلر
بو خلاف عکسنجه در مشکه ابی یوسف قتنده اول سبب ملك صاتون المق اولمسی
لازمدر وامام محمد قتنده دکل ولا اداء الا بنیة قرنت به او بعزل قدر ما وجب
وما لکك ویردوکی مال زکوة یرینه وجوب زکوتنی ادا اتمش اولمز الا ادا ایدرکن
زکوة ایچون اولماسنی نیت اتمکله یا خود اکا واجب اولان قدر زکوتی اصل مالندن
ایردوغی وقتده اول ایردوغی مال زکوة ایچون اولماسنی نیت اتمکله اولور

وتصدقه بكل ماله بلا نية مسقط وببعضه لا عند ابي يوسف ● اي اذا تصدق

بجميع ماله بلا نية الزكوة تسقط الزكوة وان تصدق ببعض ماله تسقط زكوة المؤدى

عند محمد خلافا لابي يوسف رحمهما الله حتى لو كان له مائتا درهم فتصدق بمائة

درهم تسقط عند محمد زكوة المائة المؤداة وعند ابي يوسف لا تسقط عنه زكوة

شيء اصلا ● نصابه مالك اولان كمسنه زكوتي نيت ايتمكسوزين اول مال نصابك

جمله سني تصدق ايتمسي اول نصابدكي زكوتي دوشورر و مال نصابك بعضني

تصدق ايتمسي انك زكوتني دوشورمز ابي يوسف قتنده يعني نصابه مالك اولان

كشي اول مالك هيچ بيني زكوتي نيت ايتمكسوزن تصدق ايلسه اول مالك زكوتي

ساقط اولور واكر اول مال نصابك برمقداريني تصدق ايلرسه انا اندوكي مقداردك

زكوتي امام محمد قتنده ساقط اولور ابي يوسفك خلافنجه حتى اكر اول مالكك

ايكي يوز درهم كومشي اولوب يوز درهمني صدقه ويرسه امام محمد قتنده صدقه

ديو ويردوكي يوز درهمك زكوتي ساقط اولور كه ايكي بچوق درهمدر اما كه

ابي يوسف قتنده اندن هيچ برنسنه نك زكوتي ساقط اولمز حاصلي صدقه ويردوكنك

و ويرمدوكنكده زكوتي ساقط اولمز

باب زكوة الاموال ●

يعني بو مقام مالارك زكوتي بابيدر نصاب الابل خمس والبقر ثلثون والغنم

اربعون سائمة يعني دوه نك اك از نصابي بش در صغرك اوتوزدر و قيونك

قرقدر بو اوچ نوعك هر برسي اكثر حولده كودلورا ولدوغي حالده ففي كل خمس

من الابل

من الابل بخت او عراب شاة بش دوه دن هر بربشنده برقيون واجبدر يكرمي بش دوه يه

دك كه دورت قيون ايدر واول دوه برابردر كه بختي يا عربي اوله بختي شول

دوه در كه عربي دوه ايله عجمي دوه آراسنده متولد اولوب ايكي اوركجلو اوله ثم

في خمس وعشرين بنت مخاض وانده نصكره همانكه يكرمي بش دوه اوله انده بر بنت مخاض

واجب اولور اوتوز التي دوه يه دك بنت مخاض شول ديشي دوه دركه بر ياشني

طولدوروب ايكنجي ياشنه كيره ثم في ست وثلثين بنت لبون واوتوز التي دوه اولدقدن

صكره انده بر بنت لبون واجب اولور قرق التي دوه يه دك بنت لبون شول ديشي

دوه دركه ايكي ياشني طولدوروب اوچنجي ياشنه داخل اوله ثم في ست واربعين

حقة وقرق التي دوه اولدقدنصكره انده بر حقه واجب اولور التمش بر دوه اولنجيه

دك حقه شول ديشي دوه دركه اوچ ياشني طولدوروب دوردنجي يه كيره ثم

في احدى وستين جذعة والتمش بر دوه اولدقدنصكره انده بر جذعه واجب اولور

يتمش التي دوه اولنجيه دك جذعه شول ديشي دوه دركه دورت ياشني طولدوروب

بشنجي يه كيره ثم في ست وسبعين بنتا لبون ويتمش التي دوه اولدقدنصكره انده ايكي

بنت لبون واجب اولور طقسان بره دك ثم في احدى وتسعين حقتان الى مائة

وعشرين ● وطقسان بر اولدقدنصكره انده ايكي حقه واجب اولور يوز يكرمي دوه يه

دك ثم في كل خمس شاة ويوز يكرمي دوه اولوب انده ايكي حقه واجب اولدوغندن

صكره ينه ابتداء نصابده كه كبي هر بربشده برقيون واجب اولور يكرمي بشه دك كه

ایكی حقه دن غیری دورت قیون ایدر ثم فی مائة وخمس واربعین بنت مخاض
وحقتان ویوز یكرمی دوه دن صكره یكرمی بش دوه دخی اولوب مجموعی یوز قرق بش
دوه اولدوغندن صكره بوندن ایكی حقه ایله بر بنت مخاض واجب اولور یوز الی اولنجیه
دك ثم فی مائة وخمسین ثلث حقاق ویوز الی اولدقده جمله سندن اوتوز اوچ
حقه واجب اولور ثم یستأنف ففی كل خمس شاة ویوز الی دوه اولوب اندن اوچ
حقه واجب اولدقدن صكره ینه نصاب یكی باشدن باشلنور هر بر بش دوه ده بر
قیون واجب اولور یكرمی بشه دك ثم فی خمس وعشرین بنت مخاض ویكرمی بش اولنجه
اندن بر بنت مخاض واجب اولوب مجموعی اوچ حقه ایله بر بنت مخاض اولور اوتوز
التی اولنجیه دك ثم فی ست وثلثین بنت لبون واول یكرمی بشدن صكره اوتوز التی
اولنجیه دك بر بنت لبون واجب اولور یوز طقسان التی اولنجیه دك ثم فی مائة
وست وتسعین اربع حقاق الی مائتین وجمله سی یوز طقسان التی اولدقده مجموعنده
دورت حقه واجب اولور ایكی یوزه دك ثم یستأنف ابدا كما فی الخمسین التی بعد
المائة والخمسین وجمله دوه ایكی یوز اولوب اندن دورت حقه واجب اولدقدن
صكره ینه یكی باشدن ابتدا اولنوب دائما یوز الی دوه دن صكره كی كبی باشلنوب
اول ایكی یوز دوه دن غیری هر بر بشده بر قیون ویرلوب یكرمیده دورت قیون
ویكرمی بشده بر بنت مخاض واوتوز التیده بر بنت لبون وقرق التیده بر حقه
ایدی تا الی اولنجیه دك كه دوه لرك مجموعی ایكی یوز الی اولنجه واجب اولان زكوة

بش حقه ایدر بس امدی دوه سی چوق اولان مزكی دائما بو منوال اوزره استیناف
ایدوب هر الی باشنه بر حقه دوشر معلوم اوله كه بزم بو مقامك ترجمه سنده
تفصیل اتدیكمزی شارح رحمه الله اجمالا بیان ایدوب بیوردیكه ● اعلم انه قد
ذكر استینافین احدهما بعد المائة والعشرین والاخر بعد المائة والخمسین فبعد المائتین
یستأنف استینافا مثل ما ذكر بعد المائة والخمسین حتی تجب فی كل خمسین حقة ●
یعنی بلكه مصنف رحمه الله ایكی استیناف ذكر ایلدیكه برسی یوز یكرمیدن صكره
واول برسی دخی یوز الی دن صكره در پس ایكی یوزدن صكره شول استیناف
كبی استیناف اولنور كه یوز الی دن صكره ذكر اولنمش ایدی حتی هر الی باشنده بر
حقه واجب اولور كه بیانی مرور ایتدی وفی ثلثین بقرا او جاموسا تبیع او تبیعة
واوتوز صغرده كیم كرك قره صغر وكرك صو صغری اولسون تمام بر یاشنده اركك
بوزاغو یا دیشی بوزاغو واجب اولور ثم فی اربعین مسن او مسنة واندن صكره
قرق صغرده تمام ایكی یاشنده اولان اركك بوزاغو یا دیشی بوزاغو واجب اولور ●
التبیع الذی تم علیه الحول والتبیعة انثاه والمسن الذی تم علیه الحولان والمسنة انثاه
● تبیع دیو شول بوزاغویه دینور كه اوزرینه بر ییل كچوب تمام بر یاشنده
اوله تبیعه انك دیشیسیدر ومسن شول بوزاغویه دینور كه اوزرینه ایكی ییل
تمام كچوب كامل ایكی یاشنده اوله مسنه انك دیشیسیدر وفیما زاد یحسب الی ستین
وفیها ضعف ما فی ثلثین وقرقدن زیاده اولنجه التمشه دك هر بر زائد حساب اولنور مثلا

فرق براولنجه فرقدن اوتوزی برمسن یا مسنه ویرلورا اول بر زائد ایچون دخی
برمسنك فرق باشندن بر بایی ویرلور مثلا مسنك قیمتی فرق آقچه ایدینجه فرق بر صغر
ده برمسن ایله بر آقچه زکوة واجب اولور التمشه وارنجه دك سائری دخی بوکا
قیاس اولنه وهمان التمش اولدوغی کبی آندن اوتوزده واجب اولان ایکی قاتی واجب
اولورکه ایکی تبیع یا تبیعه در ثم فی کل ثلثین تبیع وفی کل اربعین مسنة یعنی جمله صغر
التمشه یتشوب آنده ایکی تبیع واجب اولدقدنصکره تکرارینه هر بر اوتوز اولدقجه بر
تبیع وهر بر قرق اولدقجه بر مسنه واجب اولور اصلنده کی التمش صغری حسابه قارشدرمق
شرطیله که بونی شارح رحمه الله تفسیرا ایدوب بیورر ● ای فی ستین تبیعان
ثم فی سبعین تبیع ومسنة ثم فی ثمانین مسنتان ثم فی تسعین ثلاث اتبعة ثم فی
مائة تبیعان ومسنة ثم فی مائة وعشرة تبیع ومسنتان ثم فی مائة وعشرین اربع اتبعة
او ثلث مسنات هکذا الی غیر النهایة ● یعنی التمش ده ایکی تبیع واجب اولدقدنصکره یتمش
اولورسه آنده بر تبیع ایله بر مسنه واجب اولور بعده سکسان اولنجه ایکی مسنه واجب
اولور بعده طقسان اولنجه اوچ تبیع واجب اولور بعده یوز اولنجه ایکی تبیع ایله
بر مسنه واجب اولور بعده یوز اون اولنجه بر تبیع ایله ایکی مسنه واجب اولور بعده
یوز یکرمی اولنجه دورت تبیع ویا اوچ مسنه واجب اولور سائری دخی بلانهایه بونك
کبیدر یعنی دائما هر اوتوز اولدقجه تبیع وهر قرق اولدقجه مسنه ویرلورکه بو خصوصده
تامل اولنه که تبیعدن مسنه یه ومسنه دن تبیعه نجه دوزاولنور معلوم اوله که

شارحك

شارحك رحمه الله الی غیر النهایه عبارتنك مفهومی بودرکه هر بر مرتبه نصابدن
صکره آکا بر آخر مرتبه نك وجودی دخی ممکندر یعنی کشی بر مرتبه نصابه مالك ولدوغندن
صکره لازم دکلدرکه نصابنك غایتی همان اول مرتبه اولوب آندن غیری نصابه
مالك اولمیه بلکه آندنصکره دخی زیاده نصابه مالك اولوب بوندنصکره بر نصابه
دخی مالك اوله فالحاصل نصابی نهایتسوز اولمق ممکندر بو منوال مشروح اوزره
لکن بر مقدار فکره ریاضت ویرمك اشتراکه دك اولنه وفی اربعین ضأنا او معزا
شاة وقرق قیون یا کچی ده بر قیون یا بر کچی واجب اولور یوز یکرمی یه دك ثم
فی مائة واحدی وعشرین شاتان ویوز یکرمی بر اولدقدنصکره ایکی قیون واجب اولور
ایکی یوز بره دك ثم فی مائتین وواحدة ثلث شیاه وایکی یوز بر اولدقدنصکره آنده
اوچ شاة واجب اولور دورت یوزه دك ثم فی اربعمائة اربع شیاه ودورت
یوز اولدقدنصکره دورت شاة واجب اولور ثم فی کل مائة شاة ودورت یوز اولنجه
آنده دورت شاة واجب اولدقدنصکره هر بر یوزده بر شاة واجب اولور هر نقدر کلو
یوز اولورسه که بشیوزده بش التی یوزده التی یدی یوزده یدی سکز یوزده
سکز طقوز یوزده طقوز بیکده اون شاة ایدر زیاده سی دخی بوکا قیاس اولنه
ولا شیء فی بغل وحمار لیسا للتجارة وتجارت ایچون اولمین قاطرده واشکده هیچ بر
نسنه یوقدر یعنی انلرده زکوة واجب اولمز ولا فی عوامل وحوامل وعلوفة دخی
عوامل وحوامل وعلوفه ده زکوة یوقدر ● العوامل التی اعدت للعمل کاثارة الارض

عوامل مثلا شول صغر درکه یر سورمك کبی عمل ایچون مهیا اولمشدر والحوامل
التی اعدت لحمل الاثقال ● وحوامل شول دوه درکه یوك کتورمك ایچون حاضرلنمشدر
والعلوفة هی التی تعطی العلف وهی ضد السائمة ● علوفه شول طواردرکه دیشوده
مرعایه صالیویرلوب اکا علف ویرلور وبو علوفه ایسه سائمه نك خلافیدر
یعنی سائمه شول ماشیه درکه اکثر حولده یایلوب اوتلق ایله اکتفا ایدوب علفه
محتاج اولمز پس علوفه بونکا مخالف اولاندر ولا فی حمل وفصیل وعجل الا تبعا للکبیر
ودخی یالکز قوزیلرده ودوه کوشکلرنده وبوزاغولرده زکوة یوقدر مکر انلر
ایله بله بیوکلری اولیجه اناجلرینه تبعیت ایله اول یاوریلر دخی نصابك حسابنه اولنوب
مجموعندن زکوة واجب اولور واکر اناجلری یاوریلردن ازا اولورسه ده مثلا اوتوز
طقوز قوزی آراسنده بر قیون بولنورسه ده ینه جمله سندن زکوة واجب اولور ولا فی
ذکور الخیل منفردة وکذا فی اناثها فی روایة دخی یالکز ارککلرنده زکوة یوقدر کذلك
یالکز قسراقلرده دخی زکوة یوقدر بر روایتده وفی کل فرس من المختلط به الذکور
دینار او ربع عشر قیمته نصابا ودخی ارککلو ودیشیلو قارشق اولوب سائمه اولان آتلرك
هر برندن بر دینار یعنی بر مثقال آلتون واجب اولور یاخود هر بر فرسك دکلو کی قیمت
اکر نصابه ایرشورسه اول قیمتك اون بلوکندن بر بلوکنك دورت بلوکندن بر بلوکی
واجب اولور مثلا بر فرسك قیمتی دورت یوز درهم ایدیکنجه آنك اون بلوکندن بر
بلوکی قرق اولوب قرقك دخی دورت بلوکندن بر بلوکی اون اولوب قیمتندن ربع عشری

اولان

اولان اون درهم زکوة اولور وجاز دفع القیم فی الزکوة والکفارة والعشر والنذر
ودخی زکوتده وکفارتده وعشرده ونذرده قیمتلرین ویرمك جائزدر ولا یأخذ
المصدق الا الوسط دخی زکوتی دوشورن عامل نه بك ایوسین ونه لكجعین
آلوب ایکیسنك آره سنده اولانی اورته حاللوسین آلمق کرکدر وان لم یجد السن
الواجب یأخذ الادنی مع الفضل او الاعلی ویرد الفضل واکر اول عامل زکوة ویرنك
ملکنده فرض اولان یاشده کی ماشیه یی بولمازسه اندن اشغی اولانی آلور اول
واجب اولان سنه یتشنجك قدر زیاده قیمتله ویاخود اول واجب اولاندن اعلاسنی
آلوب ارتق قیمتی کیرو مصدقه ویرر بو مسئله نك صورتی ادنی توجهله معلوم
اولور ویضم المستفاد وسط حول فی حکمه الی نصاب من جنسه ویل ایچنده استفاده
اولنان مالده زکوة واجب اولمق حکمنده کندو جنسندن اولان نصابه ضم اولنور
● ای اذا کان له مائتا درهم وحال علیها الحول وقد حصل له فی وسط الحول
مائة درهم تضم المائة الی المائتین ● یعنی متصدقك ایکی یوز درهم کومشی اولوب
واوزرینه بر ییل دوراینلیوب وحال بوکه اول سنه آثناسنده اکا یوز درهم
دخی حاصل اولسه اصل اوزره سنه تمام اولدقده وجوب زکوتده مستفاد اولان
یوز درهم دخی سنه سی تمام اولان ایکی یوز درهمه ضم اولنوب اوچ یوز درهمك
مجموعندن واجب اولان زکوة یدی درهم اولور ● وقوله فی حکمه ای فی حکم
المستفاد وهو وجوب الزکوة یعنی یعتبر فی المستفاد الحول الذی مر علی الاصل

ومصنف رحمه الله‌نك في حكمه قولنك تفسير معناسی في حكم المستفاد ديدر حاصلی حكمه
ده‌كی ضمير مستفاد لفظنه راجع اولور كه معناسی بوندن اوكی ترجمه ده بيان اولنديغی
يعنی اصل نصاب اوزره مرور ايدن سنه زكوة واجب اولمقده اثناء حولده استفاده
اولنانده دخی اعتبار اولنور ● ويمكن ان يرجع ضمير حكمه الى الحول ● وممكندر كه
حكمه ده كه ضمير حول لفظنه راجع اوله پس بو تقديرجه معناسی بويله اولور كه حولك
اصل نصاب اوزره مروری زائد اولان حكمنده مستفاد اصلنه ضم اولنور والزكوة في
النصاب لا العفو وزكوة انجق نصابده واجب اولور يوخسه نصاب اولمين عفوده
دكل ● فانه اذا ملك خمسا وثلثين من الابل فالواجب وهو بنت مخاض انما هو في
خمس وعشرين لا في المجموع حتى لو هلك عشرة بعد الحول كان الواجب على حاله ● زيرا
كم بر كشی مثلا اوتوز بش دوه‌يه مالك اولسه انده واجب اولان كه بنت مخاضدر اول
واجب اولمدی الا ايكرمی بشدن اوتوزی يوخسه مجموعی ايچون يعنی اوتوز بش ايچون
دكل حتى اكر تمام حولك مرورندن صكره اول عفو اولان اون دوه‌سی هلاك اولسه
اول واجب يعنی بر بنت مخاض كالاول حالی اوزره قالور وهلاك النصاب بعد
الحول يسقط الواجب وهلاك البعض حصته ونصاب اوزره سنه‌نك مرورندن
صكره اول نصابك جمله‌سنك يوغ اولمسی انده واجب اولان زكوتی دوشوردور
مقداری نك هلاكی انجق كندوسنك حصه‌سنی اسقاط ايدر ويصرف الهلاك
الى العفو اولا ثم الى نصاب يليه ثم وثم الى ان ينتهي فيبقى شاة لو هلك بعد الحول

عشرون من ستين شاة او واحد من ست من الابل ويجب بنت مخاض لو هلك خمسة
عشر من اربعين بعيرا ونصابه مالك اولان كمسنه‌نك اول مالندن بعضی هلاك اولورسه
اول هلاك اولان مقدار ابتداء نصابده داخل اولمين عفو و زائده صرف اولنور
اندن صكره اول عفوه قريب اولان نصابه واندن صكره اول قريب اولان نصابه صرف
اولنور تا نصاب غايت بولنجيه دك پس ايمدی سنه تمامندن صكره التمش قيوندن
يكرميسی هلاك اولورسه بينه قرق قيونده واجب اولان بر ندن قالور كه اول بر
قيوندر يا خود بعد الحول التی دوه‌دن برسی هلاك اولورسه انده دخی كالاول
بر قيون واجب اولور وقرق دوه‌دن بعد الحول اون بشی هلاك اولورسه بر
بنت مخاض واجب اولور ● ای يصرف الهلاك الى العفو اولا فان لم يجاوز الهلاك
العفو فالواجب على حاله كالمثالين الاولين وهما هلاك عشرين من ستين شاة
او واحد من ست من الابل ● يعنی هلاك اولان مقدار ابتدا عفوه صرف اولنور
واكر هلاك عفوی كچميوب انجق عفو هلاك اولورسه پس واجب اولان زكوة
حالی اوزره باقيدر متنده ذكر اولنان ايكی مثال كبی كم اول ايكی مثالك اولكيسی
التمش قيوندن يكرميسی هلاك اولمقدر وايكنجيسی التی دوه‌دن برسی هلاك
اولمقدر ● وان جاوز الهلاك العفو كما اذا هلك خمسة عشر من اربعين بعيرا
فالاربعة تصرف الى العفو ثم احد عشر يصرف الى النصاب الذی يلی العفو وهو ما بين
خمسة وعشرين الى ستة وثلاثين حتى تجب بنت مخاض ● واكر هلاك عفو اولان

مقداری کچوب زیاده اولورسه مثلا قرق دوه دن اون بشی هلاك اولسه اول
هلاك اولان اون بشدن ابتدا دوردی عفوه صرف اولنوب صکره اون بری عفوه
قریب اولان نصابه که اوتوز التی یه دك یکرمی بشك بیننده اولان نصابدر اکا صرف
اولنور حتی اول قلان یکرمی بش ایچون بر بنت مخاض واجب اولور • ولا نقول
الهلاك یصرف الی النصب والعفو حتی نقول الواجب فی اربعین بنت لبون وقد
هلك خمسة عشر من اربعین وبقی خمسة وعشرون فیجب نصف وثمن من بنت
لبون • وبز دیمز که اون هلاك هم نصابلره وهم عفوه صرف اولنور تا کم
دیه وز که قرق دوه ده بر بنت لبون واجب اولدوغندن صکره قرقدن اون
بشی هلاك اولوب یکرمی بشی قالدی یس بوندن بر بنت لبون قیمتنك نصفی وسکزده
بر بلوکی واجب اولور • ولا نقول ایضا ان الهلاك الذی جاوز العفو یصرف
الی مجموع النصب حتی نقول نصرف اربعة الی العفو ثم یصرف احد عشر الی مجموع
ستة وثلثین ای کان الواجب فی ستة وثلثین بنت لبون وقد هلك احد عشر وبقی
خمسة وعشرون فالواجب ثلثا بنت لبون وربع تسع بنت لبون • ودخی
هلاك اولان مقدار هم عفوه وهم نصابلره صرف اولنور دیمدوکمز کبی بونیده
دیمز که عفوی تجاوز ایدن هلاك یعنی عفودن زیاده اولان هلاك اول عفوك
تحتنده اولان نصابلرك جملهسنه صرف اولنور تا کم دیه وز که اول مثال سابقده
کی هلاك اولان دوهنك دوردی ابتدا عفوه صرف اولنوب صکره اون بری

اوتوز التینك مجموعنه صرف اولنور یعنی دیمز که اوتوز التی دوهده بر بنت لبون
واجب اولمش ایدی واندرك ایسه اون بری هلاك اولوب یکرمی بشی قالدی یس بو
صورتده بوندن واجب اولان بر بنت لبونك اوچ بلوکندن ایکی بلوکی وطقوز بلوکندن
بر بلوکنك دورت بلوکندن بر بلوکیدر که مجموعی بر بنت لبونك اوتوز التی حصهسندن
یکرمی بش حصه اولور • واما قوله ثم وثم الی ان ینتهی فلم یذکر له
فی المتن مثالا فنقول لو هلك من اربعین بعیرا عشرون فاربعة تصرف الی العفو
واحد عشر الی نصاب یلی العفو وخمسة الی نصاب یلی هذا النصاب حتی یبقی اربعة
شیاه وقس علیه اذا هلك خمسة وعشرون او ثلثون او خمسة وثلثون • واما مصنف
رحمه الله ثم وثم الی ان ینتهی قولنه متنده مثال ذکر اتمدی یس بزانك مثالی بیاننده
دیرز که اگر قرق دوهدن یکرمیسی هلاك اولورسه انك دوردی اولا عفوه
صرف اولنوب اون بری اول عفوه یقین اولان نصابه صرف اولنور که اول
نصاب اوتوز التیدر وبشی دخی بو نصابه قریب اولان نصابه صرف اولنور که
یکرمی بشدر حتی هلاك اولان یکرمیدن صکره قلان یکرمی دوهده دورت
قیون زکوة حالی اوزره قالور وبونك اوزره قیاس ایله اگر اول قرق دوه
دن یکرمی بش یاخود اوتوز ویاخود اوتوز بش دوه هلاك اولورسه که
صورت اولی ده اوچ قیون ثانیه ده ایکی قیون ثالثه ده بر قیون زکوة قالور
والسائمة هی المکتفیة بالرعی فی اکثر الحول • الرعی بالکسر الکلاء • سائمه شول

ماشیه درکه اکثر سنه ده بیابان اوتلاغندن اوتلامق ایله اکتفا ایدوب علف ویرلمسنه
محتاج اولمز اخذ البغاة زكوة السوائم والعشر والخراج يفتى ان يعيدوا خفية ان لم
يصرف في حقه لا الخراج یعنی پادشاهه اطاعت ایتمیوب بالکلیه فرماننددن بیرون
اولان طائفه بو فصلده ذکر اولنان سوائمک زکوتنی و عشری و خراجی الدقلرنده
اول اموالک صاحبلرینه فتوی ویرلور که خراجدن ماعداسنی کیزلوجه اعاده ایده
لر یعنی زکوة و عشری بر کره دخی ویره لر اگر اول بغاتک الدقلری زکوته مستحق
اولنلره صرف اولنمدی ایسه ● اعلم ان ولاية اخذ الخراج للامام وكذا اخذ الزكوة
في الاموال الظاهرة وهي عشر الخارج وزكوة السوائم وزكوة اموال التجارة ما دامت
تحت حماية العاشر فان اخذ البغاة او سلاطين زماننا الخراج فلا اعادة على المالك
لان مصرف الخراج المقاتلة وهم من المقاتلة لانهم يحاربون الكفار ● معلومک
اوله که خراجی المغه ولایتی امام المسلمینه مخصوص اولدوغی کبی اموال ظاهره ده
واجب اولان زکوتی دخی المق انک وظیفه سیدر و اول اموال ظاهره ایله مراد
یردن چقانک عشری و سوائمک زکوتی و تجارت اموالنک زکوتیدر و اول
اموال تجارت اموال ظاهره دن اولوب اندن عشر المغه ولایتی ولاة مسلمینک
اولماسی اول تجارت عاشرک حفظ و حمایتنده اولدقجه در یعنی مادامکه عاشر اهل
تجارتی لصوص و قطاع طریقدن حفظ ایدر مالرندن عشر المغه ولایت و قدرتی
انک اولور بس اگر باغیلر یاخود زمانمزک پادشاهلری خراجی الورلرسه مالکی اوزر

اعاده یوقدر یعنی اول سنه نک خراجنی بر دخی ویرمسی لازم کلمز زیرا کم خراجک
صرف اولنجق محلی کفار ایله جنک ایدن عسکردر و اول بغاة و ولاة ایسه عسکر
اسلامدندر زیرا انلر کفار ایله مقاتله و جنک ایدرلر ● وان اخذوا الزكوة المذكورة
فان صرفوا الى مصارفها وهي مصارف الزكوة فلا اعادة على الملاك وان لم يصرفوا
الى مصارفها فعليهم الاعادة خفية اي يؤدونها الى مستحقيها فيما بينهم وبين الله
تعالى ● واما اگر اول باغیلر و والیلر مذکور اولان اموال ظاهره نک زکوتلرنی النجه
اگر مصارفنه صرف ایدرلرسه کم بو مصارف زکوته مستحق اولنلردر مالکلری
اوزرینه تکرار بر دخی زکوة ویرمک لازم کلمز ولکن اگر اول الدقلری زکوتلری
محللرینه صرف ایتمزلرسه مالکلری اوزرینه لازمدرکه تکرار بر دخی زکوتلرنی ●
کیزلوجه مصارفنه ویره لر یعنی شول مالکلر دنکه باغیلر اموال ظاهره لرینک زکوة
لرین الوب مستحقلرینه صرف ایتمزلر انلره واجبدرکه کندولری ایله الله تعالینک
بیننده و الیلرندن کیزلو بر دخی زکوتلرنی مستحقلرینه ادا ایده لر تا کم زکوتلری
محلنی بولمغله اداء زکوة ایتمش اوله لر ● وانما قال يفتى ان يعيدوا احترازا عن قول
بعض المشايخ انه لا اعادة عليهم لانهم لما تسلطوا على المسلمين فحكمهم حكم الامام
ضرورة ولهذا يصح منهم تفويض القضاء واقامة الجمع والاعياد ونحو ذلك
● ومصنف رحمه الله يفتى ان يعيدوا دیمدی الا بعض مشایخک قولندن احتراز
ایچون و بو بعضک سوزی بودرکه اول ملاکه اوزره اعاده زکوة واجب دکلدر

زیرا اول بغات مسلمانلرا اوزره غلبه ایدوب سلطان اولدقلرندن انلرك حكمی
بالضروره امام كبیرك حكمی كبیدر وانلرك حكمی امام كبیرك حكمی كبی اولدوغیچون
استدكلری كمسنیه قاضیلق ویرمكلری ودلدكلری كمسه یی خطیب ایدوب جمعه
وبیرام نمازلرنی قلدرمقلری وبونلره بكزر حكملری صحیح اولور ● والجواب
عن هذا ان ما ثبت بالضرورة یتقدر بقدرها یعنی نصب القضاة واقامة ما هو من
شعار الاسلام ضرورة بخلاف الزكوة فان الاصل فیها الاداء خفیة قال الله تعالى
وان تخفوها وتؤتوها الفقراء فهو خیر لكم ● وبو بعض مشایخك قولندن جواب
بودركه ضرورة ایله ثابت اولان حكم همان ضرورتی مقداری نجه تقدیرا اولنوب
اول ضرورتدن غیره تجاوز اولنماز یعنی اول بغات بر دیاره استیلا وغلبه ایدوب
سلطنت ادعاسنده اولدقلرنده قاضی نصب اتمكلری وشعار وعلامات اسلامدن
اولان احكامی اقامتلری ضروریدر حاصلی مسلمانلرك ما بیننده فصل خصام واجرای
احكام ایچون قاضی دیكمكلری وجمعه وبیرام نمازنی قلدرمقلری بالضروره لازمدر
بس اول ضرورت مقداری نجه ثابت اولان احكام زكوتك خلافنجه در زیرا كه اول
احكامی آشكاره قلمق اصلدر اما كه زكوتده اصل اولان انی كیزلوجه ویرمكدر نتكم
دلیل الله سبحانه وتعالینك واكر صدقاتكزی اخفا ایدوب فقرایه كیزلوجه ویرسكز
سزه دخی خیر كلدر دیو بیوردوغیدر ● وعن قول بعض المشایخ انه اذا نوى
بالدفع الیهم التصدق علیهم سقط عنه لانهم بما علیهم من التبعات فقراء ● ودخی

مصنف

مصنف رحمه الله یفتی ان یعیدوا دیمدی الا بو بعض مشایخك قولندن احترازایچون
وبو بعضك سوزی بودر كه اكر اول بغات ولاته مالك زكوة ویردكن انلره
تصدق نیت ایدرسه اندن زكوة ساقط اولور زیرا كه بغاتك الرنده اولان ظلمله
الینان اموال اولوب اوزرلرنده حقوق عباد وغرامات چوق اولمغین حقیقتده
فقیرلردر پس بو طریقله مصارف زكوتدن اولورلر ● والشیخ الامام ابو
منصور الماتریدی زیف هذا فانه قال لا بد من اعلام المتصدق علیه ● وشیخ
امام ابو منصور ماتریدی رحمه الله ایسه بو بعضك قولی ضعیفدر دیو حكم
ایلدی زیرا زكوة ویرلن كمسنیه زكوة اولدوغنی بلدرمك لازمدر دیو سویلمشدر
امدی مقرردر كه مالك اولان كشی اول بغاته زكوتدر دیو اعلام ایدمز ●
وایضا الاخفاء فی ان الزكوة عبادة محضة كالصلوة فلا تتادى الا بنیة خالصة
لله تعالى ولم توجد ثمة ● ودخی زكوة ویرلن كمسنیه زكوة اولدوغنی بلدرمك
لازم اولوب بغات وظلمه یه ایسه بلدرمك متعذر اولمغله مالكدن زكوة ساقط
اولمدوغی كبی بو دخی خفی دكلدر كه زكوة نماز كبی عبادت محضه اولمغین اداء اولنمز
الا انجق الله تعالى ایچون اولان نیت خالصه ایله وبغات ایسه زكوتی زور ایله
المغین بونده نیت خالصه بولنمز ● ثم اعلم ان العبارة المذكورة فی الهدایة هذه
والزكوة مصرفها الفقراء ولا یصرفونها الیهم وقیل اذا نوى بالدفع التصدق
علیهم یسقط عنه وكذا الدفع الى كل سلطان جائر لانهم بما علیهم من التبعات

فقراء والاول احوط • اندن تضكره معلوممك اوله كه هدايه ده ذكر اولنان
عبارت بودر كه زكوتك مصرفي فقرادر و بغات ايسه دوشوردكلري
زكوتي فقرايه ويرمزلر وبعض علما ديمشدر كه مالك اولان كشي بغاته ويردكن
زكوة اولمسني نيت ايدنجه اندن زكوتي دوشر كذلك هر بر ظالم والي يه ويردكن
زكوة اولمسنين نيت ايدرسه زكوتي ساقط اولور زيرا اول بغات وظلمه
ولاة اوزرلرنده كي حقوق عباد سببيله فقيرلردر اما قول اول احتياطه زياده
جه قريبدر يعني احوط اولان بودر كه مالكلرك زكوتلرين بغات الدقلرندن
صكره اول ملاك زكوتلرين اعاده ايده لر • فعليك ان تتأمل في هذه الرواية
انه هل يفهم منها الا سقوط الزكوة عن المظلوم نظرا له ودفعا للحرج عنه وهل
لهذه الرواية دلالة على انه يجوز للخوارج واهل الجور ان يأخذوا الزكوة ويصرفوا
الى حوائجهم ولا يصرفونها الى الفقراء بتأويل انهم فقراء • بس اي طالب حق
هدايه دن نقل اولنان بو روايتده تأمل وتفكر ايتمك سكا لازمدر كه مظلومك
حالنه نظر ومرحمت ايچون واندن حرج ومشقتي دفع ايتمك ايچون اول مظلومدن
زكوة ساقط اولمقدن غيري اول روايتدن هيچ برنسنه فهم اولنورمي يعني
اولنماز وهيچ بو روايتك دلالتي وارميدر كه بغات واهل ظلم فقرا اولدقلري
تأويل ايله ملاكدن زكوتي الوب جمع ايده لر حال بو كه اول بغات دوشوردكلري
زكوتلري فقرايه صرف ايتميوب كندي حوائجلرينه صرف ايدرلر • فانظر الى

هذا الذي ادرج في الايمان ركنا آخر كيف يتمسك بهذه الرواية فسوغ لولاة هراة
اخذ العشور والزكوة بالصفة المعلومة بل فرض عليهم وحكم بكفر من انكره و
الصفة المعلومة ان يحرض الاعونة في اخذ الخارج عن الارض اضعافا مضاعفة فيضعوا
على الملاك القيم ويأخذوها جبرا وقهرا ويصرفوها كما هو عادة اهل الاسراف
والاتلاف • بس ايمانك مفهوم منده انجق تصديق واقرار معتبر ايكن اكا ركن آخر
درج ايدن كمسنيه نظر اينكه بو روايت ايله نيجه تمسك ايدوب ولاة هراته
صفت معلومه ايله عشرلري و زكوتلري المغي تجويز ايلدي تجويز دكل ملاكدن
زكوة المغي اول ولاة اوزره فرض قلوب بوني انكار ايدننك كفريله حكم ايلدي
واول صفت معلومه دن مقصود اشيانك عشرني قات قات المغه عوانلري ترغيب
ايلكدر تاكم اول ظالم عوانلر ملاكك اوزره عشرك و زكوتك قيمتلرين وضع
ايدوب جبر وقهر ايله النلردن الوب كندي حوائجلرينه صرف ايده لر نتكيم اهل
اسراف وطغيانك عادتلري بودر ولا شيء في مال الصبي التغلبي وتغلبي اولان
صبينك مالنده هيچ برشيء يوقدر يعني صبيلرندن جزيه المز وعلى المرأة ما على
الرجل منهم وتغلبيدن اراوزره لازم كلن جزيه عورت اوزره دخي لازم كلور
يعني ارلرندن النان جزيه مقداري عورتلرندن دخي النور • تغلب بكسر
اللام ابو قبيلة والنسبة اليها تغلبي بفتح اللام استيحاشا لتوالي الكسرتين وربما
قالوا بالكسر هكذا في الصحاح • لفظ تغلب لامك كسري ايله بر قبيله اتاسي اديدر

اول قبیله دن اولان اکا نسبت اولنوب ایکی کسره نك بری برى آردنجه اولمسی وحشت

اقتضا ایتمکین لامك فتحی ایله تغلبی دینور وکاهیجه لامك کسری ایله دخی تلفظ ایدرلر

صحاح جوهریده بویله بیان اولنمشدر ● وبنو تغلب قوم من مشرکی العرب طالبهم عمر

رضی الله عنه بالجزیة فابوا وقالوا نعطی الصدقة مضاعفة فصولحوا علی ذلك فقال

عمر رضی الله تعالی عنه هذا جزیتکم فسموها ما شئتم فلما جری الصلح علی ضعف زکوة

المسلمین لا توخذ من صبیانهم وتوخذ من نسوانهم کالمسلمین مع ان الجزیة لا توضع

علی النساء ● وبنو تغلب دیدکلری عربك مشرکلرندن بر قومدر که عمر الفاروق

رضی الله تعالی عنه انلردن جزیه طلب ایتدکده جزیه ویرمکدن عار لنوب اعراض

ایلدیلر وددیلر که بز جزیه دیو ویرمزز ولکن زکوة دیو مسلمانلر ویردوکنك ایکی

قاتنی ویررز پس بونك اوزره صلح اولندقلرندن عمر رضی الله تعالی عنه بیوردیکه

بو سزدن الدیغمز سزك جزیه کوزدر سزنکا هر نه تسمیه ایدرسکوز ایدکز پس

چونکه انلر ایله صلح مسلمانلرك زکوتینك ایکی قاتی اوزره جاری اولدی انلرك صبی

لرندن الینموب نسالرندن النور نتکم مسلمانلرك صبیلرندن زکوت الینموب نسالرندن

النور بونك بریله که نسا اوزره جزیه وضع اولنمز وجاز تقدیمها الحول ولاکثر منه

ولنصب لذی نصاب وبر نصاب صاحبی ایچون جائز اولورکه بر ییللغك وبر ییلدن زیاده

نك زکوتینی سنه تمامندن مقدم ادا ایلیه ودخی بر نصاب صاحبی ایچون جائزدرکه

مالك اولدیغی نچه نصابلر ایچون مقدم زکوة ویره ● الاصل فی هذا ان المال النامی

سبب

سبب لوجوب الزکوة والحول شرط لوجوب الاداء فاذا وجد السبب یصح الاداء مع انه

لم یجب فاذا وجد النصاب یصح الاداء قبل الحول واذا کان له نصاب واحد کمائتی درهم

مثلا فیؤدی لاکثر من نصاب واحد حتی اذا ملك الاکثر بعد الاداء اجزاء ما ادی من قبل

اما اذا لم یملك نصابا اصلا لم یصح الاداء ● بو مسئله نك بیانینده اصل ودلیل بودرکه

کتاب زکوتده مذکور اولان مال نامیدن نصاب مقداری نه مالك اولمق زکوتك وجوبینه

سببدر وانك اوزرینه سنه نك تمام اولماسی ادا زکوتك وجوبینك شرطیدر پس

وجوب زکوتك سببی بولنجه اداسی صحیح اولور باوجودکه هنوز اداسی واجب اولمامشدر

پس ایمدی نصاب بولنجه تمام حولدن اول اداء زکوة صحیح اولور ودخی اول مال

صاحبنك بر نصابی اولنجه مثلا ایکی یوز درهمی اولنجه اول نصابدن زیاده نصابلرك

زکوتینی اداایتمسی صحیحدر حتی اول مالك اولدیغی نصابلر ایچون زکوة ویردوکندنصکره

اول مقدم زکوتنی ویردوکی نصابلره مالك اولدوغی وقتده اول مقدم ویردوکی

زکوتك اداسی بو نصابلر ایچون کفایت ایدر اما اکر هیچ بر نصابه مالك دکلکن کلجك

زمانده نصابه مالك اولورم دیو زکوة ویرسه اداسی صحیح اولمیوب اکر بو ادادن

صکره نصابه مالك اولورسه تمام سنه ده انك زکوتنی ویرمسی لازم کلور وهو

للذهب عشرون مثقالا وللفضة مائتا درهم کل عشرة منها وزن سبعة مثاقیل والتون

ایچون مقدار اولان نصاب یکرمی مثقال اغرلغنجه اولانلردر وکومش ایچون تقدیر اولنان

نصاب ایکی یوز درهم اغرلغنجه اولانلردرکه بو ایکی یوز درهمدن هر براون درهم یدی

مثقال اغرنجه اولمق كركدر ● اعلم ان هذا الوزن يسمى وزن سبعة وهو ان يكون

الدرهم سبعة اجزاء من الاجزاء التى يكون المثقال عشرة منها اى يكون نصف مثقال

وخمس مثقال فيكون عشرة دراهم بوزن سبعة مثاقيل والمثقال عشرون قيراطا

والدرهم اربعة عشر قيراطا والقيراط خمس شعيرات ● معلومك اولا كه تحقيق

شو وزنه وزن سبعه تسميه اولنور يعنى اكا يدى مثقال اغرنجه اولان وزن

دينور و بونك بيانى بودر كه شول اجزا كه مثقال اندن اون بلوك اولور درهم

اول اجزادن يدى بلوك اولمقدر يعنى درهم نصف مثقال وخمس مثقال اولور

پس اون درهم يدى مثقال اغرنجه اولور و بر مثقال يكرمى قيراطدر و درهم

اون دورت قيراطدر و بر قيراط بش اربه اغرنجه در وفى معموله وتبره وعرض

تجارة قيمته نصاب من احدهما مقوما بالانفع للفقراء ربع عشر والتون ايله كومشدن

هر برينك مصنوعنده وسكه ليسنده وسكه وصنعت تحتنه داخل اولميان التون

ايله كومش پاره لرنده فقرايه نفعى زياده اولان قيمته كسلوب التوندن يا كومش

دن قيمتى نصابه ايرشن تجارت متاعنده ربع عشر واردر يعنى نصابه يتشنجه اول

مذكورلرك اون بلوكندن بر بلوكنك دورت بلوكندن بر بلوكى زكوة اولور ●

اى ان كان التقويم بالدراهم انفع للفقراء قوم عروض التجارة بالدراهم وان كان

بالدنانير انفع قومت بها ● يعنى اكر اقچه يا غروش ايله قيمته طوتمق فقرايه زياده جه

فائده لى ايسه تجارت متاعلرى دراهم ايله قيمته كسلور واكر فلورى ايله قيمته

طوتمق

طوتمق مساكينه زياده جه نفعلى ايسه اول عروض تجارت دنانير ايله قيمته

كسلور حاصلى صاتلق اولان متاعك قيمتى التوندنمى نصابه يتشور يوخسه كومشدنمى

پس هر قنقسندن نصابه ايرشور سه فقيره اول انفعدر ثم فى كل خمس زاد على النصاب

بحسابه والتون و كومش نصابه ايرشدكده ربع عشرى زكوة اولدقدنصكره نصاب

او زره زياده اولان هر بر خمسنده يعنى نصابك بش بلوكندن بر بلوكنده حسابنجه

زكوة واجب اولور ● اعلم ان الزكوة لا تجب فى الكسور عندنا الا اذا بلغ خمس

النصاب فاذا زاد على مائتى درهم اربعون درهما زاد فى الزكوة درهم واذا زاد

ثمانون درهما زاد درهمان ولا شئ فى الاقل ● معلومك اولا كم مذهبمزده

نصابك كسرلرنده زكوة واجب اولمز مكر كم خمس نصابه ايرشه وايكى يوزك

بش بلوكندن بر بلوكى ايسه قرقدر پس ايمدى ايكى يوز درهم اوزره قرق درهم

زياده اولنجه زكوتنده دخى بر درهم زياده اولور و نصاب اوزره سكسن درهم

زياده اولنجه زكوتنده دخى ايكى درهم زياده اولوب ومجموع نصاب ايكى يوز

سكسن درهم اولوب بو جمله واجب اولان زكوة يدى درهم اولور وخمس

نصابدن ازده ايسه هيچ نسنه يوقدر مثلا اوچيوز درهم اولنجه ينه انده يدى

درهم زكوة واجب اولور اول خمسه يتشمين كسرده كه يكرميدر هيچ برشئ واجب

اولمز وورق غلب فضته فضة وما غلب غشه يقوم وغير جنسى ايله مختلط اولان

دراهمك وكومشدن اتخاذ اولنان سائر اشيانك كومشى غشى اوزره غالب ايسه

كومش حكمنده اولور وغشی غالب اولان قیمته کسلوب اگر قیمتی کومشدن یا آلتوندن
نصابه یتشورسه اندن زکوة واجب اولور ونقصان النصاب في الحول هدر وسنه
ایچنده نصابك اکسلمسی هدردر یعنی حولك اولنده وآخرنده نصاب تمام اولنجه حولك
اثناسنده برمقداری اکسلمك وجوب زکوتی اسقاط ایلمز مگر کم جمله سی کیدوب
هیچ برنسنه قالمیه پس بو تقدیرجه اندن هیچ زکوة واجب اولمز ● ای لو کان في اول
الحول عشرون دینارا ثم نقص في اثناء الحول ثم تم في آخر الحول یجب الزکوة ● یعنی مثلا
اگر سنه اولنده یگرمی دینار اولدقدنصکره حولك اره سنده اکسلسه ده بعده آخر سنه
ده ینه کالاول یگرمی دینار تمام اولسه اندن زکوة واجب اولور ویضم الذهب الی الفضة
والعروض الیهما بالقیمة ونصابدن اکسك اولان آلتون قیمتی اعتباری ایله کومشه ضم
اولنوب تجارت متاعی دخی قیمتی اعتباری ایله آلتونه یا کومشه ضم اولنوب نصابه
یتشدکده زکوة واجب اولور ● هذا عند ابی حنیفة رحمه الله ● یعنی نصابدن اکسك
اولان آلتون کومشه وکومش آلتونه قیمتلری اعتباری ایله ضم اولنمقلری ابو حنیفه رحمه
الله تعالینك قتنده در ● واما عندهما فیضم الذهب الی الفضة بالاجزاء حتی لو کان له
عشرة دنانیر وتسعون درهما قیمتها عشرة تجب عنده لا عندهما ● واما ابو یوسف ایله
امام محمد قتلرنده نصابدن اکسك اولان آلتون وکومش بری برلرینه قیمتلری ایله ضم
اولنمیوب اجزالری اعتباری ایله ضم اولنور حتی اگر مال صاحبنك اون دانه آلتونی
وهم قیمتی اون آلتونلق طقسان درهم کومشی اولورسه امام اعظم قتنده اندن زکوة

واجب

واجب اولوب امامین قتلرنده واجب اولمز ● اما اذا کان له عشرة دنانیر ومائة درهم
تجب باتفاقهم اما عندهما فللضم بالاجزاء واما عند ابی حنیفة فمائة درهم ان کان قیمتها
عشرة دنانیر فظاهر وان کان اکثر فکذلك لوجود نصاب الذهب من حیث القیمة فتجب
الزکوة وان کانت اقل یکون قیمة عشرة دنانیر اکثر من قیمة مائة درهم ضرورة فتجب
باعتبار وجود نصاب الفضة من حیث القیمة ● اما اگر مالکك اون دانه دیناری و
یوز درهم کومشی اولورسه بالاتفاق اندن زکوة واجب اولور اما امامینك قتلرنده
اندن زکوة واجب اولمق اجزالری ایله بربرینه ضم اولندقلری ایچوندر اما که امام اعظم
قتنده اگر اول یوز درهمك قیمتی اون آلتون اولورسه بللودر واگر اول یوز درهمك
قیمتی اون دانه آلتوندن زیاده اولورسه ینه مسئله ظاهردر بو ایکی صورتده قیمت
جهتندن ذهبك نصابی موجود اولدوغیچون پس اندن زکوة واجب اولور واگر اول
یوز درهمك قیمتی اون دینار دن آز اولورسه موجود اولان اون فلوری نك
قیمتی بالضروره یوز درهمدن ارتق اعتبار ایدوب قیمت جهتندن کومش نصابی بولنوق
اعتباری ایله اندن زکوة واجب اولور

باب العاشر

یعنی کتاب زکوة
اشتمال ایلدوکی انواع مسائلنك برسی دخی عاشره متعلق اولان مسائلك بیاندر
هو من نصب علی الطریق لاخذ صدقة التجار یعنی شریعتده عاشر دیو مشول عامله دینورکه
پادشاه اسلام انی بازرکانلرك یولی اوزره نصب ایدوب انلری لصوصدن وقطاع
طریقدن حفظ وحمایت ایدوب مال تجارتلرینك صدقه لرنی اخذ ایلیه معلومك

اوله كی عاشرك الدوغنه صدقه دینلدوكی انجق اهل اسلام بازرگانلرندن اخذ
ایدوكنه كوره در یوخسه ذمیدن وحربیلردن الدوغنه صدقه دینلمز مصنفك
لاخذ صدقة التجار دیدوكی مسلمانه كوره اولوب اول برلری بوكا تابع اولمغین
تصریحا ذكرلرینه احتیاج یوقدر وصدق مع الیمین من انكر منهم تمام الحول او الفراغ
عن الدین او ادعى اداءه الى فقیر فی مصر فی غیر السوائم ومسلمان بازرگانلردن اول
مالی اوزره سنه تمامنی انكار ایلین یاخود بورجندن فراغتی انكار ایلین ویاخود
سوائمدن غیری مالنك زكوتنی شهرده ایكن سفره چقمازدن اول فقیره ادا قلدم
دیو دعوى ایلین انده یمینی ایله تصدیق اولنوب یمیننده صكره اول مسلمانلردن
عاشر هیچ برنسنه الماز • حتى اذا ادعى الاداء الى فقیر فی مصر فی السوائم لا یصدق
اذ لیس له فی السوائم الاداء الى الفقیر بل یاخذه منه السلطان ویصرفه الى مصرفه
• حتى اگر اول تاجر سوائمك زكوتنی شهرده فقیره ادا قلشمدر دیو دعوى
ایدرسه تصدیق اولنمز زیرا مالكك وظیفه سی دگلدركه سوائمك زكوتنی فقیره
كندوسی ویره بلكه انده اول اموالك زكوتنی پادشاه الوب مصرفنه صرف ایدر
او عاشر آخر وجد فی السنة • ای اذا ادعى اداءه الى عاشر آخر والحال ان عاشرا آخر
موجود فی هذه السنة • یاخود بوسنه ایچره موجود اولان كمروكجی یه ویرمشمدر
دیو دعوى ایلسه بوسوزنده دخی یمینی ایله تصدیق اولنور یعنی اگر تاجرك یولی بر عاشره
اوغرانجه بو عاشر انده صدقه سن طلب ایلدوكده فلان یرده نصب اولنان كمروكجی یه ادا

قلدم

قلدم دیو دعوا ایلسه اگر فی الواقع اول دعوا ایلدوكی موضعده اول سنه ده عاشر
بولنمش اولورسه یمینی ایله قولی تصدیق اولنور بلا اخراج البراءة • ای لا یشترط
ان یخرج البراءة من الآخر بل یصدق مع الیمین • انده برات چقارمق یعنی اكا
صدقه می ادا ایلدم دیو دعوى ایلدوكی عاشردن برات چقاروب بو ایكنجی عاشره
انك تمسكنی ابراز ایتمك شرط دگلدر بلكه مجرد یمینی ایله تصدیق اولنور وما صدق
فیه المسلم صدق الذمی ولكن صورتلردن هر برنده كه مسلمان تصدیق اولنور ذمی
دخی مع الیمین تصدیق اولنور ولكن شهرده اولان ذمی دیرسه كه جزیه می فقرایه
بن كندم بو شهرده ویرمشمدر بو سوزنه اعتبار اولنمیوب ینه انده جزیه النور
زیرا جزیه سنی فقرایه كندوسی ویرمكه ذمینك ولایت و وظیفه سی یوقدر بلكه
انده جزیه یی سلطان الوب مصالح مسلمینه صرف ایدر لا الحربی الا فی قوله لامته هی
ام ولدی • ای ان ادعى الحربی ان هذه الامة ام ولدی یصدق ولا یاخذ منه شیأ
• اما كه اول صورتلرك هیچ برسنده حربی تصدیق اولنمز الا انجق جاریه سی ایچون
بونم ام ولدمدر دیمسنده تصدیق اولنور یعنی اگر حربی دعوى ایدرسه كه شو
جاریه بنم ام ولدمدر بن بو سوزنه اینانوب عاشر انده اول جاریه ایچون هیچ
برنسنه المز واخذ من المسلم ربع عشر ومن الذمی ضعفه ودخی كمروكجی مسلمان تاجر
دن ربع عشر وذمی تاجردن عشرك ایكی ربعنی الور یعنی مسلمان بازرگانك یانجه
اولان مال تجارتنك اون بلوكدن بر بلوكنك دورت بلوكندن بر بلوكنی وذمی

اولان باذرکانك تجارت مالنك اون بلوکندن بر بلوکنك دورت بلوکندن
ایکی بلوکنی الورکه مثلا مسلم حقنده قرق حصه دن بر حصه وذمی حقنده قرق
پایدن ایکی پای اولور ومن الحربی العشر ان بلغ ماله نصابا ولم یعلم قدر ما اخذ منا
ای ان لم یعلم قدر ما اخذ منا اهل الحرب اذا مر تاجرنا علیهم ● ودخی کمروکجی
دار اسلامه امان ایله داخل اولان حربی تاجرك یانچه اولان مالندن عشر الور یعنی
تجارتی مالنك اون بلوکندن بر بلوکنی الور اکر مالی نصابه ایرشورسه وهم بزم تاجرمز
دار حربه داخل اولوب انلرك ولایتلرینه اوغرادقده اندن نه مقدار کمروك الدقلری
بلنمزسه وان علم اخذ مثله ان کان بعضا الا کلا ان اخذوه منا ● ای ان علم قدر ما اخذ
منا اهل الحرب فعاشرنا یاخذ من الحربی مثل ذلك ان کان بعضا حتی انهم ان اخذوا
کل اموالنا فعاشرنا لا یاخذ کل اموال الحربی المار ● واکر بزم تاجرمزدن الدقلری
کمروك نه مقدار ایدوکی بلنورایسه انلرك تاجرلرندن دخی اول مقدار کمروك النور
اکر تاجرمزدن الدقلری بعض مالی ایسه یوخسه جملهماللری المز اکر انلر بزم تجارمزك
جمله مالنی الورلرسه یعنی اکر بزم تجارمزدن اهل حربك الدقلری کمروکك مقداری
معلوممز اولورسه بزم عاشرمز دخی حربی تاجردن انك مثلنی الور اکر الدقلری جمله
مال اولمیوب بعضی یعنی بر مقداری اولورسه حتی اکر دار حربده که کفار تجارمزی
صویوب جمله مالرین الورلرسه بزم عاشرمز دیارمزه اوغرایان حربی تاجرك
جمله مالنی المز بلکه منتده یازلان قول اوزره مالرینك چوغنی الوب انجق دیارینه

يتشدره جك قدر ماللرندن مال ایقورز ولا من قلیله وان اقربا فی النصاب فی بیته ●
القلیل ما لا یبلغ النصاب ● ودخی حربی تاجرك از مالندن کمروك المزز اکر اوده باقی
نصابی واردر دیو اقرار ایدرسه ده مال قلیل دیو نصابه یتشمین ماله دینور حاصل
مادامکه حربینك یانچه اولان مالی نصاب اولمیه اندن کمروك المز اکر بلدمده کی
مالم ایله بو یانمده کی مالم نصابه یتشور دیو اقرار ایدرسه ده ولا یاخذ شیئا منه ان
لم یاخذوا شیئا منا وعاشرمز حربی تاجردن اصلا کمروك المز اکر انلر بزم تاجرمزدن
هیچ نسنه المزلرسه ● الضمیر فی لم یاخذوا راجع الی اهل الحرب وان لم یذکر ههنا
اللفظ ● لم یاخذوا فعلنده کی ضمیر مرفوع متصل اهل حربه راجعدر اکر اهل حرب
لفظی متنده ذکر اولنمدیسه ده پس قرینه قائم اولمغین ضمیر اول لفظه راجع اولور ولو
عشر فمر قبل حول ان جاء من داره عشر ثانیا والا فلا واکر حربی تاجردن عشر الندقدن
صکره تمام سنه دن مقدم ینه عاشره اوغرهسه اکر ولایتندن کلورسه بردخی اندن
عشر النور واکر کندو دارنه وارمدین اوغرسه عشر المز ● ای ان اخذ من الحربی
العشر فمر قبل الحول ان کان فی المرة الثانیة جاء من داره عشر ثانیا وان کان راجعا
من دارنا الی داره لا یؤخذ منه شیء ● یعنی اکر دیارمزه اوغرایان حربی تاجردن
بر کره کمروك النديقدن صکره اول سنه تمام اولمدین ینه کمروکجی اوزره اوغرسه
اکر دار حربلرینه واردقدن صکره ینه دونوب اویلده دار اسلامه تجارته کلور
ایسه کمروکجی یه اوغره دوغی کبی بردخی اندن کمروکی النور واکر کمروکی ویردکدن

صكره دار اسلامدن دونوب دار حربلرینه کیدر ایسه بر سنه ده بر کره دن زیاده
اندن هیچ بر نسنه النمز **وعشر خمر ذمي لا خنزيره مر بهما او باحدهما** وخمر وخنزیر ایله
یاخود بر سیله عاشره اوغره یان ذمینك خمرندن كمرك النور اما خنزیرندن دكل
یعنی اهل ذمتدن قاننده خمرك قیمتی هر نه ایسه اول قیمتك نصف عشری النور ● هذا
عند ابي حنيفة ● وبو حكم یعنی خمرك عشری النوب خنزیرك النمامق امام اعظم قتنده در
● واما عند الشافعي رحمه الله لا يعشرهما ● اما شافعی رحمه الله تعالی قتنده خمر
وخنزیرك هیچ بر سندن كمرك كبی عشر المز ● وعند زفر يعشر كل واحد ● واما
زفر رحمه الله تعالی قتنده هر بر سندن عشر النور ● وعند ابي يوسف ان مر بهما يعشرهما
فجعل الخنزير تبعا للخمر ● وابي يوسف رحمه الله تعالی قتنده اکر ذمي عاشره خمر وخنزیرك
ایکیسیله بله اوغر رسه ایکیسندن كمرك الور پس ابو یوسف خنزیری خمره تابع قلمشدر
● وان مر بالخمر منفردا يعشرها وان مر بالخنزير منفردا لا ● وینه ابي يوسف قتنده
اکر ذمي عاشره یالیکز خمر ایله اوغر رسه اندن كمرك الور واكر یالیکز خنزیر ایله اوغر رسه
المز ● والفرق عندنا ان الخنزير من ذوات القيم فاخذ قيمته كاخذه والخمر من ذوات
الامثال فاخذ القيمة لا يكون كاخذ العين ● مذهبمزده ذمینك خمرندن كمرك النوب
خنزیرندن النمدوغنده فرق بودر که خنزیر ذوات قیمدندر پس خنزیرك قیمتن الموق
همان كندو ذاتنی الموق كبیدر وخمر ایسه ذوات امثالدندر پس خمرك قیمتنی الموق بعینها
ذاتنی الموق كبی دكلدر **ولا بضاعة ولا مضاربة** ● ای ان مر المضارب بمال المضاربة

لا يؤخذ منه شيء ● ودخی مال بضاعه دن ومال مضاربه دن كمرك النمز یعنی اكر
مستبضع مال بضاعت ایله ومضارب مال مضاربه ایله عاشره اوغرر سه
هیچ بر سندن كمرك النمز **وكسب مأذون الا غير مديون معه مولاه** ● ای ان مر
عبد مأذون فان كان مديونا لا يؤخذ منه شيء وان لم يكن مديونا فكسبه ملك
لمولاه فان كان المولى معه يؤخذ منه الزكوة وان لم يكن المولى معه لا يؤخذ منه
● وعبد مأذونك كسب ایلدوكی مالدن كمرك النمز مكر كه اول عبدهم بو رجلو
اولمیه وهم یانینجه افندیسی اوله یعنی تجارتده اذنلی عبد عاشره اوغرینجه اكر اول عبد
بورجلو ایسه اندن اصلا كمروك النمز واكر مديون دكل ایسه انك كسبی افندیسنك
اولمغین اكر یانینجه افندیسی معا بولنور سه اندن زكوة النور واكر یانینجه افندیسی
بولنمز ایسه اول عبددن هیچ نسنه النمز

باب الركاز

● بو باب مال
ركازك احكامی بیاننده در ● الركاز هو المال المركوز في الارض مخلوقا كان
او موضوعا والمعدن ما كان مخلوقا والكنز ما كان موضوعا ● ركاز دیو یرایچره
ثابت اولان ماله دینور که كرك مخلوق اولسون وكرك صكره دن یره كوملوب
دفینه اولسون ومعدن دیو شول ماله دینور که الله تعالی انی خلق ایدلدن بروی
یر ایچنده قالمشدر وكنز دیو شول ماله دینور که یره كوملوب دفینه اولمشدر
**معدن ذهب او نحوه وجد في ارض خراج او عشر خمس وباقيه للواجد ان لم يملك
ارضه والا فلمالكها ولا شيء فيه ان وجده في داره وفي ارضه روايتان ارض**

خواجیه ده یاخود ارض عشریه ده بولنان التون معدنی وکوکا مماثلك معدنی بش
بلوك قلنوب امام انك بشدن برنی الور وباقیسی انی بولانکدر واکر هیچ کمسه نك
ملکی اولمین یرده بولورسه واکر غیرك ملکی اولان ارضده بولورسه خمسدن
صکره که باقی مال اول یره مالك اولانکدر واول معدندن هیچ برنسنه یوقدر اکر
انی کندی دارنده بولورسه یعنی بوصورتده انك خمسی النمز واول معدنی کشی کندو
باغچه سنده یاخود طارلاسنده بولورسه انده خمسی واجب اولمقده امام اعظم رحمه
الله دن ایکی روایت اولوب بر روایتده انده خمس النور آخر روایتده النمز ولا فی
لؤلؤ وعنبر ودخی دریادن استخراج اولنان انجوده وعنبرده وبومقوله اشیاده
خمس یوقدر وفیروزج وجد فی جبل ودخی طاغده بولنوب دوشورلن پیروزه
طاشنده وبومقوله جواهرده خمس یوقدر وکنز فیه سمة الاسلام کاللقطة وشول
دفینه که انده بولنان اشیاده اسلام علامتی واردر لقطه کبیدر یعنی اول دفینه ده
اولان اشیاده اسلام سکه سی یاخود غیری علامت اسلامیه اولورسه لقطه کبیدر
وبونك حکمی ان شاء الله تعالی کتاب لقطه ده کلور وما فیه سمة الکفر خمس وباقیه
للواجد ان لم یملك ارضه والا فللمختط له • ای المالك اول الفتح • وشول کنز که انده
اولان اشیاده کفر سکه سی واردر تخمیس اولنوب باقیسی واجدك اولور اکر اول ارض
هیچ کمسه نك ملکی اولمامش ایسه واکر اول کنز ارض مملوکه ده بولنورسه انده بولنانك
باقیسی صاحب خطه نکدر یعنی اول دیارك اول فتحنده امام اول ارضی هر قنقی غازیه ویرمش

ایسه

ایسه اول باقی مال انك اولور ورکاز صحراء دار الحرب کله لمستأمن وجده • ای ان
دخل تاجرنا دار الحرب بامان فوجد فی صحرائها رکازا فکله له • ودخی دار حربك صحراسنده
رکازی انی بولان مستأمنکدر یعنی بزم تاجرمز امانله دار حربه کیروب انده انك بر وبیاباننده
سنده رکاز بولورسه جمله سی اول مستأمنك اولور وان وجده فی دار منها رد الی
مالکها واکر تاجرمز رکازی اهل حربدن برینك مملوکی اولان یرده بولورسه اول
بولدوغی رکازك جمیعنی اول موضعك مالکنه رد ایتمسی لازمدر وان وجد رکازا متاعهم
یعنی اهل حربك متاعلری دفینه سی بولنورسه فی ارض منها اصلنده دار حربك اراضی
سندن اولدقدن صکره مسلمانلرك اللرینه کیروب دار اسلامدن اولان یرده لم یملك
ایچلرین ارض که انی امام هیچ کمسیه ویرمکین هنوز کمسه نك مملوکی اولمامشدر خمس
والباقی له اول رکاز وخزینه ده بولنان امتعه واشیا تخمیس اولنوب بش بلوکندن
برسنی امام الوب باقیسی واجدك اولور معلوم اولاکه بومسئله نك افرادی بالذکر اولندوغی
وجوب خمسده متاع ایله غیر متاعك تفاوتلری اولمدوغنی تصریح ایچوندر والا بومسئله
دخی کنز مسئله سندن فهم اولنمش ایدی

باب زکوة الخارج

بو باب یردن چقان اشیانك زکوتنك مسائلی بیاننده در فی عسل ارض عشریة او
جبل وثمره وما خرج من الارض وان لم یبلغ خمسة اوسق ولم یبق سنة وسقاه سیح
او مطر عشر عشری النان یرده حاصل اولان بالدن یاخود طاغده بولنان بالدن ودخی
طاغده واوه ده بولنوب جمع اولنان میوه لرده ودخی یردن چقان اشیاده اکرچه

بتشمزسه ده یعنی بش وسقدن آز اولورسه ده وبر بیلدن بر بیله دك قالمیوب غالبا
جوریجك اشیادن اولورسه ده اول خارجی چای صویی یاخود یغمور صویی صوادرسه
عشر واردر یعنی بو مذكوراتك اون بلوكدن بر بلوكنی امام الور ● عشر مبتداء وقوله
فی عسل ارض خبره ● مصنف رحمه الله تعالینك عشر قولی موخر مبتدا وفی عسل ارض
قولی مقدم خبریدر ● وهذا عند ابی حنیفة واما عندهما وعند الشافعی رحمهم الله تعالی
لیس فیما دون خمس اوسق صدقة ● وبو بش وسقدن از ده عشر الموق امام اعظم قتنده در
اما كه امامین وشافعی قتلرنده بش وسقدن از ده اصلا صدقه یوقدر ● والوسق
ستون صاعا والصاع ثمانیة ارطال ● ودخی وسق دیو التمش صاعه دینور وصاع
دخی سكز رطله دینور ورطل دخی یوز اوتوز درهمه دینور ● وایضا لیس عندهم
فی الخضراوات صدقة ولا فیما لم یبق سنة صدقة ● ودخی امامین وشافعی قتلرنده بش
وسقدن آز ده عشر اولمدوغی كبی نعنا وتره كبی سبزوات قسمنده دخی صدقه یعنی
عشر یوقدر ودخی الما وارمود وصوغان وسارمسق كبی بر بیلدن بر بیله دك قالمیوب
غالبا چوریجك شیلرده صدقه یوقدر ● واعلم ان عند ابی حنیفة رحمه الله تعالی
یجب فی الخضراوات صدقة یؤدیها المالك الی الفقیر لانه یأخذها السلطان هكذا فی
الاسرار للقاضی الامام ابی زید الدبوسی ● معلومك اوله كه امام اعظم رحمه الله تعالی
قتنده خضرواتده یعنی یمشلرده واكل اولنه جق یشیللكلرده صدقه واجب اولوردیمكدن
معناسی اول اشیانك مالكی انلرك عشرلرین فقیره ویرمسی واجب اولوردیمكدر یوخسه

سلطان

سلطان اول مالكلردن انلرك عشرنی جبر ایله الور دیمك دكلدر كه بو مسئله قاضی
امام ابی زید دبوسینك اسرار نام كتابنده مسطوردر ● الا فی نحو الحطب كالقصب
والحشیش ● یعنی یردن چیقان اشیاده عشر واردر الا اودون كبی ده یوقدر مثلا
قامش واوتلق كبیلرده عشر یوقدر ● وفیما سقی بغرب او دالیة نصف عشر ودخی قوغه
ومشك وبو مقوله الات ایله صوارلان ده ودولاب ایله صوارلاندن نصف عشر
واردر یعنی بونلرك یكرمی بلوكندن بر بلوكی صدقه اولمق واجبدر ● بلا رفع مؤنة
الزرع اكینك حاصلی یردن خارج اولان اشیانك خرجلرین چیقارمقسزین ● ای
یجب الوظیفة وهی عشر الكل لانه یرفع مؤن الزرع كاجر الحصاد ونحوه ثم یعطی وظیفة
وهی عشر الباقی او نصفه ● یعنی یردن چیقان اشیاده وظیفه واجب اولور كه اول
وظیفه مجموع خارجك عشریدر یوخسه اویله دكل كه اوراقجینك وبوكه بكزرلرینه
لرك اجرتی كبی اكن خرجلری ابتدا رفع واخراج اولنور بعده وظیفه سی اعطا
اولنور كه اول وظیفه جمله خرجلر چیقدقدنصكره قلانك اون بلوكدن بر بلوكی
یاخود اون بلوكندن بر بلوكنك نصفیدر یعنی یكرمی بلوكندن بر بلوكیدر حاصلی
وظیفه نك واجب اولمسی خارجدن هیچ برنسنه اخراج اولنمزدن اولكدر یوخسه
خرجلرین چیقاردقدنصكره دكل یعنی ایچندن هیچ برنسنه چیقارمدن عشرنی یاخود نصف
عشرنی ویرمك واجبدر ● وخمس تغلبی له ارض عشریة رجله وطفله وانثاه سواء وان
اسلم او شراها ذمی او مسلم ● وارض عشریه سی اولان تغلبینك طارله سندن حاصل اولان

تخميس اولنوب بش بلوكدن برين امام الور واول تغلبينك طارله سندن خمس
انتقده بالغي وغير بالغي واركككي ودشيسي برابردر اگر تغلبي مسلمان اولورسه
دخي نا ممكن اول ارض عشريه سي النمزدر اول ارضك خمسي كندوسندن النور
يا خود تغلبينك ارض عشريه سني ذمي يا مسلمان الورسه ده اول ارض عشريه
تغلبيه هر قنغيسنك النده اولورسه اندن خمس النور ● اعلم ان العشر يؤخذ من
اراضي اطفالنا فيؤخذ ضعف ذلك من اراضي اطفالهم ولا يسقط عنهم العشر المضاعف
بالاسلام عند ابي حنيفة واما عند ابي يوسف فيؤخذ عشر واحد ● معلومك
اولا كه بزم اطفالمزك طارله لرندن حاصل اولانك عشري النور بس اطفال
تغلبيدن يعني بالغ اولميانلرنك طارله لرندن عشرك ايكي قاتي النور كه خمسدر امام
اعظم رحمه الله تعالى قتنده اول تغلبيدن مسلمان اولمغله عشر مضاعف يعني خمس
ساقط اولمز اما ابو يوسف رحمه الله قتنده عشر مضاعف ساقط اولوب تغلبي
مسلمان اولدوغندن صكره اندن انجق عشر واحد النور يعني اون حصه دن بر
حصه سي النور **واخذ الخراج من ذمي اشترى عشرية مسلم** ومسلمانك ارض عشريه
سني صاتون الان ذميدن اول ارضك خراجي النور **وعشر مسلم اخذها منه شفعة**
او ردت عليه لفساد البيع ودخي اول اصلنده ارض عشريه مسلم اولان يري
ذميدن مسلمان النجه بوندن عشر النور يعني اني ذميلردن اول مسلماندن ايكن
عشريه اولدوغي كبي ينه مسلمان النه كيردكده عشريه اولوب اندن حاصلك اون

بلوكدن

بلوكدن بري النور وبرابردركه مسلمان اول ارضي ذميدن شفعه دارلق ايله السون
يا خود اره لرنده كي بيع فاسد اولمغله او ذرينه رد اولنمق ايله اولسون ● اي ان
اخذها من ذمي شفعة او اشترى الذمي من المسلم العشرية ثم ردت على المسلم لفساد البيع
عادت عشرية كما كانت ● يعني اول ارضي اگر مسلمان ذميدن شفعه صاحبي اولمغله
الورسه يا خود مسلماندن بر ذمي ارض عشريه يي صاتون الدوغندن صكره ما بينلرنده
جاري اولان بو بيع فاسد اولدوغيچون كير و مسلمانه رد اولنورسه ينه اول ارض
اول دن عشريه اولدوغي كبي عشريه لكه عودت ايدوب مسلمان النده اولدقجه اندن
عشر النور **وفي دار جعلت بستانا خراج ان كانت لذمي او لمسلم سقاها بمائه** ● اي
بماء الخراج ● و بوستان قلنان دارده خراج واردر اگر اول دار ذمينك اولوب
يا خود مسلمانك اولوبده ارض خراجيه نك صويي ايله صوارورسه **وان سقاها بماء**
العشر عشر واگر مسلمان اول بستان قلدوغي يري ارض عشريه نك صويي ايله صوارورسه
تعشير اولنوب اوندن برين امام الور **وماء السماء والبئر والعين عشري** ويغمور صويي
وقيو صويي وبكار صويي عشريدر يعني بو صولر ايله صواريلن يردن حاصل اولندن
عشر النور **وماء الانهار حفرها الاعاجم خراجي** ● كنهر يزدجرد ونحوه ● وشول
ايرمقلركيم بعض عجم پادشاهلري قازدوروب اقتشلردر اول ايرمقلرك صويي
خراجيدركه اول انهار يزدجرد شاهك نهري واكا بكزرلك نهري كبيدر يعني اول
انهارك صويي ايله صواريلن اراضي خراجيه در عشريه دكلدر **وكذا سيحون وجيحون**

ودجله والفرات عند ابي يوسف وعشري عند محمد رحمهما الله تعالى اول عجم شاهلرينك
قازدقلري ايرمقلر خراجي اولدوغي كبي سيحون وجيحون ودجله وفرات ايرمقلري دخي
ابو يوسف رحمه الله تعالى قتنده خراجيدر وامام محمد رحمه الله تعالى ● قتنده
عشريدر يعني بو درت ايرماغك هر برينك صويي ايله صواريلن يرلردن ابو يوسف
قتنده خراج النور امام محمد قتنده عشر النور معلوم اوله كه سيحون ولايت خجندك
ايرماغيدر وجيحون ولايت ترمذك ايرماغيدر ودجله بغدادك ايرماغيدر و
فرات كوفه نك ايرماغيدر ولا شيء في عين قير ونفط في ارض عشر وفي ارض خراج
في حريمها الصالح للزراعة خراج لا فيها ● اي اذا كان حريم العين صالحا للزراعة يجب
فيها الخراج لا في العين ● وارض عشردن چقان زفتدن ونفت ياغندن هيچ نسنه يوقدر
وارض خراجده كه عين قير ونفطك زراعته صالح اولان حريمنده خراج واردر اما
كه عين قير ونفطك كندوسنده يوقدر يعني اول عينك چوره سي زراعته يارسه
اول حريمده خراج واجب اولور يوخسه اول بكارك كندوسنده خراج يوقدر

باب المصارف

● بو باب زكوة ويرلكه مستحق اولنلرك بياننده
در منهم الفقير وهو من له ادنى شيء اول مصارف زكوتندندر فقيرا اولان كشي
وفقير شول كمسنه دركه انك نصابدن اقل نسنه سي واردر والمسكين من لا شيء له
واول مصارفدندر مسكين اولان كشي ومسكين هيچ بر نسنه سي اولميا ندر حاصلي مسكين
ديو فقيرك حالندن الچق حالده اولانه دينور وعامل الصدقة فيعطى بقدر عمله واول

مصارفدندر

مصارفدندر زكوتي وبوكا بكزينلري اربابندن دوشورن عامل دخي كيم اكا عملي وخدمتي
قدري اعطا اولنور والمكاتب فيعانون في فك رقبته واول مصارفدندر مكاتب دخي كيم
رقبه سني بندهلكدن خلاص ايتمكيچون اكا اعانت اولنور ومديون لا يملك نصابا فاضلا
عن دينه واول مصارفدندر شول بورجلي دخي كيم بورجندن ارتق قدر نصابه
مالك دكلدر وفي سبيل الله وهو منقطع الغزاة عند ابي يوسف ومنقطع الحاج
عند محمد رحمهما الله تعالى واول مصارفدندر في سبيل الله تعالى اولان كمسنه دخي
كيم بونكله مراد ابو يوسف قتنده منقطع غزاة وامام محمد قتنده منقطع حاجيدر وابن
السبيل وهو من له مال لا معه واول مصارفدندر ابن سبيل دخي كه ابن سبيل شول
كمسنه دركه ديارنده مالي واردر ولكن يانندن مالي قالمامغين يولده قالمشدر وللمزكي
صرفها الى كلهم والى بعضهم ودخي زكوة ويرنه جائزدركه زكوتني انواع مصارفه
صرف ايدوب اول يدي نوعدن هر برينه ويره وجائزدركه جمله سنه ويرميوب هم
انواع مصارفك بعضلرينه ويره ● احترازا عن قول الشافعي اذ عنده لا بد ان يصرف
الى جميع الاصناف فيعطى من كل صنف ثلثة ● يعني مصنف رحمه الله تعالىنك وللمزكي صرفها
الى كلهم والى بعضهم ددوكي امام شافعي رحمه الله تعالىنك قولندن احترازدر زيرا
شافعي قتنده جميع اصناف مصرفه ويرمك مزكي زكوتني لازمدر بس عالمده اولان جميع
اصنافك جميع افرادنه صرف ايتمك ممكن اولميوب واقل جمع دخي اوچ اولدوغيچون
هر بر صنفدن اوچر شخصه باري صرف زكوة ايتمك كركدر ● ونحن نقول اذا دخل

اللام على الجمع ولا يمكن حملها على المعهود ولا على الاستغراق يراد بها الجنس وتبطل الجمعية كما في
قوله تعالى لا يحل لك النساء من بعد ● وامام شافعي يه بزدیر زکه صیغه جمع اوزره الف
ولام داخل اولوبده انی لام عهد ولام استغراقه حمل اتمك ممکن اولمیجه اول لام ایله جنس
مراد اولنوب معنای جمعیت باطل اولور نتکیم الله تعالی نك لا یحل لك النساء من بعد قول
شریفنده کی النسا لفظنه لام داخل اولوبده اول ایکی معنادن هیچ برسنك اراده سی ممکن
اولمامغین لام ایله جنس مراد اولنوب معنای جمعیت مضمحل اولمشدر معلوم اوله که بو آیت
کریمه نك تفسیر معانیسنده اولان اقوالك تحریری اطناب اقتضا اتمکین اسهابندن اعراض
ایدوب ما نحن فیهمزه شروع ایلدوك ● فههنا لا یراد العهد ولا الاستغراق لانه ان
ارید هذا فلا بد ان یراد ان جمیع الصدقات التی فی الدنیا لجمیع الفقراء الی آخره فلا یجوز
ان یحرم واحد ولیس هذا فی وسع احد ● پس اول مصارف زکوتك آیتنده الف
لام ایله عهد مراد اولنور ونه استغراق زیرا که اکر لام ایله استغراق مراد اولنورسه
دنیاده اولان صدقاتك جمیعی جمیع فقرا وجمیع مساکین وجمیع عاملین ایچوندر دیو
مراد اولنمق لازمدر پس بو معنا قصد اولنیجه اول مصارفك افرادندن هیچ بر فردی
محروم قلمق جائز اولمز وبو حال ایسه هیچ بر مزکی نك طاقتنده دکلدر یعنی زکوة
ویرن کمسنه نك قدرتی یتشمز که عالمده اولان انواع مصارفك جمیع افرادینه زکوتی
اولشدره ● على انه ان ارید جمیع الصدقات لجمیع هؤلاء لا یجب ان یعطی کل صدقة
جمیع الاصناف ولا ان یعطی ثلثة من کل صنف فصار کقوله الصدقة للفقیر والمسکین الی آخره

باوجودکه

باوجودکه اکر اول آیت ایله جمیع صدقات شو مصارفك جمیعی ایچوندر ● مراد
اولنورسه بینه واجب اولماز که هر بر صدقه اول اصنافك جمیعنه ویریله زیرا که
صدقات جمعدر وفقراء الی آخره جمعدر پس جمعك جمعه مقابله سی انقسام الآحاد
على الآحادی اقتضا اتمکین بر صدقه بر فقیره وبر مسکینه الی آخره ویرلکی ایجاب ایدر
وبو دخی واجب اولمز که هر بر صدقه هر صنفدن اوچ شخصه ویریله پس الصدقات
للفقراء الی آخره قول شریفی همان الصدقة للفقیر والمسکین الی آخره قوللی کبی اولمشدر
یعنی صدقه وزکوة فقیر جنسی ایچون ومسکین جنسی ایچوندر الی آخره ● ولا یراد
ان الصدقة مقسومة على هؤلاء لانها ان قسمت على الاصناف فما اصاب الفقیر لا شك
انه یطلق علیه اسم الصدقة فیجب ان یکون مقسوما ایضا ● وجنس صدقه اول اصناف
مذکوره یه مقسوم اولمق دخی مراد اولنماز یعنی اول آیت ایله مراد اولنماز که حق
مستحقلرینه پایلشدرمق طریقی اوزره صدقات واول اصناف اوزره قسمت اولنور
زیرا که اول صدقات اکر اول اصناف مذکوره اوزره قسمت اولنورسه فقیره اصابت
ایدن حصه یه دخی بلا شبهه اسم صدقه اطلاق اولنور پس بو تقدیرجه بینه واجب
اولور که بو دخی اول کبی فقرانك هر برینه مقسوم اوله زیرا که جمیع فقرانك
جنس صدقه ده حقلری واردر وبو قسمت ایسه هیچ بر کمسنه نك وسع وطاقتنده
دکلدر ● بخلاف ما اذا قال ثلث مالی للفقراء والمساکین ● اول مسئلهٔ سابقه
وصیت ایدن کمسنه نك مالك اوچ بلوکندن بر بلوکنی فقیرلره ومسکینلره وصیت

ایدم دیمسنك خلافنجه‌در زیراكه بو مسئله‌ده مراد اولنان معنی ثلث مال فقرا
ومساكینه مقسوم‌مدر دیمكدر پس ثلث مال فقرا ومساكینه قسمت اولنجه بر فقیره
اصابت ایدر نه ثلث مال اطلاق اولنمز ایمدی بو قسمتدنصكره بر دخی واجب اولمزكه
فقیره اصابت ایدن مقدار جنس فقیرك افرادی آره‌سنده قسمت اولنه ● فعلم ان
المراد بیان المصرف لا القسمة ● پس بو تحقیقلردن معلوم اولدیكه انما الصدقات
للفقراء الآیه ایله مراد زكوتك مصارفنی بیاندر یوخسه قسمتی بیان دكلدر ولا الى بناء
مسجد وكفن میت وقضاء دینه وثمن ما یعتق ● لانه لا بد ان یملك احد المستحقین
● مزكی اولان كشی زكوتنی مسجد یاپمغه ومیته كفن المغه ومیتك بورجنی اودمكه
والوب آزاد ایدم حكی عبدك ثمننه صرف ایدمز زیرا زكوة ویره‌نه لازمدركه
زكوتنی مستحقلرینك برینه تملیك ایلیه ● فلهذا قال فی المختصر ● پس صحت اداء
زكوتده تملیك شرط اولدوغیچون مختصر وقایه‌ده مصنفی ● فیصرف الى الكل او
البعض تملیكا ● دیدی یعنی مزكی زكوتنی اول مصارفك جمیع صنفنه یا بعض صنفنه
صرف ایدر مصروف الیهه زكوتنی ملك قلمسی شرطیله ولا الى من بینهما ولاد او زوجیة
ودخی مزكی زكوتنی ویره‌مز شول كمسنیه‌كه كندو ایله انك آره‌سنده ولادت ویا
زوجیت واردر ● ای لا یعطی اصله وان علا وفرعه وان سفل ● یعنی كشی
زكوتنی باباسنه وآناسنه وبونلردن یوقاروا اولان اجدادینه وجداتنه واولادنه
واولادینك اولادینه ودخی اشغه‌لرینه ویره‌مز ولا یعطی الزوج زوجته ولا الزوجة

زوجها ● ودخی ار خاتوننه وخاتون دخی ارینه زكوة ویره‌مزلر ومملوكه ●
ای مملوك المزكی ● دخی مزكی كندو مملوكنه زكوتنی ویره‌مز وعبد اعتق بعضه
دخی مزكی زكوتی شول عبده ویره‌مزكه ثلثی یا ربعی كبی بر حصه‌سی آزاد اولنمشدر
وغنی مملوكه ● ای مملوك الغنی والمراد غیر المكاتب اذ یجوز ان یؤدی الى مكاتب
الغنی ● ودخی مزكی زكوتنی نصابه مالك اولانه وانك مملوكنه ویره‌مز واول
مملوك غنی ایله مراد مكاتبندن غیریدر زیرا غنینك مكاتبنه زكوة ویرملك جائزدر
وطفله ● ای طفل الرجل الغنی ● ودخی مزكی زكوتنی ویره‌مز غنینك یعنی
نصابه مالك اولان رجلك بالغ اولمامش اولادنه وبنی هاشم آل علی وعباس
وجعفر وعقیل والحارث بن عبد المطلب وموالیهم ● ای معتقی هؤلاء ● ودخی
مزكی زكوتنی صرف ایدمز هاشمك اولادندن آل علی وعباس وجعفر وعقیل
وحارث بن عبد المطلبه ودخی بونلرك آزادلیلرینه ولا الى ذمی ودخی مزكیه
جائز دكلدركه زكوتنی ذمیه ویره وجاز غیرها الیه ● ای جاز ان یصرف الى
الذمی صدقة غیر الزكوة ● وزكوتدن غیری یعنی فرض اولان صدقاتدن غیری
صدقه‌یی اهل ذمته ویرمك جائزدر دفع الى من ظنه مصرفا فبان انه عبده او
مكاتبه یعیدها مزكی زكوتنی مصرف قیاس ایدوبده بر كمسنه‌یه ویردو كندن
صكره كندو عبدی یا مكاتبی اولدوغی ظاهر اولدقده اعاده ایدوب زكوتنی تكرار
مستحقنه ویرمسی لازمدر وان بان غناه او كفره او انه ابوه او ابنه او هاشمی

زوجها

لو يعد خلافا لابي يوسف ومصرف صانوبدر اكا زكوتني ويردوكي كمسنه نك
غني اولدوغي ياخود كافر اولدوغي ياخود كندو باباسي يا اوغلي اولدوغي ياخود
هاشمي اولدوغي ظاهر اولورسه زكوتني بردخي اعاده ايتمسي لازم دكلدر ابو يوسف
رحمه الله تعالى نك خلافي فتحه وجب دفع ما يغنيه عن السؤال ليومه ومستحبدركه بر
فقيره شول قدر زكوة دفع اولنه كه اني بر كونلك دلنجيلكدن مستغني قله وكره دفع مائتي
درهم الى فقير غير مديون ودخي كشي زكوتندن بورجلو اولمين بر فقيره ايكي يوز درهم
كومش ويرمك مكروهدر ونقلها الى بلد آخر ودخي زكوتني آخر شهره كوندرمسي مكروهدر
لا الى قريبه او الى احوج من اهل بلده كندو بلدندن غيري بلدده ساكن اولان خصمنه ياخود
كندي شهرندكي فقرادن زياده جه زكاته احتياجي اولان آخر بلدك فقراسنه نقلي
مكروه دكلدر

باب الفطرة

بو باب صدقه فطرك بياننده در هي من
بر او سويقه او دقيقه او زبيب نصف صاع صدقه فطر بغدايدن ويا بغدايك قاوتندن
ويا اونندن ويا قوري اوزمدن يارم صاعدر ومن تمر او شعير صاع مما يسع فيه ثمانية
ارطال من مج او عدس ودخي صدقه فطر خرمادن يا اربه دن بر صاعدر انكلين صاع
كم مردمكدن يا مرجمكدن اكا سكز رطل صغار اولجكدن اوله ● الصاع كيل يسع فيه ثمانية
ارطال فيقدر بثمانية ارطال من المج وهو الماش او من العدس ● صاع شول كيلدر كه
اكا سكز رطل صغار بس محدنكم اكا فارسيجه ماش وتركيجه مردمك ديمور ويا خود مرجمك
دن سكز رطل ايله تقدير وتخمين اولنور يعني بو صاع ايله شول اولجك مراد اولنور كه

مردمكدن

مردمكدن ياخود مرجمكدن سكز رطل الور ● وانما قدر بهما لقلة التفاوت بين
حباتهما عظما وصغرا وتخلخلا واكتنازا ● صاع تقدير اولنمدي الا جو باتدن مج وعدس
ايله بو ايكي نوعك حبه لري آره سنده ايريلك واوفاقلق وسيركلك وصقلق جهتندن
تفاوت آز اولدوغيچون يعني بو ايكي نوعك حبوباتي كيله يا جواله كيرنجه بر بر ايله
صيق وسيركده وصقلقلرنده چوقلق تفاوت اولمز ● بخلاف غيرهما من الحبوبات
فان التفاوت فيها كثير غاية الكثرة ● ماش ايله مرجمكك خلافي فتحه در غيري دانه لر
زيرا غيري لرده صقلشمقده وسيركلشمكده وجثه لرينك ايري واوفاق اولماسنده
تفاوت غايت ايله چوقدر ● واني قد وزنت الماش والحنطة الجيدة المكتنزة و
الشعير وجعلتها في الكيال فالماش اثقل من الحنطة والحنطة من الشعير ● وبن ايسه
ماشي وصقيجه اولان ابو بغدايي واربه يي برابرجه دار توب وبرابر اولجكه قيوب
كوردمكه ماش بغدايدن وبغداي اربه دن اغر كلدي ● فالمكيال الذي يملاء
بثمانية ارطال من المج يملاء باقل من ثمانية ارطال من الحنطة الجيدة المكتنزة ● پس
امدي شول اولجككه ماشدن سكز رطل ايله دوكر اول اولجك صقيجه اولان
ابو بغدايدن سكز رطلدن آز ايله دوكر ● فالاحوط ان يقدر الصاع بثمانية ارطال
من الحنطة ● پس كوجك اولان بودركه اول صاع بغدايدن سكز رطل ايله تقدير
وتخمين اولنه ● لانه ان قدر بالحنطة المكتنزة فكلما يجعل فيه ثمانية ارطال من مثل
ذلك الحنطة يملاء بها وان كان يملاء باقل من ذلك اذا كانت الحنطة متخلخلة ● زيرا

اگر صاع حنطهٔ مكتنزه ايله تقديرا اولنورسه اول بغدای كيله‌دن سكز رطل صاع
ایچره قونلدقجه دولر اگر اول صاع سكز رطل ايوجه بغداى‌دن آز اولان قبه بغداى
ايله دولرسه ده يعنى سكز رطل حنطهٔ مكتنزه ايله دولان اولچك اگر سكز رطل
آز قبه وكوشك بغداى ايله دولازايسه ده ينه اعتبار حنطهٔ جيدهٔ مكتنزه
دن سكز رطل اغرلغجه اولان اولچكه در • لكن ان قدر بالحج يكون اصغر من الاول
ولا يسع فيه ثمانية ارطال من انواع الحنطة فيكون الاول احوط • ولكن اول صاع
بغداى ايله تقديرا اولنمايوبده ماش ايله تقديرا اولنورسه اولكى دن اصغر اولور
يعنى سكز رطل ماش ايله تقديرا اولنان صاع سكز رطل حنطهٔ مكتنزه ايله تقدير
اولنان صاعدن كوچك اولور اكا انواع حنطه دن سكز رطل صغمز اولور پس
امدى حنطهٔ مكتنزه دن سكز رطلى الان اولچك اعتباردى احوط واولى اولور
ثم اعلم ان هذا الصاع هو الصاع العراقي • بعده معلومك اوله كه بو بيان
ايلديكمز صاع ايله مراد صاع عراقيدر • واما الحجازى فهو خمسة ارطال وثلث رطل
اما صاع حجازى بش رطلى وبر رطلك اوچ بلوكدن بر بلوكى الان اولچكدر •
فالواجب عند الشافعي من الحنطة صاع من الحجازى • پس امام شافعى قتنده بغداى‌دن واجب
اولان فطره بر صاع حجازيدر • وعندنا نصف صاع من العراقي • وبزم قتمزده ايسه
بغداى‌دن واجب اولان فطره صاع عراقينك نصفيدر • وهو منوان على ان المن اربعون
استارا والاستار اربعة مثاقيل ونصف مثقال فالمن مائة وثمانون مثقالا • واول

صاع عراقينك نصفى بر بطمان قرق استار وبر استار دورت بچق مثقال اولدوغى
اوزره ايكى بطمان اغرلغجه اولانلردر پس بو تقديره كوره بر بطمان يوز سكسن مثقال
اغرلغجه اولان وزنلردر امدى بو حساب اوزره ايكى بطمان اغرلغجه اولان نصف
صاع عمز اوچيوز التمش مثقال اغرلغجه اولور ومنوان براجاز خلافا لمحمد • فان عنده
لابد ان يقدر بالكيل • ودخى صدقهٔ فطره‌ده طارتى ايله ايكى بطمان بغداى ويرمك
جائزدر امام محمدك خلافنجه زيرا بونك قتنده صدقهٔ فطر كيل ايله تقديرا اولنمق
لازمدر واداء البر في موضع يشترى به الاشياء احب وصدقهٔ فطرده بغداى
ويرمك افضلدر شول مكانده كه انده بغداى بها لو اولوب انكله اشيا صاتون
النور وعند ابي يوسف الدراهم احب وابى يوسف قتنده هر حالده سكه‌لى اقچه
ويرمك اولى‌در وتجب على حر مسلم له نصاب الزكوة وصدقهٔ فطر زكوتك نصابنه
مالك اولان مسلمان حر اوزره واجب اولور وان لم ينم اگر مالك اولدوغى
مال نصاب نامى دكل ايسه ده • قد ذكرنا في اول كتاب الزكوة ان النماء بالحول
مع الثمنية او السوم او نية التجارة • تحقيق كتاب زكوتك اولنده ذكر اتمشز ايدك
كه مالك نماسى حول‌له وهم ثمنيت ايله در يا خود حول‌له وهم سوم‌له در يا خود حول‌له
وهم نيت تجارت ايله در • فمن كان له نصاب الزكوة اى نصاب فاضل عن
حاجته الاصلية فان كان من احد الثمنين او السوائم او مال التجارة يجب عليه الصدقة
وان لم يحل عليه الحول • پس شول كمسنه كه انك زكوة نصابى اوله يعنى حاجت اصليه

سندن ارتق نصابی اوله اگر اول نصاب التوندن و کومشدن بر سندن یاخود سوایمدن
و یاخود مال تجارتدن اولور ایسه مالکی اوزرینه صدقهٔ فطر واجب اولور صدقهٔ
فطرک وقت وجوبنده اول نصاب اوزرینه ییل دورانمدی ایسه دخی ● وان کان
من غیر هذه الاموال کدار لا تکون للسکنی ولا للتجارة وقیمتها تبلغ النصاب تجب بها
صدقة الفطر مع انه لا تجب بها الزکوة ● واگر کیشینک مالک اولدوغی نصاب بو
انواع ثلثه دن غیری اولور ایسه مثلا شول دارکبی که نه سکنی ایچون و نه تجارت
ایچوندر لکن قیمتی نصابه ایرشور اول داره مالک اولدوغی سببیله صدقهٔ فطر
واجب اولور با وجودکه اول دار ایله زکوة واجب اولمز وبه تحرم الصدقة
● فهذا النصاب نصاب حرمان الزکوة ولا یشترط فیه النماء بخلاف نصاب وجوب
الزکوة ● واول حاجت اصلیه دن ارتق نصابه مالک اولمق سببیله صدقه المق
حرام اولور پس امدی شرحده بیان اولنان ایکی نوع نصاب زکوة المقدن محروم
و ممنوع اولمغک نصابیدر واول وجوب فطره نک نصابندن نما شرط دکلدر که
اول نصاب وجوب زکوتک نصابنک خلافنجه در یعنی وجوب زکوتک نصابنده
نما شرطدر لنفسه وطفله فقیرا وخادمه ملکا وکومدبرا او ام ولد او کافرا یعنی
اول نصاب مذکوره مالک اولان مسلمان حر اوزرینه کندو نفسی ایچون وهم نصابه
مالک اولمیان فقیر نابالغ اوشاغی ایچون وهم مدبر یاخود ام ولد و یاخود کافر ایسه دخی مملوکی
اولان خدمتکاری ایچون صدقهٔ فطر واجب اولور لا لزوجته وولده الکبیر وطفله

الغنی یعنی خاتونی ایچون و بالغ اولان ولدی ایچون و غنی اولان طفلی ایچون
اول حر مسلمان اوزرینه صدقهٔ فطر واجب اولمز بل من ماله بلکه نصابه مالک اولان
اوشاغنک کندی مالندن صدقهٔ فطر واجب اولور یعنی نابالغک ارض خراجیه سندن
خراج ویرمسی کندی اوزرینه واجب اولدوغی کبی نصابه مالک اولنجه مالندن
صدقهٔ فطر دخی واجب اولور ومکاتبه وعبده للتجارة وعبد له آبق الا بعد عوده
ودخی اول مسلمان حرک مکاتبی ایچون و عبد تجارتی ایچون و قچقن کوله سی ایچون
اوزرینه صدقهٔ فطر واجب اولمز الا اول قچقن کوله سی کیرو کلدوکندنصکره
قچقنلغی حالنده کچن سنه لرک فطره سینی انونکیچون ادا قلمسی واجب اولور ولا لعبد
او عبید بین اثنین علی احدهما ● هذا عند ابی حنیفة واما عندهما فیجب علیهما ● ودخی
ایکی کمسنه ارهسنده مشترک اولان بر یا دخی زیاده کوله لر ایچون هیچ بر شریکک
اوزرینه فطره لری واجب اولمزکه بو ابوحنیفه قتنده در اما که امامین قتلرنده
اول بنده لر ایچون هر بر شریک اوزرینه صدقهٔ فطر واجب اولور هر برینه دوشن
باش عددنجه ولو بیع بخیار لاحدهما فعلی من یصیر له واگر بر عبد بایع و مشتریدن
برینک مخیرلکی ایله صاتلور ایسه عبد هر قنقیسنه رجوع ایدر ایسه صدقهٔ فطری انک
اوزرینه واجب اولور یعنی مدت خیار ایچره ایکن یوم فطر داخل اولدقدنصکره
اول عبد بایعدن و مشتریدن هر قنقیسنک ملکنده قرار ایدر ایسه صدقهٔ فطری
انکا واجب اولور بطلوع فجر الفطر یعنی اول حر مسلم اوزرینه صدقهٔ فطره فطر

کونینک فجر صادقنک طوغمسی ایله واجب اولور حاصلی بو کوندن صبح صادق طوغدیغی
کبی واجب اولور فیجب لمن اسلم او ولد قبله ● ای قبل الطلوع ● پس چونکه صدقهٔ
فطرک وجوبی همان طاڭ یری ابتدا اغرمغه باشلدوغی کبی ثابت اولور وامدی فجردن
اول کیجه مسلمان اولان ویاخود انادن دوغن ایچون صدقهٔ فطر واجب اولور ● وهذا
عندنا واما عند الشافعی فیجب بغروب الشمس فمن اسلم فی اللیلة او ولد فیها لا تجب علیه عنده
● وبو بزم قتمزده در اما شافعی قتنده صدقهٔ فطر کنشک باتمسیله واجب اولور وامدی
بیرام کیجه سنده مسلمان اولان اوزره ویاخود اول کیجه ده دوغن اوزره شافعی
قتنده صدقهٔ فطر واجب اولمز لا لمن مات فی لیلته یوخسه لیلهٔ فطرده وفات ایدن
اوزره صدقهٔ فطر واجب اولمز زیرا که وقت وجوبنه یتشمدی ● خلافا للشافعی
فانه تجب علیه لانه ادرک وقت الغروب فطر کیجه سنده اولن اوزره صدقهٔ فطرک
عدم وجوبی شافعینک خلافنجه در زیرا که شافعی قتنده اول میت کنش باتدقن صکره
بولنمغین اوزرینه صدقهٔ فطر واجب اولور او اسلم او ولد بعده ● ای بعد طلوع
الفجر فانه لا تجب علیهما اجماعا اما عندنا فلانه لم یدرک وقت الطلوع واما عنده فلانه
لم یدرک وقت الغروب ● یاخود طلوع فجردن صکره مسلمان اولان ایچون ویاخود
بعد الفجر دوغن ایچون واجب اولمز یعنی یوم فطرک طاڭ یری اغردقدن صکره
برکمسنه مسلمان اولسه یاخود اناسندن دوغسه بو ایکی کشی اوزره بالاتفاق
صدقهٔ فطر واجب اولمز اما بزم قتمزده عدم وجوبی وقت طلوعه یتشمدوکی ایچوندر

واما

واما شافعی قتنده واجب اولمدوغی وقت غروبه ایرشمدکلری ایچوندر ولو قدمت
جاز بلا فصل بین مدة ومدة واکر صدقهٔ فطر یوم فطردن اول بلکه رمضاندن
اول تقدیم اولنورسه جائزدر بر مدت ایله مدت اخرینک آره سن فرق سز حاصلی
زکوتک تقدیمی جائز اولدوغی کبی صدقهٔ فطرک دخی وقت وجوبی اوزره تقدیمی
جائزدر وندب تعجیلها وصدقهٔ فطری تعجیل ایدوب مصلی یه چقمزدن اولجه
ویرمک مستحبدر ولو اخرت لا تسقط واکر صدقهٔ فطر یوم فطردن تأخیر اولنورسه
ساقط اولمیوب اداسی لازم اولور پس یوم فطردن صکره هر نقدر مدتی اوزانورسه
ده اداسی واجبدر

کتاب الصوم

● بو کتاب صوم شرعینک
مسائلی بیاننده در هو ترک الاکل والشرب والوطی من الصبح الی المغرب مع النیة
اول صوم شرعی صبح صادقدن کنش باتنجه دک یمکی و ایچمکی وجماعی نیت ایله ترک
ایلمکدر وصوم رمضان فرض علی کل مسلم مکلف اداء وقضاء وشهر رمضانک
اوروجی هر بر مکلف مسلمان اوزره اداسی و فوت اولدوغی تقدیرجه قضاسی
فرض عیندر یعنی شهر رمضانک صومی عاقل و بالغ اولان مسلمانه فرضدر یوخسه
نابالغ ومجنونه فرض دکلدر وصوم النذر والکفارة واجب وغیرها نفل ونذر او
اوروج ودخی کفارت ایچون اولان اوروج واجبدر رمضان ونذر وکفارت
اوروجلرندن ماعداسی نافله در ● ذکر فی الهدایة ان صوم رمضان فریضة لقوله
تعالی کتب علیکم الصیام وعلی فرضیته انعقد الاجماع ولهذا یکفر جاحده ● کتاب

هدایه ده ذکر اولندیکه شهر رمضانك صومی فرضدر الله سبحانه وتعالینك
کتب علیکم الصیام قول شریفی ایچون حال بوکه صوم رمضانك فرض اولدوغی
اوزره امت محمدیه نك اجماع واتفاقی بغلنمشدر وبونك ایچوندرکه صوم
رمضانك فرض اولمسنی انکار ایدننك کفری ایله حکم اولنور • والمنذور
واجب لقوله تعالی ولیوفوا نذورهم • دخی هدایه ده ذکر اولندیکه نذر اولنان
اوروج واجبدر الله جل وعلانك ولیوفوا نذورهم قول شریفی ایچون • فقیل
فی الحواشی ان قوله تعالی ولیوفوا نذورهم عام خص منه البعض وهو النذر
بالمعصیة والطهارة وعیادة المرضی وصلوة الجنازة فلا یکون قطعیا فیکون واجبا
• پس هدایه نك بو تقریری اوزره حواشی سنده دنلدیکه الله سبحانه وتعالینك
ولیوفوا نذورهم قول شریفی بر لفظ عامدرکه اندن بعض افرادی تخصیص واخراج
اولنمشدرکه اول بعض افرادی پیدر وما در ایله شونلشمك کبی معصیتی نذر ایلمکدر
وابدست المغی یاخود غسل ایلمکی نذر ایلمکدر و وار وب خسته حالن صورمغی
نذر ایلمکدر ومیت نمازین قلمغی نذر ایلمکدر پس چونکه اول عامك عمومندن بعض
افرادی اخراج اولندی دلیل قطعی اولمیوب ظنی اولمغین معین وغیر معین اولان نذر
فرض اولمیوب واجب اولور • اقول المنذور اذا کان من العبادة المقصودة کالصلوة
والصوم والحج ونحو ذلك فلزومه ثابت بالاجماع فیکون قطعی الثبوت وان کان
سند الاجماع ظنیا وهو العام المخصوص فینبغی ان یکون فرضا وکذا صوم الکفارة لان

ثبوته بنص قطعی مؤید بالاجماع • یعنی هدایه وحواشی سنك تقریرلری مقابله
سنده دیرمکه نذر اولنان عمل صوم وصلوة وحج وبونلره بکزر کبی عبادات مقصوده
دن اولنجه اول عملك لازم اولماسی اجماع ایله ثابتدر پس بو تقدیرجه اول
منذورك ثبوتی قطعی اولور اجماعك سندی ودلیلی ظنی ایسه ده واول سند
ظنی سابقده بیان اولندوغی اوزره عام مخصوصدر پس لایق اولورکه اول
منذور فرض اوله ودخی منذور کبی لایق اولان بودرکه صوم کفارت دخی
واجب اولمیوب فرض اوله زیرا صوم کفارتك ثبوتی اجماع ایله قوتلنان نص
قطعی ایله در یعنی قرآن عظیم ایله ثابتدر • فقول صاحب الهدایة ان المنذور
واجب یمکن انه اراد بالواجب الفرض کما قال فی افتتاح کتاب الصوم الصوم
ضربان واجب ونفل • پس امدی صاحب هدایه منذور واجبدر دیدوکنده
ممکندرکه واجب ایله فرضی مراد اتمش اوله نتکیم کتاب صومك ابتداسنده صوم
ایکی نوعدرکه بری واجب وبری نفلدر دیوب واجب ایله فرضی مراد اتمشدر
ویصح صوم رمضان والنذر المعین بنیة من اللیل الی الضحوة الکبری لا عندها
فی الاصح ودخی صوم رمضان ونذر معین کیجه دن نیت ایله صحیح اولور تا
قبا قوشلوغه دك اما که قبا قوشلق اولدقده بو ایکی صوم ایچون قول اصحه
کوره نیت صحیح اولمز یعنی شهر رمضانك اداء صومنه ومعین کونده طوتلمسی
نذر اولنان اوروجك اداسنده کیجه دن نیت اتمك صحیح اولدوغی کبی قبا قوشلوغه

دخی نیتی صحیحدر ولکن قبا قوشلقدن اول نیت بولنمیوبده بو وقتده ویا
بوندن صکره اول ایکی صوم ایچون نیت اولنورسه درست اولمز • اعلم ان النهار
الشرعی من الصبح الی المغرب فالمراد بالضحوة الکبری منتصفه • معلومک اولکه
نهار شرعی صبح صادقدن کنش باتنجیه دکدر پس اهل شرع قتنده ضحوۀ کبری ایله
مراد اول نهار شرعینک اورته سیدر • ثم لا بد ان تکون النیة موجودة
فی اکثر النهار فیشترط ان تکون قبل الضحوة الکبری • یعنی نهار شرعینه
اولدوغی بلدوکدن صکره معلومک اولکه اکثر نهارده نیت بولنمق
لازمدر پس بو تقدیرجه نیتک قبا قوشلقده اول اولماسی شرط قلنوردی تا کیم
بتون کونک نصفندن زیاده نیت بولنه • وفی الجامع الصغیر بنیة قبل
نصف النهار ای قبل نصف النهار الشرعی • وجامع صغیرده مذکور اولان
بنیة قبل نصف النهار عبارتنک مفهومی شهر رمضان ونذر معینک صومی
کیجه دن تا نهار شرعینک نصفندن مقدم بولنان نیت ایله صحیح اولور دیمکدر
• وفی مختصر القدوری الی الزوال والاول اصح • وامام قدورینک
مختصرنده صوم رمضان ایله نذر معین زواله دک نیت ایله دخی جائزدر دیو
ذکر اولنمشدر اما اولکه یعنی جامع صغیرده ذکر اولنان مختصر قدوریده مذکور
اولاندن اصحدر اوبنیة مطلقة اوبنیة نفل ودخی اول ایکی صوم یعنی صوم
رمضان ونذر معین مطلق نیت ایله ده صحیحدر نافله نیتی ایله ده جائزدر یعنی

شهر رمضان کیجه سنده ضحوۀ کبرایه دک رمضانلغنی قصد اتمیوبده مطلق اوروج
طوتمغی یاخود نافله اوروج طوتمغی نیت ایدن نک صومی صحیح اولوب اول نیتلر ایله
طوتدوغی اوروج رمضاندن واقع اولور وکذلک نذر معینی اولان کشی اول صومنی
تعیین ایتدوکی کونک کیجه سنده اول کونک صومنی نیت ایتسه اما نذری اولدوغی
خاطرینه کتورمسه یاخود اول کونده نافله اوروج طوتمغی نیت ایلسه بو نیتلرک
هب صحیح اولوب اول کونده طوتدوغی اوروج نذر معینندن واقع اولور وأداء
رمضان بنیة واجب آخر الا فی مرض او سفر بل عما نوی وصوم رمضانک اداسی
آخر صوم واجبک نیتی ایله صحیح اولور الا خسته لک حالنده یاخود مسافرلک حالنده
واجب آخر نیتی ایله اداء رمضان صحیح اولمز بلکه نیت ایلدوکی واجبدن واقع اولور و
النذر المعین عن واجب آخر نواه وکشی نذر معینی کوننده منذوری اولان صومه نیت
اتمیوبده آخر واجبی نیت ایلدسه اول کونک صومی نیت ایتدوکی واجب آخردن
واقع اولور • ای اداء رمضان یصح بنیة عن واجب آخر الا فی السفر والمرض
فانه یقع عن ذلک الواجب • یعنی رمضان صومنک اداسی واجب آخردن نیت
ایله صحیح اولور الا سفر یا مرض حاللرنده دکل زیرا اکر رمضان کونلرنده مسافر یاخود
خسته اولان کشی رمضان اوروجن نیت اتمیوبده صوم کفارت کبی آخر واجبک
اوروجن نیت ایلدسه اول نیت ایتدوکی واجبدن واقع اولور • واذا نذر صوم
یوم معین فنوی فی ذلک الیوم واجبا آخر یقع عن ذلک الواجب سواء کان مسافرا

او مقيما صحيحا او مريضا ● ودخى بر معين كونك اوروجن نذر ايلدوكدنصكره
اول كوننده منذورى اولان صومه نيت ايتميوبده اوزرنده اولان واجب آخرى
نيت ايدرسه اول كوننك اوروجى اول واجب آخردن واقع اولور وبو حكمده
اول صائم برابردر زكه مسافر يا مقيم صاغ يا خسته اولسون ● وعبارة المختصر
هذا ● وبزم مختصر وقايه مزك عبارتى اوشته بودر ● ويصح اداء رمضان
بنية قبل نصف النهار الشرعى وبنية نفل وبنية مطلقة وواجب آخر الا فى سفر او مرض
وكذا النفل والنذر المعين الا فى الاخير اى حكم النفل والنذر المعين حكم اداء رمضان
الا فى الاخير وهو الواجب الاخر ● وصوم رمضانك اداسى نهار شرعينك نصفندن
مقدم نيت ايله صحيح اولور ونافله اوروج نيتيله ده وفرض يا واجب ويا نافله
لك ايله قيد اولنميوبن مطلق صومى نيت ايتمكله ده واخر واجب اولمسنى نيت ايتمكله ده
صحيح اولور الا سفر ويا مرض حالنده دكل يعنى كشى رمضان كوننده مسافر يا خود
خسته ايكن رمضانك اوروجنه نيت ايتميوبده آخر واجبى نيت ايدرسه اول كونك
اوروجى نيت ايتدوكى واجبدن واقع اولور كذلك نافله اوروجى وكونى تعيين
اولنان صوم منذور دخى نهار شرعينك نصفندن مقدم نيت ايله صحيح اولور و
صوم نفل نيتى ايله ده صحيح اولور ومطلق صوم نيتى ايله ده صحيح اولور الا
آخركده اولمز يعنى نفلك ونذر معينك حكمى اداء رمضانك جميع حكمى كبيدر الا
آخيركه حكمنده دكلكه اول حكم واجب آخرك نيتيدر والنفل بنيته وبنية مطلقة

قبل

قبل الزوال لا بعده ● ونافله اوروجك اداسى وقت زوالدن اول يعنى قبا قوشلق
دن مقدم نفل نيتى ايله دخى مطلق نيت ايله صحيح اولور يوخسه اول وقتدن
صكره نافله اوروجه نيت اولنورسه صحيح ● وشرط القضاء والكفارة والنذر المطلق
التبييت والتعيين ● والمراد بالتبييت ان ينوى من الليل ● وقضا اولناجق صوم
ايچون وصوم كفارت ايچون وكونى تعيين اولنميوبده مطلق نذر اولنان صوم
ايچون تبييت وتعيين شرط قلندى تبييت ايله مراد كيجه دن نيت اولنمقدر يعنى غروب
شمسدن فجر صادق طلوعنه دك بو اثناده قضا وكفارت ونذر مطلق ايچون
نيت بولنمق لازمدر وتعيين ايله مراد اوته دوتلاجق صوم بو اوج نوعدن
هر قنقيسى ايسه بالوجه انى نيت ايلمكدر ● وان غم ليلة شك ● اى ليلة الثلاثين من
شعبان ● لا يصام الا نفلا ● واكر هوا بلوطلق يا دومانلق اولمغله يوم شكك
كيجه سنده يعنى ماه شعبانك اوتوزنجى كيجه سنده هلال رمضان مستور اولوب
كورنمز ايسه ايرته سى كون هيچ بر دورلو اوروج طوتلمز الا انجق نافله اوروجى
ولو صامه لواجب كره ويقع عنه فى الاصح ● اى يقع عن الواجب الاخر فى الاصح
وقيل يقع تطوعا لان غيره منهى عنه فلا يتادى به الواجب ● واكر يوم شكى
بر آخر واجب ايچون دوترسه مكروه اولور ولكن اصح اولان قولده بنه اندن
واقع اولور يعنى اصح اولان قولده اول واجب آخردن واقع اولور وبعضلر دخى
ديمشلركه بو كونده واجب نيتى ايله دوتلان اوروج اول واجبدن واقع اولميوب

نافله اولور زيرا بو كونده نافله دن ما عدا اوروج دوتمقدن نهى ومنع اولنمشدر
پس اول صومله واجبك اداسى حاصل اولمز ان لم يظهر رمضانيته والا فعنه
اى عن رمضان فان صوم رمضان يتأدى بنية واجب آخر يعنى يوم شكده
واجب آخر ايچون دوتلان صومك اول واجبدن وقوعى اول كونك رمضاندن
اولمسى ظاهر اولمدوغى صورتده در واما اكر اول كونك رمضاندن اولدوغى ظاهر
اولورسه اول صوم نيت ايتدوكى واجبدن واقع اولميوب رمضاندن واقع اولور
زيرا مقرردركه رمضان اوروجنك اداسى واجب آخرك نيتى ايله حاصل اولور
والتنفل فيه اى فى يوم الشك احب اجماعا ان وافق صوما يعتاده واول يوم
شكده نافله نيتى ايله اوروج دوتمق بالاتفاق افضل واولى در اكر اول يوم شك
صومنه معتاد اولدوغى كونه راست كلورسه والا يصوم الخواص كالمفتى والقاضى
ويفطر غيرهم بعد الزوال واكر يوم شك صومنى عادت ايتدوكى كونه موافق
دوشمزسه مفتى وقاضى كبى خواص ناس صائم اولوب وغيريلرى بلا نية ولا اطعام
زواله دك قالنوب اكر اول كونك رمضاندن اولدوغى ظهور ايتمزسه وقت
زوالدنصكره افطار ايدهلر ولا صوم وهيچ صوم دكلدر يعنى اصلا بر حال ايله صوم
اولمسى اعتبار اولنمز لو نوى ان كان الغد من رمضان فانا صائم عنه والا فلا اكر
اصل نيتده تردد ايدوب يارين رمضاندن اولورسه بن اندن صائمم واكر رمضاندن
اولمزسه صائم دكلم ديو نيت ايدرسه حاصلى كشى بو مثله ترددكله نيت ايله شرعا صائم

اولماز

اولماز وكره لو نوى ان كان الغد من رمضان فانا صائم عنه والا فعن واجب آخر
واكر وصف نيتده تردد ايدوب يارين رمضاندن اولورسه اندن صائمم واكر رمضاندن
اولمزسه واجب آخردن صائمم ديو نيت ايدرسه مكروه اولور او والا فعن نفل
اى لو نوى ان كان الغد من رمضان فانا صائم عنه والا فعن نفل ياخود
اكر يارين رمضاندن اولورسه اندن صائمم واكر رمضاندن اولمزسه نافله اوروجندن
صائمم ديو نيت ايدرسه دخى مكروه اولور فان ظهر رمضانيته كان عنه
لوجود مطلق النية پس بو ايكى صورتده اكر اول كونك رمضاندن اولدوغى
ظاهر اولورسه اول صوم رمضاندن اولور اول ايكى صورتك هر برنده مطلق
نيت صوم بولندوغى ايچون والا فنفل فيهما اى فيما قال والا فعن واجب آخر
وفيما قال والا فعن نفل واكر اول كونك رمضاندن ايدوكى معلوم اولمزسه
اول ايكى صورتده ده يعنى يارين رمضاندن اولمزسه واجب آخردن صائمم ديدوكى
صورتده ويارين رمضاندن اولمزسه نفلدن صائمم ديدوكى صورتده طوتدوغى
اوروجك ايكيسيده نفل اولور اما فى الصورة الاولى فلانه متردد فى الواجب
الآخر فلا يقع عنه فبقى مطلق النية فيقع عن النفل اما اولكى صورتده واجب آخر
دن عدم وقوعى نيت ايدن كشى واجب آخرى دوتمغنده تردد ايتدوكى ايچوندر پس واجب
آخرك نيتنده متردد اولمغين دوتدوغى اوروج اول واجبدن واقع اولمز پس
مطلق نيت قالوب اول صوم نفلدن واقع اولور واما فى الثانية لوجود مطلق

النية ايضا ● اما ایکنجی صورتده اول صومك نافله اولدوغی اولکی صورتده بولندوغی

کبی بونده دخی مطلق نیت بولندوغی ایچوندر ومن رأى هلال صوم او فطر وحده

يصوم وان رد قوله ورمضان آینك یکیسنی یاخود شوال آینك یکیسنی یالکزجه

کورن کشی قولی رد اولنورسه ده صائم اولور یعنی اوروج آینك یاخود بیرام

آینك یکیسن کوربده حاکم حضورنده یکی آیی کوردم دیو شهادت ایدنك

شهادتی رد اولنور ایسه ده ایکی صورتده بله صائم اولمسی لازمدر وان افطر

قضى فقط ● واکر اول ایکی جهتده افطار ایدرسه انجق اول کونلری قضا ایدر

ذکر القضاء فقط بیان انه لا کفارة علیه خلافا للشافعی ● یعنی مصنفك بو مقامده

انجق قضایی ذکر ایتدوکی اول کشی افطار ایلدوکی تقدیرجه اوزرینه کفارت

لازم کلمدوکنی بیان ایچوندر امام شافعینك خلافنجه وقبل مقبول اولور بلا دعوى

یکی آیی کوردم دیو دعوا قلمقسزین ولفظ اشهد واشهد کلمه سن تلفظ ایدوب

یکی آیی کوردوکمی شهادت ایدرم دیمکسزین للصوم اوروج آینك هلالی

ایچون مقبول اولور مع غیم هوا بلوطلق یاد ومانلو اولدوغی حالده خبر فرد یالکز

برکمسنه نك خبری بشرط انه عدل اول کشی فاسق اولمیوب پرهیزکار اولمسی شرطی

ایله ولو قنا او امرأة او محدودا فی قذف تائبا وهلال صومی کورن آزادسز یا خاتون

یا قذفدن محدود اولدوغنده نصکره تائب اولان کشی اولورسه ده وشرط الفطر

رجلان او رجل وامرأتان ولفظ اشهد لا الدعوى وبنه هوا بلوطلق اولدوغی

حالده

حالده هلال فطر ایچون شرط قلندی ایکی ارکشینك یاخود بر ارکشی ایله ایکی

خاتون کشینك کوردك دیو خبر ویرمکلری ولفظ اشهد دخی شرط قلنوب

دعوا شرط قلنمدی وبلا غیم شرط جمع عظیم فیهما وسماده علت اولمیجه یعنی هوا

اچقلق اولنجه هلال صوم وفطرده بر عظیم جماعتك خبرلری شرط قلندی

● الجمع العظیم جمع یقع العلم بخبرهم ویحکم العقل بعدم تواطئهم على الکذب

جمع عظیم شول جماعتدرکه انلروك بر نسنه دن خبر ویرمکلری ایله علم

شرعی واقع اولوب عقل دخی انلروك کذب اوزره عدم اتفاقلرینه حکم

ایدر حاصلی سماده هیچ بر علت اولمیجه کرك هلال رمضانده وکرك هلال

فطرده هیچ کمسنه نك شهادتی مقبول اولمز الا شول جماعت کثیره نك که

بونلرك خبرلریله عملی اقتضا ایلین علم شرعی حاصل اولور بعض علما دیمشکه

بو کثرتك مقداری بر محله نك اهلی قدر اولمق کرکدر وبعضلری دخی

دیمشدر که بو ایکی هلالك رؤیتی ایله شهادت ایدنلر اللی کشی باری اولمق کرکدر

وبعد صوم ثلثین بقول عدلین حل الفطر وایکی پرهیزکار کشینك سوزلری

ایله اوتوز کون اوروج طوتلدقدنصکره افطار ایتمك حلال اولور یعنی

سماده علت وار ایکن ایکی صالح کمسنه نك هلال رمضانی کوردك دیو خبر

ویردکلرنی حاکم قبول ایدوبده کامل اوتوز کون اوروج طوتلدقدنصکره هوا

علت اولمغین هلال شوالی کوره مزلرسه اوتوزنجی کونك ایرته سندن بالاتفاق

افطار ایدوب بیرام ایدرلر واکر سماده علت اولمیوب هوا آچقلق اولورسه
بینه قول صحیح اوزره افطار ایدرلر **وبقول عدلین لا** و بر صالح کشینک سوزی
ایله اوتوز کون اورج دوتلد قدنصکره هلال شوال کورنمز ایسه ایرتسی
اوتوز برنجی کونده افطار ایدمزلر ● ای اذا شهد واحد عدل بهلال رمضان
وفی السماء علة فصاموا ثلثین لا یحل الفطر لان الفطر لا یثبت بقول واحد خلافا
لمحمد فان الفطر یثبت عنده بتبعیة الصوم وکم من شیء یثبت ضمنا ولا یثبت قصدا ● یعنی
سماده سحاب یا دخان کبی علت وار ایکن عدالت وصلاح اهلی اولان بر کمسنه نك
هلال رمضانی بن کوردم دیو خبر ویرمسیله کامل اوتوز کون اورج طوتدقلرندنصکره
اکر هلال شوال کورنمز ایسه ایرتەسی کونکه اوتوز برنجی کوندر فطر حلال وجائز
اولمز زیرا کم خبر واحد ایله ثابت اولور رمضانیتی اما فطر ثابت اولمز امام محمدك
خلافنجه زیرا بونك قتنده صومه تبعیت ایله فطر ثابت اولور زیرا نجه مسائل
واردرکه مسئلهٔ اخرینك ضمننده ثابت اولور اما قصد وصراحت ایله ثابت
اولمز مثلا آبه قاطن صبینك استهلالی ایله شهادت ایلدیکنجه اصلا وصراحة نسب
ثابت اولوب ضمنا وتبعیة ارث ثابت اولور اما ارثی ایله شهادت ایلدیکنجه بو
شهادتی مقبول اولمز کذلك خبر واحد ایله رمضانیت صراحة ثابت اولوب بونك
ضمننده فطر ثابت اولور اماکه خبر واحد ایله اصلا وصراحة فطر ثابت اولمز **والاضحی**
کالفطر ● ای فی الاحکام المذکورة ● وقربان بیرامی آینك هلالنك ثبوتی

رمضان بیرامنك هلالی کبیدر یعنی فطر آینك هلالی جمیع احکامنده نجه ایسه
ذوالحجه نك هلالی دخی اویله در حاصلی فطر ایچون سماده علت وار ایکن ایکی
رجلك یا بر رجل ایله ایکی خاتونك کورمکلری ولفظ اشهد ایله شهادت ایتمکلری
شرط قلنوب دعوی شرط قلنمدوغی کبی هلال اضحی ده دخی تعدد ایله لفظ اشهد
شرط قلنوب دعوی شرط قلنمدی

باب موجب الافساد

بفتح الجیم ای ما یوجبه الافساد کالقضاء والکفارة ● بو باب اوروجی بوزمغی
اقتضا ایلدوکی نسنه لر بیاننده در یعنی موجب کلمه سی جیم مفتوحه ایله اولقدوغی
تقدیرجه معنای ترکیب اضافی بویله اولور بو باب شول شیئلرك بیاننده درکه
اوروجی بوزمق انلری ایجاب واقتضا ایدر که انلر صومی قضا ایتمکدر یاخود هم قضا
وهم کفارت ایتمکدر ودخی بو باب اوروجی بوزان شیئلرك بیاننده درکه
انلر یمك وایچمك کبیدر **من جامع او جومع فی احد السبیلین** ایکی یولدن برنده
جماع ایدن یا جماع اولنان **او اکل او شرب غذاء او دواء** یاخود انسانه غذا وقوت
ویا دوا وعلاج اولان نسنه یی یەین یاخود ایچن **عمدا** یعنی اولی جماع واکل وشربی
نسیان یا خطا ایله ایتمیوب عمد وقصد ایله ایدن **او احتجم وظن انه فطره فاکل**
عمدا یاخود حجامت ایدوب اوروجی بوزدی دیو ظن ایلدوکدن قصد ایله اکل
ایدن کشی **قضی وکفر کالمظاهر** اوروجنی هم قضا ایدر وهم مظاهر کبی کفارت ایدر
● ای کفارته مثل کفارة الظهار ● یعنی کفارت صوم ظهارك کفارتی

رمضان

کیبدر حاصلی کشی کندو عورتی مثلا انه سنک ارقه سنه بکزه دوبده سن بکا
انامک ارقه سی کبی سن دیدوکده کندنصکره عورتنه یاقلشمق مراد ایدنجه بر قول آزاد
ایدر و بوکا قادر اولمازسه ایکی آی بری بری آردنجه شرطیله اوروج طوتار واکر
بوندن دخی عاجز اولورسه التمش عدد مسکینه فطره ده ویردوکی کبی طعام یاخود
انک قیمتنی ویررمش اوزرینه کفارت صوم فرض اولان کشی دخی بو ترتیب اوزره
عمل ایدر وهو ● ای التکفیر ● بافساد صوم رمضان لاغیر ● ای بافساد اداء
رمضان عمدا ● واول تکفیر یعنی صوم ایچون کفارت ایلمک صوم رمضانی افساد
ایله اولور یوخسه بوندن ماعدا آخر صومی بوزمق ایله کفارت لازم کلمز یعنی صوم
رمضانی ادا ایدرکن قصد ایله اول مفسداتک برینی کتوردنه کفارت فرض اولور یوخسه
رمضانی قضا ایدرکن اوروجنی افساد ایدرسه ینه قضادن غیری نسنه لازم کلمز وان
افطر خطاء واکر صائم اوروجنی عمد ایله یا نسیان ایله بوزمیوب خطا ایله بوزرسه
وهو ان یکون ذاکرا للصوم فافطر من غیر قصد کما اذا مضمض فدخل الماء في
حلقه ● واول خطا ایله اوروجی بوزماغک کیفیتی اول صائم اوروجلو اولدوغنی
بلورکن واوروجنی افساد اتمک مقصودی دکلکن اوروجنی بوزمقدر که مثالی
کشی صائم ایدوکی خاطرنده اولدوغی حالده مضمضه ایدرکن خطا ایله بوغازنه صو
قاچوب جوفنه داخل اولمق کبیدر او مکرها یاخود اکراه ایله بوزرسه یعنی آخر
کمسنه بوکه زور ایله اوروجن بوزدردرسه او احتقن یاخود احتقان ایلسه

او استعط

او استعط ● ای صب الدواء في الانف فوصل الى قصبة الانف ● یاخود بورننه
دوا اقتسه یعنی بورنونه دوا دوکوب اول دوا اوروب قصبه انفنه کیرسه حاصلی
دوا بورنک یقاروسنه واصل اولسه او قطر في اذنه یاخود قولاغنه دوا دمزرسه
او داوى جائفة او آمة فوصل الى جوفه او دماغه یاخود بوش یرنده اولان یاره یه
ویا باشنده اولان یاره یه مرهم ودوا قیوبده اولکسی قارننه وایکنجیسی بینه سنه واصل
اولسه ● الجائفة الجراحة التي بلغت الجوف ● جائفه شول یاره درکه براوجی
جوفه یعنی بوش یره ایرشمشدر ● والآمة الشجة التي بلغت ام الدماغ ● وآمه
باشده اولان شول یاره درکه براوجی دماغک اصلنه یعنی بینی دوردوغی محله
واصل اولمشدر او ابتلع حصاة او حديدا یاخود اوجق طاش یاخود دمور یوتسه
او استقاء ملء فيه یاخود قصدا اغزی دولسنجه قوصسه او تسحر او افطر یظنه لیلا
یاخود وقتنی کیجه وقتی ظن ایدوبده سحورلق یسه ویا اوروجن آچسه وهو یوم
حال بوکه اول سحورلق یدوکی وقتده فجر صادق طوغمش اولوب واوروجن
بوزدوغی وقتده دخی کنش باتمامش اولمغین تسحر وافطاری کوندزده واقع
اولمش اولسه او اکل ناسیا فظن انه فطره فاکل عمدا یاخود اوروجلو اولدوغنی
اونتدوغی حالده اکل ایدوبده نسیان ایله یمک اوروجنی بوزدی صانوب تکرار
قصد ایله یسه او جومعت نائمة یاخود خاتون کشی اویودکن مجامعت اولنسه
او لم ینو في رمضان کله صوما ولا فطرا یاخود شهر رمضانک جمیع

ايامنده صومه وفطره نيت ايلمسه يعني بتون رمضانك كونلرنده اكل وشرب
وجماعدن امساك وامتناعي اتفاقي اولوب نيت وقصدينه مقارن اولمسه او
اصبح غير ناو للصوم فاكل ياخود شهر رمضانده صومه نيت ايتمدوكي حالده صباحلسه
ده كرك زوالدن اول وكرك صكره اكل يا شرب ياخود جماع ايلسه قضى فقط
اول ذكر اولنان صورتلرك جميعنده انجق قضا ايدر يعني خطا ايله افطاردن
بروكيم آخرنه دك اون بش صورت بيدر انلرك هر برنده انجق قضا واجب اولوب
كفارت لازم كلمز ولو اكل او شرب او جامع ناسيا ● اى غير ذاكر
للصوم ● واكر اوروجلي اولدوغني اونتمش ايكن يعني صومي يادندن چقوب صائم
ايدوكن فراموش ايتدوكي حالنده اكل يا شرب يا جماع ايلسه او نام فاحتلم ياخود
اويقليوبده دوشي ازسه او نظر فانزل ياخود نظر ايدوب ايمزمسي ايله انزال
واقع اولسه او ادهن ياخود ياغلنسه او اكتحل ياخود سورمه لنسه او اغتاب
ياخود غيبت ايلسه او غلبه القئ ياخود اكا قوصمق غلبه ايلسه يعني طلوسنجه اولو
سه ده اختيارسز قوصسه او تقياء قليلا ياخود تكلف ايدوب كندو اختياري
ايله اغزي طلوسندن آز قوصسه او اصبح جنبا ياخود كيجه دن جنب ايكن صباحلسه
او صب في احليله دهن ياخود ذكري دلكنه ياغ دوكلوب ايچنه اقسه او في
اذنه ماء ياخود قولاغنه صو دوكلوب ايچنه اقسه او دخل غبار او دخان
او ذباب حلقه ياخود توز يا دوتن يا سيكك بوغازنه كيرسه لم يفطر يعني

بو ذكر اولنان صورتلرده اوروجي بوزلمز والمطر والثلج يفسد في الاصح وتغمور
ايله قارك هر برسي اوروجي بوزار يعني يغمور ويا قار دالسنده كزن صائمك بوغازنه
بونلردن بري كيرسه صومي بوزلور اصح اولان قولده ولو وطئ ميتة
او بهيمة ● واكر اولو خاتوني ياخود بهايمدن برني وطئ ايلسه او في غير فرج
وهو التفخيذ ● ياخود فرجدن غيري محلده وطئ ايلسه كه اول تفخيذدر او
قبل ياخود اوپسه او لمس ياخود يابشسه ان انزل قضى اكر بو صورتلرده انزال
واقع اولورسه اول كوني قضا ايدر والا واكر انزال وقوع اولمزسه فلا قضا
اتمز اكل لحما بين اسنانه مثل حمصة قضى فقط يعني اكر صائم كشي كيجه دن
ديشي آره سنده قلان نخود دكلي ات پاره سني يرسه انجق اول كوني قضا
ايدر يوخسه اكا كفارت لازم كلمز وفي اقل منها لا و نخود مقدارندن آز
اولانده قضا ايلمز الا اذا اخرجه واخذه بيده ثم اكل الا اول نخود مقدارندن از
اولان اتي اغزندن چقاروب الي ايله الدقدنصكره يدوكي وقتده انجق اول كوني
قضا ايدر ● التقييد بالاخذ باليد وقع اتفاقا ● بو عبارتده ال ايله المغله قيد
اولنمق قيد اتفاقي واقع اولمشدر يعني مصنفك واخذه بيده قولي هيچ برنسنه
دن احتراز ايچون دكلدر زيرا صائم ديشي آره سنده كه نخوددن آز اولان
ات پاره سني لساني ايله چقاردقدنصكره الي ايله الميوبده ينه دلي ايله الوب
يوتارسه بو صورتده دخي قضا لازم كلور ولو بدأ باكل سمسمة فسد واكر

صائم کمسه طشره دن بر صو صامر دانه سنی الوب یودارسه اوروجی بوزلور
انجق انی قضا ایدر اما که دیشی آره سنده قلان صو صامر دانه سنی طشره چقار
میوب دلی ایله چقاروب یودارسه اوروجی بوزلمدوغی سابقا الذکر اولان
خمصه مسئله سندن فهم اولنمشدر الا اذا مضغ مگر کیم اول دانه حکی چیکنیه بس
بو تقدیرجه اوروجی بوزلمیوب اکا قضا لازم کلمز ● فانه یتلاشی فی فمه
بالمضغ ● زیرا که اول دانه چیکنمکله اغزنده محو اولوب دادی بوغازندن اشغه
کچمز اما انی چیکنمدکدن صکره دادی بوغازندن کچدوکنی طویارسه صومی فاسد
اولوب قضاسی لازم کلور وفی کثیر عاد او اعید یفسد واغزه کلدوکندن
صکره کندو کندوسنه کیرو دونوب بوغازدن اشغه کچن فی کثیر یاخود کیرو
دوندریلوب یودلن چوق قوصندی اوروجی بوزر یعنی اغز دولسنجه اولان
قوصندی کلوب اغزی دولدقدن صکره تکرار بوغازندن اشغی کیدرسه
صومی افساد ایدر کرکسه کندی کندیسندن کیرو دونسون وکرکسه انی صائم
قصد ایله کیرو دوندروب یوتسون لا القلیل فی الحالین یوخسه ایکی حالده
دخی از قوصندی صومی افساد ایلمز یعنی اغز دولسنجه اولمیان قوصندی
کرک کندوسندن کیرو دونسون وکرک قصد ایله یودلسون اوروجی بوزمز
ومحمد یفسده باعادة القلیل لا عود الکثیر وامام محمد رحمه الله تعالی فی قلیلی اعاده
ایدوب یوتمغله اوروج بوزلور وفی کثیرک کندولکندن کیرو دونمسی ایله اوروج

بوزلمز دیو حکم ایلدی ● ای اذا عاد القئ فالمعتبر عند ابی یوسف الکثرة ای ملاء الفم
● فی کیرو دوندکده ابی یوسف قتنده افساد صومده معتبر اولان کثرتدر یعنی اغز
دولسنجه اولمقدر ● وعند محمد یعتبر الصنع ای الاعادة ● وامام محمد قتنده
افساد صومده قوصان کمسنه نک کندو فعلنه اعتبار اولنور یعنی کندوسنک
کیرو دوندروب یوتماغنه اعتبار اولنور ● ففی اعادة الکثیر یفسد اتفاقا وفی
عود القلیل لا یفسد اتفاقا ● بس امدی فی کثیری کیرو دوندروب یوتمقده
بالاتفاق اوروج بوزلور وفی قلیلک کیرو دونمسنده بالاتفاق بوزلمز ●
وفی اعادة القلیل لا یفسد عند ابی یوسف خلافا لمحمد ● ودخی اغز دولسنجه اولمیان
فی کیرو دوندروب یوتمقده اوروج بوزلمز ابی یوسف قتنده امام محمدک
خلافنجه یعنی بونک قتنده بوزلور ● وفی عود الکثیر یفسد عند ابی یوسف
لا عند محمد ● ودخی اغز دولسنجه اولان قوصندی کندولکندن کیرو دوندوکنده
اوروج بوزلور ابی یوسف قتنده امام محمدک خلافنجه یعنی بونک قتنده بوزلمز
رحمهما الله تعالی وکره له الذوق وصائمه مکروه اولور اکل یا شرب اولنان
اشیادن طاتمق ومضغ شئ الاطعام صبی ضرورة واو دخلو یه مکروهدر بر
نسنه چیکنمک الا ضرورت دوشنجه طفلک یمکینی چیکنمک مکروه دکلدر والقبلة ان
لم یأمن ودخی او دخلو یه مکروهدر زوجه سنی یاخود جاریه سنی اوپمک
اکر جماعه دوشمکدن یا انزال واقع اولمقدن امین اولمزسه لا الکحل وصائمه سورمه لنمک

مكروه اولمز ودهن الشارب ويعني ياغلمه سي دخي مكروه اولمز والسواك ولو
عشيا ومسواك كيمك دخي مكروه اولمز اكر زوالدنصكره اخشامه دك استعمال ايلديسه
ده ● احترازٌ عن قول الشافعي رحمه الله اذ عنده يكره عشيا لانه يزيل الخلوف
● يعني مصنفك ولو عشيا عبارتي امام شافعينك قولندن احترازدر زيرا انك
قتنده صومدن حاصل اولان آغز قوقسني كيدردوكيچون زوالدنصكره مسواك
كيمك مكروه اولور حاصلي امام شافعي بيوردكه بعد الزوال صائمك رايحهٔ
فمي زياده اولوب بو رايحه عند الله مسكدن دخي افضل اولمغين حالي اوزره ابقا ايچون
زوالدنصكره مسواك كيمك كركدر اما بزم مذهبمزده خير خلال الصائم السواك حديث
شريفي مقتضاسنجه بو وقتده صائمك مسواك كيمسي مكروه دكلدر وشيخ فان عجز
عن الصوم يفطر ويطعم لكل يوم مسكينا كالفطرة وصومدن عاجز اولان بير
فاني يعني اوروج طوتمغه قادر اولميان قوجه كيشي اوروجن يبوب هر كون ايچون
مثلا بر مسكينه صدقهٔ فطر كبي طعام ويرر يعني هر كونك صومي ايچون بر مسكينه
بغدايدن ياخود قوري اوزمدن يارم صاع ياخود خرمادن يا آرپه دن بر صاع
ويرر ياخود بونلردن برينك قيمتني ويرر ويقضي ان قدر واول بير فاني فديه
سندنصكره اوروج طوتمغه قادر اولورسه فداسنك حكمي باطل اولوب اوك
كچن كونلري قضا ايدر وحامل او مرضع خافت على نفسها او ولدها ومريض خاف
زيادة مرضه والمسافر افطروا وقضوا بلا فدية واوروج طوتدوغي تقديرجه

كندي نفسي اوزره ياخود اوشاغي اوزره ضعيفلك عارض اولمقدن خوف ايدن
يوكلي يا امزكلي خاتون ودخي مرضي آرتمقدن خوف ايدن خسته ومطلق مسافر
اولان كمسنه اوروجلرين يبوب فديه سز قضا ايدرلر يعني بونلرك هر بري
كندوسنه مخصوص اولان عذر ايله اوروجن يمكله آكا قضادن غيري برنسنه
لازم كلمز ● قيل حل الافطار يختص بمرضعة آجرت نفسها للارضاع ولا يحل
للوالدة اذ لا يجب عليها الارضاع ● ديلديكه صوم رمضانده بر مرضعه نك افطاري
حلال اولمق سوك امزكلي خاتونه مخصوص اولور كه غيرك طفلني امزرمك
ايچون كندو نفسني كرايه ويرمش اوله واما طفلك والده سنه افطار حلال اولمز
زيرا كه والده يه ولدني امزرمك واجب اولمز ● اقول لوكان حل الافطار بناء
على وجوب الارضاع فعقد الاجارة لوكان قبل رمضان يحل الافطار ● وبو
قولك تفصيل وبياننده ديرمكه اكر نفسني اجارهيه ويرن خاتونه افطارك حلالي
اولمسي مستاجرك طفلني امزرمك آكا واجب اولدوغنه بناء ايسه پس بو صورتده
عقد اجاره رمضاندن اول واقع اولورسه آكا افطار حلال اولور ● لكن لو
لم يكن قبل رمضان بل توجر نفسها في رمضان ينبغي ان لا يحل لها الافطار اذ
لا تجب عليها الاجارة الا اذا دعت الضرورة اليها ● ولكن اكر عقد اجاره رمضان
دن اول اولميوب بلكه اول خاتون شهر رمضانده نفسني كرايه ويررسه
لايق اولوركه آكا افطار حلال اولميه زيرا آكا واجب اولمزكه نفسني اجارهيه

ویره ممکن کیم اولی اجاره یه ضرورة باعث اوله ● اما الوالدة فلا یحل لها الافطار
الا اذا تعینت فحینئذ یجب علیها الارضاع ● اما طفلک والده سنه افطار حلال
اولمز ممکن کیم اول طفلی امزرمکه کندوسی متعین اوله پس طفل اناسنک ممه سندن
غیری خاتونک ممه سنی آلمامغین یاخود باباسی فقیر اولوب دایه طوتمغه قادر اولمغین
آنی امزرمکه اناسی متعین اولدوغی تقدیرجه امزرمک اکا واجب اولوب عذری
متحقق اولنجه افطار حلال اولور وصوم مسافر لا یضره احب ومسافرک ضرر ویرمین
صومی افضلدر یعنی اگر مسافره اوروج دوتمه سبیله مشقت عارض اولمزسه افطارندن
صومی افضلدر زیرا کاه اولور که کشی مسافرلکی حالنده اداء صوم ایتمسنک حرج
ومشقتدن مقیملکی حالنده قضاء صوم ایتمسنک تعب ودشوارلکی زیادهجه اولور
ولا قضاء ان مات فی سفره او مرضه ● ای لا تجب الفدیة ● واوزرینه قضاء
صوم واجب دکلدر اگر کشی سفرنده یاخسته لکنده اولورسه یعنی کشی مسافرلکی یاخسته
لکی حالنده اوروجن یبوبده هنوز سفرده یاخسته لکده ایکن وفات ایلدسه اوزرینه
فدیهء صوم واجب وان صح او اقام ثم مات فدی عنه ولیه بقدر ما فات ان عاش
بعد بقدره واگر خسته صاغلوب یاخود مسافر مقیم اولوبده بعده اولورسه اول
میتدن ولیسی اولان کمسنه فوت اولان صومی مقدارنجه فدیه ویرر اگر صحتندن
یا اقامتندن صکره فوت اولان صومی کونلری قدر حیوتدن اولدیسه والا فبقدرهما
ای بقدر الصحة والاقامة ● واگر فوت اولان صومی مقدارنجه صاغ اولمدیسه

صحتی واقامتی کونلری صاغشنجه ولیسی فدیه ویرر ● فانه اذا فات عشرة ایام فاقام
بعد رمضان خمسة ایام ثم مات او صح بعد رمضان خمسة ایام ثم مات فعلیه فدیة
خمسة ایام ● زیرا مسافردن مثلا اون کونک صومی فوت اولوبده رمضاندن صکره
بش کون مقیم اولسه ده بعده وفات ایلسه یاخود خستهدن مثلا اون کونک صومی
فوت اولوبده رمضاندن صکره بش کون صاغ اولسه بعده وفات ایلسه پس هر برینه
انجق بش کونک فدیهسی لازم اولوب ولیلری انلردن ادا ایدر وشرط لها الایصاء
وفدیه ایچون میتک وصیت ایتمسی شرط قلندی یعنی مسافر یا مقیم قضایه قالان
صوملرینک فدیهسنی وصیت ایتمینجه ولیلری اوزره واجب اولمز که انک فدیهسنی
ادا ایدهلر ولکن میت وصیت ایتمیوبده وارثی تبرعا کندی کرمندن انوکیچون فدیه ایدرسه
قول صحیح بودر که جائز اولوب فدیهسی یرینه کچر وتصح من الثلث ومیتک فدیه
ایله وصیت ایتمسی انجق ثلث مالندن صحیح اولور یعنی اگر وصیت ایلدوکی فدیه جمیع
مالنک اوچ بلوکنک بر بلوکندن زیاده کلورسه وارثی اوزره واجب اولمزکه
ثلث مالندن زیاده اولان فدیهسنی ادا ایلیه وفدیة کل صلوة کصوم یوم هو الصحیح
وهر بر وقت نمازک فدیهسی بر کونلک اوروجک فدیهسی کبیدر که قول صحیح بودر
وعند البعض فدیة صلوات یوم واحد کفدیة صوم یوم ● وبعض علمامز رحمهم
الله تعالی قتنده بر کونلک نمازلرک فدیهسی بر کونلک اوروجک فدیهسی کبیدر یعنی
بو قوله کوره بر کونک صومی ایچون مثلا نصف صاع بغدای فدیه ویرلدوکی کبی

بر کونک بش وقت نمازی ایچون دخی نصف صاع بغدای فدیه ویرلور ویقضی
رمضان وصلاة وفصلا وشهر رمضانک صومی بربری ارد بجه ده قضا اولنور
وکونلرنک آره سین آیرمق ایله ده یعنی بو اوجی قضا ایدن مخیردرکه دلرسه قاج
کون قضا ایدجک ایسه آره سین کسمیوب اتمام ایدنجیه دک بربری ارد بجه طوتار
ودلرسه ایامنی تفریق ایدوب بعض ایامن طوتوب بعض ایامن بیوب بو حال ایله
قضا ایدر ولکن اوزرندن واجبی اسقاط اتمکه مسارعت ایدوب تتابع ایله قضا
اتمسی مستحبدر فان جاء آخر صامه ثم قضى الاول بلا فدية • وعند الشافعي تجب
الفدية • واوزرنده قضاء رمضان وار ایکن ایکنجی رمضان کلوب داخل
اولورسه اول صوم وقتی طوتوب اولکی صوم رمضانی صکره قضا ایدر فدیه مز
اما که شافعی قتنده اول رمضانی قضادن غیری هر کون ایچون فدیه دخی واجب
اولور ولا یصوم ولا یصلی عنه ولیه ودخی میتک ولیسی میتدن اوتوری نه اوروج
طوتار ونه نماز قلر یعنی میتک وارثی کندو یانندن انک قالمش صومی ویا نمازی ایچون
فدیه ویررسه جائزدر اما که قضایه قالان صومی وصلوتی ایچون اوروج طوتوب
نماز قلرسه میتک صوم وصلوتی یرینه کچمز ویلزم صوم نفل شرع فيه اداء وقضاء
• ای یجب علیه اتمامه فان افسد فعلیه القضاء • وشروع اولنان نافله اوروجی
اداء وقضاء لازم اولور یعنی نافله اوروجه مباشرت ایدن اوزره اول صومک
اتمامی واجب اولوب اکر افساد ایدرسه ینه اوزرینه قضاسی لازم کلور الا فی

الایام

الایام المنهیة الا صومندن نهی ومنع اولنان کونلرده نافله اوروجه شروع ایدنه
اول صومک اتمامی لازم کلمیوب قضاسی دخی واجب اولمز حاصلی بو کونلرده صومه
شروع اولنورسه بوزمسی لازم اولوب صکره قضاسی واجب اولمز • وهی خمسة
ایام عید الفطر وعید الاضحى مع ثلثة بعده • واول ایام منهیه یلده بش کوندرکه فطر
بیرامی کونی وقربان بیرامی کونیدر وبوندن صکره اوچ کون ایله معا که ایام
تشریقدر رمضان بیرامی کوننده ولا یفطر بلا عذر في رواية دخی کشی نافله اوروجی
عذرسز بوزماز بر روایتده • ای اذا شرع في صوم التطوع لا یجوز الافطار
بلا عذر لانه ابطال العمل وفي رواية اخرى يجوز لان القضاء خلفه • یعنی کشی
نافله اوروجنه شروع ومباشرت ایتدوکندن صکره عذرسز انی بوزمق جائز دکلدر
زیرا بو معنا ابطال عملدر واعمال صالحه دن برینه شروعدن صکره انی تمام ایتمیوب
بوزمق ایسه جائز دکلدر وبر غیری روایتده اول صوم تطوعی تمام اتمزدن
اول عذرسز بوزمق جائزدر زیرا قضاسی انک خلفی ونائبیدر ویباح بعذر
الضیافة • هذا الحکم یشمل المضیف والضیف • ونافله اوروجی ضیافت عذری
ایله بوزمق مباح وجائزدرکه بو حکم قونق آلانه وقونغه شامل اولور یعنی
قونقلق عذری ایله نافله اوروجی افطار اتمک مباح اولمسی حکمنده ضیافت صاحبی
وقونقلغه واران برابردر ویمسك بقية يومه صبي بلغ وكافر اسلم وحائض
طهرت ومسافر قدم ولا يقضي الاولان يومهما وان اكلا فيه بعد النية وکونک

باقیسنی امساك ایدوب یمزلر نهار رمضانده بالغ اولان صبی و اسلامه کلن کشی
و حیضدن پاك اولان خاتون و وطننه کلن مسافر ولکن ایکی و کیلر که بالغ اولان
صبی ایله یکی مسلمان ایدی اول کونلرنی قضا اتمزلر اکر بو ایکیسی اول کونلرنده نیتدن نصکره
یرکرسه ده ● ای اذا حدث هذه الامور فی نهار رمضان یجب الامساك بقیة
الیوم لحرمة رمضان لکن لا قضاء علی الصبی الذی بلغ والکافر الذی اسلم لعدم الاهلیة
فی اول الیوم فلم یجب الاداء فلا یجب القضاء وان کان البلوغ والاسلام قبل نصف
النهار فنویا الصوم ثم اکلا ● یعنی شو امور مذکوره که صبینك بلوغی و کافرك
اسلامی و حائضك طهری و مسافرك قدومیدر نهار رمضانده حادث و واقع
اولنجه شهر رمضانه احترام ایچون اول کونك باقیسنی طوتمق بو اشخاص اوزره واجب
اولور ولکن نهار رمضانده بالغ اولان و اسلامه کلن اوزره اول کونك قضاسی
یوقدر اول یومده اوزرلرینه صوم واجب اولمغه اهل اولمدقلری ایچون پس
انلره اداء صوم واجب اولمیوب قضاسی دخی واجب اولمز اکر اول بلوغ و اسلام
نصف نهاردن مقدم اولوبده اوروجی نیتدن نصکره اکل ایدرلرسه ده نوی المسافر
الفطر وقدم فنوی الصوم فی وقتها صح وفی رمضان یجب یعنی مسافر ایام رمضاندن
غیری کونده اکلی نیت ایدوب وطننه کلوبده وقت نیتده یعنی نصف نهاردن اول
صومی قصد ایلسه بو صومی صحیح اولور و مسافرك بو حالی رمضانده واقع اولدقده
اول کونك صومی اکا واجب اولور حاصلی رمضان کوننده فطر اتمدین نصف نهاردن

اول وطننه کلن مسافرك اول کونی طوتوب اداء صوم اتمسی واجب اولور الضمیر
فی وقتها یرجع الی النیة ● فی وقتهاده کی ضمیر بارز نوی فعلنك مصدری اولان
نیته راجعدر ● وفی صح یرجع الی الصوم ● وصح فعلنده کی ضمیر مستتر مذکور
اولان صومه راجعدر کما یجب الاتمام علی مقیم سافر فی یوم منه یعنی رمضان
کونلرندن برنده سفر ایدن مقیم اوزره اول کونك اتمامی واجب اولور لکن لو
افطر لا کفارة فیهما ● ای فی قدوم المسافر وسفر المقیم ● ولکن اکر افطار
ایدرسه اول ایکی صورتده بله کفارت یوقدر یعنی مسافرك رمضانده افطار اتمدن
نصف نهاردن اول وطننه کلدوکی صورتده و مقیمك دخی سفر ایتدوکی صورتده
اولکیسی قدومندن و ایکنجیسی سفرندن صکره اول کونلرنده افطار ایدرلرسه اوزرلرینه
کفارت واجب اولمز وقضی ایاما اغمی علیه فیها الا یوما حدث فیه او فی لیلته دخی
کشی رمضاندن شول ایامی قضا ایدر که انده مغمی علیه اولمشدر یعنی رمضان کونلرنده
بایلوب مرض اغما سببی ایله ایامنی تشخیص و تمییز اتمین کمسنه ایلدوغندن نصکره اول
کونلری قضا ایدر الا شول کونی قضا ایلمز که بایلمسی اول کونده یا کیجه سنده عارض
اولمشدر ● لانه اذا اغمی علیه ایاما لم توجد منه النیة فیما عدا الیوم الاول اما الیوم
الاول فالظاهر انه قد نوی الصوم فیه ● زیرا برقج ایام بایلنجه اولکی کوندن
غیریده اندن نیت بولنمز اما اولکی کونی ظاهر حالی بودر که انده صومی نیت اتمشدر
حاصلی رمضانك کیجه لی و کوندزلی برقج ایامنده بایلان کشی ایلدوغندن نصکره

اول اغما کونلرینك اولکیسنی قضا ایتمز لکن یومی اولدن ماعدا کونلری قضا ایدر زیرا
ظاهر حالی بودرکه اولکی کوننده اغمادن مقدم صومی نیت ایتمش اوله اما سائر ایامنك
اندن نیتك صدوری تصور اولنمز ● اقول هذا اذا لم یذکر انه نوی ام لا اما اذا
علم انه نوی فلا شك فی صحته وان علم انه لم ینو فلا شك فی عدم الصحة ● بو مسئله
نك تفصیلنده دیرمکه اول مغمی علیه اولکی کونی قضا ایتمسی ایلدر وعندنصکره اول
کونده صومی نیت ایتدیکی یاخود ایتمدیکی دیو بیلمدوکی وقتده در یعنی نیت وعدم نیتده
تردد ایلدوکی وقتده اول کونی قضا ایلمز اما نیت ایتدوکی تحقیقا بلنجه صومینك
صحتنده شبهه یوقدر پس بو کونی قضا ایتمز واکر نیت ایتمدوکی تحقیق بلورسه
او کونی صحیح اولمسنده شك یوقدر پس بو کونی دخی اول بر ایام ایله قضا ایدر ولو
جن کله لم یقض وان افاق بعضه قضی ما مضی سواء بلغ مجنونا او عاقلا ثم
جن فی ظاهر الروایة واکر کیشی رمضانك جمیع ایامنده مجنون اولسه هیچ بر کونن
قضا ایلمز واکر رمضانك بعض کونلرنده اوصلانورسه دلولکنده کچن کونلرین قضا
ایدرکه ظاهر روایتده برابردر کرك مجنون ایکن بالغ اولسون وکرك عاقل ایکن
بالغ اولدقدن صکره مجنون اولسون ● لکن الجنون اذا استغرق شهر رمضان اسقط
الصوم ● دلولك شهر رمضانك جمیع ایامنی احاطه ایدنجه صومی اسقاط ایدر
یعنی بتون رمضانده دلو اولوب عقلی باشنه هیچ کلمینجه اول رمضانك قضاسی اکا
لازم کلمز ● وان لم یستغرق لا ابل یجب القضاء ● واکر جنون بتون رمضانی احاطه

ایتمزسه

ایتمزسه صومی اسقاط ایلمز بلکه اکا قضاسی واجب اولور ● ولا فرق فی هذا بین ما
اذا بلغ مجنونا او عاقلا ثم جن ● و رمضانك بعضیسنده افاقت بولان مجنون اوذره
جنونی حالنده کچن کونلرك قضاسی واجب اولمقده فرق یوقدر مجنون ایکن بالغ اولسی
ایله عاقل ایکن بالغ اولدوغندنصکره مجنون اولسی بیننده یعنی رمضانك بعضیسنده
اوصلانان دلو کرکسه کوچکلکندن برو مجنون اولسون وکرکسه بلوغندنصکره بو
ایکی صورتده بله رمضانك بعضیسنده اوصلاندقدنصکره اول کچن کونلرك قضاسی
ظاهر روایتده اکا واجب اولور ● وعند محمد اذا بلغ مجنونا لا یجب علیه الصوم مع انه
لا یکون مستغرقا ● وامام محمد رحمه الله تعالینك قتنده مجنون ایکن بالغ اولنجه اوذرینه
صوم رمضان واجب اولمز اول جنون رمضانك جمله سنی احاطه ایتمدوکی حالده
بله ● فان الجنون اذا اتصل بالصبی یجب الصوم فهذ الجنون یکون مانعا فیکفی لمنع الجنون
الضعیف وهو غیر المستغرق ● زیرا تحقیق جنون صبی یه متصل اولنجه اکا صوم
واجب اولمز پس صبی یه متصل اولان جنون صومك وجوبنه مانع اولور امدی
جنون ضعیف صومك وجوبنی منع ایتمکه کفایت ایدرکه اول جنون ضعیف بتون
رمضانی احاطه ایتمین جنوندر ● اما اذا جن البالغ فانه دافع للصوم الواجب
فلا بد ان یکون جنونا قویا وهو المستغرق ● اما کیشی عاقل ایکن بالغ اولوب عبادته
ایله مکلف اولدوغندنصکره مجنون اولنجه اول جنونی انك اوذرینه واجب اولان
صومی رفع ایدر پس بونك جنونی قوی اولمق لازمدر تاکه اکا واجب اولان صومك

دفعنه صالح اوله و اول قوی اولان جنون بتون شهری احاطه ایدن جنوندر
حاصلی ایام رمضانك بر قچنده مجنون اولدوغندن صکره افاقت بولوب عقلی باشنه
کلن کمسنه نك جنونی حالنده کچن کونلری قضا ایتمسینك وجوبنده جنونی اصلی
عارضی اولمق اره سنده ظاهر روایتده فارق و فاصل اولمیوب جنونی کرك
صباوتی زماننه متصل اولسون و کرك بلوغندنصکره عارض اولسون اول
ایکی نوع جنوندن هر قنقسی اولورسه اولسون ایام رمضانك بر قچنه دك ممتد
اولدوغندن صکره ینه اول رمضانك ایچره اندن افاقت بولان کشی جنونی زماننده
کچن ایامنی قضا ایتمسی واجب اولور و لکن امام محمد رحمه الله اول ایکی جنونی
بر برندن فصل ایدوب رمضانك بعض ایامنده افاقت بولانك جنونی اصلی ایسه یعنی
صبیلکندن برو ممتد ایسه کچن کونلری قضا اتمز و اکر عارضی ایسه یعنی جنونی اوشاقلغی
زماننده عارض اولمیوب ده بالغ اولدوغندنصکره عارض اولمش ایسه قضا ایدر
دیو بیورمشدر نذر بصوم یومی العید وایام التشریق او بصوم السنة صح وافطر
هذه الایام وقضاها ولا عهدة ان صامها کشی ایکی بیرامك کونلرنده و تشریق کونلرنده
اوروج طوتمغی یاخود بیل اوروج طوتمغی نذر ایدرسه بو نذری صحیح اولور ولکن
بو بش کونده افطار ایدوب انلری سائر ایامده قضا ایدر و اکر اول کونلرده کی نذرنی
یرینه کتوروب طوترسه عهده سندن چقوب اکا قضاسی لازم کلمز ● فرق ما بین
النذر والشروع فی هذه الایام فلا یلزم بالشروع لانه معصیة ویلزم بالنذر اذ

لا معصیة فی النذر ● یعنی فقها رحمهم الله تعالی شو ایام خمسه ده شروع اولنان
صوم ایله نذر اولنان صومك اره سنده فرق ایدرلر حاصلی بو بش کونده اوروج
طوتمغی نذر ایتمك و صومه نذرسز شروع و مباشرت ایتمك اره سنده فصل
ایتمشلردر پس امدی بو کونلرده مجرد شروع ایله صوم لازم کلمز یعنی بو ایامده
شروع اولنان صومك اتمامی واجب اولمز بلکه بو کونلرده شروع اولنان صومك
نقض و ابطالی واجب اولوب قضاسی دخی لازم کلمز زیرا بو کونلرده صومه
شروع معصیتدر اما که بو کونلرده نذر ایله صوم لازم کلور زیرا نذرده معصیت
یوقدر ثم یعنی ایام منهیه ده یاخود جمیع سنه ده اوروج طوتمغی نذر ایدنك
نذری صحیح اولدوغندن صکره بو نذرك تفصیل مسائلی بودر که ان لم ینو شیئا
او نوی النذر لا غیر او نوی النذر ونوی ان لا یکون یمینا کان نذرا فقط اکر
صیغهٔ نذر ایله تکلم ایدن کمسنه بو قولی ایله نذردن و یمیندن هیچ برنسنه یی نیت
ایتمامش ایسه یاخود انجق نذری نیت ایدوب غیرسین نیت ایتمامش ایسه یعنی یمین
اولمسنی یاخود اولمامسنی قصد ایتمامش ایسه یاخود نذری نیت ایدوب یمین اولمامسنی
نیت ایتمش ایسه اول قولی انجق نذر اولور یمین اولمز وان نوی الیمین ونوی ان
لا یکون نذرا کان یمینا وعلیه کفارة یمین ان افطر و اکر اول لفظ ایله یمینی نیت
ایدوب نذر اولمامسنی نیت ایتمش ایسه اول قولی یمین اولوب اکر اول کونده افطار
ایدرسه اکا انجق کفارت یمین واجب اولور وان نواهما او نوی الیمین ● ای من

غير ان ينفي النذر كان نذرا و يمينا ● حتى لو افطر يجب عليه القضاء للنذر والكفارة

لليمين ● واكر اول قولي ايله هم نذري وهم يميني نيت اتمش ايسه ياخود يالكز يميني

نيت اتمش ايسه يعني نذري نفي اتمكسوزين انجق يميني نيت اتمش ايسه اول سوزي

هم نذر اولور وهم يمين حتى اول كوننده اكر افطار ايدرسه اكا نذر ايچون اول

كونك قضاسي واجب اولور يمين ايچون دخي كفارت واجب اولور وعند ابي يوسف

نذر في الاول ويمين في الثاني ● المراد بالاول ما اذا نواهما وبالثاني ما اذا نوى

اليمين ● وابو يوسف رحمه الله تعالى نك قتنده اولكده نذر اولور ثانيده يمين

اولور كه اولكي ايله مراد هم نذري وهم يميني نيت ايتدوكي صورتدر وايكنجي ايله

مراد انجق يميني نيت ايتدوكي صورتدر ● واعلم ان الاقسام ستة ما اذا لم ينو شيئا

● معلوم اوله كه متنده ذكر اولنان اقسام التيدر كه مثلا لله علي صوم رجب

دين كشي بو قولي ايله هيچ برنسنه يي نيت اتممسيدر يعني نه نذري ونه يميني نيت

اتممسيدر كه اولكيسي بودر ● او نوى كليهما ● وياخود ايكيسنده نيت اتمسيدر

يعني هم نذري وهم يميني نيت اتمسيدر كه ايكنجيسي بودر ● او نوى النذر بلا نفي

اليمين ● وياخود يميني نفي اتمكسوزين نذره نيت اتمسيدر يعني يمين اولماسين و

اولماسين قصد اتميوب انجق نذر اولمسني نيت اتمسيدر كه اوچنجيسي بودر ●

او مع نفيه ● وياخود يميني نفي اتمسيله معا نذر اولمسني نيت اتمسيدر يعني انجق

نذر اولماسني نيت ايدوب يمين اولماسني قصد اتمسيدر كه دوردنجيسي بودر

او نوى

او نوى اليمين بلا نفي النذر ● وياخود نذري نفي اتمكسوزين يمين اولمسني

نيت اتمسيدر يعني يمين اولمسني نيت ايدوب نذر اولماسني قصد اتمسيدر كه بشنجيسي

بودر ● او مع نفيه ● وياخود نذر اولمسني نفي اتمسيله معا يمين اولمسني نيت

اتمشدر يعني انجق يمين اولمسين قصد ايدوب نذر اولماسني دخي مراد اتمشدر كه

التنجيسي بودر ● ففي الهداية جعل اليمين معنى مجازيا والعلاقة بين النذر واليمين

ان النذر ايجاب المباح فيدل على تحريم ضده وتحريم الحلال يمين لقوله تعالى لم تحرم

ما احل الله لك الى قوله قد فرض الله لكم تحلة ايمانكم ● يعني صاحب الهدايه رحمه

الله تعالى هدايه ده بو بحثك بياني محلنده يميني معناي مجازي قلمشدر يعني صيغه

نذرك معناي حقيقيسي نذردر ومعناي مجازيسي يميندر ديو بيورمشدر

و نذر ايله يمين آره سنده علاقه ومناسبت بودر كه نذر اتمك مباحي واجب

قلمقدر كه بو مقامده مباح ايله مراد صومدر پس ضدني حرام قلمغه اوزره دلالت

ايدر كه صومك ضدي اوروج طوتمامقدر وحلالي حرام قلمق ايسه يميندر الله

تعالى لم تحرم ما احل الله لك تبتغي مرضات ازواجك والله غفور رحيم قد فرض

الله لكم تحلة ايمانكم بيورردوغي ايچون ● فاذا كان اليمين معنى مجازيا يرد

عليه انه يلزم الجمع بين الحقيقة والمجاز فلدفع هذا قيل في كتب اصولنا ليس اليمين

معنى مجازيا بل هذا الكلام نذر بصيغته يمين بموجبه ● پس امدي يمين نذرك معناي

مجازيسي اعتبار اولنمغه نوكا حقيقت ومجازك آره سين جمع اتمك لازم كلور ديو

سؤال وارد اولور ایدی بو اعتراضی دفع ایچون اصول فقههمز کتابلرندن دنلدیکه
یمین نذرك معنای مجازیسی در دکلدر بلکه شو کلام یعنی مثلا لله علی صوم رجب
کلامی صیغه ولفظی ایله نذردر وموجب ومقتضاسی ایله یمیندر • والمراد
بالموجب اللازم کما ان شراء القریب بصیغته اعتاق بموجبه • ونذرك موجبیله
مراد انك لازم ومقتضاسی اولان معنادر که اول معنا یمیندر نتکم کشی ذی رحم محرمی
اولان قریبنی صاتون آلمسی صیغه ووضعی ایله اشترا وموجب ولازمی ایله اعتاقدر
• فیخطر بالی ان الیمین لو کانت موجبة یثبت بلا نیة کشراء القریب بل هو معنی مجازی •
ثم قلبمه دخی خطور ایلدی که یمین اکر نذرك موجب ولازمی اولیدی نیتسز ثابت اولوردی
کشی کندو خصمنی صاتون آلدقده اعتاقنی نیت ایتمك سوزین آزاد اولدوغی کبی بلکه یمین
نذرك معنای مجازیسیدر • فالجواب عن الجمع بین الحقیقة والمجاز ان الجمع بینهما في
الارادة لا یجوز وهنا لیس کذلك فان النذر لا یثبت بارادته بل بصیغته فان صیغته
انشاء النذر فیثبت النذر سواء اراد او لم یرد ما لم ینو انه لیس بنذر واما اذا نوی انه
لیس بنذر یصدق فیما بینه وبین الله تعالی فان هذا امر لا مدخل فیه لقضاء القاضي والمعنی
المجازی یثبت بارادته فلا جمع بینهما في الارادة • یعنی یمین نذرك معنای مجازیسی
اولنجه حقیقت ومجازك آره سین جمع ایتمك لازم کلدوکی اوزره وارد اولان سؤال
دن جواب بودر که حقیقت ومجازك آره سین جمع ایلمك ارادتده جائز دکلدر یعنی
ایکیسنی معا مراد ایدوبن قصد وارادتده جمع ایتمك جائز دکلدر و بو محلده ایسه بویله

دکلدر

دکلدر زیرا نذر متکلمك ارادتی ایله ثابت اولمز بلکه کندی صیغه ولفظی ایله
ثابت اولور زیرا نذرك صیغه ولفظی نذری انشادر یعنی نذرك لفظنی سویلمك
همان نذری وجوده کتورمکدر پس مجرد صیغه سنی تلفظ ایله نذر ثابت اولور برابر
درکه متکلم نذری مراد ایلسون یا ایلمسون مادامکه نذر دکلدر دیو نیت ایتمیه
اما نذر دکلدر دیو نیت ایدنجه فیما بینه وبین الله تعالی تصدیق اولنور زیرا
نذری مراد ایتمسی بر معنادر که انده حکم قاضینك مدخلی یوقدر ومعنای مجازی
ایسه مراد ایتمسیله ثابت اولور پس چونکه معنای حقیقی ارادته احتیاجسز ثابت اولوب
معنای مجازی ارادتله ثابت اولور ایمدی حقیقت ایله مجازك قصد وارادتده جمع
اولنمقلری یوقدر وتفریق صوم الستة في شوال ابعد عن الکراهة والتشبه بالنصاری
وشوال آینده التی کون اوروجی تفریق ایدوبن مثلا کون آشری طوتمق کراهتدن
ونصارانك اوروجلرینه بکزه مکدن بعیددر یعنی یوم عید فطرده وعقبنجه
برنجی ایامده دخی افطاردن صکره شوال آینده التی کون اوروجك آره سین تفریق
ایدوبن مثلا بر کون آشری طوتمق کراهتدن ونصارایه مشابهتدن ایراغ اولدوغی
کبی انجق بیرام کوننده افطار ایدوبن ایرته سی التی کونه دك بری بری آردنجه
اوروج طوتمق دخی اول کراهت وتشبهدن ایراقدر ولکن اولکی کیفیت ایکنجیسندن
دخی زیاده جه ایراقدر حاصلی شوالدن التی کون اوروج طوتمق استینه افضل
بودرکه بری بری آردنجه طوتمیوب آره لرین فصل ایدرك طوته

باب

الاعتكاف بو باب اعتكافك بیاننده در الاعتكاف سنة مؤكدة
یعنی قول صحیح اوزره شهر رمضانك عشر آخرنده اعتكاف سنت مؤكده در وهو
لبث صائم في مسجد جماعة بنیته واعتكاف شرعی صائم اولان كمسنه نك مسجد
جماعتده یعنی معین امام ومؤذنی اولان مسجدده اعتكاف نیتیله دورمسیدر
واقله یوم فیقضی من قطعه فیه [یوما] ● ای اذا شرع في الاعتكاف فقطعه قبل تمام [بعد الشروع]
یوم ولیلة فعلیه القضاء خلافا لمحمد فان اقله ساعة عنده وقد حصلت ● واعتكافك
اقل مدتی بر كوندر امدی اعتكافنی بوزن كشی انی قضا ایدر یعنی كشی اعتكافه
شروع ایتدوكندن صكره بر كون وبر كیجه نك تمامندن مقدم انی افساد ایلسه اودخی
قضاسی لازم كلور امام محمدك خلافنجه یعنی امام محمدك قولی اوزره اول اعتكافی
قضا اتمك لازم كلمز زیرا انك قتنده اقل اعتكاف برساعتدر حال بوكه اول برساعت
كه وقت قلیلدر افساددن مقدم حاصل اولمشدر ولا یخرج منه الا لحاجة الانسان
او الجمعة وقت الزوال ومن بعد منزله عنه فوقتا یدركها ویصلی السنن علی الخلاف
ومعتكف اولان كشی مسجددن چقمز الا بول وغائط كبی حاجت انسان ایچون یاخود
جمعه نمازی ایچون چقار وقت زوالده ومنزلی جامعدن ایراغ اولان معتكف شول
وقتده چقوب جامعه كیدر كه اول وقتده چقدوغی تقدیرجه جمعه نمازنه یتشور
وهم اختلاف علما اوزره سنتلری قلار ● وهو ان یصلی قبلها اربعا وفي
روایة ستا ركعتین تحیة واربعا سنة وبعدها اربعا عند ابی حنیفة وستا عندهما

رحمهم

رحمهم الله تعالی ● اول اختلاف اوزره اولان سنتلر جمعه دن اول دورت
ركعت سنت قلمقدر وبر روایتده التی ركعت قلمقدر كه ایكی ركعتی تحیت المسجد دیو
ودورت ركعتنی سنت دیو قلمقدر وصلوة جمعه دنصكره دخی ابو حنیفه قتنده
دورت ركعت قلوب امامین قتلرنده التی ركعت قلمقدر رحمهم الله تعالی ولا
یفسد بمكثه اكثر منه فلو خرج ساعة بلا عذر فسد ومعتكفك جمعه نمازنی
قلدوغندنصكره جامعده اول مقداردن زیاده اكلنمسی ایله اعتكافی فاسد
اولمز بس اكر مسجددن عذرسز برساعت مقداری چقارسه اعتكافی بوزلور
ویاكل ویشرب وینام ویبیع ویشتری فیه بلا احضار مبیع لا غیره ● ای لا یفعل
غیر المعتكف هذه الافعال في المسجد ● ومعتكف مسجدده ایكن یر وایچر واویور
ومبیعی یاننده حاضر قلمیوب انجق حوایج اصلیه سنده الی وصاتی ایدر یعنی معتكفك
بونلری اشلمسی مكروه دكلدر اما غیریسی یعنی معتكفدن ماعدا اشخاص بو افعالی
مسجدده اشلیمز حاصلی معتكف اولمین كمسنه نك بونلری مسجدده اشلمسی مكروه
اولور ولا یصمت ودخی معتكف قصد ایله صوص اولمیه یعنی معتكفك خیردن
كلامدن امتناع ایدوبده هیچ سویلمامسی مكروهدر زیرا صامتك قصد ایله سكوت
ایدوبده اصلا تكلم ایتممسی شریعتمزده قربت وعبادت دكلدر ولا یتكلم الا بخیر
ودخی معتكف سویلمیه الا خیر ایله یعنی كشی جمیع اوقاتده خیرلو كلامدن غیری ایله
سویلمدوكی كبی اعتكافی حالنده دخی شر ایله سویلمیوب انجق كلام خیر یا اقتضا ایلدن

كلام مباح ایله تكلم ایلیه ویبطله الوطء ولو لیلا او ناسیا واعتكافی جماع ابطال
ایدر اگر كیجه ایله یاخود نسیان ایله واقع اولورسه ده ووطئه فی غیر فرج او
قبلة او لمس ان انزل ودخی فرجدن غیری عضوده جماع اتمك یاخود اوپمك
یاخود یاپشمق اعتكافی ابطال ایدر اگر بو اوچدن بری ایله انزال منی واقع اولورسه
والا فلا وان حرم واگر انزال واقع اولمزسه انلر اعتكافی فساد ایلمز اگر معتكفه
حرام ایسه ده یعنی معتكفك بونلری اشلمسی حرامدر ولكن اعتكافی بوزلمز انزال
واقع اولمینجه والمرأة تعتكف فی بیتها وخاتون كشی اونده اعتكافه كیرر یعنی اگر
اونده نماز ایچون معین مكان وار ایسه انده اعتكاف ایدر ویوق ایسه اونك
هرقنقی كوشه سنده استرسه معتكف اولور زیرا اول مكان انك حقنده مسجد
عد اولنور نذر اعتكاف ایام لزمه بلیالیها ولاء بلا شرطه كشی برقچ كونك
اعتكافنی نذر ایدنجه بری بری اردنجه كیجه لری ایله بیله اكا لازم كلور بری
بری اردنجه اعتكافی شرطسز یعنی برقچ كونك اعتكافن نذر ایدن كمسنه اول كونك
بری بری اردنجه اعتكافه كیرمكنی شرط اتمزسه دخی ینه اول كونلرده كیجه لری ایله
معا بری بری اردنجه اعتكاف ایلمسی واجب اولور وفی یومین بلیلتیهما وایكی
كون اعتكافه كیرمكی نذر ایدن نه كیجه لریله لازم كلور یعنی اول كونك كیجه لریله
بیله معتكف اولمسی لازمدر وصح نیة النهر خاصة ویالكز كونلرك اعتكافن نیت
ایتمك دخی صحیح اولور یعنی برنجه ایامك اعتكافن نذر ایدن كشی كیجه لریله معا

نیت ایتمیوب انجق كونلرنده معتكف اولمسنی قصد ایدرسه نیتی صحیح اولوب
انجق اول كونلرده اعتكافی لازم كلوب كیجه لر نذرنده داخل اولمز اما كه
نذرینی مطلق ایدوب كیجه دن وكوندزدن هیچ برینی نیت ایتمینجه اول ایامك
هم كیجه لرنده وهم كونلرنده اعتكافی لازم كلور

بو كتاب مسائل حجك بیاننده در اعلم ان الحج فریضة یكفر جاحده لكن اطلق علیه الوجوب
واراد الفریضة حیث قال معلومك اوله كه حج شریف یعنی كعبه مكرمه یی علی وجه
التعظیم زیارت ایلمك بر فرضدر كه انی انكار ایدنك كفری ایله حكم اولنور حاصلی
حج شریفك فرضیتی دلیل قطعی ایله ثابت اولمغله هم اعتقادی وهم عملی فرضدر لكن
فرضله واجبدن هر بری آخرك مقامنده مجازا استعمال اولندوغی ایچون مصنف رحمه
الله تعالی حج اوزره اسم وجوبی اطلاق ایلیوب انكله فرضی مراد ایلدی زیرا كه یجب علی
كل حر مسلم مكلف صحیح بصیر له زاد وراحلة فضلا عما لابد منه وعن نفقة عیاله الی
حین عوده ددی یعنی حج شریف هر بر مسلمان مكلف صحیح بصیر اولان كشی اوزره
واجب اولور كه انك مكه مكرمه یه واروب تا اوینه كلنجه یه دك كندوسنه لازم
اولاندن ارتق واهل وعیالینك نفقه سندن ارتق زاد وراحله سی وله زاد ایله
مراد شول طعامدر كه سفر ایچون اتخاذ اولنور بس بوندن زاد ایله مراد حج یولینك
ازغنه قادر اولجق قدر ماله مالك اولمقدر وراحله ایله مراد دوه در یاخود مطلق
بنكدر مع امن الطریق یعنی اول شرائطك وجودی قتنده حجك فرض اولمسی حج یولینك

امين اولوب اندن سلامتله كچوب كيتمك غالب اولمسيله معاددر والزوج او المحرم للمرأة
ان كان بينها وبين مكة مسيرة سفر ودخي خاتون كشي اوزره حجك وجوبي اول شرائط
دن ماعدا زوجي ياخود محرمي اولمغله مقيد دركه اول خاتونله مكه اره سنده مدت سفر
اولورسه في العمر مرة يعني حج شريفك اول اوصاف ايله متصف اولان كشي اوزره
فرض اولمسي جميع عمرده بر كره در حاصلي بو كشي عمرنده بر كره حج ايدوكندنصكره بر
دخي اكا حج فرض اولمز على الفور هذا عند ابي يوسف اما عند محمد فعلى التراخي
يعني اول شرائط موجود اولدوغي كبي همان فوريجه اول يلده حج ايتمك واجب اولوركه
بو ابي يوسف قتنده در اماكه امام محمد قتنده تراخي ومهلت اوزره واجب اولور يعني
اوزرينه حج فرض اولان كشي مخير دركه دلرسه اوزرينه حج فرض اولدوغي سنه
ده ايدر دلرسه آخر سنه ده وزعم بعض المتاخرين ان هذا الخلاف بينهما مبني
على ان الامر المطلق عند ابي يوسف للفور وعند محمد لا پس امامينك بو اختلافندن
بعض متاخرين صانديكه ايكيسنك اره سنده كه بو خلاف ابي يوسف قتنده امر مطلق
فور ايچون اولوب امام محمد قاتنده اولمدوغي اوزره مبني در امر مطلق ايله مراد شول
امردركه شارع اني اطلاق ايدوب مأمور بهك مثلا فوري فرض اولمسي ياخود
تراخي ايله فرض اولمسي اوزره دلالت ايدر قرينه ذكر ايتمشدر پس بويله امر ابي يوسف
قتنده مأمور بهك فوري فرض اولمسي اوزره دلالت ايدوب امام محمد قتنده
اتمز ديو بعض متاخرين ظن ايلدي وهذا غير صحيح لان الامر لا يوجب الفور

باتفاق بينهما واول بعض علمانك بويله صانمسي صحيح دكلدر زيراكه امر مطلق
امامينك اره سنده بالاتفاق فوري ايجاب ايلمز حاصلي مطلق ذكر اولنان امر
ايكيسندن قتنده اقتضا ايلمزكه انك موجب ومقتضاسي ايله عمل على الفور ياخود
على التراخي فرض اوله فمسئلة الحج مسئلة مبتداة فقال ابو يوسف بالفور احترازا
عن الفوت يعني چونكه امر مطلق امامينك قتلرنده فوري ايجاب ايلمز پس وجوب
حجك مسئله سي باشقه مسئله اولوب اول قاعده اوزره مبني وجاري دكلدر پس
ابو يوسف بيوردي كه جميع شرائطي بولندقده حج همان اول سنه ده على الفور فرض
اولور كلسي ييللره تأخير ايله فوتندن احتراز واجتناب ايچون حتى اذا اتى به بعد
العام الاول كان اداء عنده حتى اوزرينه حج فرض اولان كشي اول سنه ده حج
ايتميوبده اندن صكره كي سنه لرك برنده حج ايدرسه ابي يوسف قتنده ادا اولوب
قضا اولمز وعند محمد وجوبه على التراخي بشرط ان لا يفوت وامام محمد قتنده
حج شريفك واجب اولمسي تراخي ومهلت اوزره در فوت اولمامسي شرطيله
حتى لو لم يؤدى في العام الاول ومات يكون اثما اتفاقا حتى اوزرينه حج فرض
اولدوغي سنه ده ادا قليوبده كلسي ييللرك برنده حج ايتمدين اولورسه بالاتفاق
اثم وكنهكار اولور اما عند ابي يوسف فظاهر اما ابي يوسف قتنده بو كشينك
آثم اولدوغي ظاهردر زيراكه بونك قاتنده وجوب حج على الفور اولمغله وقتندن
كيرو اليقويوب هيچ ادا قلمدين اولدي واما عند محمد فلانه فات عن العام الاول

باتفاق

وعدم فوته في العمر مشكوك فيكون آثما موقوفا فان ادى بعد ذلك يرتفع الاثم عند
وعند ابي يوسف لا يرتفع اثم التأخير ● واما امام محمد قتنده اول كشينك آثم اولمسى
حجى اولكى سنه دن فوت اولدوغيجوندر وحجك عمرده فوت اولمامسى ايسه مشكوكدر
محقق دكلدر پس اوزرينه حج فرض اولدوغى سنه ده ادا قلميوب تأخير ايدرسه
موقوفا آثم اولور يعنى كرچك كنهكار اولور اما كه كنهكارلغى شويله دورر
آدمسنه نظر ايدر پس اكر اول سنه دنصكره كلسى بيللرك برندن ادا قلورسه
اوزرندن كناهى قالقوب بو كناهدن قورتولور امام محمد قتنده وابي يوسف قتنده
اول كشيدن حجى اتمسنك كناهى قالقميوب كلسى بيللرده ادا قلورسه ده مجرد تأخيرى
سببيله كنهكار اولور ● فثمرة الخلاف انه اذا اداه بعد العام الاول يأثم بالتأخير
عند ابي يوسف خلافا لمحمد رحمهما الله تعالى ● پس امدى بو مسئله ده كه خلافك
ثمره ونتيجه سى بودركه اول كشى اولكى سنه دنصكره اداء حج ايدنجه ابي يوسف
قاتنده كنهكار اولور اوزرينه فرض اولدوغى سنه ده على الفور حج ايتميوب غيرى
سنيه اليقودوغيجون امام محمدك خلافنجه يعنى بونك قتنده كشى فرض حجى تأخير ايله
آثم وكنهكار اولمز مكر كيم ادا قلمدين وفات ايليه فلو احرم صبي فبلغ او عبد فعتق
فمضى لم يؤد فرضه پس چونكه حج حر ومسلم مكلف الى آخره اوزره فرض در امدى
اكر صبى احرامه كيردوكندن صكره بالغ اولسه يا خود عبد احرام كيدوكندنصكره
ازاد اولسه ده هر برسى اول احرامى اوزره كچوب افعال حجى اتمام ايلسه اوزرينه
فرض اولان حجى قلمامش اولور فلو جدد الصبي احرامه للفرض ثم وقف جاز عنه
بخلاف العبد پس اكر صبى بالغ اولدوغندن فرض ايچون احرامنى تجديد ايدرسه
يعنى صبى ايكن احرامه كيردكدنصكره وقوف وطوافدن اول بالغ اولنجه اكرمواقيتدن
برينه رجوع ايدوب يدن حج ايچون تلبيه ايدوب تكرار فرض ايچون يكيدن احرامه
كيروب وعرفه ده وقوف بعده طواف ايدرسه اندن جائز اولوب كندوسنه
فرض اولان حجى ادا قلمش اولور اما كه عبد انك خلافنجه در يعنى عبد ازاد اولدوغندن
صكره تجديد احرام ايدرسه ده فرضندن جائز اولمز ● لان احرام الصبي لم
يكن لازما لعدم الاهلية واحرام العبد لازم فلا يمكنه الخروج عنه بالشروع في
غيره ● زيرا صبينك احرامى لازم وواجب اولمامش ايدى اوزرينه عبادت
واجب اولمغه اهل اولمدوغى ايچون وعبدك احرامى ايسه شروع ايله لازم در
پس اول عبده ممكن اولمزكه التزام ايتدوكى احرامدن آخر احرامه شروع ايله چقه
حاصلى عبد ازاد سز ايكن احرامه كيردوكندن صكره ازاد اولنجه اكر تجديد
احرام ايدوب حجة الاسلام ايچون يكيدن احرامه كيررسه بو احرام جديده
شرعا اعتبار اولنمز زيرا كه آزادسزلغى حالنده شروع ايله التزام ايلدوكى
احرامك عهده سندن چقمه سى افعال حجى ادا قلمنجه ممكن دكلدر وفرضه الاحرام
والوقوف بعرفة وطواف الزيارة وحجك فرضى احرام وعرفه ده دورمق وطواف
زيارت بو مجموعيدر وواجبه وقوف جمع ● وهو المزدلفة ● والسعي بين الصفا

فرض

والمروة ورمي الجمار وطواف الصدر للآفاقي والحلق وحجك واجبي اولان افعالي
جمعده دورمق كه اول جمع مزدلفه دنلن مكان معروفدر وصفا ايله مروه آره سنده
سعي ايتمك واوه جق طاشلري آتمق ومكه شهرندن اولميلر ايچون الوداع طوافن
ايتمك وطراش اولمق بو مجموعيدر وغيرها سنن وآداب وافعال حجك اول ذكر
اولنان اوج فرض وبش واجبدن ماعداسي سنتلري وادابلريدر واشهره شوال
وذو القعدة وعشر ذي الحجة وحج شريفك آيلري شوال وذو القعده ايله ذي
الحجه نك اولكي اون كونيدر وكره احرامه له قبلها وكيشينك بو آيلردن مقدم
حج ايچون احرامه كيرمسي مكروهدر والعمرة سنة وهي طواف وسعي و
عمره سنت مؤكده در كه اول عمره طواف ايتمك وسعي ايتمكدر ولا فوت لها وعمره نك فوت
اولمسي يوقدر وجازت في كل السنة ودخي عمره نك وقت معيني اولميوب آني بتون
ييلده ادا ايتمك جائزدر وكرهت في يوم عرفة واربعة بعدها وعرفه كوننده وعرفه
دن صكره دورت كونده دخي عمره ايتمك مكروهدر وميقات المدني ذو الحليفة
واهل مدينه نك احرامه كيره جكي موضع ذو الحليفه دنلن مكاندر والعراقي ذات
عرق ودخي عراقينك يعني عراق ديارندن وخراساندن وما وراء النهردن كلنلرك احرامه
كيره جكي ير ذات عرق دنلن موضعدر والشامي جحفة ودخي شاميك يعني شامدن
وهم مصردن ومغرب ديارندن كلنلرك احرامه كيره جك يرلري جحفه دنلن كويدر
والنجدي قرن واهل نجدك موضع احرامي قرن ددكلري طاغدر واليمني يلملم ودخي

اهل يمنك احرامه كيره جك يري يلملم دنلن مقامدر وحرم تأخير الاحرام عنها لمن
قصد دخول مكة ومكه مكرمه يه داخل اولمغي قصد ايدن نه حرامدر احرامي بو مكانلر
دن تأخير ايلمك يعني بو مواضعدن طشره اولانه حرامدر مكه شهرينه كيرمكي مراد
ايدنجه اول يرلردن احرامسز كچمك لا التقديم يوخسه بو مواقيت اوزره احرامي
تقديم ايلمك حرام دكلدر يعني بو مواضعه كلمزدن مقدم احرامه كيرمك جائزدر
وحل لاهل داخلها دخول مكة غير محرم واول مواقيتدن ايچرو اولانلر ايچون حلالدر
احرامسز مكه يه كيرمك ووقته الحل اي من هو داخل المواقيت لكنه خارج مكة
فميقاته الحل اي خارج الحرم وانلرك احرامينك وقتي حلدر يعني اول مواقيت مذكوره
دن ايچرو اولوب ولكن مكه دن طشره اولانلرك احرامه كيره جك يري حلدر يعني حرم
مكه نك طشره سيدر ولمن بمكة للحج الحرم وللعمرة الحل لان الحج في العرفات وهي في
الحل فاحرامه من الحرم والعمرة في الحرم فاحرامه من الحل ليتحقق نوع سفر ودخي مكه
شهرنده اولانلرك حج ايچون احرامه كيره جك مكاني حرمدر وعمره ايچون احرامه
كيره جك يري حلدر زيرا حج عرفاتده در يعني حج شريفك ركن اعظمي كه وقوفدر
عرفاتده اولور وعرفات ايسه حلده واقعدر امدي حجك احرامي حرمدن اولورو
عمره حرمده در يعني جمله افعالي حرمده واقع اولور پس عمره نك احرامي حلدن اولور
تاكم مكه لي ايچون ايكسنده بله نوعا سفر متحقق وحاصل اوله ومن شاء احرامه توضاء
وغسله احب ولبس ازارا ورداء طاهرين وتطيب وصلى شفعا واحرامه كيرمسي دلين

حاجی آبدست آلا ولکن غسل ایتسی دخی یکدر ودخی یاڭجه ازار وردا کیه وخوش
رایحه لی نسنه دن استعمال ایدوب کندوسنی رایحهٔ طیبه لو ایده وایکی رکعت نماز
قله وقال المفرد بالحج ویالیکز حج شریف نیتی ایله احرامه کیرن کیشی اللهم انی ارید
الحج فیسره لی وتقبله منی دیه ثم لبی واندنصکره یعنی اللهم انی ارید الحج الی آخره دیدکدن
صکره تلبیه ایلیه ینوی به الحج اول تلبیه ایله حجی نیت ایدوکی حالده وهی واول
تلبیه لبیك اللهم لبیك لا شریك لك لبیك ان الحمد والنعمة لك والملك لا شریك لك دیمکدر
ولا ینقص منها وان زاد جاز واول تلبیه نك کلماتندن هیچ برینی اکسلتمیه اما اکر اول
کلمات اوزره لبیك اللهم بعدد التراب لبیك کبی بعض الفاظ مرویه دن زیاده ایدرسه
جائز اولور واذا لبی ناویا فقد احرم فیتقی الرفث والفسوق والجدال وحج شریف
نیتی ایله تلبیه ایدنجه تحقیق محرم اولور پس ایمدی رفث وفسوق وجدالدن
اجتناب واحتراز ایلیه الرفث الجماع او الکلام الفاحش او ذکر الجماع بحضرة النساء
ورفثك معناسی جماعدر یا خود حددن آشری ادبسز سوز سویلمکدر یا خود
خاتونلرك حضورنده جماعی اکمکدر فقد روی ان ابن عباس رضی الله عنهما
لما انشد قوله زیرا روایت اولنديكه ابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلری
وهن یمشین بنا همیسا ان یصدق الطیر ننك لمیسا قولنی انشاد ایدوب
اوقونجه قیل له اترفث وانت محرم فقال انما الرفث ما خوطب به النساء
آکا دیلدیکه رفث می ایدرسن یعنی آکا جماعه متعلق سوزلری نیچون سویلرسین حال

بوکه سن احرام ایچنده سن دیدکلرنده بیوردیکه رفث دیکلدر الا شول سوزدرکه
انوکله خاتونلر خطاب اولنورلر یعنی رفث دیو شول کلماته دینورکه انی خاتونلر
یوزلرینه قرشو یانلرنده سویلیه لر یوخسه آردلرنجه غائبانه سویلنن کلمات جماعه
رفث دینلمز دیو بیوردیلر والضمیر فی هن یرجع الی الابل وهن ضمیری
دوه لره راجع اولور والهمیس صوت نقل اخفافها وهمیس لفظینك معناسی
اول دوه لرك ایاقلری آلتینك نعلی سسیدر یعنی طبانلرینك یاتردیسیدر
واللمیس اسم جاریة ولمیس لفظی بر جاریه نك آدیدر والمعنی نفعل بها ما نرید
ان صدق الفال وبیتك معناسی اول جاریه یه قصد ایدوکمز ایشی ایدروز
اکر قوشك اوتمسی صادق اولورسه یعنی فالمز کرچك اولورسه دیمکدر لحاصل
اکر سلامتله افعال حجی اتمام ایدرسك لمیسه یه واصل اولوروز ومجموع بیتك
نظمله ترجمه سی بودر بیت برمله جمله اشترکر یوردر آهسته آهسته
اولورسه فالمز کرچك لمیسی ایدروز جفته والفسوق هی المعاصی وفسوق
معاصیدر یعنی احرامده اولان کیشی جمیع کناهلردن دخی غایتله احتراز ایتمك
کرکدر والجدال ان یجادل رفیقه وجدال حاجی یولداشیله چکشمکدر یعنی
احرامه کیرن حاجی یه لازمدرکه طریق حجك آدابنه رعایت ایدوب یولداشی
ایله وسائر کمسنه لر ایله مجادله اتمیه حاصلی هیچ بر کمسنه ایله چکشمیه وقیل
مجادلة المشرکین فی تقدیم وقت الحج وتأخیره وبعض علما دیمشکه قرآن عظیمده

واقع اولان جدال ایله مراد فتح مکه دن اول وقت حجك تقدیم و تأخیرندن اولان
مجادله در مشرکین دن زیرا که زمان جاهلیتده مشرکلر و کافرلر حج ایلرنی بر ییلده تقدیم
و بر آخر ییلده تأخیر ایدرلردی پس اسلامدن صکره بو تقدیم و تأخیر حقنده ایتدکلری
مجادله مرتفع اولوب حج ایتمك انجق ذی الحجه آیینه مختص اولدی وقتل صید البر لا
البحر احرامه کیرن حاجی قره آوینی اولدرمکدن اجتناب ایلیه یوخسه دکز اوینی
دکل یعنی دریادن چقان اوی اولدرمسی جائزدر حاصلی توالدی یعنی طوغمسی
و طوغورمسی برده بیابانده اولان آوك قتلی محرمه حرامدر اما که توالد و تناسلی
صو ایچره اولان صیدی اولدرمسی جائزدر حرام دکلدر والاشارة الیه و دخی
محرم اولانه کشی حضورنده اولان صید برك قتلنه اشارتدن اجتناب ایده
والدلالة علیه و دخی غائب اولان صید بری اولدرمك اوزره دلالتدن اجتناب
ایده یعنی فلان یرده صید واردر وار انی آولیوب قتل ایت دیو آخر کمسنه یه
قولاغوزلق ایتمیه والتطیب و کوزل قوقولو نسنه لری استعمال ایتمکدن وقلم
الظفر و طرنقلری کسمکدن وستر الوجه والرأس و یوزنی و باشنی اورتمکدن
وغسل رأسه ولحیته بالخطمی و خطمی ایله باشنی و صقالنی یقمقدن وقصها وحلق
رأسه وشعر بدنه و صقالنی قرقمقدن و باشن و بدنی قلن طراش ایتمکدن ولبس قمیص
وسراویل وقباء وعمامة وخفین و کوملك و طومان و قفتان و صارق و ایچ ادك
کیمکدن وثوبا صبغ بما له طیب الا بعد زوال طیبه و شول ثوبی کیمکدن احتراز

ایده کم

ایده که اول ثوب کوزل قوقوسی اولان بویا ایله بویانمشدر مگر کیم رایحهٔ طیبه سی
کیدوب اصلا قوقوسی قالمامش اوله پس بویله اولنجه آنی ازار و ردا قلمق جائزدر و
لا الاستحمام یوخسه حمامه کیروب اغتسال ایتمکدن والاستظلال بالبیت والمحمل
و او ایچره و محفه ایچره کیروب کولکه لنمکدن اجتناب ایتمیه • المحمل بفتح الاول
وکسر الثانی وعلی العکس الهودج الکبیر • محمل اولکی میمك فتحه سی و ایکنجی میمك
کسره سی ایله و دخی بو ترتیبك عکسنجه بیوك هودجدر وشد همیان فی وسطه
و بلنه همیان بغلمقدن یعنی آقچه کمرنی بلنه قوشانمقدن اجتناب ایتمیه • یعنی الهمیان
مع انه مخیط لا بأس بشده علی حقوه • یعنی همیان دیکلو ایکن بله آنی بلنه بغلمغی
ایله باس و ضرر یوقدر واکثر التلبیة متی صلی و دخی محرم اولان حاجی چوق چوق
لبیك اللهم لبیك الی آخره دیه نماز قلدقجه یعنی هر نه نماز اولورسه اولسون
همان عقبنجه تلبیه یی اکثار ایده او علا شرفا یا خود یوجه یره چقدقجه او هبط وادیا
یا خود انش اشغه لکلجی یره اندکجه او لقی رکبانا یا خود دوه اوزره بنمش و یا غیری
طوار اوزره اولانه و یا یایان کیدن نه ایرشدکجه حاصلی حجاجك بعضلری بعضلرینه
صتاشدقجه او اسحر یا خود سحر وقتنه داخل اولدقجه چوق چوق تلبیه ایلیه واذا
دخل مکة بدأ بالمسجد و دخی حاجی مکهٔ مشرفه یه داخل اولوب یوکن و اغرلغن بر
امین منزلده قوینجه همان مسجد حرامدن باشلیوب ایچروسنه کیره وحین رأی البیت
کبر وهلل و بیت الله تعالی یی کوردوکی حینده تکبیر و تهلیل ایلیه ثم استقبل الحجر

وكبر وهلل يرفع يديه كالصلوة بعده حجر اسودی قارشولیوب نمازده کی کبی ایکی
الکرندن قالدروب تکبیر وتهلیل ایده **واستلمه** ودخی حجر اسودی استلام ایده یعنی
تکبیر ایچون الکرنی قالدردقدنصکره اشغه صالیویره بعده استلام ایلیه • ای
تناوله بالید وبالقبلة • یعنی حجر اسودی ال ایله واوپمک ایله یاپشه حاصلی استلامک
کیفیتی بودر که اکر ممکن اولورسه حجر اسوده اوزره الکرنی قویوب ایکی الینک آره
سندن انی اوپه اما دوداقلرین شاپرداتدوب سس چیقارمیه • او مسحه بالکف
• یاخود یالیکز الکری ایچی ایله حجری مسح ایده • من السلمة بفتح السین وکسر اللام
وهی الحجر • واستلام سینک فتحی ولامک کسری ایله سلمه لفظندن مأخوذدر که
اول سلمه طاشدر **ان قدر غیر موذ** اکر هیچ بر کمسنه یه ایذا وجفا ایتمیجی اولدوغی
حالده قادر اولهبلورسه • ای من غیر ان یوذی مسلما ویزاحمه • یعنی حجر اسود
کیفیت مذکوره اوزره استلامه اکر هیچ بر مسلمانی انجیتمدین وانی مضایقه یه دوشوردن
بیحضور قلمدین قادر اولورسه حجری استلام ایلیه **والا یمس شیأ فی یده ثم قبله**
واکر بوحال ایله استلامه فرصت بولیمز ایسه النده اولان چبق یا مقرعه کبی بر نسنه یی
حجر اسوده دوقندوروب اول نسنه یی تقبیل ایلیه کم بوده استلام یرینه دودر
وان عجز عنهما استقبله وكبر وهلل وحمد الله تعالى وصلى على النبي صلوات الله
تعالى عليه وتسليماته واکر حجری استلامدن والنده اولان نسنه یی اکا دوقندرمدن
عاجز اولورسه حجری انجق استقبال ایدوب یعنی اکا قرشو یونلوب والکرینک

ایچی حجره قرشو آچوب تکبیر ایده یعنی الله اکبر دیه وتهلیل ایده یعنی لا اله الا الله دیه
والله تعالی یی حمد ایده یعنی الحمد لله تعالی دیه وپیغامبریمزه صلوات کتوره یعنی مثلا
اللهم صل علی سیدنا محمد وسلم دیه بعده ایکی الی ایله دهیوزنی سیله **وطاف طواف**
القدوم وسن للآفاقی وحجری استلامدنصکره طواف قدومه شروع ایدوب بیت
الله تعالی یی طواف ایلیه وبو طواف قدومکه اکا طواف لقا وطواف تحیت دخی
دینور آفاقی ایچون یعنی مکه شهرندن اولمین ایچون سنتدر **واخذ عن یمینه** وبو
طوافه کندوسینک صاغ جانبندن شروع ایلیه **مما یلی الباب** اول طواف ایدنک
صاغ جانبی کعبهٔ مکرمه نک قپوسنه قریب اولان جهته متصل اولدوغی حالده •

الضمیر فی یمینه یرجع الی الطائف والطائف المستقبل للحجر یکون یمینه الی الجانب

الباب فیبتدئ من الحجر ذاهبا الی هذا الجانب وهو الملتزم ای ما بین الحجر الی الباب
• یمینه لفظنده که ضمیر مجرور طواف ایدنه راجعدر وحجر اسودی استقبال
ایدن طائفک صاغ یانی قپو جانبنه دوغری اولور پس امدی اول طائف طوافه
حجر اسوددن باشلیوب قپونک شو جانبنه دوغرو کیدر واول جانب ایسه ملتزمدر
یعنی حجر اسود ایله باب کعبه نک آره سیدر **جاعلا رداءه تحت ابطه الیمنی ملقیا**
طرفه علی کتفه الیسری طواف قدومی مراد ایدن حاجی طوافنه شروع ایلیه رداسینی
صاغ قولتوغی آلتنده قلوب طرفنی صول اوموزی اوزره براقدوغی حالده یعنی رداسنک
اورتاسینی صاغ قولتوغی آلتنه کتوروب کوکسی طرفندن کلن اوجنی صول اوموزی

اوزره ظهرنه دوغرو آرده وارددندن كلن اوجنی بینه صول اوموزی اوزره
اوكونه دوغرو آرده كه كیفیتی حمائل واری اولور ● وفی المختصر قلت مضطبعا و
معنى الاضطباع هذا ● ومختصرده مضطبع اولدوغی حالده طوافه شروع ایده
دیمشدر واضطباعك معناسی ایسه وقایه ده ذكر اولنانددر وراء الحطيم سبعة
اشواط حطیمك اثاروسندن یدی كره دولانه ● الحطيم مشتق من الحطم وهو
الكسر ● حطیم حطمدن مشتقدر كه معناسی قرمقدر ● وهو موضع فيه الميزاب سمى
بهذا لانه حطم من البيت اى كسر ● وحطیم شول موضعدركه اولوق اندهدر وبو موضعه
حطیم تسمیه اولندی بیت شریفدن حطم كسر اولندوغی ایچون ● روى عن عائشة
رضى الله تعالى عنها انها نذرت ان فتح الله تعالى مكة على رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم ان تصلى فى البيت ركعتين ● حضرت عائشهٔ صدیقه رضی الله تعالی عنها
دن مرویدر نذر ایلدیكه اكر الله تعالی مكهٔ مكرمه یی رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلمك زمان شریفلرنده فتح ایلرسه بیت الله تعالینك ایچنده ایكی ركعت نماز
قله ● فلما فتحت مكة اخذ رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيدها وادخلها الحطيم
وقال صلى الله تعالى عليه وسلم صلى ههنا فان الحطيم من البيت الا ان قومك قصرت
بهم النفقة فاخرجوه من البيت پس وقتاكم مكهٔ مشرفه فتح اولدی رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم انك الندن طوتوب حطیم دینلن موضعه ادخال ایلیوب بیوردیكه
اشته بوراده قیل زیراكه حطیم بیتدندر لكن قومكه نفقه قصیر وقلیل اولوب حمله سن

یابمغه قادر اولمدقلرندن حطیمی بیتدن چقاروب طشره قودیلر حاصلی نفقه لری
آز اولمغین كعبه نك بناسنی توسیع اتمكه قدرتلری یتشمدی دیمكدر ● ولولا حدثان
عهد قومك بالجاهلية لنقضت بناء الكعبة واظهرت قواعد الخليل وادخلت الحطيم
فى البيت والصقت العتبة على الارض وجعلت له بابين بابا شرقيا وبابا غربيا ولئن
عشت الى قابل لافعلن ذلك ● واكر قومكك زمانلرینك جاهلیته یقینلغی اولمیدی
كعبه نك حالا اولان بناسنی بوزوب حضرت خلیلك یاپدوغی تملری اظهار ایدوب
حطیمی دخی بیته ادخال ایلیوب قپوسنی یره یتشك ایدوب آكا ایكی قپو قیلوب برنی
كون طوغسنه وبرنی دخی كون باتسنه قلاردم واكر كلسی ییله دك صاغ قالورسم
البته بونی ایدرم ● فلم يعش ولم يتفرغ لذلك الخلفاء الراشدون ● پس اول سلطان
عالیشان حضرت عالیه لری كلسی ییله قالمیوب دار بقایه انتقال بیوردیلر وخلفاء
راشدون دخی فراغت وقت بولمدیلر كه بیوردقلری منوال اوزره بنا ایدهلر ●
حتى كان زمن عبد الله بن زبير وكان سمع الحديث منها ففعل ذلك واظهر قواعد الخليل
وبنى البيت على قواعد الخليل بمحضر من الناس وادخل الحطيم فى البيت ● حتى عبد الله بن
الزبیر زمانی اولدقده ابن الزبیر حضرت عائشه دن بو حدیث شریفی اشیدنجه اول تملری
ایدوب حضرت خلیلك تملرینی اظهار ایدوب انك اوزرینه یكیدن بیتی بنا ایلدی
صحابه دن وتابعیندن برنیجه ناسك حضورنده وحطیم اولان موضعی بیتك
ایچروسنه ادخال ایلدی ● فلما قتل كره الحجاج ان يكون بناء الكعبة على ما فعله

ابن الزبير فنقض بناء الكعبة واعاده على ما كان في الجاهلية ● پس وقتا كم ابن الزبير
حضرتلرى قتل اولنوب شربت شهادتى نوش ايتديلر حجاج كوريجك كوردى كه كعبه نك
بناسى ابن زبير حضرتلرينك ايشلدوكى اوزره اوله پس حجاج بناء كعبه يى بوزدى
جاهليت زماننده اولدوغى بناسى اوزره اعاده ايلدى ● فلما كان الحطيم من البيت
يطاف وراء الحطيم حتى لو دخل الفرجة لا يجوز ● پس وقتا كم حطيم بيتدن
اولديسه طواف اولندقده حطيمك آكاروسندن طواف اولنور حتى اكر حطيم
ايله بيتك آره سنده اولان فرجه يه كيروب اندن طواف اولنورسه جائز اولمز
● لكن ان استقبل المصلى الحطيم وحده لا يجوز لان فرضية التوجه ثبتت بنص الكتاب
فلا يتأدى بما ثبت بخبر الواحد احتياطا والاحتياط في الطواف ان يكون وراء الحطيم
● لكن اكر نماز قيلان كيمسه يالكز حطيمى استقبال ايدرسه جائز اولمز زيرا قبله يه
يونلمك فرض اولمسى نص قرآن ايله ثابت اولمشدر پس نص قرآن ايله ثابت اولان خبر
واحد ايله ثابت اولان حديث ايله حاصل اولمز احتياطا وطوافده احتياط اتمك ايسه
حطيمك آكاروسندن اولمقدر ● ورمل في الثلثة الاول فقط من الحجر الى الحجر ودخى
اولكى اوچ دولانشده حجر اسوددن ينه حجر اسوده كلنجه دك سرعت ايله
يوريه ● وهو ان يمشي سريعا ويهز في مشيته الكتفين كالمبارز بين الصفين
واول رملك معناسى سرعت ايله يوريوب ايكى صفك آره سنده جنك ايدن بهادر
يكت كبى يوريشنده اوموزلرنى اويناتدره ● وذلك مع الاضطباع ● وبوده

اضطباع

اضطباع ايله معا اولمقدر كه اضطباعك معناسى بوندن مقدما بيان اولنمشدر
● وكان سببه اظهار الجلادة للمشركين حيث قالوا اضناهم حمى يثرب ثم بقي الحكم
بعد زوال السبب في زمن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم وبعده ● وبو رملك
سببى فتح مكه دن اول كفار ومشركينه جلادتى يعنى شدت وقوتى اظهار ايلمك
ايچون اولمش ايدى زيرا فتحدن اول اهل اسلام امان ايله حج شريفه وارد قلرنده
كفار انلره طعن ايدوب بو اهل اسلامى مدينه نك سيتمه سى زبون قلوب افعال
حجى كتورمكه طاقتلرى قالمامش ديدلر پس رسول الله عليه السلام انلردن بو سوزى
اشيدنجه في الحال رداسنى اضطباع ايدوب رمله شروع ايلدى وحاضر اولان
اصحابه بيوردى كه الله تعالى رحمت ايليه شول كشيه كيم كندو نفسندن قوتنى اظهار
ايدوب رداسنى اضطباع ايله رمل ايدرامدى اول زماندن برو بو سنت سنيه
قالوب حجاج بويله ايدرلر وبوده مرويدر كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
حجة الوداعك يوم نحرنده طواف ايدوب اوچ اولكى شوطده رمل ايلدى حالا كه
حجة الوداعده مشركين مكهٔ مكرمه ده هيچ قالمامش ايدى وكلما مر بالحجر فعل ما ذكر
وبيت الله تعالى يى هر بر دولانشده حجره اوغرادقجه مقدم ذكر اولنانى ايشليه يعنى
حجر اسوده هر بر كلدكجه انى استقبال ايدوب رفع يدين ايله تكبير وتهليل ايده واستلام
ايده يا خود استلامك بدلنى كتوره ● ويستلم الركن اليماني وهو حسن وهر برا اوغرادقجه
ركن يمانيى دخى استلام ايليه وبو استلام كوزلدر ● وختم الطواف باستلام الحجر

دخی طوافنی حجر اسودی استلام اتمکله اتمام ایلیه ثم صلی شفعا یجب بعد کل اسبوع
عند مقام ابراهیم علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام او غیره من المسجد اندنصکره ایکی رکعت
نماز قله که بو ایکی رکعت هر بر یدی دولانشدنصکره واجب اولور و بو نمازی مقام
ابراهیمده یا خود مسجد حرامک بر غیری یرنده قله ثم عاد واستلم الحجر وخرج فصعد
الی الصفا واستقبل البیت وکبر وهلل وصلی علی النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ورفع
یدیه ودعی ماشاء واول ایکی رکعت نمازی قلدقدنصکره ینه رجوع ایدوب حجری
استلام ایده ومسجددن خروج ایدوب صفایه چقه وصفا اوزره دوروب بیت
الله تعالی یی استقبال ایده وتکبیر وتهلیل ایدوب صلوات کتوره والکرنی قالدروب
دلدوکی نسنه ایله دعا ایلیه ثم مشی نحو المروة ساعیا بین المیلین الاخضرین وصعد
علیها وفعل مافعل علی الصفا اندنصکره یعنی صفایه چقوب بیان اولندوغی اوزره
عمل ایلدوکندنصکره مروه یه طغری یوریوب کیدم میلین اخضرین آره سنده سعی ایلدوکی
حالده ودخی مروه اوزره چقه وصفا اوزره اشلدوکی کبی اشلیه یعنی مروه اوزره
چقوب بیتی استقبال ایده وتکبیر وتهلیل ایدوب وصلوات کتوروب وایکی الرنی قالدروب
دلدوکی دعالر ایله دعا ایلیه یفعل هکذا سبعا یبدأ بالصفاء ویختم بالمروة بونک کبی
اشلیه یدی کره صفا ایله باشلیوب مروه ایله ختم ایده ● ای السعی من الصفا الی المروة
شوط ثم من المروة الی الصفا شوط آخر ● یعنی صفادن مروه یه دک بر شوطدر صکره
مروه دن صفایه دک شوط آخردر ● فیکون بدایة السعی من الصفا وختمه وهو

السابع

السابع علی المروة ● پس امدی سعیک ابتداسی صفادن اولوب انتهاسی که یدنجی
شوطدر مروه اوزره اولور ● وفی روایة الطحاوی السعی من الصفا الی المروة
ثم منها الی الصفا شوط واحد ● وطحاوینک روایتنده سعی صفادن مروه یه دک
بعده مروه دن صفایه دک بر شوطدر ● فیکون اربعة عشر شوطا علی الروایة
الاولی ویقع الختم علی الصفا والصحیح هو الاول ● پس امدی طحاوینک روایتنده که
سعی ولکی روایته کوره اون درت شوط اولور وختم دخی صفا اوزره واقع
اولور ولکن قول صحیح اولکی روایتدر ثم سکن بمکة محرما وطاف بالبیت نفلا ماشاء
واندنصکره صفا ایله مروه آره سنده سعی ایتدوکندنصکره احراملی ایکن مکه ده ساکن
اولوب دلدکجه نافله طواف ایلیه وخطب الامام سابع ذی الحجة وعلم فیها المناسک
ودخی امام یعنی خلیفه یا خود نائبی ذی الحجه نک یدنجی کوننده خطبه اوقویه واول
خطبه ده مناسک حجی تعلیم ایلیه ● وهی الخروج الی منی والصلوة بعرفات والافاضة
● واول مناسک منایه چقمغک وعرفاتده نماز قلمغک وعرفاتدن مزدلفه یه ایتمکک
کیفیتلریدر ثم التاسع بعرفات بعده امام ذی الحجه نک طقوزنجی کونی یعنی عرفه کوننده
عرفاتده بر خطبه دخی اوقیه ثم حادی عشر بمنا بعده ذی الحجه نک اون برنجی کوننده بر
خطبه دخی اوقیه یفصل بین کل خطبتین بیوم وهر ایکی خطبه نک آره سنی بر کون
ایله آیره یعنی بر کون آشری اوقیه ثم خرج غداة یوم الترویة ● وهو الیوم الثامن من
ذی الحجة سمی بذلک لانهم یروون الابل فی هذا الیوم ● الی منی واندنصکره یعنی ذی الحجه

نك یدنجی کوننده خطبه اوقودغندنصکره ترویه کوننده که یوم ترویه ذی الحجه نك
سکزنجی کونیدر و بو کونه یوم ترویه ایله تسمیه اولندی زیرا حجاج دوه لرین بو کونده
صوارروب قاندررلر حاصلی یوم ترویه ده امام مکه دن چقوب منایه واررر ومکث
بها الی فجر یوم عرفة وامام منایه واروب عرفه کوننك فجرنه دك اندہ اکلنه ثم منها الی
عرفات بعده منادن عرفاته چقه وکلها موقف الا بطن عرنة وعرفاتك جمیع یری موقفدر
یعنی دورلاجق یردر الا بطن عرنه دنکن مکان موقف دکلدر فاذا زالت الشمس ومنه یخطب
الامام خطبتین کالجمعة پس عرفه کوننده کنش زائل اولنجه یعنی زوالدنصکره امام جمعه
خطبه سی کبی ایکی خطبه اوقیه یعنی ایکی خطبه نك اره سنی برجلسه ایله فصل ایده واول
ایکی خطبه ده ناسه مناسك تعلیم ایلیه ● وهی الوقوف بعرفة والمزدلفة ورمی الجمار
والنحر والحلق وطواف الزیارة ● واول مناسك عرفه ده ومزدلفه ده دورمق وجماری
اتمق وقربان بوغزلمق وزیارت طوافن اتمکدر وصلی بهم الظهر والعصر ● ای فی وقت
الظهر ● ودخی امام ناسله ظهر وعصری قله یعنی ظهر وقتنده اویله ایله ایکندی نمازنی
معا قله باذان واقامتین واول ایکی صلوتی براذان وایکی اقامت ایله قله وشرط الامام
والاحرام فیهما وبو ایکی نمازی عرفه کوننده بری برینه اردنجه وقت ظهرده قلمق جائز
اولمق ایچون امام واحرام شرط قلندی فلا یجوز العصر للمنفرد فی احدهما پس صلوة
عصر جائز اولمز ظهر وعصرك برنده منفرد اولانه ولا لمن صلی الظهر بجماعة ثم احرم
الا فی وقته ودخی ظهری جماعتله قلوب غندنصکره احرامه کیروبدن بعده بنه اوك

وعلم فیها المناسك صح

وقتنده

وقتنده صلوة عصری امامله قلانك عصری جائز اولماز الا کندو وقتنده جائز اولور
● هذا استثناء من قوله فلا یجوز العصر ● یعنی مصنفك الا فی وقته قولی فلا یجوز
العصر قولندن استثنادر ● وانما خص العصر بهذا الحکم لان الظهر جائز لوقوعه فی
وقته ● و بو حکمله عصر مخصوص قلندی یعنی جائز اولمق ایچون صلوة عصره مخصوصدر
زیرا ظهرك اداسی وقتنده واقع اولمغله جائزدر ● اما العصر فلا یجوز قبل الوقت
الا بشرط الجماعة فی صلوة الظهر والعصر وکونه محرما فی کل واحد من الصلوتین ●
اما ایکندی نمازی وقتندن اول جائز اولمز الا ظهر وعصر نمازنده هم جماعت شرطی
ایله وهم اول ایکی نمازك هر برنده کشی محرم اولمق شرطیله ثم ذهب الی الموقف بغسل
سن واندنصکره یعنی صلوة عصری ادادنصکره امام ناسله معا عرفاتده معهود اولان
موقف اعظمه کیده بو محلده مسنون اولان غسل ایله اولدوغی حالده ووقف الامام علی
ناقته بقرب جبل الرحمة مستقبلا وامام جبل رحمت قربنده قبله یه قرشو ناقه سی اوزرنده
دوره ودعا یجهد وعلم المناسك وامام طاقتی یتشدوکی قدر مبالغه ایله دعا ایده
وناسه مناسك حجی تعلیم ایده ووقف الناس خلفه بقربه مستقبلین سامعین مقوله
وناس ایسه امامك اردنده اکا یقین دوره قبله یه یونلوب امامك سویلدوکنی
اشتدکلری حالده واذا غربت اتی مزدلفة وعرفه کوننده کنش باتدوغی کبی امام
ناسله اهسته اهسته مزدلفه یه کله وکلها موقف الا وادی محسر ومزدلفه نك هر
یری موقفدر الا مزدلفه نك صول یاننده که وادی محسر موقف دکلدر ونزل عند

جبل قزح وصلى العشائين باذان واقامة واما مجبل قزح يانندە ناقه سندن انوب

ايكي عشائي يعني اخشام نمازي ايله ياتسو نمازن بر اذان و بر اقامت ايله اندە قله ●

ههنا جمع للمغرب والعشاء في وقت العشاء ● ومزدلفه دەكي جمع ياتسو نمازي وقتندە

اخشام ايله ياتسويي قلمق ايچوندر واعاد مغربا اداه في الطريق او بعرفات ما لم يطلع الفجر

لا بعده ومزدلفه مك يولنده ياخود عرفاتدە ادا ايلدوكي اخشام نمازني اعاده ايليه

مادامكه يوم نحرده فجر ثاني طلوع ايتميه يوخسه طاڭ يري اغردقدن صكره اعاده

ايلمز فانه ان صلى المغرب قبل وقت العشاء لا يجوز عند ابي حنيفة ومحمد ● زيرا اخشام

نمازني اكر وقت عشادن مقدم قلرسه ابو حنيفه ومحمد رحمهما الله تعالى قتلرنده

جائز اولمز فتجب الاعادة ما لم يطلع الفجر ● پس مادامكه فجر صادق دوغميه اعادەسي

واجب اولور ● فان الحكم بعدم الجواز لادراك فضيلة الجمع ● زيرا اخشام نمازينڭ

جائز اولمامسيله حكم ايتمك مزدلفه دەكي جمعڭ فضيلت و ثوابنه ايرشمك ايچوندر

وذا الى طلوع الفجر فاذا فات امكان الجمع سقط القضاء ● و بو جمعڭ حصولي ايسه

طلوع فجره دكين پس جمعڭ ممكن اولماسي فوت اولنجه قضا ايتمك ساقط اولور ●

لانه ان وجب القضاء فاما ان وجب قضاء فضيلة الجمع وذا لا يمكن اذ لا مثل له زيرا

اكر قضا واجب اولورسه يا فضيلت جمعي قضا ايتمك واجب اوله و بو ايسه ممكن اولمز

زيرا جمع فوت اولدوغندن صكره انڭ مثلي يوقدر ● وان وجب قضاء نفس الصلوة

فقد اداها في الوقت فكيف تجب قضاؤها ● واكر نفس صلوتي قضا ايتمك واجب اولورسه

اني وقتنده ادا ايلديكه پس اني قضا ايتمك نيجه واجب اولور وصلى الفجر بغلس ثم وقف

ودعا وامام ناسله صباح نمازني طاڭ يري اغردوغي كبي قراكولقده قيله بعده

مزدلفه دە دورب دعا ايليه وهو واجب لا ركن ومزدلفه دەكي وقوف واجبدر

يوخسه ركن دكلدر واذا اسفر اتى منى وجهان اغاروب طوغمغه يقلاشنجه امام

ناسله منايه كله ورمى جمرة العقبة من بطن الوادي سبعا خذفا ومنايه كلدوكنده امام

ناسله معا بطن واديدن يعني اشغه سندن يقاروسنه طوغرو جمرۀ عقبه‌يي آته

يعني يدي دانه اوواجق طاشي برمغيله آته اما بويدي طاشي برا وغردن اتميوب يدي

سيني تمام اولنجيه دك بر بر آته وكبر بكل منها وقطع تلبيته باولها واول يدي

طاشدن هر برني اتاركن تكبير ايده يعني الله اكبر ديه و اڭ اولكي طاشي اتمغله تلبيه

سني قطع ايده ثم ذبح ان شاء بعده بر قيون بوغزليه اكر دلرسه يعني يالڭز حج ايدوب

عمره نيتين ايتمدوكيچون اكا بو وقتده قربان واجب اولمز ولكن استرسه قربان اتسون

ثم قصر وحلقه افضل بعده صاچني قرقه ولكن طراش اولمسي افضلدر وحل له كل

شيء الا النساء واندن صكره اكا احرامده ايكن حرام اولنلرڭ جميعي حلال اولور الا

انجق نسايه وارمسي حلال اولمز ثم طاف للزيارة يوما من ايام النحر سبعة بلا رمل و

سعي ان كان سعى قبل وصاچني قرقدوغندن ويا طراش اولدوغندن صكره زيارت

ايچون يدي دولانش ايله طواف ايده ايام نحر كونلرينڭ برنده و بو طوافي رمل و

سعي سز ايده اكر بوندن اوكدين طواف قدومندن صكره رمل وسعي ايتمش ايسه

والا فعلهما واکر طواف قدومدنصکره رمل وسعی ایتمدی ایسه بو طواف زیارتی
رمل وسعی ایله ایده واول وقته بعد طلوع فجر یوم النحر وطواف زیارتک وقتنک
ابتداسی یوم نحرک فجری طوغدوغندنصکره‌در وهو فیه افضل ای فی یوم
النحر وطواف زیارت یوم نحرده افضلدر یعنی ایام نحرک اوچ کوننده اولکی
کوننده طواف زیارت ایتمک افضلدر وحل له النساء وطواف زیارتدنصکره حاجیه
حلال اولور نسایه وارمق فان اخره عنها کره ای عن ایام النحر پس اکر طواف
زیارتی تاخیر ایدرسه یعنی ایام نحردن کیرو ایلقورسه مکروه اولور ووجب دم
وطواف زیارتی ایام نحرده ایتمیوبدن صکره ایدرسه کراهت ایله جائز اولور ولکن
تاخیر ایتدوکیچون اکا بر قربان واجب اولور ثم اتی منی واول مذکوراتی وطواف
زیارتدنصکره منایه کله وبعد زوال ثانی النحر رمی الجمار الثلث وایام نحرک ایکنجیسنک
وقت زوالندنصکره جمار ثلاثه‌یی آته یبدا بما یلی المسجد ای من مسجد الخیف واول
اوچ جمره‌یی آتمغه شروع ایلینجه ابتدا مسجده قریب اولان ایله یعنی مسجد خیفه یقین
اولان جمره ایله باشلیه ثم بما یلیه بعده اکا قریب اولان ایله باشلیه ثم بالعقبة
سبعا سبعا بعده جمره عقبه ایله باشلیه واول جمار ثلاثه‌یی یوقاروده بیان اولندوغی
کبی یدیشر یدیشر آته وکبر بکل وهر برنی آتارکن تکبیر ایلیه ووقف بعد رمی بعده
رمی فقط وانجق شول رمیدنصکره دوره که اول رمیدنصکره رمی واردر
ای یقف بعد الرمی الاول وبعد الثانی لا بعد الثالث ولا بعد رمی یوم النحر یعنی اولکی

رمیدن

رمیدن صکره وایکنجی رمیدنصکره دوره یوخسه اوچنجیدنصکره و یوم نحرک رمیندن
صکره دورمیه ودعا دخی دعا ایلیه ثم غدا کذلک یعنی ایام نحرک ایکنجی کوننده بیان
اولندوغی اوزره جمار ثلاثه‌یی آتدوغندنصکره ایرته‌سی کوننده ینه اول منوال اوزره جمار
ثلاثه‌یی آته ثم بعده کذلک ان مکث وهو احب واکر ایرته‌سی کونه دک اکلنورسه آندن
دخی یعنی دوردنجی کوننده ینه جمار ثلاثه‌یی آته که اکلنوبدن اول کونده آتمق مستحبدر وان
قدم الرمی فیه ای فی یوم الرابع علی الزوال جاز واکر اول کونده یعنی دوردنجی
کونده زوالی اوزره رمیی تقدیم ایدرسه جائز اولور وله النفر قبل طلوع فجر یوم
الرابع وحاجیه جائزدرکه دوردنجی کونک فجر صادقی دوغمزدن مقدم منادن
مکه‌یه رجوع ایلیه النفر خروج الحاج من منی نفرک معناسی حاجینک منادن
چقمه‌سیدر لا بعده یوخسه اول دوردنجی کونک طاک یری اغاردوغندنصکره
جمار ثلاثه‌یی آتمزدن مقدم منادن خروجی جائز دکلدر فانه ان توقف حتی طلع
الفجر وجب علیه رمی الجمار زیرا حاجی اکر اول کونده طاک یری اغارنجیه دک
منا ده اکلنورسه اکا واجب اولور جمار ثلاثه‌یی آتمق وجاز الرمی راکبا واول جمار
ثلاثه‌یی راکب ایکن آتمق جائز اولور وفی الاولیین ماشیا احب ولکن ایکی اولکی رمی‌لرده
یایان ایکن آتمق مستحبدر الاولیان ما یلی مسجد الخیف ثم ما یلیه اولکی ایکی رمی
ایله مراد مسجد خیفه یقین اولان وهم بوندنصکره بوکا قریب اولان رمیدر ولو قدم
ثقله الی مکة واقام بمنی للرمی کره واکر حاجی متاعنی و یوکنی مکه شهرینه کندوسندن

مقدم كونده دوبيم كندوسي جمار ثلاثي آتمق ايچون منا ده اكلنورسه مكروه اولور
واذا نفر الى مكة نزل بالمحصب ثم طاف للصدر سبعة اشواط بلا رمل وسعي وهو واجب
الا على اهل مكة وحاجي منادن چقوب مكهٔ مكرمه يه وارنجه محصب دنلن موضعده
قونه بعده صدر ايچون يعني وداع ايچون طواف ايده يدي كره دولنمق ايله رمل و
سعي سزكه بو طواف صدر واجبدر الا مكه لويه واجب دكلدر ثم شرب من زمزم
وطواف صدردن صكره زمزمدن ايچه وقبل العتبة وبيت الله تعالينك اشكيني
اوپه ووضع صدره ووجهه على الملتزم ودخي كوكسني وهم يوزيني ملتزم اوزره
قويه ● وهو ما بين الحجر والباب ● واول ملتزم دنلن موضع حجر اسود ايله قپونك
ارهسيدر وتشبث بالاستار ساعة ودخي كعبهٔ مكرمه نك اورتوسنه بر ساعت
يعني بر مقدار زمان ياپشه ودعا مجتهدا ويبكي ويرجع قهقرى حتى يخرج من المسجد
وبو حالده ايكن دنيا واخرتي ايچون جانو كوكلدن دعا ايدوب الله تعالى يه تضرع
ايليه وقادر اولدوغي قدر اغليه وبونلردن صكره قچين قچين كيدوسنه دونوب
كيده تا مسجد حرامدن چقنجيه دك ويسقط طواف القدوم عمن وقف بعرفة قبل دخول
مكة ومكه يه كيرمزدن مقدم عرفه ده دورانلردن طواف قدوم ساقط اولور
ولا شيء عليه بتركه ● اي لا يجب عليه شيء بترك السنة ● واول حاجي طواف
قدومي ترك ايتمسيله اوزرينه هيچ بر نسنه لازم كلمز يعني اول سنت اولان
طواف قدومي ترك ايتمسيله اوزرينه نسنه واجب اولمز ومن وقف بعرفة ساعة

من

من زوال يومها الى طلوع فجر يوم النحر وشول حاجي كم عرفه كوننك زوالندن
يوم نحرك طاڭ يري اغارنجيه دك عرفه ده بر ساعت يعني بر مقدار وقت
دوره او اجتاز نائما او مغمى عليه ياخود اويور كن ويا اوصي كتمش ايكن عرفه يه
اوغره يوب كچه او اهل عنه رفيقه به ياخود اوصي كتمسي سببيله يولداشي اندن
او توري اهلال وتلبيه ايليه او جهل انها عرفة ياخود عرفه ده دورر دوغنده اول
مكان عرفه اولدوغني بلميه صح صحيح اولور يعني بو صورتلرده حجك وقوفدن اولن
ركني حاصل اولمش اولور ومن لم يقف فيها فات حجه وعرفه ده اصلا دورميان
كمسنه نك حجي فوت اولور زيرا حجة الاسلامك ايكي ركننك برسي عرفه كوني
عرفه ده دورمقدر اندن فوت اولمشدر ● فطاف وسعى وتحلل وقضى من قابل
هذا لمن احرم ولم يدرك الحج ● پس امدي اوكشي بنه يوم نحرده طواف ايدوب وسعى
ايدوب احرامندن چقه وحجني كلسي ييل قضا ايليه كه بو قضا شول كمسنه يه مخصوصدر كه
احرامه كيردي ولكن حجه ايرشمدي والمرأة كالرجل لكنها لا تكشف رأسها بل وجهها
وخاتون كشي حجك اول احكام مذكوره سنده ار كشي كبيدر لكن خاتون كشي باشني
آچماز بلكه انجق يوزيني آچار ولو سدلت شيئا عليه وجافت عنه صح واكر خاتون
كشي يوزي اوزره بر نسنه صارقدوب يوزندن ايراغ طوتارسه صحيح اولور
ولا تلبي جهرا ودخي خاتون كشي ار كشي كبي جهرا ايله تلبيه ايتمز ولا تسعى بين الميلين
وايكي ميل اراسنده سعي ايتمز ولا تحلق بل تقصر وصاچيني تراش ايتمز بلكه انجق اوجلرندن

قرقار وتلبس المخيط ودخی دیكلی ثوب كیمز ولا تقرب الحجر في الزحام وازدحام و
غلبه لكده حجر اسوده یقین وارمز وحیضها لا یمنع نسكا الا الطواف وخاتونك
حیضی افعال حجدن هیچ بر نسكی وفعلی منع اتمز الا انجق طواف اتمكی منع ایدر •
فانه في المسجد ولا یجوز للحائض دخوله • زیرا طواف مسجد حرامده اولور و
حائضه جائز اولمزكه مسجده كیره وهو بعد ركنیه یسقط الصدر وحجك ایكی ركنندن
صكره اولان حیض خاتوندن طواف صدری دوشورر • ای الحیض بعد الوقوف
بعرفة وطواف الزیارة یسقط طواف الوداع • یعنی خاتونك عرفه ده دوردغندن
وطواف زیارتی ادا قلدوغندن صكره حیض كورمسی الوداع طوافنی دوشورر
• واعلم ان الاحرام قد یكون بسوق الهدی فاراد ان یبینه فقال • معلومك
اوله كه احرام كاهیجه مكه یه هدی یعنی قربان اولاجغی سورمك ایله اولور
پس مصنف رحمه الله تعالی انی دخی بیان اتمك مراد ایدوب دیدی قلد بدنة
نفل او نذر او جزاء صید او نحوه اكر كشی حج نفلك یاخود نذرك یاخود جزاء
صیدك یاخود بوكه بكزه رك بدنه سنی یعنی قربان ایچون اولان دوه سنی
تقلید ایلسه • كالدماء الواجبة بسبب الجنایة في السنة الماضیة • واو لجزاء
صیدده بكزرینك مثالی كچن سنه ده واقع اولان جنایت سببی ایله واجب اولان
قربانلر كبیدر یرید الحج یعنی حجی قصد اتدوكی حالده تقلید ایلسه او بعث بها
لمتعة یاخود انی متعه حجی ایچون مكه یه كوندرسه • ای بعث بالبدنة لیتمتع •

وتوجه

وتوجه بها بنیة الاحرام فقد احرم یعنی بدنه یی كوندرسه متمتع اولمسیچون وحجی
نیت ایدوب انكله معا مكه یه توجه ایلسه اول صورتلرك هر برنده احرامه كیرمش
اولور حاصلی تلبیه ایله احرامه كیردوكی كبی بدنه یی تقلید ایله دخی احرامه كیرلور
• المراد بالتقلید ان یربط قلادة على عنق البدنة • تقلید ایله مراد بدنه نك
بوینونه بر قلاده بغلمقدر یعنی اول قربانك بوینونه هدی اولمسنه علامت
ایچون بر نسنه بغلمقدر • فیصیر به محرما كما بالتلبیة • پس اول كشی بو تقلید
سببی ایله محرم اولور نتكم تلبیه سببیله محرم اولور ولو اشعرها • ای شق سنامها
لیعلم انها هدی • واكر بدنه یی اشعار ایلسه یعنی اوركجنی یارسه تا كم هدی
اولدوغی انكله بلنه دیو او جللها • ای القی الجل على ظهرها • یاخود بدنه
یی چوللسه یعنی ارقه سنه چول براقسه او قلد شاة لا یاخود مكه ده قربان ایدمكی
قیونی تقلید ایلسه محرم اولمز وكذا لو بعث بدنة وتوجه حتى یلحقها وبونك كبیدركه
اكر بدنه یی كندوسندن مقدم كوندرسه ده صكره كندو دخی اردنجه توجه
ایلسه محرم اولمز بدنه یه لاحق اولنجیه دك حاصلی بدنه سنه یتشمینجه محرم اولمز
• ای ان لم یتوجه مع البدنة ولم یسقها بل بعثها لا یصیر محرما حتى یلحقها فاذا لحقها
یصیر محرما • یعنی اكر بدنه سیله معا توجه اتمیوب وبلكه سوروب كتمیوب بلكه
بدنه سنی غیری كمسنه ایله كوندرسه محرم اولمز بدنه سنه لاحق اولنجیه دك
پس بدنه سنه ایرشدكده محرم اولور والبدن من الابل والبقر • هذا عندنا

واما عند الشافعي فالبدنة من الابل فقط • وبدن يعني بدنه دوه دن وصغر
دن اولور غيري جنسندن اولمز حاصلي بو ايكي نوعدن غيري نوع قربانه بدنه
دينلمز بزم قتمزده واما شافعي قتنده بدنه انجق دوه دندر غيري نوعدن دكلدر

باب القران والتمتع

يعني بو باب قران وتمتع حجلرينك
احكامي بياننده در القران افضل مطلقا • اي افضل من التمتع والافراد • قران
مطلق افضلدر يعني حج ايله عمره نك آره سني بر احرامده جمع ايدوب ادا ايتمك تمتع و
افراد حجلرندن افضل واولى در وهو ان يهل بحج وعمرة من ميقات معا واول قران
حج وعمره نك ايكسنك نيتي ايله معا احرامه كيرمكدر ميقاتدن • الاهلال رفع الصوت
بالتلبية • اهلالك معناسي تلبيه ايله صوتي رفع ايتمكدر ويقول بعد الصلوة •
اي بعد الشفع الذي يصلي مريدا الاحرام • ونمازدنصكره ديه يعني احرامه كيرمكي
مراد ايدن حاجي ايكي ركعت احرام نمازني قلدوغندنصكره بوني اللهم اني اريد الحج
والعمرة فيسرهما لي وتقبلهما مني ديه وطاف للعمرة سبعة يرمل في الثلثة الاول
ويسعى بلا حلق وقارن اولان حاجي مكه يه دخولندنصكره عمره ايچون طواف ايليه
يعني بيت الله تعالى يي يدي كره دولانوب اوچ اولكيسنده يله يله دولانوب مروه
ايله صفا آره سنده سعي ايده طراش اولمقسزن يعني عمره ايچون سعي ايدر ولكن
طراش اولميوب قالنلود ثم يحج كما مر وصكره حج ايدر نتكيم بياني كچدي يعني مكه
مكرمه يه داخل اولدوغي كبي ابتدا عمره ايچون طواف وسعي ايدوكدنصكره قدوم ايچون

طواف

طواف ايدر وسعي ايدر ومفردك كتوردوكي افعالي كتورر فان اتى بطوافين
وسعيين كره يعني قارن اولان حاجي ابتدا عمره ايچون طواف وسعي ايتميوب هم
عمره وهم قدوم ايچون براوغوردن ايكي طواف وبعده ينه عمره وقدوم ايچون
براوغوردن ايكي سعي كتوردوسه مكروه اولور حاصلي بويله ايتمسي كراهت ايله
جائزدر • اي يطوف اربعة عشر شوطا سبعة للعمرة وسبعة لطواف القدوم
للحج ثم سعى لهما • يعني قارن اولان حاجي مكه يه داخل اولنجه بيت الله تعالى يي
اون دورت كره دولانوب يديسني عمره ايچون ويديسني دخي حج ايچون اولان
قدوم طوافندن اوتوري دولانسه بعده عمره وحجك ايكسي ايچون معا ايكي سعي ايليسه
مكروه اولور • وانما كره لانه اخر سعي العمرة وقدم طواف القدوم • وعمره ايله
قدوم ايچون براوغوردن ايكي طواف وايكي سعي ايتمك مكروه اولمدي الا عمره نك
سعيني تأخير وطواف قدومي تقديم ايتدوكي ايچون وذبح للقران بعد رمي يوم النحر
ويوم نحرده جماري رميدن صكره قران ايچون قربان ايليه يعني بو ايكي عبادتك
آره سني جمع ايتمك اوزره توفيق اولندوغنك شكرانه سنه قارن اوزره بر
قربان واجب اولوركه يوم نحرده رمي جمره دنصكره بوغزلر وان عجز صام ثلثة
ايام آخرها عرفة واكر قارن اولان حاجي عمره ايچون يوم نحرده بر قربان ايدمكدن
عاجز اولورسه اوچ كون اوروج طوته كيم آخركي كوني عرفه كوني اوله وسبعة
بعد حجه ان شاء • اي بعد ايام التشريق • وحجي اتمامندنصكره يدي كون دخي

اوج طوته تا کیم اول طوتدوغی اوج کون اوج ایله مجموعی کامل اون کون اولور
و بو یدی کون صومی دلرسه مکه ده طوتسون دلرسه غیری یرده فان فاتت
الثلثة تعین الدم پس اکر اوج کون مقدم طوتاجغی صوم اندن فوت اولورسه حالی
اول کونلرده صائم اولمزسه قربان اتمسی متعین اولور یعنی قربان اتمسی لازم کلوب
صومی اکی ویومز فان وقف قبل العمرة بطلت ای العمرة پس اکر قارن اولان
حاجی افعال عمره سین ادادن مقدم عرفاته توجه ایدوب عرفه ده دورسه
باطل اولور یعنی عمره سی بوزلور وقضیت ووجب دم الرفض وسقط دم القران
واول فوت اولان عمره قضا اولنور واول قارنه رفضک عمره سنی ترک ایتدوکنک
قربانی واجب اولور واندن قرانک قربانی ساقط اولور والتمتع افضل من الافراد
وتمتع افراددن افضلدر وهو ان یحرم بعمرة من المیقات فی اشهر الحج واول تمتعک
معناسی حج ایلرندن میقاتدن یالیکز عمره نیتی ایله احرام کیرمکدر ویطوف ویسعی
ویحلق او یقصر وهم مکه یه داخل اولدوغی کبی عمره ایچون طواف وسعی ایتمکدر و
بعده تراش یاخود صاچنک اوجلرندن قرقمقدر ویقطع التلبیة فی اول طوافه
ای فی اول طوافه للعمرة وطوافنک اولنده تلبیه یی کسه یعنی عمره ایچون طوافه
باشلادوغی کبی ابتداسنده لبیک اللهم لبیک بالحج دیمکی قطع ایده ثم احرم بالحج یوم
الترویة وبعده ترویه کوننده حج نیتی ایله احرامه کیره وقبله افضل وترویه کوننده
مقدم حجک احرامنه کیرمسی افضلدر وحج کالمفرد وبو احرامدنصکره مفرد کبی حج ایلیه

الا انه یرمل فی طواف الزیارة ویسعی بعده لانه اول طواف للحج یعنی متمتع
اولان کشی احرام حجه کیردوکندنصکره مفرد کبی حج ایدر ولکن طواف زیارتده
هم رمل وهم اندنصکره سعی ایدر زیرا بو طواف انک طواف حجینک اولیدر
بخلاف المفرد لانه قد سعی مرة یعنی متمتع مفردک خلافنجه‌در زیراکه مفرد طواف
قدومندن صکره سعی ایلدی پس انوکیچون بردخی سعی اتمز ولوکان هذا المتمتع بعد
ما احرم للحج طاف وسعی قبل ان یروح الی منی لم یرمل فی طواف الزیارة ولا یسعی
بعده لانه قد اتی بذلک مرة واکر شو متمتع حج ایچون احرامه کیردوکندنصکره
قدوم ایچون طواف وسعی اتمش ایدیسه طواف زیارتده رمل اتمز وبعده سعی دخی
اتمز زیرا برکره اول رمل وسعی کتورمش ایدی وذبح ودخی متمتع رمیدنصکره یوم
نحرده تمتع ایچون بر قربان بوغزلیه ولم تجب الاضحیة عنه ای عن دم التمتع
واضحیه قربانی ایدن یعنی تمتع قربانندن نائب اولمز حاصلی متمتع اولان حاجی اضحیه
ایچون بوغزلنجه بو قربان دم متعه یرینه دورمز وان عجز صام کالقارن واکر
دم متعه دن عاجز اولورسه قارن کبی اوج طوته وجاز صوم الثلثة بعد
احرامها لا قبله وتأخیره احب ومتمتع اولان حاجی اول اوج کون مقدم طوتلاجغی
اوروجی عمره ایچون احرامه کیردوکندنصکره طوتارسه جائز اولور اما احرامندن
مقدم طوتارسه جائز اولمز ولکن اول صومی الیقویوب آخر وقتده طوتارسه
دخی یکدر یعنی یوم نحردن اوج کون مقدم طوتوب آخرنی یوم عرفه یه کتورمسی

مستحب واولى در ● واعلم ان اشهر الحج وقت لصوم الثلاثة لكن بعد تحقق السبب
وهو الاحرام ● معلومك اوله كه حج ايلرى بو اوچ كونى اوروجك وقيدى يعنى
بو ايلردن هر نه كونده طوتلورسه جائز اولور لكن سببى متحقق وثابت اولدوغندن
صكره وقيدى كه اول سبب احرامدر ● وكذا في القارن ● وقارنده دخى
حكم بويله در ● لكن التاخير افضل وهو ان يصوم ثلثة متتابعة آخرها عرفة
لكن اول اوچ كونى اوروجى ايلقومق افضلدر واول تاخير برى بريه اردنجه
اوچ كون اوروج طوتوب آخرنى عرفه كوننه كتورمكلدر وان شاء السوق وهو
افضل احرم وساق هديه ● ومتمتع قربانى سورمك استرسه كه بويله ايتمسى افضل
در احرامه كيروب قربانى يانيجه بله سوروب مكه يه كيده ● وهو اولى من قوده
ومتمتعك قربانى سورمسى يولارندن يدرك كوتورمسندن اولى در ● وقلد البدنة
وهو اولى من التجليل ● وبدنه سنى تقليد ايليه كه تقليد تجليلدن اولى در تقليد وتجليل
نيه ديلدوكنك بيانى بو بابدن مقدمجه كچمشدر ● اى التجليل جائز لكن التقليد
اولى منه ● يعنى تجليل جائزدر ولكن تقليد اندن اولى وافضلدر ● ولا يدل
هذا على انه يصير بالتجليل محرما فانه قدم قبيل هذا الباب انه لا يصير بالتجليل محرما
بل لا بد من التلبية او فعل يقوم مقامها وهو التقليد ● وتجليلك جائز اولمسى
دلالت ايتمز كه حاجى بدنه سنك مجرد صرتنه چول برقمسيله محرم اولور زيرا
بو بابدن مقدمجه كچديكه حاجى مجرد تجليل ايله محرم اولمز بلكه تجليل ايله معا

تلبيه

تلبيه دن لازمدر ياخود تلبيه نك يرينه دوره جق فعلدن لازمدر كه اول فعل
تقليددر ● وكره الاشعار وهو شق سنامها من الايسر ● وبدنه يى اشعار مكروهدر كه
اول اشعار دوه نك اوركجنى يارمقدر صول يانندن ● وهو الاشبه ● اى اشبه
بالصواب ● واوركجنى صول جانبندن يارمق اشبهدر يعنى صوابه اشبه وقريبدر
فان النبي عليه السلام قد طعن في جانب اليسار قصدا وفي جانب الايمن اتفاقا
زيرا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك هدايا سى كندو جانب عاليلرينه طوغرى
دورمش ايدى پس اول سلطان عاليشان حضرتلرى هر برايكى دوه نك باشلرى
جانبندن آره سنه كيروب دست يمين مباركلرندن اولان مزراق ايله صول جانبندن
كى دوه نك اوركجنك صول جانبنى دورتدى قصدا وصاغ طرفلرنده كه دوه
نك اوركجنك صاغ جانبنى دورتدى اتفاقا پس امدى ابتدا دورتدكلرى اصل
اولمغين اعتبار اكا اولمغه لايق اولمشدر ● وابو حنيفة رحمه الله انما كره هذا
الصنع لانه مثلة ● وامام اعظم رحمه الله مثله اولمغين بو ايشى مكروه كوردى
زيرا مثله حيوانك بعض اعضاسنى قطعدن عبارتدر وحربى كافر كبى قتلى واجب
اولانك حقنده بيله قطع اعضا حرامدر پس قنده قالديكه جائز اوله عقوبتى حلال
اولمين قربانك اعضاسنه قطع ايله رخنه كتورمك امدى قربانك اوركجن يارمه
لمغك حرام اولمسى دخى اولى در ● وانما فعله النبي عليه السلام لان المشركين
كانوا لا يمتنعون عن تعرضه الا بهذا ● ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم هدايانك

سنامللرین شق ایلدی زیرا مشرکلر هدایایه تعرض تمکدن امتناع ایتمزلردی الا اوزکچی
شق ایتمکله • وقیل انما کره اشعار اهل زمانه لمبالغتهم فیه حتی یخاف منه السرایة •
ودنلدیکه امام اعظم رحمه الله تعالی انجق کندی زمانه سی خلقینک اشعارلرین مکروه
کوردی زیرا انک اهل زمانی اشعارده شول قدر مبالغه ایدرلر ایدیکه حتی اشعار
لرندن سرایت ایتمک خوف اولنوردی حاصلی اول زمانک حاجیلری هدایالرین اولقدر
اشعار ایدرلر ایدیکه بلکی یاره دوه نک جمیع جسدنه سرایت ایدوب هلاک اولور
لردی • وقیل انما کره ایثاره علی التقلید • وینه دنلدیکه امام اعظم اشعاری
تقلیده اوزره اختیار ایتمکی مکروه کوردی یوخسه نفس اشعاری مکروه کورمدی
واعتمر ولا یتحلل منها • ای من العمرة • وهدینی سوق ایدن متمتع افعال عمره سین
کتوره که طواف وسعیدر واندن یعنی عمره سندن تحلل ایتمیه یعنی احرام عمره دن
چقمسون حاصلی عمره نک طواف وسعین کتوردوکندن صکره تراش اولمسون
وهذا عند سوق الهدی اما اذا لم یسوق الهدی یتحلل من احرام العمرة کما مر •
وعمره نک احرامندن چقمامسی سوق هدی ایدیکجه در اما هدین سوق ایتمیجه احرام
عمره دن چقار نتکیم بیانی کچدی ثم احرم للحج کما مر • ای یوم الترویة وقبله افضل
• ومتمتع سوق هدی ایتدوکی صورتده افعال عمره کتوروب احرامنده ایکن حج ایچون
یا دخی بیانی مرور ایتدوکی کبی احرامه کیره یعنی ترویه کوننده احرام حجه کیره ولکن
بو کوندن مقدم کیرمسی افضلدر وحلق یوم النحر وحل من احرامیه ویوم نحرده تراش

اولور

اولوب سوق هدی ایتدوکی صورتده ایکی احرامندن چقه یعنی هم عمره سنک
وهم حجینک احرامندن خروج ایده والمکی یفرد فقط • ای لا قران له ولا تمتع
ومکه لی اولان انجق یالکز حج ایدر یعنی انوکیچون قران وتمتع تصور اولنمز ومن
اعتمر بلا سوق ثم عاد الی بلده فقد الم وسوق هدی ایتمکسزن افعال عمره سن کتوردوکندن
صکره شهرنه ویا کوینه دونن حاجی المام ایتمش اولور یعنی بلدنه رجوع ونزولی صحیح
اولوب تمتعی باطل اولور ومع سوق تمتع وسوق هدی ایله افعال عمره سنی کتوردوکندن
صکره بلدنه رجوع ایدن حاجی دیارنه کتمسنه اعتبار اولنمیوب ینه متمتع
اولوب تمتعی باطل اولمز • اعلم ان التمتع هو الترفق باداء النسکین الصحیحین فی سفر واحد
من غیر ان یلم باهله الماما صحیحا بینهما • معلومک اوله که تمتع ایتمک بر سفرده ایکی
نسک صحیحک اداسیله ترفقدر یعنی بر سفرده ایکی عبادتک اره سنی جمع ایدوب
آسان وجهله ادا قلمقدر متمتع اولان حاجی اول ایکی نسکک اره سنده المام صحیح
ایله اهلنه نزول ایتمکسزن • فالذی اعتمر بلا سوق الهدی ثم عاد الی بلده صح المامه
فبطل تمتعه • پس شول متمتع که هدینی سوق ایتمکسزن افعال عمره سنی کتوردوکندن
صکره بلدنه رجوع ایتدوکی کبی المام ونزولی صحیح اولوب پس تمتعی باطل اولور •
فقوله فقد الم ذکر الملزوم وقصد اللازم وهو بطلان التمتع • پس مصنف فقد
الم قولنده ملزومی یعنی المامی ذکر ایدوب لازمی قصد ایلدیکه اول لازم تمتعک
باطل اولمسیدر • اما اذا ساق الهدی لا یکون المامه صحیحا لانه لا یجوز له التحلل

فيكون عوده واجبا فلا يكون إلمامه صحيحا ● اما متمتع هدينى سوق ايدوبن افعال
عمره سنى كتوردوكدن صكره دونوب اهلنه كيدرسه إلمامى ونزولى صحيح اولمز
زيرا الكا جائز اولمزكه احرامندن چقه پس انك مكه يه دونوب كتمسى واجب اولور
پس امدى إلمامى صحيح اولمز ● فاذا عاد واحرم بالحج كان متمتعا ● پس بو متمتع ينه
بلدندن دونوبن حج نيتى ايله احرامه كيرنجه متمتع اولور فان طاف لها اقل من
اربعة قبل اشهر الحج واتمها فيها وحج فقد تمتع پس امدى اكر متمتع عمره سيچون حج
آيلرندن مقدم دورت شوطدن آز طواف ايدوب بعده حج آيلرنده اول طوافى
اتمام ايدوب حج ايدرسه اول سنه ده تحقيق متمتع اولور ولو طاف اربعة هنا
لا ● اى لو طاف اربعة قبل اشهر الحج لا يكون متمتعا ● واكر اول متمتع حج آيلرندن
مقدم دورت شوط ايله طواف ايدوبن حج آيلرنده انى اتمام ايدرسه متمتع اولمز
كوفي حل من عمرته فيها ● اى في اشهر الحج ● وسكن بصرة او مكة وحج فهو متمتع
شول بر كوفه لى كمسنه كم عمره سنك احرامندن خروجندن صكره بصره ده ياخود
مكه ده ساكن اولوبن حج ايلسه اول متمتعدر يعنى مثلا كوفه شهرندن اولان معتمر
حج آيلرنده افعال عمره سندن فارغ اولوب تراش اولسه ياخود تقصير ايلسه بعده
مكه ده ساكن اولسه ياخود مكه دن چقوب حج زمانى كلنجه يه دك بصره شهرنده
ساكن اولسه بعده ينه اول سنه ده حج ايلسه تمتعى صحيح اولور اما مكه ده ساكن
اولدوغى صورتده تمتعى صحيح اولمسى سفر واحد ايچره عمره ايله حجك ايكسنى بر اوغوردن

رفق ايله ادا قلدوغيچوندر اما انك مكه ده ساكن اولميوبن كلوب بصره ده ساكن
اولدوغى صورتده دخى تمتعى صحيح اولدوغنك وجهى بودركه شارح بيان ايدوب
بيوردى لان السفر الاول لم ينته برجوعه الى بصرة فصار كانه لم يخرج من
الميقات زيراكه انك اولكى سفرى بصره يه رجوعيله غايت بولمامشدر پس اول
متمتع كويا كه ميقاتدن چقمامش اولدى ولو افسدها ورجع من بصرة وقضاها وحج
لا يعنى اول مذكور كوفى افعال عمره سنى كتورمزدن اول جماع ايله عمره سنى افساد
ايلسه ده عمره سندن بعد الفراغ حلق يا تقصير ايلسه وكلوب بصره ده ساكن
اولدوغندن صكره ينه اول سنه ده اول افساد ايلدوكى عمره سنى قضا ايدوب حج
ايلسه متمتع اولمز ● لان حكم السفر الاول لما بقي بالرجوع الى البصرة فصار كانه
لم يخرج من مكة ولا تمتع لساكن بمكة ● زيرا وقتاكه اولكى سفرك حكمى بصره يه
رجوعيله باقى اولوب نهايت بولمديسه اول متمتع كويا كه مكه دن چقمامش اولدى
ومكه ده ساكن اولانه ايسه تمتع يوقدر يعنى مكه لى حقنده تمتع مشروع دكلدر
الا اذا الم باهله ثم اتى بهما مكر كيم اول عمره سنى افساد ايدن متمتع ديارنه رجوع
ايدوب اهلى يانينه نزول ايتسه ده بعده عمره وحجك افعالنى كتورسه متمتع اولور
يعنى تمتعى صحيح اولور ● لانه لما الم باهله ثم رجع واتى بالعمرة والحج كان هذا
انشاء سفر لانتهاء السفر الاول بالالمام فاجتمع نسكان في سفر واحد فيكون متمتعا
● زيرا وقتاكيم اول حاجى اهلنه رجوع ايليوب بلدنه نزول ايلدوكدن صكره ينه

مكه يه دونوب عمره وحجك افعالنى كتوردى ايسه انوك بو صنعى يكيدن سفرى
قصد ايتمك اولدى زيرا اولكى سفر اهلى يانينه كلمسيله نهايت بولمشدر پس
بو تقديرجه سفر واحدده ايكى نسك جمع اولوب اول كشى متمتع اولدى يعنى بو
تمتعى صحيح اولدى وإن أفسد أتمّه بلا دمٍ وعمره وحجدن هر قنقيسنى فاسد اولورسه
انى قرباسز اتمام ايده • أي من اعتمر في أشهر الحج وحج من عامه فأيّهما أفسد
مضى فيه • يعنى حج آيلرنده عمره وحج نيتى ايله احرامه كيروب ينه اول سنه ده
حج ايليان كشى اول عمره وحجدن هر قنقيسنى افساد ايدرسه اندن كچه يعنى افعالنى
كتوره • لأنه لا يمكنه الخروج عن عهدة الإحرام إلا بالأفعال • زيرا عهده
احرامدن چقمق اكا ممكن اولمز الا اول افساد اتدوكينك افعالنى كتورمك ايله
وسقط دم التمتع لأنه لم يترفق بأداء النسكين الصحيحين في سفر واحد •
واندن تمتع قربانى دوشر زيرا سفر واحدده ايكى صحيح نسكك اداسيله ترفق
ايده مدى

باب الجنايات

بو باب احرامه كيردكدن
صكره حاجيدن صادر اولان جنايتلرك بياننده در • إن طيّب محرمٌ عضوًا احرامده
اولان حاجى بر عضونه كوزل قوقلى نسنه سورسه • أو خضب رأسه بحنّاء ياخود
قنا ايله بوياسه • أو ادّهن بزيت ياخود زيتون ياغيله ياغلنسه • أي استعمل
الدهن في عضو • يعنى بر عضونده ياغ استعمال ايلسه حاصلى كامل بر عضونه
ياغ دورسه • ثم الادهان إن كان بزيت خالص أو بحلّ خالص يجب الدم عند
أبي حنيفة وعندهما تجب صدقة • بو حكمده تصكره يعنى استعمال ايلمك صافى زيت
ايله ياخود صافى شيروغن يعنى ايله اولورسه امام اعظم قتنده بر قربان واجب اولور
امامين قتنده صدقه واجب اولور • وعند الشافعي إن استعمله في الشعر يجب
الدم وإن استعمله في غيره فلا شيء عليه • وشافعى قتنده اكر اول يعنى مثلا
صاچنده استعمال ايدرسه بر قربان واجب اولور صاچندن غيرى عضونده
قوللانورسه اوزرينه هيچ بر نسنه لازم كلمز • أما الدهن المطيب كدهن
البنفسج ونحوه فيجب الدم اتفاقًا للتطيب • بنفشه ياغى وبوكا بكزرلك يعنى كبى كوزل
قوقلى ياغى استعمال ايدرسه بالاتفاق بر قربان واجب اولور تطيب بولنديغيچون
أو لبس مخيطًا ياخود ديكلى نسنه كيسه • أو ستر رأسه يومًا كاملًا ياخود كامل بر
كون باشنى ورتسه • أو حلق ربع رأسه ياخود باشك دورت بلوكندن برنى
تراش ايلسه • أو محاجمه ياخود حجامت ايدن حجكى يركرين تراش ايلسه • أو احدى
ابطيه ياخود ايكى قولتوغى التندن برنى تراش ايلسه • أو عانته ياخود قاسغنى
تراش ايلسه • أو رقبته ياخود بوينونى تراش ايلسه • أو قص أظفار يديه أو رجليه
في مجلس واحد ياخود بر مجلسده ايكى اليننك يا ايكى اياغنك طرنقلرينى قرقسه • أو يد
أو رجل ياخود بر مجلسده بر اليننك يا بر اياغنك طرنقلرينى قرقسه • أو طاف للقدوم
أو الصدر جنبًا ياخود قدوم يا صدر ايچون جنب ايكن طواف ايلسه • أو للفرض محدثًا
ياخود ابدستسز ايكن فرض ايچون طواف ايلسه • أو أفاض من عرفة قبل الإمام

یاخود عرفه دن اشغه مزدلفه یه امامدن مقدم اینسه او ترک اقل سبع الفرض
یاخود فرض حجك یدی شوطندن اوچنی ترك ایلسه ● ای ترك ثلثة اشواط او
اقل من طواف الزیارة ● یعنی طواف زیارتدن اوچ شوطی یادخی آزی ترك
ایلسه وبترك اکثره بقی محرما حتی یطوف واوچ شوطدن چوغنی ترك ایتمکله محرم
اولدوغی حالده قالور تا طواف ایدنجیه دك ● ای ان ترك اربعة اشواط او
اکثر بقی محرما حتی یطوف ● یعنی دورت شوطی یادخی زیاده یی ترك ایلیه بینه
محرم اولدوغی حالده قالور یا طواف ایدنجیه دك یعنی طوافی اتمنجه احرامندن
چقمز او طواف الصدر او اربعة منه یاخود طواف صدری ترك ایتسه یاخود
طواف صدردن دورت شوطی ترك ایلسه او السعی یاخود صفا ومروه آره سنده
سعی ترك ایلسه او الوقوف بجمع یاخود مزدلفه ده دورمغی ترك ایلسه او الرمی
کله یاخود رمیك جمله سنی ترك ایلسه او فی یوم واحد یاخود بر کونده که رمیی
ترك ایلسه او الرمی الاول او اکثره یاخود اولکی رمیی ترك ایلسه یاخود رمی اولك
چوغنی ترك ایلسه ● وهو رمی جمرة العقبة یوم النحر واول رمی اول ایله مراد یوم
نحرده کی جمرهٔ عقبه در او حلق فی حل الحج او عمرة یاخود حج ایچون یا عمره ایچون
حلده یعنی حرمك طشره سنده تراش اولسه ● فان الحلق اختص بمنی وهو من الحرم
● زیرا تراش اولمق منا یه مخصوصدر ومنا ایسه حرمدندر حلده دکلدر لا فی
معتمر رجع من حل ثم قصر حلدن رجوع ایدوب کندن صکره تقصیر ایدن معتمرك

حقنده

حقنده هیچ برنسنه یوقدر ● ای ان خرج المعتمر من الحرم ثم عاد الیه وقصر لا
شئ علیه ● یعنی اکر معتمر حرمدن خروجندن صکره ینه حرمه عود ایلیوب
تقصیر ایلسه اوزرینه هیچ برنسنه لازم کلمز یعنی کانه دم ونه صدقه
واجب اولور ● وانما خص المعتمر لان الحاج ان خرج من الحرم قبل التحلل ثم عاد
الی الحرم یجب علیه الدم ● بو حکم معتمره مخصوص اولدی زیرا معتمر اولمیوب بلکه
یا لیکز حج نیتی ایله احرامه کیرن حاجی احرامندن خروجندن مقدم حرمدن
چقدوغندن ینه حرمه عود ایلدسه اوزرینه بر قربان واجب اولور او قبل
او لمس بشهوة انزل او لا یاخود شهوت ایله اوپسه یاخود یا پشسه کرك انزال
واقع اولسون وکرك اولماسون ● اعلم ان قوله او قبل لیس معطوفا علی قوله
ثم قصر بل هو معطوف علی قوله او حلق فی حل ● معلومك اوله که مصنفك
او قبل قولی ثم قصر قولنه معطوف دکلدر بلکه او حلق فی حل قولنه معطوفدر
او اخر الحلق او طواف الفرض عن ایام النحر یاخود حلقی یا طواف زیارتی ایام نحر
دن تأخیر ایلسه او قدم نسکا علی آخر ● کالحلق قبل الرمی ونحر القارن قبل الرمی
والحلق قبل الذبح ● یاخود رمیدن مقدم تراش اولمق کبی وقارنك رمیدن
مقدم نحری کبی وذبحدن مقدم تراش اولمق کبی بر نسکی آخرك اوزرینه تقدیم
ایلسه فعلیه دم اول مذکورات اولان صورتلرك هر برنده انلری ایشلین حاجی
اوزره بر قربان واجب اولور ● هذا جواب الشرط وهو قوله ان طیب محرم عضوا

مصنفك شو فعليه دم قولی ان طيب محرم عضواً قولنده کی شرطك جوابيدر و

يجب دمان على قارن حلق قبل ذبحه • دم للحلق قبل اوانه ودم لتأخير الذبح

عن الحلق • و ذبحدن مقدم تراش اولان قارن اوزره ایکی قربان واجب اولور که

برسی وقتندن اول تراش اولدوغیچوندر و برسی دخی ذبحی حلقدن کیرو القو

دوغیچوندر • وعندهما دم واحد هو للاول فقط • واما مین قتنده انجق بر

قربان واجب اولور که انجق اولکی ایچوندر یعنی وقتندن اول تراش اولدوغیچون

در وان طيب اقل من عضو واکر بر عضودن آزی تطییب ایدرسه او ستر رأسه

یاخود بر کوندن آزده باشنی اورترسه او لبس اقل من يوم یاخود بر کوندن

آزده دیکلی ثوب کیرسه او حلق اقل من ربع رأسه یاخود باشنك ربعندن

آزنی تراش ایلسه او قص اقل من خمسة اظفار یاخود بش طرنغندن آزین قرقسه

او خمسة متفرقة یاخود الندن و ایاغندن متفرق بش طرنغن قرقسه او طاف

للقدوم او للصدر محدثاً یاخود آبدستسز ایکن قدوم یا صدر ایچون طواف ایلسه

او ترك ثلثة من سبع الصدر یاخود طواف صدرك یدی شوطندن اوچن ترك

ایلسه او احدى الجمار الثلاث یاخود اوچ جمارك برسنی ترك ایلسه • وهی ما

یلی مسجد الخیف او ما یلیه او العقبة • و اول جمار ثلاث مسجد خیفه قریب اولان

یاخود اکا قریب اولانه قریب اولان یاخود جمرهٔ عقبه در • فی یوم بعد یوم

النحر • یعنی اول جمارك برسنی یوم نحردن صکره بر کونده ترك ایلسه او حلق

رأس غيره

رأس غيره یاخود غیری محرمك باشنی تراش ایلسه تصدق بنصف صاع من بر

بغدایدن یارم صاع تصدق ایلیه • وان طيب او حلق بعذر • ای طيب عضواً او

حلق ربع رأسه • واکر بر عضوی تطییب ایلسه یاخود باشنك ربعنی تراش

ایلسه ذبح او تصدق بثلثة اصوع طعام على ستة مساكين او صام ثلثة ايام بر

قربان بوغزلیه یاخود التی فقیره اوچ صاع طعام تصدق ایلیه یاخود اوچ

کون اوروج طوته حاصلی بو اوچ نسنه اره سنده مخیر اولور که قنقسن

دلرسه انی ایدر ووطؤه ولو ناسياً قبل وقوف فرض يفسد حجه ومحرمك

وقوف فرضدن مقدم یعنی عرفه ده وقوفندن اول نسیان ایله اولورسه

جماع ایلسی حجنی افساد ایدر ويمضي و اول حجنی جماع ایله افساد ایدن کشی بینه حجو

افعال حجنی اتمام ایدر یعنی حجنی افساد اتمین نجه ایدرسه اول دخی اویله عمل

ایدر حاصلی حجی فاسد اولمغله افعال حجی کتورمکدن وازکلمز بلکی حجی صحیح اولنلر

کبی جمله افعال حجی کتوردر ويذبح وهم حجنی افساد اتدوکیچون اوزرینه بر قربان

واجب اولمغین بر قربان بوغزلر ويقضي وکلسی ییل حجنی قضا ایدر ولم يفترقا

وار ایله عورت جماع ایله افساد اتدوکلری حجك قضا سنده بری برندن ایرلمیوب

ایرته سی معاً قضای حج ایدرلر • ای ليس عليه ان يفارقها في قضاء ما افسداه

یعنی اوله اره واجب دکلدر که افساد اتدکلری حجی قضا اتمکده خاتوننددن

ایرله • وعند مالك يفارقها اذا خرجا من بيتهما • واما م مالك قتنده اولرندن

چقدقلری وقتده عورتندن مفارقت ایدر • وعند زفر اذا احرما • وامام
زفر قتنده احرامه کیردکلرندن مفارقت ایدر • وعند الشافعی اذا بلغا المكان
الذی واقعها فیه • وامام شافعی قتنده عورتندن مثول مکانه ایرشنجه مفارقت
ایدرکه خاتوننه اول مکانده وقاع ایتمش ایدی حاصلی اول عورت احرامده ایکن
جماع ایدنجه حجلری فاسد اولوب کلسی ییل قضا ایتدکلرنده مذهبمزده اول کشی اول
خاتونی یانندن آیرمیوب معا وارووب قضا ایدرلر وامام مالك قاتنده قضا ایده
کن همان اولرندن چقدقلری کبی عورتندن آیرلمسی لازمدر وامام زفر قاتنده احرامه
کیردکلرندن آیرلمسی لازمدر وامام شافعی قتنده جماع ایتدکلری مکانه کلدکلری
کبی مفارقتی لازمدر وبعد وقوفه لم یفسد وتجب بدنة وعرفه ده وقوفندنصکره
جماع ایدرسه حجی فاسد اولمز ولکن بو جنایتی ایچون اوزرینه بر دوه یا بر صغر
قربان ایتمك واجب اولور وبعد الحلق شاة وتراش اولدوغندنصکره جماع ایدرسه
اوزرینه بر قیون بوغزلمق واجب اولور وفی عمرته قبل طوافه اربعة مفسد
لها وکشی عمره سنده ایکن دورت کره طواف ایتمزدن اول خاتونی ایله جماع ایتمسی
عمره سنی افساد ایدر فمضی وذبح وقضی پس اول عمره سنی جماع ایله افساد ایدن
کشی ینه افعال عمره سی اوزره کچوب اتمام ایدر واول جنایتی ایچون بر قیون بوغزلر
ودخی عمره سن قضا ایدر وبعد اربعة ذبح ولم یفسد وعمره ایچون دورت کره
طواف ایتدوکدنصکره جماع ایدنجه بو جنایتی ایچون انجق بر قیون قربان ایدر

وعمره سی فاسد اولمز • ای وطؤه فی عمرته قبل ان یطوف اربعة اشواط مفسد
للعمرة فیجب المضی فیها والذبح والقضاء وبعد اربعة اشواط یجب به الذبح ولا تفسد
به العمرة • یعنی مصنفك وفی عمرته الخ قولینك تفسیر وبیانی بودرکه کشینك
عمره ایچره ایکن عمره ایچون دورت شوط ایله طوافندن مقدم عمره سنی افساد
ایدر پس ینه اوزرینه واجب اولورکه افعال عمره سنده کچوب اتمام ایده وبر
قیون قربان ایده وآنی قضا ایلیه ودورت کره دولاندوغندنصکره جماع ایتمسی
ایله اوزرینه بر قیون بوغزلمق واجب اولوب عمره سی فاسد اولمز فان قتل محرم
صیدا او دل علیه قاتله بدءا او عودا • ای سواء کان اول مرة اولا سهوا او عمدا •
فعلیه جزاؤه پس اکر محرم اولان کشی قوری آوین اولدرسه یاخود آوی اولدوره
جك کمسنیه اول آوا اوزره دلالت ایلرسه کرك ابتداء وکرك تکرارا اولسون یعنی
برابردرکه بو قتلی یا دلالتی ابتدا ایتمش اوله یاخود بر قچ کره وینه یکساندرکه بونلری
سهو ایله یا قصد ایله ایلسون پس اول محرم اوزره هر برینك جزاسی واجب اولور
ولو سبعا • ای لو کان الصید سبعا • اکر اول صید یدنجی جانور اولورسه
ده • او مستأنسا او حماما مسرولا • یاخود اوده بسلنمکله مونس اولمش حیوان
اولورسه یاخود حشیرلی کوکرچین دیدکلری اولورسه ده • او هو مضطر
الی اکله • یاخود اول محرم اول آوك اکلنه مضطر اولورسه ده یعنی غیری
طعام بولنمامغین بالضروری بوندن یرسه ده حاصلی بو مذکورات اوزرینه

جزاسی لازم کلور وجزاؤه ما قومه عدلان في مقتله او اقرب مكان منه واول
اوک جزاسی شول مقداردر که صیدک بهاسن بلنلردن طوغری سوزلو ایکی
کمسنه اول بهایی بیان ایدهلر واول صیدی قتل اولدوغی یرده یاخود مقتلنه
قریب اولان مکانده بهایه کسه • ای ان لم یکن له قیمة في مقتله یقوم في اقرب
مكان من مقتله يكون له قيمة فيه • یعنی اگر اول صیدک قتل اولندوغی یرده بهاسی
اولمزسه مقتلنه قریب اولان مکانده بهایه کسلور که اول مکانده اول صیدک
قیمتی اوله لکن في السبع لا یزاد على الشاة لکن یرتجی جانور اعتبار اولنان قیمت برقیونک
قیمتی اوزره زیاده قلنمز ثم له ان یشتری به هدیا ویذبحه بمکة اندن صکره محرم
ایچون جائزدر اول صیدک بهاسیله برقیون صاتون الوب مکه ده بوغزلیه او
طعاما ویتصدق على كل مسكين نصف صاع من بر او صاع من تمر او شعير یاخود انک
بهاسیله طعام صاتون الوب هر فقیره بغدایدن یارم صاع یاخود خرمادن یا اربه
دن برصاع تصدق ایلیه لا اقل منه یوخسه هر مسکینه اول مذکوردن آز ویرمیه
حاصلی بغدایدن تمامجه یارم صاع یاخود اربه دن یا خرمادن تمامجه برصاع ویروب
بوندن اکسک ویرمیه او صام عن طعام كل مسكين يوما یاخود مسکینه طعام ویروب
هر برمسکینک طعامندن اوتوزی برکون اوروج طوته وان فضل من طعام مسكين
تصدق به او صام يوما واگر اول صیدک قیمتی اولان بغدای برمسکینه ویرلجک طعامدن
ارترسه یعنی برمقدار قالسه انی تصدق ایلیه یاخود اندن اوتوزی برکون اوروج طوته

هذا

• هذا عند ابي حنيفة وابي يوسف • شو ابی حنیفه ایله ابی یوسفک قتنده در
یعنی مصنفک وجزاؤه ما قومه عدلان قولندن بو مقامه کلنجیه دک امام اعظم وابی
یوسفک قتلرنده در رحمهما الله تعالی • واما عند محمد والشافعي فان كان للصيد
مثل صورة يجب ذلك • واما امام محمد وشافعی قتلرنده اگر اول صیدک صورتده
مثلی واراسه یعنی اول صیدک نظیری واراسه اول نظیری واجب اولور •
ففي الظبي والضبع شاة • بس امدی کیکده وسرتلانده برقیون واجب اولور •
وفي الارنب عناق • وطوشانده بر دیشی اوغلاق واجب اولور • وفي اليربوع
جفرة • وعرب طوشانی دیدکلری بیابان فاره سنده دورت ایلق اوغلاق
واجب اولور • وفي النعامة بدنة • ودوه قوشنده بردوه یاخود برصغر واجب
اولور • وفي حمار الوحش بقرة • وییان اشکنده برصغر واجب اولور • وفي
الحمام شاة • وکوکرچینده برقیون واجب اولور • والمتمسك في هذا الباب
قوله تعالى • وجمله امامارک بو بابده متمسک ودلیللری الله سبحانه وتعالینک
• ومن قتل منكم متعمدا فجزاء مثل ما قتل من النعم يحكم به ذوا عدل منكم هديا
بالغ الكعبة او كفارة طعام مساكين او عدل ذلك صياما • قول شریفیدر •
ومحمد والشافعي حملا ان المثل على المثل صورة بدليل تفسير المثل بالنعم • وامام محمد
ایله شافعی بو آیت کریمه ده که مثل صورتده مماثلت اوزره حمل ایلدیلر لفظ مثلی
نعم ایله تفسیر وبیان بیوردوغی دلیل ایله • ونحن نقول المثل في الضمانات

لم يعهد في الشرع الا وان يراد به المثل صورة ومعنى في المثليات او معنى وهو
القيمة في غير المثليات • وبز انلره ديرزكه ضمانا تده مثل ونظير شرعده معهود
اولمامشدر الا انكله صورت ومعناده مثل ونظير مراد اولنمقدر مثلى اولان اشياده
يعني مكيلات وموزونات اولان نسنه لرده يا خود انكله انجق معناده مثل ونظير
مراد اولنمقدر كه اول قيمتدر مثلى اولميان اشياده • اما البقرة فلم تعهد ان تكون
مثل حمار الوحش • اما صغر يا ان اشكينك نظيري اولمق معهود اولمامشدر •
وكذا البدنة للنعامة • وكذلك بدنه دخي دوه قوشنك مثلى اولمق معهود اولمامشدر
وكذا الباقي • واول بر حيوانات دخي بونلر كبيدر حاصلي اول حيوانلرك
بري برينه نظيرا اولمسى معهود اولمامشدر • فقوله من النعم اي كائن من النعم
• پس الله سبحانه وتعالى نك من النعم قول شريفنك تقديري كائن من النعمدر
يعني اويله جزاكيم نعمدن اوليجيدر • فالمعنى ان الواجب جزاء مماثل بما قتل وهو
القيمة كائن من النعم بان شرى بتلك القيمة بعض النعم پس بو آيت كريمه
نك معناسى واجب اولان شول جزادركه قتل اولنان حيوانه مماثلدر واول
جزاء مماثل ايسه قيمتدر واويله جزاكه بعض نعمدن اوليجيدر اول قيمت ايله بعض
نعم صاتون المغله ديمكدر • ثم قوله • بعده الله تعالى نك • يحكم به ذوا
عدل قول شريفي • يؤيد هذا المعنى • بو ويردوكمز معنايي محكم وقوي قلر
• فان التقويم محتاج الى رائي العدول • زيرا بهايه كسمك عدوللك رائي

وقولنه

وقولنه محتاجدر • ولولا التقويم اولا • واكر بها كسمك اول اولميدي يعني
نعم وكفاره وصيام بيننده اختيار دن مقدم اولميدي • كيف يثبت الاختيار بين
النعم والكفارة والصيام • نعم وكفاره وصيام آره سنده اختيار نه حال الله ثابت
اولوردي • وايضا لو لم يكن له نظير من النعم فعند محمد والشافعي يجب ما يجب
عند ابي حنيفة • وامام اعظم جانبندن جواب اول كبي ديرزكيم اكر اول مقتول
اولان صيدك نعمدن نظيري اولمازسه امام محمد ايله شافعي قاتنده امام اعظم
قاتنده واجب اولان نسنه واجب اولور • فيحمل المثل على القيمة • پس اول صيد
مقتولك نعمدن نظيري اولمنجه آيت كريمه ده كه مثل انك قيمتي اوزره حمل اولنور
ولا دلالة للآية على هذا المعنى • وحال بوكه آيت كريمه نك بو معنا اوزره
دلالتي يوقدر يعني لفظ مثلى نظيري اولان نظيري اوزره ونظيري اولميان نك
قيمتي اوزره حمل اتمك معناسنه آيت كريمه ده دلالت يوقدر پس امدي لايق
اولان بودركه اول صيدك كرك نظيري اولسون وكرك اولمسون مثل لفظي
قيمت اوزره حمل اولنه تا كيم حكم جميعنده مطرد اوله • ويجب بجرحه ونتف شعره
وقطع عضوه ما نقص • ومحرمك صيدي يارهلمسي وتويني يولمسي وعضوني
كسمسي ايله قيمتدن ناقص اولدوغي مقداري واجب اولور • ونتف ريشه واول
صيدك قناديني يولمغله • وقطع قوائمه • وايقلرين كسمكله • وكسر بيضه • ويمرطه
سني قرمغله • وكسره • وخروج فرخ ميت • ويمرطه يي قروب ايجندن اولو ياوري

چقمغله وذبح الحلال صید الحرم ومحرم اولمیانك حرم شریف اون بوغازلماسیله
وحلبه وحرم آوینك سودین صاغمغله وقطع حشیشه وشجره غیر مملوك ولا منبت
وحرمك هیچ کمسه نك ملکی اولمین انی هیچ کمسه اکوب بتورمدین بتن اوتلوغن
واغجن کسمکله قیمته انك هر برینك قیمتی واجب اولور الا ما جف مگر قورومش اوله
کیم انی کسمکله برنسنه لازم کلمز • ای تجب بنتف ریشه الی آخره قیمته • یعنی صیدك
قنادنی یولمق مسئله سندن بو مسائلك آخرینه دك هر برجنایتده انك قیمتی واجب
اولور • ففی نتف الریش وقطع القوائم تجب قیمة الصید لاخراجه عن حیز الامتناع
• پس صیدك قنادنی یولمقده وایقلرین قیرمقده اول صیدك قیمتی واجب
اولور صیدی امتناع محلندن چقاردوغی ایچون یعنی صیدی اوچمقدن یاخود
سکردوب قاچمقدن منع ایلدوکی ایچون • وفی کسر البیض تجب قیمة البیض •
ویمرطه سنی قرمقده اول یمرطه نك قیمتی واجب اولور • وفی کسره مع خروج
فرخ میت تجب قیمة الفرخ حیا • واول یمرطه یی قیروب ایچندن اولو یاوری
چقماسیله اول یاورینك صاغ ایکن دکدوکی قیمت واجب اولور یعنی اول
یاورینك اولمسی یمرطه یی قیرمق ایله میدر یوخسه دکلمیدر دیو معلوم [illegible]
یاورینك قیمتی واجب اولور واما یمرطه یی قیرمدین یاورینك اولو اولدوغی
بلنورسه هیچ برنسنه لازم کلمز • وفی الحلب قیمة اللبن • وحرمك آونی صاغمق
ایله سودینك قیمتی واجب اولور • وقوله • ومصنفك • ولا منبت • قولنك

معناسی • ای لیس مما ینبته الناس ولم ینبته احد بل نبت بنفسه • اول اوت واغاج
ناسك بتردوکندن اولمیوب انی هیچ کمسه دخی بتورممش اولوب بلکه کندی نفسی
ایله بتمش اوله دیمکدر • فحینئذ ان لم یکن مملوکا فعلیه قیمته الا ما جف • پس اول
اوت کندو نفسیله بتدوکی تقدیرجه اگر هیچ کمسه نك مملوکی اولمامش ایسه
انی کسن اوزرینه قیمتی واجب اولور مگر کیم قورومش اوله پس قورومشده
نه هیچ برنسنه واجب اولمز • وان کان مملوکا وقد قطعه غیر المالك فعلیه مع
وجوب تلك القیمة قیمة اخرى للمالك سواء جف اولا • واگر اول اوتلق یا
اغاج بر کمسنه نك ملکی اولوب انی مالکندن غیری کمسنه کسمش ایسه اول کشی
اوزرینه اول قیمت واجب اولمسیله معا مالکی ایچون بر قیمت دخی واجب اولور
برابردرکه اول حشیش یا شجر قورومش یا قورمامش اولسون • وانما قلنا انه
لیس مما ینبته الناس عادة ولم ینبته احد • وبز اول اوت واغاج ناسك عادة
بتورمدوکندن اولوب وکمسه دخی انی بتورممش اوله دیدوك • حتى لو کان
مما ینبته الناس عادة فلا شیء فیه سواء انبته انسان اولا • حتى اگر اول اوت
عادة ناسك بتوردوکندن اولورسه اندن هیچ برنسنه یوقدر برابردرکه
انی انسان اکوب بتورسون یا بتورمسون • لان کونه مما ینبته الناس اقیم
مقام الانبات تیسیرا • زیرا انك ناس بتوردوکندن اولمسی انبات یرینه اقامت
اولنمشدر یعنی کانه انی انسان بتورمشدر دیرز ناسه حکمی آسان قلمق ایچون

لان مراعاته فی كل شجرة متعذرة ● زیرا ناسك بتوردمسنه هر اغجده واوتده
رعایت واعتبار ایتمك كوجدر ● فاذا اقیم مقام الانبات والانبات سبب للملك
فلم یتعلق به الحرمة الحرم ● پس اول عادة ناسك بتوردوكی اوتك وشجرك
كندو نفسیله بتمسی انبات مقامنه اقامت اولنوب انبات ایسه ملكه سبب اولمغله
انكله حرمه حرمت تعلق ایلمز ● وان كان مما لاینبت الناس عادة فان انبته انسان
فلاشیء فیه لما ذكرنا ● واكر اول عادة ناسك بتوردموكندن اولوب انی انسان
بتوردسه انده هیچ برنسنه یوقدر ذكر و بیان ایتدوكمز علت ایچون یعنی انی
بتوردمك ملكه سبب اولدوغیچون ● وان لم ینبته انسان ففیه القیمة ●
واكر انی انسان بتوردمزایسه انده قیمت واجب اولور ● فعلم من هذا ان
الاقسام اربعة ● پس بو تفصیلدن معلوم اولدیكه جمله اقسام دورتدر ●
ولاقیمة الا فی قسم واحد ● واو دورت قسمدن هیچ برنده قیمت واجب
اولمازالا بر قسمنده ● واعلم ایضا ان التقیید بعدم الانبات ذكر لافادة نفی
الحكم عما عداه كما ذكرنا ● وكچن مسائلكی بونی دخی ملكه اول اوتی وشجری
عدم انبات ایله قید ایلمك اندن غیریدن حكمك نفینی افاده ایچون ذكر اولنمشدر
نتكیم تفصیل و بیانن ذكر ایلدوك یعنی حتی لو كان مما ینبته الناس فلاشیء فیه
دیو ذكر ایلدوك ● لكن التقیید بعدم المملوكیة لم یذكر لافادة هذا المعنی
● لكن انی عدم مملوكیت ایله قید ایلمك شو معنایی افاده ایچون ذكر اولنمامشدر

دخی

یعنی كمسنه نك مملوكی اولمیه دیو قید ایلمك ما عداسندن حكمك نفینی افاده ایچون
دیو ذكر اولنمامشدر ● اذ فی صورة وجوب القیمة لو كان مملوكا فتلك القیمة فا حقه
مع انه تجب قیمة اخری ● زیرا قیمتك واجب اولدوغی صورتده اكر اول اوت یا شجر
غیرك مملوكی ایسه اول قیمت واجبه در صاحبنه و یرلجك آخر قیمت ایله معا ● بل
لیفید ان هذا الضمان واجب لاغیر بسبب تعلق حرمة الحرم ● یعنی بلكه اول عدم مملوكیت
قیدنك ذكری حرم شریفك حرمتنه متعلق اولان سبب ایله انجق بواودك واجب
دیدیكی افاده ایتمك ایچوندر اما اول برضمان آخر كمسنه نك ملكی اولدوغی سبب ایله در
ولاصوم فی الاربعة ● ای لاصوم فی ذبح صید الحرم وحلبه وقطع حشیشه وشجره
● ودوردنده اوروج یوقدر یعنی احرامده اولمیانك حرم اوینی بوغزلمغنده
وسودنی صاغمغنده واوتن واغجن كسمكنده صوم جائز دكلدر ولایرعی الحشیش ولا
یقطع الا الاذخر وحرمك یاش اوتنه بهیمه كودلمز واوتی كسلمز مكر كیم اذخر اوتی
اولاكیم انی كسمك جائزدر وبقتل قملة اوجرادة صدقة وان قلت وبت یا چكركه
اولدرمكله صدقه واردر آز ده جق اولورسه ده یعنی هر نقدر آز اولورسه ده
انلرك برسن اولدرمكله صدقه ویرمك لازم كلور ولاشیء وهیچ برنسنه یوقدر
یعنی آزدن وچوقدن اصلا صدقه واجب اولمز بقتل غراب لش یین قرغه اولدرمكله
وحداءة وچیلاق اولدرمكله وعقرب وعقرب اولدرمكله وحیة ویلان اولدرمكله
وفارة وكسه كن اولدرمكله وكلب عقور وقدوز كوپك اولدرمكله وقورد اولدرمكله

وبعوض وسوری سکک اولدرمکله وبرغوث وبوره اولدرمکله وقراد وکنه
اولدرمکله وسلحفات وقپلوبغه اولدرمکله وسبع صائل وحمله ایدن برتجی جانور
اولدرمکله حاصلی احرامده اولانک بومذکوراتی اولدرمسیله اکا هیچ برنسنه لازم
کلمز وله ومحرمه جائزدر ذبح الشاة قیون بوغزلمق والبقر دخی صغر بوغزلمق والبعیر
دخی دوه بوغزلمق والدجاج دخی تاوق بوغزلمق والبط الاهلی واوا اوردکن بوغزلمق
حاصلی بومذکوراتی بوغزلمق محرمه جائزدر واکل ما صاده حلال وذبحه بلا دلالة
محرم وامره به ودخی احرامده اولمیانک اولایوب اولمسنه محرم دلالت وامراتمک
سزن بوغزلدوغی آوانی یمک محرم اولانه جائزدر ومن دخل الحرم بصید ارسله
وشول کمسنه کیم یانندنکه صید ایله حرمه داخل اوله اول صیدی صالیویره ورد
بیعه ان بقی ای البیع الذی اتی به بعد دخوله فی الحرم ان بقی الصید فی ید المشتری
وبیعی کیرو رد ایده اکر اول صید باقی ایسه یعنی حرمه دخولندن صکره صید صاتد عنده
اکر صید مشتری‌نک الندن قالدیسه بیعنی رد وفسخ ایلیه والا جزی واکر اول صید الندن
قالمدیسه انک جزاسنی ویره کبیع المحرم صیده ای رد بیعه ان بقی والا جزی سواء
باعه من محرم او حلال محرمک صیدنی بیع ایلسی کبی یعنی محرم اولان کمسنه الندن
اولان صیدنی صاتجه بینه بیعنی کیرو رد ایله صاتدوغی آوی اکوب آزاد ایلیه اکر
مشتری الندن دوردسه واکر مشتری الندن قالمدیسه انوکیچون محرم جزا ویره دبرابر
درکه کندوکبی محرمه یاخود محرم اولمیانه صاتمش اوله لا صیدا فی بیته او فی قفص معه

ورد

ان احرم بوخسه احرامه کیردسه شول صیدنی صالیویرمیه که اول صید اوینده یاخود
یانجه اولان قفص ایچره‌ده در ای ان احرم وفی بیته او فی قفصه صید لیس علیه
ان یرسله یعنی اوینده یاخود یانندنکه قفسنده صیدی وار ایکن احرامه کیردسه
اوزرینه واجب دکلدر که انی قیوویره فان الاحرام لا ینافی مالکیة الصید و
محافظته زیرا احرام منافی ومانع اولمز محرمک اوه مالک اولوب انی حفظ اتمسنه
بخلاف من دخل الحرم بصید فان الصید صار صید الحرم فیجب ترک التعرض
یعنی یانندنه صید وار ایکن احرامه کیرون بلسنجه اولان صید ایله حرمه داخل اولانک
خلافنجه‌در زیرا بوصورتده یانندنکه آو حرمک صیدی اولمش اولدی پس اکا
تعرض اتمکی ترک ایلمک واجب اولور ومن ارسل صیدا فی ید محرم محرمک الندن اولان
صیدی ارسال وآزاد ایلین کشی ان اخذه حلالا ضمن اکر اول محرم اول صیدی احرامده
دکلکن المش ایسه اول کشی اول صیدی اودر والا فلا واکر حلال ایکن الماییوبده احرام
ایچره ایکن المش ایسه ضامن اولماز حاصلی بر کمسنه محرمک آوینی آزاد ایلسه اکر محرم
دکلکن المش ایسه انی ارسال ایدن کشی اودر واکر محرم ایکن المش ایسه ضامن اولماز
فان قتل محرم صید مثله فکل یجزی ورجع اخذه علی قاتله پس اکر بر محرم کندوکبی
آخر محرمک آوینی اولدردسه هر برسی انوکیچون جزا ویرر وصیدی الان محرم
یعنی آو صاحبی اولان محرم انی اولدورن محرمه رجوع ایدوب صیدینک اندن
بهاسنی آلور وما به دم علی المفرد فعلی القارن به دمان وشول جنایتکه انک

سببی ایله یالیکز حج نیتی ایله احرامه کیرن اوزره بر قربان واجب اولور انک
سببی ایله قارن اوزره ایکی قربان واجب اولورکه • دم للحجة ودم للعمرة •
برسی حجی وبرسی دخی عمره سی ایچون واجب اولور الا بمجاوزة الوقت غیر محرم مکه کم
وقتی محرم کلکن کچمکله قارنه ایکی قربان واجب اولماز • المراد بالوقت المیقات •
مصنفک ذکر ایلدوکی وقت ایله مراد احرامه کیره جک میقاتدر • لان الواجب
علیه عند المیقات احرام واحد • زیرا میقاتی تجاوز قیلدقده قارنه واجب اولان
بر احرامدر بس اول احرامی میقاتدن تأخیر ایلدوکیچون اکا بر دم واجب اولور ویثنی
جزاء صید قتله محرمان ایکی محرمک معیت ایله اولدردکلری صیدک جزاسی تثنیه
قلنور یعنی بر آوی ایکی محرم اولدرنجه هر بری اوزره باشقه باشقه بر بر جزاء
کامل واجب اولور واتحد لو قتل صید الحرم حلالان وایکی حلال حرم صیدینی
اولدرسه جزا متحد اولور یعنی حرم آوینی ایکی محرم اولمیان کشی اولدوردیسه
ایکیسنه انجق بر جزا واجب اولورکه بنصف جزایی برسی وبنصف اخرینی اول برسی
ویرر • فان ذلک جزاء الفعل والفعل متعدد • یعنی زیرا ایکی محرمک قتللرینک
جزاسی کندو فعللرینک جزاسیدر وانلرک فعل جنایتی ایسه هر برینک احرامی اعتباری
ایله متعدد اولوب هر بریندن بر فعل صادر اولمش اولور بس هر برسی اوزره
باشقه باشقه کامل بر جزا واجب اولور • وجزاء صید الحرم جزاء المحل والمحل
واحد • وایکی حلالک صید حرمی اولدردکلری صورتده ایکیسنه انجق بر جزا وا

اولور

اولور زیرا حرم صیدینی اولدرمکلک جزاسی محللک جزاسیدر ومحل کم صید
الحرمدر بردر ایکی دکلدر بس ایکیسنه بر جزا واجب اولوب نصفنی برسی ونصف
اخرینی اول برسی اودر • باع المحرم صیدا او شراه بطل • احرام ایچره اولان کشی آو
صتارسه یا صاتون آلورسه باطل اولور یعنی محرمک صیدده آلوم وصاتومسی
باطل اولور • ولو ذبحه حرم • واکر محرم صیدی بوغزلرسه حرام اولور یعنی محرمک
بوغزلدوغی صید میته اولوب اکلی حرام اولور • ولو اکل منه غرم قیمة ما اکل • واکر
محرم اول بوغزلدوغی صیدک اتندن یرسه اول یدوکی ات مقداری نجه قیمتی اولور
یعنی اول قدرک قیمتنی تصدق ایدر • لا محرم لم یذبحه • ای لو اکل محرم آخر لم یغرم
یوخسه انی بوغزلمیان محرم اوده مز یعنی اول محرمک بوغزلدوغی صیدک
اتندن انی بوغزلمیان آخر محرم اکل ایدرسه اوزرینه هیچ برنسنه واجب اولموب
انجق انی اکل ایلدوکیچون استغفار ایدر • ولدت ظبیة اخرجت من الحرم وماتا
غرمهما • ای الظبیة والولد • حرمدن طشره چقاریلان دیشی کیک دوغردقدن
صکره هم اول کیک وهم یاوریسی اولورسه ایکیسنی ده یعنی اناسنی ده یاوریسنی ده
اوده ر حاصلی انی حرمدن اخراج ایدن کشی ایکیسنک ده قیمتنی تصدق ایدر • وان ادی
جزاءها ثم ولدت لم یجزه • واول کیکی حرمدن اخراج ایدن کشی انک جزاسنی ویردکدن
صکره دوغورسه ولدی ایچون جزا ویرمز • آفاقی یرید الحج او العمرة وجاوز وقته
ای میقاته • ثم احرم لزمه دم • داخل میقاتدن اولمیان آفاقی مثلا کوفه لی

حج یا عمره مراد ایدوب واحرامه کیره جك یره کلنجه احرامه کیرمیوب اول وقتی
یعنی میقاتی احرامسز کچسه ده بعده میقاتدن ایچروده احرامه کیرسه اکا بر قربان
ایتمك لازم کلور میقاتی احرامسز تجاوز ائدن ایچون ● انما قال ● مصنف رحمه
الله تعالی ● یرید الحج او العمرة ● دیدی ● حتی انه لو لم یرد شیئا منهما لا یجب
علیه شیء بمجاوزة المیقات ● حتی اول میقاتی احرامسز کچن کشی اکر حجدن وعمره‌دن
هیچ برینی مراد اتمزسه میقاتی احرامسز کچمکله اوزرینه هیچ بر نسنه واجب اولمز
● وقوله ثم احرم ● ومصنفك ثم احرم قولنی کیم ذکر اولنمشدر ● لا احتیاج الی
هذا القید ● بو قیده احتیاج یوقدر ● فانه لو لم یحرم یجب علیه الدم ایضا ●
زیرا میقاتی بلا احرام تجاوز ایدن آفاقی اکر میقاتی کچدکدنصکره احرامه کیرمزسه
بینه اوزرینه بر قربان واجب اولور ● فحق الکلام ان یقال جاوز وقته لزم
دم ● بس کلامك حقی ولایقی وقتی احرامسز کچن آفاقی‌یه بر قربان لازم کلور دیمکدر
● ویمکن ان یجاب عنه بانه انما ذکر قوله ثم احرم لیعلم ان الدم لا یسقط بهذا
الاحرام ● واول سؤالدن جواب ویرلمك ممکن اولور مصنف رحمه الله تعالی
ثم احرم قولنی ذکر اتمدی الا بو احرام ایله قربان ساقط اولمدوغی بلنمك ایچون
دیو ● بخلاف ما اذا عاد الی المیقات فاحرم فانه یسقط حینئذ ● میقاتی احرامسز
کچدوکندن صکره میقات اولمین یرده احرامه کیردوکی صورتدن اکا دم واجب
اولدوغی اول کشی میقاته دونوب اندن احرامه کیرمسنك خلافنجه‌در زیرا

بو تقدیرجه اندن وجوب دم ساقط اولور ● لانه تدارك حق المیقات ● زیرا
اول کشی بو صورتده میقاتك حقنی تدارك وادا ایلدی ● ثم قوله ● بعده مصنفك
فان عاد فاحرم قولنك ● معناه ● معنی سی ● انه لو لم یحرم من المیقات فعاد الی
المیقات فاحرم فانه یسقط الدم اتفاقا ● اول کشی اکر ابتداء میقاتدن احرامه کیرمیوب
اندن احرامسز کچدوکندن صکره میقاته دونوب اندن احرامه کیررسه بالاتفاق
اندن دم دوشر دیمکدر یعنی بو صورتده اکا قربان واجب اولمز ● او محرما لم
یشرع فی نسك ولبی سقط دمه یاخود دخی هیچ بر نسکه شروع اتمدین دونوب
محرم اولدوغی حالده میقاته کلوبده اندن تلبیه ایدرسه اندن دم ساقط اولور
والا فلا واکر بر نسکه شروعدنصکره میقاته دونوب تلبیه ایدرسه اندن
دم ساقط اولمز ● ای ان احرم بعد المجاوزة ثم عاد الی المیقات قبل ان یشرع
فی نسك ملبیا سقط الدم عندنا ● یعنی اکر میقاتی احرامسز کچدوکندنصکره احرامه
کیروب بعده دخی هیچ بر نسکه شروع اتمدنجه تلبیه ایدوکی حالده میقاته عود
ایدرسه اندن دم دوشر بزم قتمزده ● خلافا لزفر فانه لا یسقط الدم عنده
● امام زفرك خلافنجه زیرا انك قاتنده اندن دم دوشمز ● وانما قال
ومصنف دیمدی الا ● لم یشرع فی نسك ● دیدی ● حتی لو احرم وشرع فی
نسك ثم عاد الی المیقات ملبیا لا یسقط الدم اجماعا ● حتی اکر میقاتی احرامسز
کچدوکدن غیری یرده احرامه کیردوکندنصکره بر نسکه شروع ایلسه دخی بعده

تلبیه ایتدوکی حالده میقاته رجوع ایلسه بالاتفاق اندن دم ساقط اولمز ● وانما
قال ولبّی احترازا عن قولهما ● ومصنف دیمدی الا وکبی دخی امامینک سوزن
لرندن احتراز ایچون ● فان العود الی المیقات محرما کاف لسقوط الدم عندهما ●
زیرا دمک سقوطی ایچون محرم ایکن میقاته عود ایتمک امامین قاتنده کفایت ایدر
تلبیه یه محتاج اولمز ● واما عند ابی حنیفة فلا بد من ان یعود محرما ملبیا ● واما
ابو حنیفه قاتنده محرم و ملبی اولدوغی حالده عود ایلمسندن لازمدر کمکی یرید
الحج ومتمتع فرغ من عمرته وخرجا من الحرم واحرما سوق حجی مراد ایدن مکه لی
کبی ودخی سوق افعال عمره سندن فارغ اولان متمتع کبی کیم حرمدن چقارلر ده
خارجنده احرامه کیررلر حاصلی بو مسئله نک تفصیلی اولکی مسئله نک تفصیلی
کبیدر ● شبه بالمسئلة المتقدمة فی لزوم الدم ● مصنف بو مسئله یی تقدم
ایدن مسئله یه تشبیه ایلدی دم واجب اولمقده ● فان احرام المکی من الحرم ●
زیرا مکه لینک احرامی حرمدندر ● والمتمتع بالعمرة لما دخل مکة واتی بالعمرة صار
مکیا واحرامه من الحرم فیجب علیهما دم لمجاوزة المیقات بلا احرام ● وعمره ایله
متمتع اولان کشی وقتا که مکه یه داخل اولوب افعال عمره سن کتوردی ایسه
مکه لی اولدی ومکه لینک احرامی ایسه حرمدندر پس اول ایکی کشی اوزرینه
ده دم واجب اولور میقاتلرین احرامسز کچدکلری ایچون فان دخل الکوفی
البستان لحاجة فله دخول مکة غیر محرم پس کوفه لی بر حاجت ایچون بستانه

داخل

داخل اولورسه انوکیچون جائز اولور احرامسز مکه یه کیرمک ووقته البستان
کالبستانی واول حاجت ایچون بستانه کیره نک احرامنک وقتی بستاندر بستانلینک
وقتی بستان اولدوغی کبی ● بستان بنی عامر موضع داخل المیقات خارج الحرم ●
عامر اوغللرینک بوستانی میقاتک ایچ وسنده حرمدن طشره بر موضعدر ● فاذا
دخله لحاجة لا تجب علیه الاحرام لکونه غیر واجب التعظیم ● پس کوفه لی مصلحتی ایچون
انکا داخل اولنجه اوزرینه احرام واجب اولمز زیرا اول بستانک تعظیمی واجب دکلدر
● فاذا دخله التحق باهله ویجوز لاهله دخول مکة غیر محرم ● پس کوفه لی بستانه
داخل اولنجه اهلنه لاحق اولور واهل بستانه جائزدر مکه یه احرامسز کیرمک
لکن ان اراد الحج فوقته البستان لکن اگر حج مراد ایدرسه احرامنک وقتی
بستاندر ● ای جمیع الحل الذی بین البستان والحرم کالبستانی ● یعنی بستان ایله
حرم اراسنده اولان جمیع حل انک احرامنک میقاتی اولور بستانلی کبی یعنی اهل
بستانه وقت اولدوغی کبی ولا شیء علیهما ● ای علی البستانی وعلی من دخله ● و
ایکیسنک اوزرینه ده برنسنه لازم کلمز یعنی بستانلی اوزره و بستانه داخل اولان
اوزره نسنه لازم کلمز ان احرما من الحل ووقفا بعرفة ● لانهما احرما من میقاتهما
● اگر ایکیسی حلدن احرامه کیروب عرفه ده وقوف ایدرلرسه زیرا میقاتلرندن
احرامه کیرمشلردر ومن دخل مکة بلا احرام لزمه حج او عمرة ومکه یه احرامسز
کیرن کمسنه یه بر حج یا بر عمره لازم کلور وصح منه لو حج عما علیه فی عامه ذلک لا بعده

واندن صحیح اولور اگر ذمتنده اولان حجدن یا عمره دن اول سنه ده حج ایدرسه
یوخسه اندن صکره کی سنه ده صحیح اولمز جاوز وقته فاحرم بعمرة وافسدها مضى وقضى
یعنی میقاتی احرامسز کچدی و کندن صکره عمره ایچون احرامه کیروب جماع ایله عمره سنی افساد
ایلدکده کشی عمره سی اوزره کچوب افعالنی کتوره و انی قضا ایده ولا دم علیه لترك الوقت
واول کشی اوزره وقتی احرامسز ترك ایتدوکیچون دم لازم کلمز ● فانه یصیر قاضیا
حق المیقات بالاحرام منه فی القضاء ● زیرا اول کشی حق میقاتی قضا ایتمش اولور عمره
سن قضا ایتدوکنده میقاتدن احرامه کیرمسیله مکی طاف لعمرته شوطا فاحرم بالحج رفضه
مکه لی اولان کشی عمره سی ایچون بر کره دولاندوغندن صکره حج نیتی ایله احرامه
کیرنجه حجنی رفض ایدوب افعال عمره سنی کتوره وعلیه دم وحج وعمرة واوزرینه
بر قربان وبر حج وبر عمره واجب اولور ● الدم لاجل الرفض والحج والعمرة لانه
فائت الحج ● واکا بر قربان واجب اولمق حجنی ترك ایتدوکیچوندر وحج ایله عمره واجب
اولمسی حجنی فوت ایتدوکیچوندر ● وهذا عند ابی حنیفة ● وبو امام اعظم قتنده در
● واما عندهما یرفض العمرة ● اما امامین قاتنده حجنی ترك ایتمیوب عمره سنی ترك
ایدر ● وانما قال ● ومصنف دیمدی الا ● طاف شوطا ● دیدی ● لانه لو طاف
اربعة اشواط یرفض احرام الحج اتفاقا ● زیرا اگر درت شوط ایله طواف ایدرسه
بالاتفاق حجك احرامنی رفض وترك ایلر فلو اتمهما صح وذبح یعنی اول مکی اگر
حجنی وعمره سنی تمام ایدرسه صحیح وجائز اولوب بر قربان ایدر ● لانه اتی

بافعالهما

بافعالهما لکنه منهی عنه والنهی عن الافعال الشرعیة یحقق المشروعیة لکنه یجب دم
للنقصان ● زیرا اول مکی عمره وحجك افعالنی کتوردی لکن مکی اولان عمره وحجی
جمع ایلمکدن نهی اولنمشدر وافعال شرعیه دن نهی اولنمق ایسه انك مشروعلغنی
تحقیق ایدر لکن نقصان ایچون اوزرینه بر قربان واجب اولور ومن احرم بالحج
ثم یوم النحر باخر فان حلق للاول لزمه الاخر بلا دم والا فمع دم قصر او لا شوك
کمسنه که حج نیتی ایله احرامه کیردی وکندن صکره یوم نحرده آخر حج نیتی ایله تکرار احرامه
کیره اگر اولکی حج ایچون تراش اولمش ایسه اول بر حج دخی اکا لازم کلور قربان
واجب اولمقسزین واگر اولکی ایچون تراش اولمدی ایسه اول بر حج اکا لازم کلور
بر قربان ایله معا برابردر که صاحبنك اوجلرین قرقش یا قرقمامش اولسون
ای احرم بالحج وحج ثم احرم یوم النحر بحجة اخری فی العام القابل فان حلق للاول
قبل هذا الاحرام لزمه الاخر بلا دم وان لم یحلق لزمه الاخر مع دم ● یعنی حج ایچون
احرامه کیروب حج ایلدی وکندن صکره یوم نحرده کلجك سنه ده اولاجق حج ایچون
بر احرامه دخی کیرسه پس اگر بو احرامدن مقدما اولکی حج ایچون تراش اولمش ایسه
اول بر حج اکا دمسز لازم کلور واگر بو احرامدن مقدما اولکی حج ایچون تراش
اولمامش ایسه اول بر حج اکا لازم کلور قربان ایله ومن اتی بعمرة الا الحلق فاحرم
باخری ذبح وشول کمسنه کیم افعال عمره سنی کتوروب الا حلق کتورمدین اخری
عمره ایچون احرامه کیرسه بر قربان ایدر ● لانه جمع بین احرامی عمرة وهو مکروه

فلزمه دم ● زیرا اول معتمر ایکی عمره نك احراملری آره سین جمع ایلدی و بو ایسه
مکروهدر پس آکا بر قربان ایلمك لازم کلور آفاقی احرم به ثم بها لزماه شوك
آفاقی که حج نیتی ایله احرامه کیردوکندن صکره عمره ایچون بر احرامه دخی کیره
ایکی سین آکا لازم کلور ● لان الجمع بینهما مشروع فی الآفاقی کالقران ● زیرا آفاقی
حقنده حج وعمره یی جمع ایلمك مشروعدر قران مشروع اولدوغی کبی وتبطل هی
بالوقوف قبل افعالها وافعالنی کتورمدین عرفه ده وقوفی ایله عمره سی باطل اولور
لا بالتوجه ● ای بالتوجه الی عرفات ● یوخسه عرفاته توجهی ایله عمره سی باطل
اولمز فان طاف له ثم احرم بها قضی علیهما ذبح پس اکر حج ایچون طوافدن صکره
عمره ایچون احرامه کیروب بعده ایکی سینکده افعالی اوزره کچسه بر قربان ایدر
لانه اتی بافعال العمرة علی افعال الحج ● زیرا عمره نك افعالنی حجك افعالی اوزره
مقدم کتوروب عمره یی افعالی اوزره بنا ایلدی وندب رفضها فان رفض
قضی واراق ومستحبدرکه عمره سنی ترك ایده پس اکر عمره سنی رفض و ترك
ایدرسه آنی قضا ایدر و بر قربان دخی ایدر حج فاهل بالعمرة یوم النحر او فی
ثلثة تلیه لزمته ورفضت وقضیت مع دم برکشی حج ایلدوکندن صکره یوم نحر
ده یاخود آندن آردنجه کلن اوچ کونده یعنی ایام تشریقده عمره ایچون اول عمره
سی ترك اولنور و بر قربان ایله قضا اولنور ● وانما لزمته لان الجمع بین احرامی
الحج والعمرة صحیح ● بو صورتده آکا اول عمره لازم کلدی زیرا حج وعمره نك

احراملری

احراملری آره سین جمع ایتمك صحیحدر فان مضی صح ویجب دم پس اکر اول عمره
اوزره کچوب افعالن کتوردسه صحیح اولوب اوزرینه بر دم واجب اولور
فائت الحج اهل به او بها رفض وقضی وذبح حجی فوت اولان کشی حج یاخود عمره
نیتی ایله احرامه کیردسه اول احرامنی ترك ایدوب آنی قضا ایده و بر قربان ایده
● ای فائت الحج اذا احرم بحج او عمرة یجب ان یرفض الاحرام ویحلل بافعال العمرة
لان فائت الحج یجب علیه هذا ● یعنی حجی فوت اولان کمسنه حج یا عمره ایچون
احرامه کیرنجه احرامنی ترك ایدوب افعال عمره سنی کتورمکله آندن تحلل وخروج
واجب اولور زیرا حجی فوت اولان کشی اوزره بو واجب اولور یعنی اول احرامدن
افعال عمره یی کتورمکله چیقمق واجب اولور ● ثم یقضی ما احرم به لصحة الشروع
ویذبح ● صکره احرامنه کیردوکی حجی یا عمره یی قضا ایده آکا شروعی صحیح اولدیغی
ایچون و بر قربان بوغزله ● وانما یرفض احرام الحج لانه یصیر جامعا بین احرامی
الحج فیرفض الثانی ● وحجك احرامن ترك ایلدی زیرا حجك ایکی احرامی آره سین جمع
ایتمش اولور پس ایکنجی سینی ترك ایلدی ● وانما یرفض احرام العمرة لانه تجب علیه
عمرة بفوات الحج فیصیر بالاحرام جامعا بین عمرتین فیرفض الثانیة ● وعمره نك
احرامن ترك ایلدی زیرا حجی فوت اولدیغین آکا بر عمره واجب اولور پس صکره بر
احرامه کیرمسیله ایکی عمره نك آره سن جمع ایتمش اولور پس ایکنجی سینی ترك
ایلدی ● وانما یجب علیه دم للتحلل قبل اوانه بالرفض ● واوزرینه بر قربان

واجب اولور دفعی سببی ایله و قیددن مقدم احرامدن چقدوغی ایچون

باب الاحصار

بو باب احصارك یعنی حج یا عمره نیتی ایله احرامه
کیروب افعالنی اتمامدن مقدم مناسکدن منع اولنمغك بیاننده در ان احصر المحرم
بعدو او مرض بعث المفرد دما والقارن دمین اکر احرامه کیرن کشی دشمن یا خود
خسته لك سببیله افعال حج یا عمره نك اداسندن منع اولنسه مفرد ایسه بر قربان
و قارن ایسه ایکی قربان کوندره یعنی مکه مکرمه یه غیری ایله کوندره وعین
یوما یذبح فیه ولو قبل یوم النحر و محصر اولان کشی کوندردوکی قربانی
ذبح اولنجق کونی تعیین ایلیه اول کون نحر کونندن اول اولورسه ده تاکم قربانی
بوغزلندوغی کونده احرامدن چقه • وهذا عند ابی حنیفة • و بو امام اعظم قیدنده
در یعنی محصرك کوندردوکی قربانی نحر کونندن اول بوغزلنمغك جائز اولمسی
ابو حنیفه قیدنده در • واما عندهما فان کان محصرا بالعمرة فکذا • واما مین
قتلرنده اکر اول محصر افعال عمره نك اداسندن ممنوع ایسه ینه حکم بویله در
یعنی انك قربانی نحر کوننده ذبح اتمك جائز اولدوغی کبی مقدمجه ذبح اتمك
دخی جائز اولور • وان کان محصرا بالحج لا یجوز الذبح الا فی یوم النحر •
واکر حج ایله محصر اولورسه قربانی ذبح اتمك جائز اولمز الا انجق نحر کوننده
وفی حل لا وحلده ذبح اولنماز یعنی محصرك کوندردوکی قربانی حرم مکه ده
ذبح اولنمق لازمدر بر طشره سنده بوغزلنورسه جائز اولمز وبذبحه یحل

قبل

قبل حلق وتقصیر و اول محصر همان قربانی ذبح اولنمغله حلق و تقصیردن اول
احرامدن چقار وعلیه ان حل من حج حج وعمرة و اول محصر انجق حجك احرامندن
چقدی ایسه کلسیییل انك اوزرینه بر حج ایله بر عمره واجب اولور ومن عمرة
عمرة و انجق عمره نك احرامندن چقدیسه اکا بر عمره واجب اولور ومن قران
حجة وعمرتان و حج ایله عمره ایچون معا محرم اولوبده ایکیسینك احرامندن چقدی
ایسه اکا کلسی ییل بر حج ایله ایکی عمره واجب اولور فاذا زال احصاره وامکنه
ادراك الحج والهدی توجه پس محصر اولان کشی قربانی کوندردوکدنصکره انی
حصر و منع ایدن سبب زائل اولوب افعال حجه و قربانه ایرشمك ممکن اولورسه
اکا توجه ایدوب اداء حج ایچون کتسون ومع احدهما فقط له ان یحل و حج ایله
هدیدن انجق برسنه ایرشمك ممکن اولمغله اکا جائزدرکه احرامدن چقه •
هذا عند ابی حنیفة رحمه الله تعالی فانه یمکن ادراك الحج بدون ادراك الهدی •
و بو یعنی حج ایله هدیدن برینه ایرشوب آخره ایرشمکك امکانی امام اعظم
قیدنده در زیرا قربانك ذبحنه یتشمك سزین انجق حجه ایرشمك ممکندر • اذ عنده
یجوز الذبح قبل یوم النحر • زیرا ابو حنیفه قیدنده دم احصاری نحر کونندن اول
ذبح اتمك جائزدر • واما عندهما فیعتبر ادراك الهدی والحج • وامام ابی یوسف
ایله امام محمد قتلرنده حج ایله هدینك ایکیسنه ده ایرشمك معتبردر • لان الذبح
لا یجوز الا فی یوم النحر فکل من ادرك الهدی ادرك الحج • زیرا امامین قیدنده

دم احصاری ذبح ایتمک جائز اولمز الا نحر کوننده پس بو تقدیرجه هر کشی که قربانک ذبحنه ایرشه حجه دخی ایرشور ومنعه عن رکنی الحج بمکة احصار ومحرم مکه ده ایکن حجک ایکی رکنی اولان وقوف وطوافدن منع اولنمسی احصاردر یعنی محرم بو ایکی رکندن معا منع اولنمغله محصر اولور وعن احدهما لا یوخسه انجق برسندن منع اولنمغله محصر اولمز ومن عجز فاحج صح ویقع عنه ان دام عجزه الی موته ونوی الحج عنه وشول کشی کیم حجة الاسلامک اداسندن عاجز اولوب کندو یرینه غیری کمسنه یی کوندروب حج ایتدرسه صحیح اولور وامر ایدن عاجزدن واقع اولور اکر عجزی موتنه دک دائم اولوب حج ایدن مأمور دخی انی کوندرن آمردن نیت ایدوب حج ایدرسه ومن حج عن آمریه وقع عنه وضمن مالهما وبردن حج ایله دیو ایکی کمسنه نک احرامی ایله حج ایدن کشینک حجی امر ایدنلردن واقع اولمیوب انجق کندوسندن واقع اولور وامر ایدنلرک ویردکلری مالی اودر ولا یجعله عن احدهما واول حجی امر ایدنلرک برندن قیلمز یعنی ایکیسندن اوتوردی حج ایلدوکندنصکره برسنه تعیین ایلمسی دخی صحیح اولمز وله ذلک ان حج عن ابویه ای یتبرع بجعل ثوابه عنهما وحاجی اولان کشی ابوین جائز دیکه ایلدوکی حجی تعیین ایلیه اکر والدیندن حج ایلدی ایسه یعنی ایتدوکی حجنک ثوابنی والدینی ایچون قلمغله تبرع ایلمسی صحیح اولور وبرینه تعیین ایلمسی دخی جائز اولور ودم الاحصار علی الآمر وفی ماله میتا ومحصر اولان کشی

غیریدن

غیریدن حج ایچون محرم اولمش ایسه کوندره جکی قربان اکا حج ایله امر ایدن اوزره واجب اولور واکر امر ایدن کمسنه اولمش ایسه انک مالندن واجب اولور ودم القران والجنایة علی الحاج وقران وجنایت سببیله واجب اولان قربان حاجی اوزره واجب اولور ای ان امر غیره ان یقرن عنه فدم القران علی المأمور یعنی کشی غیر کمسنه یه امر ایدوب بندن قارن اول یعنی حج ایله عمره یی جمع ایدوب اداقل دیدوکنده قارن اولورمه نعمت جمعک شکرانه سی اولان قربان حج ایدن مأمور اوزره واجب اولور وضمن النفقة ان جامع قبل وقوفه لا بعده وغیردن حج ایله امر اولنان حاجی عرفاتده وقوفدن اول جماع ایدرسه امر ایدننک ویردوکی نفقه یی اودر یوخسه وقوفدنصکره جماع اتسه اودمز وان مات فی الطریق یحج من منزل آمره بثلث ما بقی لا من حیث مات وغیردن حج ایدن حج یولنده اولورسه قلان مالک اوچ بولوکی ایله ینه آمرک منزلندن حج اولنور یوخسه مأمورک وفات ایتدوکی مکاندن دکل ای اذا اوصی ان یحج عنه فاحجوا عنه فمات فی الطریق فعند ابی حنیفة یحج عنه بثلث ما بقی یعنی کشی کندوسندن حج ایتدرمکی وصیت ایدوب ورثه سی دخی اندن حج ایتدرنجه مأمور اولان حاجی طریق حجده اولسه امام اعظم رحمه الله تعالینک قتنده وصیت ایدننک مالندن قلانک ثلثی ایله تکرار غیر کمسنه کوندریلوب حج اولنور فان قسمة الوصی وعزله المال لا یصح

الا بالتسليم الى الوجه الذى عينه الموصى ولم يسلم الى ذلك الوجه لان ذلك المال قد
ضاع فينفذ وصيته من ثلث ما بقى • زيرا وصينك قسمت ايدوب ثلث مالى حجاد
صحيح اولمز الا وصيت ايدنك تعيين ايتدوكى جهته تسليم اولنمغله حال بوكه بو
محلده اول وجه معينه تسليم اولنمدى زيرا اول حجاديلن ثلث مال ضايع اولدى
پس وصيتى بينه قلان ماليتك ثلثنده كچر • وعند ابى يوسف ينفذ من ثلث الكل
• وابى يوسف قتنده بو وصيت مجموع ماليتك ثلثندن كچر • وعند محمد ان
بقى شئ مما دفع الى الاول يحج به وان لم يبق بطلت الوصية • وامام محمد رحمه
الله تعالينك قتنده اول حجه كوندريلوب وفات ايدن كسنيه ويركن مالدن بر
نسنه قالديسه انوكله حج اولنور واكر هيچ بر نسنه قالمدى ايسه وصيت باطل
اولور الهدى من ابل وغنم وبقر هدى ابل وغنم وبقردندر يعنى كعبهٔ مكرمه يه
كوندريلن هدايا بو اوچ نوعدن جائز اولوب غيرى نسنه دن اولمز ولا يجب
تعريفه • اى الذهاب به الى عرفات • وحاجى اوزره واجب اولمز كه هدينى
تعريف ايده يعنى قربانى عرفاته كوتوره • وقيل المراد الاعلام كالتقليد •
ودينلديكه تعريفدن مراد تقليد كبى نسنه ايله قربان اولدوغنى بلدرمكدر ولم
يجز فيه الا ما جاز فى الاضحية وهدى ايچون جائز اولمز عيد اضحى ده ذبحى جائز اولان
قربان كه كتاب اضحيه ده بيانى كلسه كركدر وجاز الغنم فى كل شئ الا فى طواف
ومن جنبا ووطئه بعد الوقوف وقيونى هر نسنه ده قربان قلمق جائزدر الا

جنب ايكن طواف زيارت ايدوب ووقوفدن صكره طوافدن اول جماع ايتدوكى تقديرده
دكل بلكه بو ايكى صورتده بر بدنه يى ذبح ايتمك واجب اولور واكل من هدى
تطوع ومتعة وقران فحسب انجق تطوع ومتعه وقران ايچون ذبح اولنان
قرباندن اكل اولنور يعنى متطوع ومتمتع وقارندن هر برسينك مكهٔ مكرمه يه
اهدى ايتدوكلرى قربانلر محلنه واصل اولوب ذبح اولندقدن صكره اول
قربانلرك اتلرندن كندولرده وسائر غنيلرده يمسى جائز بلكه مستحبدر اما
بو اوچ نوعدن ماعدا دم احصار وكفارت كبى هدايادن فقرادن غيرلره يمسى
حرامدر وتعين يوم النحر لذبح الاخيرين وغيرهما متى شاء وايكى صكره كيلرك
يعنى دم متعه وقرانك ذبحى ايچون نحر كونى متعين اولوب بو ايكى سندن ماعدا
سنى حاجى استدوكى كونلرده ذبح ايدر حاصلى انجق دم متعه وقرانك ذبحى
نحر كوننه مخصوص ومتعيندر كما تعين الحرم للكل جميع هدايانك ذبحى ايچون
حرم مكه متعين اولوب هيچ برسنى غيرى يرلرده ذبح اولمدوغى كبى لا فقيره
لصدقته • اى لا يتعين فقير الحرم لصدقته • يوخسه هدينك صدقه سى ايچون
حرمك فقيرى متعين دكلدر يعنى حرم مكه ده ذبح اولنان قربانلرك اتلرنى
حرمك فقيرلرينه تصدق ايتمك مخصوص اولميوب سائر يرلرك فقيرلرينه
دخى تصدق ايتمك جائزدر ويتصدق بجله وخطامه واول قربانك چوللنى
ويولارنى تصدق ايدوب فقيره ويره ولم يعط اجر الجزار منه وقربانى بوغزلينه

اجرتی اول قربانك اتندن وسائر اعضاسندن ویرمیه بلکه قرباندن ایدن کشی
قصابك اجرتنی کندونك مالندن ویره ولا یرکب الا ضرورة و قربان ایلمك ایچون
سوق ایتدوکی دوه یاخود صغره بنمیه الا ییان یورمکه قادر اولمق کبی ضرورتی
اولدوغی وقتده ولا یحلب لبنه واول هدیك سودنی صاغمیه ویقطعه بنضح
ضرعه بماء بارد ومه لرینه صوق صویی اورمغله سودنی کسه وما عطب
او تعیب بفاحش ● ای ذهب اکثر من ثلث ذنبه او اذنه او عینه ● فهی واجبة
ابدله والمعیب له وشول هدی که حج یولنده هلاك اولوب یاخود زیاده جه عیبلی
اولدی یعنی مثلا کوزینك یاخود قولاغینك ویاخود قویروغنك اوچ بلوکندن بر
بلوکینك چوغی کیتدی ایسه بس اول هدی واجب ایسه انی دکشدوروب یرینه غیریسنی
قومق واجب اولور وعیبلی اولان قربان صاحبنك اولور وفی نفله لا شئ علیه
واکر اول هدی نفل اولوبده هلاك ویاخود عیبلنور سه صاحبی اوزرینه برنسنه
یوقدر یعنی انك یرینه غیریسن قومق واجب اولمز ونحر بدنة النفل ان عطبت فی
الطریق وصبغ نعلها بدمها وضرب به صفحة سنامها لیاکل منها الفقیر لا الغنی و
نفل اولان بدنه حج یولنده هلاك اولمغه قریب اولورسه صاحبی انی نحر ایدوب
قانی ایله بوینونه اصلان نعلنی بویایه واوردکجنك طرفلرینه دخی قانی بولشدره
تا کیم اول بدنه نك هدی اولدوغی بلنوب اتندن فقیر سیوب غنی اولان یمیه زیرا تطوع
اولان هدیدن حرمه واصل اولوب ذبح اولنمدین فقیره یمسی حلالدر غنی یه دکل اما

حرمه واروب ذبح اولندوغندنصکره فقیر وغنی یه حلالدر نتکیم بیانی کچدی
ان شهدوا بوقوفهم بعد وقته لا تقبل حاجیلر عرفاتده یوم عرفه دنصکره دوردیلر
دیو برقچ کمسنه شهادت ایلدلرسه بو شهادتلری طوتلمز ● ای اذا وقف الناس و
شهد قوم انهم وقفوا بعد یوم عرفة لا تقبل شهادتهم ● یعنی حجاج عرفاتده دوردقلر
صکره بونلر عرفه کوننده نصکره وقفه ایتدیلر دیو شهادت ایدن قومك شهادتلری
مقبول اولمیوب وقفه لری جائز وحجلری تمام اولور ● لان التدارك غیر ممکن
فیقع بین الناس فتنة ● زیرا بوصورتده شهادتلری مقبول اولورسه حجك تدارکی
ممکن اولمامغین ناس اراسنده عظیم فتنه واقع اولمق لازم کلور ● کما اذا شهدوا
عشیة یوم یعتقد الناس انه یوم الترویة برؤیة الهلال فی لیلة یصیر هذا الیوم
باعتبارها یوم عرفة فانه لا تقبل الشهادة ● نتکیم خلق یوم ترویه در دیو اعتقاد
ایتدوکلری کونك کیجه سنده بر قوم شهادت ایلسه لر که ذی الحجه نك یکی اینی بر
شول کیجه ده کوردك که اول کیجه یه اعتبار ایله بو کون عرفه کونی اولور بو
شهادة مقبول اولمز ● لان اجتماع الناس فی هذه اللیلة متعذر ففی قبول الشهادة
وقوع الفتنة ● زیرا بو کیجه ده ناسك جمعیت ایدوب عرفاتده دورمقلری زیاده
کوجدر بس اول قومك شهادتلرین قبول ایلمکده ناس اراسنده فتنه نك وقوعی
واردر وقبل وقته قبلت وحجاج وقتندن مقدم وقفه ایتدیلر دیو شهادت
ایدنلرك شهادتلری مقبول اولور ● لفظ الهدایة ● یعنی کتاب هدایه نك بو مسئله

بیانندن كه لفظی بودر ● اعتبارا بما اذا وقفوا یوم التروية ● یعنی بو صورتدن
اول شهودك شهادتلری مقبول اولمق ناس ترویه كوننده وقفه ایتدوكلرینه اعتبار
وقیاس اولندوغیچوندر ● وقد كتب في الحواشي شهد قوم ان الناس وقفوا یوم التروية
● وهدایه نك حواشی سنده یازلمشدركه ناس یوم ترویه ده وقفه ایتدیلر دیو بر
قوم شهادت ایتدیلر دیمكدر اول مسئله نك صورتی ● اقول صورة هذه المسئلة
مشكلة لان هذه الشهادة لا تكون الا بان الهلال لم یر لیلة كذا وهو لیلة یوم الثلثين
بل رأی لیلة بعده وكان شهر ذی القعدة تاما ومثل هذه الشهادة لا تقبل لاحتمال كون
ذی القعدة تسعة وعشرين ● وبن دیرم كه بو مسئله نك صورتی هدایه نك حواشی
سنده یازلدوغی كبی اولمق مشكلدر زیرا بو منوال اوزره شهادت اولمز الا فلان
كیجه ده یكی آی كورلمدی كه اول كیجه ذی القعده نك اوتوزنجی كوننك كیجه سیدر
بلكه بر كیجه صكره كورلوب ذی القعده نك آیی دخی تمام ایدی دیو شهادت
ایتمكله بونك كبی شهادت ایسه مقبول اولمز ذی القعده تمام اولمیوب بلكه یكرمی
طقوز اولمق احتمالی اولدوغیچون ● وصورة المسئلة ان الناس وقفوا ثم علموا
بعد الوقوف انهم غلطوا في الحساب وكان الوقوف یوم التروية ● واول مسئله نك
صورتی ناس عرفاتده دوردقلرندن صكره كونلری حسابندن یاكلدقلری بلنوب
وقفه لری ترویه كوننده واقع اولمقدر ● فان علم هذا المعنى قبل الوقت بحيث
یمكن التدارك فالامام یأمر الناس بالوقوف ● پس اكر بو معنا یعنی وقفه ده غلط

اندوكلری

ایتدوكلری تداركی ممكن اولاجق مرتبه وقت وقوفدن مقدمجه بلندی ایسه بر دخی وقفه
ایتمكله امام ناسه امر ایدر ● وان علم في وقت لا یمكن تداركه ● واكر اول معنا وقفه
نك تداركی ممكن اولمز وقتده بلندی ایسه ● فبناء على الدليل الاول وهو امكان التدارك
ینبغی ان لا یعتبر هذا المعنى ویقال قد تم حج الناس ● پس اولكه دلیله كوره كه امكان
تدارككدر لایق اولان بودركه بو معنا معتبر اولمیوب ناسك حجی تمام اولدی دنیله
● اما بناء على الدليل الثاني وهو ان جواز المقدم لا نظير له لا یصح الحج ● اما ایكنجی
دلیله كوره كه شرع شریفده نظیری یوغیكن وقوف مقدمك جوازیدر اول ناسك
حجی صحیح اولمز رمى في اليوم الثاني الا الاولى فان رمى الكل حسن وجاز الاولى
وحدها یوم ثانیده جمرهٔ اولیدن غیریسن آتوب صكره جمله سین اترسه حسندر
ویالكز اولكی بی اترسه ده جائزدر ● ای رمى في اليوم الثاني الجمرة الوسطى
والثالثة ولم یرم الاولى فعند القضاء ان رمى الكل حسن وان قضى الاولى وحدها
جاز ● یعنی حاجی نحر كونلرینك ایكنجی سنده اوچ جمره نك ایكنجی سی ایله اوچنجی سین
آتوب اولكی سین اتمزسه پس قضا ایتدوكنده تكرار جمله سین اترسه خوب اولور
والنجق اولكی سین اترسه جائز اولور نذر حجا ماشيا مشى حتى يطوف الفرض ● ای
بعد طواف الزيارة جاز له ان یركب ● كیشی یایان حجه ایلمكی نذر ایدنجه انجق
فرض طوافی ایدنجیه دك یایان یورمك كركدر یعنی طواف زیارتی ایتدوكندن
صكره بینمسی جائز اولور واشترى جارية محرمة بالاذن له ان يحللها بقص شعر او قلم

ظفر ثم يجامع بر كشي افنديسنك اذني ايله احرامه كيرمش جاريه يي صاتون النجه

اكا جائزدر اولوردر صاحبي قرقمغله ياطرنغني كسمكله اول جاريه يي احرامدن چقاروب

بعده مجامعت ايلمك وهو اولى من ان يحلل بجماع واول طريق مذكور ايله تحليلي

جماعله تحليلندن اولى در ● قوله ● مصنفك ● بالاذن ● قولي ● متعلق بقوله

محرمة ● محرمة قولنه متعلقدر ● اى احرمت باذن المالك حتى لو احرمت بلا اذنه

لا اعتبار له ● يعني اول صاتون النان جاريه اسكي افنديسنك اذني ايله احرامه كيرمش

اولورسه حتى اكر احرامه اذنسز كيرمش اولورسه اكا اصلا اعتبار يوقدر

يعني اكا شرعا محرمه ديلمز بس ● تحليلي دخي لازم اولمز ●

الحمد لله تعالى كه ترجمه كتابك جلد اولى ختام

بولدي وصلى الله تعالى على سيدنا

محمد وعلى آله اجمعين ●

تم